Komisja
Nadzoru
Finansowego

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO W 2009 ROKU

DED/A/R/2009/001

Zgodnie z art. 4 ust. 2 Ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym Komisja Nadzoru Finansowego ma obowiązek przedstawić Prezesowi Rady Ministrów coroczne sprawozdanie ze swojej działalności w terminie do 31 lipca następnego roku. Realizując powyższy obowiązek ustawowy, Komisja przyjęła *Sprawozdanie z działalności Komisji Nadzoru Finansowego w 2009 roku* **na jej CIV posiedzeniu 16 czerwca 2010 roku.**

SPIS TREŚCI

SPIS TABEL 5
SPIS WYKRESÓW 6
SPIS SKRÓTÓW 7

LIST PRZEWODNICZĄCEGO KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO 11

1 KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO 13
Podstawy prawne działania Komisji Nadzoru Finansowego 13
Skład Komisji Nadzoru Finansowego 13
Posiedzenia i uchwały Komisji Nadzoru Finansowego 14
Postanowienia i decyzje administracyjne wydane na podstawie upoważnienia Komisji 14
Dzienniki Urzędowe Komisji Nadzoru Finansowego 15

2 RYNEK FINANSOWY W POLSCE 17
Podstawowe informacje 17
Sektor bankowy 19
Sektor emerytalny 22
Sektor ubezpieczeniowy 30
Rynek kapitałowy i towarowy 33
Działania licencyjno - autoryzacyjne 43

3 DZIAŁANIA NADZORCZE 67
Nadzór bankowy 67
Nadzór emerytalny 77
Nadzór ubezpieczeniowy 85
Nadzór nad rynkiem kapitałowym i towarowym 92
Nadzór nad działalnością pośredników finansowych 100
Integracja czynności i procesów nadzorczych 101

4 OCHRONA UCZESTNIKÓW RYNKU FINANSOWEGO 103
Czynności wyjaśniające w sprawie skarg 103
Działania nadzorcze w zakresie praktyk rynkowych podmiotów rynku finansowego 106
Obsługa merytoryczno-administracyjna Sądu Polubownego przy KNF 108

5 DZIAŁANIA EDUKACYJNE I INFORMACYJNE W ZAKRESIE FUNKCJONOWANIA RYNKU FINANSOWEGO 111
Działania edukacyjne 111
Polityka informacyjna 113
Współpraca z podmiotami zewnętrznymi 114

6 DZIAŁANIA ZWIĄZANE ZE ZWALCZANIEM NADUŻYĆ NA RYNKU FINANSOWYM 119
Postępowania wyjaśniające i administracyjne w zakresie nadzoru nad rynkiem finansowym 119
Postępowania administracyjne prowadzone wobec pośredników finansowych 120
Zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa 122
Akty oskarżenia 123
Wyroki skazujące i warunkowe umorzenia 124
Uprawnienia realizowane w postępowaniu karnym 125
Przeciwdziałanie praniu pieniędzy 125

7 UDZIAŁ W PRACACH LEGISLACYJNYCH 127
Ustawy i powiązane z nimi akty wykonawcze 127
Prace nad innymi projektami aktów prawnych 133

8 ZAANGAŻOWANIE KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO WE WSPÓŁPRACĘ MIĘDZYNARODOWĄ 135
Współpraca z organizacjami międzynarodowymi 135
Działania prowadzone na forum instytucji europejskich 139
Współpraca Komisji Nadzoru Finansowego z zagranicznymi organami nadzoru 149
Główne pola działań 150

9 URZĄD KOMISJI 159
Budżet Urzędu Komisji 159
Zarządzanie zasobami ludzkimi 167
Zadania realizowane w zakresie bezpieczeństwa i ochrony informacji przetwarzanych w Urzędzie KNF 169
Kontrole zewnętrzne 169

10 ANEKSY 171
Aneks 1. Informacje o uchwałach, decyzjach administracyjnych i postanowieniach wydanych przez KNF w 2009 roku 171
Aneks 2. Emitenci oraz fundusze inwestycyjne zamknięte, których prospekty emisyjne zostały zatwierdzone przez KNF w 2009 roku 177
Aneks 3. Przedmiotowy podział skarg kierowanych do KNF 179
Aneks 4. Zestawienie działań edukacyjnych i informacyjnych podjętych przez KNF w 2009 roku 183
Aneks 5. Opublikowane akty prawne, w których przygotowywaniu uczestniczył Urząd KNF w 2009 roku 186
Aneks 6. Projekty aktów prawnych, w których przygotowywaniu uczestniczył Urząd KNF w 2009 roku 188
Aneks 7. Akty prawne przywołane w Sprawozdaniu z działalności KNF w 2009 roku 189
Aneks 8. Regulacje unijne przywołane w Sprawozdaniu z działalności KNF w 2009 roku 193
Aneks 9. Publikacje i opracowania przygotowane przez Urząd KNF w 2009 roku 194
Aneks 10. Spis treści Dzienników Urzędowych Komisji Nadzoru Finansowego wydanych w 2009 roku 197

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba uchwał podjętych przez KNF w 2009 roku 14
Tabela 2. Liczba decyzji oraz postanowień wydanych na podstawie upoważnienia wydanego przez KNF w 2009 roku 15
Tabela 3. Wartość aktywów netto otwartych funduszy emerytalnych na koniec lat 2006-2009 (w mln zł) 22
Tabela 4. Liczba członków otwartych funduszy emerytalnych na koniec lat 2006-2009 (w tys.) 24
Tabela 5. Rozwój pracowniczych programów emerytalnych w latach 2006-2009 26
Tabela 6. Aktywa netto pracowniczych funduszy emerytalnych w latach 2006-2009 (wg stanu na 31 grudnia, w mln zł) 27
Tabela 7. Wyniki inwestycyjne pracowniczych funduszy emerytalnych w latach 2006-2009 (stopa zwrotu lub zmiana indeksu w %) 28
Tabela 8. Wartość aktywów zgromadzonych na IKE w podziale instytucjonalnym w latach 2008-2009 29
Tabela 9. Podstawowe wielkości charakteryzujące działalność zakładów ubezpieczeń ogółem w latach 2006–2009 (dane finansowe w mln zł) 30
Tabela 10. Podstawowe wielkości charakteryzujące działalność zakładów ubezpieczeń na życie (działu I) w latach 2006–2009 (dane finansowe w mln zł) 31
Tabela 11. Podstawowe wielkości charakteryzujące działalność zakładów ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych (działu II) w latach 2006–2009 (dane finansowe w mln zł) 32
Tabela 12. Liczba podmiotów prowadzących działalność maklerską i rachunki papierów wartościowych w latach 2006-2009 33
Tabela 13. Dane dotyczące domów i biur maklerskich w latach 2006-2009 34
Tabela 14. Stopy zwrotu indeksów GPW w latach 2006–2009 (w %) 34
Tabela 15. Liczba instrumentów notowanych na GPW w latach 2006–2009 35
Tabela 16. Kapitalizacja GPW na koniec lat 2006–2009 (w mln zł) 35
Tabela 17. Wartość obrotów na GPW w latach 2006–2009 (w mln zł) 35
Tabela 18. Dane dotyczące alternatywnego systemu obrotu NewConnect w latach 2007-2009 36
Tabela 19. Dane dotyczące rynku pozagiełdowego w latach 2006-2009 37
Tabela 20. Charakterystyka ofert publicznych przeprowadzonych w 2009 roku 38
Tabela 21. Wartość i liczba ofert publicznych o charakterze gotówkowym w latach 2006-2009 38
Tabela 22. Zagregowane koszty towarzystw funduszy inwestycyjnych w latach 2006-2009 (w mln zł) 41
Tabela 23. Wartość obrotów na TGE w latach 2006–2009 (w mln zł) 42
Tabela 24. Liczba notyfikowanych zagranicznych firm inwestycyjnych na koniec lat 2006-2009 52
Tabela 25. Liczba notyfikowanych polskich firm inwestycyjnych na koniec lat 2006-2009 52
Tabela 26. Liczba zarejestrowanych agentów ubezpieczeniowych oraz osób wykonujących czynności agencyjne w latach 2006-2009 61
Tabela 27. Prowadzenie rejestru akwizytorów w latach 2006-2009 61
Tabela 28. Stan rejestru brokerów na koniec lat 2006-2009 62
Tabela 29. Liczba zezwoleń na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń wydanych przez KNF w latach 2006-2009 62
Tabela 30. Liczba osób wpisanych na listę maklerów papierów wartościowych oraz łączna liczba licencjonowanych maklerów papierów wartościowych w latach 2006-2009 63
Tabela 31. Liczba osób wpisanych na listę doradców inwestycyjnych oraz łączna liczba licencjonowanych doradców inwestycyjnych w latach 2006-2009 64
Tabela 32. Rejestr agentów firm inwestycyjnych na koniec lat 2006-2009 64
Tabela 33. Liczba osób wpisanych na listę maklerów giełd towarowych oraz łączna liczba licencjonowanych maklerów giełd towarowych w latach 2006-2009 65
Tabela 34. Przepisy prawa w zakresie limitów inwestycyjnych naruszone przez OFE w 2009 roku 78
Tabela 35. Metodologie wyceny przekazane przez OFE do akceptacji KNF w latach 2006-2009 78
Tabela 36. Ustawowe stopy zwrotu OFE wyliczone i opublikowane przez KNF w 2009 r. (w %) 79
Tabela 37. Raporty wraz z korektami przesłane i zweryfikowane w ramach realizacji obowiązków informacyjnych OFE i PTE otrzymane w 2009 roku 80
Tabela 38. Wskaźniki pokrycia wymogów ustawowych (w %) 85
Tabela 39. Wartość średnich wymogów kapitałowych (w mln zł) i współczynnik ich pokrycia w domach maklerskich oraz w bankach prowadzących działalność maklerską w latach 2006-2009 93
Tabela 40. Liczba kontroli przeprowadzonych w firmach inwestycyjnych i bankach powierniczych w 2009 roku 94
Tabela 41. Liczba przeanalizowanych raportów bieżących i okresowych funduszy inwestycyjnych i towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz informacji od depozytariuszy w 2009 roku 98
Tabela 42. Liczba kontroli przeprowadzonych w instytucjach zbiorowego inwestowania w 2009 roku 99

Tabela 43. Liczba skarg na działalność banków w latach 2008-2009 104
Tabela 44. Liczba skarg na działalność zakładów ubezpieczeń w latach 2006-2009 105
Tabela 45. Liczba skarg na działalność podmiotów rynku kapitałowego w latach 2007-2009 105
Tabela 46. Liczba i rodzaj postępowań prowadzonych przez Komisję w latach 2007-2009 120
Tabela 47. Zawiadomienia sporządzone w latach 2006-2009, wg rodzaju naruszonej normy prawnej 122
Tabela 48. Akty oskarżenia skierowane do sądów w latach 2006-2009, wg rodzaju naruszonej normy prawnej 123
Tabela 49. Wyroki skazujące i warunkowe umorzenia w latach 2006-2009, wg rodzaju naruszonej normy prawnej 124
Tabela 50. Liczba wystąpień radców prawnych umocowanych przez Przewodniczącego KNF w postępowaniach karnych w latach 2006-2009 125
Tabela 51. Wykonanie planu dochodów budżetowych KNF w 2009 roku 161
Tabela 52. Wykonanie planu wydatków KNF w 2009 roku 162
Tabela 53. Koszty działalności KNF w 2009 r. w porównaniu z kosztami działalności w 2008 roku 162
Tabela 54. Wydatki budżetu państwa w układzie zadaniowym dla części 70 – Komisja Nadzoru Finansowego w 2009 roku (w tys. zł) 163

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Podstawowe dane sektora bankowego w Polsce w latach 2006-2009 19
Wykres 2. Koncentracja aktywów w latach 2006-2009 20
Wykres 3. Wynik finansowy netto banków komercyjnych i oddziałów instytucji kredytowych oraz banków spółdzielczych w latach 2006-2009 (w mln zł) 21
Wykres 4. Koncentracja aktywów netto otwartych funduszy emerytalnych w latach 2006-2009 24
Wykres 5. Struktura rynku PPE w 2009 r. (w %) 27
Wykres 6. Rozwój indywidualnych kont emerytalnych w latach 2006-2009 29
Wykres 7. Łączna liczba nadzorowanych towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz funduszy inwestycyjnych i subfunduszy w latach 2006-2009 (narastająco z podziałem na rodzaje) 39
Wykres 8. Łączna liczba nadzorowanych zagranicznych funduszy inwestycyjnych i subfunduszy wchodzących w skład zagranicznych funduszy inwestycyjnych w latach 2006-2009 (narastająco z podziałem na rodzaje) 40
Wykres 9. Wartość aktywów zarządzanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych na koniec lat 2006-2008 oraz kolejnych miesięcy 2009 roku (w mld zł) 41
Wykres 10. Liczba wydanych decyzji zezwalających na zmiany w statutach banków komercyjnych oraz banków spółdzielczych w latach 2006-2009 44
Wykres 11. Liczba zatwierdzonych prospektów emisyjnych oraz aneksów do prospektów emisyjnych w latach 2006-2009 55
Wykres 12. Liczba zezwoleń na działalność towarzystw funduszy inwestycyjnych wydanych przez KNF w latach 2006-2009 57
Wykres 13. Liczba zezwoleń na utworzenie funduszy inwestycyjnych wydanych przez KNF w latach 2006-2009 58
Wykres 14. Liczba prospektów emisyjnych oraz aneksów do prospektów emisyjnych funduszy inwestycyjnych zamkniętych zatwierdzonych przez KNF w latach 2006-2009 (liczba podjętych decyzji) 59
Wykres 15. Fundusze własne i adekwatność kapitałowa krajowego sektora bankowego w latach 2006-2009 69
Wykres 16. Programy naprawcze oraz restrukturyzacyjne w bankach komercyjnych w latach 2006-2009 71
Wykres 17. Depozyty sektora niefinansowego w bankach komercyjnych ogółem oraz w bankach realizujących programy naprawcze w latach 2006-2009 71
Wykres 18. Średni współczynnik pokrycia kapitału towarzystw funduszy inwestycyjnych na koniec lat 2006-2009 oraz w 2009 roku (kapitał własny/minimalny wymóg kapitałowy) 97

SPIS SKRÓTÓW

3L3 – komitety 3. poziomu, tj. CEBS, CEIOPS i CESR
ADR - Alternative Dispute Resolution (pol. *alternatywne rozstrzyganie sporów)*
ALCO – Assets and Liabilities Committee (pol. *Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami*),
AMA – Advanced Measurment Aproach (pol. *Metoda Zaawansowanego Pomiaru*),
ASO - Alternatywny System Obrotu
BCBS - Basel Committee on Banking Supervision (pol. *Bazylejski Komitet ds. Nadzoru Bankowego*),
BCP – Business Continuity Plan (pol. *Plan Zachowania Ciągłości Działania*),
BFG – Bankowy Fundusz Gwarancyjny,
BION - Badanie i Ocena Nadzorcza,
BIP - Biuletyn Informacji Publicznej,
BSC – Banking Supervision Committee (pol. *Komitet ds. Nadzoru Bankowego; w strukturze ECB*)
BSCEE - Banking Supervisors from Central and Eastern Europe (pol. *Grupa Nadzorców Bankowych z Krajów Europy Środkowej i Wschodniej*),
CAD – Capital Adequacy Directive (pol. *Dyrektywa w sprawie adekwatności kapitałowej*),
CAEL - Kwartalna ocena banków wykonywana w ramach analizy zza biurka
CCP - Central Counterparties (pol. *kontrpartnerzy centralni*),
CCP - Committee on Consumer Protection (pol. *Komitet ds. Ochrony Konsumenta*),
CCR - ryzyko kredytowe kontrahenta,
CEBS - Committee of European Banking Supervisors (pol. *Komitet Europejskich Nadzorów Bankowych*)
CEDUR – Centrum Edukacji dla Uczestników Rynku,
CEIOPS - Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors
(pol. *Komitet Europejskich Nadzorów Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych*),
CESR – Committee of European Securities Regulators (pol. *Komitet Europejskich Regulatorów Rynku Papierów Wartościowych*),
CESR-Fin - stała grupa operacyjna CESR zajmującą się zagadnieniami sprawozdawczości finansowej, rachunkowości i audytu,
CESR-Pol - grupa operacyjna CESR, powołana dla osiągnięcia wspólnego podejścia w zakresie stosowania Dyrektywy 2003/6/WE ws. wykorzystywania poufnych informacji i manipulacji na rynku (ang. Market Abuse Directive – MAD)
CESR-Tech - grupa operacyjna CESR, zajmująca się wdrażaniem projektów informatycznych CESR,
CIIA - Certified International Investment Analyst (pol. *Certyfikowany Międzynarodowy Analityk Inwestycyjny*),
CLD - Consolidated Life Directive (pol. *Dyrektywa 2002/83/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 listopada 2002 r. dotycząca ubezpieczeń na życie*),
ConCo - Convergence Committee (pol. *Komitet ds. Konwergencji*),
CONSOB - Commissione Nazionale per le Societa e la Borsa (*włoski organ nadzoru nad rynkiem kapitałowym*)
COREP - Common Reporting (pol. *wspólne raportowanie*),
CP32 - CEBS Guidelines on Stress Testing,
CRA - Credit Rating Agencies (pol. *agencje ratingowe*),
CRD - Capital Requirements Directive (pol. *Dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych*),
DRP – Disaster Recovery Planning,
EAG - Eurasian Group on Combating Money Laundering (pol. *Euroazjatycka Grupa ds. Zwalczania Prania Pieniędzy i Finansowania Terroryzm*u),
EBOiR - Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, (ang. *European Bank for Reconstruction and Development*),
ECB – European Central Bank (pol. *Europejski Bank Centralny*),
ECOFIN - Economic and Financial Affairs Council (pol. *Rada UE do spraw gospodarczych i finansowych*),
EECS - European Enforcers Coordination Sessions (pol. *Spotkanie Koordynacyjne Przedstawicieli Organów Nadzorujących z Krajów Europejskich*),
EFC-FST - Financial Stability Table of the European Financial Committee,
EFTA - European Free Trade Association (pol. *Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu*),
EGFI - Expert Group on Financial Information,
EGPR - Expert Group on Prudential Regulations (pol. *Grupa Ekspercka ds. Regulacji Ostrożnościowych*),
EOG – Europejski Obszar Gospodarczy (ang. *European Economic Area - EEA)*,
ERP - Enterprise Resource Planning, (pol. *Planowanie Zasobów Przedsiębiorstwa*),
ESA - European Supervisory Authorities (pol. *Europejskie Organy Nadzorcze*),
ESFS - European System of Financial Supervisors (pol. *Europejski System Organów Nadzoru Finansowego*),
ESMA - European Securities Markets Agency (pol. *Europejski Organ Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych*),
ESPI - Elektroniczny System Przekazywania Informacji,
ESRB - European Systemic Risk Board (pol. *Europejska Rada Ryzyka Systemowego*),

EUROSTAT - Biuro Statystyki Wspólnot Europejskich,
FATF - Financial Action Task Force (pol. *grupa specjalna ds. przeciwdziałania praniu pieniędzy*),
FIN–NET - europejska sieć instytucji prowadzących pozasądowe postępowania rozjemcze dla klientów instytucji finansowych, powołana przez Komisję Europejską,
FINREP - Financial Reporting (pol. *raportowanie finansowe*),
FinReq - Financial Requirements Expert Group (pol. *Grupa Ekspercka ds. Wymogów Finansowych*),
FMA – Finanzmarktaufsicht (*austriacki organ nadzoru nad rynkiem finansowym*),
FRWG - Financial Conglomerates Directive Review Working Group (pol. *grupa robocza ds. rewizji dyrektywy o konglomeratach finansowych*),
FSC - Financial Stability Committee (pol. *Komitet Stabilności Finansowej*),
FSI – Financial Stability Institute (pol. *Instytut Stabilności Finansowej*),
GdC - Groupe de Contact (pol. *Grupa Kontaktowa*),
GIIF - Generalny Inspektorat Informacji Finansowej,
IAIS - International Association of Insurance Supervisors (pol. *Międzynarodowe Stowarzyszenie Nadzorów Ubezpieczeniowych*),
ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process (pol. *proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego*)
ICP - Insurance Core Principles (pol. *Główne Zasady Ubezpieczeniowe*),
IGSC - Insurance Group Supervision Committee (pol. *Komitet Nadzoru Grup Ubezpieczeniowych*),
IGSRR - Internal Governance, Supervisory Review and Reporting Expert Group, (pol. *Grupa Ekspercka ds. Zarządzania Wewnętrznego, Nadzoru oraz Sprawozdawczości*),
IGTF - Internal Governance Task Force (pol. *grupa zadaniowa ds. zarządzania wewnętrznego*),
IKE – indywidualne konta emerytalne,
IMD - Insurance Intermediation Directive, Dyrektywa 2002/92/WE ws. pośrednictwa ubezpieczeniowego,
INFE - International Network on Financial Education
IntMod - Internal Model Expert Group (pol. *Grupa Ekspercka ds. Modeli Wewnętrznych*),
IOPS - International Organisation of Pension Supervisors (pol. *Międzynarodowa Organizacja Nadzorów Emerytalnych*),
IORP - Institutions for Occupational Retirement Provision (*w warunkach polskich wyłącznie pracownicze fundusze emerytalne*)
IOSCO - International Organization of Securities Commissions (pol. *Międzynarodowa Organizacja Komisji Papierów Wartościowych*),
IRB - Internal Ratings Based [Approach] (pol. *Metoda Wewnętrznych Ratingów*),
IRD - Instrument Reference Data (pol. *dane referencyjne instrumentów finansowych*),
IRDS - Instrument Reference Database System (pol. *system przechowujący dane referencyjne instrumentów finansowych*),
IWCFC - Interim Working Committee on Financial Conglomerates (pol. *Grupa Robocza ds. Konglomeratów Finansowych*),
JCFC - Joint Committee on Financial Conglomerates (pol. *Wspólny Komitet ds. Konglomeratów Finansowych*),
KCIK - Krajowe Centrum Informacji Kryminalnych,
KNA - Komisja Nadzoru Audytowego,
KNB – Komisja Nadzoru Bankowego,
KNF – Komisja Nadzoru Finansowego,
KPWiG – Komisja Papierów Wartościowych i Giełd,
KSF - Komitet Stabilności Finansowej,
LDCE - Loss Data Collection Exercise; badanie którego celem było doprowadzenie do pełniejszego zrozumienia metody AMA przez banki i nadzorujące je instytucje oraz zwiększenie spójności traktowania metody AMA przez nadzory bankowe w różnych jurysdykcjach,
LiqTF - Task Force on Liquidity Risk Management,
MAD – Market Abuse Directive (pol. *dyrektywa 2003/6/WE ws. wykorzystywania poufnych informacji i manipulacji na rynku*),
MCR - Minimum Capital Requirement (pol. *minimalny wymóg kapitałowy; jeden z wymogów kapitałowych, jakie ustanawia system Wypłacalność II; ma reprezentować poziom kapitału, poniżej którego interesy ubezpieczonych byłyby poważnie zagrożone, tj. minimalny wymagany poziom kapitału, umożliwiający prowadzenie działalności; drugim wymogiem jest SCR),*
MF – Ministerstwo Finansów,
MFW - Międzynarodowy Fundusz Walutowy (ang. *International Monetary Fund*),
MiFID - Markets in Financial Instruments Directive (pol. *Dyrektywa w sprawie rynków instrumentów finansowych*),
MMoU - Multilateral Memorandum of Understanding (pol. *Wielostronne Porozumienie o Współpracy i Wymianie Informacji*),
MNiSW - Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
MoU - Memorandum of Understanding (pol. *Porozumienie o Współpracy i Wymianie Informacji*),
MSR - Międzynarodowe Standardy Rachunkowości
MSSF - Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej
MSWiA – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
NBP – Narodowy Bank Polski,
NIK - Najwyższa Izba Kontroli,

NSDR - Nowy System Depozytowo-Rozliczeniowy,
NYSBD - The New York State Banking Department,
OECD - Organisation for Economic Co-operation and Development (pol. *Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju*),
OFE – otwarte fundusze emerytalne,
OPC - Occupational Pensions Committee (pol. *Komitet ds. Pracowniczych Programów Emerytalnych*),
ORSA – Own Risk and Solvency Assessment (pol. *własna ocena ryzyka i wypłacalności*),
ORTM - Other Risk Transfer Mechanisms (pol. *mechanizmy transferu ryzyka*),
OWU – Ogólne Warunki Ubezpieczenia,
P2CN - Pillar 2 Convergence Network (pol. *grupa robocza ds. konwergencji w zakresie filaru 2*),
PBUK- Polskie Biuro Ubezpieczycieli Komunikacyjnych,
PFE – pracownicze fundusze emerytalne,
PNK – Pion Nadzoru Rynku Kapitałowego Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego,
PNU – Pion Nadzoru Ubezpieczeniowo-Emerytalnego Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego,
PPE – pracownicze programy emerytalne,
PPL – Pion Prawno-Legislacyjny Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego,
PrTE - pracownicze towarzystwa emerytalne,
PSD - Payment Services Directive (pol. *Dyrektywa 2007/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego zmieniająca dyrektywy 97/7/WE, 2002/65/WE, 2005/60/WE i 2006/48/WE i uchylająca dyrektywę 97/5/WE; celem Dyrektywy jest zapewnienie lepszej ochrony użytkowników usług płatniczych oraz ujednolicenie zasad świadczenia usług płatniczych we wszystkich Państwach Członkowskich UE*),
PTE - powszechne towarzystwa emerytalne,
PTEG - Post-Trading Expert Group (pol. *grupa ds. czynności post-transakcyjnych*),
RRP - Regulowany rynek pozagiełdowy prowadzony przez Bondspot S.A.,
RRRF - Rada Rozwoju Rynku Finansowego,
RTGS - Real Time Gross Settlement (pol. *rozliczenia w systemie rozrachunku brutto w czasie rzeczywistym*),
RWEF – Raport Wskaźników Ekonomiczno-Finansowych,
SCR - Solvency Capital Requirement (pol. *kapitałowy wymóg wypłacalności; jeden z wymogów kapitałowych, jakie ustanawia system Wypłacalność II; docelowy miernik poziomu ryzyka w działalności zakładu ubezpieczeń/reasekuracji, drugim wymogiem jest MCR),*
SGCR - Sub-Group on Credit Risk,
SGMR - Sub-Group on Market Risk,
SGOR - Sub-Group on Operational Risk,
SIGOR - Standard Implementation Group on Operational Risk,
SIGV - Standard Implementation Group – Validation,
SIS - System Informacji Sprawozdawczej,
SKOK - spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe,
SNO – System Nadzoru Obrotu,
SNU – System Nadzoru Ubezpieczeń
SON - Sub-group on Operational Networking,
SP – Sąd Polubowny przy Komisji Nadzoru Finansowego,
SPAN - Standard Portfolio Analysis of Risk,
SREP - Supervisory Review and Evaluation Process (pol. *proces badania i oceny nadzorczej*; patrz: BION)
SSC - Solvency Sub-Committee (pol. *Podkomitet ds. Wypłacalności*)
STTF - Stress Test Task Force,
SWIFT - Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication (pol. *Stowarzyszenie na Rzecz Światowej Międzybankowej Telekomunikacji Finansowej),*
T2S - Target 2-Securities (inicjatywa informatyczna Europejskiego Banku Centralnego dla umożliwienia zharmonizowanego rozrachunku transakcji na papierach wartościowych)
TFI – towarzystwo funduszy inwestycyjnych,
TFICF - Joint Task Force on the Impact of the new Capital Framework,
TFPA - Task Force on Procyclicality and Accounting,
TGE - Towarowa Giełda Energii S.A.,
TIFS - Training Initiative for Financial Supervision (pol. *Inicjatywa Szkoleniowa dla Nadzoru Finansowego*),
TREM - Transaction Reporting Exchange Mechanism (pol. *elektroniczny system wymiany informacji o transakcjach na rynkach regulowanych*),
UCITS IV - Undertakings for Collective Investments in Transferable Securities,

UE – Unia Europejska,
UFG – Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny,
UFK - ubezpieczeniowe fundusze kapitałowe,
UKNF – Urząd Komisji Nadzoru Finansowego,
WG ECAI - External Credit Assessment Institutions Working Group,
WGDB - Working Group on Developments in Banking,
WGMA - Working Group on Macro-Prudential Analysis,
WGSM - Working Group on Supplementary Measures,
WPPP - Working Party on Private Pensions (pol. *grupa robocza ds. prywatnych funduszy emerytalnych*),
WTO – World Trade Organisation (pol. *Światowa Organizacja Handlu*),
ZAFI - zarządzający alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi,
ZBP – Związek Banków Polskich.

List Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego

Działania nadzoru finansowego w 2009 r. były silnie powiązane z sytuacją makroekonomiczną w Polsce i na świecie. Ze względu na otwarty charakter naszej gospodarki światowy kryzys ekonomiczny miał wpływ na polską gospodarkę i rynek finansowy. Decyzje Komisji Nadzoru Finansowego były podporządkowane jej głównemu celowi, jakim jest dbałość o stabilne funkcjonowanie i bezpieczny rozwój rynku finansowego. Nadzór finansowy dokonał własnej oceny sytuacji rynkowej i dopasował do niej środki nadzorcze.

W sektorze bankowym i ubezpieczeniowym niezwykle istotne było wzmocnienie kapitałowe instytucji finansowych oraz monitorowanie ich sytuacji płynnościowej. W styczniu 2009 r. nadzór skierował do wszystkich banków zalecenia pozostawienia zysków wypracowanych w 2008 r. w krajowym systemie bankowym. W rezultacie w polskim systemie bankowym zatrzymano niemal 90 proc. zysku banków komercyjnych wypracowanego w 2008 r. w kwocie ponad 11 mld zł. Urząd Komisji Nadzoru Finansowego skierował również do zakładów ubezpieczeń zapytanie o informacje dotyczące regulacji wewnętrznych w zakresie podziału zysku. Ostatecznie, w sektorze ubezpieczeniowym zostało zatrzymane 65 proc. zysku wypracowanego w 2008 roku.

W 2009 r. zachowany został poziom finansowania krajowego sektora bankowego przez zagraniczne instytucje finansowe, podczas gdy należności od nierezydentów spadły aż o 48 proc. W efekcie środki do dyspozycji polskich banków, wyrażone jako różnica między zobowiązaniami polskiego sektora bankowego wobec instytucji zagranicznych a należnościami, wzrosły o dodatkowe 17 mld zł. Oznacza to, że w Polsce nie wystąpiło zjawisko finansowania zagranicznych spółek-matek przez krajowe instytucje, co nie było regułą w innych krajach naszego regionu. Urząd Komisji intensywnie monitorował również płynność podmiotów finansowych. Niektóre z banków zobowiązano do codziennego sprawozdawania nadzorczych miar płynności. Wobec banków, w których stwierdzono niedotrzymanie tych miar, podejmowane były dodatkowe działania, takie jak udzielenie upomnienia, wydanie zalecenia zaprzestania udzielania kredytów mieszkaniowych w walutach obcych czy poinformowanie nadzoru macierzystego i podmiotu dominującego.

Sektor ubezpieczeniowy był dawcą płynności dla banków w czasie międzynarodowego kryzysu finansowego. Polityka KNF doprowadziła do zmniejszenia koncentracji lokat terminowych zakładów ubezpieczeń w poszczególnych bankach oraz rozlokowania płynności z sektora ubezpieczeniowego w całym sektorze bankowym. W trosce o płynność Urząd Komisji sprawdzał również, czy zakłady ubezpieczeń nie posiadają aktywów wyemitowanych przez zagraniczne instytucje finansowe zagrożone ryzykiem niewypłacalności. Dodatkowo zwrócono się o regularne przekazywanie danych w zakresie podstawowych wskaźników dotyczących wypłacalności zakładów oraz posiadanych lokat. W przypadku zakładów oferujących ubezpieczenia na życie monitorowano również produkty ubezpieczeniowe z wbudowanym instrumentem strukturyzowanym. Podmioty sektora ubezpieczeniowego zostały także objęte wewnętrznymi testami warunków skrajnych. Ich wyniki pozwoliły na zidentyfikowanie tych rodzajów ryzyka, na które sektor lub poszczególne zakłady ubezpieczeń były najbardziej narażone, oraz intensyfikację działań nadzorczych w odpowiednich obszarach.

W następstwie spadku indeksów giełdowych na polskim rynku kapitałowym, trwającym od listopada 2007 r. do połowy lutego 2009 r., zmniejszyła się wartość aktywów zarządzanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. W trosce o bezpieczeństwo środków inwestorów zwiększono intensywność monitorowania sytuacji finansowej nadzorowanych podmiotów. Podejmowano skuteczne działania nadzorcze wobec firm inwestycyjnych w przypadku niespełniania przez nie wymogów kapitałowych. Na poprawę bezpieczeństwa rynku i jego uczestników pozytywny wpływ miała implementacja w polskim porządku prawnym nowych regulacji unijnych: dyrektyw ws. wymogów kapitałowych oraz ws. rynków instrumentów finansowych. Od połowy lutego 2009 r. dało się zauważyć coraz większe zaufanie inwestorów do polskiego rynku kapitałowego, czego przejawem był przede wszystkim wzrost indeksów giełdowych i kapitalizacji polskiej giełdy. Ostatecznie wartość ofert publicznych na krajowym rynku kapitałowym w 2009 r. osiągnęła poziom 13,9 mld zł – podobny do rekordowych lat 2004 i 2007; warszawska giełda pod względem wartości ofert była trzecim największym parkietem w Europie.

Obszarem szczególnego zainteresowania KNF w 2009 r. było zarządzanie ryzykiem kredytowym przez banki. Niezwłocznie po przejęciu przez KNF funkcji nadzrou bankowego rozpoczęto prace nad Rekomendacją T, dotyczącą dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym ekspozycji wobec gospodarstw domowych. Ze względu na brak wcześniejszych analiz systemowych, przeprowadzono diagnozę sytuacji i weryfikację sygnałów pochodzących z inspekcji. Rekomendacja S, która miała ograniczyć ryzyko związane z udzielaniem kredytów denominowanych w walutach obcych, okazała się nieskuteczna. W 2008 r. wartość walutowych kredytów mieszkaniowych w ujęciu złotowym wzrosła ponad dwukrotnie, chociaż pewien wpływ na tę sytuację miała również silna deprecjacja złotego w ostatnim kwartale 2008 r. Rekomendacja T stanowić będzie zatem niezbędne uzupełnienie Rekomendacji S w obszarze oceny zdolności kredytowej kredytobiorców, a także wyznaczy standardy badania zdolności kredytowej w okresie ożywienia gospodarczego.

Kryzys na światowych rynkach finansowych zapoczątkował dyskusję nad reformą architektury nadzorczej na poziomie Unii Europejskiej oraz nad zmianami regulacji prawa bankowego. KNF przyjęła z zadowoleniem projekty legislacyjne Komisji Europejskiej powołujące Europejskie Organy Nadzorcze, zakładające wzmocnienie konwergencji praktyk nadzorczych oraz bardziej efektywną współpracę krajowych organów nadzoru. Jednocześnie UKNF podnosił, że kompetencje krajowego organu nadzoru związane z egzekwowaniem wymogów kapitałowych (w tym nakładanie dodatkowego narzutu kapitałowego) nie mogą być przekazane Europejskim Organom Nadzorczym, ponieważ kompetencje te są niezbędne nadzorcy lokalnemu do zapewnienia odpowiedniego poziomu kapitału banku koniecznego do bezpiecznego rozwoju instytucji. Ponadto UKNF prowadził wszechstronne konsultacje w zakresie poprawek do dyrektywy w sprawie wymogów kapitałowych (tzw. CRD II). Ostatecznie osiągnięto zadowalający kształt przepisów dotyczących podziału kompetencji nadzorczych pomiędzy nadzorcę lokalnego oraz nadzorcę grupowego i pozostawienia na poziomie krajowym uprawnień do egzekwowania wymogów kapitałowych Filaru II.

W 2009 r. prowadzono prace nad metodologią badania i oceny nadzorczej (BION), która wymusza ocenę istotności poszczególnych ryzyk. Po przeniesieniu nadzoru bankowego w struktury KNF, przygotowywane wcześniej procedury BION wymagały istotnych zmian dostosowujących je do aktualnego stanu sektora bankowego. W metodyce BION wprowadzono nowe typy czynników ryzyka oraz rozwinięto zagadnienia ryzyk trudnomierzalnych. W 2009 r. kontynuowany był również proces integracji nadzoru finansowego w Polsce. W tym celu rozpoczęto wewnętrzne prace nad wydzieleniem pionu inspekcji z dotychczasowej struktury organizacyjnej Urzędu KNF.

Realizując ustawowe zadania edukacyjne organ nadzoru prowadził m.in. seminaria szkoleniowe w ramach projektu Centrum Edukacji dla Uczestników Rynku. Tematyka seminariów zorganizowanych w 2009 r. dotyczyła głównie nowych regulacji nadzorczych, a także standardów zarządzania ryzykiem. W seminariach CEDUR uczestniczyli przedstawiciele podmiotów nadzorowanych, wymiaru sprawiedliwości i organów ścigania, jak również rzecznicy konsumentów i dziennikarze – łącznie ponad 2,6 tys. osób.

Działania nadzoru w 2009 r. były adekwatne do występujących ryzyk i nie powodowały zbędnych ograniczeń w aktywności rynku finansowego. W tym trudnym dla rynku roku nie doszło w Polsce do sytuacji, które mogłyby zagrozić stabilności systemu finansowego (jak np. upadłość instytucji finansowej). W przeciwieństwie do wielu innych krajów, nie wystąpiła także potrzeba angażowania środków publicznych w ratowanie jakiejkolwiek instytucji finansowej. Jestem przekonany, że stabilny rozwój rynku finansowego w Polsce będzie kontynuowany w 2010 roku.

Stanisław Kluza
Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego

Komisja Nadzoru Finansowego

Komisja Nadzoru Finansowego sprawuje nadzór nad rynkiem kapitałowym, nadzór ubezpieczeniowy, nadzór emerytalny, nadzór bankowy oraz nadzór uzupełniający nad konglomeratami finansowymi, w których skład wchodzą nadzorowane podmioty. Do zadań Komisji należy ponadto:

- podejmowanie działań służących prawidłowemu funkcjonowaniu rynku finansowego,
- podejmowanie działań mających na celu rozwój rynku finansowego i jego konkurencyjności,
- podejmowanie działań edukacyjnych i informacyjnych w zakresie funkcjonowania rynku finansowego,
- udział w przygotowaniu projektów aktów prawnych w zakresie nadzoru nad rynkiem finansowym,
- stwarzanie możliwości polubownego i pojednawczego rozstrzygania sporów między uczestnikami rynku finansowego, w szczególności sporów wynikających ze stosunków umownych między podmiotami podlegającymi nadzorowi Komisji a odbiorcami usług świadczonych przez te podmioty,
- wykonywanie innych zadań określonych ustawami.

Celem nadzoru nad rynkiem finansowym jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania tego rynku, jego stabilności, bezpieczeństwa oraz przejrzystości, zaufania do rynku finansowego, a także zapewnienie ochrony interesów uczestników tego rynku.

Nadzór nad działalnością Komisji sprawuje Prezes Rady Ministrów.

Podstawy prawne działania Komisji Nadzoru Finansowego

Komisja Nadzoru Finansowego (dalej „Komisja", „KNF" lub „organ nadzoru") rozpoczęła działalność 19 września 2006 r., tj. z dniem wejścia w życie przepisów Ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. 2006 nr 157 poz. 1119, z późn. zm.), zwanej dalej ustawą o nadzorze nad rynkiem finansowym. Zintegrowany organ nadzoru przejął zadania zniesionej przepisami tejże ustawy Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych oraz Komisji Papierów Wartościowych i Giełd. Z dniem 1 stycznia 2008 r. Komisja Nadzoru Finansowego przejęła zadania Komisji Nadzoru Bankowego.

Skład Komisji Nadzoru Finansowego

Komisja jest organem kolegialnym. W skład Komisji wchodzą: Przewodniczący, dwóch Zastępców Przewodniczącego oraz czterech członków: minister właściwy do spraw instytucji finansowych lub jego przedstawiciel, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego lub jego przedstawiciel, Prezes Narodowego Banku Polskiego lub delegowany przez niego wiceprezes Narodowego Banku Polskiego oraz przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

W 2009 R. KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO DZIAŁAŁA W SKŁADZIE:

Przewodniczący Komisji
STANISŁAW KLUZA
Zastępca Przewodniczącego Komisji
LESŁAW GAJEK
Zastępca Przewodniczącego Komisji
ARTUR K. KLUCZNY – do 22 maja 2009 r.

CZŁONKOWIE KOMISJI:

Przedstawiciel Ministra Finansów
DARIUSZ DANILUK
Przedstawiciel Ministra Pracy i Polityki Społecznej
AGNIESZKA CHŁOŃ-DOMIŃCZAK – do 17 lutego 2009 r.
MAREK BUCIOR – od 18 lutego 2009 r.
Prezes Narodowego Banku Polskiego albo delegowany przez niego Wiceprezes NBP
PIOTR WIESIOŁEK – Wiceprezes NBP
Przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
DANUTA WAWRZYNKIEWICZ

Posiedzenia i uchwały Komisji Nadzoru Finansowego

Komisja Nadzoru Finansowego w zakresie swojej właściwości podejmuje uchwały, w tym wydaje decyzje administracyjne i postanowienia. Komisja podejmuje uchwały zwykłą większością głosów w głosowaniu jawnym, w obecności co najmniej czterech osób wchodzących w jej skład, w tym Przewodniczącego Komisji lub jego zastępcy. W razie równej liczby głosów głos Przewodniczącego Komisji jest rozstrzygający.

Uchwały w imieniu Komisji podpisuje Przewodniczący Komisji, a w razie jego nieobecności – upoważniony przez niego Zastępca Przewodniczącego.

W 2009 r. odbyło się 29 posiedzeń Komisji, na których podjęto łącznie 404 uchwały, z czego 382 uchwały stanowiły decyzje i postanowienia.

TABELA I. LICZBA UCHWAŁ PODJĘTYCH PRZEZ KNF W 2009 ROKU

PRZEDMIOT UCHWAŁY	LICZBA PODJĘTYCH UCHWAŁ
Sprawy dotyczące sektora bankowego	75
Sprawy dotyczące rynku emerytalnego	114
Sprawy dotyczące rynku ubezpieczeniowego	67
Sprawy dotyczące rynku kapitałowego	141
Sprawy dotyczące wewnętrznej organizacji prac Komisji	7
RAZEM	404

Szczegółowe informacje dotyczące liczby podjętych uchwał w podziale na przedmiot sprawy znajdują się w Tabeli A.1.1 w Aneksie 1.

Postanowienia i decyzje administracyjne wydane na podstawie upoważnienia Komisji

Komisja i Przewodniczący Komisji wykonują swoje zadania przy pomocy Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego (dalej „Urząd Komisji" lub „Urząd KNF"). Urzędem Komisji kieruje Przewodniczący KNF przy pomocy Zastępców Przewodniczącego, dyrektorów zarządzających pionami oraz dyrektorów komórek organizacyjnych.

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym Komisja może upoważnić Przewodniczącego Komisji, Zastępców Przewodniczącego oraz pracowników Urzędu Komisji do podejmowania działań w zakresie właściwości Komisji, w tym do wydawania postanowień i decyzji administracyjnych.

W dniu 4 sierpnia 2008 r. Komisja podjęła Uchwałę nr 253/2008 w sprawie udzielenia Przewodniczącemu oraz Zastępcom Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego upoważnienia do podejmowania działań w zakresie właściwości KNF, w tym do wydawania postanowień i decyzji administracyjnych oraz do udzielania dalszych pełnomocnictw, która była następnie zmieniona Uchwałą nr 243/2009 Komisji Nadzoru Finansowego z 31 lipca 2009 r. w sprawie zmiany Uchwały nr 253/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z 4 sierpnia 2008 r.

W 2009 r. na podstawie upoważnienia udzielonego przez Komisję Nadzoru Finansowego wydano 2 062 decyzje i postanowienia.

■ TABELA 2. LICZBA DECYZJI ORAZ POSTANOWIEŃ WYDANYCH NA PODSTAWIE UPOWAŻNIENIA WYDANEGO PRZEZ KNF W 2009 ROKU

PRZEDMIOT DECYZJI ORAZ POSTANOWIEŃ	LICZBA DECYZJI ORAZ POSTANOWIEŃ
Sprawy dotyczące sektora bankowego	580
Sprawy dotyczące rynku emerytalnego	397
Sprawy dotyczące rynku ubezpieczeń	162
Sprawy dotyczące rynku kapitałowego	913
Sprawy o charakterze międzysektorowym	6
RAZEM	2 062

Szczegółowe informacje dotyczące liczby decyzji administracyjnych i postanowień wydanych na podstawie upoważnienia udzielonego przez Komisję w podziale na przedmiot sprawy znajdują się w Tabeli A.1.2 w Aneksie 1.

Dzienniki Urzędowe Komisji Nadzoru Finansowego

Komisja wydaje Dziennik Urzędowy Komisji Nadzoru Finansowego. W okresie objętym sprawozdaniem wydano sześć numerów Dziennika Urzędowego Komisji, w którym publikowane były (o ile było to wymagane przepisami prawa) decyzje i uchwały KNF, zarządzenia Przewodniczącego Komisji, a także Komunikaty Komisji Egzaminacyjnych powołanych przez Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego.

— *Spis treści Dzienników Urzędowych Komisji Nadzoru Finansowego wydanych w 2009 r. stanowi Aneks 10 do Sprawozdania*

2.13
+0.05
+0.78

Rynek finansowy w Polsce

Podstawowe informacje

Na sytuację na rynkach finansowych w 2009 r. największy wpływ miał globalny kryzys finansowy. Jego największe nasilenie przypadło na przełom lat 2008 i 2009, zaś od II kwartału 2009 r. następowała stopniowa poprawa sytuacji.

Uczestnictwo Polski w międzynarodowej wymianie towarowej oraz przepływach kapitału oznacza, że gospodarka krajowa nie jest odizolowana od wydarzeń na rynkach światowych. Globalny kryzys finansowy wpływał na sytuację w Polsce głównie poprzez dwa kanały. Pierwszym z nich był tzw. kryzys zaufania, przejawiający się m.in. wycofywaniem przez inwestorów środków z rynku polskiego – podobnie jak z innych rynków wschodzących.[1] Spowodowało to silne osłabienie złotego, znaczne spadki kursów giełdowych oraz wzrost kosztów finansowania i zwiększenie ryzyka płynności.

W 2009 r. obroty na rynku międzybankowym wzrosły nieznacznie i koncentrowały się na transakcjach o krótkim terminie zapadalności. Dzięki wzrostowi wartości depozytów sektora niefinansowego o 66 mld zł (w szczególności depozytów gospodarstw domowych, o 49 mld zł), zasileniu banków krajowych przez ich spółki-matki dodatkową kwotą 17 mld zł oraz uruchomieniu przez NBP nowych instrumentów w ramach „Pakietu zaufania" spadło ryzyko płynności. Gwałtowna deprecjacja złotego spowodowała straty przedsiębiorstw, które posiadały pozycje w walutowych instrumentach pochodnych, a nie miały odpowiedniego pokrycia w dochodach walutowych. W przypadku osób fizycznych, które zaciągnęły kredyty denominowane w walutach obcych, w wyniku osłabienia złotego wzrosła wysokość rat kredytu.

Drugim kanałem, poprzez który dekoniunktura na rynkach zagranicznych wpływała na sytuację gospodarczą w Polsce, był handel zagraniczny. Spadek eksportu spowodowany zmniejszeniem popytu na rynkach zagranicznych przyczynił się do ograniczenia dynamiki wzrostu gospodarczego, spowolnienia dynamiki wzrostu wynagrodzeń i wzrostu stopy bezrobocia. W efekcie zwiększył się odsetek kredytów zagrożonych i wartość odpisów, zaś dochodowość sektora bankowego spadła. Dzięki zatrzymaniu 90% zysków wypracowanych przez banki w 2008 r., zdecydowanie wzrosła stabilność sektora – w tym jego zdolność do absorbowania potencjalnych strat – oraz zwiększyła się baza kapitałowa i potencjał rozwoju akcji kredytowej. Dynamika akcji kredytowej banków uległa jednak ograniczeniu w 2009 r. W 2008 r. wolumen kredytów wzrósł o 166 mld zł tj. o 38,8%, a w 2009 r. o 34,5 mld zł tj. o 5,8%. Wartość kredytów udzielonych przez banki przedsiębiorstwom spadła o 9,9 mld zł (spadek o 4,4%). Ostatecznie wynik finansowy netto sektora bankowego w 2009 r. wyniósł 8,7 mld zł.

W sektorze ubezpieczeniowym w 2009 r. zaobserwowano mniejsze zainteresowanie ubezpieczeniami opartymi na produktach bankowych (tzw. polisolokatami), co przyczyniło się do spadku składki przypisanej brutto w dziale ubezpieczeń na życie o 8,7 mld zł (spadek o 22,3%) w porównaniu z rokiem poprzednim. Natomiast w dziale ubezpieczeń majątkowych składka przypisana brutto wzrosła o 0,7 mld zł (wzrost o 3,6%). Aktywa zakładów ubezpieczeń zwiększyły się w 2009 r. o 0,9 mld zł (wzrost o 0,6%), zaś wynik finansowy netto osiągnął poziom podobny do zanotowanego w rekordowym 2006 r., czyli 6,6 mld zł.

W związku ze zwiększonym ryzykiem prowadzenia działalności ubezpieczeniowej w warunkach kryzysu finansowego na rynkach światowych, polityka zakładów ubezpieczeń w zakresie sposobu podziału wypracowanych zysków finansowych nabrała szczególnego znaczenia. Odpowiednia polityka dywidendy przyczynia się bowiem do zwiększenia bezpieczeństwa i stabilności finansowej zakładu ubezpieczeń poprzez budowę kapitałów własnych, będących elementem środków własnych zakładu i służących jako zabezpieczenie przed nieoczekiwanym ryzykiem ubezpieczeniowym i ryzykiem wynikającym ze zwykłej działalności gospodarczej. Z tego powodu KNF zwróciła się do zakładów ubezpieczeń o informacje dotyczące regulacji wewnętrznych w zakresie podziału zysku finansowego. Wyniki przeprowadzonej analizy wykazały, iż politykę zakładów ubezpieczeń w obszarze podziału zysku należy uznać za stabilną i ostrożną. Efektem tej polityki było zatrzymanie przez

[1] W 2009 r. FTSE Group zaliczała Polskę do grupy zaawansowanych rynków wschodzących (*advanced emerging markets*), obejmującej kraje o wyższym średnim dochodzie narodowym i rozwiniętej infrastrukturze rynkowej lub wysokim dochodzie narodowym i gorzej rozwiniętej infrastrukturze rynkowej.

zakłady 65% wypracowanego zysku, co wzmocniło ich kapitały własne. Większość zakładów ubezpieczeń postanowiła przeznaczyć wypracowany zysk na kapitały zapasowe i rezerwowe.

Ekspansywna polityka monetarna i fiskalna w krajach najwyżej rozwiniętych oraz poprawa perspektyw światowego wzrostu gospodarczego przyczyniły się do zwiększenia apetytu na ryzyko wśród inwestorów zagranicznych oraz wzrostu ich zaangażowania na rynku polskim. Efektem tego były aprecjacja złotego oraz wzrost indeksów giełdowych od trzeciej dekady lutego. W okresie od 17 lutego 2009 r., kiedy zanotowano minimalne poziomy indeksów giełdowych, do 31 grudnia 2009 r. indeks WIG wzrósł o 87,5%, zaś WIG20 o 79,9%. W ciągu całego roku 2009 wartość indeksu WIG wzrosła o 46,9%, a wartość indeksu WIG20 – o 33,5%. Przełożyło się to na poprawę wyników inwestycyjnych funduszy oraz na wzrost zainteresowania lokowaniem środków w tytuły uczestnictwa funduszy inwestycyjnych. Obydwa te czynniki przyczyniły się do wzrostu wartości aktywów funduszy inwestycyjnych o 27,0 % w 2009 r. (w porównaniu ze spadkiem o 42,7% w 2008 r.).

Możliwości dochodowych inwestycji w akcje spółek notowanych na giełdzie zostały dostrzeżone również przez zarządzających otwartymi funduszami emerytalnymi. Zaangażowanie funduszy w instrumenty udziałowe zwiększyło się do 30,8% wartości portfela na koniec 2009 r. (w porównaniu z 21,8% na koniec 2008 r.), a średnia ważona stopa zwrotu OFE wzrosła do 13,7% (w porównaniu z ujemną wartością, -14,3% w 2008 r.). Wartość aktywów zgromadzonych w pracowniczych programach emerytalnych zwiększyła się w 2009 r. o 1,4 mld zł (wzrost o 38,5%).

W 2009 r. do Komisji Nadzoru Finansowego wpływały nadal zawiadomienia właściwych władz nadzorczych państw należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (ang. *European Economic Area;* dalej w tekście „EOG") o zamiarach podejmowania działalności w Polsce na zasadzie jednej licencji (tzw. paszport europejski) przez instytucje finansowe licencjonowane w tych państwach. W okresie tym wpłynęło 59 zawiadomień instytucji kredytowych (w tym 58 zawiadomień w sprawie podjęcia działalności transgranicznej i 1 – poprzez oddział), 52 zawiadomienia zakładów ubezpieczeń (w tym 51 dotyczących działalności transgranicznej oraz 1 – poprzez oddział), 227 zawiadomień o zamiarze rozpoczęcia działalności maklerskiej (w tym 225 dotyczących działalności transgranicznej oraz 2 – poprzez oddział), 16 zawiadomień o zamiarze zbywania tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych (dotyczyły 4 funduszy i 46 subfunduszy) oraz 5 spółek zarządzających funduszami inwestycyjnymi.

W 2009 r. do KNF wpłynęły 3 zawiadomienia o zakończeniu prowadzenia działalności na terytorium Polski przez instytucje kredytowe, 7 – przez zakłady ubezpieczeń, 63 – przez firmy inwestycyjne.

Z możliwości prowadzenia działalności poza krajem macierzystym na zasadzie jednej licencji korzystały również polskie instytucje finansowe. W 2009 r. do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęły od banków krajowych 2 zawiadomienia (notyfikacje) w sprawie podjęcia działalności transgranicznej w państwach należących do EOG, od zakładów ubezpieczeń – 52 oraz od firm inwestycyjnych – 10.

Sektor bankowy

Nadzorowany przez Komisję Nadzoru Finansowego sektor bankowy jest największym i najbardziej rozwiniętym segmentem polskiego rynku finansowego. W 2009 r. jego aktywa osiągnęły wartość 1 060,8 mld zł i były o 2,1% wyższe niż przed rokiem. Stanowiły one ok. 79,1% PKB (81,9% w 2008 r.).

Wybrane dane na temat polskiego sektora bankowego w latach 2006–2009 ilustruje Wykres 1.

WYKRES 1. PODSTAWOWE DANE SEKTORA BANKOWEGO W POLSCE W LATACH 2006-2009

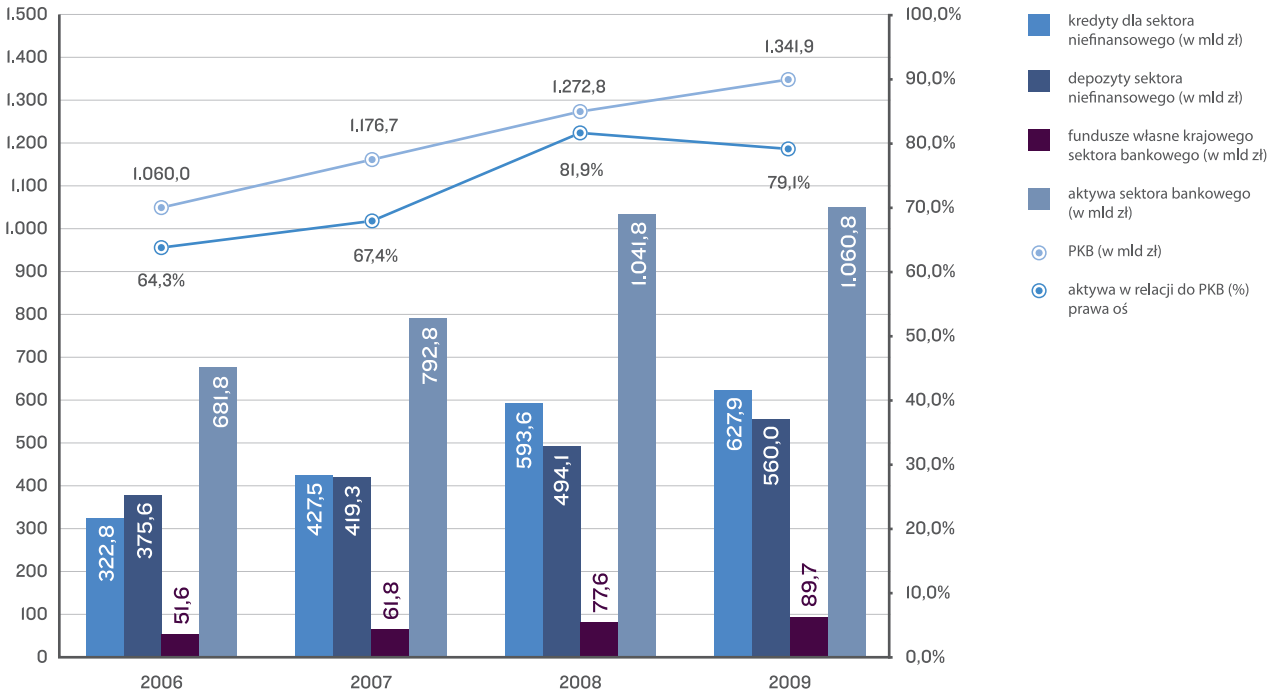

W 2009 r. liczba krajowych banków komercyjnych zmniejszyła się o trzy w następstwie połączenia wcześniej istniejących banków: Dominet Bank S.A. połączył się z Fortis Bank S.A., GE Bank S.A. połączył się z BPH S.A., Cetelem Bank S.A. połączył się z Sygma Banque S.A. Oddział w Polsce. Liczba oddziałów instytucji kredytowych pozostała bez zmian. Działalność operacyjną zakończyły: Skandinaviska Enskilda Banken S.A.(SA) Oddział w Polsce i DEPFA BANK plc S.A. Oddział w Polsce. Działalność operacyjną podjęły natomiast: KBL European Private Bankers S.A. Spółka Akcyjna Oddział w Polsce i Credit Suisse (Luxembourg) S.A. Spółka Akcyjna Oddział w Polsce.

Również o trzy zmniejszyła się w 2009 r. liczba banków spółdzielczych. W okresie objętym sprawozdaniem KNF wydała zgodę na połączenie: BS Oświęcim z BS w Andrychowie, Śląskiego BS w Łazach z BS w Wolbromiu oraz Jurajskiego BS w Niegowie z Krakowskim Bankiem Spółdzielczym w Krakowie.

W rezultacie, na koniec roku działalność operacyjną prowadziły 643 banki, z czego:

- 48 w formie spółki akcyjnej (w tym 3 zrzeszające banki spółdzielcze),
- 1 bank państwowy,
- 18 oddziałów instytucji kredytowych,
- 576 banków spółdzielczych.

Banki spółdzielcze były zrzeszone w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie (348), Gospodarczym Banku Wielkopolski S.A. w Poznaniu (150) oraz Mazowieckim Banku Regionalnym S.A. w Warszawie (77). Jeden bank spółdzielczy działał samodzielnie.

W 2009 r. struktura własnościowa sektora uległa niewielkim zmianom. Skarb Państwa nadal kontrolował 4 banki (w tym 2 bezpośrednio), reprezentujące 20,8% łącznych aktywów sektora bankowego. Do zagranicznych instytucji finansowych należało 39 banków i 18 oddziałów instytucji kredytowych posiadających 68,1% aktywów sektora. Na 6 banków prywatnych z przewagą kapitału polskiego przypadało 5,3% aktywów, a na 576 banków spółdzielczych – 5,8% aktywów.

Koncentracja sektora bankowego w Polsce sprawia, iż sytuacja 10 największych banków ma kluczowy wpływ na cały sektor. Na koniec 2009 r. ich aktywa stanowiły 63,8% aktywów sektora bankowego, a zgromadzone przez nie depozyty i kredyty dla podmiotów sektora niefinansowego, odpowiednio, 67,1% i 59,8%.

WYKRES 2. KONCENTRACJA AKTYWÓW W LATACH 2006-2009

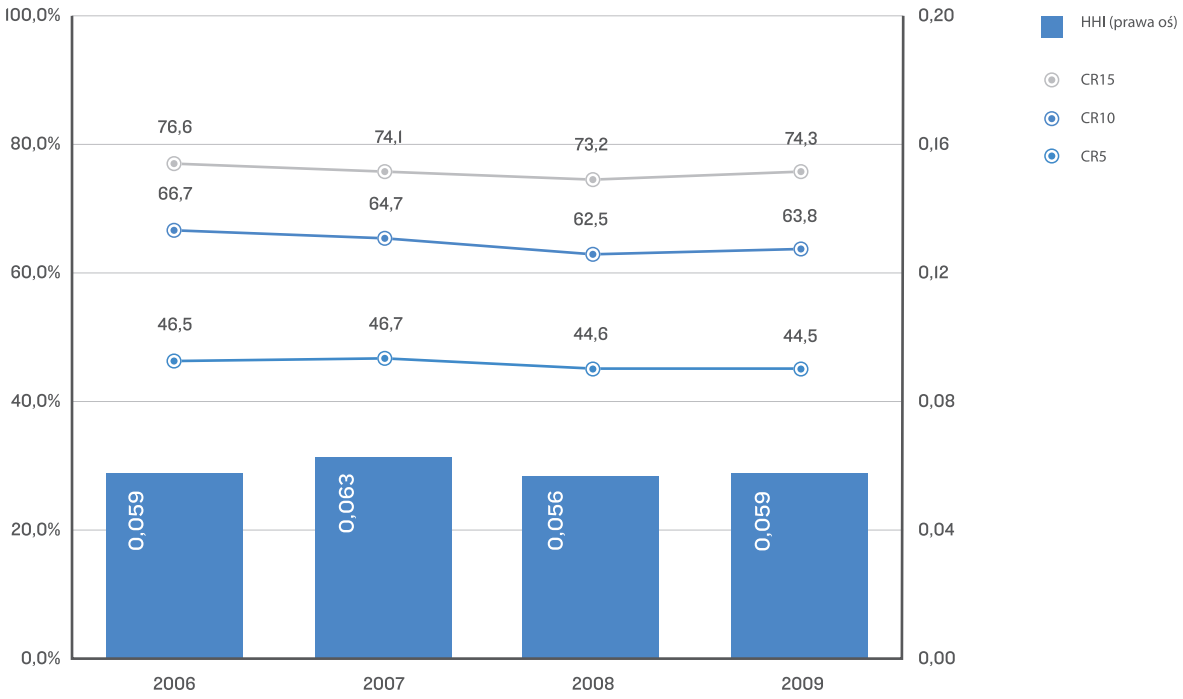

HHI – wskaźnik Herfindahla-Hirschmana; miara koncentracji rynku określająca szacunkowy poziom zagęszczenia w danej branży oraz poziom konkurencji na danym rynku, obliczany jako suma kwadratów udziałów w rynku poszczególnych podmiotów (np. suma kwadratów udziałów banków w aktywach sektora bankowego ogółem).
CR5, CR10, CR15 – wskaźniki określające udziały 5, 10 oraz 15 największych banków w sumie aktywów ogółem.

Wielkość funduszy własnych stanowi kluczowy element odporności systemu bankowego na efekty różnych faz cyklu ekonomicznego oraz szoki zewnętrzne i wewnętrzne. W 2009 r. fundusze własne krajowych banków komercyjnych zwiększyły się o 15,5%, (tj. o 11 mld zł) a spółdzielczych o 17,9% (tj. o 0,9 mld zł).

Głównym źródłem wzrostu funduszy własnych banków krajowych w okresie objętym sprawozdaniem było zatrzymanie zysków za 2008 r. oraz podwyższenie kapitału o 5,125 mld przez PKO BP S.A w drodze publicznej oferty akcji z prawem poboru.

W okresie objętym sprawozdaniem wynik finansowy netto sektora bankowego ukształtował się na poziomie 8,7 mld zł i był niższy od odnotowanego w 2008 r. o 36,2%. W bankach komercyjnych i oddziałach instytucji kredytowych wynik netto spadł o 37,2%, a w spółdzielczych o 22,4% (Wykres 3).

WYKRES 3. WYNIK FINANSOWY NETTO BANKÓW KOMERCYJNYCH I ODDZIAŁÓW INSTYTUCJI KREDYTOWYCH ORAZ BANKÓW SPÓŁDZIELCZYCH W LATACH 2006-2009 (W MLN ZŁ)

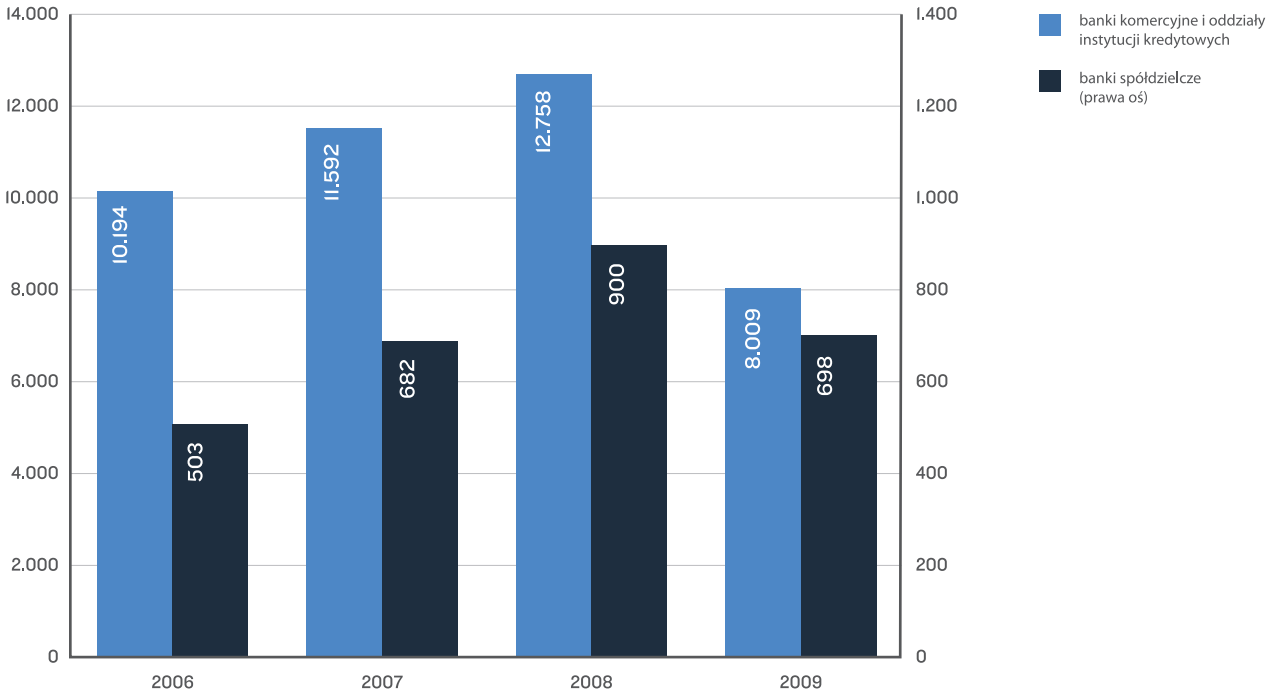

W 2009 r. zdecydowana większość banków dostosowała się do zaleceń organu nadzoru i postanowiła nie wypłacać dywidendy z zysku za 2008 r. Część banków uzyskała również wsparcie od zagranicznych właścicieli (pożyczki podporządkowane). Odpowiednia polityka dywidendowa korzystnie wpłynęła na utrzymanie stabilności sektora bankowego. Podwyższenie funduszy własnych banków pozwoliło na rozwój całego krajowego sektora bankowego oraz umożliwiło podtrzymanie akcji kredytowej. Odpowiednio duży wzrost funduszy własnych zrównoważył wzrost całkowitego wymogu kapitałowego. W konsekwencji nastąpił wzrost średniego współczynnika wypłacalności krajowego sektora bankowego z 11,2% na koniec 2008 r. do 13,3% na koniec 2009 r. (dla banków komercyjnych z 11,1% do 13,2%, a dla spółdzielczych z 13,1% do 13,4%). Kształtował się on znacznie powyżej wymaganego minimum. Wszystkie banki spółdzielcze posiadały w grudniu 2009 r. współczynnik wypłacalności przewyższający wymaganą normę, tj. 8%.

Spadek wzajemnego zaufania pomiędzy instytucjami finansowymi, będący następstwem kryzysu, doprowadził do istotnych przesunięć w strukturze najbardziej płynnych aktywów w sektorze bankowym oraz do zmniejszenia zobowiązań wobec sektora finansowego. Należności od sektora finansowego zmniejszyły się aż o 34,3 mld zł (z poziomu 107,2 mld zł na koniec 2008 r. do 72,9 mld zł na koniec 2009 r. – spadek o 32%), natomiast zobowiązania wobec sektora finansowego – o 16,8 mld zł (z poziomu 242,2 mld zł na koniec 2008 r. do 225,4 mld zł na koniec 2009 r. – spadek o 7%). Banki zwiększyły natomiast o 11,0 mld zł poziom środków gromadzonych w kasach i NBP (z 39,4 mld zł do 50,4 mld zł – wzrost o 28%).

Szczególnie wyraźnie spadły należności sektora bankowego od zagranicznych instytucji finansowych, które zmniejszyły się o 21,2 mld zł (z 44,3 mld zł do 23,1 mld zł – spadek o 48%). W tym samym okresie zobowiązania wobec nierezydentów w wyrażeniu złotowym spadły w minimalnym stopniu, wynikającym w zasadzie z niewielkiego wzmocnienia złotego, o 3,8 mld zł (z poziomu 179,4 mld zł do 175,6 mld zł – spadek o 2%). Wynika z tego, że nie tylko nie może być mowy o finansowaniu zagranicznych spółek-matek przez polskie banki, ale również nie wystąpiło ograniczenie finansowania krajowych instytucji ze strony inwestorów zagranicznych. Saldo należności i zobowiązań wobec zagranicznego sektora finansowego wyniosło -152,5 mld zł na koniec 2009 r. w porównaniu z -135,1 mld zł na koniec 2008 roku.

Obserwowany w ostatnich latach wzrost ujemnego salda w rozliczeniach banków z sektorem finansowym był pochodną szybkiego rozwoju małych i średnich banków oraz oddziałów instytucji kredytowych. Ze względu na słabo rozwiniętą bazę depozytową korzystały one ze środków pochodzących z rynku finansowego lub też ze wsparcia zagranicznych spółek-matek. Również niektóre duże banki, mimo dobrze rozwiniętej bazy depozytowej, wykorzystywały środki z rynku finansowego w celu rozszerzenia akcji kredytowej i zwiększenia udziału w rynku. Należy zaznaczyć, że znaczna część środków nierezy-

dentów pochodzi od instytucji macierzystych (niejednokrotnie 50%-100%) i ma charakter długoterminowy. Większość podmiotów dominujących deklaruje wsparcie płynności i dostarczenie środków na rozwój polskich spółek zależnych, co ogranicza ryzyko płynności.

W porównaniu z poprzednimi latami osłabła dynamika akcji kredytowej. W 2009 r. kredyty dla sektora niefinansowego zwiększyły się o 5,8% – do 627,9 mld zł, w tym kredyty dla gospodarstw domowych wzrosły o 11,9% – do 412,5 mld zł, a dla przedsiębiorstw obniżyły się o 4,4% – do 212,7 mld zł.

Depozyty sektora niefinansowego wzrosły o 13,4% (66,2 mld zł). Na rachunkach bankowych podmioty sektora niefinansowego zdeponowały ponad 560 mld zł depozytów, z czego 45,8 mld zł w bankach spółdzielczych. W 2009 r. banki spółdzielcze posiadały w swoich portfelach pożyczki podporządkowane zaciągnięte od podmiotów zagranicznych w wysokości 9 mln zł.

Sytuacja sektora bankowego w 2009 r. pozostawała stabilna. Za pozytywne należy uznać stabilizację akcji kredytowej i zmianę w strukturze kredytów mieszkaniowych na rzecz kredytów udzielanych w złotych. Nastąpił również wzrost bazy depozytowej. Banki zatrzymały w większości swoje zyski, dzięki czemu wzrosły ich fundusze. Na kondycję banków miały jednak także wpływ niekorzystne czynniki, w tym silny spadek aktywności gospodarczej, osłabienie sytuacji finansowej przedsiębiorstw i pogorszenie sytuacji na rynku pracy. Spowodowało to niekorzystne zmiany nastrojów konsumentów i przedsiębiorstw oraz pogorszenie sytuacji sektora finansów publicznych. Utrzymywała się niepewność na rynkach finansowych i zwiększona awersja do ryzyka.

Sektor emerytalny

Otwarte fundusze emerytalne i powszechne towarzystwa emerytalne

Otwarte fundusze emerytalne (dalej „OFE") i powszechne towarzystwa emerytalne (dalej „PTE") są elementem obowiązkowej części systemu emerytalnego. OFE to specyficzne osoby prawne, które są masą majątkową, zarządzaną przez powszechne towarzystwa emerytalne, tworzone również na mocy ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych. Według stanu na koniec 2009 r. zezwolenie na prowadzenie działalności posiadało 14 otwartych funduszy emerytalnych i tyle samo zarządzających nimi powszechnych towarzystw emerytalnych.

Składki, w wysokości 7,3 % wynagrodzenia brutto, które do OFE przekazuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych (dalej „ZUS"), są przeliczane na jednostki rozrachunkowe funduszy i podlegają codziennej wycenie. Członkowie funduszu nie odpowiadają za zobowiązania funduszu emerytalnego lub towarzystwa.

TABELA 3. WARTOŚĆ AKTYWÓW NETTO OTWARTYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH NA KONIEC LAT 2006-2009 (W MLN ZŁ)

OTWARTY FUNDUSZ EMERYTALNY	2006	2007	2008	2009	
	WARTOŚĆ AKTYWÓW NETTO	WARTOŚĆ AKTYWÓW NETTO	WARTOŚĆ AKTYWÓW NETTO	WARTOŚĆ AKTYWÓW NETTO	STRUKTURA RYNKU (%)
AEGON OFE	2 682,5	2 945,3	5 897,3	7 275,1	4,1
Allianz Polska OFE	2 873,4	3 458,5	3 644,8	5 052,9	2,8
Amplico OFE*	9 701,3	11 467,6	11 116,8	13 702,8	7,7
Aviva OFE Aviva BZ WBK**	30 955,9	37 324,0	36 116,9	45 188,5	25,3
AXA OFE	4 881,8	6 194,1	6 557,6	9 251,4	5,2
Generali OFE	4 186,4	5 264,5	5 476,0	7 724,9	4,3
ING OFE	27 193,8	32 870,2	33 058,4	43 245,3	24,2
Nordea OFE	4 224,5	4 950,6	5 122,8	6 905,6	3,9
Pekao OFE	1 853,8	2 245,2	2 218,3	2 841,1	1,6
PKO BP Bankowy OFE***	3 706,3	4 274,6	4 030,4	4 911,8	2,7

OFE Pocztylion	2 367,4	2 826,1	2 777,5	3 477,3	1,9
OFE Polsat	1 084,1	1 276,2	1 243,6	1 689,6	0,9
OFE PZU „Złota Jesień”	15 987,3	19 301,4	18 952,3	24 751,3	13,9
OFE Skarbiec-Emerytura****	3 069,5	3 547,5	nd	nd	nd
OFE WARTA	1 809,9	2 085,2	2 048,5	2 612,6	1,5
RAZEM	**116 577,7**	**140 030,9**	**138 261,4**	**178 630,1**	**100,0**

*** do 8.10.2009 – AIG OFE.**
**** do 31.05.2009 – Commercial Union OFE BPH CU WBK.**
***** do 23.12.2009 – Bankowy OFE.**
****** 7 listopada 2008 r. zakończono likwidację OFE Skarbiec-Emerytura i nastąpiło przeniesienie jego aktywów do AEGON OFE.**

Aktywa otwartych funduszy emerytalnych przekroczyły poziom 178,6 mld zł i w okresie roku wzrosły o 29,2% (o 40,4 mld zł). W 2009 r. ZUS przekazał do OFE składki o wartości 21,4 mld zł, zaś wzrost aktywów o 20,7 mld zł osiągnięty został dzięki dochodowości inwestycji OFE. Stopy zwrotu OFE w 2009 r. kształtowały się w przedziale między 12,5% a 20,7%, natmiast średnia ważona stopa zwrotu osiągnęła poziom 13,7%.

W reakcji na rosnące kursy akcji notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. (dalej „GPW”) istotnej zmianie uległa struktura portfela inwestycyjnego OFE w 2009 roku. Wyraźnie wzrosło zaangażowanie funduszy w instrumenty udziałowe, z 21,9% do 30,7% wartości portfela, przy spadku zaangażowania w instrumenty dłużne (w tym głównie obligacje i bony skarbowe) z 76,8% do 67,5% wartości portfela. Wzrost udziału akcji w portfelu OFE wyniósł w skali roku 8,8 p.p. Duże wzrosty kursów akcji spółek notowanych na GPW (indeks WIG wzrósł o 46,9%) przyczyniły się do osiągnięcia przez OFE bardzo dobrych wyników inwestycyjnych. W 2009 r. nastąpiło więc wyraźne odwrócenie tendencji z kryzysowego roku 2008. W części udziałowej portfeli OFE dominowały spółki o dużej kapitalizacji, wchodzące w skład indeksu WIG20, których udział w portfelu ogółem na koniec 2009 r. wyniósł 17,3%. W części dłużnej portfeli OFE najważniejszą pozycję stanowiły instrumenty emitowane przez Skarb Państwa (61,6% portfela ogółem), w tym przede wszystkim obligacje o stałym oprocentowaniu (50,8% portfela ogółem). Udział inwestycji zagranicznych OFE na koniec 2009 r. wynosił 0,74% wartości portfela i zwiększył się o 0,14 p.p. w porównaniu z 2008 roku. Limit inwestycji zagranicznych OFE jest określony na poziomie 5% ich aktywów.

Udział w rynku czterech największych funduszy emerytalnych (Aviva OFE Aviva BZ WBK, ING OFE, OFE PZU „Złota Jesień” oraz Amplico OFE) mierzony wartością aktywów netto na koniec 2009 r. wynosił 71,0% (w roku poprzednim – 71,8%). Udziały w rynku poszczególnych funduszy utrzymywały się w latach 2006-2009 na podobnym poziomie (Wykres 4), a zmiany nie przekroczyły jednego punktu procentowego.

WYKRES 4. KONCENTRACJA AKTYWÓW NETTO OTWARTYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH W LATACH 2006-2009

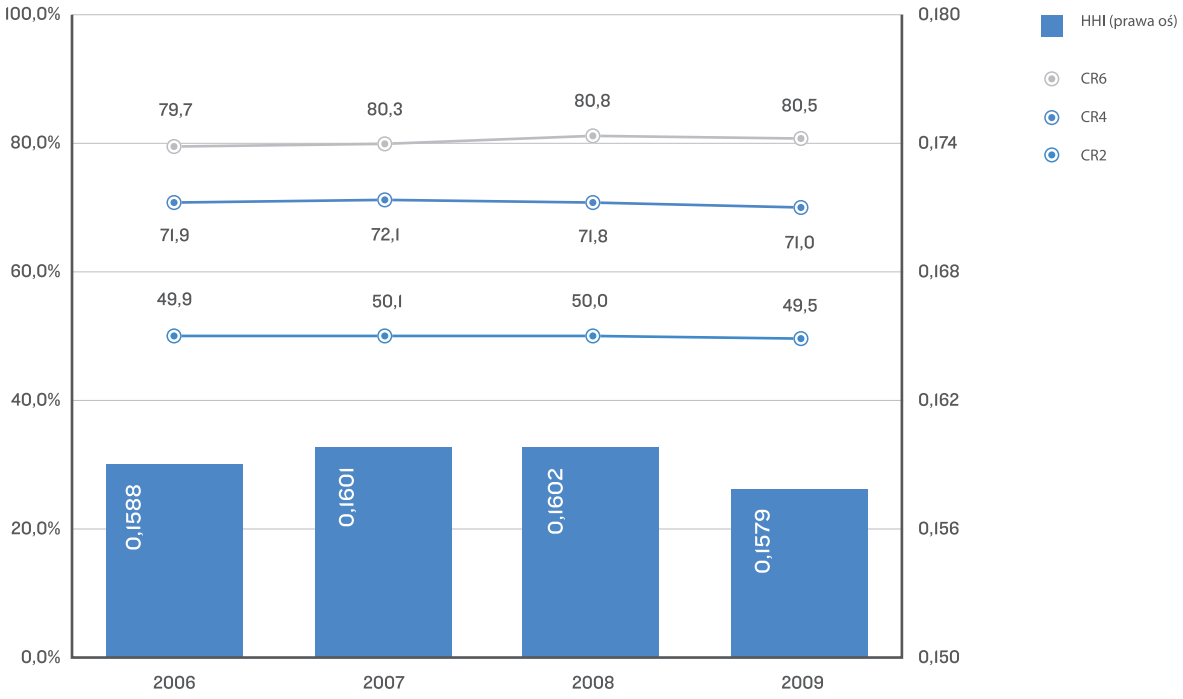

Źródło: dzienne sprawozdania OFE.

Na koniec 2009 r. do OFE należało 14,4 mln osób. Udział czterech największych funduszy nie uległ istotnym zmianom i na koniec 2009 r. wynosił 62,8%, w porównaniu z 63,5% w roku poprzednim.

TABELA 4. LICZBA CZŁONKÓW OTWARTYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH NA KONIEC LAT 2006-2009 (W TYS.)

OTWARTY FUNDUSZ EMERYTALNY	STAN NA DZIEŃ: 31.12.2006	STAN NA DZIEŃ: 31.12.2007	STAN NA DZIEŃ: 31.12.2008	STAN NA DZIEŃ: 31.12.2009	
	LICZBA CZŁONKÓW	LICZBA CZŁONKÓW	LICZBA CZŁONKÓW	LICZBA CZŁONKÓW	STRUKTURA RYNKU (%)
AEGON OFE	370,9	351,1	770,3	764,6	5,32
Allianz Polska OFE	306,9	327,0	354,7	398,2	2,77
Amplico OFE*	1 029,1	1 070,3	1 113,2	1 101,3	7,66
Aviva OFE Aviva BZ WBK**	2 610,6	2 725,2	2 859,6	2 893,7	20,14
AXA OFE	535,8	608,5	680,2	799,8	5,57
Generali OFE	473,6	538,9	605,9	681,3	4,74
ING OFE	2 401,1	2 591,6	2 787,7	2 903,8	20,21
Nordea OFE	688,6	731,6	776,4	828,0	5,76
Pekao OFE	245,2	291,8	333,9	348,5	2,43
PKO BP Bankowy OFE***	441,5	445,9	436,5	418,0	2,91
OFE Pocztylion	362,8	431,4	445,5	467,0	3,27

OFE Polsat	267,6	301,3	328,3	322,7	2,25
OFE PZU „Złota Jesień”	1 894,8	1 959,1	2 018,1	2 121,9	14,77
OFE Skarbiec-Emerytura****	443,6	446,4	nd	nd	nd
OFE WARTA	281,3	313,9	313,4	318,7	2,22
RAZEM	**12 353,4**	**13 134,0**	**13 823,7**	**14 367,5**	**100,00**

*** do 8.10.2009 – AIG OFE.**
**** do 31.05.2009 – Commercial Union OFE BPH CU WBK.**
***** do 23.12.2009 – Bankowy OFE.**
****** 7 listopada 2008 r. zakończono likwidację OFE Skarbiec-Emerytura.**
Źródło: Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

W 2009 r., podobnie jak w latach poprzednich, dominującymi kategoriami w rachunku wyników powszechnych towarzystw emerytalnych były przychody związane z zarządzaniem otwartymi funduszami emerytalnymi, w tym:

- przychody z opłat od składek (60% przychodów całkowitych),
- przychody z opłaty za zarządzanie OFE (29,5% przychodów całkowitych).

oraz koszty:

- akwizycji (36,4% kosztów całkowitych powszechnych towarzystw emerytalnych),
- bezpośrednio związane z zarządzaniem (funkcjonowaniem) PTE (19% kosztów całkowitych),
- z tytułu opłat od składek i opłat związanych z wypłatami transferowymi ponoszone na rzecz ZUS i Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych (dalej „KDPW”) (14,8% kosztów całkowitych),
- agenta transferowego (12,3% kosztów całkowitych).

Powszechne towarzystwa emerytalne uzyskują systematycznie rosnące przychody (2,17 mld zł w skali całego rynku w 2009 r. w porównaniu z 2,07 mld zł i 1,8 mld zł odpowiednio w latah 2008 i 2007), przy czym ich dynamika wyraźnie spadła w porównaniu z latami poprzednimi. W analizowanym okresie dynamika przychodów była niższa niż dynamika kosztów, co skutkowało nieznacznym obniżeniem rentowności PTE. W zakresie kosztów ponoszonych w 2009 r. w porównaniu z rokiem poprzednim obserwujemy duże tempo wzrostu kosztów związanych z akwizycją (19,7%). Ponadprzeciętny wzrost wartości kosztów wpłat do Funduszu Gwarancyjnego o prawie 50% wynika z powiązania tych kosztów z wartością aktywów netto OFE, na których istotny wzrost wpływ miał m.in. dynamiczny trend wzrostowy obserwowany na GPW od lutego 2009 r., a także efekt niskiej bazy tych kosztów w 2008 r. ze względu na ówczesną sytuację rynkową i spadki na giełdach związane z kryzysem finansowym.

Należy podkreślić, że prawie wszystkie główne kategorie kosztów osiągnęły wartości wyższe niż rok wcześniej. Wyjątkiem były koszty wpłat na funkcjonowanie organu nadzoru, które spadły o prawie 64% (do 7 mln zł) oraz koszty marketingu i reklamy, które spadły o 12,5% (do 37 mln zł) w porównaniu z rokiem poprzednim.

Analiza poszczególnych pozycji rachunku zysków i strat wykazuje wyraźny związek wysokości przychodów, kosztów oraz wyniku finansowego z wielkością zarządzanego OFE. Najsilniejszą pozycję rynkową mają PTE zarządzające największymi funduszami emerytalnymi, które osiągały najwyższe przychody, dodatni wynik finansowy oraz wyraźne korzyści kosztowe wynikające z efektu skali działalności.

W 2009 r. nastąpił spadek wartości wyniku technicznego,[2] który wyniósł prawie 821,0 mln zł, podczas gdy w 2008 r. było to 853,7 mln zł. Wynik techniczny jest elementem w największym stopniu determinującym wynik netto, co świadczy o zdolności PTE do osiągania zysków na działalności podstawowej. W analizowanym okresie 13 towarzystw osiągnęło dodatni wynik techniczny na zarządzaniu OFE. Tylko jeden podmiot (podobnie jak w poprzednich okresach) wykazał stratę techniczną, spowodowaną ponadprzeciętnie wysokimi kosztami akwizycji w relacji do skali działalności.

W latach 2007-2009 wszystkie PTE – z wyjątkiem jednego – osiągnęły dodatnie wyniki finansowe. W 2009 r. 13 powszechnych towarzystw emerytalnych osiągnęło zysk netto, tylko jedno towarzystwo wygenerowało stratę (na poziomie 34 mln zł). Łączny wynik netto dla rynku wyniósł 766,2 mln zł. Dziewięć podmiotów uzyskało wynik netto wyższy niż w 2008 roku. Średnia rentowność netto, mimo jej spadku w porównaniu z latami poprzednimi, pozostawała wysoka i w analizowanym okresie wyniosła 30,9%.

[2] Wynik techniczny PTE to różnica między przychodami wynikającymi z zarządzania OFE a kosztami związanymi z zarządzaniem.

Pracownicze programy emerytalne i indywidualne konta emerytalne

Uzupełnieniem obowiązkowej części systemu emerytalnego jest III filar, na który składają się pracownicze programy emerytalne (dalej „PPE") oraz indywidualne konta emerytalne (dalej „IKE"). Trzeci filar, w którym uczestnictwo jest dobrowolne, ma – w przeciwieństwie do pozostałych form dobrowolnego indywidualnego gromadzenia oszczędności z przeznaczeniem na cel emerytalny – charakter instytucjonalny, a środki są w nim gromadzone na zasadach określonych przepisami prawa.

W porównaniu z uregulowaniami odnoszącymi się do II filaru, przepisy normujące działalność instytucji funkcjonujących w ramach III filaru mają węższy zakres reglamentacji administracyjnej, co związane jest z dobrowolnością dodatkowych form oszczędzania emerytalnego.

Rozwój III filara systemu emerytalnego jest wzmacniany poprzez zachęty w postaci zwolnień podatkowych i możliwość korzystania z ulg w zakresie składek na ubezpieczenia społeczne. Dla instytucji i produktów funkcjonujących w ramach filaru III przewidziano szereg regulacji mających na celu:

- ochronę uczestników pracowniczych programów emerytalnych,
- zapewnienie emerytalnego przeznaczenia gromadzonych środków,
- zapewnienie długoterminowego i systematycznego akumulowania kapitału emerytalnego.

TABELA 5. ROZWÓJ PRACOWNICZYCH PROGRAMÓW EMERYTALNYCH W LATACH 2006-2009

	2006	2007	2008	2009
Liczba PPE	976	1 019	1 078	1 099
Liczba uczestników PPE (w tys.)	281	312	325	334
Wartość zgromadzonych aktywów (w mln zł)	2 793	3 806	3 608	4 998

Według stanu na koniec 2009 r. w pracowniczych programach emerytalnych uczestniczyło 333,5 tys. osób. W okresie objętym sprawozdaniem na rachunki uczestników PPE przekazano składki podstawowe i dodatkowe w kwocie 889 mln zł. Wartość aktywów zgromadzonych w PPE wzrosła w 2009 r. o 1 391 mln zł i osiągnęła poziom 4 998 mln zł na koniec okresu.

Średnia wysokość środków zgromadzonych przez uczestnika pracowniczego programu emerytalnego na koniec IV kwartału 2009 r. wyniosła prawie 15 tys. zł i wzrosła w stosunku do 2008 r. o ok. 4 tys. zł (o 35%).

Gromadzenie oszczędności w ramach PPE możliwe jest w następujących formach:

- pracowniczego funduszu emerytalnego (dalej „PFE"),
- umowy grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym,
- umowy o wnoszenie przez pracodawcę składek pracowników do funduszu inwestycyjnego,
- zarządzania zagranicznego.

Według stanu na 31 grudnia 2009 r. funkcjonowało 1 099 pracowniczych programów emerytalnych, w tym:

- 802 w formie umowy grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym,
- 267 w formie umowy o wnoszenie przez pracodawcę składek pracowników do funduszu inwestycyjnego,
- 30 w formie pracowniczego funduszu emerytalnego.

WYKRES 5. STRUKTURA RYNKU PPE W 2009 R. (W %)

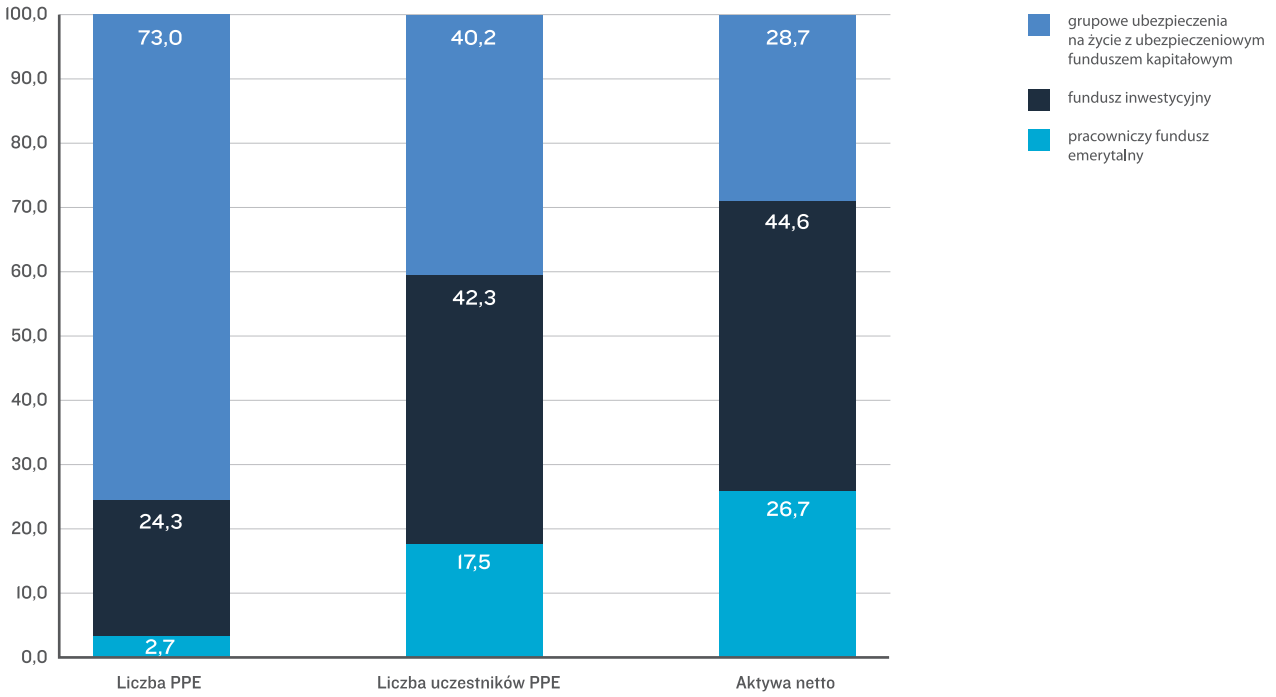

Szczególnymi rodzajami instytucji finansowych występujących tylko w obrębie III filaru są pracownicze fundusze emerytalne oraz zarządzające nimi pracownicze towarzystwa emerytalne. Według stanu na 31 grudnia 2009 r. istniało 5 pracowniczych towarzystw emerytalnych zarządzających 5 funduszami emerytalnymi. Pierwsze z nich zostało założone w 1999 r. natomiast ostatnie rozpoczęło działalność pod koniec 2004 r. Oznacza to, że na rynku funkcjonują podmioty o różnym stopniu rozwoju.

Wartość aktywów zgromadzonych w pracowniczych funduszach emerytalnych na koniec 2009 r. wyniosła 1 333 mln zł. W stosunku do 2008 r. odnotowano wzrost wartości aktywów netto PFE o 297 mln zł, tj. o 28,7%. W okresie objętym sprawozdaniem na rachunki członków PFE przekazano składki podstawowe i dodatkowe w kwocie 166,8 mln zł.

TABELA 6. AKTYWA NETTO PRACOWNICZYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH W LATACH 2006-2009 (WG STANU NA 31 GRUDNIA, DANE W MLN ZŁ)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007	2008	2009	
	AKTYWA NETTO	AKTYWA NETTO	AKTYWA NETTO	AKTYWA NETTO	UDZIAŁ W RYNKU (w %)
PFE TELEKOMUNIKACJI POLSKIEJ	610,70	713,70	672,92	831,06	62,36
PFE "Nowy Świat"	170,61	199,43	189,14	245,36	18,41
PFE Słoneczna Jesień	60,30	114,02	145,57	218,25	16,38
PFE UNILEVER POLSKA	7,84	12,61	16,26	20,28	1,52
PFE NESTLE POLSKA	7,31	9,73	11,86	17,80	1,34
RAZEM	856,76	1 049,50	1 035,75	1 332,75	100,00

Źródło: Pracownicze fundusze emerytalne (dane pozyskane przez Urząd KNF w ramach realizacji kwartalnych obowiązków informacyjnych).

Warto zauważyć, iż od składek wpłacanych do pracowniczych funduszy nie są pobierane opłaty, a w niektórych wypadkach aktywa funduszy nie są także obciążane opłatą za zarządzanie, co z punktu widzenia uczestnika podnosi efektywność tej formy oszczędzania. Cała kwota, która wpływa do tej instytucji finansowej jest alokowana na rachunku członka PFE.

Średnia stopa zwrotu uzyskana w 2009 r. przez pracownicze fundusze emerytalne wyniosła 14,82% (w 2008 r. stopa zwrotu miała wartość ujemną: -11,03%). Znaczny wzrost średniej stopy zwrotu (o ok. 25 pkt proc.) wynika z poprawy sytuacji na rynkach finansowych.

TABELA 7. WYNIKI INWESTYCYJNE PRACOWNICZYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH W LATACH 2006-2009 (STOPA ZWROTU LUB ZMIANA INDEKSU W %)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007	2008	2009
Średnia stopa zwrotu PFE	13,40	5,54	-11,03	14,82
Najniższa stopa zwrotu PFE	10,60	4,52	-13,86	12,74
Najwyższa stopa zwrotu PFE	15,40	6,23	-6,34	17,41
Inflacja	1,0	2,5	4,2	3,5
Zmiana WIG	41,60	10,39	-51,07	46,85
Zmiana WIG20	23,7	5,19	-48,21	33,47

Źródło: Pracownicze fundusze emerytalne (dane pozyskane przez Urząd KNF w ramach realizacji kwartalnych obowiązków informacyjnych).

Indywidualne konto emerytalne (IKE) jest prowadzone na podstawie pisemnej umowy zawartej przez oszczędzającego z:

- zakładem ubezpieczeń (umowa ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym),
- funduszem inwestycyjnym,
- podmiotem prowadzącym działalność maklerską,
- bankiem.

Zachętą do oszczędzania na IKE jest zwolnienie zysków z podatku od dochodów kapitałowych. Zwolnienie podatkowe przysługujące osobie oszczędzającej na IKE ograniczone jest limitem kwotowym, który w 2009 r. wynosił 9 579 zł. Wysokość średniej wpłaty na IKE w 2009 r. kształtowała się znacznie poniżej obowiązującego limitu i wyniosła 1,8 tys. zł. Wartość przeciętnego stanu rachunku IKE na koniec 2009 r. wyniosła 2,7 tys. zł.

WYKRES 6. ROZWÓJ INDYWIDUALNYCH KONT EMERYTALNYCH W LATACH 2006-2009

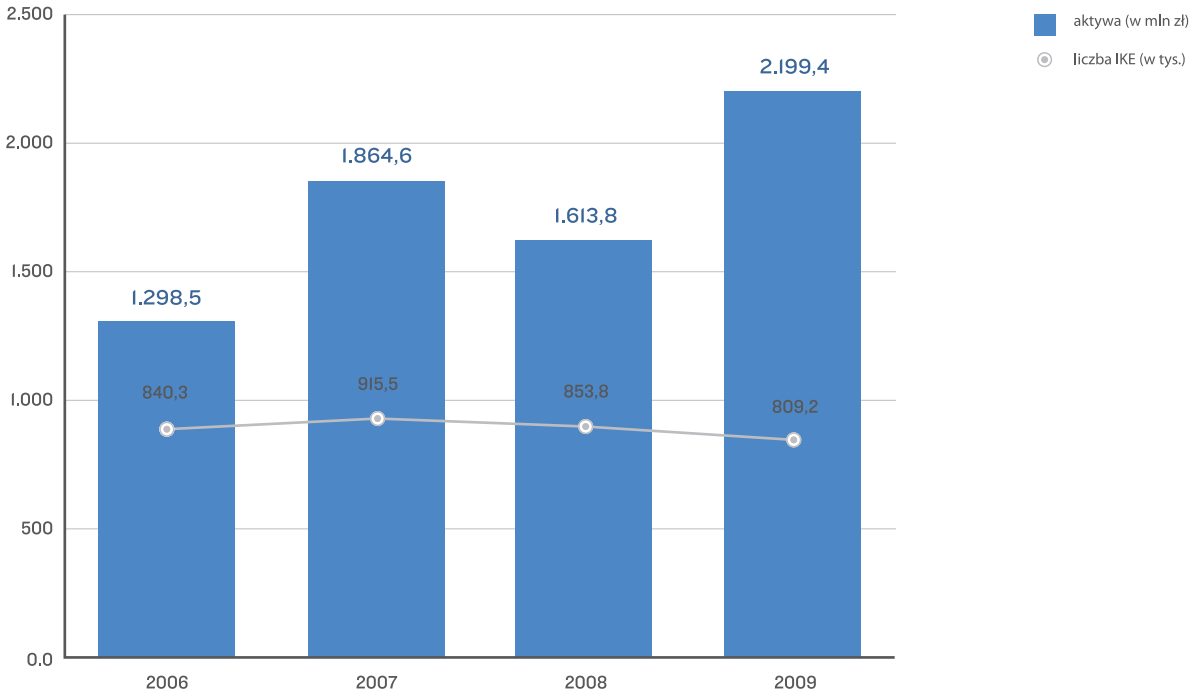

Według stanu na 31 grudnia 2009 r. podmioty prowadzące IKE obsługiwały 809 tys. kont, na których zgromadzono aktywa w wysokości 2 199 mln zł. Mimo spadku w 2009 r. liczby prowadzonych IKE o 45 tys. w stosunku do 2008 r., wartość aktywów zgromadzonych na IKE wzrosła w 2009 r. o 36% (o 585,6 mln zł).

W 2009 r. oszczędzający wnieśli na IKE łącznie 506,9 mln. zł, tj. o blisko 6% więcej środków niż w 2008 r. Dodatkowo, wpływ nowych środków pomniejszony o wypływ z IKE (wpływy netto na IKE) wyniósł w 2009 r. 310,9 mln. zł, czyli o 13% więcej niż w 2008 roku.

TABELA 8. WARTOŚĆ AKTYWÓW ZGROMADZONYCH NA IKE W PODZIALE INSTYTUCJONALNYM W LATACH 2008-2009

PODMIOT PROWADZĄCY IKE	WARTOŚĆ AKTYWÓW (w TYS. ZŁ)				UDZIAŁ W WARTOŚCI OGÓŁEM (w %)
	2006	2007	2008	2009	2009
Zakład ubezpieczeń	491 406	722 646	716 738	964 146	43,8
Fundusz inwestycyjny	578 106	846 458	564 263	800 436	36,4
Podmiot prowadzący działalność maklerską	67 081	96 157	121 060	190 659	8,7
Bank	161 952	199 309	211 728	244 180	11,1
RAZEM	**1 298 545**	**1 864 570**	**1 613 789**	**2 199 421**	**100,0**

Sektor ubezpieczeniowy

Według stanu na koniec 2009 r. zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w Polsce posiadało 65 krajowych zakładów ubezpieczeń oraz 1 oddział główny zagranicznego zakładu ubezpieczeń, z czego 64 zakłady krajowe (odpowiednio 30 zakładów ubezpieczeń na życie oraz 34 zakłady ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych, w tym 1 zakład reasekuracyjny) i 1 oddział główny prowadziły działalność ubezpieczeniową. W likwidacji znajduje się 1 zakład ubezpieczeń (WÜSTENROT Życie TU S.A. – w likwidacji). W stosunku do 2008 r. liczba zakładów zmniejszyła się o 1 (06.05.2009 r. zakończył działalność AIG Polska TU S.A.). Notyfikacje na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej w Polsce poprzez swobodę świadczenia usług posiadały na koniec 2009 r. 652 zakłady ubezpieczeń państw członkowskich UE i państw członkowskich EOG, natomiast w formie oddziału notyfikację posiadało 16 zakładów ubezpieczeń. W 2009 r. do KNF wpłynęły 52 zawiadomienia zagranicznych zakładów ubezpieczeń o zamiarze wykonywania działalności ubezpieczeniowej, w tym 51 – na zasadzie działalności transgranicznej, oraz 1 – poprzez oddział.

Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji osiągnęły w 2009 r. zysk finansowy na poziomie 6,58 mld zł, co w odniesieniu do 2008 r. oznacza wzrost o 0,78 mld zł (13,52%). Wynik techniczny sektora ubezpieczeń w analizowanym okresie jest również dodatni – wyniósł on 3,97 mld zł, co w odniesieniu do 2008 r. oznacza spadek o 0,22 mld zł (5,16 %).

TABELA 9. PODSTAWOWE WIELKOŚCI CHARAKTERYZUJĄCE DZIAŁALNOŚĆ ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ OGÓŁEM W LATACH 2006–2009 (DANE FINANSOWE W MLN ZŁ)

	2006	2007	2008	2009
WYBRANE POZYCJE RACHUNKÓW WYNIKÓW				
Składka przypisana brutto	37 581,1	43 801,8	59 366,9	51 404,6
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	16 866,0	19 664,5	29 629,7	40 229,6
Koszty działalności ubezpieczeniowej	7 575,3	9 014,1	10 166,1	11 308,8
Koszty akwizycji	4 762,7	6 088,5	7 324,8	8 098,9
Koszty administracyjne	3 406,1	3 499,3	3 479,4	3 689,0
Wynik techniczny	4 794,8	4 700,3	4 182,7	3 966,8
Wynik finansowy netto	6 652,8	5 306,3	5 794,8	6 578,1
WYBRANE POZYCJE BILANSOWE				
Lokaty (pozycja B aktywów)	72 139,3	81 251,0	99 642,3	95 058,3
Kapitały własne	26 248,3	32 827,6	35 710,0	29 008,5
Kapitały podstawowe	4 785,4	4 972,3	5 231,6	5 440,6
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto	77 768,3	89 989,7	97 994,1	100 132,4
Suma bilansowa	108 631,5	126 965,5	137 994,6	138 881,1
WYBRANE WSKAŹNIKI FINANSOWE (w %)				
Koszty działalności ubezpieczeniowej do składki przypisanej na udziale własnym	21,46	21,64	18,02	23,43
Wynik techniczny do składki przypisanej brutto	12,76	10,73	7,05	7,72
Wynik finansowy netto do kapitałów własnych	25,35	16,16	16,23	22,68
Wynik finansowy netto do aktywów	6,12	4,18	4,20	4,74

Dane w tabelach 9, 10 i 11 w zakresie roku 2009 opracowano na podstawie kwartalnych sprawozdań finansowych zakładów ubezpieczeń (przed badaniem przez biegłego rewidenta).

Wynik finansowy w dziale I (ubezpieczenia na życie) jest najwyższy w historii ubezpieczeń tego działu. Wyniósł on 3,99 mld zł i w porównaniu z rokiem 2008 zwiększył się o 1,48 mld zł (59,18%). Również wynik techniczny sektora ubezpieczeń na życie jest najwyższa w historii – wyniósł 4,24 mld zł i w porównaniu z 2008 r. zwiększył się o 0,79 mld zł (22,73%). Wynik techniczny działu I po raz pierwszy przekroczył wysokość 4 mld zł, a w samym tylko IV kwartale 2009 r. jego wartość zwiększyła się o 21,03%, tj. o 0,74 mld zł. Największy wpływ na wysokość zysku technicznego w dziale I ma wynik techniczny w grupie 1, obejmującej ubezpieczenia na życie, w wysokości 2,26 mld zł; wynik ten wzrósł w okresie rocznym o 0,76 mld zł (50,79%).

W 2009 r. składka przypisana brutto zakładów ubezpieczeń na życie wyniosła 30,28 mld zł, co oznacza spadek w okresie rocznym o 8,70 mld zł (22,33%). Największy spadek składki przypisanej brutto – o 9,16 mld zł (32,28%) – miał miejsce w ubezpieczeniach grupy 1. Powyższe wynika ze zmniejszenia przychodów z tytułu ubezpieczeń opartych na produktach bankowych (tzw. polisolokaty lub „antybelki") i stanowi konsekwencję wycofywania się zakładów ubezpieczeń z oferowania tego typu produktów z uwagi m.in. na ryzyko kredytowe, spadek stóp procentowych, niską rentowność tego rodzaju produktów dla zakładów ubezpieczeń przy jednoczesnych wysokich wymogach kapitałowych w świetle obowiązujących i przyszłych regulacji dotyczących koncentracji lokat.

TABELA 10. PODSTAWOWE WIELKOŚCI CHARAKTERYZUJĄCE DZIAŁALNOŚĆ ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE (DZIAŁU I) W LATACH 2006–2009 (DANE FINANSOWE W MLN ZŁ)

	2006	2007	2008	2009
WYBRANE POZYCJE RACHUNKÓW WYNIKÓW				
Składka przypisana brutto	21 108,6	25 509,4	38 986,0	30 281,0
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	8 462,5	10 429,9	19 359,6	27 716,4
Koszty działalności ubezpieczeniowej	3 451,6	4 376,0	4 931,8	5 435,5
Koszty akwizycji	2 085,3	2 962,3	3 595,8	3 853,1
Koszty administracyjne	1 397,2	1 519,5	1 532,5	1 609,8
Wynik techniczny	3 223,4	3 450,5	3 453,5	4 238,6
Wynik finansowy netto	2 882,3	3 285,4	2 506,3	3 989,5
WYBRANE POZYCJE BILANSOWE				
Lokaty (pozycja B aktywów)	36 949,6	40 408,7	54 462,5	52 015,8
Aktywa netto ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	28 139,5	36 031,4	26 345,9	31 659,5
Kapitały własne	8 659,4	11 297,9	11 460,1	13 491,2
Kapitały podstawowe	2 243,1	2 335,2	2 504,4	2 649,3
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto	55 575,8	65 724,8	71 004,3	71 217,8
Suma bilansowa	67 435,3	79 619,0	85 091,0	87 772,1
WYBRANE WSKAŹNIKI FINANSOWE (w %)				
Koszty działalności ubezpieczeniowej do składki przypisanej na udziale własnym	16,52	17,36	13,07	18,60
Wynik techniczny do składki przypisanej brutto	15,27	13,53	8,86	14,00
Wynik finansowy netto do kapitałów własnych	33,29	29,08	21,87	29,57
Wynik finansowy netto do aktywów	4,27	4,13	2,95	4,55

Dane wyszczególnione w tabelach 9, 10 i 11 w zakresie roku 2009 opracowano na podstawie kwartalnych sprawozdań finansowych zakładów ubezpieczeń (przed badaniem przez biegłego rewidenta).

Zakłady ubezpieczeń działu II (pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe) odnotowały dodatni wynik finansowy na pozomie 2,59 mld zł. W porównaniu z 2008 r. zmniejszył się on o 0,70 mld zł (21,28%). Wynik techniczny (strata techniczna) działu II wyniósł -0,27 mld zł i w porównaniu z 2008 r. zmniejszył się o 1,00 mld zł, co w głównej mierze stanowi konsekwencję straty technicznej z tytułu ubezpieczeń komunikacyjnych w łącznej wysokości 1,04 mld zł.

W 2009 r. składka przypisana brutto zakładów ubezpieczeń działu II wyniosła 21,12 mld zł, co oznacza wzrost w okresie rocznym o 0,74 mld zł (3,64%). Powyższe stanowi głównie konsekwencję wzrostu składki przypisanej brutto z ubezpieczeń różnych ryzyk finansowych (grupa 16, wzrost o 0,32 mld zł, tj. 59,36 %) oraz ubezpieczeń szkód spowodowanych żywiołami (grupa 8, wzrost o 0,29 mld zł, tj. 15,21%).

TABELA II. PODSTAWOWE WIELKOŚCI CHARAKTERYZUJĄCE DZIAŁALNOŚĆ ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ POZOSTAŁYCH OSOBOWYCH I MAJĄTKOWYCH (DZIAŁU II) W LATACH 2006–2009 (DANE FINANSOWE W MLN ZŁ)

	2006	2007	2008	2009
WYBRANE POZYCJE RACHUNKÓW WYNIKÓW				
Składka przypisana brutto	16 472,5	18 292,4	20 381,0	21 123,6
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	8 403,4	9 234,6	10 270,1	12 513,1
Koszty działalności ubezpieczeniowej	4 123,7	4 638,1	5 234,2	5 873,3
Koszty akwizycji	2 677,4	3 126,2	3 729,0	4 245,7
Koszty administracyjne	2 008,9	1 979,8	1 946,9	2 079,1
Wynik techniczny	1 571,4	1 249,8	729,2	-271,8
Wynik finansowy netto	3 770,5	2 020,9	3 288,5	2 588,6
WYBRANE POZYCJE BILANSOWE				
Lokaty (pozycja B aktywów)	35 189,7	40 842,4	45 179,8	43 042,5
Kapitały własne	17 588,9	21 529,8	24 249,9	15 517,3
Kapitały podstawowe	2 542,3	2 637,1	2 727,2	2 791,3
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto	22 192,5	24 264,8	26 989,8	28 914,7
Suma bilansowa	41 196,2	47 346,5	52 903,6	51 109,0
WYBRANE WSKAŹNIKI FINANSOWE (w %)				
Wskaźnik szkodowości brutto	57,17	60,68	60,97	66,48
Koszty działalności ubezpieczeniowej do składki przypisanej na udziale własnym	28,62	28,22	28,01	30,84
Wynik techniczny do składki przypisanej brutto	9,54	6,83	3,58	-1,29
Wynik finansowy netto do kapitałów własnych	21,44	9,39	13,56	16,68
Wynik finansowy netto do aktywów	9,15	4,27	6,22	5,06

Dane wyszczególnione w tabelach 9, 10 i 11 w zakresie roku 2009 opracowano na podstawie kwartalnych sprawozdań finansowych zakładów ubezpieczeń (przed badaniem przez biegłego rewidenta).

Rynek kapitałowy i towarowy

Firmy inwestycyjne oraz banki prowadzące rachunki papierów wartościowych (banki powiernicze)

Inwestowanie na rynku kapitałowym wymaga pośrednictwa firm inwestycyjnych. Katalog czynności maklerskich, do których upoważnione są firmy inwestycyjne, obejmuje szereg czynności, w tym przyjmowanie i przekazywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych oraz ich nabywanie lub zbywanie na własny rachunek; zarządzanie portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych; doradztwo inwestycyjne oraz oferowanie instrumentów finansowych.

W Polsce mają prawo funkcjonować zarówno krajowe, jak i zagraniczne firmy inwestycyjne. Krajowymi firmami inwestycyjnymi są domy maklerskie oraz banki prowadzące działalność maklerską. Prowadzenie działalności maklerskiej przez powyższe podmioty wymaga uzyskania zezwolenia KNF. Ponadto działalność maklerską na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej mogą prowadzić również zagraniczne firmy inwestycyjne – zgodnie z regułą jednej licencji (*single licence*), czyli tzw. paszportu europejskiego, oraz zagraniczne osoby prawne z siedzibą na terytorium państwa należącego do Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (dalej „OECD"; ang. *Organisation for Economic Co-operation and Development*) lub Światowej Organizacji Handlu (dalej „WTO"; ang. *World Trade Organization*). Zasada jednej licencji oznacza, że firma inwestycyjna (bądź inna instytucja) z siedzibą na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, która uzyskała zgodę na świadczenie usług w swoim kraju macierzystym, może działać także na terenie innych krajów UE, zarówno w formie operacji transgranicznych, jak i za pośrednictwem oddziału.

W 2009 r. zauważalna była, podobnie jak w roku poprzednim, tendencja do nabywania akcji domów maklerskich przez duże podmioty gospodarcze – w szczególności instytucje finansowe. Zmiany właścicielskie zmierzające w tym kierunku niewątpliwie będą mieć wpływ na zwiększenie stabilności oraz poszerzanie oferty inwestycyjnej domów maklerskich.

Grupę instytucji wyspecjalizowanych w świadczeniu usług pośrednictwa na rynku papierów wartościowych, licencjonowanych przez KNF, uzupełniają banki powiernicze. Podmioty te posiadają zezwolenie KNF na ewidencjonowania i przechowywanie instrumentów finansowych dopuszczonych do obrotu zorganizowanego. W praktyce, rolą banków powierniczych jest przechowywanie aktywów dużych instytucji finansowych.

TABELA I2. LICZBA PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ MAKLERSKĄ I RACHUNKI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH W LATACH 2006-2009

RODZAJ PODMIOTU	2006	2007	2008	2009
Domy maklerskie	37	41	45	46
Banki prowadzące działalność maklerską	10	12	13	13
Banki powiernicze	14	13	13	13
OGÓŁEM	**61**	**66**	**71**	**72**

Podstawowe informacje na temat klientów domów maklerskich oraz klientów banków prowadzących działalność maklerską w formie biura maklerskiego przedstawia Tabela 13.

TABELA I3. DANE DOTYCZĄCE DOMÓW I BIUR MAKLERSKICH W LATACH 2006-2009

WYSZCZEGÓLNIENIE		2006	2007	2008	2009
LICZBA RACHUNKÓW KLIENTÓW	Domy maklerskie	568 440	646 652	614 328	812 954
	Banki prowadzące działalność maklerską	606 821	555 434	547 422	532 325
WARTOŚĆ AKTYWÓW KLIENTÓW NA RACHUNKACH (MLN ZŁ)	Domy maklerskie	85 859	113 230	63 447	98 825
	Banki prowadzące działalność maklerską	35 594	39 652	25 949	39 443
WARTOŚĆ AKTYWÓW KLIENTÓW W ZARZĄDZANIU (MLN ZŁ)	Domy maklerskie	91 613	117 512	73 589	79 045
	Banki prowadzące działalność maklerską	275	313	294	329

Dane pochodzą z miesięcznych sprawozdań MRF wg stanu na 31.12.2006 r., 31.12.2007 r., 31.12.2008 r., i 31.12.2009 r.

Zorganizowane rynki papierów wartościowych

Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

W 2009 r. znacznie wzrosły najważniejsze indeksy Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. Jednak w zmianach wartości głównych indeksów GPW w 2009 r. można wyróżnić dwie wyraźne tendencje – spadkową, która trwała od początku roku do ok. połowy lutego[3] oraz następującą po niej – wzrostową, która trwała do końca roku. Przyczyn zjawiska obserwowanego na krajowej giełdzie od połowy lutego 2009 r., które w początkowym okresie traktowane było powszechnie jako korekta generalnej tendencji spadkowej wywołanej wybuchem kryzysu finansowo-gospodarczego na świecie, należy upatrywać w coraz wyraźniejszych symptomach powolnego wychodzenia najważniejszych światowych gospodarek z recesji. Skalę tego zjawiska dobrze obrazują stopy zwrotu z indeksów WIG20 oraz WIG, które wyniosły odpowiednio (od minimalnych poziomów z połowy lutego do końca roku) 79,9% oraz 87,5%.

TABELA I4. STOPY ZWROTU INDEKSÓW GPW W LATACH 2006–2009 (W %)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007	2008	2009
WIG	41,60	10,39	-51,07	46,85
WIG20	23,75	5,19	-48,21	33,47
mWIG40	69,10	7,90	-62,48	55,24
sWIG80	132,42	25,17	-56,95	61,85
WIG-PL	42,76	9,23	-50,62	44,93

W 2009 r., mimo wyraźnie lepszej koniunktury na rynku giełdowym niż w roku poprzednim, w dalszym ciągu zauważalne było relatywnie niskie zainteresowanie potencjalnych emitentów pozyskiwaniem kapitału w drodze emisji akcji oraz wprowadzaniem akcji do obrotu na rynku regulowanym. Odnosząc się jednak do niewielkiej liczby debiutów giełdowych w 2009 r. należy mieć na uwadze ich znaczną wartość. Dwie bardzo duże oferty publiczne przeprowadzone w ciągu tego roku – debiut PGE oraz podwyższenie kapitału zakładowego przez PKO BP – osiągnęły łączną wartość ok. 11 mld zł. Łączna wartość przeprowadzonych ofert publicznych o charakterze gotówkowym wyniosła 13,9 mld zł, osiągając poziom z rekordowych lat 2004 i 2007.

[3] Wartości indeksów WIG oraz WIG20 na zakończenie sesji 17 lutego 2009 r. wyniosły odpowiednio 21 274,3 pkt oraz 1 327,6 pkt, ustanawiając tym samym najniższe poziomy od początku trwającego od połowy 2007 r. trendu spadkowego na rynkach akcji.

TABELA I5. LICZBA INSTRUMENTÓW NOTOWANYCH NA GPW W LATACH 2006–2009

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007	2008	2009
Spółki	284	351	374	379
w tym zagraniczne	12	23	25	25
Liczba debiutów	38	81	33	13
Liczba wycofań	9	14	10	8
Obligacje	65	57	51	51
w tym zagraniczne	4	4	3	3
Kontrakty terminowe	48	42	40	37
Opcje	154	98	138	110

Znaczny wzrost wycen spółek notowanych na giełdzie, w warunkach względnie stałej ich liczby, doprowadziło w naturalny sposób do istotnego zwiększenia całkowitej kapitalizacji spółek notowanych na GPW w 2009 r. w porównaniu z rokiem poprzednim. Zjawisko to dotyczyło w równej mierze zarwóno emitentów krajowych, jak i zagranicznych. Na wzrost kapitalizacji rynku akcji wpływ miały również oferty nowych spółek, w szczególności giełdowy debiut PGE. Należy jednak odnotować, iż wartość kapitalizacji całego rynku na koniec 2009 r. pozostała na wyraźnie niższym poziomie w porównaniu z rekordowym pod tym względem końcem 2007 roku.

TABELA I6. KAPITALIZACJA GPW NA KONIEC LAT 2006–2009 (W MLN ZŁ)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007	2008	2009
Spółki krajowe	437 719	509 887	267 359	421 178
Spółki zagraniczne	198 190	570 370*	197 756	294 643
Obligacje krajowe	323 556	348 535	362 704	411 018
Obligacje zagraniczne	720	719	586	586
RAZEM	**960 185**	**1 429 511**	**828 405**	**1 127 425**

*** Istotnie wyższa kapitalizacja spółek zagranicznych na koniec 2007 r. w porównaniu z pozostałymi latami wynikała przede wszystkim z dwóch faktów: znacznie wyższego kursu akcji spółki UNICREDIT S.P.A. na koniec 2007 r. w porównaniu z późniejszymi okresami (spółka ta zadebiutowała na polskiej giełdzie pod koniec 2007 r., jej walory stanowią od tego czasu w przybliżeniu połowę kapitalizacji spółek zagranicznych notowanych na giełdzie) oraz zaprzestania notowań akcji spółki Bank Austria Creditanstalt AG w maju 2008 roku.**

Łączna wartość obrotów (sesyjnych oraz pakietowych) na rynku akcji była w 2009 r. o ok. 6% wyższa niż w 2008 r.; w tym samym okresie w segmentach obligacji oraz kontraktów terminowych można było zaobserwować spadek odpowiednich wartości. W przypadku obrotu opcjami wskaźnik ten pozostał na relatywnie niezmienionym poziomie.

TABELA I7. WARTOŚĆ OBROTÓW NA GPW W LATACH 2006–2009 (W MLN ZŁ)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007	2008	2009
Akcje	338 696	479 480	331 316	351 885
Obligacje	5 536	3 495	4 999	2 951
Kontrakty terminowe	380 939	674 132	613 495	517 366
Opcje	19 453	28 511	16 590	16 781

Alternatywny system obrotu (NewConnect)

Oprócz rynku regulowanego GPW prowadzi zorganizowany rynek akcji w formule alternatywnego systemu obrotu (dalej „ASO") pod nazwą NewConnect. Zgodnie z założeniami organizatora, rynek ten jest przeznaczony dla nowo powstających lub młodych spółek o stosunkowo niewielkiej przewidywanej kapitalizacji (do ok. 20 mln zł), działających w sektorach tzw. nowych technologii (IT, media elektroniczne, biotechnologia itp.). Formalności związane z wejściem na rynek są uproszczone, a koszty debiutu na NewConnect są niższe w porównaniu z kosztami wejścia na rynek regulowany. Mniejsze są także obowiązki informacyjne ciążące na emitentach (np. w większości wypadków, raporty kwartalne są nieobowiązkowe i nie ma wymogu badania raportów półrocznych). Proces wejścia spółki na NewConnect jest szybszy niż na rynku regulowanym i trwa ok. 3 miesiące.

Zmiany wartości indeksu NCIndex w 2009 r. wykazują dość duże podobieństwo do zmian wartości indeksów rynku regulowanego GPW. Całoroczna stopa zwrotu z tego głównego indeksu rynku NewConnect wyniosła ok. 30%, a zatem była zbliżona do osiągniętej przez indeks WIG20. Przełożyło się to na blisko 76% wzrost łącznej kapitalizacji spółek notowanych na tym rynku, dodatkowo stymulowany pojawieniem się nowych emitentów (chociaż liczba debiutów była w 2009 r. znacznie niższa niż rok wcześniej). Godnymi odnotowania, pozytywnymi trendami na rynku NewConnect w 2009 r. były również ponad 30-procentowe wzrosty dwóch charakterystyk: całorocznej wartości obrotów oraz średniej dziennej liczby transakcji.

TABELA 18. DANE DOTYCZĄCE ALTERNATYWNEGO SYSTEMU OBROTU NEWCONNECT W LATACH 2007-2009

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009
Wartość NCIndex na koniec roku	144,17	38,19	49,70
Stopa zwrotu NCIndex w ciągu roku (%)	44,17	-73,51	30,14
Kapitalizacja spółek krajowych na koniec roku (mln zł)	1 185	1 396	2 457
Kapitalizacja spółek zagranicznych na koniec roku (mln zł)	-	41	97
Liczba spółek na koniec roku	24	84	107
Liczba debiutów	24	61	26
Liczba sesji	83	251	252
Wartość obrotów (tys. zł)	302 566	840 000	1 162 000
Liczba transakcji na sesję	719	980	1 285
Średnia wartość obrotu na sesję (tys. zł.)	3 645	3 347	4 611

BondSpot S.A.

We wrześniu 2009 r. zarejestrowana została zmiana nazwy spółki MTS-CeTO S.A. na BondSpot S.A. (dalej „BondSpot"). Spółka ta prowadzi w Polsce Regulowany Rynek Pozagiełdowy (dalej „RRP") i podlega nadzorowi KNF. Chociaż jednym z założeń rynku pozagiełdowego było stworzenie mniejszym spółkom możliwości pozyskiwania kapitału, m.in. dzięki niższym kosztom, oszczędności czasu i mniej rygorystycznej polityce informacyjnej, rynek ten nie cieszy się już zbyt dużym zainteresowaniem emitentów (na koniec 2009 r. notowane były na nim akcje jedynie czterech spółek). Głównym przedmiotem obrotu na tym rynku są obligacje skarbowe oraz inne papiery dłużne, które od 30 września 2009 r. notowane są w ramach systemu Catalyst[4]. Obrót na RRP odbywa się za pośrednictwem członków – firm inwestycyjnych. Uczestnikami obrotu mogą być również działające wyłącznie we własnym imieniu i na własny rachunek inne podmioty dopuszczone do działania na rynku. Na koniec 2009 r. akcjonariuszami BondSpot były GPW, Skarb Państwa, banki i domy maklerskie.

[4] Catalyst jest to nazwa systemu autoryzacji i obrotu dłużnymi instrumentami finansowymi, który działa od 30 września 2009 r. Prowadzony jest na platformach transakcyjnych GPW i BondSpot. Catalyst składa się z czterech platform obrotu. Dwie prowadzone przez GPW – w formule rynku regulowanego i Alternatywnego Systemu Obrotu – przeznaczone są dla klientów detalicznych, natmiast analogiczne dwa rynki BondSpot – dla klientów hurtowych. Wszystkie przeznaczone są dla nieskarbowych instrumentów dłużnych – obligacji komunalnych i korporacyjnych oraz listów zastawnych.

TABELA 19. DANE DOTYCZĄCE RYNKU POZAGIEŁDOWEGO W LATACH 2006-2009

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007	2008	2009
Index ITO na koniec roku	30 993,1	41 197,2	30 154,3	32 342,9
Stopa zwrotu Index ITO w ciągu roku (%)	308,47	30,58	-26,80	7,26
Kapitalizacja spółek na koniec roku (tys. zł.)	605 615,3	475 338,5	380 626,8	314 017,0
Liczba notowanych instrumentów	98	84	77	70
Liczba sesji	251	249	251	252
AKCJE				
Wartość obrotu liczona podwójnie (tys. zł.)	53 262,5	343 043,2	5 986,6	1 698,8
Liczba transakcji	11 156	39 448	2 298	715
Liczba instrumentów	15	5	5	4
Średnia wartość obrotu na sesję (tys. zł.)	201,0	1 378,0	23,9	4,7
LISTY ZASTAWNE				
Wartość obrotu liczona podwójnie (tys. zł.)	6 373,6	3 950,3	74 512,2	36 547,2
Liczba transakcji	1	7	87	59
Liczba instrumentów	6	11	14	16
OBLIGACJE				
Wartość obrotu liczona podwójnie (tys. zł.)	119 681,5	68 358,1	202 622,0	4 995 775,1
Liczba transakcji	2 465	1 335	452	140
Liczba notowanych obligacji	76	68	58	50

Na koniec 2009 r. na RRP notowanych było 70 instrumentów, w tym 50 obligacji, 16 listów zastawnych oraz 4 akcje. Na rynku akcji obserwować można było dalszy spadek zainteresowania inwestorów tym segmentem (podobnie, jak w 2008 r.), co znalazło odzwierciedlenie w spadku wartości obrotu o ponad 70%. Chociaż indeks ITO wzrósł w ciągu roku o ponad 7%, wycofanie z obrotu papierów jednej z pięciu spółek zaowocowało spadkiem łącznej kapitalizacji rynku akcji o ok. 17,5%. Ponad 24-krotny wzrost obrotów w segmencie obligacji wynika z faktu, iż 30 września 2009 r. został uruchomiony system Catalyst.

System rozliczeniowo-depozytowy

Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. (dalej „Krajowy Depozyt" albo „KDPW") jest centralną instytucją odpowiedzialną za prowadzenie i nadzorowanie systemu depozytowo-rozliczeniowego w obrocie instrumentami finansowymi w Polsce. KDPW pełni rolę izby rozliczeniowej i depozytu dla instrumentów finansowych notowanych na GPW, BondSpot, NewConnect oraz na rynku międzybankowym. Właścicielami KDPW w równych częściach są GPW, Skarb Państwa oraz Narodowy Bank Polski. Główne zadania realizowane przez KDPW to: rozliczanie i rozrachunek transakcji zawartych na rynku zorganizowanym, rejestrowanie oraz przechowywanie instrumentów finansowych podlegających dematerializacji, nadzór nad zgodnością wielkości emisji papierów wartościowych znajdujących się w obrocie, realizacja zobowiązań emitentów wobec właścicieli papierów wartościowych, zarządzanie Funduszem Rozliczeniowym, zarządzanie obowiązkowym Systemem Rekompensat, a także zadania związane z systemem zabezpieczenia społecznego.

Oferty publiczne instrumentów finansowych innych niż certyfikaty inwestycyjne

Publiczne proponowanie nabycia papierów wartościowych, określane jako proponowanie nabycia papierów wartościowych w dowolnej formie i w dowolny sposób, skierowane do co najmniej 100 osób lub do nieoznaczonego adresata, może być dokonywane wyłącznie w drodze oferty publicznej. Co do zasady, oferta publiczna wymaga sporządzenia prospektu emisyjnego, zatwierdzenia go przez Komisję oraz udostępnienia go do publicznej wiadomości. Przepisy prawa przewidują również szereg przypadków, w których przeprowadzenie ofert publicznych nie nakłada obowiązku sporządzenia prospektu.

Następstwem zawirowań na światowych rynkach kapitałowych, spowodowanych globalnym kryzysem finansowym, których nasilenie obserwowano w III oraz IV kwartale 2008 r. oraz w I kwartale 2009 r., było znaczne pogorszenie sytuacji na rynku

ofert publicznych w Polsce. W segmencie pozyskiwania kapitału poprzez oferty publiczne (tzw. rynek pierwotny) nastąpiło wyraźne ograniczenie liczby przeprowadzanych ofert publicznych, chociaż pod względem wartości ofert rok 2009 należał do najbardziej udanych. Sytuacja taka była skutkiem przeprowadzenia dwóch publicznych ofert akcji – oferty akcji z prawem poboru Banku PKO BP S.A. oraz oferty prywatyzacyjnej Polskiej Grupy Energetycznej S.A. o łącznej wartości ponad 11 mld zł.

W 2009 r. emitenci przeprowadzili 88 ofert publicznych, których strukturę przedstawia Tabela 20.

TABELA 20. CHARAKTERYSTYKA OFERT PUBLICZNYCH PRZEPROWADZONYCH W 2009 ROKU

<table>
<tr><td colspan="4">88 OFERT PUBLICZNYCH
W TYM:
45 PRZEPROWADZONYCH PRZEZ EMITENTÓW ZAGRANICZNYCH</td></tr>
<tr><td colspan="3">83 OFERTY PUBLICZNE O CHARAKTERZE GOTÓWKOWYM
W TYM:</td><td rowspan="3">5 ofert publicznych o charakterze bezgotówkowym</td></tr>
<tr><td colspan="2">54 publiczne oferty akcji</td><td rowspan="3">8 publicznych ofert obligacji

w tym:
4 oferty przeprowadzone bez konieczności sporządzania i zatwierdzania prospektu emisyjnego</td><td rowspan="3">21 publicznych ofert produktów strukturyzowanych

wszystkie przeprowadzone przez emitentów zagranicznych</td></tr>
<tr><td>20 publicznych ofert sprzedaży</td><td>34 publiczne subskrypcje</td></tr>
<tr><td colspan="2">w tym:
26 ofert przeprowadzonych bez konieczności sporządzania i zatwierdzania prospektu emisyjnego,
24 oferty przeprowadzone przez emitentów zagranicznych</td></tr>
</table>

Łączna wartość przeprowadzonych w 2009 r. ofert publicznych o charakterze gotówkowym wyniosła 13 915,3 mln zł, w tym wartość subskrypcji akcji wyniosła 12 310,9 mln zł, wartość emisji obligacji 1 077,8 mln zł, wartość publicznych ofert sprzedaży akcji – 112,1 mln zł, wartość publicznych ofert produktów strukturyzowanych – 414,5 mln zł.

Z uwagi na trwającą stagnację na rynku ofert publicznych z dziewięciu spółek, których prospekty zostały zatwierdzone w 2008 r. i które przesunęły terminy przeprowadzenia oferty na 2009 r., sześć spółek zrezygnowało z przeprowadzenia oferty publicznej, odwołało oferty lub ich oferty zakończyły się niepowodzeniem, przy czym przypadki te miały miejsce w I połowie 2009 r. W drugiej połowie 2009 r. sytuacja na rynku pierwotnym uległa poprawie. Wśród spółek, których prospekty zostały zatwierdzone w 2009 r. oferty dwóch spółek nie doszły do skutku, natomiast termin przeprowadzenia oferty jednej spółki został przesunięty na 2010 r. Należy jednak podkreślić, że mimo zatwierdzenia w 2009 r. znacznie mniejszej liczby prospektów, wartość przeprowadzonych w 2009 r. publicznych ofert o charakterze gotówkowym osiągnęła taki sam poziom, jak w rekordowych latach 2004 i 2007 (13,9 mld zł).

TABELA 21. WARTOŚĆ I LICZBA OFERT PUBLICZNYCH O CHARAKTERZE GOTÓWKOWYM W LATACH 2006-2009

ROK	2006		2007		2008		2009	
WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA OFERT	WARTOŚĆ (W MLN ZŁ)	LICZBA OFERT	WARTOŚĆ (W MLN ZŁ)	LICZBA OFERT	WARTOŚĆ (W MLN ZŁ)	LICZBA OFERT	WARTOŚĆ (W MLN ZŁ)
Publiczne subskrypcje akcji	95	4 904,6	132	9 831,3	88	4 312,7	34	12 310,9
Publiczne oferty sprzedaży akcji	20	1 761,2	36	3 192,9	8	1 016,2	20	112,1
Publiczne emisje obligacji	4	209,8	12	851,2	7	900, 0	8	1 077,8
Publiczne oferty produktów strukturyzowanych*	3	165,9	3	45,4	27	1 072,5	21	414,5

Publiczne oferty o charakterze gotówkowym ogółem	122	7 041,6	183	13 920,8	130	7 301,4	83	13 915,3
w tym: Pierwsze oferty publiczne	45	3 933,1	77	8 297,9	43	4 419,9	22	7 539,2

* W latach 2006 i 2007 przeprowadzono w sumie sześć ofert obligacji strukturyzowanych. W dotychczasowych raportach z działalności KNF były one uwzględniane razem z ofertami obligacji korporacyjnych. Z uwagi na dynamiczny rozwój rynku produktów strukturyzowanych w 2008 r. (zarówno obligacji strukturyzowanych, jak i certyfikatów strukturyzowanych) postanowiono wyodrębnić tę kategorię produktów. W celu zachowania porównywalności, z danych dotyczących ofert obligacji za lata 2006-2007, wyodrębniono również oferty produktów strukturyzowanych.

Instytucje zbiorowego inwestowania

Fundusz inwestycyjny jest osobą prawną, której wyłącznym przedmiotem działalności jest lokowanie środków pieniężnych zebranych w drodze publicznego, a w przypadkach określonych w ustawie – również niepublicznego, proponowania nabycia jednostek uczestnictwa albo certyfikatów inwestycyjnych, w określone w ustawie o funduszach inwestycyjnych papiery wartościowe, instrumenty rynku pieniężnego i inne prawa majątkowe. Funduszem inwestycyjnym zarządza towarzystwo funduszy inwestycyjnych, które jest jego organem.

Poprzez wpis do rejestru prowadzonego przez Sąd Okręgowy w Warszawie fundusz nabywa osobowość prawną i z tą chwilą może rozpocząć samodzielną działalność. Rejestr ten jest jawny, tj. każda osoba może go przeglądać bez konieczności wykazywania interesu prawnego lub faktycznego.

Fundusz inwestycyjny jest specyficzną osobą prawną, gdyż stanowi on jedynie masę majątkową utworzoną z wpłat uczestników i nabytych za te wpłaty aktywów. Środki funduszu (a więc jego uczestników) nie wchodzą w skład masy upadłościowej towarzystwa, które nim zarządza.

W 2009 r. utrzymany został trend wzrostu liczby nadzorowanych towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz funduszy inwestycyjnych i subfunduszy, co obrazuje Wykres 7.

Według stanu na 31 grudnia 2009 r. zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego posiadały 43 towarzystwa funduszy inwestycyjnych, zarządzające łącznie 369 funduszami inwestycyjnymi[5], w tym: 95 funduszami inwestycyjnymi otwartymi, 47 specjalistycznymi funduszami inwestycyjnymi otwartymi oraz 227 funduszami inwestycyjnymi zamkniętymi.

WYKRES 7. ŁĄCZNA LICZBA NADZOROWANYCH TOWARZYSTW FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH ORAZ FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH I SUBFUNDUSZY W LATACH 2006-2009 (NARASTAJĄCO Z PODZIAŁEM NA RODZAJE)

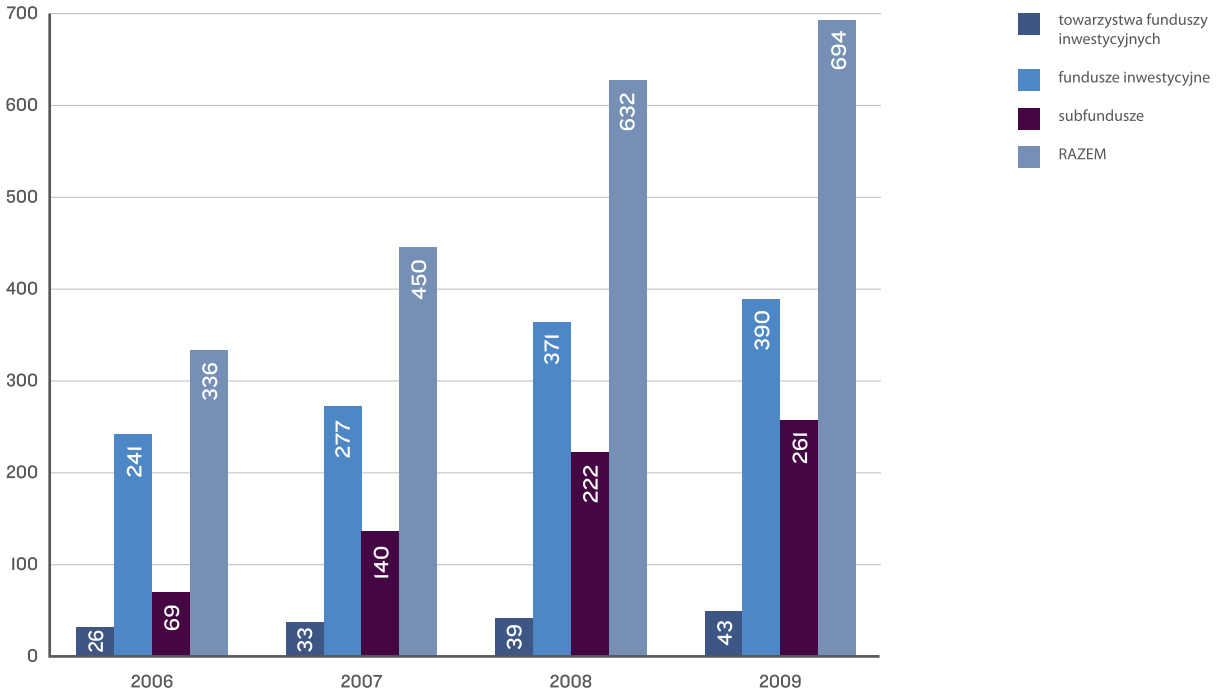

[5] Liczba funduszy działających (zarejestrowanych), natomiast według wydanych przez KNF decyzji – 390.

Komisja Nadzoru Finansowego sprawuje także nadzór nad zagranicznymi funduszami inwestycyjnymi i subfunduszami wchodzącymi w skład zagranicznych funduszy inwestycyjnych, które zbywają emitowane przez siebie tytuły uczestnictwa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W 2009 r. nastąpił wzrost liczby tych podmiotów, co obrazuje Wykres 8.

WYKRES 8. ŁĄCZNA LICZBA NADZOROWANYCH ZAGRANICZNYCH FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH I SUBFUNDUSZY WCHODZĄCYCH W SKŁAD ZAGRANICZNYCH FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH W LATACH 2006-2009 (NARASTAJĄCO Z PODZIAŁEM NA RODZAJE)

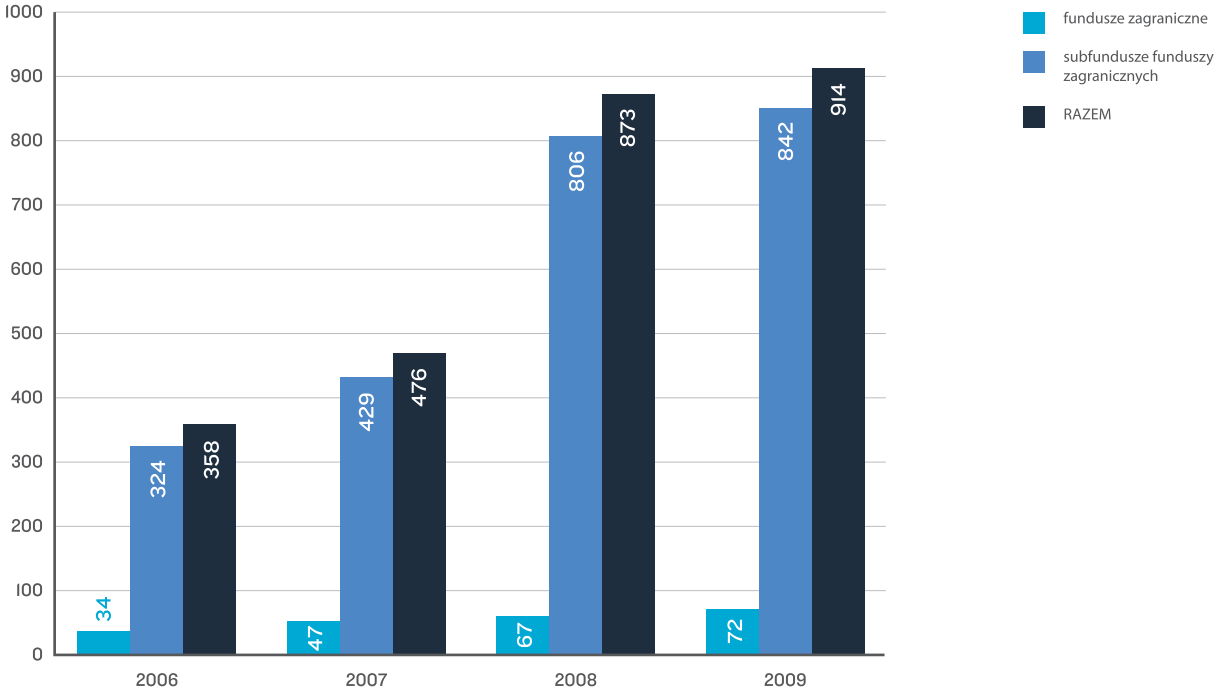

Po okresie wzrostów wartości aktywów zarządzanych przez towarzystwa i osiągnięciu szczególnie wysokiego poziomu na koniec 2007 r., ich wartość na koniec 2008 r. uległa znacznemu obniżeniu w wyniku pogorszenia się sytuacji na rynkach finansowych. W 2009 r., wraz z poprawą koniunktury, obserwowano ponowny wzrost wartości aktywów zarządzanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych.

W 2009 r. wartość aktywów zarządzanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych wzrosła o 24,3 mld zł, by na koniec 2009 r. osiągnąć wartość 103,5 mld zł.

Wykres 9 ukazuje wartość aktywów zarządzanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych na koniec lat 2006-2008 oraz poszczególnych miesięcy 2009 roku.[6]

[6] Na podstawie sprawozdań miesięcznych przekazywanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Sprawozdania miesięczne nie są poddawane badaniu ani przeglądowi przez biegłego rewidenta, w związku z czym zawarte w nich informacje mogą podlegać późniejszym korektom.

■ WYKRES 9. WARTOŚĆ AKTYWÓW ZARZĄDZANYCH PRZEZ TOWARZYSTWA FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH NA KONIEC LAT 2006-2008 ORAZ KOLEJNYCH MIESIĘCY 2009 ROKU (W MLD ZŁ)

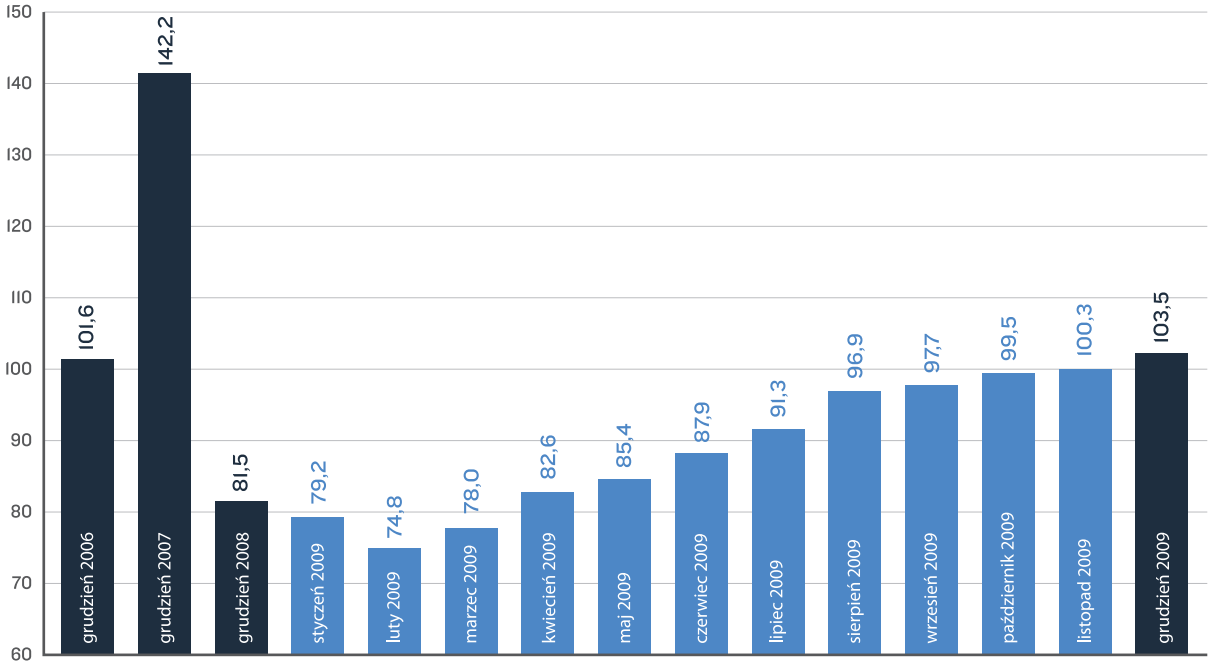

Jak wynika z powyższego zestawienia, po spadkach wartości aktywów w styczniu oraz lutym 2009 r., w kolejnych miesiącach ich wartość rosła, najsilniej w kwietniu i sierpniu. Spowodowane było to zarówno napływem środków do funduszy inwestycyjnych, jak również wzrostami notowań na giełdach, co pozytywnie wpłynęło na wyceny aktywów funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez towarzystwa.

Mimo poprawy sytuacji na rynkach kapitałowych, czego wynikiem był wzrost wartości aktywów funduszy inwestycyjnych, zagregowany wynik finansowy towarzystw osiągnął w 2009 r. poziom 366 mln zł,[7] co oznacza spadek o 213 mln zł w porównaniu z 2008 rokiem. Tabela 22 przedstawia informacje o wysokości i strukturze kosztów działalności towarzystw funduszy inwestycyjnych w latach 2008-2009.

■ TABELA 22. ZAGREGOWANE KOSZTY TOWARZYSTW FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH W LATACH 2006-2009 (W MLN ZŁ)

KOSZTY	2006	2007	2008	2009	
Koszty ogółem, w tym:	1 912	3 254	1 957	1 525	100,0%
- koszty stałe	256	418	399	436	28,6%
- koszty zmienne, w tym:	1 656	2 836	1 558	1 089	71,4%
- koszty zmienne dystrybucji*	1 198	2 123	1 079	735	48,2%

*** Koszty pozostające w bezpośrednim związku z przyjmowaniem i realizowaniem zleceń zbycia, odkupu lub zamiany jednostek uczestnictwa lub przyjmowaniem zapisów na certyfikaty inwestycyjne i ich przydziałem, stanowiące wynagrodzenie dystrybutorów lub poniesione z tytułu promocji lub marketingu funduszu.**

[7] Wartość oszacowana na podstawie sprawozdań miesięcznych przekazywanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Sprawozdania miesięczne nie są poddawane badaniu ani przeglądowi przez biegłego rewidenta, w związku z czym zawarte w nich informacje mogą podlegać późniejszym korektom.

Rynek towarów giełdowych

Poza funkcjonującym rynkiem kapitałowym istnieje w ograniczonym zakresie rynek towarów giełdowych. Od połowy 2000 r. działa w Polsce giełdowy rynek energii elektrycznej prowadzony przez Towarową Giełdę Energii S.A. (dalej „TGE"). TGE prowadzi cztery rynki, na których przedmiotem obrotu mogą być przede wszystkim energia elektryczna, prawa majątkowe oraz uprawnienia do emisji CO_2. Jednocześnie TGE organizuje rozliczenia transakcji zawartych przez jej członków na poszczególnych rynkach, jak i w obrocie pozasesyjnym. Stronami transakcji zawieranych na giełdzie mogą być wyłącznie podmioty, które zawarły z giełdą umowę o członkostwo i zostały dopuszczone do działania na giełdzie przez Zarząd TGE. Akcjonariuszami TGE jest 17 podmiotów. Największy to Skarb Państwa, który posiada 22,3% akcji. KNF sprawuje nadzór nad działalnością TGE.

TABELA 23. WARTOŚĆ OBROTÓW NA TGE W LATACH 2006–2009 (W MLN ZŁ)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007	2008	2009
Rynek Dnia Następnego – kontrakty SPOT	211	297	413	530
Rynek Terminowy Energii Elektrycznej – kontrakty terminowe	0	0	0	90
Rynek Praw Majątkowych – kontrakty SPOT	221	300	490	693
Rynek Uprawnień do Emisji CO_2 – kontrakty SPOT	0,034	0	0	0

Przedsiębiorstwa energetyczne prowadzące rachunki lub rejestry towarów giełdowych to podmioty, które nabywają we własnym imieniu i na własny rachunek towary na giełdzie towarowej. Uprawnienie do prowadzenia ewidencji nabytych towarów giełdowych wymaga uprzedniego uzyskania zezwolenia KNF. Dodatkowym warunkiem jest m.in. zatrudnienie maklera giełd towarowych w celu reprezentowania tych podmiotów w transakcjach giełdowych.

Według stanu na 31 grudnia 2009 r., 47 przedsiębiorstw energetycznych posiadało zezwolenia na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych.

W okresie objętym sprawozdaniem oraz w latach poprzednich można zauważyć stabilizację liczby wydawanych zezwoleń na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych. Oznaczać to może, iż relacja liczby przedsiębiorstw energetycznych jest wystarczająca w stosunku do zapotrzebowania na świadczone przez te przedsiębiorstwa usługi, dzięki czemu rynek staje się coraz bardziej efektywny.

Działania licencyjno-autoryzacyjne

Nadrzędnym celem nadzoru finansowego w zakresie licencjonowania było zapewnienie stabilności sektora finansowego. Zadanie to realizowano przede wszystkim poprzez:

- dopuszczanie do sektora finansowego w charakterze założycieli akcjonariuszy, członków organów, w szczególności członków zarządów, osób dających rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania bankiem,
- kontrolę, czy środki przeznaczone na objęcie lub nabycie akcji nie pochodzą z pożyczki, kredytu lub źródeł nieudokumentowanych,
- określenie minimalnego kapitału założycielskiego, w który powinien być wyposażony nowo tworzony podmiot, z uwzględnieniem przedmiotu i zakresu zamierzonej działalności,
- kontrolę, czy przepisy obowiązujące w miejscu siedziby lub zamieszkania założyciela bądź akcjonariusza umożliwiają Komisji Nadzoru Finansowego sprawowanie efektywnego nadzoru,
- kontrolę, czy powiązania założycieli podmiotu z innymi instytucjami nie uniemożliwiają skutecznego nadzoru nad tym podmiotem.

Rola nadzorczych działań licencyjno-autoryzacyjnych wobec nadzorowanych podmiotów ma w szczególności wymiar prewencyjny (zapobiegawczy) i informacyjny. Badanie zgodności z prawem wniosków dotyczących nadzorowanych podmiotów oraz udzielanie im odpowiedzi na pytania w sprawach dotyczących licencjonowania, w szczególności w zakresie stosowania przepisów prawa, ma na celu niedopuszczenie do ewentualnych nieprawidłowości w działalności nadzorowanego podmiotu na jak najwcześniejszym etapie.

Sektor bankowy

Główne zadania Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie licencjonowania sektora bankowego w 2009 r. obejmowały rozpatrywanie wniosków i zawiadomień dotyczących m.in.:

- tworzenia banków oraz podejmowania działalności operacyjnej,
- zmian w statutach banków,
- zmian składu zarządów banków,
- wykonywania prawa głosu na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy banków w formie spółki akcyjnej,
- łączenia banków,
- prowadzenia działalności poprzez oddziały lub w ramach działalności transgranicznej,
- otwierania przedstawicielstw banków zagranicznych i instytucji kredytowych.

Tworzenie banków oraz podejmowanie przez banki działalności operacyjnej

Postępowanie licencyjne dotyczące wniosków o utworzenie banku i rozpoczęcie działalności operacyjnej jest dwuetapowe. Celem pierwszego etapu postępowania, wszczynanego na wniosek założycieli, jest wszechstronna ocena sytuacji prawnej i finansowej założycieli oraz stwierdzenie, czy osoby przewidziane do objęcia w banku stanowisk członków zarządu dają rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania bankiem. Ocena obejmuje również podmiot dominujący wobec założyciela, jeśli Komisja Nadzoru Finansowego uzna, że stopień zależności może wpływać na prowadzenie przyszłej działalności bankowej. Ten etap postępowania kończy decyzja w sprawie zezwolenia na utworzenie banku (licencja). Wydana licencja, wraz z wydanymi oddzielnie zgodami Komisji Nadzoru Finansowego na powołanie prezesa i członka zarządu, są podstawą do zarejestrowania banku w Krajowym Rejestrze Sądowym.

W przypadku pozytywnej decyzji licencyjnej, na drugim etapie postępowania, wszczynanego na wniosek banku, sprawdzana jest gotowość banku do rozpoczęcia działalności. Kontroli podlegają przede wszystkim wniesienie przez założycieli deklarowanego kapitału założycielskiego, dysponowanie odpowiednim lokalem i wyposażeniem, kwalifikacje pracowników, posiadanie wewnętrznych regulaminów i instrukcji koniecznych do prowadzenia zamierzonej działalności.

Uwzględniając wyżej opisane przesłanki, Komisja Nadzoru Finansowego wydała w 2009 r. zezwolenie na utworzenie FM Bank S.A. z siedzibą w Warszawie. Ponadto Komisja utrzymała w mocy decyzję wydaną w 2008 r. w przedmiocie odmowy wydania zezwolenia na utworzenie Banku Oszczędnościowo-Kredytowego S.A. z siedzibą w Sopocie.

Zmiany w statutach banków

Wnioski w sprawie zmian w statutach banków były badane pod względem zgodności projektowanych zmian z przepisami prawa oraz ich wpływu na bezpieczne zarządzanie bankiem. W ocenie Komisji Nadzoru Finansowego istotną rolę odgrywa zgodność statutu z zasadami ładu korporacyjnego. Upowszechnienie zasad ładu korporacyjnego, także wśród banków nienotowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych, sprzyja przejrzystości sektora bankowego, co zwiększa jego stabilność.

Podobnie jak w latach ubiegłych, większość wniosków o wydanie zezwolenia na zmianę statutu banków wynikała ze zmian w prawie. W przypadku banków spółdzielczych zmiany wią-

zały się z ustawą z dnia 1 lipca 2009 r. o zmianie ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz.U. nr 127 poz. 1050), która rozszerzyła katalog czynności, jakie mogą wykonywać banki spółdzielcze o emitowanie bankowych papierów wartościowych i zaciąganie zobowiązań związanych z emisją papierów wartościowych. Wymieniona ustawa zmieniła też zasady składania oświadczeń woli w imieniu banku spółdzielczego przy zawieraniu umów rachunku bankowego. Znaczna część banków spółdzielczych zdecydowała się skorzystać z nowych możliwości.

W przypadku banków działających w formie spółek akcyjnych szczególnie istotne było wejście w życie zmian regulujących m.in. zwoływanie i przebieg walnych zgromadzeń. Zmiany te zostały wprowadzone Ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy Kodeks spółek handlowych oraz ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. 2009 nr 13 poz. 69).

W wyniku rozpatrzenia złożonych wniosków dotyczących zmian w statutach banków Komisja Nadzoru Finansowego wydała w 2009 r. 277 decyzji w sprawie wydania zezwolenia na dokonanie zmian w statutach banków, w tym:

- 51 decyzji w sprawie wydania zezwolenia na dokonanie zmian w statutach banków w formie spółki akcyjnej,
- 226 decyzji w sprawie wydania zezwolenia na dokonanie zmian w statutach banków spółdzielczych.

WYKRES 10. LICZBA WYDANYCH DECYZJI ZEZWALAJĄCYCH NA ZMIANY W STATUTACH BANKÓW KOMERCYJNYCH ORAZ BANKÓW SPÓŁDZIELCZYCH W LATACH 2006-2009

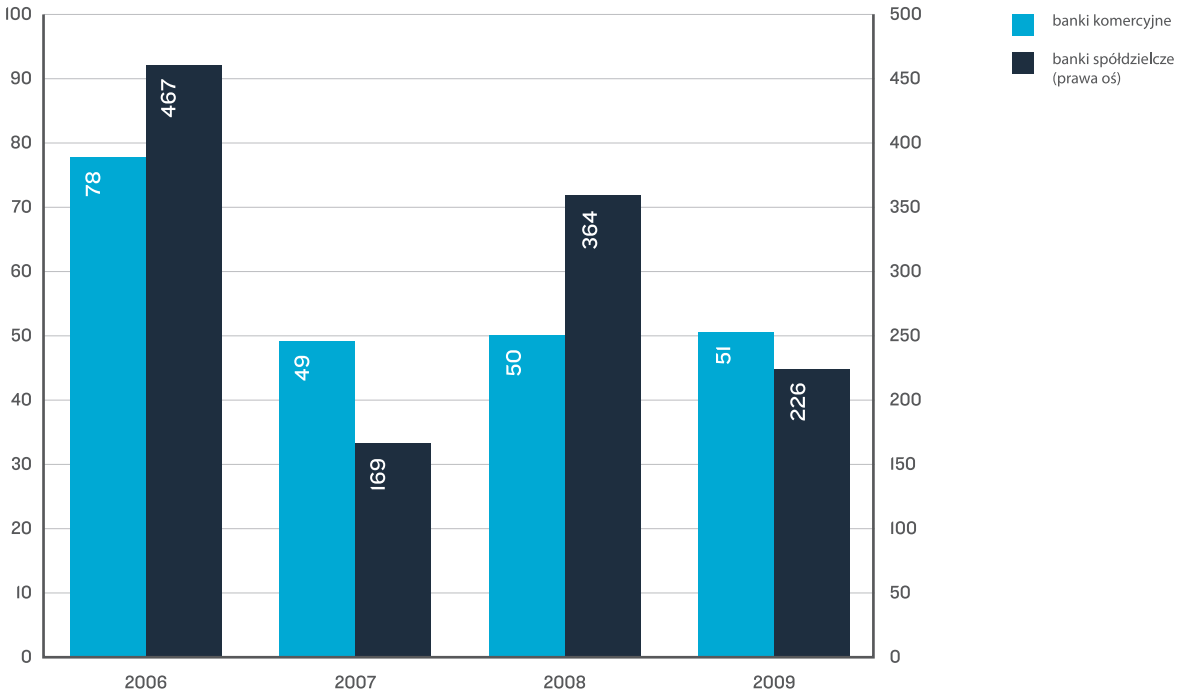

Zadania dotyczące zmian we władzach banków-spółek akcyjnych oraz banków spółdzielczych

Zadania te realizowane były poprzez:

- monitorowanie zmian w składach rad nadzorczych i zarządów banków (w drodze analizowania informacji dotyczących wykształcenia i doświadczenia zawodowego członków władz banków oraz poprzez współpracę w tym zakresie z organami nadzorującymi banki zagraniczne, instytucjami krajowymi i pionami Urzędu Komisji sprawującymi nadzór nad pozostałymi sektorami rynku finansowego),
- rozpatrywanie wniosków rad nadzorczych banków o wyrażenie przez Komisję Nadzoru Finansowego zgody na powołanie członków zarządu banku, w tym prezesa zarządu banku-spółki akcyjnej oraz prezesa zarządu banku spółdzielczego na podstawie art. 22b ust.1 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. 2002 nr 72 poz. 665, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą Prawo bankowe",
- monitorowanie podziału kompetencji pomiędzy członków zarządów banków, w szczególności w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym i nadzoru nad komórką audytu wewnętrznego, i analiza zmian w tym zakresie (w drodze zbierania informacji dotyczących podległości członkom zarządu banku ww. kompetencji),

- ocenę rękojmi kandydatów na stanowiska w zarządach banków zgodnie z wymogami ustawy Prawo bankowe.

Szczególną uwagę Komisja Nadzoru Finansowego zwracała na podział kompetencji pomiędzy członkami zarządów banków, zwłaszcza w zakresie nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem związanym z działalnością banku (przede wszystkim ryzykiem kredytowym oraz nadzoru nad audytem wewnętrznym). W przypadku banków spółdzielczych szczególną uwagę zwracano na przypisanie do kompetencji Prezesa Zarządu odpowiedzialności za zarządzanie ryzykiem kredytowym oraz dostosowanie zakresu terytorialnego działania banku do jego możliwości finansowych i organizacyjnych.

Komisja Nadzoru Finansowego w 2009 r. podjęła w formie uchwał 44 decyzje dotyczące zmian w organach banków, w tym:

- 6 decyzji w sprawie wyrażenia zgody na powołanie prezesów zarządów banków działających w formie spółki akcyjnej,
- 30 decyzji w sprawie wyrażenia zgody na powołanie prezesów zarządów banków spółdzielczych, w tym 4 decyzje odmowne,
- 8 decyzji w sprawie wyrażenia zgody na powołanie członków zarządów banków działających w formie spółki akcyjnej.

Ponadto wydano 14 decyzji umarzających postępowania o wydanie zgody na powołanie prezesa lub członka zarządu banku.

Zadania dotyczące zmian w strukturze akcjonariatu banków-spółek akcyjnych

Zadania realizowane były poprzez:

- rozpatrywanie wniosków inwestorów o wydanie przez Komisję Nadzoru Finansowego zezwolenia na wykonywanie prawa głosu na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy banku (na podstawie art. 25 ustawy Prawo bankowe),
- nadzorowanie wywiązywania się inwestorów z deklarowanych wobec organu nadzoru działań w stosunku do banków, w odniesieniu do których uzyskali zezwolenie po 2000 r. na wykonywanie prawa głosu,
- rozpatrywanie wniosków o zbycie imiennych akcji banków.

Wydając zezwolenie na wykonywanie prawa głosu na walnym zgromadzeniu banku, Komisja Nadzoru Finansowego każdorazowo oceniała, czy inwestor daje rękojmię prowadzenia spraw banku w sposób należycie zabezpieczający interesy jego klientów, badała sytuację ekonomiczno–finansową inwestora (możliwość wniesienia deklarowanego kapitału oraz wsparcia banku kapitałowo w późniejszym czasie w przypadku ewentualnych kłopotów) i grupy kapitałowej, dotychczasową działalność inwestora w Polsce, deklarowaną strategię wobec banku oraz czy środki przeznaczone na nabycie akcji nie pochodzą z pożyczki, kredytu lub źródeł nieudokumentowanych. Szczególnie ważne dla Komisji Nadzoru Finansowego jest przejrzyste przedstawienie struktury akcjonariatu inwestora oraz struktury powiązań. W przypadku inwestorów zagranicznych Komisja brała również pod uwagę oceny przyznane im przez międzynarodowe agencje ratingowe.

Rozpatrując wnioski w sprawach zezwoleń na wykonywanie prawa głosu ze znacznych pakietów akcji, umożliwiających inwestorom przejęcie kontroli nad bankami, Komisja Nadzoru Finansowego brała pod uwagę m.in. wielkość i znaczenie danego banku dla całego sektora bankowego. Udzielenie zezwolenia w przypadku banku mającego istotne znaczenie dla sektora bankowego wiązało się ze składaniem przez inwestora strategicznego zobowiązań dotyczących odpowiednich działań w stosunku do przejmowanego banku. Zobowiązania te dotyczyły m.in.:

- zapewnienia większościowej reprezentacji polskich obywateli we władzach banku,
- strategii biznesowej rozwoju banku, głównie w zakresie podwyższania kapitałów, redukcji kosztów, rozszerzenia oferty, wypłaty dywidendy,
- w przypadku banków, których akcje są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie:
  - utrzymania notowań akcji banku na giełdzie i zapewnienia ich płynności w obrocie giełdowym,
  - przestrzegania zasad ładu korporacyjnego, w szczególności zapewnienia w statucie zapisów gwarantujących odpowiedni udział niezależnych członków w składzie rad nadzorczych.

Uwzględniając wyżej przedstawione przesłanki, w 2009 r. Komisja Nadzoru Finansowego rozpatrywała 13 wniosków dotyczących wydania zezwolenia na wykonywanie prawa głosu na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy banku, podejmując 9 decyzji w formie uchwał. Ponadto zostały wydane 3 decyzje umarzające postępowanie w przedmiotowym zakresie. Komisja podjęła również 1 decyzję w sprawie zbycia imiennych akcji banku.[8]

Połączenia banków

Połączenie banków może być dokonane wyłącznie przez przeniesienie całego majątku banku przejmowanego na bank przejmujący za udziały albo akcje, które bank przejmujący wydaje członkom albo akcjonariuszom banku przejmowanego.

Komisja Nadzoru Finansowego rozpatrując wniosek o wydanie zezwolenia na połączenie banków szczegółowo analizuje czy połączenie może okazać się niekorzystne dla ostrożnego i stabilnego zarządzania połączonym bankiem.

[8] W ciągu roku od daty wpisania banku do rejestru przedsiębiorców, zbycie akcji imiennych przez akcjonariuszy wymaga zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego.

W 2009 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała w formie uchwał 4 zezwolenia na połączenie banków:

- Bank BPH S.A. i GE Money Bank S.A.,
- Fortis Bank Polska S.A. i Dominet Bank S.A.,
- Cetelem Bank S.A. i Sygma Banque S.A. Oddział w Polsce (połączenie transgraniczne),
- GETIN Bank S.A. i Noble Bank S.A. (połączenie zrealizowane w 2010 roku).

Rozszerzenie terenu działania banku spółdzielczego

Rozszerzanie terenu działania przez bank spółdzielczy wymaga odrębnej zgody Komisji Nadzoru Finansowego, gdy bank spółdzielczy zamierza prowadzić działalność na terenie powiatów innych niż powiaty sąsiadujące z terenem działania banku. Komisja Nadzoru Finansowego podjęła 2 decyzje w sprawie wydania zezwolenia na rozszerzenie terenu działania banku spółdzielczego.

Prowadzenie działalności przez oddział lub w ramach działalności transgranicznej

W myśl zasady jednej licencji bankowej instytucja kredytowa[9], która otrzymała licencję bankową w jednym z krajów członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego może w zakresie zezwolenia otrzymanego w państwie macierzystym podejmować i prowadzić bez odrębnych zezwoleń działalność na terytorium innego państwa członkowskiego. Instytucja taka zobowiązana jest jedynie do zawiadomienia nadzoru państwa goszczącego o zamiarze podjęcia działalności na jego terytorium (notyfikacja). Zawiadomienie składane jest za pośrednictwem nadzoru macierzystego i określa czynności, jakie instytucja kredytowa zamierza wykonywać w ramach tej działalności.

Działalność na terytorium państwa goszczącego może być prowadzona w dwóch formach: poprzez oddział lub w ramach działalności transgranicznej. Działalność w wymienionych formach jest podejmowana na podstawie swobód istniejących na wewnętrznym rynku UE, tj. na podstawie wolności prowadzenia działalności gospodarczej (oddział) oraz swobody przepływu usług (działalność transgraniczna).

Podjęcie przez instytucję kredytową działalności na terytorium Polski poprzez oddział jest możliwe najwcześniej po upływie dwóch miesięcy od dnia otrzymania przez Komisję Nadzoru Finansowego zawiadomienia (notyfikacji) zawierającego informacje, o których mowa w art. 481 ust. 1 ustawy Prawo bankowe. Do tego czasu Komisja może wskazać warunki, które w interesie ogólnym, w szczególności w celu ochrony dóbr konsumenta, zapewnienia bezpieczeństwa obrotu gospodarczego lub zapobieżenia naruszeniom prawa musi spełniać oddział instytucji kredytowej prowadząc działalność.

W 2009 r. Komisja Nadzoru Finansowego przyjęła od właściwych władz nadzorczych państw należących do EOG 1 zawiadomienie (notyfikację) w sprawie podjęcia działalności poprzez oddział na terytorium Rzeczpospolitej Polskiej przez instytucję kredytową oraz 3 zawiadomienia o zakończeniu prowadzenia przez instytucję kredytową działalności na terytorium Polski poprzez oddział.
Według stanu na koniec 2009 r. działalność poprzez oddział na terytorium Rzeczpospolitej Polskiej prowadziło 18 instytucji kredytowych.

W 2009 r. Komisja Nadzoru Finansowego przyjęła również od właściwych władz nadzorczych państw należących do EOG 58 zawiadomień (notyfikacji) w sprawie podjęcia działalności transgranicznej na terytorium Polski przez instytucję kredytową lub instytucję finansową. Według stanu na koniec 2009 r. łącznie 284 instytucje kredytowe i 2 instytucje finansowe notyfikowały podjęcie działalności transgranicznej na terytorium Rzeczpospolitej Polskiej.

Ponadto w 2009 r. do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęły od banków krajowych dwa zawiadomienia (notyfikacje) w sprawie podjęcia działalności transgranicznej w państwach należących do EOG.

Według stanu na koniec 2009 r. łącznie 10 banków krajowych notyfikowało prowadzenie działalności transgranicznej w państwach należących do EOG.

Otwieranie i działalność przedstawicielstw banków zagranicznych i instytucji kredytowych

W 2009 r., w wyniku rozpatrzenia złożonego wniosku dotyczącego otwarcia w Polsce przedstawicielstwa banku zagranicznego, Komisja Nadzoru Finansowego wydała jedną decyzję zezwalającą na otwarcie przedstawicielstwa.

Powołanie powiernika i zastępcy powiernika przy banku hipotecznym

W okresie objętym sprawozdaniem KNF wydała trzy decyzje zezwalające na powołanie powiernika lub zastępcy powiernika przy banku hipotecznym.

---

[9] **Instytucja kredytowa to podmiot mający siedzibę za granicą Rzeczypospolitej Polskiej na terytorium jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej, zwanych dalej „państwami członkowskimi", prowadzący we własnym imieniu i na własny rachunek, na podstawie zezwolenia właściwych władz nadzorczych, działalność polegającą na przyjmowaniu depozytów lub innych środków powierzonych pod jakimkolwiek tytułem zwrotnym i udzielaniu kredytów lub na wydawaniu pieniądza elektronicznego (art. 4 pkt 17 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe).**

Sektor emerytalny

Otwarte fundusze emerytalne i powszechne towarzystwa emerytalne

Działalność powszechnych towarzystw emerytalnych oraz otwartych funduszy emerytalnych poddana jest daleko idącej reglamentacji prawnej. Uprawnienia licencyjno-autoryzacyjne Komisji Nadzoru Finansowego wobec podmiotów działających w ramach obowiązkowej części kapitałowego systemu emerytalnego obejmują udzielanie zezwoleń na:

- utworzenie powszechnego towarzystwa emerytalnego i otwartego funduszu emerytalnego,
- zmiany statutów ww. podmiotów,
- przejęcie zarządzania otwartymi funduszami emerytalnymi i połączenie powszechnych towarzystw emerytalnych,
- zmiany personalne w organach powszechnych towarzystw emerytalnych,
- nabycie akcji powszechnych towarzystw emerytalnych,
- zmiany banków depozytariuszy bądź umów z nimi.

Podejmując rozstrzygnięcia w powyższych sprawach Komisja kieruje się przede wszystkim dbałością o zabezpieczenie uczestników kapitałowego systemu emerytalnego przed negatywnymi konsekwencjami ewentualnego funkcjonowania na rynku podmiotów nie dających gwarancji bezpiecznego i efektywnego zarządzania powierzonymi środkami.

W zakresie funkcji licencyjnych w 2009 r. prowadzono postępowania, które zostały zakończone wydaniem 120 decyzji administracyjnych. Większość spraw z tego zakresu dotyczyła zmian statutów otwartych funduszy emerytalnych oraz zmian w składzie organów statutowych powszechnych towarzystw emerytalnych. Liczbę wydanych decyzji w podziale przedmiotowym przedstawiono w Tabelach A.1.1 i A.1.2 w Aneksie 1.

Zmiany w statutach otwartych funduszy emerytalnych

Statut otwartego funduszu emerytalnego określa prawa i obowiązki członka OFE. Wymogi w zakresie statutu otwartego funduszu zostały szczegółowo wskazane w ustawie o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych. Każdorazowa zmiana statutu otwartego funduszu wymaga uzyskania zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego. Dokonywana przez organ nadzoru weryfikacja obejmuje zbadanie proponowanych zmian pod kątem zgodności z przepisami prawa oraz z interesem członków funduszu.

W 2009 r. dwukrotnie wprowadzone zostały nowe regulacje dotyczące otwartych funduszy emerytalnych, które skutkowały koniecznością dokonania zmian w statutach OFE.

Pierwsza ze zmian obejmowała dostosowanie postanowień statutów OFE do zmian w Ustawie z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych wprowadzonych ustawą z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych, a które weszły w życie 8 stycznia 2009 roku.

Z kolei 26 czerwca 2009 r. została uchwalona ustawa o zmianie ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych oraz ustawy o zmianie ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych oraz niektórych innych ustaw, która wprowadziła od 1 stycznia 2010 r. nowe regulacje w zakresie struktury kosztów obciążających składki wnoszone przez członków do otwartych funduszy oraz aktywa zgromadzone w funduszu. Struktura ta została określona w ww. ustawie poprzez wskazanie maksymalnej wysokości opłaty od składki wnoszonej do otwartego funduszu na poziomie 3,5% kwoty wpłaconych składek oraz utrzymanie wprowadzonego nowelizacją ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych z 2003 r. regresyjnego systemu opłaty za zarządzanie od aktywów funduszu, o stawce od 0,045% miesięcznie za aktywa OFE do 8 mld zł, do 15,5 mln zł miesięcznie od aktywów powyżej 45 mld zł. Art. 3 ww. ustawy nałożył na otwarte fundusze emerytalne obowiązek dostosowania brzmienia statutów i złożenia wniosków do Komisji Nadzoru Finansowego do 31 października 2009 roku. Wszystkie podmioty dochowały powyższego terminu i dostosowały brzmienie statutów przed dniem wejścia ustawy w życie.

W 2009 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała:

- 42 decyzje w sprawie udzielenia zezwolenia na zmianę statutu otwartego funduszu, w tym 38 decyzji udzielających zezwolenia, oraz 4 decyzje umarzające postępowanie w sprawie,
- 44 decyzje w sprawie udzielenia zezwolenia na skrócenie terminu wejścia w życie zmian statutu otwartego funduszu, w tym 42 decyzje udzielające zezwolenia, oraz 2 decyzje umarzające postępowanie w sprawie.

Zadaniem wtórnym będącym konsekwencją zezwolenia na zmianę statutu funduszu emerytalnego jest monitorowanie dokonywania przez otwarty fundusz ogłoszenia o zmianie statutu, w tym analizowanie realizacji obowiązków informacyjnych otwartego funduszu. Dodatkowym obowiązkiem nałożonym na podmioty nadzorowane jest konieczność przedłożenia przez fundusz jednolitego tekstu statutu funduszu. Zgodnie z art. 23 ust. 4a ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, jeżeli otwarty fundusz nie dokonałby ogłoszenia zmian statutu zgodnie z ustawą organ nadzoru zobowiązany byłby do stwierdzenia wygaśnięcia zezwolenia na zmianę statutu.

Zmiany osobowe w składzie statutowych organów powszechnych towarzystw emerytalnych

Powołanie członków zarządu i rady nadzorczej powszechnego towarzystwa wymaga zezwolenia Komisji Nadzoru Finanso-

wego. Powyższy wymóg nie dotyczy jedynie powołania osób, które pełniły funkcje w tych organach w poprzedniej kadencji. Ustawa o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych wprowadza rozbudowany katalog warunków, które musi spełniać każdy członek zarządu lub rady nadzorczej. Dodatkowo przewidziane zostały również wymogi dotyczące całego składu organów statutowych powszechnego towarzystwa. Badanie przez organ nadzoru spełnienia wymagań ustawowych, w tym ocena przesłanki rękojmi należytego wykonywania funkcji, następuje przed objęciem danej funkcji. Udzielenie zezwolenia na powołanie członka zarządu powszechnego towarzystwa jest sprawą zastrzeżoną do wyłącznej kompetencji Komisji.

W 2009 r. wydano:

- 9 rozstrzygnięć w przedmiocie udzielenia zezwolenia na powołanie członka zarządu powszechnego towarzystwa, w tym 7 decyzji udzielających zezwolenia oraz 2 decyzje umarzające postępowanie w sprawie,
- 15 rozstrzygnięć w przedmiocie udzielenia zezwolenia na powołanie członka rady nadzorczej powszechnego towarzystwa.

Pracownicze programy emerytalne

Nadzór nad pracowniczymi programami emerytalnymi (dalej „PPE") ma przede wszystkim charakter prewencyjny, sprawowany na etapie rejestracji pracowniczego programu emerytalnego, a jego głównym celem jest pogłębiona weryfikacja umów tworzących program, tak by późniejsze funkcjonowanie programu przebiegało bez zakłóceń.

Postępowanie w sprawie rejestracji pracowniczego programu emerytalnego jest elementem nadzoru nad PPE o charakterze prewencyjnym. Celem tego nadzoru jest zapewnienie sprawnego funkcjonowania programu w przyszłości.

Cel ten jest realizowany w ramach postępowania o wpis pracowniczego programu emerytalnego do rejestru. Postępowanie to ma na celu weryfikację poprawności wniosku pod względem formalnym i merytorycznym. Formalna analiza wniosków ma w szczególności za zadanie zbadanie spełniania formalnych wymogów przewidzianych w ustawie o PPE w dokumentacji dołączonej do wniosku o wpis PPE do rejestru. Merytoryczna analiza wniosku koncentruje się na weryfikacji umów tworzących program (umowy zawieranej pomiędzy pracodawcą a reprezentacją pracowników oraz umowy pracodawcy z instytucją zarządzającą środkami bądź statutu pracowniczego funduszu emerytalnego). Działania te mają na celu zapewnienie zgodności warunków zakładanego programu z przepisami prawa, jak również zapewnienie, by postanowienia umowne tworzące program nie powodowały w przyszłości zakłóceń w funkcjonowaniu programów.

W toku funkcjonowania programów przepisy prawne przewidują konieczność notyfikacji bądź uzyskiwania zgody organu nadzoru na zmiany w danych zgłaszanych do rejestru oraz w warunkach prowadzenia programu. Celem tych działań jest m.in. niedopuszczenie do wprowadzenia do zasad funkcjonowania programu zapisów, które już po uruchomieniu programów byłyby niezgodne z przepisami prawa. Działania te są realizowane w ramach postępowań o dokonanie wpisu zmian do rejestru PPE. KNF pełni także istotną rolę przy zabezpieczeniu zgodności z prawem procesu likwidacji pracowniczego programu emerytalnego, co jest realizowane w ramach wniosku o wykreślenie PPE z rejestru.

W okresie objętym sprawozdaniem KNF wydała:

- 9 decyzji o wpisie porozumień o czasowym ograniczeniu wysokości składek podstawowych,
- 20 decyzji o wpisie porozumień o zawieszeniu naliczania i odprowadzania składek podstawowych.

Dla porównania, w roku poprzednim wydano tylko 1 decyzję o wpisie porozumienia o zawieszeniu naliczania i odprowadzania składek podstawowych. Wzrost w 2009 r. liczby decyzji o wpisie porozumień o czasowym ograniczeniu lub zawieszeniu naliczania i odprowadzania składek to wynik ograniczania wydatków przez pracodawców na skutek kryzysu na rynku finansowym w Polsce.

Ogółem, w 2009 r. wydano 292 decyzje w zakresie wpisów lub wykreśleń z rejestru PPE. Szczegółowe statystyki przedstawiono w Tabelach A.1.1 i A.1.2 w Aneksie 1.

Odrębną funkcją pełnioną przez organ nadzoru jest prowadzenie rejestru pracowniczych programów emerytalnych.

W okresie objętym sprawozdaniem organ nadzoru stwierdził:

- spadek liczby wniosków o wpis programu do rejestru o 44% (rok 2009 – 42 wnioski, rok 2008 – 75 wniosków) – w wyniku dekoniunktury gospodarczej,
- spadek liczby wniosków o wpis zmian programu do rejestru o ok. 30% (rok 2009 – 202 wnioski, rok 2008 – 289 wniosków) – zmniejszeniu uległa liczba wniosków mających za przedmiot dostosowanie umów PPE do aktualnych ogólnych warunków ubezpieczenia i statutów funduszy inwestycyjnych, wobec zakończonych postępowań „dostosowawczych" w 2008 r.,
- wzrost liczby wniosków o wykreślenie programu z rejestru o 12% (rok 2009 – 28 wniosków, rok 2008 – 25 wniosków) – w wyniku dekoniunktury gospodarczej,
- spadek liczby zawiadomień o zmianie danych pracodawcy lub zarządzającego o ok. 7% (rok 2009 – 78 zawiadomień, rok 2008 – 84 zawiadomienia) – powyższe informacje pozostają w oderwaniu od zjawisk zachodzących na rynku PPE, dotyczą zmiany nazw lub adresów pracodawców lub zarządzających.

Pracownicze towarzystwa emerytalne i pracownicze fundusze emerytalne

W ramach działalności licencyjnej w okresie objętym sprawozdaniem nie prowadzono spraw związanych z utworzeniem nowych towarzystw i funduszy. Analogicznie, nie składano wniosków związanych z ewentualnymi procesami połączeniowymi. Wzrost tego rynku związany był z procesem przystępowania kolejnych pracodawców do utworzonych uprzednio pracowniczych towarzystw i funduszy.

KNF udzieliła w 2009 r. 13 zezwoleń w sprawach dotyczących pracowniczych towarzystw emerytalnych i pracowniczych funduszy emerytalnych. Podział przedmiotowy tych zezwoleń zawierają Tabele A.1.1 i A.1.2 w Aneksie 1.

Ponadto w 2009 roku :

- zawieszono jeden wniosek o udzielenie zezwolenia na nabycie akcji pracowniczego towarzystwa emerytalnego,
- zawieszono jeden wniosek o udzielenie zezwolenia na zmianę umowy z depozytariuszem,
- pozostawiono bez rozpoznania jeden wniosek o udzielenie zezwolenia na nabycie akcji pracowniczego towarzystwa emerytalnego,
- wpłynął jeden wniosek o udzielenie zezwolenia na powołanie członka Rady Nadzorczej Towarzystwa (sprawa w toku).

Inicjowanie działań zmierzających do usuwania barier w rozwoju pracowniczych programów emerytalnych

Kontynuacją usprawnienia procesu rozpatrywania wniosków o wpis pracowniczych programów emerytalnych do rejestru, mającą na celu wyeliminowanie liczby wadliwie składnych wniosków, było opracowanie wzoru wniosku w przedmiotowym zakresie. Wzór ten, wraz z instrukcją prawidłowego sposobu jego wypełniania, został udostępniony w serwisie internetowym Urzędu KNF. Stworzenie wzoru wniosku o wpis pracowniczego programu emerytalnego do rejestru w istotnym stopniu przyczyniło się do znacznego ograniczenia braków formalnych we wnioskach dotyczących wpisu pracowniczego programu emerytalnego do rejestru, a tym samym – do skrócenia czasu postępowania rejestracyjnego.

Sektor ubezpieczeniowy

Do podstawowych zadań w zakresie licencjonowania i autoryzacji zakładów ubezpieczeń oraz zakładów reasekuracji w roku 2009 należało:

- zatwierdzanie zmian statutu krajowego zakładu ubezpieczeń i głównego oddziału zagranicznego zakładu ubezpieczeń oraz zakładu reasekuracji lub głównego oddziału zagranicznego zakładu reasekuracji (w 2009 r. toczyło się 45 postępowań w tym zakresie),
- wykonywanie czynności w toku postępowania w sprawie nabycia lub objęcia akcji lub praw z akcji zakładu ubezpieczeń w wysokości zapewniającej przekroczenie progu 20%, 33 1/3% lub 50% głosów na walnym zgromadzeniu lub udziału w kapitale zakładowym bądź podjęcia innych działań powodujących, że krajowy zakład ubezpieczeń stanie się podmiotem zależnym, a także analizowanie wypełniania obowiązków informacyjnych zakładu ubezpieczeń w tym zakresie (w 2009 r. toczyło się 18 postępowań w tym zakresie),
- zatwierdzanie umów o przeniesienie całości lub części portfela ubezpieczeń zawartych pomiędzy:
  - krajowymi zakładami ubezpieczeń (w 2009 r. – 1 postępowanie);
  - krajowym zakładem ubezpieczeń a zakładem ubezpieczeń mającym siedzibę w państwie członkowskim Unii Europejskiej;
  - głównym oddziałem na terytorium RP i krajowym zakładem ubezpieczeń;
- zatwierdzenie umów o przeniesienie całości lub część portfela reasekuracji zawartych pomiędzy:
  - głównym oddziałem na terytorium Rzeczpospolitej Polskiej a krajowym zakładem reasekuracji lub zakładem ubezpieczeń;
  - krajowym zakładem reasekuracji a zakładem reasekuracji lub zakładem ubezpieczeń mającym siedzibę w państwie członkowskim Unii Europejskiej;
- prowadzenie rejestru aktuariuszy (w 2009 r. wpłynęło 15 wniosków w tym zakresie),
- podejmowanie czynności w związku z otrzymywanymi od właściwych organów państw członkowskich Unii Europejskiej zawiadomieniami o zamiarze wykonywania przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji, który uzyskał w danym państwie członkowskim zezwolenie na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej lub reasekuracyjnej, działalności na terytorium RP poprzez oddział bądź w sposób inny niż poprzez oddział w ramach swobody świadczenia usług (w 2009 r. rozpatrzono 52 notyfikacje zamiaru prowadzenia działalności ubezpieczeniowej na terytorium Polski).

Ponadto do zadań w zakresie licencjonowania i autoryzacji zakładów ubezpieczeń oraz zakładów reasekuracji należy:

- wydawanie i cofanie zezwoleń na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej przez krajowy zakład ubezpieczeń i zagraniczny zakład ubezpieczeń w formie głównego oddziału oraz działalności reasekuracyjnej przez zakład reasekuracji, w tym w formie głównego oddziału,

- wydawanie zezwoleń w sprawie zmiany zasięgu terytorialnego lub zakresu rzeczowego działalności zakładu ubezpieczeń oraz zakładu reasekuracji,
- wydawanie zezwoleń w sprawie zmiany rzeczowego zakresu działalności głównego oddziału zagranicznego zakładu ubezpieczeń oraz zakładu reasekuracji,
- udzielanie zgody na powoływanie dwóch członków zarządu, w tym prezesa, krajowego zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji oraz dyrektora głównego oddziału zagranicznego zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji lub jego zastępcy,
- monitorowanie składu zarządu i rady nadzorczej zakładu ubezpieczeń oraz zakładu reasekuracji, jak również zmian na stanowiskach dyrektora głównego oddziału zagranicznego zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji lub jego zastępcy,
- uznawanie towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych za małe towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych, zatwierdzanie uchwały walnego zgromadzenia towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych o przekształceniu towarzystwa w spółkę akcyjną,
- składanie sprzeciwów wobec planowanych połączeń zakładów ubezpieczeń oraz zakładów reasekuracji,
- przekazywanie właściwym organom państw członkowskich UE zawiadomień o zamiarze wykonywania przez krajowy zakład ubezpieczeń lub krajowy zakład reasekuracji działalności na terytorium państwa członkowskiego poprzez oddział bądź w inny sposób niż poprzez oddział w ramach swobody świadczenia usług albo wykonywanie czynności w toku postępowania w sprawie odmowy przekazania zawiadomienia.

Zezwolenia na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej

W okresie objętym sprawozdaniem nie wydano nowych zezwoleń na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej oraz reasekuracyjnej. Do Urzędu KNF wpłynęły dwa wnioski o wydanie zezwolenia na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej. Do końca 2009 r. nie zostały wydane rozstrzygnięcia w przedmiocie ww. wniosków, tak więc wnioski te będą nadal rozpatrywane w 2010 roku. W jednym przypadku organ nadzoru cofnął, na wniosek podmiotu, zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej.

Zezwolenia w sprawie zmiany zakresu rzeczowego działalności

Przed organem nadzoru toczyły się dwa postępowania w przedmiocie zmiany rzeczowego zakresu działalności. W obu przypadkach postępowania zakończyły się wydaniem przez organ nadzoru zezwolenia na rozszerzenie rzeczowego zakresu działalności.

Zmiany we władzach zakładów ubezpieczeń

W 2009 r. zakończyło się 29 postępowań w zakresie zmian we władzach zakładów ubezpieczeń. W dwudziestuczterech przypadkach została wydana decyzja o wyrażeniu zgody na powołanie prezesa lub członka zarządu zakładu ubezpieczeń. W trzech przypadkach zapadły decyzje odmowne, a w dwóch sprawach wydano decyzje o umorzeniu postępowania.

Wpis do rejestru aktuariuszy

W 2009 r. zgłoszono 15 wniosków o wpis do prowadzonego przez organ nadzoru rejestru aktuariuszy. W porównaniu z 2008 r. liczba wniosków nie uległa zmianie.

Rynek kapitałowy i towarowy

Podmioty działające na rynku papierów wartościowych

Firmy inwestycyjne i banki powiernicze

W kompetencji Komisji Nadzoru Finansowego znajdują się sprawy związane z licencjonowaniem podmiotów ubiegających się o zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej lub prowadzenie rachunków papierów wartościowych (banków powierniczych).

Celem nadzoru nad rynkiem kapitałowym w zakresie licencjonowania było m.in. zapewnienie stabilności tego sektora. Zadanie to realizowano przede wszystkim poprzez:

- badanie wniosków o udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej pod względem ich zgodności z przepisami prawa, w celu wyeliminowania nieprawidłowości na etapie prowadzonego postępowania administracyjnego,
- określenie minimalnego kapitału założycielskiego, w który powinna być wyposażona nowo tworzona firma inwestycyjna, z uwzględnieniem przedmiotu i zakresu zamierzonej działalności,
- monitorowanie działalności firm inwestycyjnych oraz banków powierniczych,
- kontrolę, czy środki przeznaczone na objęcie lub nabycie akcji nie pochodzą z pożyczki, kredytu lub źródeł nieudokumentowanych.

W dniu 6 października 2009 r. opublikowana została Ustawa z dnia 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2009 nr 165 poz. 1316) (zwana dalej „ustawą o zmianie ustawy o obrocie"), która wraz z aktami wykonawczymi wydanymi na jej podstawie, obejmującymi m.in. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 listopada 2009 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków technicznych i organizacyjnych dla firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, i banków powierniczych oraz warunków szacowania przez dom maklerski kapitału wewnętrznego (Dz.U. 2009 nr 204 poz. 1577) (zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie warunków technicznych") oraz Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 20 listopada 2009 r. w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie, oraz banków powierniczych (Dz.U. 2009 nr 204 poz. 1579) (zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie trybu i warunków"), w pełni transponowała do polskiego porządku prawnego przepisy systemu MiFID (ang. *Markets in Financial Instruments Directive*).[10]

Ustawa o zmianie ustawy o obrocie a także zmiana większości aktów wykonawczych wydanych na jej podstawie wiązała się z koniecznością wprowadzenia zmian w organizacji i funkcjonowaniu firm inwestycyjnych. W niektórych obszarach firmy inwestycyjne zobowiązane były, w celu kontynuowania działalności, do złożenia wniosków o udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej. Jednocześnie przedsiębiorcy wykonujący w dniu wejścia w życie ustawy o zmianie ustawy o obrocie działalność gospodarczą niewymagającą dotychczas zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej i polegającą na wykonywaniu czynności zaliczanych do znowelizowanego katalogu działalności maklerskiej zobligowani zostali do złożenia w KNF wniosku o udzielenie zezwolenia w terminie wskazanym przepisami ww. ustawy bądź zaprzestania wykonywania tej działalności.

W związku z zaistniałą sytuacją, znacznie wzrosła liczba złożonych wniosków o udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej zarówno przez dotychczas nadzorowane podmioty (28), jak i nowe podmioty (3).

Łącznie w 2009 r. w trakcie rozpatrywania były 42 wnioski o udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej (z czego 30 wpłynęło w ciągu ostatnich dwóch miesięcy 2009 r.). Udzielono jednego zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej spółce NWAI Dom Maklerski S.A. (31.07.2009 r.), jedno postępowanie zostało umorzone, a 40 postępowań nie zostało zakończonych (w tym 5 zawieszonych).

W 2009 r. rozpatrzono 8 zawiadomień o zamiarze nabycia lub objęcia akcji bądź udziałów w domach maklerskich. W czterech przypadkach wydano decyzję o braku sprzeciwu wobec zamiaru nabycia lub objęcia akcji/udziałów domów maklerskich i wyznaczeniu terminu, do którego nabycie lub objęcie może zostać dokonane, w jednym przypadku zgłoszono sprzeciw wobec zamiaru nabycia akcji domu maklerskiego, w dwóch przypadkach zmieniono decyzję w zakresie terminu nabycia akcji, a w jednym przypadku uchylono decyzję o sprzeciwie. Ponadto wg stanu na 31 grudnia 2009 r., jedno zawiadomienie było w trakcie rozpatrywania.

Notyfikacje firm inwestycyjnych

Komisja Nadzoru Finansowego przyjmuje i analizuje zawiadomienia o zamiarze rozpoczęcia prowadzenia działalności maklerskiej na terytorium RP przez zagraniczne podmioty oraz przekazuje zagranicznym organom nadzoru zawiadomienia polskich firm inwestycyjnych, które zamierzają prowadzić działalność maklerską na terytorium państw innych niż Rzeczpospolita Polska.

[10] System MiFID obejmuje Dyrektywę 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych zwaną dalej Dyrektywą MiFID oraz Dyrektywę Komisji 2006/73/WE z dnia 10 sierpnia 2006 r. wprowadzającą środki wykonawcze do dyrektywy MiFID zwaną dalej Dyrektywą Wykonawczą.

W okresie objętym sprawozdaniem do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęło 227 zawiadomień o zamiarze prowadzenia działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez zagraniczne firmy inwestycyjne. Z prowadzenia działalności maklerskiej na terytorium RP zrezygnowały 63 zagraniczne firmy inwestycyjne.

W 2009 r. nieznacznie spadła liczba notyfikacji zagranicznych firm inwestycyjnych deklarujących zamiar prowadzenia działalności maklerskiej na terytorium RP. Mimo znacznej liczby zagranicznych firm inwestycyjnych, które w 2009 r. zrezygnowały z prowadzenia działalności maklerskiej na terytorium RP z uwagi na panującą sytuację na rynkach finansowych, utrzymujący się od kilku lat wyrównany poziom liczby zawiadomień dotyczących zamiaru prowadzenia działalności maklerskiej na terytorium RP przez zagraniczne firmy inwestycyjne świadczy o tym, że Polska wciąż jest postrzegana jako atrakcyjne miejsce do świadczenia usług maklerskich. Związane jest to przede wszystkim ze wzrostem świadomości finansowej społeczeństwa oraz wzrostem zaufania inwestorów do oferowanych usług.

TABELA 24. LICZBA NOTYFIKOWANYCH ZAGRANICZNYCH FIRM INWESTYCYJNYCH NA KONIEC LAT 2006-2009

RODZAJ PODMIOTU	2006	2007	2008	2009
Zagraniczna firma inwestycyjna, bez oddziału	320	652	913	1 059
Zagraniczna instytucja kredytowa, bez oddziału	108	161	203	233
Zagraniczna firma inwestycyjna, oddział	2	2	7	8
Zagraniczna instytucja kredytowa, oddział	10	14	20	20
RAZEM	**440**	**829**	**1 143**	**1 320**

W okresie objętym sprawozdaniem do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęło 7 zawiadomień polskiej firmy inwestycyjnej o zamiarze prowadzenia działalności bez otwierania oddziału na terytorium innych państw członkowskich (Austria, Belgia, Bułgaria, Grecja, Holandia, Szwecja, Wielka Brytania) oraz 3 zawiadomienia o zamiarze prowadzenia działalności w formie oddziału na terytorium innych państw członkowskich (Francja, Węgry, Portugalia).

TABELA 25. LICZBA NOTYFIKOWANYCH POLSKICH FIRM INWESTYCYJNYCH NA KONIEC LAT 2006-2009

RODZAJ PODMIOTU	2006	2007	2008	2009
Dom maklerski, oddział	1 (1 oddział)	1 (3 oddziały)	1 (3 oddziały)	1 (5 oddziałów)
Dom maklerski, bez oddziału	2	2	5	5

Sukcesywna ekspansja polskich firm inwestycyjnych na rynki innych państw członkowskich jest zjawiskiem pozytywnym, świadczącym o korzystnych uwarunkowaniach instytucji jednolitego paszportu. Wprowadzona z końcem 2009 r. harmonizacja zasad funkcjonowania jednolitego rynku europejskiego stwarza większe możliwości pozyskiwania środków finansowych oraz wolnej konkurencji krajowym firmom inwestycyjnym.

Spółki prowadzące rynek regulowany oraz depozyt papierów wartościowych

W ramach nadzoru nad spółkami prowadzącymi rynek regulowany oraz depozyt papierów wartościowych Komisja Nadzoru Finansowego zatwierdza lub udziela zgody w szczególności na:

- dokonanie zmian w regulaminach: Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., alternatywnego systemu obrotu NewConnect (do 21 października 2009 r.), MTS-CeTO S.A. (18 września 2009 r. spółka zmieniła nazwę na BondSpot S.A.) i Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A., a także zatwierdza regulamin alternatywnego systemu obrotu,
- dokonanie zmian w statucie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. oraz MTS-CeTO S.A. (BondSpot S.A.),
- dokonanie zmian w składzie zarządu Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. oraz MTS-CeTO S.A. (BondSpot S.A.),
- nabycie akcji spółki prowadzącej giełdę i spółki prowadzącej rynek pozagiełdowy przez inne niż wskazane w ustawie krajowe i zagraniczne osoby prawne.

W 2009 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała:

- dwie decyzje udzielające zgody na dokonanie zmian w Regulaminie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.,
- dwie decyzje udzielające zgody na dokonanie zmian w Regulaminie Alternatywnego Systemu Obrotu,
- dwie decyzje udzielające zgody na dokonanie zmian w Statucie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.,
- jedną decyzję w sprawie wyrażenia zgody na nabycie przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. akcji imiennych zwykłych spółki MTS-CeTO S.A. i udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu tej spółki oraz wyrażenia zgody na wykonywanie prawa głosu z nabytych akcji – GPW zwiększyła zaangażowanie kapitałowe w spółce do 92,47 % udziałów w kapitale zakładowym,
- jedną decyzję w sprawie wyrażenia zgody na dokonanie zmian w Statucie MTS-CeTO S.A. (BondSpot S.A.),
- jedną decyzję w sprawie wyrażenia zgody na dokonanie zmian w Regulaminie Rynku Papierów Wartościowych MTS-CeTO (BondSpot S.A.),
- jedną decyzję o zatwierdzeniu zmian w regulaminie TGE S.A.,
- sześć decyzji o zatwierdzeniu zmian w regulaminie KDPW S.A.,
- dwie decyzje o zatwierdzeniu zmian w regulaminie Funduszu Rozliczeniowego,
- dwie decyzje o zatwierdzeniu zmian w regulaminie Funkcjonowania Systemu Rekompensat,
- trzy decyzje w sprawie wyrażenia zgody na dokonanie zmian w składzie Zarządu MTS-CeTO S.A. (BondSpot S.A.).

Ponadto Komisja zgłosiła uwagi dotyczące zmian trzech regulaminów, tj. pozagiełdowego rynku regulowanego i alternatywnego systemu obrotu (BondSpot S.A., ASO prowadzonego przez GPW w Warszawie S.A. i ASO organizowanego przez BondSpot S.A.).

Rodzaje zmian wprowadzanych przez podmioty stanowiące infrastrukturę rynku kapitałowego, tak w statutach, jak i regulaminach, świadczą o podejmowaniu przez wymienione podmioty działań mających na celu systematyczne uatrakcyjnianie swoich ofert przy jednoczesnym dążeniu do pogłębienia zaufania do rynku kapitałowego oraz dbałości o interesy jego uczestników.

Jednym z działań podjętych przez GPW w celu wzmocnienia swojej pozycji oraz rozwoju spółki MTS-CeTO S.A., było nabycie 11 marca 2009 r. pakietu akcji imiennych zwykłych spółki MTS-CeTO S.A. GPW stała się właścicielem 92,47% akcji MTS-CeTO S.A., dzięki czemu zrealizowała plany inwestycyjne uruchamiając we wrześniu 2009 r. Catalyst – system obrotu instrumentami dłużnymi. Komisja wyraziła zgodę na przeprowadzenie tej operacji.

GPW wprowadziła również, za zgodą Komisji, zmianę do Regulaminu NewConnect, polegającą na rozszerzeniu katalogu instrumentów finansowych, które mogą być przedmiotem obrotu w alternatywnym systemie obrotu o obligacje (z wyjątkiem obligacji emitowanych przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski) i inne dłużne instrumenty finansowe. Modyfikacja ta związana jest z planowanym uruchomieniem obrotu dłużnymi instrumentami finansowymi na NewConnect.

Dodatkowo GPW dostosowała postanowienia Regulaminu Giełdy do przepisów Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz.U. 2009 nr 33 poz. 259, z późn. zm.).

Kolejnym potwierdzeniem aktywności umacniającej silną pozycję podmiotów stanowiących infrastrukturę rynku kapitałowego jest zainicjowany przez KDPW projekt wdrożenia Nowego Systemu Depozytowo-Rozliczeniowego (dalej „NSDR"), który objął swym zasięgiem wszystkich uczestników KDPW oraz niektóre inne podmioty infrastruktury rynku kapitałowego. Zmiany te są częścią działań podejmowanych w celu zachęcenia podmiotów zagranicznych do aktywnej działalności na polskim rynku kapitałowym. Komisja Nadzoru Finansowego wydała dwie decyzje administracyjne, na mocy których zatwierdziła zmiany zarówno w Regulaminie KDPW, jak i Regulaminie Funduszu Rozliczeniowego, które miały na celu dostosowanie obu powyżej wskazanych regulaminów do wdrożenia NSDR.

Wdrożenie nowego systemu przez KDPW stanowi jeden z najpoważniejszych projektów realizowanych na rynku kapitałowym w ostatnich latach. Od prawidłowego przeprowadzenia całego procesu wymiany systemów informatycznych przez KDPW oraz przez uczestników tej instytucji zależy efektywność i bezpieczeństwo funkcjonowania całego systemu depozytowo-rozliczeniowego, który jest odpowiedzialny za obsługę zorganizowanego obrotu instrumentami finansowymi.

Projekt informatyczny wdrożenia NSDR poprzedzony został okresem szerokich konsultacji z przedstawicielami uczestników KDPW oraz instytucji współdziałających z KDPW. W pierwszym etapie projektu informatycznego opracowano prototyp systemu w zakresie wymiany danych z systemami uczestników oraz szczegółową dokumentację techniczną obejmującą opis komunikatów i opis nowego systemu wymiany danych. W maju 2006 r. dokumentację tę przekazano uczestnikom oraz firmom informatycznym dostarczającym im systemy informatyczne, w celu umożliwienia odpowiednio wczesnego rozpoczęcia prac nad dostosowaniem ich systemów do systemu NSDR.

Wprowadzenie NSDR spowoduje rozszerzenie zakresu oferowanych przez KDPW usług, jak również wpłynie na podwyższenie ich standardu i bezpieczeństwa. Do najważniejszych zmian wprowadzanych przez NSDR należą:

- wprowadzenie nowej struktury kont depozytowych, która istotnie poszerza możliwości obecnej struktury w zakresie segregacji aktywów na kontach,
- wprowadzenie nowego interfejsu wymiany danych z systemami uczestników zarówno w zakresie zmiany systemu wymiany danych przez poszerzenie o kanały komunikacji *on line*, jak i w zakresie struktur komunikatów zgodnych z międzynarodowym standardem XML,
- wprowadzenie nowych funkcji systemu, w tym:
  - pełnej obsługi wstępnego zestawiania instrukcji;
  - obsługi transakcji złożonych;
  - wzbogacenie instrukcji;
  - poszerzenie możliwości rozliczeń w systemie rozrachunku brutto w czasie rzeczywistym RTGS (dalej „RTGS"; ang. *Real Time Gross Settlement*);
  - obsługi dyspozycji stałych;
  - mechanizmu kont domyślnych;
  - automatyzacji obsługi kont i instrukcji.

Wdrożenie Nowego Systemu Depozytowo-Rozliczeniowego jest warunkiem technicznym rozszerzenia zakresu oferowanych przez KDPW usług oraz poprawienia efektywności i bezpieczeństwa funkcjonowania KDPW poprzez:

- wdrożenie międzynarodowych standardów wymiany danych z uczestnikami, z zagranicznymi podmiotami wykonującymi zadania w zakresie rozliczeń i rozrachunku oraz prowadzenie depozytu papierów wartościowych – wdrożenie komunikacji z systemem depozytowo-rozliczeniowym za pomocą komunikatów SWIFT,
- zapewnienie krajowym uczestnikom i organizatorom krajowych rynków możliwości obrotu instrumentami finansowymi rejestrowanymi w zagranicznych instytucjach depozytowych (budowa i usprawnienie rynków),
- poprawę efektywności rozliczeń przez wdrożenie rozwiązań zgodnych z praktykami i standardami międzynarodowymi, w tym w zakresie pre-matchingu, doskonalenia obsługi transakcji repo, wprowadzenia rozliczeń częściowych, poszerzenie możliwości rozliczeń w trybie RTGS,
- podniesienie standardów w zakresie zarządzania ryzykiem rozliczeniowym – wdrożenie nowego systemu zarządzania ryzykiem rozliczeniowym opartego o metodologię SPAN,
- zautomatyzowanie wszelkiego typu zdarzeń korporacyjnych,
- zautomatyzowanie i udoskonalenie obsługi procesu wyliczania opłat i wystawiania faktur,
- podniesienie bezpieczeństwa i efektywności wykonywania usług przez wdrożenie nowego technologicznie systemu i zaprzestanie wykorzystywania systemu modyfikowanego ewolucyjnie od początku funkcjonowania polskiego rynku kapitałowego,
- poprawę zdolności do zaspokajania rosnących potrzeb rynku kapitałowego, w tym szybsze dostosowywanie się do wprowadzania nowych instrumentów finansowych i szybsze reagowanie na potrzebę zwiększania wydajności przez wdrożenie nowych rozwiązań technologicznych zapewniających możliwość szybkiego i bezpiecznego wprowadzania zmian i podnoszenia wydajności systemu.

Zatwierdzanie prospektów emisyjnych instrumentów finansowych innych niż certyfikaty inwestycyjne

Komisja Nadzoru Finansowego zatwierdza prospekty emisyjne oraz aneksy aktualizujące ich treść. Prospekt emisyjny jest podstawowym dokumentem, na podstawie którego emitent lub wprowadzający przeprowadza ofertę publiczną lub ubiega się o dopuszczenie papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym. Prospekt emisyjny może być sporządzony jako dokument jednolity lub składający się z trzech odrębnych dokumentów: rejestracyjnego, ofertowego i podsumowującego (w tym wypadku możliwe jest oddzielne zatwierdzanie dokumentu rejestracyjnego, a oddzielnie – ofertowego i podsumowującego). Celem nadzoru KNF w tym zakresie jest zapewnienie pełnych, rzetelnych i kompletnych informacji o oferowanych papierach wartościowych i zasadach ich dystrybucji oraz informacji o ich emitencie, jego sytuacji majątkowej, ekonomicznej i prawnej, umożliwiających inwestorom podjęcie decyzji o nabyciu papierów wartościowych.

W okresie ważności prospektu emisyjnego emitent lub wprowadzający mają obowiązek niezwłocznie przekazywać Komisji Nadzoru Finansowego, w formie aneksu do prospektu emisyjnego wraz z wnioskiem o jego zatwierdzenie, informacje o istotnych błędach w treści prospektu emisyjnego oraz istotnych czynnikach, mogących wpłynąć na ocenę papieru wartościowego, i które zaistniały lub o których emitent lub wprowadzający powziął wiadomość po zatwierdzeniu prospektu emisyjnego.

W 2009 r. organ nadzoru wydał 239 takich decyzji, w tym:

- 31 decyzji zatwierdzających prospekty emisyjne instrumentów finansowych innych niż certyfikaty inwestycyjne (sporządzone w formie jednego lub trzech dokumentów),
- 208 decyzji zatwierdzających aneksy do prospektów emisyjnych instrumentów finansowych innych niż certyfikaty inwestycyjne.

Dane dotyczące liczby zatwierdzonych prospektów emisyjnych oraz aneksów do prospektów emisyjnych w latach 2006-2009 przedstawia Wykres 11.

WYKRES II. LICZBA ZATWIERDZONYCH PROSPEKTÓW EMISYJNYCH ORAZ ANEKSÓW DO PROSPEKTÓW EMISYJNYCH W LATACH 2006-2009

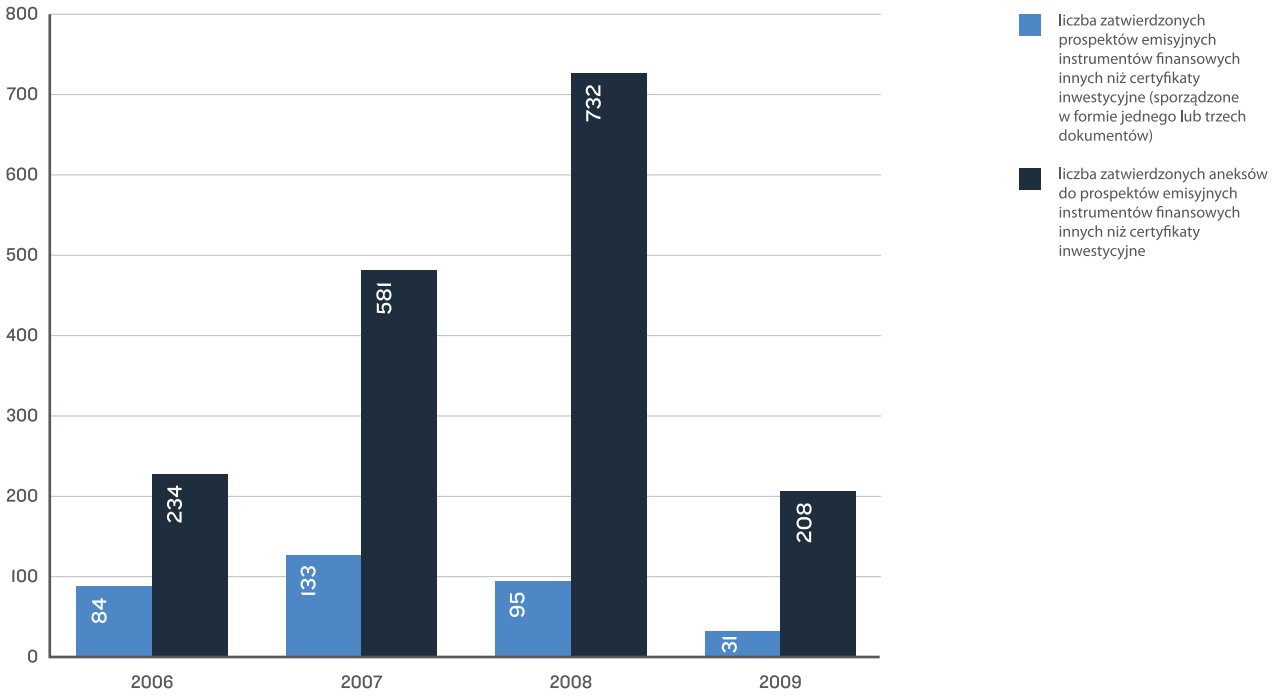

Komisja Nadzoru Finansowego zatwierdza również memoranda informacyjne sporządzone w związku z ofertami publicznymi (memorandum tworzone na podstawie polskich przepisów) oraz stwierdza równoważność pod względem formy i treści informacji zawartych w memorandach informacyjnych, sporządzonych w związku z ofertą publiczną lub zamiarem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym papierów wartościowych, z informacjami wymaganymi dla prospektu emisyjnego (memorandum tworzone na podstawie przepisów unijnych).

W 2009 r. KNF stwierdziła równoważność informacji zamieszczonych w memorandach informacyjnych z informacjami wymaganymi dla prospektu emisyjnego w pięciu przypadkach.

W okresie objętym sprawozdaniem do KNF wpłynęło również 47 potwierdzeń zatwierdzenia prospektu emisyjnego od organów nadzoru innych państw.

Zestawienie emitentów, których prospekty emisyjne zostały zatwierdzone przez Komisję Nadzoru Finansowego w 2009 r. zamieszczono w Tabeli A.2.1 w Aneksie 2, natomiast aktualna lista prospektów emisyjnych zatwierdzonych przez KNF znajduje się na stronie internetowej Komisji.

Inwestorzy kwalifikowani

W 2009 r. Komisja Nadzoru Finansowego dokonała wpisu jednego podmiotu do rejestru inwestorów kwalifikowanych na podstawie art. 9 ustawy o ofercie publicznej. Według stanu na 31 grudnia 2009 r. w rejestrze inwestorów kwalifikowanych figuruje 11 wpisów w części „małe i średnie przedsiębiorstwa" oraz 5 wpisów w części „osoby fizyczne".

Udzielenie zezwoleń na przywrócenie akcjom formy dokumentu

W 2009 r. Komisja Nadzoru Finansowego, na podstawie art. 91 ustawy o ofercie publicznej wydała trzy decyzje zezwalające na przywrócenie formy dokumentu akcjom spółek.

Instytucje zbiorowego inwestowania

Komisja Nadzoru Finansowego wykonuje zadania licencyjno-autoryzacyjne dotyczące instytucji zbiorowego inwestowania. Celem tych działań jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania rynku funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych oraz zapewnienie ochrony interesów uczestników tego rynku.

Komisja Nadzoru Finansowego udziela zezwolenia na:

- wykonywanie działalności przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych (dalej „TFI"),
- rozszerzenie przedmiotu działalności TFI o zarządzanie portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, lub o doradztwo inwestycyjne,
- zarządzanie zbiorczym portfelem papierów wartościowych,

- utworzenie funduszu inwestycyjnego otwartego, specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego lub funduszu inwestycyjnego zamkniętego,
- zmianę statutu funduszu inwestycyjnego i na skrócenie terminu wejścia w życie zmian w statucie funduszu,
- przekształcenie funduszy inwestycyjnych otwartych lub specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych w jeden fundusz inwestycyjny z wydzielonymi subfunduszami,
- zarządzanie sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszu sekurytyzacyjnego przez podmiot inny niż towarzystwo,

oraz udziela zgody na:

- prowadzenie zapisów na jednostki uczestnictwa oraz niepubliczne certyfikaty inwestycyjne za pośrednictwem podmiotu, o którym mowa w art. 32 ust. 2 Ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. 2004 nr 146 poz. 1546, z późn. zm.),
- lokowanie aktywów funduszu w depozyty w bankach zagranicznych,
- połączenie dwóch funduszy inwestycyjnych otwartych albo dwóch specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych bądź subfunduszy funduszu inwestycyjnego otwartego lub specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego,
- przekształcenie funduszu inwestycyjnego otwartego w nowy subfundusz istniejącego funduszu inwestycyjnego otwartego z wydzielonymi subfunduszami, lub specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego w nowy subfundusz istniejącego specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego z wydzielonymi subfunduszami,
- zmianę depozytariusza,
- zawieszenie zbywania lub odkupywania jednostek uczestnictwa (na okres dłuższy niż dwa tygodnie),
- dokonywanie, na określonej giełdzie lub rynku, lokat w papiery wartościowe lub instrumenty rynku pieniężnego będące przedmiotem obrotu na rynku zorganizowanym, oraz w papiery wartościowe i instrumenty rynku pieniężnego, których dopuszczenie do takiego obrotu jest zapewnione, w państwie innym niż Rzeczpospolita Polska, państwo członkowskie lub państwo należące do OECD,
- przedłużenie terminu do złożenia przez fundusz inwestycyjny zamknięty emitujący publiczne certyfikaty inwestycyjne wniosku o dopuszczenie certyfikatów inwestycyjnych do obrotu na rynku regulowanym.

Poza tym KNF rozpatruje:

- zawiadomienia o nabyciu lub objęciu akcji towarzystwa funduszy inwestycyjnych,
- wnioski o wyznaczenie innego niż depozytariusz likwidatora funduszu,
- zawiadomienia o zamiarze zbywania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych, funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwach należących do EOG oraz funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwie należącym do OECD innym niż państwo członkowskie lub państwo należące do EOG,
- zawiadomienia o zamiarze prowadzenia przez spółkę zarządzającą działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w formie oddziału lub w formie innej niż oddział,
- zawiadomienia o zamiarze prowadzenia przez towarzystwo, które zarządza co najmniej jednym funduszem inwestycyjnym otwartym niebędącym funduszem podstawowym lub powiązanym, działalności na terytorium państwa członkowskiego w formie oddziału lub w formie innej niż oddział.

Komisja Nadzoru Finansowego w zakresie sektora funduszy inwestycyjnych zamkniętych:

- zatwierdza prospekt emisyjny lub memorandum informacyjne funduszu inwestycyjnego zamkniętego emitującego publiczne certyfikaty inwestycyjne,
- zatwierdza aneks do prospektu emisyjnego funduszu inwestycyjnego zamkniętego emitującego publiczne certyfikaty inwestycyjne.

W 2009 r. organ nadzoru wydał 525 takich decyzji. Zestawienie liczby decyzji w zależności od przedmiotu zezwolenia lub zgody znajduje się w Tabeli A.1.2 w Aneksie 1.

W 2009 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała pięć zezwoleń na utworzenie towarzystw funduszy inwestycyjnych następującym podmiotom:

- Societe Generale Asset Management Alternative Investment (Poland) Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.,
- AgioFunds Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.,
- Penton Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.,
- Ostoja Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.,
- Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SATUS S.A.

Zmiany liczby udzielonych zezwoleń dla towarzystw funduszy inwestycyjnych w latach 2006-2009 przedstawia Wykres 12.

WYKRES I2. LICZBA ZEZWOLEŃ NA DZIAŁALNOŚĆ TOWARZYSTW FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH WYDANYCH PRZEZ KNF W LATACH 2006-2009

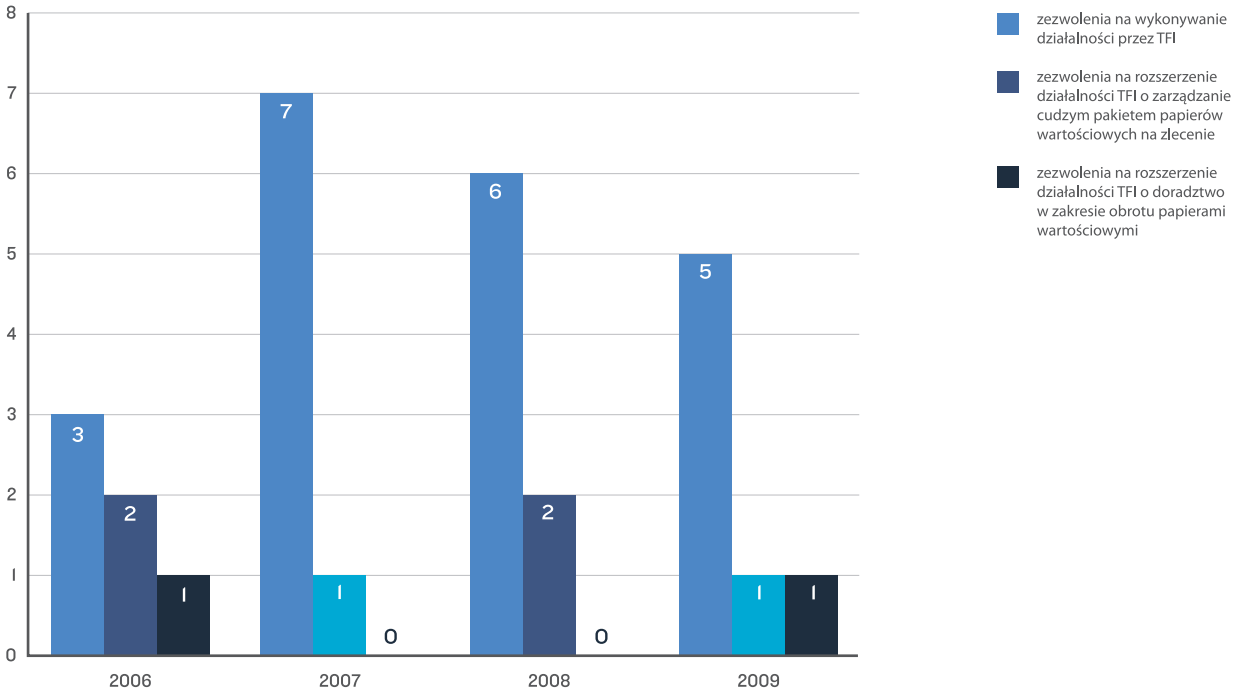

W 2009 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała łącznie pięćdziesiąt zezwoleń na utworzenie funduszy inwestycyjnych, w tym:

- jedno na utworzenie funduszu inwestycyjnego otwartego,
- dziesięć na utworzenie specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych,
- trzydzieścidziewięć na utworzenie funduszy inwestycyjnych zamkniętych.

Powstawanie nowych funduszy inwestycyjnych w 2009 r. odbywało się w drodze:

- zezwolenia na utworzenie nowego funduszu inwestycyjnego,
- przekształcenia istniejących funduszy inwestycyjnych w jeden fundusz inwestycyjny z wydzielonymi subfunduszami.

W okresie objętym sprawozdaniem nastąpił dalszy rozwój funduszy z wydzielonymi subfunduszami (tzw. fundusze parasolowe). W 2009 r. rozpoczęło działalność siedem nowych funduszy o takiej konstrukcji, z czego:

- jeden powstał w wyniku przekształcenia dotychczas istniejących funduszy inwestycyjnych otwartych,
- sześć były nowo utworzonymi podmiotami.

Pochodną wzrostu popularności funduszy parasolowych był również wzrost liczby subfunduszy tworzonych w ramach funduszy tego typu, z 222 subfunduszy w grudniu 2008 r. do 261 subfunduszy na koniec grudnia 2009 roku.

W 2009 r. odnotowano tendencję spadkową dotyczącą liczby nowo tworzonych funduszy zamkniętych. W 2009 r. zezwolenie na utworzenie uzyskało 39 funduszy inwestycyjnych zamkniętych, w tym 8 funduszy emitujących publiczne certyfikaty inwestycyjne.

W dalszym ciągu wśród tworzonych funduszy inwestycyjnych zamkniętych dominują fundusze aktywów niepublicznych. Wynika to z faktu, iż ich oferta skierowana jest do grupy inwestorów posiadających aktywa o stosunkowo dużej wartości. Zachętą do inwestowania w ten typ funduszy jest możliwość prowadzenia elastycznej polityki inwestycyjnej uwzględniającej preferencje uczestników przy jednoczesnym zapewnieniu poczucia bezpieczeństwa aktywów – przede wszystkim z uwagi na fakt, że fundusze te są funduszami regulowanymi, a działalność towarzystw funduszy inwestycyjnych zarządzających tymi funduszami jest nadzorowana przez Komisję Nadzoru Finansowego.

W porównaniu z 2008 r. utrzymała się znaczna przewaga wniosków o udzielenie zezwolenia na utworzenie funduszy inwestycyjnych zamkniętych w stosunku do funduszy inwestycyjnych otwartych i specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych, przy czym w przypadku funduszy zamkniętych odnotowano spadek liczby udzielonych zezwoleń (39 decyzji w porównaniu z liczbą 121 decyzji wydanych w 2008 r.).

Podkreślenia wymaga fakt, że były to głównie fundusze aktywów niepublicznych (23 decyzje).

Zmiany liczby udzielonych zezwoleń na utworzenie poszczególnych rodzajów funduszy inwestycyjnych w latach 2006-2009 przedstawia Wykres 13.

WYKRES 13. LICZBA ZEZWOLEŃ NA UTWORZENIE FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH WYDANYCH PRZEZ KNF W LATACH 2006-2009

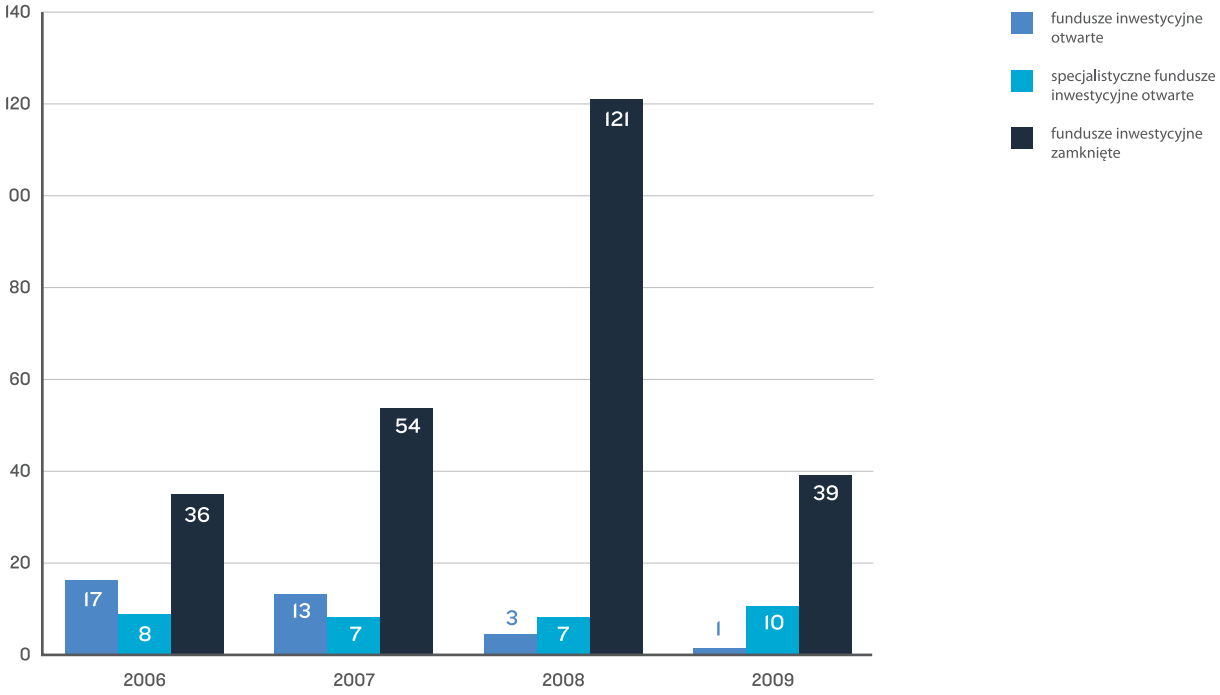

Zaobserwowano dalszy wzrost liczby wniosków o zatwierdzenie aneksów do prospektów emisyjnych funduszy inwestycyjnych zamkniętych emitujących publiczne certyfikaty inwestycyjne, natomiast spadła liczba wniosków o zatwierdzenie prospektów emisyjnych funduszy inwestycyjnych zamkniętych emitujących publiczne certyfikaty inwestycyjne, co obrazuje Wykres 14.

W 2009 r. organ nadzoru wydał 10 decyzji zatwierdzających prospekty emisyjne certyfikatów inwestycyjnych emitowanych przez fundusze inwestycyjne zamknięte oraz 60 decyzji zatwierdzających aneksy do prospektów emisyjnych certyfikatów inwestycyjnych emitowanych przez fundusze inwestycyjne zamknięte.

Zestawienie funduszy inwestycyjnych zamkniętych, których prospekty emisyjne zostały zatwierdzone przez Komisję Nadzoru Finansowego w 2009 r. zostały zamieszczone w Tabeli A.2.2 w Aneksie 2.

WYKRES 14. LICZBA PROSPEKTÓW EMISYJNYCH ORAZ ANEKSÓW DO PROSPEKTÓW EMISYJNYCH FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH ZAMKNIĘTYCH ZATWIERDZONYCH PRZEZ KNF W LATACH 2006-2009 (LICZBA PODJĘTYCH DECYZJI)

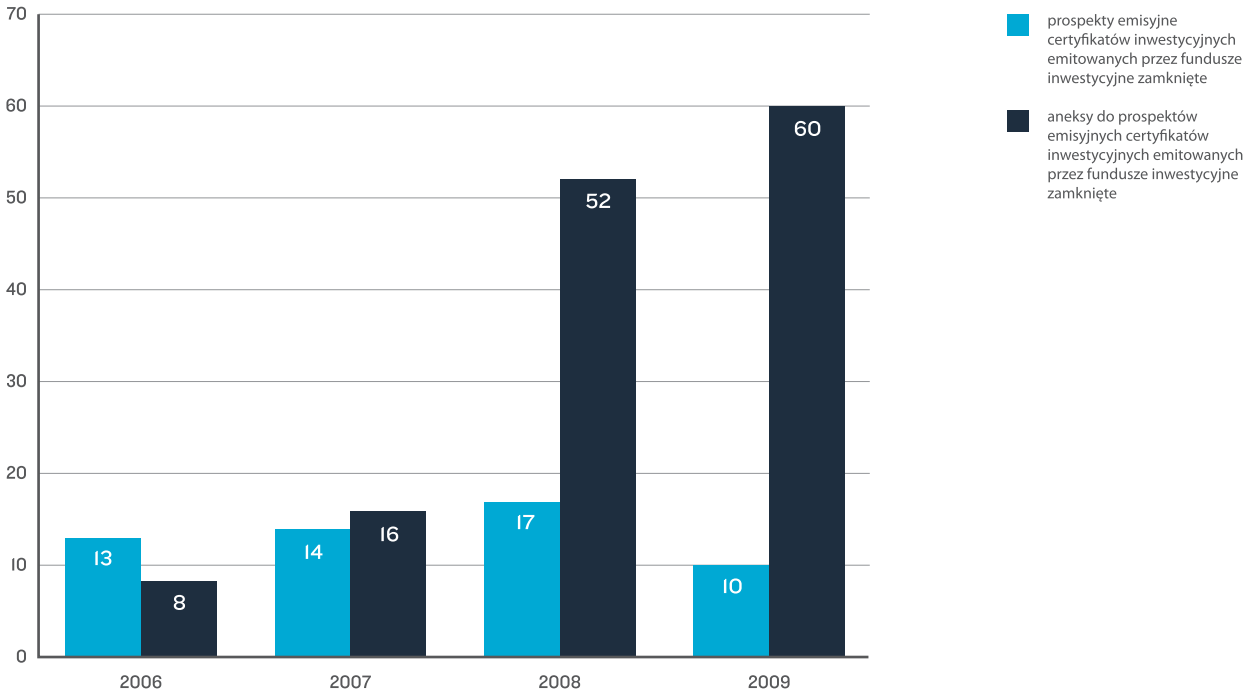

W związku z wejściem w życie Ustawy z dnia 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o funduszach inwestycyjnych, ustawy Prawo bankowe oraz ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym i związaną z tym koniecznością dostosowania statutów funduszy do przepisów znowelizowanej ustawy o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. 2004 nr 146 poz. 1546), rok 2009 charakteryzował się znacznym wzrostem liczby wniosków o zmianę statutu funduszu inwestycyjnego otwartego oraz specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego (w 2008 r. wydano 44 decyzje w sprawie zmian statutu, natomiast w 2009 r. wydano 148 takich decyzji).

Komisja Nadzoru Finansowego prowadzi rejestr funduszy zagranicznych, funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwach należących do EOG, funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwie należącym do OECD innym niż państwo członkowskie lub państwo należące do EOG, które zbywają tytuły uczestnictwa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W odniesieniu do funduszy zagranicznych, w stosunku do 2008 r. zaobserwowano istotny spadek liczby notyfikacji funduszy i subfunduszy zagranicznych. W Komisji Nadzoru Finansowego w 2009 r. złożono 16 zawiadomień o zamiarze zbywania tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które dotyczyły 4 funduszy i 46 subfunduszy. Dla porównania, w 2008 r. notyfikowano 20 funduszy i 337 subfunduszy.

Według stanu na 31 grudnia 2009 r. łączna liczba notyfikowanych funduszy zagranicznych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wynosiła 72 fundusze z wyodrębnionymi łącznie 842 subfunduszami. W okresie objętym sprawozdaniem polskie TFI nie notyfikowały działalności za granicą. Według stanu na koniec 2009 r. żadne polskie TFI nie było uprawnione do działania poza terytorium RP.

Ponadto Komisja Nadzoru Finansowego notyfikowała 5 spółek zarządzających, które zgłosiły zamiar prowadzenia działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Podmioty działające na rynku towarów giełdowych

Komisja Nadzoru Finansowego zatwierdza lub udziela zgody na dokonanie zmian w regulaminie oraz statucie Towarowej Giełdy Energii S.A. (dalej „TGE") jako spółki prowadzącej giełdę towarową. W 2009 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała jedną decyzję udzielającą zgody na dokonanie zmian w Regulaminie TGE.

Do zadań Komisji Nadzoru Finansowego należą wszelkie sprawy związane z udzielaniem zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej w zakresie obrotu towarami giełdowymi albo na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych.

Przedsiębiorstwa energetyczne posiadające koncesję na wytwarzanie, przesył, dystrybucję lub obrót energią elektryczną oraz będący osobami prawnymi odbiorcy uprawnieni do korzystania z usług przesyłowych mogą być członkami giełdy i występować jako strona transakcji giełdowych, o ile spełniają określone warunki. Podmioty te mogą we własnym imieniu zawierać na giełdzie transakcje, których przedmiotem są towary giełdowe będące energią elektryczną, limitami wielkości produkcji lub emisji zanieczyszczeń, prawami majątkowymi wynikającymi ze świadectw pochodzenia oraz niebędącymi instrumentami finansowymi prawa majątkowe, których cena zależy bezpośrednio lub pośrednio od wartości oznaczonych co do gatunku rzeczy, określonych rodzajów energii, mierników i limitów wielkości produkcji, emisji zanieczyszczeń lub praw majątkowych, pod warunkiem zatrudnienia maklera giełd towarowych (w celu reprezentowania tych podmiotów w transakcjach giełdowych) oraz:

- zawarcia z towarowym domem maklerskim, będącym członkiem giełdowej izby rozrachunkowej, umowy o rozliczanie transakcji albo
- uzyskania zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych (w przypadku niniejszych podmiotów rejestr towarów giełdowych służy do zapisywania energii elektrycznej oraz określonych limitów, a rachunek tych towarów – do zapisywania praw majątkowych).

W 2009 r. udzielono 3 zezwoleń dla przedsiębiorstw energetycznych na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych. Ponadto uchylono 2 decyzje w przedmiocie udzielenia zezwolenia na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych, 2 postępowania o udzielenie zezwolenia i 1 postępowanie o uchylenie decyzji w przedmiocie zezwolenia były w trakcie rozpatrywania.

Pośrednicy finansowi

Do zadań Komisji Nadzoru Finansowego w obszarze pośrednictwa finansowego należy:

- prowadzenie rejestrów: agentów ubezpieczeniowych, brokerów ubezpieczeniowych, osób uprawnionych do wykonywania czynności akwizycyjnych na rzecz funduszy emerytalnych i agentów firm inwestycyjnych,
- prowadzenie list maklerów papierów wartościowych, doradców inwestycyjnych i maklerów giełd towarowych,
- rozpatrywanie wniosków o:
  - wydanie zezwolenia na prowadzenie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń i reasekuracji,
  - wydanie zezwolenia na pośrednictwo w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych,
  - wpis do rejestru agentów ubezpieczeniowych, do rejestru osób uprawnionych do wykonywania czynności akwizycyjnych na rzecz funduszy emerytalnych i do rejestru agentów firm inwestycyjnych,
  - wpis na listy maklerów papierów wartościowych, doradców inwestycyjnych i maklerów giełd towarowych.

Agenci ubezpieczeniowi

W ramach nadzoru nad działalnością pośredników ubezpieczeniowych prowadzony jest elektroniczny rejestr agentów ubezpieczeniowych.

W 2009 r. dokonano w rejestrze 72 305 czynności polegających na rejestracji wniosków o wpis do rejestru, zmianę danych objętych wpisem oraz wykreśleń z rejestru. Dokonano 13 273 zmiany dotyczące danych agentów i 52 471 zmian dotyczących osób wykonujących czynności agencyjne. Na skutek rozwiązania 10 531 umów agencyjnych wykreślono z rejestru 7 639 agentów, a w przypadku 2 892 agentów dokonano zmian ich danych. Wykreślono 37 335 osób wykonujących czynności agencyjne, w tym 19 459 osób zostało wykreślonych całkowicie, a 17 876 osobom zmieniono dane.

TABELA 26. LICZBA ZAREJESTROWANYCH AGENTÓW UBEZPIECZENIOWYCH ORAZ OSÓB WYKONUJĄCYCH CZYNNOŚCI AGENCYJNE W LATACH 2006-2009

WYSZCZEGÓLNIENIE		2006	2007	2008	2009
Agenci	wyłączni	7 678	8 146	8 289	8 111
	multiagenci	3 105	3 335	3 801	3 897
	RAZEM	10 783	11 481	12 090	12 008
Osoby wykonujące czynności agenta ubezpieczeniowego	pracujące dla jednego agenta	29 981	34 014	43 134	44 853
	pracujące dla co najmniej dwóch agentów	2 151	4 714	4 400	6 155
	RAZEM	34 114	38 728	47 534	51 008

W rejestrze agentów ubezpieczeniowych zarejestrowano w 2009 r. również 126 podmiotów wykonujących czynności agencyjne przez osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, wobec których przepisy prawa przewidują uproszczenia w uzyskaniu uprawnień, w tym:

- 67 banków i 1 SKOK prowadzących działalność agencyjną poprzez osoby zobowiązane do ukończenia szkolenia jedynie w zakresie ogólnych i szczególnych warunków ubezpieczeń zakładu ubezpieczeń, z którymi współpracują zarejestrowane podmioty, informacji o taryfach, zasadach obliczania składek ubezpieczeniowych oraz o rozliczeniach ilościowo-wartościowych z tytułu zawieranych umów ubezpieczenia i inkasa składek ubezpieczeniowych,
- 58 przedsiębiorców, którzy na podstawie umowy zawartej z zakładem ubezpieczeń działu II wykonują działalność agencyjną jako działalność uzupełniającą do podstawowej działalności gospodarczej, jeżeli działalność agencyjna:
  - pozostaje w bezpośrednim związku z podstawową działalnością tego przedsiębiorcy,
  - nie wymaga szczegółowej wiedzy w zakresie ubezpieczeń,
  - czas trwania umowy ubezpieczenia nie przekracza roku.

Akwizytorzy otwartych funduszy emerytalnych

Jednym z istotnych działań w zakresie nadzoru nad działalnością akwizycyjną otwartych funduszy emerytalnych jest prowadzenie i aktualizacja rejestru osób uprawnionych do wykonywania czynności akwizycyjnych. Rejestr wykorzystywany jest przy identyfikacji akwizytorów w działaniach nadzorczych Komisji Nadzoru Finansowego, w szczególności przy rozpatrywaniu skarg oraz kontroli prawidłowości prowadzenia działalności akwizycyjnej. Urząd Komisji dokonuje wpisu akwizytorów do rejestru na podstawie zgłoszeń dokonywanych przez otwarte fundusze emerytalne. Według stanu na 31 grudnia 2009 r. w rejestrze odnotowano 119 961 aktywnych akwizytorów.

TABELA 27. PROWADZENIE REJESTRU AKWIZYTORÓW W LATACH 2006-2009

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007	2008	2009
Wpisy akwizytorów do rejestru (nowe osoby w rejestrze)	9 887	15 305	20 053	27 542
Zmiany wpisu w rejestrze (zmiany podmiotu lub funduszu lub zmiany danych osobowych)	4 362	4 550	13 120	6 332
Wpisy informacji o zaprzestaniu wykonywania czynności akwizycyjnych	16 159	12 390	24 321	44 081
Wykreślenie wzmianki o zaprzestaniu wykonywania czynności akwizycyjnych na wniosek (wznowienie wykonywania czynności na rzecz tego samego podmiotu i funduszu)	142	546	555	2 815

Brokerzy ubezpieczeniowi i reasekuracyjni

Działalność brokerska polega na zawieraniu lub doprowadzaniu do zawarcia umów ubezpieczenia, wykonywaniu czynności przygotowawczych do zawarcia umów ubezpieczenia oraz uczestniczeniu w zarządzaniu umowami ubezpieczenia i wykonywaniu ich, także w sprawach o odszkodowanie, jak również na organizowaniu i nadzorowaniu czynności brokerskich. Brokerzy są pośrednikami ubezpieczeniowymi, którzy działają w imieniu osób szukających ochrony ubezpieczeniowej. Broker powinien działać wyłącznie w interesie klienta, w szczególności wybierać najkorzystniejsze dla niego rozwiązanie oraz negocjować najlepsze warunki umowy bez względu na własne preferencje i ewentualne korzyści. Stąd konieczność zachowania niezależności tej grupy pośredników od zakładów ubezpieczeń i zapewnienia wysokiej jakości ich usług.

TABELA 28. STAN REJESTRU BROKERÓW NA KONIEC LAT 2006-2009

BROKERZY		2006	2007	2008	2009
Ubezpieczeniowi	osoby fizyczne	609	626	633	646
	osoby prawne	244	247	255	268
	RAZEM	**853**	**873**	**888**	**914**
Reasekuracyjni	osoby fizyczne	6	6	5	5
	osoby prawne	11	10	12	12
	RAZEM	**17**	**16**	**17**	**17**

Zezwolenia na wykonywanie działalności brokerskiej są wydawane osobom fizycznym i prawnym. Organ nadzoru weryfikuje, czy kandydat na brokera spełnia określone warunki oraz czy daje rękojmię należytego wykonywania działalności brokerskiej.

W 2009 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała łącznie 57 zezwoleń na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń, w tym 34 osobom fizycznym oraz 23 osobom prawnym. W tym okresie wydano 1 zezwolenie osobie prawnej na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie reasekuracji.

TABELA 29. LICZBA ZEZWOLEŃ NA WYKONYWANIE DZIAŁALNOŚCI BROKERSKIEJ W ZAKRESIE UBEZPIECZEŃ WYDANYCH PRZEZ KNF W LATACH 2006-2009

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007	2008	2009
Osoby fizyczne	34	52	28	34
Osoby prawne	17	17	16	23
RAZEM (bez reasekuracji)	**51**	**69**	**44**	**57**

W okresie objętym sprawozdaniem odbyły się cztery egzaminy, przeprowadzane przez Komisję Egzaminacyjną powołaną przez Ministra Finansów, w tym jeden dla brokerów reasekuracyjnych i trzy dla brokerów ubezpieczeniowych. Ogółem do egzaminów przystąpiły 472 osoby (w tym 471 do egzaminu na brokera ubezpieczeniowego), natomiast egzamin zdały 164 osoby (wszystkie spośród tych osób – na brokera ubezpieczeniowego).

Notyfikowani pośrednicy ubezpieczeniowi

W 2009 r. notyfikowano 466 pośredników ubezpieczeniowych mających zamiar prowadzenia działalności na terenie Rzeczypospolitej Polskiej zgłoszonych przez organy rejestrowe lub organy nadzoru krajów członków Unii Europejskiej. Według stanu na 31 grudnia 2009 r. liczba notyfikowanych pośredników ubezpieczeniowych wyniosła 7 557.

Maklerzy papierów wartościowych

Makler papierów wartościowych jest zawodem regulowanym związanym przede wszystkim z obsługą profesjonalnego obrotu papierami wartościowymi i innymi instrumentami finansowymi. Do typowych zadań realizowanych przez maklerów należą m.in. przyjmowanie, przekazywanie i wykonywanie zleceń składanych przez inwestorów oraz obsługa ofert publicznych. Ponadto osoby, które zostały wpisane na listę maklerów

papierów wartościowych po wejściu w życie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz osoby, które zdały egzamin uzupełniający, zgodnie z art. 218 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. 2005 nr 183 poz. 1538, z późn. zm.), mogą wykonywać czynności doradztwa inwestycyjnego. Podstawowymi instytucjami zatrudniającymi maklerów są firmy inwestycyjne, a więc domy maklerskie, banki prowadzące działalność maklerską oraz zagraniczne firmy inwestycyjne prowadzące na terenie Polski działalność w formie oddziału.

Prawo wykonywania zawodu maklera papierów wartościowych przysługuje osobom, które są wpisane na listę maklerów papierów wartościowych. Aby uzyskać wpis na listę maklerów papierów wartościowych należy spełnić warunki określone w art. 127 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, w tym zdać egzamin na maklera papierów wartościowych, przeprowadzany przez Komisję Egzaminacyjną dla Maklerów Papierów Wartościowych. Wpis na listę bez konieczności zdawania egzaminu może uzyskać także osoba posiadająca uprawnienia i wykonująca zawód maklera w innych państwach, jeżeli kwalifikacje takiej osoby, stwierdzone przez Komisję Nadzoru Finansowego, dają rękojmię należytego wykonywania zawodu.

Według stanu na 31 grudnia 2009 r. liczba licencjonowanych maklerów papierów wartościowych wynosiła 2 155 osób.

Na listę maklerów papierów wartościowych w 2009 r. zostało wpisanych 166 osób.

TABELA 30. LICZBA OSÓB WPISANYCH NA LISTĘ MAKLERÓW PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH ORAZ ŁĄCZNA LICZBA LICENCJONOWANYCH MAKLERÓW PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH W LATACH 2006-2009

	2006	2007	2008	2009
Lista osób wpisanych na listę maklerów papierów wartościowych w danym roku	21	45	133	166
Łączna liczba licencjonowanych maklerów papierów wartościowych	1 819	1 861	1 992	2 155

W 2009 r. odbyły się 2 egzaminy dla kandydatów na maklera papierów wartościowych. Do egzaminów tych przystąpiło łącznie 791 osób, a zdało je łącznie 168 osób. Dotychczas egzamin na maklera papierów wartościowych zdało 2 326 osób. Ponadto w okresie objętym sprawozdaniem odbyły się 2 egzaminy uzupełniające dla maklerów papierów wartościowych. Do egzaminów tych przystąpiły łącznie 24 osoby, a zdało je łącznie 13 osób. Dotychczas egzamin uzupełniający dla maklerów papierów wartościowych zdało 87 osób.

Za przeprowadzenie egzaminów na maklerów papierów wartościowych i egzaminu uzupełniającego dla maklerów papierów wartościowych była odpowiedzialna Komisja Egzaminacyjna (której członków powołuje Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego) w składzie wg stanu na 31 grudnia 2009 roku:

- Przewodniczący – Witold Pochmara,
- Zastępca Przewodniczącego – Marta Kłosińska,
- Sekretarz – Beata Ciężkowska,
- Członkowie – Maciej Bombol, Grzegorz Łętocha, Krzysztof Witczak.

Doradcy inwestycyjni

Doradcy inwestycyjni zajmują się zarządzaniem portfelami obejmującymi jeden lub większą liczbę instrumentów finansowych oraz doradztwem inwestycyjnym. Instytucjami zatrudniającymi doradców są firmy inwestycyjne świadczące usługi z zakresu zarządzania aktywami, towarzystwa funduszy inwestycyjnych, powszechne towarzystwa emerytalne zarządzające otwartymi funduszami emerytalnymi oraz zakłady ubezpieczeń.

W celu uzyskania wpisu na listę doradców inwestycyjnych należy spełnić określone w art. 127 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. 2005 nr 183 poz. 1538, z późn. zm.), w tym zdać egzamin na doradcę inwestycyjnego, który przeprowadza Komisja Egzaminacyjna dla Doradców Inwestycyjnych. Wpis na listę doradców inwestycyjnych może uzyskać także osoba posiadająca uprawnienia i wykonująca zawód doradcy w innych państwach, jeżeli jej kwalifikacje – stwierdzone przez Komisję Nadzoru Finansowego – dają rękojmię należytego wykonywania zawodu, jak również posiadacz tytułu CIIA (ang. *Certified International Investment Analyst*).

Licencja doradcy inwestycyjnego jest świadectwem bardzo wysokich kwalifikacji oraz dogłębnej znajomości zagadnień związanych z funkcjonowaniem rynku kapitałowego. Prawo wykonywania zawodu doradcy inwestycyjnego przysługuje osobom, które są wpisane na listę doradców inwestycyjnych.

Według stanu na 31 grudnia 2009 r. liczba licencjonowanych doradców inwestycyjnych wynosiła 287 osób. Na listę doradców inwestycyjnych w 2009 r. wpisano 19 osób.

TABELA 31. LICZBA OSÓB WPISANYCH NA LISTĘ DORADCÓW INWESTYCYJNYCH ORAZ ŁĄCZNA LICZBA LICENCJONOWANYCH DORADCÓW INWESTYCYJNYCH W LATACH 2006-2009

	2006	2007	2008	2009
Lista osób wpisanych na listę doradców inwestycyjnych w danym roku	9	19	14	19
Łączna liczba licencjonowanych doradców inwestycyjnych	238	257	271	287

W dniu 29 marca 2009 r. odbył się pierwszy z trzech etapów egzaminu na doradcę inwestycyjnego. Cały cykl egzaminacyjny zdało 11 osób. Dnia 11 października 2009 r. rozpoczął się kolejny cykl egzaminacyjny na doradcę inwestycyjnego, który zakończy się 2010 r.

Za przeprowadzenie egzaminu dla kandydatów na doradców inwestycyjnych była odpowiedzialna Komisja Egzaminacyjna (której członków powołuje Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego) w składzie wg stanu na 31 grudnia 2009 roku:

- Przewodniczący – Marek Szuszkiewicz,
- Zastępca Przewodniczącego – Ewa Dudkowska,
- Sekretarz Komisji – Tomasz Banaszczyk,
- Członkowie – Adam Drozdowski, Jerzy Gajdka, Andrzej Rutkowski.

Agenci firm inwestycyjnych

Agent firmy inwestycyjnej to pośrednik działający w imieniu firmy inwestycyjnej (przy czym może to być zarówno osoba fizyczna, jak i osoba prawna). Promuje usługi świadczone przez firmę inwestycyjną i zdobywa dla niej nowych klientów. Firma inwestycyjna może w drodze pisemnej umowy powierzyć agentowi wykonywanie czynności pośrednictwa w zakresie działalności prowadzonej przez tę firmę inwestycyjną, związane z zawieraniem umów o świadczenie usług przez firmę inwestycyjną lub umożliwiające realizację tych umów, w szczególności polegające na doradzaniu klientowi lub potencjalnemu klientowi w zakresie instrumentów finansowych lub usług danej firmy inwestycyjnej, przyjmowaniu zleceń, o których mowa w art. 69 ust. 2 pkt 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. 2005 nr 183 poz. 1538, z późn. zm.) oraz odbieraniu innych oświadczeń woli w imieniu firmy inwestycyjnej.

Komisja prowadzi rejestr podmiotów posiadających prawo do wykonywania czynności agenta firmy inwestycyjnej. Aby uzyskać wpis do rejestru agentów firm inwestycyjnych, osoba fizyczna powinna spełniać warunki określone w art. 81 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, w tym zdać egzamin na agenta firmy inwestycyjnej, przeprowadzany przez Komisję Egzaminacyjną dla Agentów Firm Inwestycyjnych. Maklerzy papierów wartościowych i doradcy inwestycyjni mający prawo wykonywania zawodu spełniają te warunki bez konieczności zdawania egzaminu.

Rejestr agentów firm inwestycyjnych wg stanu na 31 grudnia 2009 r. zawierał 58 podmiotów, w tym 20 osób prawnych i 38 osób fizycznych.

TABELA 32. REJESTR AGENTÓW FIRM INWESTYCYJNYCH NA KONIEC LAT 2006-2009

AGENCI FIRM INWESTYCYJNYCH	2006	2007	2008	2009
Osoby fizyczne	10	20	24	38
Osoby prawne	9	14	19	20
RAZEM	19	34	43	58

W dniach 7 czerwca 2009 r. i 8 listopada 2009 r. odbyły się egzaminy na agenta firmy inwestycyjnej. W sumie w obydwu edycjach egzaminu wynik pozytywny uzyskało pięć osób.

Za przeprowadzenie egzaminów dla kandydatów na agentów firm inwestycyjnych była odpowiedzialna Komisja Egzaminacyjna (której członków powołuje Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego) w składzie wg stanu na 31 grudnia 2009 roku:

- Przewodniczący – Marek Szuszkiewicz,
- Zastępca Przewodniczącego – Piotr Radziwonka,
- Sekretarz – Tomasz Banaszczyk,
- Członkowie – Maciej Bombol, Arkadiusz Famirski, Maciej Kurzajewski.

W 2009 r. do rejestru agentów firm inwestycyjnych zostało wpisanych 14 osób fizycznych i 1 osoba prawna.

W okresie objętym sprawozdaniem, 3 zagraniczne firmy inwestycyjne powiadomiły Komisję Nadzoru Finansowego o zamiarze korzystania z usług 3 zagranicznych agentów firm inwestycyjnych. Według stanu na 31 grudnia 2009 r. łącznie 7 zagranicznych firm inwestycyjnych prowadzących działalność transgraniczną powiadomiło Komisję Nadzoru Finansowego o zamiarze korzystania z usług 20 zagranicznych agentów firm inwestycyjnych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Maklerzy giełd towarowych

Podstawowymi instytucjami zatrudniającymi maklerów giełd towarowych są przedsiębiorstwa energetyczne. Aby uzyskać wpis na listę maklerów giełd towarowych, należy spełnić warunki określone w art. 27 Ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (Dz.U. 2005 nr 121 poz. 1019, z późn. zm.), w tym zdać egzamin na maklera giełd towarowych, który przeprowadzany jest przez Komisję Egzaminacyjną dla Maklerów Giełd Towarowych. Wpis na listę maklerów giełd towarowych może uzyskać także osoba posiadająca uprawnienia i wykonująca zawód maklera w innych państwach, jeżeli kwalifikacje takiej osoby – stwierdzone przez Komisję Nadzoru Finansowego – dają rękojmię należytego wykonywania zawodu.

Prawo wykonywania zawodu maklera giełd towarowych przysługuje osobom, które są wpisane na listę maklerów giełd towarowych.

Według stanu na 31 grudnia 2009 r. liczba licencjonowanych maklerów giełd towarowych wynosiła 173 osoby. Na listę maklerów giełd towarowych w 2009 r. zostało wpisanych 31 osób.

TABELA 33. LICZBA OSÓB WPISANYCH NA LISTĘ MAKLERÓW GIEŁD TOWAROWYCH ORAZ ŁĄCZNA LICZBA LICENCJONOWANYCH MAKLERÓW GIEŁD TOWAROWYCH W LATACH 2006-2009

	2006	2007	2008	2009
Lista osób wpisanych w danym roku na listę maklerów giełd towarowych	15	11	12	31
Łączna liczba licencjonowanych maklerów giełd towarowych	122	133	145	173

W 2009 r. odbyły się dwa egzaminy na maklera giełd towarowych. Do egzaminów tych przystąpiło łącznie 95 osób, a zdało je łącznie 31 osób. Dotychczas egzamin na maklera giełd towarowych zdało 176 osób.

Za przeprowadzenie egzaminów na maklerów giełd towarowych odpowiedzialna była Komisja Egzaminacyjna (której członków powołuje Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego) w składzie wg stanu na 31 grudnia 2009 roku:

- Przewodniczący – Witold Pochmara,
- Zastępca Przewodniczącego – Marta Kłosińska,
- Sekretarz – Beata Ciężkowska,
- Członkowie – Maciej Bombol, Piotr Radziwonka, Jacek Tomaszewski.

Podmioty pośredniczące w zbywaniu i odkupywaniu jednostek lub tytułów uczestnictwa

Komisja Nadzoru Finansowego wydaje zezwolenia na pośredniczenie w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych lub tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych, na wniosek podmiotu zainteresowanego prowadzeniem takiej działalności. Zgodnie z art. 32 ust. 2 Ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. 2004 nr 146 poz. 1546, z późn. zm.), jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych lub tytuły uczestnictwa funduszy zagranicznych mogą być zbywane i odkupywane za pośrednictwem podmiotu z siedzibą lub miejscem zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Zakres przedmiotowy zezwolenia na pośredniczenie w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych lub tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych, udzielanego przez Komisję Nadzoru Finansowego na podstawie art. 32 ust. 2 ww. ustawy o funduszach inwestycyjnych, ma charakter ogólny i obejmuje zezwolenie na pośredniczenie w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa wszelkich funduszy inwestycyjnych otwartych i specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych.

W dniu 13 lipca 2009 r. weszło w życie Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 kwietnia 2009 r. w sprawie postępowania podmiotów prowadzących działalność w zakresie pośrednictwa w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa oraz tytułów uczestnictwa (Dz.U. 2009 nr 62 poz. 507). Celem rozporządzenia jest wzmocnienie ochrony inwestorów, jak i określenie wymagań, jakie muszą spełniać podmioty prowadzące tego rodzaju działalność.

W związku z wejściem w życie 13 stycznia 2009 r. Ustawy z dnia 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o funduszach inwestycyjnych, ustawy Prawo bankowe oraz ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. 2008 nr 231 poz. 1546), banki krajowe nie muszą uzyskiwać odrębnego zezwolenia na pośredniczenie w przyjmowaniu i przekazywaniu zleceń nabycia lub zbycia jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych lub tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych. Do 12 stycznia 2009 r. powyższe zezwolenie uzyskały 152 banki, w tym 125 banków spółdzielczych.

Według stanu na 31 grudnia 2009 r. lista dystrybutorów jednostek uczestnictwa posiadających zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego obejmowała 65 podmiotów.

W okresie objętym sprawozdaniem Komisja Nadzoru Finansowego wydała cztery zezwolenia na pośredniczenie w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych lub tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych.

3.1
2.1306
4.089

Działania nadzorcze

Nadzór bankowy

Celem nadzoru sprawowanego przez Komisję Nadzoru Finansowego nad sektorem bankowym jest zapewnienie bezpieczeństwa środków pieniężnych gromadzonych na rachunkach bankowych oraz zapewnienie zgodności działania banków z przepisami prawa i decyzją o wydaniu zezwolenia na utworzenie banku.

W sytuacji zwiększonego poziomu ryzyka obserwowanego w 2009 r. bezpieczeństwo działalności banków wymaga zwiększenia poziomu funduszy własnych, dlatego też nadzór zachęcał do pozostawienia wypracowanych w 2008 r. zysków w bankach. Nadzór wspierał również procesy dokapitalizowania banków. Istotnym priorytetem nadzoru była również poprawa zarządzania ryzykiem, m.in. poprzez odpowiednie uzupełnianie rekomendacji nadzorczych w zakresie zarządzania ryzykiem, a także kontynuacja monitoringu wdrażania Rekomendacji S (II) w celu osiągnięcia pożądanego stanu i dalsze prace w zakresie Rekomendacji T. Jednym z zadań było też zakończenie oceny nadzorczej BION oraz weryfikacja skuteczności norm płynności. Ponadto nadzór zajmował się wdrażaniem zmian w regulacjach unijnych. Trwały też procesy walidacyjne wniosków o stosowanie zaawansowanych metod wyliczania wymogów kapitałowych. Kolejnym istotnym działaniem była również weryfikacja wdrożenia dyrektywy w sprawie rynków finansowych (MiFID).

Nadzór analityczny nad bankami

Nadzór analityczny nad bankami polega na stałym monitorowaniu i ocenie sytuacji sektora bankowego i poszczególnych banków, identyfikowaniu rzeczywistych lub potencjalnych zagrożeń oraz, w razie konieczności, podejmowaniu działań interwencyjnych.

Na podstawie składanych przez banki sprawozdań, badań ankietowych i innych dostępnych informacji prowadzona jest systematyczna analiza i ocena sytuacji ekonomiczno–finansowej banków oraz ich ekspozycji na poszczególne rodzaje ryzyka – zarówno w ujęciu jednostkowym, jak i skonsolidowanym. Przedmiotem oceny są w szczególności zmiany zachodzące w bankach, przestrzeganie obowiązujących przepisów prawa i norm ostrożnościowych, a zwłaszcza norm dotyczących adekwatności kapitałowej.

W 2009 r. kontynuowano podjęte rok wcześniej działania w stosunku do nadzorowanych jednostek mające na celu bieżące monitorowanie ich działalności, a przede wszystkim ich sytuacji płynnościowej. Organ nadzoru niezwłocznie reagował na docierające sygnały dotyczące problemów grup kapitałowych, które mogły przełożyć się na sytuację spółek zależnych działających w Polsce, koncentrując się na spotkaniach z zarządami banków, kontaktach z nadzorami macierzystymi oraz pracach regulacyjnych. Działania w tym zakresie były podejmowane – w zależności od charakteru problemu – wobec sektora bankowego lub indywidualnie wobec wybranych banków. Umożliwiły one nadzorowi bieżące monitorowanie sytuacji płynnościowej banków. W rezultacie podjętych działań w żadnym z banków nich nie wystąpiło ryzyko utraty płynności.

Szczególną uwagę zwrócono na transakcje mogące mieć znamiona nieuzasadnionego transferu środków do podmiotów macierzystych. W ramach prowadzonego cyklicznie monitoringu nie zaobserwowano transakcji mogących mieć takie znamiona. Organ nadzoru zarekomendował także bardzo ostrożne podejście do wypłaty dywidendy i przeznaczenie jak największej części zysków za 2008 r. na zasilenie funduszy własnych.

Działania nadzorcze skoncentrowały się w kilku obszarach: dodatkowych zaleceniach i rekomendacjach, działaniach monitorujących, spotkaniach z zarządami banków, kontaktach z nadzorami macierzystymi, udziale w pracach Komitetu Stabilności Finansowej. W ramach tych działań m.in.:

- zostały zarekomendowane działania w celu podwyższenia funduszy własnych poprzez zasilenie kapitałów banków całością zysków i niewypłacanie dywidendy,
- zostały podjęte działania w stosunku do banków spółdzielczych niespełniających wymogu posiadania funduszy własnych na poziomie co najmniej 1 mln euro,
- kontynuowano monitoring zaangażowania banków o dużej ekspozycji na zagraniczne podmioty finansowe (informacje na temat wielkości bilansowych i pozabilansowych),

- został utrzymany obowiązek miesięcznego raportowania płynności walutowej,
- prowadzono monitoring i analizy walutowych transakcji pochodnych zawartych z podmiotami sektora niefinansowego,
- został zarekomendowany bankom przegląd systemu zarządzania ryzykiem kredytowym w segmencie detalicznym w związku ze zjawiskiem „przekredytowania"/„spirali kredytowej",
- przeprowadzono inspekcje problemowe i kompleksowe oraz monitorowano realizację zaleceń poinspekcyjnych,
- analizowano i opiniowano założenia procesów łączenia banków,
- zostały podjęte niezbędne indywidualne działania wobec wybranych banków we wskazanych wyżej obszarach, a w niektórych przypadkach zastosowano również rozwiązania systemowe, tj. przekazano zbiór zaleceń dotyczących standardów polityki informacyjnej banków i procesu sprzedaży zaawansowanych produktów finansowych w obrocie pozagiełdowym oraz wymogów dotyczących zarządzania przez banki ryzykiem wynikającym z transakcji instrumentami pochodnymi zawieranymi z podmiotami niefinansowymi,
- współpracowano z organami rządowymi w zakresie ustalenia optymalnego sposobu rozwiązania problemu walutowych transakcji pochodnych zawartych przez przedsiębiorstwa, w aspekcie nieoczekiwanych zmian warunków rynkowych.

Bezpośredni nadzór analityczny nad działalnością banków

Czynności nadzorcze polegały na bieżącym monitorowaniu oraz kwartalnej analizie sytuacji ekonomiczno-finansowej banków. Na jej podstawie przyznawano bankom oceny punktowe w systemie CAEL[11] oraz wskazywano obszary mogące być źródłem zagrożeń i wymagające szczegółowej kontroli w trakcie inspekcji. Wnioski prezentowane były w Streszczeniach Dla Kierownictwa (SDK). Ponadto na bieżąco aktualizowano Arkusze Analityczno-Nadzorcze zawierające najistotniejsze informacje o poszczególnych bankach. Zgodnie z zasadą przejrzystości nadzoru, informację o przyznanej ocenie CAEL wraz z uzasadnieniem przekazywano zarządowi i radzie nadzorczej banku, a w przypadku banków realizujących programy naprawcze oraz banków korzystających z pożyczek Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (dalej „BFG") – także do wiadomości Funduszu.

Oceny CAEL przyznawane są kwartalnie. Na koniec I i II kwartału 2009 r. przyznano oceny 579 bankom spółdzielczym i 52 bankom komercyjnym, na koniec III kwartału 2009 r. przyznano oceny 578 bankom spółdzielczym oraz 51 bankom komercyjnym w porównaniu z oceną 579 banków spółdzielczych i 50 banków komercyjnych w 2008 roku.

W ramach nadzoru skonsolidowanego analizowano skonsolidowane sprawozdania finansowe banków, sytuację ekonomiczno-finansową holdingów oraz podmiotów dominujących wobec banków. W ramach bezpośredniego nadzoru analitycznego typowano banki do inspekcji kompleksowych i problemowych. Przygotowywano dane dla inspekcji w bankach (5 inspekcji w bankach komercyjnych i 20 inspekcji w bankach spółdzielczych). Na bieżąco opiniowano wnioski banków o wyrażenie przez organy nadzorcze zgody na podjęcie konkretnych działań, np. wdrożenie strategii biznesowych opracowanych przez inwestorów banków. W większości grup zagranicznych, w których działają polskie jednostki, ich sytuacja wskazywała na pogorszenie wyników finansowych, co stało się przedmiotem bieżącej obserwacji i podejmowania działań nadzorczych stosownych do sytuacji (kontakty z nadzorami macierzystymi).

Tworzone były doraźne i przekrojowe zestawienia, w tym zestawienia związane z trudną sytuacją finansową poszczególnych kredytobiorców i ich grup, monitorowano respektowanie limitów koncentracji, jak również przygotowywano analizy powiązań kapitałowych i personalnych banków oraz grup kredytobiorców. Wzorem lat ubiegłych, w 2009 r. prowadzono analizy porównawcze klasyfikacji należności od tego samego kredytobiorcy przez różne banki, a także prezentacji akcjonariatu niektórych znaczących klientów banków – w przypadku stwierdzenia rozbieżności podejmowano odpowiednie działania, polegające na stosownych wystąpieniach do nadzorowanych jednostek.

Na bieżąco analizowano zgodność działalności banków z obowiązującymi przepisami prawa (m.in. ustawą Prawo bankowe, uchwałami KNF, rozporządzeniami Ministra Finansów), w tym pod kątem przestrzegania przez banki norm ostrożnościowych. Analizie poddawano także prawidłowość sporządzanej przez banki sprawozdawczości. W sytuacji występowania błędów lub braków, banki zobowiązywane były do dokonania stosownych korekt.

W okresie objętym sprawozdaniem wszystkie banki komercyjne, podobnie jak w 2008 r., posiadały fundusze w wymaganej wysokości. Na koniec 2009 r. tylko jeden bank spółdzielczy nie spełniał wymogu funduszy własnych w wysokości co najmniej 1 mln euro (powodem była strata bilansowa). Sytuacja pod tym względem znacznie poprawiła się w stosunku do grudnia 2008 r. – wówczas minimum kapitałowego nie spełniały 83 banki spółdzielcze (na 579 działających).

Najistotniejszym wymogiem kapitałowym sektora bankowego był wymóg z tytułu ryzyka kredytowego, który wynosił 47,3 mld zł i stanowił 87,2% całkowitego wymogu (54,2 mld zł). Wymóg z tytułu ryzyka operacyjnego wynosił 6,0 mld zł, co stanowiło 11,0% całkowitego wymogu. Znaczenie wymogów z tytułu pozostałych rodzajów ryzyka było marginalne.

[11] Ocena CAEL obejmuje: C – adekwatność kapitału, A – jakość aktywów, E – wynik finansowy, L – płynność.

WYKRES 15. FUNDUSZE WŁASNE I ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA KRAJOWEGO SEKTORA BANKOWEGO W LATACH 2006-2009 (LEWA OŚ - MLD ZŁ)

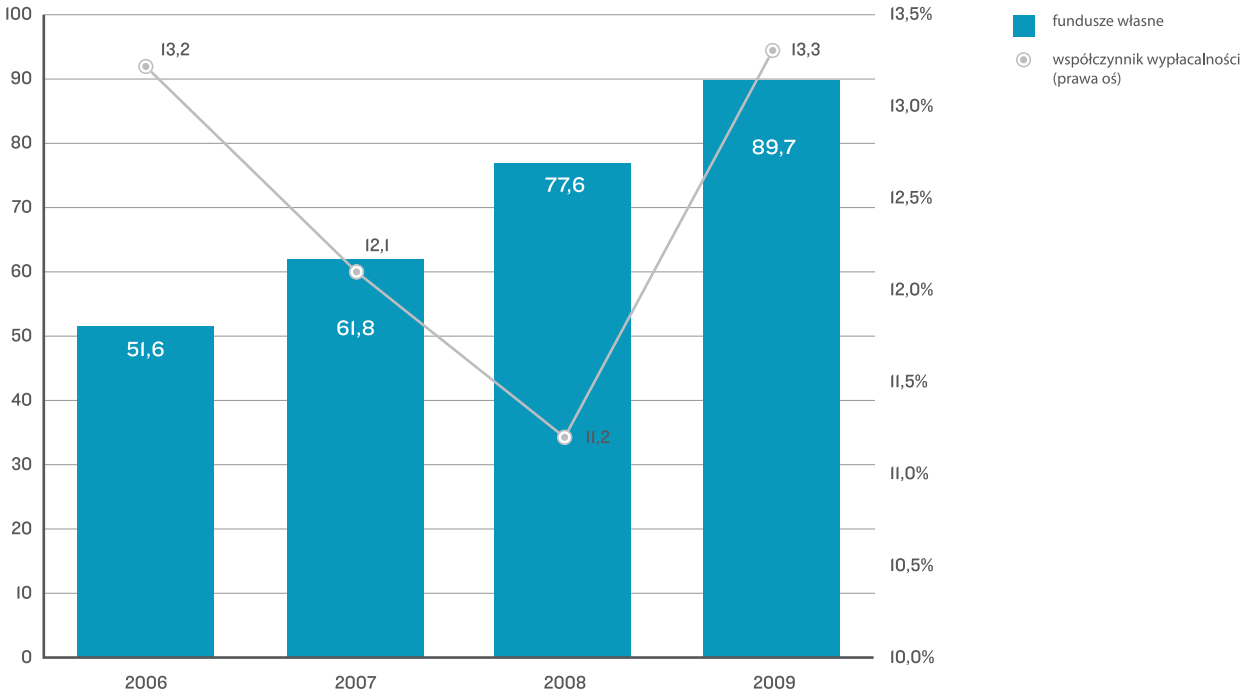

Kontynuowano podjęte rok wcześniej działania w stosunku do nadzorowanych jednostek mające na celu bieżące monitorowanie ich działalności, a zwłaszcza sytuacji płynnościowej. Organ nadzoru niezwłocznie reagował na docierające do niego sygnały dotyczące problemów grup kapitałowych, które mogły przełożyć się na sytuację spółek zależnych działających w Polsce, koncentrując się na spotkaniach z zarządami banków, kontaktach z nadzorami macierzystymi oraz pracach regulacyjnych.

Monitorowano wykonanie przez banki obowiązków wynikających z art. 141g ustawy Prawo bankowe, dotyczących przekazywania skonsolidowanych sprawozdań finansowych banków, holdingów oraz sprawozdań finansowych podmiotów zależnych i blisko powiązanych. Stwierdzono pojedyncze przypadki niepełnego wywiązywania się podmiotów z powyższego obowiązku.

Rozpatrywane były również składane przez banki – na podstawie przepisów Prawo bankowe – wnioski w sprawach indywidualnych związanych np. z zaliczaniem do funduszy uzupełniających zobowiązań podporządkowanych (76 wniosków), ze zwolnieniem z obowiązku przekazywania sprawozdań finansowych podmiotów blisko powiązanych z bankiem (19 wniosków), ze zwolnieniem z obowiązku przekazania do KNF sprawozdań skonsolidowanych w wersji przetłumaczonej na język polski (5 wniosków) oraz 2 wnioski w sprawie ograniczenia zakresu tego obowiązku.

W 2009 r. kontynuowano analizę wniosków i zawiadomień outsourcingowych. Wydano 24 decyzje zezwalające na zawarcie umów o powierzenie wykonywania czynności przez przedsiębiorców zagranicznych lub za granicą – świadczenia usług przetwarzania danych, udostępniania systemów informatycznych, obsługi i utrzymywania systemów informatycznych – oraz 17 decyzji zezwalających na zawarcie umów wykonywania w imieniu i na rzecz banku pośrednictwa w zakresie czynności bankowych polegających m.in. na zawieraniu oraz zmianie umów rachunków bankowych i umów kredytowych innych niż kredyt konsumencki.

Ponadto rozpatrywane były wnioski o umorzenie prowadzonych postępowań administracyjnych dotyczących złożonych wniosków outsourcingowych (7 wniosków), jak również wniosków banków w sprawach różnych (13 wniosków).

Wydano 31 postanowień o wyrażeniu stanowiska w sprawie wpisania banku/oddziału instytucji kredytowej na listę gwarantów, o których mowa w art. 52 ust. 1 ustawy Prawo celne.

Prowadzono także intensywną współpracę z zagranicznymi nadzorami macierzystymi związaną głównie z wymianą informacji o nadzorowanych jednostkach oraz z uczestnictwem w spotkaniach i kolegiach nadzorczych. Przedstawiciele nadzoru uczestniczyli w 21 kolegiach nadzorczych oraz w jednej inspekcji w zakresie badania ICAAP.

Podobnie jak w poprzednich latach, w ramach nadzoru analitycznego w 2009 r. przygotowywano informacje w sprawie nadania numerów Ewidencji Klientów Zagranicznych (EKZ; 471 pism), oraz nadano 3 243 numery EKZ.

W 2009 r. prowadzono również prace nad tworzeniem jednostkowego kwartalnego i miesięcznego Raportu Wskaźników Ekonomiczno-Finansowych, opartych na Systemie Informacji Sprawozdawczej (SIS) oraz opracowywano Instrukcję użytkownika Raportu Wskaźników Ekonomiczno-Finansowych (dalej „RWEF"). Nowa wersja raportów RWEF, wyliczanych na podstawie danych z pakietów FINREP i COREP, oraz Instrukcja użytkownika będą wykorzystywane przez analityków do celów analitycznych oraz przez banki na potrzeby porównania z innymi bankami w ramach grup rówieśniczych.

Komisja Nadzoru Finansowego sprawowała również kompleksowy nadzór analityczny bezpośrednio nad działalnością poszczególnych banków wzmacniając bezpieczeństwo polskiego sektora bankowego i przyjmując opracowania w okresach kwartalnych 2009 r. („Informacje o sytuacji banków") sporządzane na podstawie miesięcznych i kwartalnych sprawozdań przekazywanych przez banki do NBP oraz Raportu Wskaźników Ekonomiczno-Finansowych na tle grupy rówieśniczej. Wymienione opracowania (także ich wersje anglojęzyczne) są udostępniane szerokiemu gronu odbiorców za pośrednictwem strony internetowej KNF.

Istotnym elementem były również przekrojowe raporty w zakresie walutowych instrumentów pochodnych. Na stronie internetowej Komisji Nadzoru Finansowego opublikowany został również raport „Finansowanie nieruchomości przez banki w Polsce – stan na grudzień 2008 roku".

Nadzór nad bankami objętymi postępowaniem naprawczym

Zgodnie z przepisami ustawy Prawo bankowe, przesłankami wszczęcia przez bank postępowania naprawczego są powstanie straty bilansowej bądź groźba jej powstania, albo powstanie niebezpieczeństwa niewypłacalności banku. Działania Komisji Nadzoru Finansowego wobec banków objętych postępowaniem naprawczym były ukierunkowane na poprawę ich efektywności działania oraz jakości zarządzania. Stosowane przez Komisję wobec banków środki nadzorcze były uzależnione od oceny ryzyka występującego w tych bankach.

Zadania nadzorcze wobec tej grupy banków obejmowały w szczególności:

- prowadzenie bieżącej analizy sytuacji ekonomiczno-finansowej banków oraz dokonywanie oceny realizacji programów postępowania naprawczego,
- sporządzanie opinii nt. przygotowanych przez banki programów postępowania naprawczego,
- przygotowywanie dla KNF propozycji działań w trybie nadzoru,
- wymianę informacji z Bankowym Funduszem Gwarancyjnym o sytuacji finansowej niektórych banków oraz powiadamianie Funduszu o działaniach podejmowanych w trybie nadzoru,
- wymianę informacji z Narodowym Bankiem Polskim w ramach podpisanej umowy o współpracy i wymianie informacji pomiędzy KNF a NBP.

Podejmowane przez Komisję działania wobec banków miały na celu zapewnienie bezpieczeństwa depozytów zgromadzonych na rachunkach bankowych. Ma to szczególne znaczenie biorąc pod uwagę wielkość środków powierzonych bankom przez podmioty sektora niefinansowego.

W 2009 r. w grupie banków komercyjnych postępowaniem naprawczym było objętych 10 banków (w 2008 r. – 4), a 1 bank (w 2008 r. – 1) prowadził działania restrukturyzacyjne w przejętym przedsiębiorstwie bankowym innego banku. Spośród 10 banków objętych postępowaniem naprawczym w badanym okresie dwa banki połączyły się i opracowany został jeden program dla połączonego banku. W 2009 r. akceptację KNF uzyskał program postępowania naprawczego 1 banku.

Ponadto w 2009 r. monitorowano również 4 postępowania likwidacyjne i 1 postępowanie upadłościowe rozpoczęte w latach poprzednich.

Na koniec 2008 r. postępowaniu naprawczemu podlegało 14 banków spółdzielczych, a ich programy naprawcze związane były z samodzielną sanacją. W 2009 r. 5 banków spółdzielczych realizowało zaakceptowane programy naprawcze, w tym 2 programy zaakceptowane przez KNF, a 3 – przez KNB. Realizacja programów nie odbiegała od przyjętych założeń, niemniej z uwagi na sytuację w jednym z banków KNF powołała kuratora nadzorującego wykonanie przez ten bank programu naprawczego. Programy pozostałych 4 banków są przygotowywane do akceptacji przez KNF.

WYKRES 16. PROGRAMY NAPRAWCZE ORAZ RESTRUKTURYZACYJNE W BANKACH KOMERCYJNYCH W LATACH 2006-2009

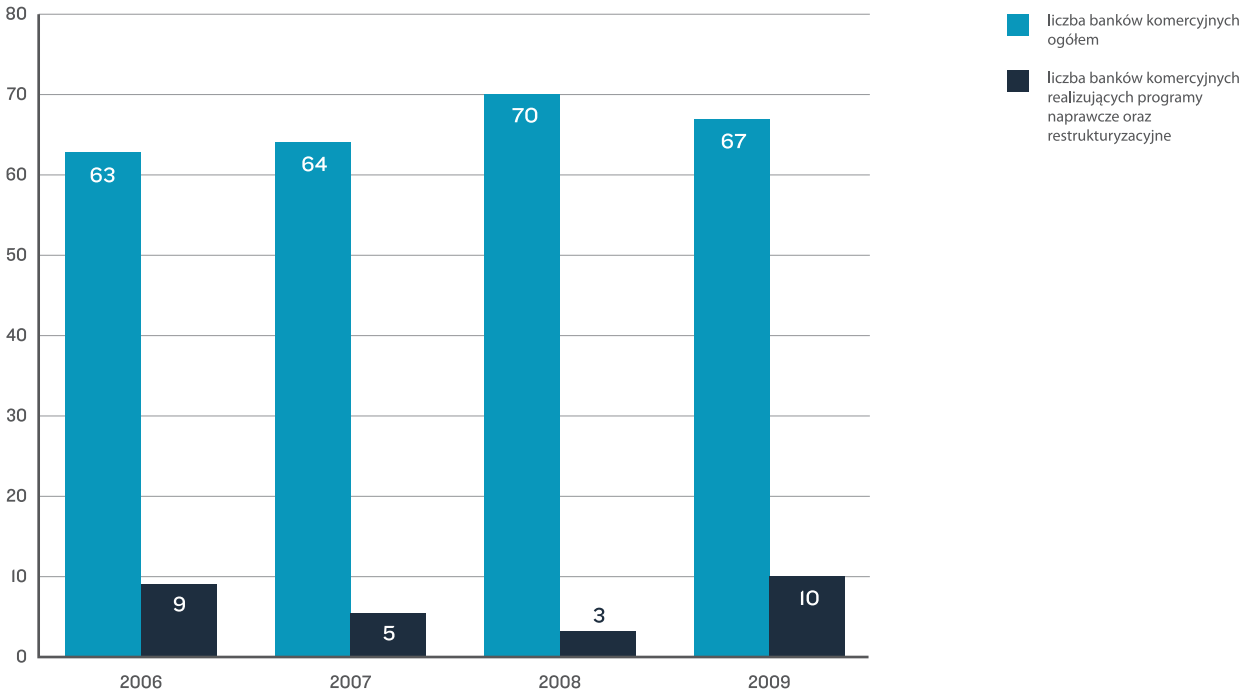

W porównaniu z 2008 r. liczba banków komercyjnych realizujących programy naprawcze oraz restrukturyzacyjne wzrosła, co było związane z pogorszeniem sytuacji ekonomiczno-finansowej niektórych banków. Ilustruje to Wykres 16.

WYKRES 17. DEPOZYTY SEKTORA NIEFINANSOWEGO W BANKACH KOMERCYJNYCH OGÓŁEM ORAZ W BANKACH REALIZUJĄCYCH PROGRAMY NAPRAWCZE W LATACH 2006-2009 (W MLD ZŁ)

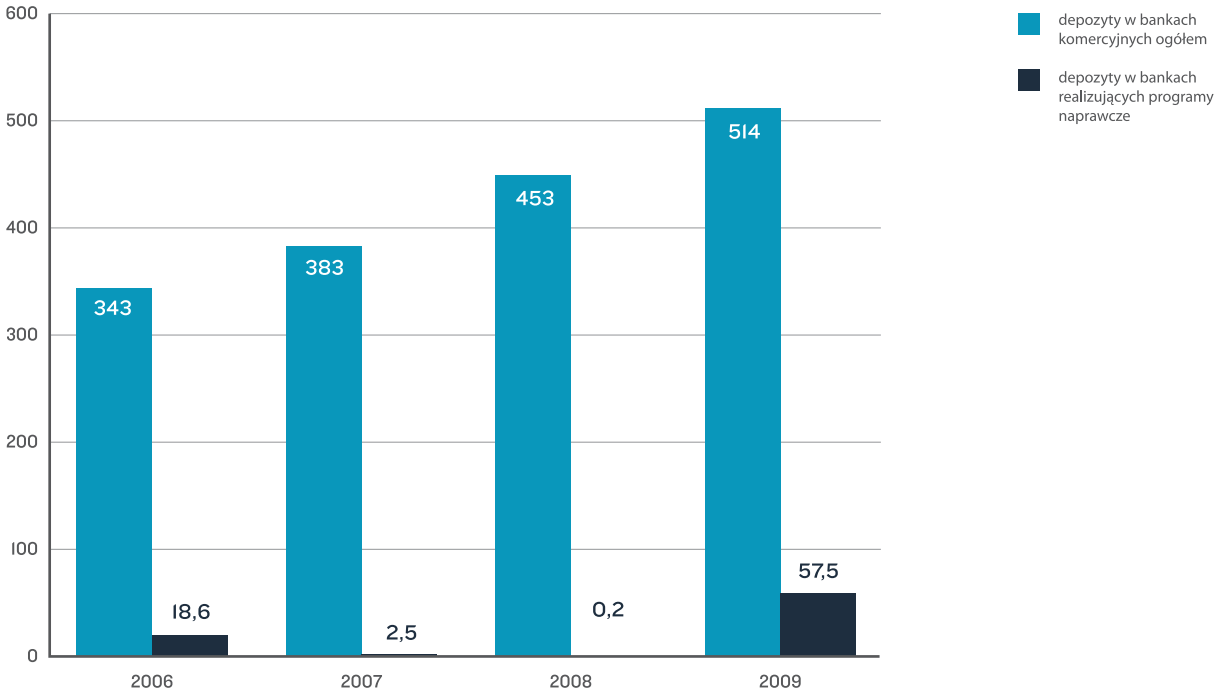

Zadania inspekcyjne

Czynności kontrolne w bankach

Inspekcje na miejscu w banku – obok czynności analitycznych (służących bieżącemu monitorowaniu banku) oraz nadzoru regulacyjnego i licencyjnego – stanowią kluczowy element modelu nadzoru bankowego przyjętego w Polsce. Stosowane rozwiązania są zgodne z metodologią podstawowych zasad efektywnego nadzoru bankowego Komitetu Bazylejskiego ds. Nadzoru Bankowego, która stanowi m.in., iż efektywny system nadzoru bankowego powinien obejmować funkcję inspekcji na miejscu.

Czynności kontrolne w bankach w 2009 r.[12] realizowano na podstawie przepisów prawa oraz jednolitych standardów i procedur badania zawartych w Podręczniku inspekcji na miejscu oraz w uzupełniających je metodykach inspekcji. Zakres czynności kontrolnych dostosowywano do sytuacji danego banku i koncentrowano się na najistotniejszych – z punktu widzenia bezpieczeństwa systemu oraz danego banku – rodzajach ryzyka występujących w działalności poszczególnych banków.

Czynności realizowane w ramach inspekcji kompleksowych standardowo obejmowały badanie następujących obszarów: jakość aktywów, płynność, ryzyko rynkowe (w tym ryzyko stóp procentowych i ryzyko operacji walutowych), ryzyko operacyjne, wynik finansowy, kapitał, zarządzanie z uwzględnieniem przestrzegania przepisów prawa regulujących działalność bankową, statutu i spełniania warunków określonych w zezwoleniu na utworzenie banku. Głównym celem badań w ramach prowadzonych inspekcji kompleksowych jest stwierdzenie, czy podstawowe warunki stabilności i finansowego bezpieczeństwa banku, tj. jakość procesu zarządzania, uzyskiwany wynik finansowy oraz posiadany kapitał, są adekwatne do podejmowanego przez bank ryzyka. Podczas inspekcji na miejscu szczególna uwaga poświęcana jest procesowi zarządzania bankiem, w tym jakości zarządzania występującym w działalności banku ryzykiem i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej.

W 2009 r. nadzór bankowy przeprowadził następujące czynności kontrolne:

- 59 inspekcji kompleksowych, w tym:
  - 11 inspekcji w bankach komercyjnych,
  - 48 inspekcji w bankach spółdzielczych;
- 9 inspekcji problemowych, w tym:
  - 6 inspekcji w bankach komercyjnych,
  - 3 inspekcje w bankach spółdzielczych;
- 18 inspekcji problemowych w bankach spółdzielczych w zakresie określonym w ustawie o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu (Dz.U. 2003 nr 153 poz. 1505, z późn. zm.),
- 5 postępowań wyjaśniających, w tym:
  - 2 w bankach komercyjnych,
  - 3 w bankach spółdzielczych.

W ramach współpracy Urzędu KNF i NBP przeprowadzone zostały kontrole prawidłowości naliczania i odprowadzania wymaganej wysokości rezerwy obowiązkowej w bankach komercyjnych – w ramach 11 inspekcji kompleksowych.

W trakcie czynności kontrolnych przeprowadzonych w 2009 r. w bankach komercyjnych szczególną uwagę zwrócono na następujące działania banków, który prowadziły lub mogły prowadzić do wzrostu niekontrolowanego ryzyka:

- sposób dokonywania przez banki oceny zdolności kredytowej klientów,
- zarządzanie przez banki ryzykiem związanym z walutowymi instrumentami pochodnymi, w tym jakość i zakres informacji, jakie były udzielane klientom przy oferowaniu poszczególnych produktów bankowych (zwłaszcza informacji dotyczących ryzyka wynikającego z transakcji),
- wyliczanie wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego i ryzyka operacyjnego oraz wyznaczanie i utrzymywanie przez banki kapitału wewnętrznego w ramach filaru II,
- przestrzeganie zapisów Uchwały nr 383/2008 KNF w zakresie procesu zarządzania ryzykiem bankowym i systemu kontroli wewnętrznej,
- zarządzanie przez banki ryzykiem związanym z kredytami na finansowanie nieruchomości, m.in. pod kątem praktycznych aspektów realizacji zapisów Rekomendacji S (II) dotyczącej dobrych praktyk w zakresie ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- zarządzanie ryzykiem utraty płynności przez banki, w tym przestrzeganie zapisów Uchwały nr 386/2008 KNF – w szczególności w zakresie poprawności kalkulacji nadzorczych miar płynności i ich przestrzegania,
- przeprowadzanie przez banki testów warunków skrajnych[13] i analizy ich wpływu na sytuację badanych banków,
- plany awaryjne działalności,
- rzetelność informacji zawartych w kwestionariuszu BION,
- realizację zaleceń wydanych po poprzednich inspekcjach.

Każda inspekcja kompleksowa kończyła się panelem oceniającym, w ramach którego na podstawie ustaleń zespołu inspekcyjnego przyznawano ocenę globalną i oceny cząstkowe dla obszarów objętych badaniem. Oceny te przekazywano do wiadomości zarządu i rady nadzorczej badanego banku.

[12] Obejmuje czynności kontrolne na daty badania: 31.12.2008 r.; 31.03.2009 r.; 30.06.2009 r.; 30.09.2009 r.
[13] Inaczej: test stresu *(stress test)*.

Ustalenia wynikające z przeprowadzonych czynności kontrolnych zostały zawarte w protokołach z inspekcji, a informacja na temat nieprawidłowości stwierdzonych w banku z kapitałem zagranicznym była również przekazywana do nadzoru macierzystego właściciela banku. Ustalenia inspekcyjne wykazały m.in., że w zbadanych bankach w procesie zarządzania ryzykiem najczęściej występowały nieprawidłowości wymienione poniżej. Należy mieć na uwadze, że w 2009 r. po raz pierwszy dokonano pełnej oceny wdrożenia przez banki przepisów dyrektywy CRD[14] (ang. *Capital Requirement Directive*).

Ryzyko kredytowe

- zbyt liberalne zasady oceny zdolności kredytowej klientów detalicznych,
- niestosowanie się banków do Rekomendacji A Komisji Nadzoru Bankowego z 2002 r. dotyczącej zarządzania ryzykiem towarzyszącym zawieraniu przez banki transakcji na rynku instrumentów pochodnych,
- niedostosowanie metod wyceny ekspozycji do postanowień MSR 39 i MSR 37 oraz Rekomendacji R Komisji Nadzoru Bankowego z 2006 roku,
- słabości w ocenie ryzyka projektów inwestycyjnych,
- brak polityki zarządzania ryzykiem kredytowym związanym z rynkiem nieruchomości,
- niewystarczająca kontrola i monitorowanie wartości nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie kredytu – w szczególności w zakresie monitorowania prawnych form zabezpieczenia kredytów hipotecznych oraz egzekwowania od kredytobiorców kompletu dokumentów związanych z ustanowionymi prawnymi formami zabezpieczeń,
- brak rozdzielenia funkcji sprzedaży od funkcji oceny ryzyka (w bankach spółdzielczych przypadki te były częstsze),
- brak przeprowadzania testów warunków skrajnych w celu oceny wpływu niekorzystnych uwarunkowań rynkowych na zdolność kredytową dłużnika i jakość portfela kredytowego.

Ryzyko płynności

- brak określenia stabilnych źródeł finansowania aktywów,
- niewystarczająca jakość narzędzi pomiaru ryzyka (w tym nieprawidłowości w zakresie urealniania terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów, brak wystarczającej analizy płynności walutowej oraz pogłębionej analizy płynności długoterminowej, jak również zasad przeprowadzania testów warunków skrajnych),
- nieadekwatne plany awaryjne utrzymania płynności (w tym niekompletne scenariusze, błędy w przyjętych założeniach oraz brak określenia przesłanek i poziomu wskaźników uruchamiających procedurę awaryjną),
- uchybienia w systemie limitów wykorzystywanych do ograniczania ryzyka płynności (w tym ich niekompletność, brak weryfikacji, nieprzestrzeganie) i nieprawidłowości w zakresie raportowania,
- niedostosowanie zasad kalkulacji nadzorczych miar płynności do zapisów Uchwały nr 386/2008 KNF oraz nieprzestrzeganie nadzorczych miar płynności,
- sporządzanie niewystarczającej informacji zarządczej dotyczącej ryzyka płynności.

Ryzyko rynkowe (ryzyko stóp procentowych i ryzyko operacji walutowych)

- nie w pełni dostosowany do złożoności i skali prowadzonej działalności proces zarządzania ryzykiem rynkowym,
- brak określenia dopuszczalnej tolerancji na ryzyko rynkowe (jego składowe),
- przypadki nieprzestrzegania przez dealerów procedur wewnętrznych,
- brak niezależnej weryfikacji metod i modeli pomiaru ryzyka,
- niewłaściwy system limitów ograniczających ryzyko,
- brak akceptacji przekroczenia limitów,
- brak pomiaru niektórych rodzajów ryzyka rynkowego,
- nieuwzględnianie zaangażowania w walutowe instrumenty pochodne w procesie całkowitej oceny ryzyka kredytowego klienta,
- niepełna lub niewłaściwa kontrola realizowana przez audyt wewnętrzny oraz kontrola funkcjonalna,
- niewystarczający nadzór Zarządu, Rady Nadzorczej oraz komitetu ALCO (ang. *Assets and Liabilities Committee*) nad procesem zarządzania ryzykiem rynkowym.

Ryzyko operacyjne

- brak kompleksowego zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- niewykorzystywanie baz danych o zdarzeniach i stratach operacyjnych na potrzeby zarządzania ryzykiem,
- brak identyfikacji krytycznych procesów biznesowych,
- nieuwzględnienie niektórych procesów krytycznych dla działalności banku w planach utrzymania ciągłości działania (dalej „BCP"; ang. *Business Continuity Plan*) i planach awaryjnych (dalej „DRP"; ang. *Disaster Recovery Planning*),
- brak uwzględniania podmiotów zewnętrznych świadczących usługi dla banku w planach utrzymania ciągłości działania,
- brak aktualizacji i testów planów BCP i DRP,
- niewystarczające przygotowanie pracowników audytu wewnętrznego do badań w zakresie ryzyka operacyjnego, przy braku specjalistycznych audytów zewnętrznych (np. audytów bezpieczeństwa).

[14] Dyrektywa 2006/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r., w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe oraz Dyrektywa 2006/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie adekwatności kapitałowej firm inwestycyjnych i kredytowych.

Adekwatność kapitałowa

- brak procedur wewnętrznych dotyczących szacowania kapitału wewnętrznego lub ich niedostosowanie do wymogów Uchwały nr 383/2008 KNF, w tym niezatwierdzenie procedur przez Zarząd,
- niewystarczająca jakość procesu szacowania kapitału wewnętrznego (w tym brak udokumentowania kryteriów uznawania danego ryzyka za istotne, nieprawidłowości w pomiarze poszczególnych czynników ryzyka, nieuwzględnianie w procesie niektórych rodzajów ryzyka),
- utrzymywanie kapitału wewnętrznego na poziomie niezapewniającym pokrycia wszystkich istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności banku,
- brak procedur szczegółowo określających zasady obliczania wymogu kapitałowego zgodnie z Uchwałą nr 380/2008 KNF lub niestosowanie ich w praktyce (m.in. w zakresie klasyfikacji ekspozycji do poszczególnych klas ekspozycji oraz przypisywania wag ryzyka kredytowego),
- nieuwzględnianie niektórych ekspozycji przy wyliczaniu wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
- niewystarczające mechanizmy kontrolne, które zapewniałyby poprawną kalkulację wymogu kapitałowego,
- uchybienia w procesie planowania kapitałowego.

Proces zarządzania bankiem

- niedostosowanie strategii działania do sytuacji banku i uwarunkowań rynkowych,
- posiadanie nieaktualnych planów finansowych,
- brak wystarczającego nadzoru rad nadzorczych nad systemem kontroli wewnętrznej i ryzykiem, skutkujące niedostosowaniem procesu zarządzania do poziomu ryzyka,
- brak efektywnego i zintegrowanego procesu zarządzania ryzykiem, w tym brak identyfikowania całkowitej ekspozycji kredytowej klienta korzystającego z różnych usług finansowych oferowanych przez bank,
- przypadki braku rozdzielenia funkcji operacyjnych i kontrolnych (w bankach spółdzielczych przypadki te były częstsze),
- brak wsparcia procesu zarządzania ryzykiem przez systemy informatyczne przy niewykorzystaniu ich pełnej funkcjonalności,
- niewystarczające systemy informacji zarządczej (nieprzedstawianie w raportach wewnętrznych istotnych informacji lub błędy),
- niespójność regulacji wewnętrznych i częste niedostosowanie ich do aktualnej struktury organizacyjnej,
- brak skutecznej kontroli nad pośrednikami kredytowymi,
- nieskutecznie realizowana funkcja zapewnienia zgodności tj. *compliance* (wiele stwierdzonych przypadków naruszenia przepisów prawa i regulacji wewnętrznych),
- nie w pełni skuteczny audyt wewnętrzny,
- przypadki niestosowania się do zaleceń wydanych po poprzedniej inspekcji (mimo informowania nadzoru bankowego o ich pełnej realizacji),
- występowanie błędów w sprawozdawczości obligatoryjnej.

Po każdej inspekcji banki były zobowiązywane do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości i przygotowania szczegółowego harmonogramu prac związanych z realizacją zaleceń Komisji Nadzoru Finansowego. Realizacja zaleceń Komisji jest monitorowana na podstawie raportów banków na bieżąco, w ramach analizy „zza-biurka" oraz w trakcie kolejnej inspekcji w banku, jak również w ramach spotkań nadzoru z kierownictwem banku i przedstawicielami nadzoru macierzystego. Nieskuteczna realizacja zaleceń KNF przez bank lub nierzetelne informowanie o ich realizacji mogą być podstawą do udzielenia bankowi upomnienia.

W wyniku inspekcji kompleksowych przeprowadzonych w 2009 r. Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego udzielił 4 upomnień [15] bankom komercyjnym m.in. za brak podjęcia skutecznych działań w celu realizacji zaleceń Komisji i nieprzestrzeganie określonych przepisów prawa, skutkujące wzrostem ryzyka w działalności banku.

Ponadto w 2009 r. wydano z upoważnienia Komisji Nadzoru Finansowego:

- zalecenia poinspekcyjne dla 58 banków spółdzielczych,
- 30 analiz kwartalnych sprawozdań z realizacji programów naprawczych banków,
- 13 wystąpień nadzorczych do banków, w tym w sprawie przekroczenia wskaźnika koncentracji zaangażowań i osiągnięcia norm płynności,
- 197 pism dotyczących klasyfikacji ekspozycji kredytowych do poszczególnych grup ryzyka,
- 138 zaświadczeń potwierdzających uprawnienia do wykonywania działalności bankowej.

[15] Według stanu na 31 grudnia 2009 roku.

Walidacja wniosków o stosowanie zaawansowanych metod wyliczania wymogów kapitałowych

W 2009 r. Komisja – jako nadzór goszczący – wydała dla nadzoru konsolidującego opinię (zgodę warunkową) do wniosku złożonego przez jeden bank w zakresie stosowania zaawansowanej metody wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego (dalej „AMA"; ang. *Advanced Measurement Approach*). Komisja wydała również dwie zgody na stosowanie przez jeden bank własnych modeli wyznaczania współczynników delta opcji.

W 2009 r. realizowano również bieżącą i ciągłą współpracę z bankami oraz nadzorami konsolidującymi w zakresie:

- analizy wniosków oraz planowanych wniosków (i niezbędnej dokumentacji) dotyczących wydania decyzji / wyrażenia opinii w zakresie zgody na stosowanie metod statystycznych do obliczania wymogów kapitałowych z tytułu:
  - ryzyka kredytowego IRB (ang. *Internal Ratings Based [Approach]*),
  - ryzyka operacyjnego AMA,
  - ryzyka rynkowego, w tym modeli obliczania współczynników delta na potrzeby wyliczania ekwiwalentu dla opcji zawieranych w obrocie pozagiełdowym oraz modeli wrażliwości, wykorzystywanych do wyznaczania pozycji pierwotnych instrumentów portfela handlowego na potrzeby wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych;
- weryfikacji spełnienia przez bank warunków określonych w decyzji o stosowaniu metod statystycznych do obliczania wymogów kapitałowych dla ryzyka kredytowego,
- zmian trybu (w stosunku do określonego w wydanej wcześniej decyzji) wprowadzania metod statystycznych do obliczania wymogów kapitałowych dla ryzyka kredytowego.

Zadania o charakterze regulacyjno-ostrożnościowym

Do najważniejszych zadań regulacyjno-ostrożnościowych w 2009 r. należało:

- przygotowanie projektu uchwały KNF w sprawie innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy podstawowych banku, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy podstawowych banku. Projekt uchwały został przyjęty przez Komisję Nadzoru Finansowego na posiedzeniu 14 października 2009 r., uchwała w tym samym dniu weszła w życie;
- przygotowanie projektu nowelizacji Rekomendacji A dotyczącej zarządzania ryzykiem towarzyszącym zawieraniu przez banki transakcji na rynku instrumentów pochodnych oraz projekt nowelizacji Rekomendacji I dotyczącej zarządzania ryzykiem walutowym w bankach oraz zasad dokonywania przez banki operacji obciążonych ryzykiem walutowym;
- przygotowanie projektu Rekomendacji T dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych;
- wyjaśnianie i rozstrzyganie wątpliwości banków w zakresie regulacji ostrożnościowych, szczególnych zasad rachunkowości banków, sporządzania sprawozdań finansowych, w tym skonsolidowanych sprawozdań finansowych banków;
- opracowywanie, we współpracy z bankami i NBP, zmian w systemie sprawozdawczości nadzorczej banków wynikających ze zmian w obowiązujących aktach prawnych oraz z potrzeb w zakresie pozyskiwania informacji od banków na potrzeby nadzoru bankowego;
- opracowywanie – w ramach udziału w pracach grup eksperckich Unii Europejskiej, Komitetu Bazylejskiego ds. Nadzoru Bankowego a także na podstawie innych informacji w zakresie nadzoru bankowego, wydawanych przez zagraniczne nadzory bankowe –propozycji lub zmian regulacji i rekomendacji ostrożnościowych z uwzględnieniem lokalnych czynników ryzyka i sytuacji polskiego sektora bankowego.

We wrześniu 2008 r. nastąpiło gwałtowne osłabienie walut wielu krajów wschodzących, w tym polskiej waluty, co doprowadziło do wzrostu poziomu zobowiązań przedsiębiorstw wobec banków z tytułu zajmowanych pozycji na instrumentach pochodnych. Przekraczanie limitów wyznaczonych na transakcje pochodne wielokrotnie skutkowało wezwaniem przez bank do złożenia dodatkowego zabezpieczenia w formie depozytu w wysokości często przekraczającej możliwości finansowe (płynnościowe) przedsiębiorstw. Dokonana przez UKNF analiza skali zjawiska wskazała, że było ono znacznie mniejsze niż sugerowały media i nie stanowiło zagrożenia dla sektora bankowego.

Urząd KNF na bieżąco monitoruje sytuację na rynku finansowym, współpracuje z bankami, instytucjami finansowymi (Związkiem Banków Polskich, Ministerstwem Finansów, Narodowym Bankiem Polskim) oraz niefinansowymi (m.in. Stowarzyszeniem na Rzecz Obrony Polskich Przedsiębiorstw, przedsiębiorcami, posłami), a syntetyczne wyniki przeprowadzanych analiz oraz stanowisko Urzędu w przedmiotowej sprawie jest na bieżąco przekazywane bankom (w trybie indywidualnym i w formie zaleceń systemowych) oraz opinii publicznej. Banki – m.in. na skutek działań nadzorczych, jak również z uwagi na potrzebę poprawy wizerunku – rozpoczęły modyfikację procesów sprzedaży instrumentów pochodnych (m.in. poprzez

większą dbałość o dopasowanie produktu do potrzeb klienta), jak i sposobu zarządzania ryzykiem rynkowym.

Rekomendacja A dotycząca zarządzania ryzykiem towarzyszącym zawieraniu przez banki transakcji na rynku instrumentów pochodnych oraz Rekomendacja I dotycząca zarządzania ryzykiem walutowym w bankach oraz zasad dokonywania przez banki operacji obciążonych ryzykiem walutowym

Inicjatywa nowelizacji Rekomendacji A oraz Rekomendacji I była reakcją Komisji Nadzoru Finansowego na sytuację sektora finansowego wywołaną skutkami ogólnoświatowego kryzysu finansowego. Wśród przyczyn negatywnych tendencji w polskim sektorze bankowym wymienić należy m.in. słabości występujące w procesie zarządzania ryzykiem walutowym w bankach oraz słabości występujące w procesie zarządzania ryzykiem towarzyszącym zawieraniu przez banki transakcji na walutowych instrumentach pochodnych. W wyniku prowadzonych prac analitycznych oraz inspekcyjnych Urząd Komisji Nadzoru Finansowego przekazał prezesom banków pismo zawierające wnioski z analizy zaangażowania podmiotów gospodarczych w transakcje walutowymi instrumentami pochodnymi, a także zalecenia w zakresie procesu sprzedaży oraz zarządzania ryzykiem ww. instrumentami. Wśród wskazanych elementów, które stały się przyczyną opracowania nowelizacji Rekomendacji A oraz I, należy wskazać m.in.:

- zasady polityki i procedury – sposób badania zdolności klienta do zawierania opisywanych transakcji,
- monitorowanie i kontrola ryzyka – sposób zarządzania ryzykiem związanym z walutowymi instrumentami pochodnymi,
- systemy zarządzania ryzykiem – rozbudowa systemów/ procedur umożliwiających usprawnienie procesu przepływu informacji pomiędzy jednostkami odpowiedzialnymi za zarządzanie ryzykiem,
- proces monitorowania ryzyka – badanie całościowej ekspozycji klienta i zdolności wypełnienia zobowiązań w ujęci indywidualnym i portfelowym,
- dokumentacje i wymianę informacji z klientem.

Ponadto zadania o charakterze regulacyjno-ostrożnościowym obejmowały:

- sporządzanie analiz dotyczących walutowych transakcji pochodnych zawieranych przez banki z przedsiębiorstwami,
- przekazywanie zaleceń dotyczących zawierania przez banki transakcji instrumentami pochodnymi z podmiotami niefinansowymi oraz wytycznych dotyczących zarządzania ryzykiem wynikającym z tych transakcji (w trybie indywidualnym – w odniesieniu do poszczególnych banków oraz w ujęciu systemowym), mających na celu ograniczanie ryzyka instrumentów pochodnych w systemie bankowym,
- uczestniczenie w przygotowywaniu rządowego programu społeczno-gospodarczego rozwiązania problemu walutowych transakcji pochodnych niezawieranych w celach spekulacyjnych.

Uchwalenie przez Komisję Nadzoru Finansowego znowelizowanych Rekomendacji A i I pozwoli ograniczyć prawdopodobieństwo wystąpienia w przyszłości zjawisk kryzysowych o podobnym charakterze, tj. przyczyni się do:

- ograniczenia ryzyka kredytowego związanego z zawieraniem walutowych transakcji kredytowych,
- usprawnienia procesu zarządzania ryzykiem walutowym w bankach,
- zwiększenia ogólnej stabilności i bezpieczeństwa sektora bankowego,
- pozytywnych zjawisk w polskiej gospodarce, zarówno w obszarze przedsiębiorstw, jak i osób fizycznych.

Ponadto wprowadzenie zmian do Rekomendacji A powinno ograniczyć ryzyko kredytowe związane z zawieraniem transakcji pochodnych, nie przyczyniając się jednocześnie do zbyt znacznego wzrostu kosztów po stronie banków.

Rekomendacja T dotycząca dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych

W okresie objętym sprawozdaniem kontynuowano prace nad projektem Rekomendacji T, mającej na celu poprawienie standardów oceny zdolności kredytowej klientów detalicznych banków. W 2009 r. przewidywania co do stanu gospodarki były niepewne i trudno było przewidzieć i ocenić skutki oddziaływania na rynek takim narzędziem, jak Rekomendacja. Kwestia terminu wprowadzenia w życie Rekomendacji T była omawiana na posiedzeniach Komitetu Stabilności Finansowej 14 stycznia 2009 r. oraz 12 lutego 2009 r. i wstrzymanie jej wydania było jednomyślnym poglądem członków KSF. Wobec zmian w polityce kredytowej banków powstała możliwość dokończenia niezbędnych konsultacji z sektorem, wykonania obiektywnej analizy oddziaływania i wyboru bardziej sprzyjającego momentu wprowadzenia rekomendacji. W tym czasie prowadzono dodatkowe prace analityczne i przeprowadzono szereg konsultacji z sektorem bankowym, które doprowadziły do wypracowania wspólnego stanowiska.

W szczególności analizie poddano kształtowanie się kosztów utrzymania (zwłaszcza strukturę wydatków) oraz praktyki nadzorcze w innych państwach. Na bieżąco monitorowano jakość portfela i zjawisko przekredytowania. W kontekście zaproponowanego w projekcie maksymalnego poziomu wartości zadłużenia gospodarstw domowych do dochodu netto zostały przez nadzór przeprowadzone kolejne badania dotyczące wskaźnika obsługi zadłużenia gospodarstw domowych (ang. *Debt Service Coverage Ratio*).

Szeroki zakres konsultacji z bezpośrednimi adresatami Rekomendacji T zapewnił możliwość uwzględnienia konstruktywnych uwag i propozycji sektora finansowego w ostatecznym projekcie Rekomendacji. W październiku 2009 r. przeprowadzono badanie ankietowe mające na celu ocenę wpływu Rekomendacji T na sektor bankowy.

Podstawowym celem Rekomendacji T jest poprawa zarządzania ryzykiem ekspozycji detalicznych w bankach, aby ograniczyć ilość udzielanych złych kredytów i w konsekwencji straty kredytowe. Zamiar ten nie dotyczy kredytów niespłacanych z powodu zmian w sytuacji kredytobiorców, których nie można było przewidzieć w momencie udzielania kredytu. Intencją jest wprowadzenie zmian ograniczających przypadki udzielania kredytów, które na podstawie obiektywnych informacji – pozyskanych bez nadmiernego nakładu środków w procesie kredytowym – nie powinny zostać udzielone.

Ograniczanie strat kredytowych jest środkiem do realizacji podstawowego celu postawionego zarówno przed nadzorem, jak i bankami, którym jest ochrona środków gromadzonych na rachunkach bankowych. Zapisy Rekomendacji powinny przyczynić się do wzrostu stabilności i bezpieczeństwa sektora bankowego, szczególnie w sytuacji – mogących pojawiać się z większą częstotliwością – zaburzeń.

Rekomendacja T podniesie także skuteczność oddziaływania Rekomendacji S (II) w zakresie ograniczania ekspozycji w kredytach walutowych i indeksowanych względem walut obcych.

Rekomendacja T powinna również ograniczyć cykliczne oddziaływanie zmian w polityce kredytowej banków oraz zwiększyć świadomość klientów w zakresie podejmowanego przez nich ryzyka. Uzyskane dzięki wprowadzeniu Rekomendacji T obniżenie poziomu kredytów nieregularnych może doprowadzić do pozytywnych zmian w poziomie marż kredytowych (na pokrycie kosztów ryzyka) i przez to zwiększyć dostępność kredytów, kompensując ewentualne negatywne skutki zaostrzenia kryteriów udzielania kredytów.

Nadzór emerytalny

Nadzorem emerytalnym objęta jest działalność w zakresie funduszy emerytalnych (tzw. II filara systemu emerytalnego) i pracowniczych programów emerytalnych (tzw. III filara systemu emerytalnego). Celem nadzoru jest ochrona interesów członków funduszy emerytalnych oraz uczestników pracowniczych programów emerytalnych.

Nadzór nad działalnością inwestycyjną OFE

Zadania z zakresu bieżącego nadzoru nad polityką inwestycyjną funduszy emerytalnych i towarzystw emerytalnych wykonywane były poprzez analizę danych finansowych przekazanych przez podmioty nadzorowane do Komisji Nadzoru Finansowego w formie elektronicznej oraz sprawozdań okresowych: miesięcznych, półrocznych i rocznych struktur aktywów. Niezależnie od powyższego, szczególnej uwadze poddano kwestię przekraczania limitów inwestycyjnych oraz wyceny instrumentów finansowych przez podmioty nadzorowane.

Przyjmowanie oraz weryfikacja poprawności przekazanych raportów dziennych oraz innych informacji było wykonywane na bieżąco wraz z równoczesnym procesem wyjaśniania ewentualnych błędów stwierdzonych w przesyłanych danych.

Zadania Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie nadzoru nad polityką inwestycyjną funduszy emerytalnych i towarzyst w emerytalnych realizowane były również poprzez:

- analizę sprawozdań finansowych podmiotów nadzorowanych w zakresie prowadzonej działalności inwestycyjnej,
- analizę transakcji zawieranych na rynku kapitałowym, pod kątem rentowności oraz ryzyka związanego z nabyciem określonego instrumentu finansowego wynikającego z jego konstrukcji oraz sytuacji finansowej emitenta,
- monitorowanie działań inwestycyjnych funduszy emerytalnych w zakresie zachowania nadrzędnej zasady rentowności i bezpieczeństwa lokat,
- weryfikację wycen instrumentów finansowych znajdujących się w portfelach inwestycyjnych funduszy emerytalnych,
- analizę struktury portfeli inwestycyjnych funduszy emerytalnych, jej zmienności w czasie i przyjętego poziomu ryzyka,
- badanie zgodności zaangażowania aktywów funduszy emerytalnych w kategorie lokat określone przepisami prawa,
- analizę dostępnych instrumentów finansowych oferowanych na rynku kapitałowym pod względem ich przydatności dla działalności lokacyjnej funduszy emerytalnych,
- ocenę efektywności działalności inwestycyjnej funduszy emerytalnych na tle bieżącej sytuacji na rynku kapitałowym oraz sytuacji makroekonomicznej,
- wyliczanie średniej ważonej stopy zwrotu wszystkich otwartych funduszy emerytalnych oraz minimalnej wymaganej stopy zwrotu otwartych funduszy emerytalnych,

- analizę procedur wewnętrznych oraz deklaracji zasad prowadzenia działalności inwestycyjnej w podmiotach nadzorowanych.

W ramach bieżącej kontroli działalności inwestycyjnej Komisja Nadzoru Finansowego stwierdziła przypadki nieumyślnego naruszenia przez otwarte fundusze emerytalne obowiązujących limitów inwestycyjnych. Bezpośrednią przyczyną występujących przypadków przekroczenia limitów inwestycyjnych były wzrost ceny rynkowej lokat oraz wzrost należności ze sprzedaży składników portfela inwestycyjnego. We wszystkich dniach wyceny w 2009 r. wystąpiło łącznie 313 przypadków przekroczenia limitów inwestycyjnych w działalności otwartych funduszy emerytalnych.

TABELA 34. PRZEPISY PRAWA W ZAKRESIE LIMITÓW INWESTYCYJNYCH NARUSZONE PRZEZ OFE W 2009 ROKU

PRZEPIS PRAWA	LICZBA PRZYPADKÓW PRZEKROCZENIA
art. 142 ust. 1 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych	15
par. 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie określenia maksymalnej części aktywów otwartego funduszu emerytalnego, jaka może zostać ulokowana w poszczególnych kategoriach lokat, oraz dodatkowych ograniczeń w zakresie prowadzenia działalności lokacyjnej przez fundusze emerytalne	292
par. 1 ust. 3 rozporządzenia w sprawie ogólnego zezwolenia na lokowanie aktywów funduszy emerytalnych poza granicami kraju	6

Obowiązujące przepisy prawa dotyczące zasad wyceny aktywów i zobowiązań funduszy emerytalnych nakładają na Komisję Nadzoru Finansowego obowiązek każdorazowej weryfikacji przesyłanych przez fundusze emerytalne szczegółowych metodologii wycen instrumentów finansowych, dla których nie jest określony rynek wyceny lub nie jest możliwe dokonanie wyceny w sposób rynkowy z zachowaniem zasady ostrożności. W okresie objętym sprawozdaniem akceptacji organu nadzoru podlegało 197 metodologii wyceny przedstawionych przez OFE oraz 3 metodologie zaproponowane przez PFE. Organ nadzoru występował z żądaniem zmiany metodologii wyceny czterokrotnie w przypadku OFE i jeden raz w przypadku PFE.

TABELA 35. METODOLOGIE WYCENY PRZEKAZANE PRZEZ OFE DO AKCEPTACJI KNF W LATACH 2006-2009

NAZWA OFE	LICZBA PRZESŁANYCH METODOLOGII			
	2006	2007	2008	2009
Amplico OFE*	3	27	15	18
Allianz Polska OFE	3	17	12	12
Aviva OFE Aviva BZ WBK**	19	31	32	23
OFE WARTA	13	29	25	24
ING OFE	5	15	14	13
Nordea OFE	3	22	18	19
Aegon OFE	2	14	11	10
Pekao OFE	3	29	13	12
PKO BP Bankowy OFE***	9	30	19	19
OFE Pocztylion	3	5	8	5
OFE Polsat	3	2	5	2
OFE PZU „Złota Jesień”	3	15	9	9
AXA OFE	10	10	12	12
Generali OFE		8	12	19

OFE Skarbiec-Emerytura****	3	12	3	-
RAZEM	**82**	**266**	**208**	**197**

* do 8.10.2009 – AIG OFE.
** do 31.05.2009 – Commercial Union OFE BPH CU WBK.
*** do 23.12.2009 – Bankowy OFE.
**** 7 listopada 2008 r. zakończono likwidację OFE Skarbiec-Emerytura i nastąpiło przeniesienie jego aktywów do AEGON OFE.

W okresie objętym sprawozdaniem Komisja Nadzoru Finansowego dwukrotnie wyliczyła i podała do publicznej wiadomości wysokość średniej ważonej stopy zwrotu wszystkich otwartych funduszy emerytalnych za okresy od 31 marca 2006 r. do 31 marca 2009 r. oraz od 29 września 2006 r. do 30 września 2009 r. W obu wypadkach wszystkie OFE osiągnęły stopę zwrotu wyższą niż minimalna wymagana stopa zwrotu.

Działania Komisji w obszarze nadzoru nad OFE i PTE uzupełniają analizy przekrojowe dotyczące efektywności działalności inwestycyjnej funduszy emerytalnych. Na posiedzeniach KNF przedłożono następujące raporty dotyczące działalności podmiotów rynku emerytalnego:

- „Działalność inwestycyjna funduszy emerytalnych w okresie od 31 marca 2006 roku do 31 marca 2009 roku",
- „Działalność inwestycyjna funduszy emerytalnych w okresie od 29 września 2006 roku do 30 września 2009 roku".

TABELA 36. USTAWOWE STOPY ZWROTU OFE WYLICZONE I OPUBLIKOWANE PRZEZ KNF W 2009 ROKU (W %)

NAZWA OFE	STOPY ZWROTU ZA OKRES OD 31.03.2006 R. DO 31.03.2009 R.
OFE Allianz Polska	-0,045
Generali OFE	-0,245
Pekao OFE	-0,755
AXA OFE	-1,060
Amplico OFE	-1,932
Nordea OFE	-2,202
AEGON OFE	-2,227
OFE Pocztylion	-2,828
OFE PZU „Złota Jesień"	-2,911
OFE Polsat	-4,080
PKO BP Bankowy OFE	-4,257
ING OFE	-4,628
Aviva OFE Aviva BZ WBK	-4,766
OFE WARTA	-5,544
Średnia ważona stopa zwrotu	-2,930
Minimalna stopa zwrotu	-6,930

NAZWA OFE	STOPY ZWROTU ZA OKRES OD 29.09.2006 R. DO 30.09.2009 R.
Generali OFE	10,385
AXA OFE	10,025
Amplico OFE	9,801
OFE Allianz Polska	9,536
Pekao OFE	8,541
OFE PZU "Złota Jesień"	8,489
AEGON OFE	8,354
OFE Pocztylion	7,966
OFE POLSAT	7,246
Nordea OFE	6,766
PKO BP Bankowy OFE	6,680
ING OFE	6,138
Aviva OFE Aviva BZ WBK	6,075
OFE WARTA	5,369
Średnia ważona stopa zwrotu	7,909
Minimalna stopa zwrotu	3,909

Nadzór nad działalnością finansową i operacyjną oraz nad wypełnianiem obowiązków informacyjnych przez OFE i PTE

Podstawowy zakres nadzoru realizowany przez Komisję Nadzoru Finansowego w obszarze działalności operacyjnej i sytuacji finansowej funduszy emerytalnych oraz towarzystw emerytalnych obejmował kontrolę formalno-prawną sprawozdań finansowych podmiotów nadzorowanych, analizę tych sprawozdań oraz sprawdzanie wypełniania innych obowiązków informacyjnych określonych przepisami prawa. Szczegółowy zakres czynności nadzorczych przeprowadzanych przez Komisję Nadzoru Finansowego obejmował:

- realizację wypełniania obowiązków informacyjnych przez podmioty nadzorowane wobec organu nadzoru,
- analizę działalności finansowej i operacyjnej podmiotów nadzorowanych,
- zlecanie podmiotom trzecim czynności z zakresu działalności funduszy emerytalnych oraz towarzystw emerytalnych,
- spełnianie wymogów kapitałowych towarzystw emerytalnych określonych przepisami prawa,
- analizę wysokości kosztów naliczanych i pokrywanych z aktywów funduszy emerytalnych,
- spełnianie wymogów zabezpieczenia wypłacalności w przypadku wystąpienia niedoboru w otwartym funduszu emerytalnym.

Dane finansowe otrzymywane od podmiotów nadzorowanych w wyniku realizacji ustawowych obowiązków sprawozdawczych poddawane były systematycznej analizie. Zdecydowana większość danych dotyczących sytuacji finansowej oraz działalności operacyjnej podmiotów nadzorowanych była przekazywana Komisji Nadzoru Finansowego w formie elektronicznej. Taka forma raportowania obejmowała:

- dzienne i miesięczne raporty finansowe OFE zawierające bilanse funduszy wraz z notami objaśniającymi, zestawienia portfeli inwestycyjnych, rachunki wyników wraz z notami objaśniającymi, zestawienia zawartych transakcji i ważnych zleceń oraz informacje o wartości jednostek rozrachunkowych, środkach na rachunku rezerwowym i środkach zgromadzonych na części dodatkowej Funduszu Gwarancyjnego.
- raporty operacyjne OFE dotyczące członków i prezentujące liczbę zawartych umów o członkostwo w OFE, składki przekazane do OFE, zewnętrzne i wewnętrzne wypłaty transferowe, liczbę członków na koniec kwartału oraz liczbę rachunków ogółem, w tym tzw. rachunków martwych, niesystematycznych i systematycznych.
- sprawozdania finansowe PTE obejmujące bilanse towarzystw, rachunki wyników, informacje o wynagrodzeniach w PTE, zobowiązania PTE oraz relacje kapitałowe towarzystw emerytalnych.

TABELA 37. RAPORTY WRAZ Z KOREKTAMI PRZESŁANE I ZWERYFIKOWANE W RAMACH REALIZACJI OBOWIĄZKÓW INFORMACYJNYCH OFE I PTE OTRZYMANE W 2009 ROKU

RODZAJ PRZESŁANYCH RAPORTÓW	RAPORTY POPRAWNE	RAPORTY BŁĘDNE
Raporty finansowe OFE	59 236	1 339
Raporty operacyjne OFE	6 623	221
Raporty PTE	466	47
RAZEM	66 325	1 607

Weryfikacji KNF podlegały również publikowane przez OFE miesięczne, półroczne i roczne raporty o strukturze aktywów funduszy emerytalnych.

W obszarze nadzoru nad PTE po stwierdzeniu poprawności formalnej danych sprawozdawczych, sporządzane były okresowe analizy operacyjne. Analizowano działalność operacyjną funduszy emerytalnych oraz towarzystw emerytalnych (zestawienie zmian w kapitale, opłata od składki i opłata za zarządzanie, sposób ujęcia zdarzeń w księgach powszechnych towarzystw emerytalnych) oraz wysokość kapitałów własnych powszechnych towarzystw emerytalnych. Stwierdzone nieprawidłowości były na bieżąco wyjaśniane.

Jednocześnie w ramach działań kontrolnych i szacowania potencjalnego ryzyka wystąpienia niedoboru, na bieżąco analizowano zarówno wysokość zabezpieczenia ujmowanego w kapitale rezerwowym otwartych funduszy emerytalnych oraz kapitale części dodatkowej Funduszu Gwarancyjnego, jak i sposób uzupełniania części dodatkowej Funduszu Gwarancyjnego. W wyniku prowadzonych analiz nie stwierdzono przypadków nieprawidłowości związanych zarówno z poziomem, jak i sposobem uzupełniania części dodatkowej Funduszu Gwarancyjnego.

W ramach monitorowania wysokości kosztów naliczanych i pokrywanych z aktywów funduszy emerytalnych Komisja Nadzoru Finansowego poddała analizie koszty ponoszone przez OFE na rzecz banków depozytariuszy.

W wyniku działań nadzorczych zostały wystosowane do podmiotów nadzorowanych dwa powiadomienia o stwierdzonych nieprawidłowościach.

Działania KNF w obszarze nadzoru nad funduszami emerytalnymi i towarzystwami emerytalnymi były uzupełniane o opinie interpretujące obowiązujące przepisy prawa. Na posiedzenia KNF przedłożono następujące raporty dotyczące działalności podmiotów rynku emerytalnego:

- „Sytuacja finansowa powszechnych towarzystw emerytalnych w 2008 roku",
- „Sytuacja finansowa powszechnych towarzystw emerytalnych w I połowie 2009 roku",
- „Informacja o martwych rachunkach członków w otwartych funduszach emerytalnych".

Regularnie publikowano miesięczne, kwartalne i roczne dane statystyczne i finansowe o rynku emerytalnym oraz informacje o transferach i losowaniach członków OFE.

Nadzór nad pracowniczymi funduszami emerytalnymi i pracowniczymi towarzystwami emerytalnymi

Zadania organu nadzoru wobec pracowniczych funduszy emerytalnych (dalej „PFE") i zarządzających nimi pracowniczych towarzystw emerytalnych (dalej „PrTE") są zbliżone do tych, jakie dotyczą otwartych funduszy emerytalnych i powszechnych towarzystw emerytalnych. Organ nadzoru sprawuje nadzór następczy nad działalnością i funkcjonowaniem pracowniczych towarzystw i funduszy emerytalnych w zakresie ich zgodności z przepisami prawa, statutów oraz interesem członków funduszy. Komisja Nadzoru Finansowego posiada uprawnienia kontrolne wobec obu kategorii podmiotów. Organ nadzoru wyposażony jest zarówno w uprawnienia do przeprowadzania kontroli w siedzibach podmiotów nadzorowanych, jak i narzędzia pozwalające na nadzorcze monitorowanie działalności tych podmiotów poprzez regularne dostarczanie informacji, jak też możliwość doraźnego zwracania się o potrzebne informacje.

Do najważniejszych aspektów charakteryzujących pracownicze towarzystwa emerytalne należy zaliczyć ich następujące cechy:

- akcjonariuszami towarzystw emerytalnych są pracodawcy tworzący programy emerytalne, w ramach których odprowadzane składki trafiają do funduszy emerytalnych zarządzanych przez te towarzystwa,
- towarzystwa emerytalne nie mogą mieć zarobkowego charakteru działalności,
- koszty towarzystw niepokryte z opłat są finansowane przez akcjonariuszy/pracodawców,
- rady nadzorcze towarzystw emerytalnych w połowie składają się z przedstawicieli członków pracowniczych funduszy, wnoszących składki do zarządzanych przez nie funduszy,
- regulacje odnoszące się do inwestycji funduszy emerytalnych przewidują możliwość przekazania zarządzania aktywami podmiotom zewnętrznym,
- obowiązki informacyjne pracowniczych funduszy i towarzystw emerytalnych różnią się zakresem i częstotliwością w stosunku do obowiązków przewidzianych dla rynku otwartych funduszy emerytalnych.

O zakresie i przyjętej polityce nadzorczej wobec pracowniczych towarzystw i funduszy emerytalnych decydują nie tylko regulacje prawne, ale i etap rozwoju nadzorowanego rynku oraz specyfika działalności nadzorowanych podmiotów. Jako podmioty o krótkiej historii, pracownicze fundusze emerytalne i pracownicze towarzystwa emerytalne wymagają szeroko zakreślonych działań nadzorczych i kontrolnych. Kontrole kompleksowe pozwalają na objęcie nadzorem pełnego zakresu działalności nadzorowanych podmiotów, tak aby organ nadzoru posiadał aktualną i kompleksową wiedzę na temat czynników ryzyka związanych z działalnością nadzorowanych podmiotów i mógł stosować adekwatne środki nadzorcze.

Ze względu na duży udział bieżącego finansowania pracowniczych towarzystw emerytalnych przez pracodawców, znaczna część działań nadzorczych realizowana jest w ramach nadzoru pośredniego nakierowanego w szczególności na monitorowanie ciągłości finansowania pracowniczych towarzystw, gwarantującego bezpieczeństwo finansowe i ciągłość działania tych podmiotów. Specyfiką pracowniczych towarzystw jest też większy niż w powszechnych towarzystwach emerytalnych udział procesów realizowanych przez podmioty zewnętrzne, co powoduje, iż część działań kontrolnych obejmuje podmioty inne niż towarzystwa. Ta cecha rynku sprawia, że nadzorem musi być objęta większa liczba podmiotów wykonujących czynności związane z działalnością PFE bądź PrTE.

W odniesieniu do bieżącego nadzoru nad działalnością pracowniczych funduszy emerytalnych należy wskazać, iż jest on oparty w dużej mierze na analizie bieżących i okresowych raportów przekazywanych przez podmioty nadzorowane. Te działania mają głównie charakter prewencyjny. Cyklicznie przeprowadzana jest analiza sytuacji nadzorowanych podmiotów. Standardowo badane są struktura aktywów i pasywów, wynik finansowy, płynność i wypłacalność, wysokości kapitałów własnych oraz efektywność inwestycji pracowniczych funduszy.

W ramach działań nadzorczych badano w szczególności sytuację finansową pracowniczych towarzystw emerytalnych, w sposób szczególny koncentrując się na bieżącym finansowaniu działalności pracowniczych towarzystw przez ich akcjonariuszy, gwarantującym bezpieczeństwo finansowe oraz ciągłość

działania. Stwierdzono, że akcjonariusze pracowniczych towarzystw emerytalnych na bieżąco pokrywają koszty funkcjonowania tych towarzystw, a salda należności na koniec poszczególnych kwartałów wynikają bezpośrednio z przyjętego systemu rozliczeń.

W 2009 r. w ramach tzw. nadzoru „pośredniego" – tj. sytuacji, gdy organ nadzoru stwierdza nieprawidłowości w trybie innym niż kontrola bezpośrednia w siedzibie podmiotu – prowadzono 3 postępowania wobec pracowniczych towarzystw emerytalnych oraz 1 postępowanie w stosunku do banku pełniącego funkcję depozytariusza pracowniczego funduszu emerytalnego.

W ramach kontroli działalności inwestycyjnej pracowniczych funduszy emerytalnych organ nadzoru stwierdził przypadki naruszenia obowiązujących limitów inwestycyjnych. W okresie objętym sprawozdaniem zanotowano 8 przypadków przekroczenia limitów inwestycyjnych w działalności pracowniczych funduszy emerytalnych, które dotyczyły art. 142 ust. 1 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych. Lokaty w kategoriach lokat, o których mowa w art. 141 ust. 1 pkt 1-11, pkt 13a-13c i pkt 15 oraz w ust. 3, powinny stanowić łącznie nie mniej niż 90% wartości aktywów funduszu emerytalnego, jednak w wyniku sprzedaży papierów wartościowych lokaty w tych kategoriach stanowiły poniżej 90%.

W 2009 r. opracowywano kwartalne publikacje obejmujące dane finansowo-statystyczne opisujące rynek pracowniczych funduszy emerytalnych pt. „Biuletyn Kwartalny. Rynek PFE".

Nadzór nad rynkiem pracowniczych programów emerytalnych i indywidualnych kont emerytalnych

KNF sprawuje również nadzór następczy nad funkcjonowaniem pracowniczych programów emerytalnych w zakresie ich zgodności z prawem. Celem nadzoru jest zapewnienie realizacji przez pracodawców oraz instytucje zarządzające środkami PPE zadań związanych z prowadzeniem pracowniczego programu emerytalnego zgodnie z przepisami prawa. W przypadku uzyskania informacji uzasadniających podejrzenie zaistnienia nieprawidłowości w funkcjonowaniu programu, organ nadzoru jest uprawniony do żądania od pracodawcy lub zarządzającego realizujących program wszelkich informacji, dokumentów i wyjaśnień z tym związanych. Nadzór nad działalnością pracowniczych programów emerytalnych oparty jest w szczególności na przekazywanych corocznie przez pracodawców prowadzących programy sprawozdaniach dotyczących realizacji PPE. Dane pozyskiwane przez organ nadzoru tą drogą wykorzystywane są również na potrzeby analityczne.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, pracodawca realizujący pracowniczy program emerytalny ma obowiązek corocznie przedkładać organowi nadzoru informację o realizacji prowadzonego przez niego PPE za dany rok kalendarzowy w terminie do 1 marca roku następnego. W ten sposób organ nadzoru uzyskuje istotne informacje o funkcjonowaniu poszczególnych pracowniczych programów emerytalnych, a po agregacji sprawozdań – dane dotyczące rynku, istotnych zjawisk oraz trendów.

Monitorowanie realizacji ww. obowiązku, gromadzenie danych i wyjaśnianie niezgodności jest – ze względu na liczbę oraz rodzaj podmiotów nim objętych – procesem złożonym i rozciągniętym w czasie. Na koniec 2009 r. funkcjonowało 1 099 PPE, przy czym część PPE ma charakter międzyzakładowy, w których uczestniczy więcej niż jeden pracodawca, w związku z czym obowiązek złożenia sprawozdania o prowadzonym PPE za 2009 r. ciąży na 1 132 pracodawcach, którzy wg stanu na 31 grudnia 2009 r. prowadzili pracownicze programy emerytalne.

Analiza danych uzyskanych od pracodawców prowadzących PPE w 2008 r. skutkowała podjęciem szeregu działań nadzorczych w 2009 r. Stwierdzono m.in., że pracodawcy nie odprowadzali składek podstawowych za uczestników programu, mimo istniejącego obowiązku wynikającego z umowy zakładowej zawartej z reprezentacją pracowników. W innych przypadkach pracodawcy nie podejmowali działań zmierzających do uruchomienia pracowniczego programu lub nie informowali organu nadzoru o zawieszeniu odprowadzania składek. W powyższych przypadkach organ nadzoru prowadził w stosunku do pracodawców postępowania o charakterze nadzorczym.

W wyniku prowadzonych przez organ nadzoru czynności, w niektórych przypadkach pracodawcy wnieśli zaległe składki lub mają uregulować płatność w najbliższej przyszłości, a tym samym nastąpiła realna korzyść dla uczestników PPE.

Na podstawie gromadzonych systematycznie danych o działalności podmiotów nadzorowanych prowadzone są analizy sytuacji rynkowej. W tym zakresie przygotowano następujące raporty:

- „Pracownicze programy emerytalne w 2008 roku",
- „Biuletyn Roczny. Rynek PPE 2008",
- „Informacja o rynku IKE za 2008 rok",
- „Informacja o rynku IKE za I półrocze 2009 roku".

Raporty te były przekazywane na posiedzeniach Komisji Nadzoru Finansowego oraz publikowane na stronach internetowych organu nadzoru. Stanowią one wyjątkowe źródło informacji, gdyż oparte są na danych dostarczanych przez wszystkich uczestników w ramach obowiązków informacyjnych. Ich agregacja i późniejsza publikacja poprzedzona jest weryfikacją ich poprawności i wiarygodności. Powtarzalność gromadzenia

danych i jednolity układ sprawozdawczy wynikający z przepisów prawa gwarantują porównywalność wyników analiz w kolejnych okresach. Raporty zawierają również analizy z zakresu rozwoju rynku dobrowolnych form oszczędzania emerytalnego i jego konkurencyjności oraz przedstawiają przegląd najważniejszych zjawisk i trendów zachodzących na rynku PPE oraz IKE.

Postępowania kontrolne w siedzibach podmiotów II filara systemu emerytalnego

W 2009 r. przeprowadzono 11 postępowań kontrolnych w powszechnych towarzystwach emerytalnych i otwartych funduszach emerytalnych, 2 kontrole w bankach pełniących funkcję depozytariuszy dla otwartych funduszy emerytalnych oraz 2 kontrole osób trzecich, którym fundusz lub towarzystwo powierzyły wykonywanie niektórych czynności (w tym jedna kontrola stanowiła kontynuację kontroli wszczętej w 2008 r., a druga kontrola jest kontynuowana w 2010 r.). Łącznie prowadzono 15 kontroli.

Spośród powyższych kontroli działalności powszechnych towarzystw emerytalnych oraz otwartych funduszy emerytalnych 9 kontroli miało charakter kompleksowy i obejmowało pełen zakres działalności kontrolowanych podmiotów, tzn. organizację i zarządzanie powszechnego towarzystwa emerytalnego (w tym działanie organów statutowych), kontrolę wewnętrzną w towarzystwie, kontrole podmiotów zewnętrznych (w tym akcjonariuszy), prowadzenie polityki inwestycyjnej, umowy z akcjonariuszami, członkami władz i podmiotami grupy kapitałowej, zlecanie osobom trzecim czynności z zakresu działalności funduszu i towarzystwa, prowadzenie działalności akwizycyjnej, zasady rachunkowości, księgi rachunkowe i sporządzanie sprawozdań finansowych, proces transferu członków w ramach wypłat transferowych, prowadzenie rachunków indywidualnych członków oraz rozpatrywanie skarg członków funduszu.

Trzy kontrole miały charakter problemowy i były konsekwencją powzięcia przez UKNF informacji wskazujących na możliwość zmaterializowania się pewnych czynników ryzyka po stronie podmiotu nadzorowanego.

Kontrole przeprowadzone w bankach pełniących na rzecz otwartych funduszy emerytalnych funkcję depozytariuszy kompleksowo weryfikowały działalność tych podmiotów pozostającą w związku z przechowywaniem aktywów otwartych funduszy emerytalnych.

Kontrole osób trzecich, którym fundusz lub towarzystwo powierzyły wykonywanie niektórych czynności miały charakter problemowy i były konsekwencją wspomnianego wyżej powzięcia informacji o możliwości zmaterializowania się w tych podmiotach określonych czynników ryzyka.

Ustalenia kontroli w ponad połowie skontrolowanych podmiotów II filara emerytalnego wskazały na fakt naruszania w szczególności:

- Ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. 2007 nr 168 poz. 1186, z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz.U. 2004 nr 159 poz. 1667, z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz.U. 2000 nr 94 poz. 1037, z późn. zm.),
- Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 czerwca 1998 r. w sprawie sposobu i trybu zawarcia umowy, na podstawie której następuje uzyskanie członkostwa w otwartym funduszu emerytalnym, sposobu i terminu składania oświadczenia o małżeńskich stosunkach majątkowych członka otwartego funduszu emerytalnego oraz zawiadamiania otwartego funduszu emerytalnego o każdorazowej zmianie w stosunku do treści takiego oświadczenia, obejmującej środki zgromadzone na rachunku członka (Dz.U. 1998 nr 84 poz. 534, z późn. zm.),
- Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 kwietnia 2004 r. w sprawie trybu i terminu powiadamiania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przez otwarty fundusz emerytalny o zawarciu umowy z członkiem oraz dokonywania wypłaty transferowej (Dz.U. 2004 nr 86 poz. 804, z późn. zm.),
- Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 lutego 2004 r. w sprawie opłaty pobieranej przez powszechne towarzystwo emerytalne z tytułu wypłat transferowych (Dz.U. 2004 nr 31 poz. 262),

a ponadto:

- interesów członków funduszy.

Do nieprawidłowości stwierdzonych w trakcie wspomnianych kontroli należą:

- wykonywanie z opóźnieniem obowiązków informacyjnych w stosunku do członków OFE,
- zgłoszenie z opóźnieniem do sądu rejestrowego zdarzeń podlegających zgłoszeniu,
- ujawnienie informacji objętych tajemnicą zawodową,
- nieuzupełnianie braku i niezgłoszenie do ZUS umów o członkostwo w funduszu z powodu braku podpisu akwizytora bądź podpisania umowy przez osobę nieuprawnioną,
- niezgłoszenie do ZUS umów o członkostwo w funduszu oraz zgłaszanie umów z naruszeniem terminu 6 dni roboczych od zawarcia umowy,
- przesłanie informacji o ustaniu okoliczności uzasadniającej odmowę przyjęcia zgłoszenia po terminie 7 dni roboczych od otrzymania zawiadomienia z ZUS,

- nieumieszczanie członka na liście do przeniesienia do innego OFE w najbliższym terminie, mimo przesłania przez członka funduszu poprawnego zawiadomienia o zmianie funduszu oraz spełnienia innych wymogów prawnych niezbędnych do dokonania transferu,
- niewysyłanie członkowi funduszu przystępującemu do innego funduszu, w ciągu 7 dni roboczych po otrzymaniu zawiadomienia o zawarciu umowy z innym funduszem, informacji o wysokości opłaty oraz numerze rachunku pieniężnego, na który opłata ma być przekazana,
- niedokonywanie wypłat z rachunków zmarłych członków funduszu w sytuacji, gdy na rachunek zmarłego, po dokonaniu już wypłat na rzecz uprawnionych, ZUS przekaże zaległe składki,
- dopuszczenie przez towarzystwo do powstania sytuacji konfliktu interesów pomiędzy działaniami inwestycyjnymi na rachunek własny pracownika, a działaniami inwestycyjnymi na rachunek funduszu, a tym samym do zwiększenia ryzyka inwestycyjnego funduszu,
- obciążenie funduszu wyższą stawką prowizji za realizację transakcji na akcjach na GPW, niż wynikająca z umowy z domem maklerskim.

Postępowania pokontrolne przeprowadzone w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi w trakcie kontroli

W 2009 r. Komisja Nadzoru Finansowego przeprowadziła 9 postępowań pokontrolnych w podmiotach nadzorowanych, wykazując ustalone w toku kontroli nieprawidłowości (od 2 do 16), w tym nieprawidłowości o których mowa powyżej.

Postępowania kontrolne w siedzibach podmiotów III filara systemu emerytalnego

W 2009 r. przeprowadzono 2 kontrole w zakresie działalności pracowniczych towarzystw emerytalnych i pracowniczych funduszy emerytalnych oraz 2 kontrole banków pełniących funkcję depozytariusza na rzecz pracowniczych funduszy emerytalnych.

W zakresie działalności pracowniczych towarzystw i pracowniczych funduszy kontrolą objęto w szczególności:

- organizację i zarządzanie,
- zlecanie czynności osobom trzecim,
- stosowane zasady rachunkowości, księgi rachunkowe i sporządzanie sprawozdań finansowych,
- prowadzenie rachunków indywidualnych członków.

Celem kontroli banków depozytariuszy było sprawdzenie, czy działalność związana z przechowywaniem aktywów funduszu jest zgodna z prawem, z umową o przechowywanie aktywów funduszu oraz z interesem członków funduszu.

W 2009 r. organ nadzoru prowadził 3 postępowania w związku ze stwierdzonymi w toku kontroli nieprawidłowościami w działalności pracowniczego towarzystwa emerytalnego i pracowniczego funduszu emerytalnego oraz depozytariusza.

Najczęściej stwierdzanymi nieprawidłowościami w działalności towarzystw i funduszy emerytalnych były w szczególności nieprawidłowości związane z prowadzeniem rachunków indywidualnych członków, realizacją wypłat dla członków pracowniczych funduszy, realizacją obowiązków informacyjnych wobec członków pracowniczych funduszy, nieprawidłowości w funkcjonowaniu organów statutowych pracowniczych towarzystw emerytalnych. Powyższe nieprawidłowości związane były z naruszeniem przepisów prawa, statutów funduszy bądź interesu członków funduszu.

Nadzór ubezpieczeniowy

Nadzorem ubezpieczeniowym objęta jest działalność ubezpieczeniowa, reasekuracyjna oraz działalność w zakresie pośrednictwa ubezpieczeniowego, o której mowa w przepisach o działalności ubezpieczeniowej. Celem nadzoru jest ochrona interesów osób ubezpieczających, ubezpieczonych, uposażonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia.

Działalność Komisji w zakresie nadzoru nad pośrednictwem ubezpieczeniowym została opisana w podrozdziale „Nadzór nad działalnością pośredników finansowych".

Nadzór nad sytuacją finansową i polityką inwestycyjną zakładów ubezpieczeń

Głównym zadaniem Komisji w obszarze bieżącego nadzoru finansowego jest ochrona stabilności finansowej rynku poprzez stałe monitorowanie sytuacji zakładów ubezpieczeń oraz zakładów reasekuracji, a w stanie zagrożenia podejmowanie odpowiednich działań korygujących. Podstawowym celem tych czynności jest zapewnienie zdolności zakładów ubezpieczeń do wypłaty należnych świadczeń uprawnionym.

Do podstawowych czynności związanych z bieżącym nadzorem należą:

- analizowanie sprawozdań przedkładanych przez zakłady w związku z obowiązkami wynikającymi z przepisów prawa, tj. kwartalnych i rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych, sprawozdań dotyczących koasekuracji, transakcji przeprowadzanych w ramach ubezpieczeniowej grupy kapitałowej, raportów aktuariusza, sprawozdań dotyczących ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych i indywidualnych kont emerytalnych,
- monitorowanie wypłacalności zakładów, bezpieczeństwa, płynności i rentowności lokat oraz dopasowania aktywów do rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
- monitorowanie wykonywania przez zakłady ubezpieczeń oraz reasekuracji obowiązków sprawozdawczych i informacyjnych w stosunku do organu nadzoru i klientów zakładów ubezpieczeń,
- podejmowanie działań przewidzianych przepisami prawa; czynności nadzorczych w stosunku do podmiotów nadzorowanych oraz wydawanie aktów administracyjnych, w tym decyzji i postanowień w tych sprawach,
- wydawanie zaleceń wynikających ze sprawowania bieżącego nadzoru na zakładami ubezpieczeń oraz reasekuracji i monitorowanie ich wykonania oraz stosowanie sankcji,
- rozpatrywanie wystąpień nadzorowanych podmiotów o przyznanie im określonych uprawnień lub wyrażenie przez organ nadzoru zgody na określone czynności pozostające w zakresie nadzoru finansowego,
- wydawanie opinii z zakresu rachunkowości, sprawozdawczości i nauk aktuarialnych.

Ocena sytuacji finansowej zakładów ubezpieczeń na życie oraz zakładów ubezpieczeń majątkowych, a w szczególności ocena ich wypłacalności, dokonywana jest przede wszystkim na podstawie kwartalnych i rocznych sprawozdań finansowych zakładów, przekazywanych do organu nadzoru. Każde z przedłożonych sprawozdań jest przedmiotem analizy, której wyniki zamieszczane są w jednolitych raportach ułatwiających podejmowanie dalszych decyzji nadzorczych.

TABELA 38. WSKAŹNIKI POKRYCIA WYMOGÓW USTAWOWYCH (W %)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007	2008	2009
DZIAŁ I				
Środki własne do marginesu wypłacalności	299,87	347,33	285,77	349,50
Środki własne na pokrycie kapitałów gwarancyjnych do kapitału gwarancyjnego	882,98	897,92	789,08	946,45
Aktywa na pokrycie rezerw do rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	112,4	108,8	108,6	109,0
DZIAŁ II				
Środki własne do marginesu wypłacalności	632,34	667,05	642,71	364,11
Środki własne na pokrycie kapitałów gwarancyjnych do kapitału gwarancyjnego	1844,60	1729,86	1712,29	976,36
Aktywa na pokrycie rezerw do rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	148,7	153,9	154,8	116,5

ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ OGÓŁEM				
Środki własne do marginesu wypłacalności	453,78	499,90	449,50	356,49
Środki własne na pokrycie kapitałów gwarancyjnych do kapitału gwarancyjnego	1330,26	1294,16	1220,68	960,83
Aktywa na pokrycie rezerw do rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	122,7	120,9	121,2	111,2

W wyniku analizy sprawozdań finansowych poszczególnych zakładów ubezpieczeń w trzech przypadkach stwierdzono, że środki własne zakładu były mniejsze od wymaganego prawem limitu (większej z dwóch wartości – marginesu wypłacalności lub kapitału gwarancyjnego). Komisja Nadzoru Finansowego wydała trzy decyzje zatwierdzające przedłożone przez zakłady ubezpieczeń krótkoterminowe plany wypłacalności, a następnie monitorowała wykonanie planów dostosowania działalności do obowiązującego prawa w zakresie wysokości środków własnych. Na koniec 2009 r. wszystkie zakłady ubezpieczeń dostosowały swoją działalność do przepisów prawa w zakresie wysokości środków własnych.

Ważnym elementem oceny sytuacji finansowej zakładów ubezpieczeń na życie oraz zakładów ubezpieczeń majątkowych jest badanie ich polityki inwestycyjnej oraz – odrębnie – lokowania środków stanowiących pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, przeprowadzane w trakcie badania kwartalnych i rocznych sprawozdań finansowych. Ponadto polityka inwestycyjna zakładów ubezpieczeń jest badana w trakcie kontroli przeprowadzanych w siedzibach zakładów.

Z uwagi na zaobserwowane w latach 2008 i 2009 symptomy ogólnoświatowego kryzysu na rynkach finansowych, KNF zwróciła się do zakładów ubezpieczeń o przekazanie informacji na temat posiadanych przez nie aktywów wyemitowanych przez instytucje finansowe, w stosunku do których istniało niebezpieczeństwo wystąpienia ryzyka niewypłacalności. Analiza przekazanych informacji posłużyła do oceny potencjalnego zagrożenia utraty płynności przez polski sektor ubezpieczeń. W związku z nasileniem się kryzysu na międzynarodowych rynkach finansowych, Komisja Nadzoru Finansowego zwróciła się do zakładów ubezpieczeń o comiesięczne przekazywanie danych w zakresie podstawowych wskaźników dotyczących wypłacalności zakładów oraz posiadanych lokat, ponadto kwartalne przekazywanie informacji dotyczących transakcji przeprowadzanych w ubezpieczeniowej grupie kapitałowej i zestawienia lokat ze wskazaniem ich emitentów. Dodatkowo, w przypadku zakładów prowadzących działalność ubezpieczeniową w dziale I, zwrócono się o przekazanie informacji o oferowanych produktach ubezpieczeniowych z wbudowanym instrumentem strukturyzowanym. Obowiązek przekazywania przedmiotowych informacji nie został zakończony w 2009 roku.

Komisja Nadzoru Finansowego, na podstawie przekazywanych danych, podjęła badanie stopnia koncentracji lokat w depozytach bankowych oraz poddała ocenie stopień zabezpieczenia zakładów ubezpieczeń przed ryzykiem nadmiernej koncentracji lokat w świetle posiadanej przez nie nadwyżki środków własnych ponad marginesem wypłacalności. W 2009 r. prace w tym zakresie nie zostały zakończone.

Ponadto w toku sprawowania bieżącego nadzoru nad działalnością ubezpieczeniową:

- w 118 przypadkach Urząd KNF zwrócił się do zakładów ubezpieczeń o przekazanie dodatkowych wyjaśnień i informacji, w tym dotyczących wypłacalności zakładu, planów naprawczych, bezpieczeństwa, płynności i rentowności lokat, wysokości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych bądź ewidencji zdarzeń gospodarczych i sposobu sporządzania sprawozdań finansowych,
- w 207 przypadkach Urząd KNF zwrócił się do zakładów ubezpieczeń o przekazanie korekt lub uzupełnienie brakujących informacji do sprawozdań finansowych,
- w 41 przypadkach organ nadzoru dokonał analizy wewnętrznych regulacji zakładów ubezpieczeń, w tym regulaminów tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i taryf składek, w szczególności pod kątem oceny stanu przygotowań zakładów ubezpieczeń do wymogów określonych w projekcie Wypłacalność II,
- w 6 przypadkach Urząd KNF badał wykonanie zaleceń wydanych zakładom ubezpieczeń,
- w 12 przypadkach Urząd KNF, w ramach współpracy z innymi instytucjami krajowymi, wyrażał opinię lub zwracał się o przekazanie informacji na temat podmiotów nadzorowanych (głównie z Rzecznikiem Ubezpieczonych – w 5 przypadkach i Ministerstwem Finansów – w 4 przypadkach).

W ramach nadzoru nad działalnością zakładów ubezpieczeń poddano analizie również zagadnienia dotyczące:

- planów finansowych zakładów ubezpieczeń na 2009 rok,
- wybranych informacji o sytuacji finansowej zakładów ubezpieczeń (np. w zakresie wypłacalności, lokat, czynności zleconych, taryf składek, wybranych rodzajów odszkodowań),
- sprawozdań ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych,

- zbierania i przekazywania informacji o prowadzeniu przez zakłady ubezpieczeń działu I działalności w zakresie IKE.

Oprócz czynności związanych z nadzorowaniem działalności zakładów organ nadzoru rozpatruje również wystąpienia nadzorowanych podmiotów o przyznanie im określonych uprawnień lub wyrażenie przez organ nadzoru zgody na określone czynności pozostające w zakresie nadzoru finansowego. W 2009 r. rozpatrywane były wnioski zakładów w sprawie:

- wyrażenia zgody na uznawanie określonych aktywów za aktywa stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych – w przypadku 71 zakładów ubezpieczeń,
- wyrażenia zgody na zaliczenie do środków własnych określonego rodzaju aktywów – w przypadku 3 zakładów ubezpieczeń,
- wydania pozytywnej opinii o reasekuratorach – w przypadku 7 zakładów ubezpieczeń.

Nadzór nad wypełnianiem przez zakłady ubezpieczeń obowiązków informacyjnych

Przepisy regulujące działalność ubezpieczeniową nakładają na zakłady ubezpieczeń szereg obowiązków informacyjnych zarówno wobec organu nadzoru, jak i ubezpieczających. Warto podkreślić, że część powinności informacyjnych różni się w zależności od działu ubezpieczeń. Zadaniem organu nadzoru w tym zakresie jest weryfikacja zarówno faktu publikacji określonych informacji, jak też ich treści. Terminowe i kompletne wykonywanie obowiązków informacyjnych jest jednym z podstawowych zadań zakładów ubezpieczeń i umożliwia uzyskanie powszechnego dostępu do części danych związanych z działalnością nie tylko organowi nadzoru, ale również konsumentom usług ubezpieczeniowych.

W związku z wypełnianiem przez zakłady ubezpieczeń ustawowych obowiązków informacyjnych, w 2009 r. przyjęto i poddano analizie:

- informacje o wyborze biegłego rewidenta – w 38 przypadkach,
- informacje o wyborze aktuariusza – w 7 przypadkach,
- informacje o wyborze osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych – w 8 przypadkach,
- informacje o zmianach taryf składek – w 23 przypadkach,
- informacje o upoważnieniu innego podmiotu do składania oświadczeń woli w sprawie roszczeń – w 8 przypadkach,
- publikację rocznych sprawozdań Ubezpieczeniowych Funduszy Kapitałowych (dalej „UFK") wg stanu na 31 grudnia 2008 r. na stronach internetowych zakładów ubezpieczeń (23 zakłady ubezpieczeń, 832 UFK),
- publikację półrocznych sprawozdań UFK wg stanu na 30 czerwca 2008 r. na stronach internetowych zakładów ubezpieczeń (23 zakłady ubezpieczeń, 809 UFK).

Wyniki przeprowadzonych analiz wskazują, iż zakłady ubezpieczeń, poza sporadycznymi przypadkami, wypełniają obowiązki informacyjne zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Kontrole w siedzibach zakładów ubezpieczeń

W 2009 r. przeprowadzono kontrole działalności i stanu majątkowego w 17 zakładach ubezpieczeń. Kontrole były w szczególności poświęcone istotnym obszarom działalności zakładów ubezpieczeń, w tym:

- kwestiom korporacyjnym,
- kwestiom wprowadzania i stosowania zasad rachunkowości oraz sporządzania sprawozdań finansowych,
- wycenie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
- polityce lokacyjnej,
- wypełnianiu obowiązków informacyjnych wobec ubezpieczających i ubezpieczonych,
- procesowi likwidacji szkód,
- reasekuracji.

Ponadto kontroli podlegały następujące obszary działalności zakładów ubezpieczeń:

- rejestry zawartych umów ubezpieczenia,
- ewidencja składki przypisanej brutto,
- obszar kosztów działalności ubezpieczeniowej,
- wypełnianie obowiązków wynikających z Ustawy z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu środków pochodzących z nielegalnych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu,
- ocena ryzyka ubezpieczeniowego oraz procedur zarządzania ryzykiem.

W 2009 r. przeprowadzono trzy kontrole kompleksowe w zakładach ubezpieczeń. Kontrole te objęły swym zakresem większość obszarów działalności tych zakładów. Ponadto prawie połowa z przeprowadzonych kontroli objęła swym zakresem 3 i więcej zagadnień.

Ustalenia kontroli w ponad połowie skontrolowanych zakładów ubezpieczeń wskazały na fakt naruszania w szczególności:

- Ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz.U. 2003 nr 124 poz. 1151, z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz.U. 2002 nr 76 poz. 694, z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz.U. 2000 nr 94 poz. 1037, z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. 1964 nr 16 poz. 93, z późn. zm.),
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń (Dz.U. 2008 nr 236 poz. 1634),

- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15 marca 2005 r. w sprawie kwartalnych i dodatkowych rocznych sprawozdań finansowych i statystycznych zakładów ubezpieczeń (Dz.U. 2005 nr 51 poz. 465, z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu (Dz.U. 2003 nr 153 poz. 1505, z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. 2003 nr 124 poz. 1152, z późn. zm.),
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 21 września 2001 r. w sprawie określania wzoru, sposobu jego prowadzenia oraz trybu dostarczania danych z rejestru Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej (Dz.U. 2001 nr 113 poz. 1210, z późn. zm.).

Do nieprawidłowości stwierdzonych w trakcie wskazanych powyżej kontroli należą:

- niezgodności regulacji wewnętrznych z przepisami prawa,
- brak aktualizacji regulacji wewnętrznych,
- brak aktualizacji postanowień regulaminu organizacyjnego,
- niezgodny z prawem lub regulacjami wewnętrznymi sposób protokołowania uchwał organów zakładu ubezpieczeń,
- niezapewnienie działania regulacji wewnętrznych w praktyce działania zakładu ubezpieczeń,
- niespójności w zakresie podziału kompetencji pomiędzy członków zarządu,
- nieterminowość wypłaty odszkodowań/świadczeń,
- uchybienia w wykonywaniu obowiązków informacyjnych w związku z przyjęciem zgłoszenia roszczenia,
- naruszanie interesów ubezpieczonych w procesie likwidacji szkód/regulacji roszczeń,
- brak aktualizacji postanowień procedur likwidacyjnych,
- niezgodności zasad przyznawania premii i rabatów ubezpieczonym z zapisami umów ubezpieczenia,
- niezgodności obowiązujących w zakładzie ubezpieczeń zasad rachunkowości z wymogami ustawy o rachunkowości,
- niezgodności zawartych w obowiązujących w zakładzie ubezpieczeń zasadach rachunkowości metod wyceny aktywów i pasywów z przepisami prawa,
- nieprawidłowa prezentacja pozycji sprawozdania finansowego,
- niezgodności dowodów księgowych z wymogami ustawy o rachunkowości,
- nieprawidłowości w wycenie aktywów i pasywów, w tym lokat oraz rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
- niezapewnienie szkoleń pracownikom zakładu ubezpieczeń w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy,
- nieprawidłowości w prowadzeniu rejestru transakcji, o których mowa w rozporządzeniu w sprawie określania wzoru, sposobu jego prowadzenia oraz trybu dostarczania danych z rejestru Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej,
- nieterminowe przesyłanie do GIIF informacji o transakcjach zarejestrowanych.

W 2009 r. 7 zakładom ubezpieczeń, w których przeprowadzono kontrole w 2008 r. wydano od 1 do 22 zaleceń pokontrolnych dotyczących dostosowania działalności zakładu ubezpieczeń do przepisów prawa.

Ponadto analiza przekazanych przez zakłady ubezpieczeń dowodów potwierdzających dostosowanie działalności do przepisów prawa umożliwiła, w zakresie pozostałych przypadków naruszenia prawa stwierdzonych w trakcie kontroli przeprowadzonych w 2008 r., na odstąpienie od wydania zaleceń w tym zakresie.

W pięciu przypadkach kontrole w zakładach ubezpieczeń były przeprowadzane wspólnie przez pracowników Pionu Nadzoru Ubezpieczeniowo-Emerytalnego (PNU) i Pionu Prawno-Legislacyjnego (PPL).

Działalność sprawozdawcza i analityczna

W ramach nadzoru nad działalnością zakładów ubezpieczeń poddano analizie również zagadnienia dotyczące:

- czynności zlecanych przez zakłady ubezpieczeń innym podmiotom, w wyniku czego został opracowany raport pt. „Raport w sprawie zlecania w 2008 r. przez zakłady ubezpieczeń wykonywania czynności ubezpieczeniowych i innych niż ubezpieczeniowe innym podmiotom". Z analizy danych przekazanych przez zakłady ubezpieczeń wynika, iż zlecanie czynności innym podmiotom w skali całego rynku ubezpieczeniowego jest powszechne. W 2008 r. spośród 65 zakładów ubezpieczeń czynności ubezpieczeniowe zlecało innym podmiotom 59 zakładów ubezpieczeń;
- sposobu lokowania środków finansowych zakładów ubezpieczeń. W wyniku powyższych działań organu nadzoru zorganizowano szereg spotkań z przedstawicielami zakładów ubezpieczeń, na których zaprezentowano stanowisko Urzędu KNF; zgodnie z tym stanowiskiem zakłady ubezpieczeń powinny dążyć do ograniczania nadmiernej koncentracji lokat w jednym podmiocie lub jednym rodzaju aktywów. W wyniku podjętych przez Urząd KNF działań nadzorczych, zakłady ubezpieczeń podjęły działania mające na celu zmniejszenie poziomu koncentracji w instytucjach kredytowych. Ze względu na złożoność procesu dywersyfikacji lokat w instytucjach finansowych, prace w tym zakresie nie zostały zakończone w 2009 roku;
- ubezpieczeń komunikacyjnych w latach 2005-2009, w tym poddano weryfikacji wykonanie przez zakłady ubezpieczeń obowiązków informacyjnych związanych z dokonywanymi zmianami taryf za ubezpieczenia obowiązkowe, w wyniku czego opracowana została wstępna wersja raportu pt. „Ubezpieczenia komunikacyjne w latach 2005-2009". Analiza przekazanych przez zakłady ubezpieczeń informacji wskazuje, że w latach 2005–2009 zakłady ubezpieczeń informowały o wprowadzeniu lub dokonaniu zmiany w taryfach składek OC posiadaczy pojazdów mechanicznych 189 razy;
- stanu przygotowania zakładów ubezpieczeń/reasekuracji do realizacji wymogów systemu Wypłacalność II w zakresie systemu zarządzania (ang. *governance*). Wyniki analizy wykazały, że nie wszystkie zakłady ubezpieczeń posiadają stosowne regulacje wewnętrzne wynikające z zapisów projektu Wypłacalność II. Zorganizowano dwa spotkania z przedstawicielami zakładów ubezpieczeń, przybliżające zakres i treść projektów porad CEIOPS (ang. *Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors*) dla Komisji Europejskiej dotyczących aktów wykonawczych do dyrektywy, przeprowadzono trzy szkolenia dotyczące projektu Wypłacalność II w ramach CEDUR (Centrum Edukacji dla Uczestników Rynku). W 2009 r. prace analityczne w powyższym zakresie nie zostały zakończone;
- wartości i metodologii ustalania stopy technicznej stosowanej w wyliczeniach rezerwy na skapitalizowaną wartość rent w ubezpieczeniach działu II. Analiza wykazała, że wszystkie zakłady ubezpieczeń stosują zgodną z przepisami prawa wysokość stopy technicznej. Jednak część zakładów ubezpieczeń nie podziela interpretacji definicji stopy technicznej. Prace w tym zakresie nie zostały zakończone w 2009 roku;
- przekazywanych co tydzień danych o bezpośrednich i pośrednich skutkach burz, nawałnic i ulewnych deszczy, które wystąpiły po 22 czerwca 2009 roku (obowiązek informacyjny zniesiony 25 września 2009 r.). Powyższe działania miały na celu bieżące monitorowanie sytuacji finansowej zakładów ubezpieczeń w związku z potencjalną możliwością znacznego zwiększenia liczby wypłacanych odszkodowań ubezpieczonym;
- wypełniania przez zakłady ubezpieczeń obowiązków informacyjnych wobec Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego oraz przekazanie zakładom ubezpieczeń stanowiska organu w tej sprawie. Analiza wykazała, że nie wszystkie podmioty nadzorowane wypełniają przedmiotowy obowiązek. W stosunku do tych zakładów podjęto dodatkowe czynności wyjaśniające. Prace w powyższym zakresie nie zostały zakończone w 2009 roku;
- poinformowania zakładów ubezpieczeń o nowych obowiązkach wynikających ze zmian w przepisach prawa, m.in. o obowiązku tworzenia komitetów audytu. Prace dotyczące oceny dostosowania do odpowiednich przepisów prawa podmiotów nadzorowanych nie zostały zakończone w 2009 roku;
- prawidłowości sporządzenia opinii i raportów biegłych rewidentów z badania rocznych sprawozdań finansowych zakładów ubezpieczeń za 2008 r. Badanie w tym zakresie przeprowadzone przez UKNF wykazało, że część opinii i raportów biegłych rewidentów jest sporządzona nierzetelnie i zawiera istotne błędy w treści. Prace w tym obszarze nie zostały zakończone w 2009 r. i są przedmiotem analizy UNKF;
- zastrzeżeń zawartych w opiniach biegłych rewidentów z badania rocznych sprawozdań finansowych zakładów ubezpieczeń za 2008 r. Prace w powyższym zakresie zostały rozpoczęte w 2009 r. i są obecnie kontynuowane przez UKNF;
- raportów aktuariusza zakładu ubezpieczeń o stanie portfela ubezpieczeń za 2008 r. UKNF po przeprowadzeniu analizy zwrócił się o dodatkowe informacje i wyjaśnienia – głównie do zakładów ubezpieczeń działu II. Prace w powyższym zakresie nie zostały zakończone w 2009 roku.

Podjęte zostały również prace mające na celu stworzenie raportów o charakterze przekrojowym dla całego rynku ubezpieczeń w zakresie:

- przygotowania zakładów ubezpieczeń do stosowania art. 4a ustawy o rachunkowości (solidarna odpowiedzialność zarządu i rady nadzorczej za sporządzanie sprawozdań finansowych). Dzięki podjętym przez organ nadzoru działaniom wiele zakładów ubezpieczeń uzyskało wiedzę o zmianach w przedmiotowej ustawie i konsekwencjach wynikających z tych zmian;

- ubezpieczeń od ryzyka utraty pracy (raport zaprezentowany na posiedzeniu KNF). Przeprowadzona analiza wskazuje na systematyczny wzrost liczby osób objętych ochroną ubezpieczeniową kredytobiorców od ryzyka utraty pracy. Ubezpieczenia te były w badanym okresie dla oferujących je zakładów ubezpieczeń bardzo rentowne, co związane jest z niską szkodowością tych produktów;
- sposobu podziału zysku finansowego za 2008 r. przez zakłady ubezpieczeń (raport zaprezentowany na posiedzeniu KNF). Sytuację zakładów ubezpieczeń w zakresie podziału zysku za lata 2005-2008 należy uznać za stabilną i ostrożną, ponieważ doprowadziła do zatrzymania przez zakłady 65% wypracowanego zysku, co wzmocniło ich kapitały własne. Większość zakładów ubezpieczeń postanawia przeznaczyć wypracowany zysk na kapitały zapasowe i rezerwowe;
- prezentacji stanu sektora ubezpieczeń po I, II i III kwartale 2009 r. (raporty zostały zaprezentowane na posiedzeniach KNF). W wyniku przeprowadzonych analiz zwrócono uwagę na większą odporność sektora ubezpieczeń w Polsce (w szczególności w przypadku ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych) na kryzys i jego skutki w porównaniu z innymi sektorami gospodarki, oraz na wzrost zysku finansowego sektora a także utrzymanie wskaźników wypłacalności na wysokim poziomie. Jednocześnie wskazano na znaczną koncentrację depozytów zakładów ubezpieczeń na życie w pojedynczych bankach;
- rotacji biegłych rewidentów w podmiotach rynku finansowego (raport zaprezentowany na posiedzeniu KNF). W opinii UKNF, powinna nastąpić zmiana przepisów ustawy o biegłych rewidentach, która wprowadzałaby obowiązek rotacji podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, a nie jedynie kluczowego biegłego rewidenta, w stosunku do wszystkich jednostek zainteresowania publicznego;
- ubezpieczeń związanych z kredytami hipotecznymi. Analiza zebranego materiału pozwala stwierdzić, że w latach 2007-2008 ubezpieczenia kredytów hipotecznych posiadało w swojej ofercie produktowej 35 zakładów ubezpieczeń, 18 zakładów ubezpieczeń na życie i 17 zakładów ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych. Z uwagi na fakt, że niektóre zakłady ubezpieczeń nie zawarły w badanym okresie umów ubezpieczenia kredytów hipotecznych, bądź też nie posiadały stosownych danych, analizą zostało objętych 28 zakładów ubezpieczeń oferujących ubezpieczenia kredytów hipotecznych (inne niż ubezpieczenia od ryzyka utraty pracy). W ramach oferowanych ubezpieczeń kredytów hipotecznych 25 zakładów ubezpieczeń zawierało umowy grupowe, 2 zakłady umowy indywidualne, 1 zakład ubezpieczeń zawierał zarówno umowy grupowe, jak i indywidualne.

Ponadto w 2009 r. Urząd KNF kontynuował działania mające na celu przygotowanie organu nadzoru oraz nadzorowanych podmiotów do funkcjonowania w systemie Wypłacalność II. Przygotowano również szereg interpretacji przepisów krajowych, dotyczących zarówno ustawy o działalności ubezpieczeniowej, jak i uchwał KNF, w zakresie regulacji ostrożnościowych, szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń, sporządzania sprawozdań finansowych, w tym skonsolidowanych sprawozdań finansowych zakładów ubezpieczeń oraz opinii w sprawach związanych z rachunkowością i sprawozdawczością zakładów ubezpieczeń. Były to zarówno pisma o charakterze systemowym, skierowane do całego sektora, jak i odpowiedzi na zapytania zakładów ubezpieczeń.

Wykorzystanie testów warunków skrajnych w procesie nadzoru nad zakładami ubezpieczeń

W czerwcu 2009 r. zakończono prace nad raportem „Wykorzystanie testów stresu w procesie nadzoru nad zakładami ubezpieczeń", który został opublikowany na stronie internetowej KNF. Celem raportu było wypracowanie rekomendacji w sprawie nałożenia na zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji obowiązku przeprowadzania testów warunków skrajnych. Celem tych testów ma być poprawa zarządzania ryzykiem w podmiotach oraz przygotowanie ich do wdrożenia rozwiązań wynikających z projektu Wypłacalność II. W raporcie zaprezentowano m.in. podstawy teoretyczne testów warunków skrajnych, doświadczenia międzynarodowe oraz doświadczenia innych sektorów rynku finansowego związane z konstruowaniem i przeprowadzaniem tego rodzaju testów oraz propozycje testów warunków skrajnych dla zakładów ubezpieczeń i reasekuracji.

W II połowie 2009 r. przeprowadzono wewnętrzne testy warunków skrajnych sektora ubezpieczeń wg stanu na 31 grudnia 2008 r. na podstawie danych sprawozdawczych będących w posiadaniu organu nadzoru. Raport zawierający opis metodologii oraz wyniki wewnętrznych testów warunków skrajnych przedstawiono na posiedzeniu Komisji Nadzoru Finansowego.

Kolejnym etapem prac dotyczącym wykorzystania testów warunków skrajnych w procesie nadzoru nad zakładami ubezpieczeń było przeprowadzenie rozpoznawczych testów warunków skrajnych przez zakłady ubezpieczeń i reasekuracji. W tym celu, w okresie od września do listopada 2009 r., zostały zorganizowane trzy spotkania organu nadzoru z przedstawicielami zakładów ubezpieczeń. Przedmiotem spotkań było wypracowanie metodologii wykonywania testów warunków skrajnych w zakładach ubezpieczeń i reasekuracji. Po konsultacjach metodologii, zakłady ubezpieczeń i reasekuracji zostały poproszone o przeprowadzenie rozpoznawczych testów warunków skrajnych od listopada do grudnia 2009 r. i przedstawienie wyników testów warunków skrajnych organowi nadzoru w terminie do 15 stycznia 2010 roku.

Jednocześnie na poziomie europejskim zostały przeprowadzone europejskie testy warunków skrajnych przez duże lub znaczące ubezpieczeniowe grupy kapitałowe wg stanu na 30 czerwca 2009 r. W testach tych udział wzięła również Grupa

PZU. Szersze informacje na temat europejskich testów warunków skrajnych przedstawiono w części „Zaangażowanie Komisji Nadzoru Finansowego we współpracę międzynarodową" (CEIOPS *Stress Test Task Force*) niniejszego Sprawozdania.

Proces zatwierdzania modeli wewnętrznych w zakładach ubezpieczeń służących do wyznaczania kapitałowego wymogu wypłacalności w projekcie Wypłacalność II

W okresie objętym sprawozdaniem Urząd KNF przygotował raport nt. procesu zatwierdzania modeli wewnętrznych zakładów ubezpieczeń oraz ubezpieczeniowych grup kapitałowych służących do wyznaczania kapitałowego wymogu wypłacalności w projekcie Wypłacalność II. Raport powstał na podstawie:

- analizy porady CEIOPS dla Komisji Europejskiej dotyczącej procesu zatwierdzania modeli wewnętrznych,
- doświadczenia wybranych zagranicznych organów nadzoru oraz sektora bankowego w zakresie zatwierdzania modeli wewnętrznych,
- informacji przekazanych przez zakłady ubezpieczeń i reasekuracji w ramach badania ankietowego dotyczącego modeli wewnętrznych, przeprowadzonego w listopadzie 2009 r. wśród 64 krajowych zakładów ubezpieczeń i reasekuracji oraz 1 głównego oddziału zagranicznego zakładu ubezpieczeń.

Badanie ankietowe miało na celu poznanie aktualnego stanu przygotowania zakładów ubezpieczeń i reasekuracji w Polsce do wdrożenia rozwiązań projektu Wypłacalność II w zakresie modeli wewnętrznych. Analiza wyników badania ankietowego wskazuje, że ok. 60% krajowych zakładów ubezpieczeń planuje wykorzystywać modele wewnętrzne do obliczania kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR; ang. *Solvency Capital Requirement*) w systemie Wypłacalność II (część z tych modeli będzie zbudowana przez ubezpieczeniową grupę kapitałową, do której dany zakład ubezpieczeń należy). Wobec tego organ nadzoru powinien być przygotowany m.in. do prowadzenia prac w zakresie przygotowania krajowych zakładów ubezpieczeń oraz ubezpieczeniowych grup kapitałowych do wdrożenia rozwiązań opracowywanych w ramach projektu Wypłacalność II oraz do procesu zatwierdzania modeli wewnętrznych po implementacji przepisów dyrektywy Wypłacalność II. Informacje zebrane podczas badania stanowić będą podstawę dalszych działań UKNF związanych z procesem zatwierdzania modeli wewnętrznych. Działania te powinny być zbieżne z wynikami prac UKNF nad projektem Wypłacalność II i dopasowane do harmonogramu prac nad nim.

Współpraca organów nadzoru dotycząca nadzoru nad ubezpieczeniowymi grupami kapitałowymi

Dyrektywa 98/78/WE z 27 października 1998 r. w sprawie nadzoru dodatkowego nad zakładami ubezpieczeń w grupach ubezpieczeniowych stwierdza potrzebę (oraz określa ogólne zasady) ściślejszej współpracy odpowiednich organów państw członkowskich UE w kwestii nadzorowania grup ubezpieczeniowych, prowadzących działalność na terenie tych państw. Konkretne ustalenia w sprawie zasad tej współpracy określa tzw. Protokół Helsiński, zawarty przez organy nadzoru państw członkowskich UE 11 maja 2000 roku. Zgodnie z nim (par. 1.5) organy nadzoru państw członkowskich UE powinny nadzorować działalność grup ubezpieczeniowych, współpracując ze sobą w ramach tzw. komitetów koordynacyjnych. Sposób organizacji i działania komitetów koordynacyjnych szczegółowo opisano w par. 2.2 i następnych Protokołu Helsińskiego.

W szczególności:

- komitet powinien zostać ustanowiony przez organ nadzorujący podmiot dominujący grupy,
- wszystkie organy nadzorujące podmioty grupy mają obowiązek współpracy w ramach komitetu,
- w zebraniach komitetu powinni brać udział pracownicy organów na co dzień zajmujący się nadzorem nad danym podmiotem,
- członkowie komitetu mogą wybrać nadzorcę kluczowego,
- zebrania komitetu koordynacyjnego mają odbywać się tak często, jak członkowie komitetu uznają za stosowne.

W 2009 r. reprezentanci Urzędu Komisji uczestniczyli w 13 spotkaniach komitetów koordynacyjnych. Na forum komitetów pracownicy przedstawili informacje dotyczące sytuacji finansowej i sposobu prowadzenia działalności polskich podmiotów należących do grup ubezpieczeniowych będących przedmiotem spotkań. Ponadto zapoznali się z podobnymi prezentacjami przedstawicieli innych organów nadzoru oraz brali udział w dyskusjach dotyczących czynników ryzyka i zagrożeń związanych z działalnością tych grup kapitałowych. Wymiana doświadczeń pozwoliła na zwiększenie poziomu wiedzy UKNF na temat procesów zachodzących w krajowych zakładach ubezpieczeń w związku z przynależnością do grup ubezpieczeń.

Badanie i Ocena Nadzorcza (BION)

W 2009 r. rozpoczęto prace nad opracowaniem i wdrożeniem metodyki Badania i Oceny Nadzorczej (dalej „BION"). W ramach powyższych prac podjęto działania mające na celu przygotowanie podręczników punktowej oceny nadzorowanych przez KNF zakładów ubezpieczeń. Przygotowano także podręcznik „Badanie i Ocena (BION) – metodyka dla pracowników nadzoru ubezpieczeniowego".

System Nadzoru Ubezpieczeń (SNU)

W 2009 r. zakończono ostatni etap realizacji zintegrowanego systemu informatycznego wspomagającego nadzór nad sektorem ubezpieczeniowym – Systemu Nadzoru Ubezpieczeń (dalej „SNU"). Celem budowy systemu było zwiększenie jakości i kompleksowości informacji, zwiększenie możliwości w zakresie raportowania oraz usprawnienie procesu przygotowywania sprawozdań przez nadzorowane podmioty.

SNU obejmuje rejestry: zakładów ubezpieczeń, brokerów i aktuariuszy oraz moduł obsługujący sprawozdania podmiotów raportujących do UKNF. Funkcjonuje zarówno po stronie Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, jak i podmiotów rynku ubezpieczeniowego (zakładów ubezpieczeń i reasekuracji, brokerów). Podmioty raportujące do UKNF mogą drogą elektroniczną pobierać aktualne szablony sprawozdawcze oraz wypełniać i bezpiecznie przesyłać sprawozdania. Dostęp do aplikacji sprawozdawczej jest dla podmiotów raportujących bezpłatny i nie wiąże się z dodatkowymi obciążeniami.

Uruchomienie SNU było poprzedzone testami pilotażowymi przeprowadzonymi wspólnie z uczestnikami rynku ubezpieczeniowego oraz migracją danych historycznych z poprzednich systemów do SNU.

Nadzór nad rynkiem kapitałowym i towarowym

Nadzorowi Komisji podlegają podmioty prowadzące działalność:

- na rynku papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych (dalej „rynek papierów wartościowych"):
  - firmy inwestycyjne,
  - agenci firm inwestycyjnych,
  - banki powiernicze,
  - spółki prowadzące rynek regulowany,
  - spółka prowadząca depozyt papierów wartościowych,
  - emitenci notowani na rynku regulowanym,
  - podmioty dokonujące publicznych ofert papierów wartościowych lub ubiegające się o dopuszczenie instrumentów finansowych do obrotu na rynku regulowanym;
- na rynku usług świadczonych przez instytucje zbiorowego inwestowania:
  - fundusze inwestycyjne,
  - towarzystwa funduszy inwestycyjnych,
  - podmioty przyjmujące i przekazujące zlecenia tytułów uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania,
  - inne podmioty prowadzące obsługę funduszy inwestycyjnych;
- na rynku towarów giełdowych:
  - spółki prowadzące giełdy towarowe,
  - towarowe domy maklerskie,
  - zagraniczne osoby prawne prowadzące na terytorium RP działalność maklerską w zakresie obrotu towarami giełdowymi,
  - przedsiębiorstwa energetyczne prowadzące rachunki lub rejestry towarów giełdowych.

Działalność Komisji w zakresie nadzoru nad agentami firm inwestycyjnych oraz podmiotów pośredniczących w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych została omówiona w podrozdziale „Nadzór nad działalnością pośredników finansowych".

Podmioty działające na rynku papierów wartościowych

Firmy inwestycyjne i banki powiernicze

Głównym zadaniem Komisji w obszarze nadzoru firm inwestycyjnych i banków powierniczych jest przeprowadzanie kontroli w celu ustalenia, czy dany podmiot działa zgodnie z przepisami prawa, nie narusza zasad uczciwego obrotu oraz interesów zleceniodawców. Ponadto Komisja nadzoruje sytuację finansową podmiotów poprzez analizowanie sprawozdań finansowych przesyłanych zgodnie z przepisami prawa.

Do podstawowych czynności związanych z nadzorem należą:

- analizowanie sprawozdań finansowych przedkładanych przez nadzorowane podmioty w związku z obowiązkami wynikającymi z przepisów prawa, tj. miesięcznych, półrocznych i rocznych sprawozdań finansowych oraz półrocznych sprawozdań z działalności i funkcjonowania nadzoru wewnętrznego w podmiotach prowadzących działalność maklerską,
- przeprowadzanie kontroli działalności firm inwestycyjnych, banków powierniczych, zagranicznych firm inwestycyjnych prowadzących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność maklerską w formie oddziału,
- wydawanie zaleceń oraz monitorowanie ich wykonania.

W ramach nadzoru nad działalnością firm inwestycyjnych analizie poddano roczne sprawozdania finansowe za 2008 r. oraz półroczne sprawozdania finansowe za I półrocze 2009 r.

45 domów maklerskich i 7 banków prowadzących działalność maklerską. W 2009 r. 4 domy maklerskie przekazały do Urzędu Komisji skonsolidowane sprawozdania finansowe za 2008 rok.

TABELA 39. WARTOŚĆ ŚREDNICH WYMOGÓW KAPITAŁOWYCH (W MLN ZŁ) I WSPÓŁCZYNNIK ICH POKRYCIA W DOMACH MAKLERSKICH ORAZ W BANKACH PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ MAKLERSKĄ W LATACH 2006-2009

WSKAŹNIKI WYMOGÓW KAPITAOWYCH	2006		2007		2008		2009	
	DOMY MAKLERSKIE	BANKI PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ MAKLERSKĄ	DOMY MAKLERSKIE	BANKI PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ MAKLERSKĄ	DOMY MAKLERSKIE	BANKI PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ MAKLERSKĄ	DOMY MAKLERSKIE	BANKI PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ MAKLERSKĄ
Średni poziom nadzorowanych kapitałów	24,38	68,32	28,33	51,11	33,83	44,06	33,53	43,40
Średni całkowity wymóg kapitałowy	4,84	2,97	5,71	3,81	4,78	2,68	5,41	3,08
Średnie odchylenie poziomu nadzorowanych kapitałów od całkowitego wymogu kapitałowego	19,54	65,34	22,44	47,30	28,98	41,38	28,07	40,32
Średni wymóg kapitałowy z tytułu stałych kosztów	3,43	5,80	3,99	6,78	5,06	5,26	7,03	4,37
Średnie odchylenie poziomu nadzorowanych kapitałów od wymogu kapitałowego z tytułu stałych kosztów	20,95	62,52	24,18	44,33	28,70	38,80	26,45	39,03
Średnie odchylenie poziomu nadzorowanych kapitałów od minimalnej wysokości kapitału założycielskiego	21,96	64,99	25,73	47,91	31,44	41,23	30,47	40,49
Średnie pokrycie całkowitego wymogu kapitałowego kapitałami nadzorowanymi*	5,04	22,97	4,96	13,41	7,07	16,46	6,20	14,10
Średnie pokrycie wymogu z tytułu kosztów stałych kapitałami nadzorowanymi*	7,10	11,78	7,10	7,54	6,68	8,38	4,77	9,93
Średnie pokrycie minimalnej wysokości kapitału założycielskiego kapitałami nadzorowanymi*	11,44	20,55	14,07	17,79	15,67	17,26	15,25	16,86

* Dane wyrażone w jednostkach niemianowanych, przedstawiających średni iloraz nadzorowanych kapitałów do poszczególnych wymogów. Dane pochodzą z miesięcznych sprawozdań MRF wg stanu na 31.12.2006 roku, 31.12.2007 roku, 31.12.2008 roku i 31.12.2009 roku.

Przedstawione dane wskazują, że firmy inwestycyjne w ujęciu całościowym posiadają zapasy kapitału ponad kapitały wymagane przepisami prawa obowiązującymi do końca 2009 roku. Ma to szczególne znaczenie w kontekście wejścia w życie 1 stycznia 2010 r. przepisów implementujących dyrektywy CRD w sprawie wymogów kapitałowych w odniesieniu do firm inwestycyjnych, gdyż przewidywane jest zwiększenie wymogów kapitałowych w porównaniu z wymogami wyliczanymi na podstawie przepisów obowiązujących do końca 2009 roku.

W 2009 r. Komisja przeprowadziła 16 kontroli podmiotów nadzorowanych.

TABELA 40. LICZBA KONTROLI PRZEPROWADZONYCH W FIRMACH INWESTYCYJNYCH I BANKACH POWIERNICZYCH W 2009 ROKU

PODMIOTY NADZOROWANE	LICZBA KONTROLI
Domy maklerskie	12
Zagraniczny oddział domu maklerskiego	1
Banki prowadzące działalność maklerską (biura maklerskie)	2
Bank powierniczy	1
RAZEM	16

Zweryfikowano 68 półrocznych sprawozdań z działalności oraz z funkcjonowania nadzoru wewnętrznego podmiotów prowadzących działalność maklerską i banków powierniczych za II półrocze 2008 r. oraz 71 za I półrocze 2009 roku.

W trzech domach maklerskich przeprowadzono czynności kontrolne w zakresie „prania pieniędzy", w związku z realizacją obowiązków wynikających z Ustawy z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu (Dz.U. 2003 nr 153 poz. 1505, z późn. zm.). W dwóch spośród tych kontroli uczestniczyli wspólnie pracownicy Pionu Nadzoru Rynku Kapitałowego (PNK) i Pionu Prawno-Legislacyjnego (PPL).

Wydano dwie decyzje o wykreślenie z wykazu przedsiębiorstw przechowujących lub transportujących wartości pieniężne w znacznych ilościach oraz jedno postanowienie o przekazaniu do NBP sprawy o wpisanie do wykazu przedsiębiorstw przechowujących lub transportujących wartości pieniężne w znacznych ilościach.

W 2009 r. w ramach prac nad metodyką Badania i Oceny Nadzorczej BION, Urząd Komisji przeprowadził testowe badania nadzorcze w 18 domach maklerskich. Celem wspomnianych badań, zakończonych wystawieniem oceny nadzorczej, była kalibracja procedury BION.

Spółki prowadzące rynek regulowany oraz depozyt papierów wartościowych

Zadania Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie nadzoru nad spółkami prowadzącymi rynek regulowany oraz depozyt papierów wartościowych polegają na:

- przeprowadzaniu czynności kontrolnych w siedzibach nadzorowanych instytucji, takich jak Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., BondSpot S.A. i Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A.,
- sporządzaniu protokołów z przeprowadzonych kontroli,
- nadzorowaniu wykonywania zaleceń pokontrolnych,
- przygotowywaniu opinii do materiałów na posiedzenia rad nadzorczych i walnego zgromadzenia nadzorowanych instytucji,
- udziale przedstawiciela Komisji w posiedzeniach rad nadzorczych i walnego zgromadzenia nadzorowanych instytucji.

W okresie objętym sprawozdaniem przeprowadzono dwie kontrole podmiotów stanowiących infrastrukturę rynku kapitałowego – Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. oraz Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., a przedstawiciel Komisji wziął udział w 44 posiedzeniach Rad Nadzorczych oraz Walnych Zgromadzeniach Akcjonariuszy, w tym:

- 11 posiedzeniach Rady Nadzorczej GPW S.A.,
- 12 posiedzeniach Rady Nadzorczej BondSpot S.A.,
- 10 posiedzeniach Rady Nadzorczej KDPW S.A.,
- 1 Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy GPW S.A.,
- 2 Nadzwyczajnych Walnych Zgromadzeniach Akcjonariuszy GPW S.A.,
- 1 Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy BondSpot S.A.,
- 6 Nadzwyczajnych Walnych Zgromadzeniach Akcjonariuszy BondSpot S.A.,
- 1 Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy KDPW S.A.

System Nadzoru nad Obrotem (SNO)

W okresie objętym sprawozdaniem w Urzędzie Komisji realizowany był projekt wdrożenia Systemu Nadzoru nad Obrotem (dalej „SNO"). Projekt ma na celu stworzenie wsparcia informatyczno–analitycznego Urzędu Komisji w obszarze nadzoru nad obrotem na rynku regulowanym w Polsce. SNO to bezpieczne i wydajne środowisko obsługujące realizację procesów nadzorczych Komisji za pomocą gromadzenia, przetwarzania i prezentacji informacji o obrocie na rynku regulowanym, otrzymywanych z GPW i KDPW oraz innych źródeł. W obszarze dotyczącym raportowania system tworzy elastyczne środowisko raportowe porządkujące dane dotyczące transakcji pochodzących z różnych źródeł oraz tworzy raporty pozwalające na analizowanie tych danych.

W celu zapewnienia zgodności funkcjonowania SNO z regulacjami i standardami Unii Europejskiej, do bazy systemu włączone zostały transakcje MiFID oraz informacje z IRD (ang. *Instrument Reference Data*) i Market Calculation. Sprawozdania o transakcjach pozyskiwane od firm inwestycyjnych w ramach transakcji MiFID stanowią realizację obowiązku KNF wynikającego z art. 25 ust. 3 Dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r., zgodnie z którym firmy inwestycyjne zobowiązane są do przekazywania właściwym organom nadzoru sprawozdań o transakcjach zawieranych na instrumentach finansowych dopuszczonych do obrotu na rynkach regulowanych niezależnie od tego, czy zostały one zawarte na rachunek własny firmy inwestycyjnej, czy też na rachunek klientów.

W ramach projektu IRD utworzona została wspólna baza danych, przeznaczona do gromadzenia przesyłanych i aktualizowanych na bieżąco raportów oraz do automatycznej wymiany informacji o instrumentach, dla których poszczególne instytucje nadzoru są organem właściwym. Wyznaczanie akcji płynnych (Market Calculation) jest realizacją obowiązku KNF z art. 22 ust. 6 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1287/2006 wprowadzającego środki wykonawcze do Dyrektywy 2004/39/WE, na podstawie którego każdy organ nadzoru zapewnia utrzymywanie i publikację zestawienia wszystkich akcji płynnych, dla których jest organem właściwym.

W zakresie formalno-prawnego dostosowania systemu, Urząd KNF przewiduje podpisanie z GPW i KDPW umowy zapewniającej niezawodne otrzymywanie danych odpowiedniej jakości.

Od momentu powołania zespołu projektowego przeprowadzono następujące prace projektowe:

- utworzono wydajne i bezpieczne środowisko baz danych pozwalające na przechowywanie i przetwarzanie dużych ilości danych nadzorczych pozyskiwanych z GPW i KDPW,
- utworzono wydajny i elastyczny mechanizm zasilania środowiska baz danych danymi pozyskiwanymi z GPW i KDPW na platformie *Business Objects Data Services*,
- stworzono elastyczne środowisko raportowe na platformie *Business Objects*,
- przeprowadzono szkolenia pracowników Urzędu Komisji – użytkowników systemu,
- rozpoczęto zasilanie SNO danymi oraz udostępniono użytkownikom system w obszarze raportowym.

Emitenci

Do zadań Komisji Nadzoru Finansowego należy sprawowanie nadzoru nad wykonywaniem obowiązków określonych przepisami ustawy o ofercie publicznej oraz ustawy o obrocie instrumentami finansowymi przez emitentów, których papiery wartościowe są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym. W tym zakresie KNF weryfikuje pod względem formalno-prawnym wszystkie przekazywane przez te podmioty informacje poufne, bieżące i okresowe. W szczególności KNF bada, czy informacje te zostały przekazane w odpowiednim terminie oraz czy zawierają wszystkie elementy wymagane przepisami prawa.

W 2009 r. organ nadzoru zweryfikował pod względem zgodności z przepisami prawa ok. 27 tys. raportów bieżących, okresowych i poufnych przekazanych przez spółki publiczne oraz ok. 2,5 tys. zawiadomień przekazanych przez osoby nabywające i zbywające znaczne pakiety akcji spółek publicznych na podstawie art. 69 ustawy o ofercie publicznej, a także ok. 2,5 tys. zawiadomień przekazanych przez podmioty zobowiązane na podstawie art. 160 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (osoby wchodzące w skład organów zarządzających lub nadzorczych emitenta albo będące jego prokurentami oraz inne osoby pełniące w strukturze organizacyjnej emitenta funkcje kierownicze, które posiadają stały dostęp do informacji poufnych dotyczących bezpośrednio lub pośrednio tego emitenta oraz kompetencje w zakresie podejmowania decyzji wywierających wpływ na jego rozwój i perspektywy prowadzenia działalności gospodarczej).

Ponadto Komisja Nadzoru Finansowego wydaje decyzje w sprawach wniosków na podstawie ustawy o ofercie publicznej:

- z art. 58 ust. 1 (o nadanie statusu agencji informacyjnej),
- z art. 62 ust. 1 (o zwolnienie z obowiązku przekazania do publicznej wiadomości informacji niestanowiącej informacji poufnej),
- z art. 62 ust. 4 (o zwolnienie emitenta z siedzibą w państwie członkowskim, dla którego Rzeczpospolita Polska jest państwem macierzystym na przekazywanie zamiast niektórych informacji bieżących i okresowych, o których mowa w art. 56 ustawy o ofercie, informacji wymaganych przepisami prawa państwa siedziby emitenta, pod warunkiem że informacje te są równoważne w stosunku do informacji określonych w art. 56 lub zostaną uznane za równoważne zgodnie przepisami wydanymi na podstawie art. 60 ust. 2 lub regulaminów, o których mowa w art. 61),
- z art. 71 (o zwolnienie z obowiązku przekazania zawiadomienia, o którym mowa w art. 69 tej ustawy),
- z art. 91 (o udzielenie zezwolenia na przywrócenie akcjom formy dokumentu),

oraz kontroluje należyte wykonanie wydanych decyzji.

W 2009 r. Komisja wydała 3 decyzje o nadaniu statusu agencji informacyjnej oraz 3 decyzje w sprawie zniesienia dematerializacji akcji.

Ponadto Komisja Nadzoru Finansowego prowadziła szereg dodatkowych działań, czego najistotniejszymi rezultatami było:

- doprowadzenie do ujawnienia stanu zaangażowania spółek publicznych w opcje walutowe oraz do przedstawienia ekspozycji na czynniki ryzyka wynikające z tego tytułu. Działania powyższe związane były z powstaniem ryzyka potencjalnej niewypłacalności i utraty płynności finansowej emitentów zaangażowanych w walutowe instrumenty pochodne w kontekście wypełniania obowiązków informacyjnych przez emitentów. Polegały one przede wszystkim na doprowadzeniu do stanu, w którym emitenci przekazywaliby do wiadomości publicznej informacje umożliwiające inwestorom ocenę sytuacji gospodarczej, majątkowej i finansowej oraz ocenę ryzyka inwestycyjnego związanego z inwestowaniem w papiery wartościowe. W wyniku ww. działań przeprowadzono również szereg postępowań związanych z naruszeniem powyższych obowiązków informacyjnych, w przypadku sześciu spółek nałożono kary pieniężne;
- wprowadzenie realnych warunków konkurencji na rynku agencji informacyjnych poprzez nadanie statusu „agencji informacyjnej" w rozumieniu ustawy o ofercie publicznej trzem podmiotom (do tej pory status taki posiadała jedynie Polska Agencja Prasowa);
- podjęcie ok. 400 interwencji w przypadkach wykrycia nienależytego wykonania obowiązków informacyjnych spółek publicznych, skutkujących przekazaniem do publicznej wiadomości raportów bieżących i okresowych zgodnych z obowiązującymi przepisami.

W ramach prowadzonego nadzoru nad sprawozdawczością emitentów papierów wartościowych niebędących funduszami inwestycyjnymi, Urząd KNF w 2009 r. m.in.:

- przeanalizował sprawozdania finansowe 63 emitentów, w tym roczne skonsolidowane sprawozdania finansowe 56 emitentów sporządzone za rok obrotowy 2008, pod kątem ich zgodności z wymogami Międzynarodowych Standardów Rachunkowości i Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (dalej „MSR/MSSF"), wybrane wg. zasad wyboru, o których mowa w Standardzie nr 1 Komitetu Europejskich Regulatorów Rynku Papierów Wartościowych – CESR (ang. *Committee of European Securities Regulators*), dotyczącym nadzoru nad informacją finansową („Nadzór nad wdrażaniem standardów informacji finansowych w Europie"). W wyniku przeprowadzonej analizy sporządzono i w lutym 2010 r. opublikowano na stronie internetowej KNF raport „Zgodność sprawozdań finansowych emitentów papierów wartościowych z MSR. Analiza przeprowadzona w 2009 roku";
- opracował i przekazał 56 stanowisk, w tym 29 dla podmiotów zewnętrznych, dotyczących m.in. stosowania MSR/MSSF, historycznych informacji finansowych prezentowanych w prospektach emisyjnych, prawidłowości wypełniania przez emitentów obowiązków informacyjnych w zakresie raportów okresowych oraz w związku z prowadzonymi przez UKNF postępowaniami dotyczącymi sprawozdawczości emitentów papierów wartościowych.

Emitenci dokonujący ofert publicznych i ubiegający się o dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym

W przypadku naruszenia lub uzasadnionego podejrzenia naruszenia przepisów prawa w związku z prowadzeniem oferty publicznej lub ubieganiem się o dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym papierów wartościowych na terytorium Rzeczypospolitaj Polskiej, Komisji przysługuje szereg uprawnień określonych w art. 16, 17 i 18 ustawy o ofercie publicznej, w tym:

- nakazanie wstrzymania rozpoczęcia oferty publicznej lub przerwanie jej biegu na okres nie dłuższy niż 10 dni roboczych,
- zakazanie rozpoczęcia oferty publicznej albo dalszego jej prowadzenia,
- nakazanie wstrzymania ubiegania się o dopuszczenie lub wprowadzenie papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym na okres nie dłuższy niż 10 dni roboczych,
- zakazanie ubiegania się o dopuszczenie lub wprowadzenie papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym,
- opublikowanie na koszt emitenta lub wprowadzającego informacji o niezgodnym z prawem działaniu w związku z ofertą publiczną lub ubieganiem się o dopuszczenie papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym.

W 2009 r. KNF 7 razy podejmowała działania na podstawie powyższych przepisów. W 6 przypadkach KNF przekazała do publicznej wiadomości informacje o niezgodnym z prawem działaniu emitenta w związku z ofertą publiczną papierów wartościowych oraz ubieganiem się o dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym papierów wartościowych. W jednym przypadku zakazano rozpoczęcia oferty publicznej i jednocześnie przekazano do publicznej wiadomości informację o niezgodnym z prawem działaniu emitenta w związku z ofertą publiczną papierów wartościowych. Powyższe niezgodności dotyczyły niezamieszczenia w prospektach emisyjnych prawdziwych, rzetelnych i kompletnych informacji o istotnych czynnikach mających wpływ na ocenę oferowanych papierów wartościowych, jak również nieprzekazania do publicznej wiadomości informacji o takich czynnikach w formie aneksu do zatwierdzonego prospektu. W jednym przypadku naruszenie polegało na oferowaniu papierów wartościowych zakaza-

nych przez przepisy prawa i zamiarze przeprowadzenia oferty publicznej z pominięciem wymogu sporządzenia prospektu emisyjnego oraz jego zatwierdzenia przez KNF.

Wezwania na sprzedaż lub zamianę akcji spółki publicznej

Do zadań Komisji Nadzoru Finansowego należy sprawowanie nadzoru nad prawidłowością formalno-prawną ogłaszania i przeprowadzania wezwań do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji spółek publicznych w związku z przekraczaniem przez akcjonariuszy poszczególnych progów w ogólnej liczbie głosów. Jeżeli ogłoszone wezwanie nie odpowiada wymaganiom ustawowym, Komisja Nadzoru Finansowego może zgłosić żądanie wprowadzenia niezbędnych zmian lub uzupełnień w treści wezwania albo przekazania wyjaśnień dotyczących jego treści. W 2009 r. ogłoszono 28 wezwań do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji spółek publicznych o łącznej wartości ponad 3,2 mld zł. Komisja Nadzoru Finansowego w przypadku dwóch wezwań zgłosiła żądanie wprowadzenia niezbędnych zmian lub uzupełnień w treści wezwania.

Instytucje zbiorowego inwestowania

Zadania nadzorcze Komisji Nadzoru Finansowego wobec towarzystw funduszy inwestycyjnych (dalej „TFI") oraz funduszy inwestycyjnych, po uzyskaniu przez te podmioty stosownych zezwoleń, obejmują m.in. monitorowanie bieżącej sytuacji tychże podmiotów w drodze analizy raportów bieżących, informacji bieżących, sprawozdań okresowych oraz raportów okresowych.

Komisja nadzoruje również wypełnianie przez TFI wymogów kapitałowych. Na Wykresie 18 zaprezentowano zestawienie przedstawiające średnią wartość wskaźnika pokrycia kapitału dla sektora towarzystw funduszy inwestycyjnych, na koniec lat 2006-2008 oraz w kolejnych miesiącach 2009 roku.[16]

WYKRES 18. ŚREDNI WSPÓŁCZYNNIK POKRYCIA KAPITAŁU TOWARZYSTW FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH NA KONIEC LAT 2006-2009 ORAZ W 2009 ROKU (KAPITAŁ WŁASNY / MINIMALNY WYMÓG KAPITAŁOWY)

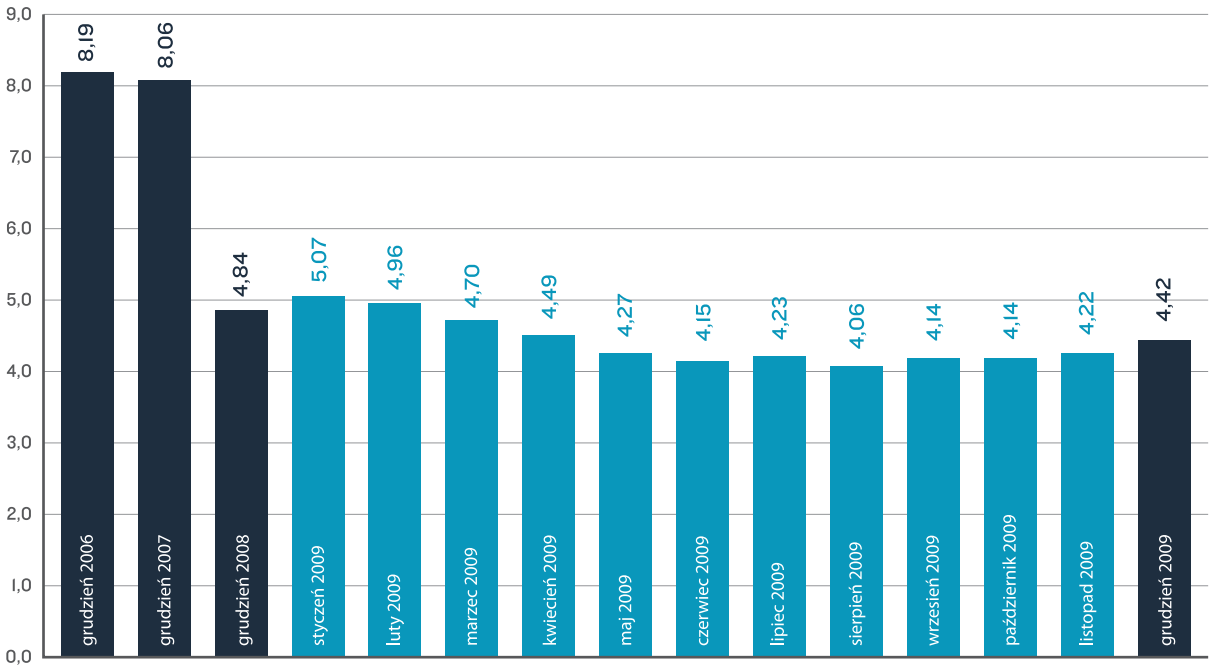

[16] Na podstawie sprawozdań miesięcznych przekazywanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Sprawozdania miesięczne nie są poddawane badaniu ani przeglądowi przez biegłego rewidenta, w związku z czym zawarte w nich informacje mogą podlegać późniejszym korektom.

Dane zaprezentowane na Wykresie 18 pokazują, że sytuacja kapitałowa towarzystw funduszy inwestycyjnych w 2009 r. była stabilna. Średni współczynnik pokrycia kapitału dla całego sektora towarzystw funduszy inwestycyjnych kształtował się powyżej 4, co oznacza, że towarzystwa posiadały kapitały średnio czterokrotnie wyższe niż poziom minimalnego obligatoryjnego kapitału własnego wymaganego przepisami ustawy o funduszach inwestycyjnych.

Raporty bieżące i informacje bieżące funduszy inwestycyjnych dzielą się na dwie zasadnicze grupy:

- raporty bieżące i informacje bieżące funduszy inwestycyjnych otwartych, specjalistycznych otwartych oraz zamkniętych, przekazywane wyłącznie Komisji Nadzoru Finansowego,
- raporty bieżące funduszy inwestycyjnych zamkniętych emitujących publiczne certyfikaty inwestycyjne, przekazywane do Komisji Nadzoru Finansowego oraz podawane do publicznej wiadomości.

Oprócz półrocznych i rocznych sprawozdań finansowych funduszy inwestycyjnych do grupy sprawozdań okresowych dostarczanych obligatoryjnie zaliczamy także:

- sprawozdania kwartalne funduszy inwestycyjnych otwartych, specjalistycznych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych zamkniętych, emitujących niepubliczne certyfikaty inwestycyjne, przekazywane wyłącznie Komisji Nadzoru Finansowego,
- raporty kwartalne funduszy inwestycyjnych zamkniętych emitujących publiczne certyfikaty inwestycyjne, przekazywane Komisji Nadzoru Finansowego oraz podawane do publicznej wiadomości.

Raporty bieżące (w tym zbiorcze raporty bieżące), informacje bieżące oraz sprawozdania okresowe towarzystw funduszy inwestycyjnych są przekazywane wyłącznie Komisji Nadzoru Finansowego.

Do sprawozdań okresowych towarzystw funduszy inwestycyjnych należą:

- sprawozdania miesięczne,
- roczne sprawozdania finansowe,
- półroczne sprawozdania finansowe zbiorczego portfela papierów wartościowych,
- roczne sprawozdania finansowe portfela papierów wartościowych,
- roczne sprawozdania z funkcjonowania kontroli wewnętrznej.

Realizując działania nadzorcze wobec towarzystw i funduszy inwestycyjnych Komisja Nadzoru Finansowego dokonuje również regularnych analiz informacji przesyłanych przez depozytariuszy funduszy inwestycyjnych na podstawie art. 231 Ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. 2004 nr 146 poz. 1546, z późn. zm.).

TABELA 41. LICZBA PRZEANALIZOWANYCH RAPORTÓW BIEŻĄCYCH I OKRESOWYCH FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH I TOWARZYSTW FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH ORAZ INFORMACJI OD DEPOZYTARIUSZY W 2009 ROKU

RODZAJ RAPORTU/INFORMACJI	LICZBA RAPORTÓW			
	2006	2007	2008	2009
Raporty bieżące i okresowe towarzystw funduszy inwestycyjnych	1 561	1 972	2 115	3 291
Raporty bieżące i okresowe funduszy inwestycyjnych	7 872	9 724	11 973	13 381
Informacje od depozytariuszy	1 296	2 514	3 227	2 437
RAZEM	**10 727**	**14 210**	**17 315**	**19 109**

Działania nadzorcze związane z analizą informacji zawartych w raportach bieżących i okresowych funduszy inwestycyjnych oraz towarzystw, w przypadku wykrycia nieprawidłowości, mogą skutkować wszczęciem postępowań administracyjnych i zastosowaniem sankcji administracyjnych przewidzianych w ustawie o funduszach inwestycyjnych.

W ramach corocznej działalności przygotowywane są również raporty dotyczące m.in. sytuacji finansowej i kapitałowej towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz działalności dystrybucyjnej prowadzonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez fundusze zagraniczne; raport te publikowane są na stronie internetowej Komisji Nadzoru Finansowego.

W 2009 r. Komisja przeprowadziła dziewięć kontroli w instytucjach zbiorowego inwestowania.

TABELA 42. LICZBA KONTROLI PRZEPROWADZONYCH W INSTYTUCJACH ZBIOROWEGO INWESTOWANIA W 2009 ROKU

PODMIOTY NADZOROWANE	LICZBA KONTROLI
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	6
Fundusz zagraniczny	1
Depozytariusze	2
RAZEM	9

W jednym towarzystwie funduszy inwestycyjnych przeprowadzono czynności kontrolne w zakresie „prania pieniędzy", w związku z realizacją obowiązków wynikających z ustawy z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu (Dz.U. 2003 nr 153 poz. 1505, z późn. zm.). W kontroli uczestniczyli wspólnie pracownicy Pionu Nadzoru Rynku Kapitałowego i Pionu Prawno-Legislacyjnego.

Podmioty działające na rynku towarów giełdowych

W zakresie nadzoru nad rynkiem towarów giełdowych zadania Komisji Nadzoru Finansowego polegają na:

- przeprowadzaniu czynności kontrolnych w siedzibach nadzorowanych instytucji, takich jak Towarowa Giełda Energii S.A.,
- sporządzaniu protokołów z przeprowadzonych kontroli,
- nadzorowaniu wykonywania zaleceń pokontrolnych,
- przygotowywaniu opinii do materiałów na posiedzenia rad nadzorczych i walnego zgromadzenia nadzorowanych instytucji,
- udziale przedstawiciela Komisji w posiedzeniach rad nadzorczych i walnego zgromadzenia nadzorowanych instytucji.

W okresie objętym sprawozdaniem przedstawiciel Komisji uczestniczył w 9 posiedzeniach Rad Nadzorczych oraz Walnych Zgromadzeniach Akcjonariuszy, w tym:

- 5 posiedzeniach Rady Nadzorczej TGE,
- 1 Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy TGE,
- 3 Nadzwyczajnych Walnych Zgromadzeniach Akcjonariuszy TGE.

Nadzór nad działalnością pośredników finansowych

Do zadań Komisji Nadzoru Finansowego w obszarze nadzoru nad działalnością pośredników finansowych należy wykonywanie czynności kontrolnych w zakresie:

- działalności zakładów ubezpieczeń w zakresie korzystania z usług agentów ubezpieczeniowych,
- spełniania przez agentów ubezpieczeniowych obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej,
- brokerów ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych,
- działalności akwizycyjnej funduszy emerytalnych i działalności podmiotów, którym fundusze emerytalne powierzyły prowadzenie działalności akwizycyjnej,
- agentów firm inwestycyjnych,
- podmiotów pośredniczących w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych,
- wykonywania zawodu przez maklerów papierów wartościowych, maklerów giełd towarowych i doradców inwestycyjnych.

Agenci ubezpieczeniowi

W okresie objętym sprawozdaniem przeprowadzono cztery kontrole zakładów ubezpieczeń, których celem było sprawdzenie prawidłowości prowadzenia działalności agencyjnej zakładów w zakresie korzystania z usług agentów ubezpieczeniowych, w szczególności przestrzegania przez agentów ubezpieczeniowych wymogu wykonywania czynności agencyjnych przez osoby fizyczne spełniające ustawowe wymogi oraz przestrzegania przez agentów ubezpieczeniowych w prowadzonej działalności obowiązujących przepisów prawa. Ponadto kontroli podlegało zbadanie prawidłowości zawierania umów agencyjnych, terminowości składania wniosku o wpis do rejestru agentów ubezpieczeniowych podmiotu, z którym została zawarta umowa agencyjna, terminowości składania wniosku o dokonanie wpisu zmian do rejestru bądź o wykreślenie podmiotu z rejestru, a także prawidłowości danych dotyczących agentów ubezpieczeniowych przekazanych do organu nadzoru przez zakład ubezpieczeń wraz z wnioskiem o wpis agenta do rejestru, zmianę danych agenta bądź wykreślenie agenta z rejestru.

Akwizytorzy otwartych funduszy emerytalnych

W okresie objętym sprawozdaniem przeprowadzono jedną kontrolę otwartego funduszu emerytalnego w zakresie prowadzonej działalności akwizycyjnej, celem sprawdzenia zgodności z przepisami prawa. Kontrola działalności akwizycyjnej polegała przede wszystkim na zbadaniu organizacji sieci akwizycji oraz zgodności procedur wewnętrznych związanych z prowadzeniem akwizycji z przepisami prawa. Kontroli podlegały również procedury stosowane przez OFE w zakresie nadzoru nad sposobem prowadzenia działalności akwizycyjnej przez akwizytorów, wykonywanie przez OFE obowiązków informacyjnych wobec Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie działalności akwizycyjnej, a także działalność szkoleniowa OFE.

Brokerzy ubezpieczeniowi i reasekuracyjni

W okresie objętym sprawozdaniem przeprowadzono 14 kontroli w miejscu prowadzenia działalności brokerskiej. Podstawowym celem kontroli było sprawdzenie, czy działalność podmiotu prowadzącego działalność brokerską jest zgodna z prawem oraz uzyskanym zezwoleniem, a w szczególności spełnianie warunków wymaganych do uzyskania zezwolenia i prowadzenia działalności brokerskiej, kontakty z zakładami ubezpieczeń, zawieranie lub doprowadzanie do zawarcia umów ubezpieczenia, wykonywanie czynności przygotowawczych do zawarcia umów ubezpieczenia oraz uczestniczenie w zarządzaniu i wykonywaniu umów ubezpieczenia, także w sprawach o odszkodowanie, jak również organizowanie i nadzorowanie czynności brokerskich. Na skutek przeprowadzonych kontroli w 1 przypadku cofnięto zezwolenie, w 3 przypadkach nałożono kary finansowe, a w 9 przypadkach podmiotom wykonującym działalność brokerską wydano zalecenia pokontrolne.

Agenci firm inwestycyjnych

W okresie objętym sprawozdaniem przeprowadzono dwie kontrole w miejscu prowadzenia działalności agenta firmy inwestycyjnej i wydano dwa zalecenia pokontrolne. Podstawowym celem kontroli agenta firmy inwestycyjnej było sprawdzenie, czy działalność prowadzona jest zgodnie z przepisami prawa, w tym sprawdzenie m.in. prawidłowości wykonywania obowiązków informacyjnych wobec Komisji Nadzoru Finansowego oraz zakresu i sposobu wykonywania czynności na rzecz firmy inwestycyjnej oraz sporządzanych w związku z tymi czynnościami dokumentów.

Podmioty pośredniczące w zbywaniu i odkupywaniu jednostek lub tytułów uczestnictwa

W okresie objętym sprawozdaniem przeprowadzono jedną kontrolę w miejscu prowadzenia działalności dystrybutora jednostek uczestnictwa i wydano zalecenia pokontrolne. Podstawowym celem kontroli podmiotu pośredniczącego w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa oraz tytułów uczestnictwa było sprawdzenie, czy działalność prowadzona jest zgodnie z prawem, umową zawartą z funduszem i udzielonym zezwoleniem, w tym sprawdzenie m.in. sposobu obsługi klienta, organizacji wewnętrznej dystrybutora, wykonywania czynności zgodnie z procedurami i regulaminami, wykonywania obowiązków informacyjnych wobec Komisji Nadzoru Finansowego.

Ponadto Urząd Komisji Nadzoru Finansowego podjął czynności nadzorcze wobec wszystkich podmiotów posiadających zezwolenie wydane na podstawie art. 32 ust. 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych, w zakresie dostosowania działalności do nowych przepisów prawa.

Integracja czynności i procesów nadzorczych

Badanie i Ocena Nadzorcza (BION) oraz System Nadzoru Oparty na Analizie Ryzyka (SONAR)

W 2009 r. w Urzędzie Komisji opracowano – na bazie Filaru II Nowej Umowy Kapitałowej (NUK) i metodyki Badania i Oceny Nadzorczej (BION) dla banków – podręczniki punktowej oceny podmiotów nadzorowanych przez Komisję. W ramach wspomnianych prac przygotowano mapę czynników ryzyka wspólnych i specyficznych dla poszczególnych sektorów oraz zdefiniowano wszystkie istotne czynniki ryzyka. Opracowano jednolite definicje poszczególnych rodzajów ryzyka (kredytowego, rynkowego, płynności, operacyjnego, biznesowego i modeli) oraz ramowy układ wskaźników i kryteriów dla oceny poziomu ryzyka. Przyjęto miary jakości zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka (identyfikacji i monitorowania ryzyka, kontroli wewnętrznej), w tym – czynnikami ryzyka trudnymi do pomiaru.

Wypracowano wspólny model agregacji ocen cząstkowych składających się na końcową ocenę BION. Skala ocen jest czterostopniowa z dokładnością do jednego miejsca po przecinku (1 jest oceną najlepszą, a 4 – najgorszą). Przyznawane oceny będą uwzględniały ryzyko występujące w działalności danego podmiotu oraz zgodność jego działania z odpowiednimi przepisami prawa i rekomendacjami ostrożnościowymi. Przyjęto, że ocena za zarządzanie stanowi 70% oceny łącznej, a poziom mierników wielkości (ekspozycji) 30%. W ocenie końcowej ocena ryzyka netto ma wagę 50%, ocena adekwatności kapitałowej 30%, zaś ocena zarządzania 20%. Przyjęto również ocenę opisową i rekomendacje działań nadzorczych dla poszczególnych przedziałów oceny końcowej BION.

Model ogólnej metodyki został dostosowany do poszczególnych sektorów rynku finansowego, podlegających nadzorowi KNF. Opracowany został również ogólny wzorzec podręcznika BION, który będzie wykorzystywany w dalszych pracach nad rozwojem Sytemu nadzoru Opartego Na Analizie Ryzyka (SONAR).

W sektorze bankowym, w ramach procesu pilotażowego, przeprowadzono badanie BION dla 372 banków. Począwszy od 2010 r., na bazie zmodyfikowanej metodyki oraz na podstawie doświadczeń zebranych w ramach procesu pilotażowego, badanie BION zostanie uruchomione dla wszystkich banków w sektorze. W 18 domach maklerskich przeprowadzono testowe badania, zakończone przyznaniem oceny nadzorczej, celem badań była kalibracja procedury BION. W zakresie sektora ubezpieczeń oraz sektora emerytalnego przeprowadzenie badań testowych przewidziane jest na okres do końca 2010 roku.

Dalsze etapy prac nad systemem SONAR przewidują:

- analizę wyników badań testowych w celu opracowania ostatecznej wersji metodologii, przeznaczonej do bieżącego wykorzystywania w realizacji zadań nadzorczych,
- standaryzację metod wyliczania narzutów kapitałowych w filarze II,
- adekwatne zmiany w metodykach, podręcznikach i sposobie prowadzenia inspekcji,
- pełną koordynację procesu inspekcyjnego i procesu BION,
- ewentualne koordynowane zmiany podręcznika wzorcowego.

Integracja czynności i procesów inspekcyjnych

W dniu 7 lipca 2009 r. w Urzędzie Komisji został powołany Komitet ds. Inspekcji, którego celem jest przygotowanie organizacyjnej integracji czynności i procesów inspekcyjnych prowadzonych przez Urząd wobec podmiotów nadzorowanych. Do głównych zadań Komitetu należy:

- opracowanie koncepcji organizacyjnej integracji czynności i procesów inspekcyjnych prowadzonych przez Urząd oraz unifikacji metodologii prowadzenia inspekcji w Urzędzie,
- określenie zasad koordynacji planów inspekcji oraz wymiany informacji o prowadzonych czynnościach inspekcyjnych i ich wynikach wewnątrz Urzędu.

Komitet opracował koncepcję organizacyjnej integracji procesów inspekcyjnych dotyczących podmiotów z poszczególnych sektorów rynku finansowego. Procesy te były w przeszłości realizowane przez odrębne organy nadzoru, które zostały połączone tworząc w 2008 r. Komisję Nadzoru Finansowego w jej obecnym kształcie. Mimo że KNF jest wspólnym organem nadzoru dla całego rynku finansowego, to wykonuje swoje zadania na podstawie odrębnych regulacji prawnych zawartych w ustawach sektorowych, uwzględniających specyfikę poszczególnych segmentów rynku finansowego. Przepisy prawa dotyczące przeprowadzania inspekcji są jednak – w porównaniu z regulacjami z innych obszarów – stosunkowo zbieżne w ramach każdego z nadzorowanych sektorów.

Wydzielenie z dotychczasowej struktury organizacyjnej Urzędu KNF odrębnego Pionu Inspekcji, obejmującego wszystkie sektory, jest zatem naturalną konsekwencją utworzenia jednego organu nadzoru finansowego i postępującej integracji procesów i czynności nadzorczych.

Wydzielenie jednego pionu odpowiedzialnego za inspekcje zwiększy efektywność nadzoru nad rynkiem finansowym, umożliwiając skuteczniejszą kontrolę powiązanych kapitałowo instytucji finansowych, które działają w różnych sektorach rynku finansowego. Zapewnienie możliwości bliższego współdziałania kontrolerów instytucji finansowych funkcjonujących w innych segmentach rynku finansowego jest koniecznością w sytuacji ścisłej współpracy tych instytucji. Utworzenie Pionu Inspekcji umożliwi w szczególności sprawniejszą wymianę informacji o wynikach kontroli.

Standaryzacja procedur inspekcyjnych jest korzystna dla podmiotów nadzorowanych – przyczyni się do skrócenia średniego czasu trwania inspekcji oraz zmniejszenia ich uciążliwości. Utworzenie Pionu Inspekcji pozwoli na lepszą koordynację czynności inspekcyjnych i praktycznie wyeliminuje ryzyko przeprowadzenia w niewielkim odstępie czasu kontroli w danym podmiocie przez dwa niezależne zespoły inspekcyjne, dotychczas należące do odrębnych pionów organizacyjnych.

Według opracowanej przez Komitet propozycji, Pion Inspekcji składałby się z dwóch odrębnych komórek organizacyjnych: Departamentu Oceny Ryzyka oraz Departamentu Inspekcji Norm i Ryzyka. Pracownikami Pionu zostałyby osoby wcześniej realizujące zadania inspekcyjne w ramach Urzędu Komisji, zatrudnione w szczególności w dotychczasowych komórkach organizacyjnych należących do trzech różnych pionów organizacyjnych: w Departamencie Inspekcji Ubezpieczeniowo-Emerytalnych, w Departamencie Usług Finansowych, Licencjonowania i Nadzoru Funkcjonalnego oraz w Departamencie Inspekcji.

Na podstawie koncepcji ujednolicenia metodologii prowadzenia inspekcji w 2009 r. przeprowadzono pilotażowe kontrole w podmiotach nadzorowanych (5 kontroli w zakładach ubezpieczeń, 3 – w firmach inwestycyjnych, 1 – w siedzibie podmiotu wykonującego działalność akwizycyjną na rzecz otwartego funduszu emerytalnego i 1 – w siedzibie agenta firmy inwestycyjnej), w których uczestniczyli pracownicy różnych pionów Urzędu Komisji.

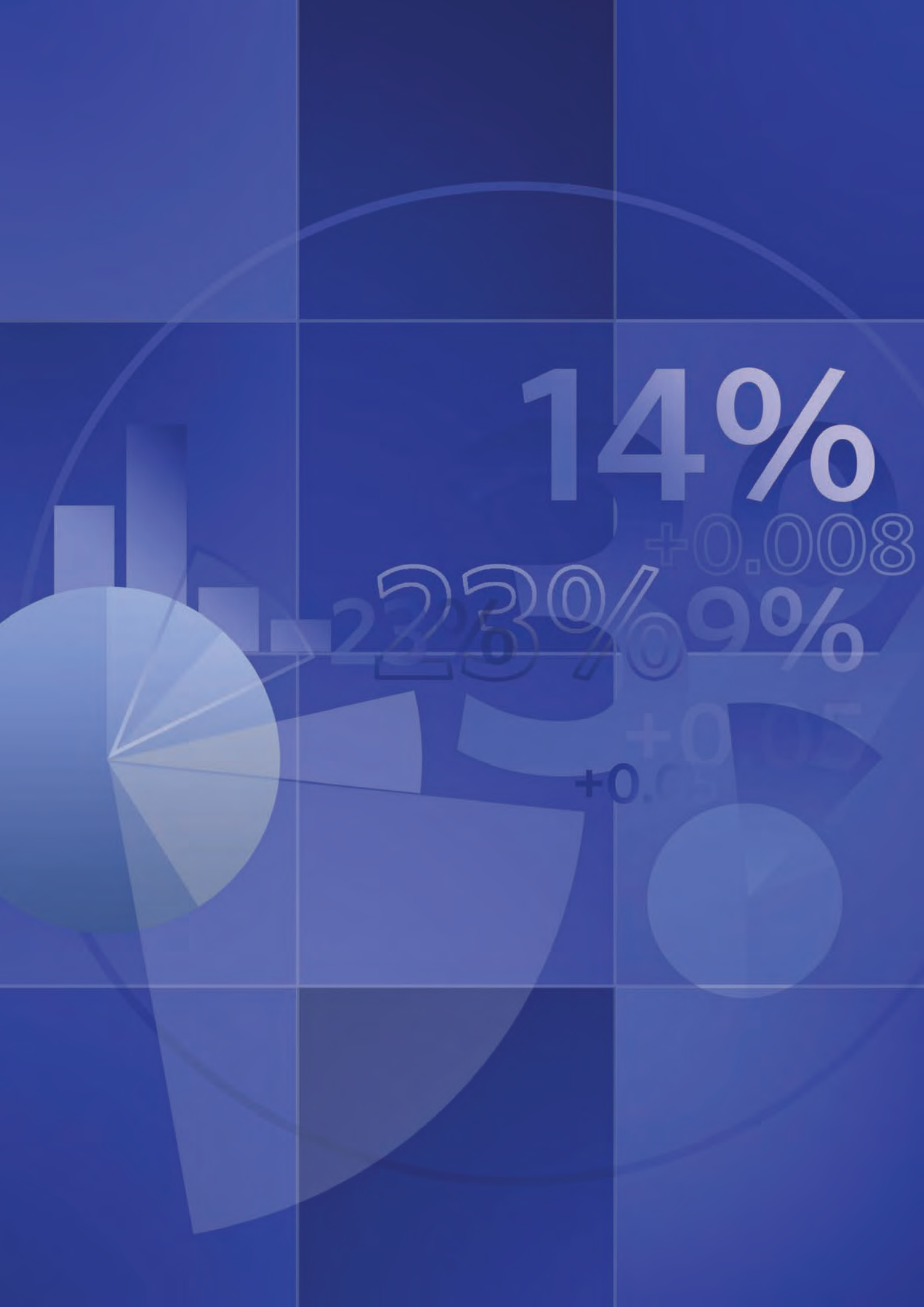
14%
+0.008
23%
9%

Ochrona uczestników rynku finansowego

Jednym z ustawowych celów nadzoru nad rynkiem finansowym jest zapewnienie ochrony interesów uczestników tego rynku. Działania nadzorcze KNF w tym zakresie polegają na stałym monitorowaniu praktyk rynkowych, jak i na działaniach interwencyjnych, szczególnie w tych obszarach działalności nadzorowanych podmiotów, w których mogą występować przypadki naruszenia prawa lub interesów nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego. Komisja Nadzoru Finansowego monitoruje praktyki rynkowe wykorzystując uprawnienia nadzorcze, pozwalające na żądanie informacji i wyjaśnień bezpośrednio od podmiotów nadzorowanych, jak i samodzielnie gromadząc dane. Działania nadzorcze podejmowane są w odpowiedzi na zidentyfikowane problemy występujące aktualnie na rynku, a także jako efekt kierowanych do KNF próśb o interwencję, zapytań i skarg.

Zakres zadań realizowanych przez organ nadzoru w obszarze ochrony nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego obejmuje w szczególności:

- podejmowanie działań wyjaśniających w sprawie skarg nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego na podmioty nadzorowane,
- nadzór nad przekazami reklamowymi podmiotów rynku finansowego,
- działania nadzorcze w zakresie praktyk rynkowych podmiotów rynku finansowego,
- kontrolę działalności podmiotów nadzorowanych w zakresie dotyczącym naruszenia interesów nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego,
- działania o charakterze analitycznym, legislacyjnym i edukacyjnym,
- obsługę merytoryczną i administracyjną Sądu Polubownego przy KNF.

Czynności wyjaśniające w sprawie skarg

W szeroko pojmowanej funkcji ochrony interesów ubezpieczających, ubezpieczonych i uprawnionych z umów ubezpieczenia, członków funduszy emerytalnych, klientów banków, a także drobnych inwestorów mieści się przyjmowanie skarg i innych indywidualnych interwencji dotyczących różnej wagi nieprawidłowości w działalności podmiotów nadzorowanych. Wynikające ze skarg informacje o sporach pomiędzy podmiotami nadzorowanymi a ich klientami pozwalają na pozyskanie ważnych informacji o zjawiskach zachodzących na rynku.

Przedmiotem badania jest postępowanie nadzorowanego podmiotu w sprawie przedstawionej przez skarżącego. W zakresie prowadzonych działań może być podjęcie kroków mających na celu zbadanie stanu faktycznego i prawnego sprawy pod kątem ewentualnego zastosowania środków o charakterze nadzorczym oraz poinformowanie osoby zainteresowanej o przewidzianej przepisami prawa drodze dochodzenia roszczeń w przypadku stwierdzenia sporu o charakterze cywilnoprawnym.

W związku z analizowanymi skargami w wyniku stwierdzenia nieprawidłowości, KNF zastosowała szereg środków nadzorczych celem eliminacji stwierdzonych praktyk naruszających interesy nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego.

Skargi ogółem

W 2009 r. do Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęło ogółem 8 975 skarg klientów podmiotów sektora ubezpieczeniowego, podmiotów rynku kapitałowego, podmiotów sektora bankowego oraz otwartych funduszy emerytalnych.

Skargi dotyczące funkcjonowania podmiotów sektora bankowego

W okresie objętym sprawozdaniem do Urzędu KNF wpłynęło 3 710 pism dotyczących nieprawidłowego funkcjonowania sektora bankowego. Najczęściej poruszane problemy dotyczyły kwestii kredytów i pożyczek, a w szczególności spłaty rozliczenia zobowiązań kredytowych, np. brak realizacji przez bank lub realizowanie z opóźnieniem dyspozycji wcześniejszej cał-

kowitej spłaty kredytu, brak informacji dotyczącej ostatecznego rozliczenia kredytu, problemy z odstąpieniem od umowy kredytowej, zastrzeżenia co do prawidłowości rozliczenia miesięcznych rat lub nieprecyzyjność zapisów umów kredytowych.

Kolejnym zagadnieniem występującym w skargach na banki były problemy związane z prowadzeniem rachunków. Klienci banków w tym zakresie podnosili kwestie dotyczące nieterminowej realizacji dyspozycji lub braku ich wykonania, wypłaty środków z rachunku przez osobę nieupoważnioną, błędnego rozliczania operacji na rachunku, czy też nieprawidłowości dotyczących blokady rachunku na skutek egzekucji komorniczej.

Ponadto poruszane przez klientów banków problemy dotyczyły wysokości opłat, prowizji i oprocentowania. W głównej mierze skargi te związane były z prowadzeniem rachunku (np. opłaty za realizację dyspozycji klientów, wysokość oprocentowania depozytów terminowych), kosztów kredytów (np. prowizja za rozpatrzenie wniosku kredytowego, prowizja za wcześniejszą spłatę kredytu, odsetki od zadłużenia przeterminowanego, spread, wysokość i zmiana oprocentowania kredytu) oraz opłat za prowadzenie rachunku karty kredytowej (np. opłaty i odsetki za nieterminową spłatę, opłata za wydanie lub użytkowanie karty, opłaty karne, prowizja za wypłatę z bankomatu). Inne zastrzeżenia w zakresie obsługi kart związane były ze spłatą i rozliczeniem karty kredytowej, nieprawidłowym rozliczaniem transakcji dokonanych przy użyciu karty, niezamykaniem rachunków kart kredytowych po złożeniu przez klienta dyspozycji wypowiedzenia umowy i zwróceniu karty, wydawaniem kart z inicjatywy banku dla osób niezainteresowanych tym produktem.

TABELA 43. LICZBA SKARG NA DZIAŁALNOŚĆ BANKÓW W LATACH 2008-2009

SKARGI NA DZIAŁALNOŚĆ BANKÓW SKIEROWANE DO URZĘDU KNF	2008	2009	2009 (w %)
Banki komercyjne	2 047	3 323	89,57
Oddziały instytucji kredytowych		321	8,65
Banki spółdzielcze	51	66	1,78
RAZEM	**2 098**	**3 710**	**100,00**

Przedmiotowy podział wpływających do Urzędu KNF w 2009 r. skarg na banki komercyjne oraz banki spółdzielcze został przedstawiony odpowiednio w Tabelach A.3.1 oraz A.3.2 w Aneksie 3.

Skargi na działalność otwartych funduszy emerytalnych

W 2009 r. wpłynęło 2 858 skarg dotyczących nieprawidłowego funkcjonowania otwartych funduszy emerytalnych. Przedmiotowy podział skarg w tym zakresie został przedstawiony w Tabeli A.3.3 w Aneksie 3.

Najliczniejsza grupa skarg na OFE przekazana UKNF odnosiła się do nieprawidłowości przy dokonywaniu transferów do innych funduszy. Przeważająca większość tych skarg związana była z brakiem realizacji lub opóźnieniem w realizacji transferów do innych OFE. Istotnym elementem decydującym o nieuwzględnieniu członka funduszu na liście transferowej jest nieprawidłowe wypełnianie formularza zawiadomienia o zawarciu umowy z innym otwartym funduszem emerytalnym. Członkowie funduszy dość często w sposób niewłaściwy wypełniają zawiadomienia o zmianie OFE (podają niepełne lub nieprawidłowe dane osobowe, adresowe), nie wypełniają obowiązku każdorazowego informowania Funduszu o zmianach w danych adresowych bądź osobowych oraz nie zamieszczają w zawiadomieniach daty zawarcia umowy z innym OFE.

Skargi na działalność zakładów ubezpieczeń

W okresie objętym sprawozdaniem wpłynęło łącznie 2 137 skarg na działalność zakładów ubezpieczeń, w tym 197 skarg (9,22% ogółu skarg) na zakłady ubezpieczeń na życie oraz 1 940 skarg (90,78% ogółu skarg) na zakłady ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych oraz 2 skargi na działalność brokerską i 2 na działalność agenta ubezpieczeniowego.

W zakresie ubezpieczeń na życie do najczęściej zgłaszanych przez klientów problemów należała odmowa wypłaty odszkodowania, opieszałość w realizacji roszczeń, czy też brak należytej informacji w zakresie charakterystyki produktów ubezpieczeniowych, a w szczególności – sposobu ich prezentacji.

W opinii skarżących informacje odnoszące się do ich praw i obowiązków przekazywane były w sposób mało precyzyjny i niewyczerpujący, co przekładało się wielokrotnie na nieporozumienia z ubezpieczycielem w trakcie trwania umowy. Ponadto część skarg dotyczyła również wartości wykupu polisy, wysokości przyznanego świadczenia, czy wyceny jednostek Ubezpieczeniowych Funduszy Kapitałowych.

W zakresie ubezpieczeń majątkowych do najczęściej sygnalizowanych przez klientów zakładów ubezpieczeń problemów należał brak terminowości w likwidacji szkody. Skargi związane z opieszałością w likwidacji szkody dotyczyły głównie ubezpieczeń komunikacyjnych, zwłaszcza OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Istotną część skarg stanowiły też skargi dotyczące wysokości przyznanych świadczeń, w szczególności dotyczących zbyt niskiego zdaniem skarżących ustalenia uszczerbku na zdrowiu.
Skarżący podnosili też często problemy dotyczące możliwości wypowiedzenia i odstąpienia od umowy ubezpieczenia (w tym zwłaszcza umowy OC posiadaczy pojazdów mechanicznych) czy też nieprecyzyjnej i niezrozumiałej konstrukcji Ogólnych Warunków Ubezpieczenia. Zgłaszane były również skargi na politykę informacyjną zakładów ubezpieczeń, czy też na odmowę zwrotu składki ubezpieczeniowej.

Przedmiotowy podział wpływających do Urzędu KNF w 2009 r. skarg dotyczących zakładów ubezpieczeń na życie został przedstawiony w Tabeli A.3.4 w Aneksie 3, natomiast podział skarg dotyczących zakładów ubezpieczeń majątkowych – w Tabeli A.3.5 w Aneksie 3.

TABELA 44. LICZBA SKARG NA DZIAŁALNOŚĆ ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ W LATACH 2006-2009

SKARGI NA DZIAŁALNOŚĆ ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ SKIEROWANE DO URZĘDU KNF	2006	2007	2008	2009	2009 (w %)
Dział I – Ubezpieczenia na życie	172	131	188	197	9,22
Dział II – Pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe	889	872	1 380	1 940	90,78
RAZEM	1 061	1003	1 568	2 137	100,00

Skargi dotyczące funkcjonowania podmiotów rynku kapitałowego

W 2009 r. wpłynęło 266 pism dotyczących nieprawidłowego funkcjonowania rynku kapitałowego.

W przypadku towarzystw funduszy inwestycyjnych zastrzeżenia związane były najczęściej ze sposobem prowadzenia polityki inwestycyjnej oraz wyceny aktywów zgromadzonych w portfelach funduszy inwestycyjnych, wyceną jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych, sposobem informowania uczestników o zmianach treści statutów w zakresie zmiany celu inwestycyjnego, polityką inwestycyjną oraz działaniami towarzystw funduszy inwestycyjnych po śmierci uczestnika funduszu inwestycyjnego. Uwagi odnoszące się do działalności firm inwestycyjnych dotyczyły zasad realizacji zleceń, sposobu świadczenia usług przez Internet oraz wysokości pobieranych opłat i prowizji. W przypadku spółek publicznych zastrzeżenia odnosiły się najczęściej do uprawnień korporacyjnych akcjonariuszy spółek publicznych lub do realizacji przez spółki publiczne obowiązków informacyjnych.

Przedmiotowy podział wpływających do Urzędu KNF skarg na podmioty rynku kapitałowego z podziałem na poszczególne segmenty rynku został przedstawiony odpowiednio w Tabelach: A.3.6, A.3.7 oraz A.3.8 w Aneksie 3.

TABELA 45. LICZBA SKARG NA DZIAŁALNOŚĆ PODMIOTÓW RYNKU KAPITAŁOWEGO W LATACH 2007-2009

SKARGI DOTYCZĄCE PROBLEMATYKI RYNKU KAPITAŁOWEGO SKIEROWANE DO URZĘDU KNF	2007	2008	2009	2009 (w %)
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	91	190	106	39,85
Firmy inwestycyjne	94	119	67	25,19
Spółki publiczne	59	68	68	25,56
Spółki prowadzące giełdę	4	7	18	6,77
Zachowania uczestników rynku	20	29	6	2,26
Depozyty i izby rozliczeniowe	0	0	1	0,38
RAZEM	268	413	266	100,00

Działania nadzorcze w zakresie praktyk rynkowych podmiotów rynku finansowego

Monitoring praktyk rynkowych stosowanych przez podmioty nadzorowane i ukierunkowanych bezpośrednio na ich klientów jest konsekwencją kompleksowego podejścia do problematyki ochrony interesów nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego.

Prowadzone w 2009 r. działania miały na celu identyfikację i eliminowanie praktyk rynkowych naruszających przepisy prawa lub interesy nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego w określonym obszarze, poprzez zastosowanie odpowiednich środków nadzorczych, inspirowanie samoregulacji rynku lub działania o charakterze edukacyjnym.

Poniżej przedstawiono najważniejsze działania dotyczące praktyk rynkowych podmiotów nadzorowanych podejmowane przez KNF w 2009 roku.

Problem żądania przez ubezpieczycieli dostarczenia dokumentu ubezpieczenia w celu wpłaty należnego odszkodowania

W 2009 r. KNF rozpoznała praktykę ubezpieczycieli polegającą na żądaniu od ubezpieczających, ubezpieczonych lub uprawnionych okazania (lub dostarczenia) dokumentu potwierdzającego zawarcie umowy ubezpieczenia (tzw. polisy ubezpieczeniowej) w celu wypłaty należnego odszkodowania. Praktyka była stosowana zarówno przez zakłady ubezpieczeń działu I, jak i działu II, najczęściej występowała poprzez wprowadzenie odpowiednich zapisów do ogólnych warunków ubezpieczenia. Zdaniem KNF taka praktyka narusza interesy ubezpieczających, ubezpieczonych czy uprawnionych, chociaż trzeba zaznaczyć, że nie istnieje w przepisach prawa zakaz żądania dostarczenia dokumentu ubezpieczenia. W niektórych przypadkach, np. po wielu latach od zawarcia umowy, przedstawienie dokumentu ubezpieczenia może być istotnym utrudnieniem dla uprawnionego. Taki stan rzeczy może prowadzić do opóźnienia lub uniemożliwienia wypłaty należnego odszkodowania.

W celu usunięcia powyższej praktyki rynkowej, KNF wezwała wszystkich ubezpieczycieli do złożenia informacji i wyjaśnień w sprawie. Już na tym etapie część zakładów ubezpieczeń zadeklarowała zmianę praktyku lub/i ogólnych warunków ubezpieczenia. We wszystkich przypadkach, niezależnie od złożonych przez zakłady ubezpieczeń deklaracji, dokonano szczegółowej analizy stosowanej praktyki**.** W stosunku do 19 zakładów ubezpieczeń działu I oraz w stosunku do 13 działających w ramach działu II skierowano zalecenia zaniechania stosowanej praktyki. Wszystkie zakłady ubezpieczeń zadeklarowały wykonanie zaleceń.

Zaspokajanie roszczeń o zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego w ramach ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych

KNF zbadała praktykę rozpatrywania roszczeń o zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego. Analiza wykazała istnienie rozbieżności w sposobie traktowania poszkodowanych występujących z takim roszczeniem wobec ubezpieczycieli. Dotyczyły one w szczególności zasad refundowania kosztów związanych z pojazdem zastępczym w sytuacji, gdy z roszczeniem występowała osoba nieprowadząca działalności gospodarczej. Dostrzegalne były również nieznajdujące podstaw prawnych ograniczenia zakresu świadczenia z tytułu pojazdu zastępczego.

W celu usystematyzowania praktyki rynkowej, KNF opracowała wzorcowy model traktowania roszczeń poszkodowanych o zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego. W formie rekomendacji model ten został następnie przekazany ubezpieczycielom. Odpowiedzi poszczególnych ubezpieczycieli świadczą o tym, iż inicjatywa KNF spotkała się zasadniczo z pozytywnym przyjęciem rynku ubezpieczeniowego.

Analizy wdrożenia Rekomendacji S (II) w aspekcie możliwości spłacania rat kredytu denominowanego w walucie obcej, do której denominowano kredyt

Przeprowadzona w 2009 r. analiza wykazała, iż mimo wdrożenia przez banki Rekomendacji S (II) i stworzenia możliwości spłaty rat kredytu denominowanego w walucie obcej, do której denominowano kredyt, istnieje szereg okoliczności istotnie utrudniających spłatę kredytu w walucie obcej lub sprawiających, że jest ona ekonomicznie nieuzasadnioną. W przypadku przelewów walutowych w innych walutach niż euro obecnie nie funkcjonuje – analogiczny do systemu EuroELIXIR – system rozliczeń płatności walutowych. Powoduje to konieczność korzystania przez banki przy realizacji także krajowych przelewów walutowych (tj. przelewów waluty obcej z rachunku prowadzonego przez bank krajowy na rachunek prowadzony w innym banku krajowym) z pośrednictwa zagranicznych banków korespondentów, co wpływa m.in. na istotne podniesienie kosztów realizacji takich płatności (wysokość pobieranej przez banki od klientów opłaty za wykonanie pojedynczego krajowego przelewu walutowego może sięgać nawet kilkuset złotych). Przeprowadzona analiza wykazała również, iż nie wszystkie banki umożliwiają spłatę rat kredytu w kasie banku. Ponadto niektóre z banków, które – co do zasady – umożliwiają dokonywanie spłaty w tej formie, wprowadzają dodatkowe ograniczenia, dotyczące w szczególności liczby placówek, w której może być dokonana wpłata, rodzaju waluty jaka jest przyjmowana oraz rodzaju środka pieniężnego, jaki jest przyjmowany

(odmowa przyjmowania bilonu lub wprowadzenie dodatkowej opłaty za przyjęcie bilonu).

Mając na uwadze ustawowe ograniczenia uprawnień KNF w zakresie ingerowania w treść umów zawieranych przez banki z klientami, w celu wyeliminowania wskazanych ograniczeń w spłacie rat kredytów bezpośrednio w walucie obcej do której denominowano kredyt, wystąpiono do Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A. z sugestią podjęcia prac w zakresie budowy systemu płatności umożliwiającego rozliczanie płatności w walutach obcych innych niż euro oraz zwrócono się do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o rozważenie zasadności zbadania praktyki postępowania banków pod kątem zgodności z przepisami prawa oraz ewentualne podjęcie stosownych działań.

Praktyki banków w zakresie podejmowanych przez nie działań wobec klientów (posiadających status konsumenta), którzy nie regulują w pełni swych zobowiązań wynikających z umów kredytu lub pożyczki w terminach określonych w zawartej umowie (tzw. wierzytelności trudnych)

Wyniki przeprowadzonej analizy przedmiotowego zagadnienia wskazały na występowanie nieprawidłowości, głównie w zakresie tzw. windykacji twardej. W szczególności nieprawidłowości te dotyczą używania przez przedstawicieli banku gróźb bezprawnych, wywierania bezprawnego nacisku, czy naruszenia dóbr osobistych. W opinii KNF skutecznym elementem zapobiegającym występowaniu ewentualnych nieprawidłowości w zakresie prowadzonych przez banki działań windykacyjnych jest przede wszystkim prawidłowe badanie przez banki zdolności kredytowej osób ubiegających się o przyznanie kredytu czy pożyczki. Prawidłowa praktyka banku w tym zakresie powinna zapobiec potrzebie prowadzenia postępowania windykacyjnego, a w konsekwencji zapobiec ewentualnym nieprawidłowościom w tym względzie.

Praktyka banków w zakresie stosowania procedur windykacyjnych, funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej, a także praktyka banków w zakresie badania zdolności kredytowej i dostosowanie się banków do rekomendacji KNF w tej kwestii będzie przedmiotem dalszego szczególnego zainteresowania Komisji Nadzoru Finansowego.

Nadzór nad rzetelnością przekazów reklamowych podmiotów rynku finansowego

W celu ochrony interesów nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego przed nierzetelnymi informacjami reklamowymi, Komisja Nadzoru Finansowego prowadziła monitoring przekazów reklamowych, polegający na przeglądzie materiałów informacyjno-reklamowych publikowanych przez, na zlecenie lub na rzecz podmiotów nadzorowanych przez KNF.

Monitoringiem były objęte przekazy reklamowe emitowane w wytypowanych tytułach prasowych i kanałach telewizyjnych. Okresowo dokonywane były przeglądy stron internetowych nadzorowanych podmiotów, jak również popularnych portali internetowych, gdzie rozpowszechniane są przekazy o charakterze reklamowym. Prowadzony był również wycinkowy przegląd ulotek reklamowych i druków informacyjnych podmiotów nadzorowanych. Ponadto gromadzone były informacje o nieprawidłowościach w zakresie przekazu reklamowego przesyłane przez odbiorców usług finansowych, m.in. za pośrednictwem udostępnionego w serwisie internetowym KNF formularza, umożliwiającego przekazywanie sygnałów o budzących zastrzeżenia komunikatach reklamowych.

Ocena przekazu reklamowego ma na celu ustalenie, czy badane treści nie naruszają przepisów prawa lub interesów nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego, w szczególności czy nie wprowadzają odbiorców reklamy w błąd na etapie przedkontraktowym. Jako perspektywę oceny rzetelności komunikatów reklamowych przyjęto model przeciętnego odbiorcy usług finansowych. Ocena rzetelności przekazów reklamowych dokonywana była w sposób całościowy, z uwzględnieniem kontekstu całej kampanii reklamowej oraz sposobu i formy prezentacji informacji reklamowych, wpływających na odbiór przekazywanych treści.

Prowadzony w 2009 r. monitoring wykazał istotną poprawę w zakresie skali nieprawidłowości występujących w informacjach reklamowych rozpowszechnianych przez podmioty rynku finansowego. W znacznym stopniu jest to efekt dotychczasowych działań Komisji Nadzoru Finansowego, w szczególności szeregu wydanych środków nadzorczych zakazujących rozpowszechniania nierzetelnych informacji reklamowych oraz podjętych w latach ubiegłych uchwał określających zasady konstruowania przekazów reklamowych dotyczących rynku bankowego, ubezpieczeniowego oraz funduszy inwestycyjnych.

W 2009 r. KNF zakwestionowała 12 mogących wprowadzić w błąd przekazów reklamowych instytucji finansowych. Dotyczyły one głównie kredytów konsumenckich, lokat oraz ubezpieczeń komunikacyjnych. W tych przypadkach KNF podjęła interwencje nadzorcze zalecające zaprzestanie rozpowszechniania niewłaściwie skonstruowanych przekazów reklamowych.

W celu poprawy jakości przekazów reklamowych dotyczących rynku finansowego Komisja Nadzoru Finansowego prowadziła także działania o charakterze edukacyjnym w formie spotkań, warsztatów i prezentacji dla uczestników rynku finansowego, w trakcie których prezentowano oczekiwania KNF co do sposobu reklamowania usług podmiotów rynku finansowego. W trakcie prowadzonych spotkań edukacyjnych podkreślano istotną rolę informacji reklamowych w procesie komunikowania się z potencjalnymi klientami oraz wskazywano obowiązki informacyjne ciążące na podmiotach nadzorowanych.

Pozostałe istotne działania dotyczące eliminacji praktyk rynkowych naruszających interesy klientów instytucji finansowych obejmowały:

- działania dotyczące praktyk na rynku *bancassurance*,
- działania dotyczące renty dla poszkodowanego w przypadku komunikacyjnym spowodowanym przez współmałżonka osoby poszkodowanej,
- działania dotyczące praktyki stosowania formularza zgłoszenia roszczenia, skłaniającego poszkodowanego do deklarowania stanu faktycznego, zwalniającego ubezpieczyciela z odpowiedzialności,
- działania dotyczące pobierania opłat za przesyłane przez banki wyciągi do prowadzonych rachunków bankowych,
- działania dotyczące praktyki banków w zakresie stosowanych warunków uznawania oświadczeń klientów o wypowiedzeniu umowy zawartej z bankiem za skutecznie złożone,
- działania dotyczące praktyki związanej z obligatoryjnym charakterem zawierania ubezpieczeń związanych z wydaniem i użytkowaniem kart kredytowych, stosowanej przez niektóre podmioty.

Obsługa merytoryczno - administracyjna Sądu Polubownego przy KNF

W 2009 r. prace dotyczące Sądu Polubownego przy KNF (dalej „SP"), obejmowały obsługę merytoryczną i administracyjną, a także działania o charakterze promocyjnym i edukacyjnym.

W lutym 2009 r., w odpowiedzi na sytuację na rynku finansowym, rozszerzona została funkcjonalność SP przy KNF o możliwość przeprowadzenia przed Sądem samego postępowania mediacyjnego. W Regulaminie dokonano zmian, zgodnie z którymi strony sporu mogą wyrazić zgodę wyłącznie na postępowanie mediacyjne, a w przypadku, gdy mediacja nie powiedzie się – do rozstrzygnięcia sporu przez Sąd Polubowny wymagana byłaby odrębna zgoda stron. Stosownie do tej zmiany rozszerzono także listę mediatorów o 11 nazwisk osób posiadających odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie niezbędne do pełnienia funkcji mediatora.

W dniu 19 maja 2009 r. odbyło się II Zgromadzenie Ogólne Arbitrów SP. Wynikiem obrad arbitrów była uchwała zobowiązująca Prezesa SP do przedstawienia propozycji nowelizacji Regulaminu SP. Zgodnie z wytycznymi Prezesa SP i Zgromadzenia Arbitrów SP, opracowano zmiany mające na celu usprawnienie funkcjonowania Sądu oraz przyspieszenie prac arbitrów rozstrzygających w sprawie. Wśród ważniejszych zmian znalazły się także zmodyfikowane zasady wyłaniania arbitrów SP. Po uzyskaniu ostatecznej akceptacji arbitrów planowane jest przedstawienie nowelizacji do przyjęcia przez KNF na początku 2010 roku.

Zgodnie z Regulaminem Sądu, Prezes Sądu Polubownego corocznie przedstawia KNF sprawozdanie z działania Sądu Polubownego za rok poprzedni. Z pierwszym sprawozdaniem z działalności Sądu Polubownego przy KNF za okres 31 marca 2008 r. – 31 marca 2009 r. KNF zapoznała się na posiedzeniu 6 maja 2009 r. Sprawozdanie zostało opublikowane w serwisie internetowym KNF, na podstronie Sądu Polubownego.
Działania promujące możliwość rozwiązywania sporów przed Sądem Polubownym obejmowały m.in. przygotowanie i dystrybucję materiałów informacyjnych dotyczących mediacji jako alternatywy dla postępowania sądowego, opracowanie dodatku do dziennika Rzeczpospolita pt. „Mediacja przed Sądem Polubownym przy KNF" oraz przesłanie informacji o rozszerzeniu funkcji Sądu Polubownego bezpośrednio do podmiotów nadzorowanych.

W ramach działań promocyjnych i upowszechniania informacji na temat Sądu Polubownego przy KNF podjęto działania zmierzające do zgłoszenia Sądu do bazy alternatywnych systemów pozasądowego rozstrzygania sporów konsumenckich – ADR (ang. *Alternative Dispute Resolution*) funkcjonującej przy Komisji Europejskiej oraz systemu FIN-NET[17]. Zgłaszane do bazy systemy muszą spełniać standardy określone w dwóch zaleceniach Komisji Europejskiej. Baza danych obejmująca systemy notyfikowane przez państwa członkowskie wykorzystywana jest zwłaszcza w sporach transgranicznych. Formularze zgłoszeniowe wraz z niezbędną dokumentacją zostały w październiku 2009 r. przesłane zgodnie z procedurą odpowied-

[17] FIN–NET to europejska sieć instytucji prowadzących pozasądowe postępowania rozjemcze dla klientów instytucji finansowych, powołana przez Komisję Europejską w 2001 roku. Celem działania systemu jest zapewnienie nieprofesjonalnym uczestnikom rynku finansowego łatwego dostępu do pozasądowego postępowania rozjemczego w sprawach o charakterze transgranicznym. Warunki członkostwa w FIN–NET określa Zalecenie Komisji Europejskiej z 30 marca 1998 roku nr 98/257/EC w sprawie podstawowych zasad dotyczących instytucji odpowiedzialnych za prowadzenie pozasądowych postępowań rozjemczych z udziałem konsumentów.

nio do Europejskiego Centrum Konsumenckiego oraz Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Procedura włączenia do sieci FIN–NET została zakończona, procedura włączenia do bazy ADR zakończy się w 2010 roku.

Obsługa wniosków kierowanych do Sądu Polubownego przy KNF

Do 31 grudnia 2009 r.[18] do Sądu wpłynęły łącznie 183 wnioski o zapytanie drugiej strony czy wyrazi zgodę na rozstrzygnięcie sporu przez Sąd Polubowny lub na postępowanie mediacyjne (wnioski były składane w większości przez odbiorców usług finansowych, 1 wniosek – przez akcjonariusza spółki publicznej).

Łącznie w 2009 r. w postępowaniach sądowym i mediacyjnym do Sądu Polubownego wpłynęło 138 wniosków, w tym 59 w postępowaniu mediacyjnym (od 11 lutego 2009 r.) i 79 wniosków w postępowaniu sądowym, o 34 więcej niż w 2008 roku.

W 10 przypadkach podmioty instytucjonalne wyraziły zgodę na postępowanie przed Sądem Polubownym – wg stanu na 31 grudnia 2009 r. 3 sprawy zostały zakończone, a 7 było w toku. Ponadto w 16 wypadkach poinformowano Sąd, iż sprawa została pozytywnie załatwiona na rzecz powoda bez wdawania się w spór lub zawarto ugodę.

19 spraw nie zostało zakończonych (brak jeszcze odpowiedzi podmiotu, bądź wniosek musi być uzupełniony lub doprecyzowany przez powoda). W 134 przypadkach instytucje finansowe nie wyraziły zgody na polubowne załatwienie sporu przed SP przy KNF.

W 4 przypadkach postępowanie było bezprzedmiotowe, pozew został odrzucony lub wniosek wycofany.

Wśród liczby wniosków wskazanych powyżej 59 wniosków dotyczyło przeprowadzenia mediacji przed SP przy KNF.

W 4 przypadkach instytucje finansowe wyraziły zgodę na mediacje – 1 sprawa została zakończona. Ponadto w 4 przypadkach poinformowano Sąd, iż sprawa została pozytywnie załatwiona na rzecz powoda bez wdawania się w spór lub zawarto ugodę.

Osiem spraw nie zostało zakończonych, jeden wniosek został wycofany, a w 42 przypadkach instytucje finansowe nie wyraziły zgody na postępowanie mediacyjne przed SP przy KNF.

[18] Statystyki obejmują okres od początku funkcjonowania Sądu Polubownego przy KNF, tj. od 31 marca 2008 roku.

Abc
5
(0.08)
(0.03)
5.0
5.0
http://www.ma
(0.72)

Działania edukacyjne i informacyjne w zakresie funkcjonowania rynku finansowego

Działania edukacyjne

Komisja Nadzoru Finansowego realizuje wskazane ustawowo zadania w zakresie edukacji finansowej prowadząc szereg działań zmierzających do upowszechniania i popularyzacji wiedzy na temat zasad funkcjonowania rynku finansowego. Ze względu na cykliczny charakter prowadzonych działań edukacyjnych, w szczególności seminariów szkoleniowych, w 2009 r. utworzono markę „Centrum Edukacji dla Uczestników Rynku – CEDUR". Realizacja wszystkich inicjatyw edukacyjnych nadzoru pod marką CEDUR ma wspomagać kształtowanie pozytywnego wizerunku tych inicjatyw i zwiększać ich rozpoznawalność w grupach docelowych.

Działania edukacyjne Komisji skierowane są do:

- profesjonalnych uczestników rynku finansowego (przedstawicieli podmiotów nadzorowanych),
- sędziów i prokuratorów oraz przedstawicieli organów ścigania,
- miejskich i powiatowych rzeczników konsumentów,
- przedstawicieli mediów,
- środowiska szkolnego i akademickiego,
- konsumentów usług finansowych.

Do najważniejszych obszarów zainteresowań Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie edukacji finansowej należy:

- wzrost wiedzy i zaufania do rynku finansowego wśród potencjalnych konsumentów usług finansowych,
- wspieranie inicjatyw uczelni wyższych zmierzających do podniesienia poziomu konferencji, seminariów i warsztatów o tematyce związanej z rynkiem finansowym,
- podniesienie kwalifikacji zawodowych nauczycieli przedmiotu Podstawy przedsiębiorczości w szkołach ponadgimnazjalnych w zakresie treści związanych z ekonomią i finansami, jak również ochroną klienta usług finansowych,
- podniesienie poziomu wiedzy na temat rynku finansowego wśród studentów kierunków nieekonomicznych,
- upowszechnianie wiedzy nt. zasad funkcjonowania rynku finansowego wśród profesjonalnych uczestników rynku.

Jednym z istotnych elementów projektu CEDUR jest organizacja seminariów szkoleniowych skierowanych zarówno do profesjonalnych, jak i nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego stanowiących kontynuację tego typu spotkań realizowanych przez Urząd KNF od 2008 roku. Wspomniane seminaria dają możliwość przekazania wyjątkowych w swoim rodzaju wiedzy i doświadczeń nadzorczych w przejrzysty sposób. Stanowią one nie tylko realizację ustawowego zadania podejmowania działalności edukacyjnej w zakresie funkcjonowania rynku finansowego, ale przyczyniają się również do wypełniania celu nadzoru nad rynkiem finansowym i innych zadań nałożonych na KNF:

- podejmowania działań służących prawidłowemu funkcjonowaniu rynku finansowego (w szczególności – seminaria adresowane do sędziów, prokuratorów i przedstawicieli organów ścigania, jak również seminaria adresowane do przedstawicieli podmiotów nadzorowanych dotyczących nowych regulacji nadzorczych),
- zapewnienie stabilności rynku finansowego (w szczególności seminaria dot. standardów zarządzania ryzykiem: wymogów kapitałowych wobec banków, firm inwestycyjnych oraz, w kontekście projektu Wypłacalność II – zakładów ubezpieczeń),
- zapewnienie ochrony interesów uczestników rynku finansowego (w szczególności – seminaria adresowane do miejskich i powiatowych rzeczników konsumenta).

W okresie objętym sprawozdaniem przeprowadzono cykl 39 seminariów CEDUR, które spotkały się z dużym zainteresowaniem uczestników. Łącznie w seminariach wzięło udział ponad 2,6 tys. słuchaczy, którzy w ankietach wysoko ocenili poziom merytoryczny seminariów, jak również ich organizację. Uczestnicy jako istotną zaletę seminariów CEDUR wska-

zywali możliwość bezpośredniej dyskusji z przedstawicielami organu nadzoru na tematy merytoryczne. Informacje zawarte w ankietach wypełnianych przez uczestników są również wykorzystywane przy określaniu tematyki kolejnych spotkań odpowiedniej do potrzeb zainteresowanych. Szczegółowy harmonogram i tematykę seminariów CEDUR zorganizowanych w 2009 r. przedstawiono w Tabeli A.4.1 w Aneksie nr 4.

W wyniku podpisanej w kwietniu 2009 r. umowy o współpracy pomiędzy Urzędem KNF a Szkołą Policji w Katowicach, Urząd udzielił patronatu i poparcia dla projektu pomocowego „Wspólny rynek także dla przestępców, zabezpieczanie mienia oraz dowodów w postępowaniach karnych w sprawach finansowych" współfinansowanego przez Komisję Europejską ze środków programu „Zapobieganie i Zwalczanie Przestępczości" (ISEC – *Prevention of and Fight against Crime*). Projekt zakłada wspólne szkolenie policjantów polskich i włoskich w zakresie specjalistycznych metod ujawniania i zabezpieczania mienia oraz dowodów w sprawach o poważne przestępstwa finansowe. Pod szyldem CEDUR Urząd KNF w 2009 r. wspierał merytorycznie trzy edycje cyklu seminariów oraz konferencję naukową w ramach ww. projektu. Obszary wsparcia szkoleniowego udzielanego przez ekspertów Urzędu KNF na rzecz Szkoły Policji w Katowicach dotyczyły zasad funkcjonowania rynku finansowego, przeciwdziałania „praniu pieniędzy" oraz przestępstw na rynku finansowym.

Innym działaniem skierowanym do organów ścigania było zorganizowanie przez Urząd KNF w dniach 3–4 grudnia 2009 r. pierwszej edycji cyklu seminariów szkoleniowych z zakresu wykrywania i przeciwdziałania przestępstwom na rynku finansowym dla funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Seminaria te poświęcone były przestępstwom w sektorze kapitałowym.

W 2009 r. opracowano i uruchomiono witrynę internetową manymany.info (pod adresem www.manymany.info), adresowaną do młodzieży szkolnej i studenckiej. Dzięki przystępnej dla internautów formie, zawarte w niej treści w prosty sposób objaśniają mechanizmy domowego budżetu, emerytur, kart kredytowych oraz innych produktów finansowych. Serwis ten, oprócz treści edukacyjnych, wyposażony jest w funkcjonalności umożliwiające internautom zadawanie pytań ekspertom w Urzędzie KNF oraz korzystanie z zaawansowanych kalkulatorów – emerytalnego, budżetu domowego, hipotecznego, kredytowego oraz opłat manipulacyjnych funduszy inwestycyjnych. Ponadto serwis zawiera elementy multimedialne – pięć krótkich filmów promujących witrynę, blog oraz interaktywny quiz. Witryna promowana była w mediach i Internecie, ze szczególnym uwzględnieniem portali społecznościowych.

KNF była również partnerem merytorycznym 24-odcinkowego cyklu popularyzacyjnych programów telewizyjnych o tematyce gospodarczo-finansowej pod tytułem „Mechanizmy finansowe" aktywnie uczestnicząc w opracowywaniu scenariuszy programów. Wspomniany cykl programów był emitowany w telewizji i Internecie od września 2009 r. (planowane zakończenie emisji w lutym 2010 r.).

W 2009 r. Urząd Komisji Nadzoru Finansowego zaangażował się w XIII. edycję Festiwalu Nauki. Eksperci Urzędu KNF przygotowali cykl zajęć na temat funkcjonowania rynku finansowego o charakterze warsztatów i wykładów, jak również debatę na temat funkcjonowania nadzoru finansowego. Spośród 26 spotkań o tematyce ekonomicznej, Urząd KNF był organizatorem aż 10 (w tym 8 spotkań weekendowych, 1 debaty w ramach klubu oraz 1 lekcji festiwalowej dla uczniów szkół gimnazjalnych). Szczegółowy wykaz tematów spotkań w ramach XIII. edycji Festiwalu Nauki przedstawiono w Tabeli A.4.5 w Aneksie 4.

W ramach działalności edukacyjnej, Urząd Komisji Nadzoru Finansowego brał czynny udział w inicjatywach (również o zasięgu ogólnopolskim) mających na celu podnoszenie wiedzy i kompetencji ekonomicznych uczniów i nauczycieli:

- współorganizował z Fundacją Edukacji Rynku Kapitałowego, Stowarzyszeniem Nauczycieli Przedsiębiorczości i Edukacji Ekonomicznej oraz Krajowym Depozytem Papierów Wartościowych V Ogólnopolską Konferencję Nauczycieli Przedsiębiorczości pt. „Jak bezpiecznie inwestować na rynku kapitałowym" (4.06.2009 r.). Konferencja była poświęcona zagadnieniom związanym z aktualną sytuacją na rynku finansowym. Przedstawiciele Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego przedstawili zagadnienia dotyczące prawnych środków ochrony inwestorów oraz bezpiecznego inwestowania w fundusze inwestycyjne;
- objął patronatem VI Ogólnopolską Metodyczną Konferencję Naukową pt. „Przedsiębiorczość w warunkach integracji europejskiej" połączoną z II Ogólnopolskim Zjazdem Nauczycieli Przedsiębiorczości, organizowaną przez Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie. Podczas tego wydarzenia przedstawiciele Urzędu KNF przedstawili kwestie związane z rolą edukacji finansowej w przeciwdziałaniu zjawisku wykluczenia finansowego, nowymi produktami finansowymi na rynku oraz przyszłością systemu emerytalnego (5-6.10.2009 r.).

Od 2008 r. Urząd KNF prowadzi konkurs o nagrodę Przewodniczącego KNF na pracę magisterską i doktorską z zakresu tematyki związanej z regulacjami i nadzorem nad rynkiem finansowym. W 2009 r. odbyła się I edycja konkursu na pracę doktorską o tematyce zgodnej z wyżej wymienionym zakresem. W konkursie wzięli udział doktoranci z ośrodków akademickich w całej Polsce.

Nakładem Komisji w 2009 r. wydano 6 broszur edukacyjnych z zakresu rynku kapitałowego:

- 5 broszur autorstwa prof. Krzysztofa Jajugi z serii „Instytucje i zasady funkcjonowania rynku kapitałowego. Ana-

tomia sukcesu," pt. Wprowadzenie do inwestycji finansowych. Depozyty i instrumenty rynku pieniężnego, Obligacje i akcje, Instrumenty pochodne, Podstawowe strategie inwestowania oraz Rynek wtórny papierów wartościowych,
- 1 broszurę z serii „Poradnik Inwestora," pt.: Pierwsze kroki na rynku kapitałowym, autorzy: Piotr Szulec, Piotr Biernacki.

Broszury te są przekazywane do bibliotek, szkół ponadgimnazjalnych, szkół wyższych oraz instytucji rynku finansowego.

Polityka informacyjna

Działalność informacyjna

Dostęp do informacji publicznej

Zgodnie z wymogiem Ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. 2001 nr 112 poz. 1198, z późn. zm.) i towarzyszącego jej rozporządzenia MSWiA, Komisja jest zobowiązana do udostępnienia w określonym zakresie informacji na stronach podmiotowych „Biuletynu Informacji Publicznej" (BIP), wydzielonych jako autonomiczna część serwisu internetowego Komisji.

W ramach realizacji ustawy o dostępie do informacji publicznej w 2009 r. rozpatrzono 40 wniosków o dostęp do informacji publicznej.

Serwis internetowy

Głównym narzędziem prowadzenia przez Komisję Nadzoru Finansowego działań informacyjnych jest serwis internetowy.

Informacje prezentowane w serwisie internetowym dotyczące Komisji jako organu nadzoru nad rynkiem finansowym obejmują m.in. zadania i skład Komisji, komunikaty z posiedzeń, strukturę organizacyjną Urzędu Komisji, zadania departamentów, dane kontaktowe, zamówienia publiczne, ogłoszenia o pracy oraz ostrzeżenia publiczne. Ponadto serwis zawiera bogate informacje na temat nadzorowanych rynków – aktualne zestawienia podmiotów działających na poszczególnych rynkach, dane finansowo-statyczne, publikacje (raporty i opracowania tematyczne), akty prawne, w tym akty prawa wspólnotowego, informacje na temat aktywności w ramach instytucji UE i inne.

Serwis jest adresowany przede wszystkim do osób poszukujących informacji na temat działań organu nadzoru oraz danych i analiz dotyczących nadzorowanych rynków. W 2009 r. zarejestrowano prawie 8,9 mln odwiedzin w serwisie internetowym KNF.

Centrum Informacyjne Komisji

Centrum Informacyjne Komisji prowadzone przez Biuro Relacji Zewnętrznych jest miejscem bezpośredniego kontaktu z osobami z zewnątrz. W Centrum Informacyjnym udostępniane są w wersji papierowej prospekty emisyjne oraz elektroniczne wersje raportów bieżących i okresowych spółek, których prospekty emisyjne zostały zatwierdzone przez KNF. Głównym zadaniem Centrum Informacyjnego jest prowadzenie i koordynacja działalności informacyjnej Urzędu Komisji.

Promocja Sądu Polubownego przy KNF

W celu promocji Sądu Polubownego przy KNF i mediacyjnego sposobu rozwiązywania sporów przygotowano tysiąc egzemplarzy materiałów informacyjnych „Mediacja – alternatywa dla postępowania sądowego", dotyczących rozwiązywania sporów na rynku finansowym, ze szczególnym naciskiem na upowszechnienie instytucji mediacji. Materiały były rozprowadzane za pośrednictwem UKNF oraz przekazane Prezesowi Sądu na potrzeby jego udziału w konferencjach i spotkaniach dotyczących polubownego rozwiązywania sporów.

W związku z rozszerzeniem funkcjonalności Sądu Polubownego opracowano materiał „Mediacja przed Sądem Polubownym przy KNF jako sposób rozwiązywania sporów na rynku finansowym", który ukazał się jako dodatek do dziennika *Rzeczpospolita* w lutym 2009 r.

W marcu 2009 r. skierowano także wystąpienie do podmiotów nadzorowanych informujące o rozszerzeniu funkcji Sądu Polubownego i propagujące ideę mediacyjnego rozwiązywania sporów.

Współpraca z podmiotami zewnętrznymi

Współpraca z uczestnikami rynku finansowego

W 2009 r. regularne spotkania kierownictwa Urzędu Komisji z szefami organizacji zrzeszających uczestników rynku finansowego odbywały się w czterech grupach tematycznych: sektor bankowy, rynek emerytalny, ubezpieczenia oraz rynek kapitałowy. Inicjatywa ta ma na celu przede wszystkim poprawę standardów w komunikacji i współpracy z organizacjami rynkowymi. Uczestnicy spotkań omawiają najbardziej aktualne problemy rynku.

Urząd Komisji w okresie objętym sprawozdaniem zorganizował 16 edycji „Spotkań z rynkiem". Szczegółowy harmonogram spotkań znajduje się w Tabeli A.4.6 w Aneksie 4.

W ramach współpracy z uczestnikami sektora bankowego, w okresie objętym sprawozdaniem zorganizowano cykl spotkań z przedstawicielami banków. Celem spotkań było m.in.:

- przedstawienie oceny sytuacji sektora bankowego – na podstawie sprawozdawczości przekazywanej przez banki,
- zaprezentowanie podjętych działań inspekcyjnych i ich wyników,
- wskazanie potrzeby podjęcia przez banki pożądanych i oczekiwanych przez nadzór bankowy działań, mających na celu poprawę bezpieczeństwa i efektywności sektora oraz poinformowanie o planowanych pracach nadzoru bankowego w zakresie nowelizacji obowiązujących i opracowania nowych regulacji ostrożnościowych, w tym o pracach podejmowanych przez międzynarodowe instytucje unijne.

Ważnym elementem wyżej wymienionych spotkań była dyskusja i możliwość zgłaszania postulatów nadzorowi bankowemu.

Podczas spotkania kierownictwa Urzędu KNF z przedstawicielami rynku emerytalnego omówiono stanowisko Urzędu wobec założeń nowelizacji ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych. Uczestnicy spotkania zgodzili się, że pożądane jest utworzenie funduszy o zróżnicowanych profilach ryzyka, również funduszu dynamicznego dla osób młodszych. W ocenie Urzędu KNF dotychczasowe doświadczenia pokazały, że potrzebne jest odejście, szczególnie na rynku wtórnym, od systemu opartego na akwizytorach oraz standaryzacja informacji przekazywanej członkom OFE przed podpisaniem umowy zawierającej zestawienie długoterminowych stóp zwrotu wszystkich funduszy. Korzystne dla rynku byłoby również powiązanie minimalnych wymogów kapitałowych PTE z profilem ryzyka zarządzanych przez nie funduszy, tak aby zabezpieczyć PTE przed ryzykiem wynikającym z potencjalnych dopłat.

W ramach współpracy z uczestnikami sektora ubezpieczeniowego, w okresie objętym sprawozdaniem zorganizowano cykl spotkań z przedstawicielami zakładów ubezpieczeń. Celem spotkań było m.in.:

- przekazanie zakładom ubezpieczeń informacji o konieczności dostosowania działalności do zapisów art. 4a ustawy o rachunkowości (solidarna odpowiedzialność zarządu i rady nadzorczej za sporządzanie sprawozdań finansowych),
- przekazanie zakładom ubezpieczeń stanowiska UKNF odnośnie do kwestii wartości i metodologi ustalania stopy technicznej stosowanej w wyliczeniach rezerwy na skapitalizowaną wartość rent w ubezpieczeniach działu II,
- przekazanie zakładom ubezpieczeń stanowiska UNKF w sprawie sposobu dywersyfikacji lokat w jednym podmiocie lub w aktywach jednego rodzaju oraz uzyskanie informacji o stopniu przygotowania zakładów ubezpieczeń do stosowania zapisów dotyczących powyższej kwestii określonych w projekcie Wypłacalność II,
- przekazanie zakładom ubezpieczeń stanowiska w sprawie interpretacji przepisów regulujących lokowanie środków w depozytach bankowych oraz o przewidywanej w dyrektywie Wypłacalność II metodologii wyliczania dodatkowych wymogów kapitałowych w przypadku przekroczenia progu koncentracji inwestycji w pojedynczym podmiocie.

W 2009 r. Urząd Komisji Nadzoru Finansowego zaangażowany był w prace dotyczące projektów uregulowań z zakresu:

- ubezpieczeń zdrowotnych, których celem było opracowanie założeń zmian systemowych w zakresie realizacji zadań instytucji powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego przez instytucje niepubliczne, w ramach zespołu powołanego przy Ministrze Zdrowia,
- ubezpieczeń grupowych, pośrednio związanych z tematyką *bancassurance*, których efektem była rekomendacja zmierzająca do wzmocnienia pozycji ubezpieczonego w umowie ubezpieczenia na cudzy rachunek, a także doprecyzowanie obowiązków informacyjnych w zakresie nowoczesnych ubezpieczeń na życie o kapitałowym charakterze, w tym ubezpieczeń strukturyzowanych,
- ubezpieczeń obowiązkowych OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, poprzez opiniowanie rekomendacji w zakresie sposobu rozpatrywania roszczeń o zwrot kosztów pojazdu zastępczego w ramach ubezpieczenia obowiązkowego OC posiadaczy pojazdów mechanicznych,
- ujednolicenia działań kontrolnych wobec Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych z przepisami dotyczącymi kontroli ubezpieczycieli, zawartymi w ustawie o działalności ubezpieczeniowej,

- działalności typu *bancassurance* poprzez zgłaszanie oraz popieranie postulatów zwiększenia poziomu ochrony klienta, a w sytuacji, gdy występuje on jako ubezpieczony, zrównanie jego pozycji z pozycją banku, jako ubezpieczającego.

W ramach „Spotkań z rynkiem," 2 października 2009 r. odbyło się spotkanie z przedstawicielami środowiska funduszy inwestycyjnych. Na spotkaniu:

- omówiono projekty unijnych dyrektyw: UCITS IV (ang. *Undertakings for Collective Investments in Transferable Securities*) i ws. zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (ZAFI), skupiając się na wyzwaniach dla polskiego rynku finansowego,
- odbyła się dyskusja dotycząca nazewnictwa funduszy inwestycyjnych. Według UKNF nazwa funduszu powinna odzwierciedlać faktycznie prowadzoną politykę inwestycyjną, tak aby zminimalizować ryzyko wprowadzenia w błąd uczestników funduszu. W ocenie nadzoru finansowego w długoterminowym interesie środowiska leży ograniczenie ryzyka reputacyjnego w tym zakresie i podjęcie działań samoregulacyjnych.

Uczestnicy spotkania zgodzili się, że kluczowe znaczenie mają działania wszystkich instytucji związanych z polskim rynkiem zmierzające do wzmocnienia konkurencyjności branży na rynku europejskim.

W trakcie spotkań kierownictwa Urzędu z biegłymi rewidentami poruszano m.in. następujące tematy:

- rola biegłego rewidenta w systemie finansowym oraz współpraca organu nadzoru z biegłymi rewidentami,
- współpraca wewnętrznych i zewnętrznych audytorów,
- obszary ryzyka zidentyfikowanego przez biegłych rewidentów w trakcie badania sprawozdań finansowych sporządzonych przez podmioty działające na rynku ubezpieczeniowym i emerytalnym za 2008 r., w tym kwestie:
  - obszarów wymagających zwrócenia szczególnej uwagi przez biegłych rewidentów podczas badania sprawozdań finansowych za 2009 rok,
  - zasad (polityki) rachunkowości; zasady te powinny być zgodne z wymogami art. 10 ustawy o rachunkowości, zaś opinia biegłego w zakresie polityki rachunkowości powinna zostać wyrażona w raporcie z badania sprawozdania finansowego,
  - rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
  - reasekuracji finansowej;
- obszary ryzyka zidentyfikowanego przez audytorów podczas badania sprawozdań finansowych sporządzonych przez banki za 2008 r. dotyczące m.in. klasyfikacji instrumentów finansowych, wyceny instrumentów finansowych, finansowania i ciągłości działania i portfela kredytowego,
- zaangażowanie banków w walutowe instrumenty pochodne i jego wpływ na sytuację banków,
- poprawność kalkulacji adekwatności kapitałowej i zgodność działania banków w tym obszarze z przyjętą strategią.

Komitet Stabilności Finansowej

Komitet Stabilności Finansowej (dalej „KSF") działa zgodnie z Ustawą z dnia 7 listopada 2008 roku (Dz.U. 2008 nr 209 poz. 1317). Celem działania Komitetu jest zapewnienie efektywnej współpracy w zakresie wspierania i utrzymania stabilności krajowego systemu finansowego poprzez wymianę informacji, opinii i ocen sytuacji w systemie finansowym w kraju i za granicą, a także koordynację działań w tym zakresie.

Utworzenie Komitetu Stabilności Finansowej w Polsce wpisuje się we współczesne tendencje zacieśniania współpracy pomiędzy bankami centralnymi, organami administracji rządowej oraz nadzorcami rynkowymi w zakresie skoordynowanego i szybkiego odpowiadania na wyzwania rynkowe.

W skład Komitetu Stabilności Finansowej wchodzą Prezes NBP, Minister Finansów oraz Przewodniczący KNF. W posiedzeniach KSF uczestniczyli także eksperci Urzędu KNF, zajmujący się zarówno poszczególnymi sektorami rynku finansowego, jak i kwestiami międzysektorowymi oraz prawnymi. W 2009 r. posiedzenia KSF odbywały się z częstotliwością raz na dwa miesiące. Oprócz zasadniczych posiedzeń KSF miały miejsce spotkania robocze.

W 2009 r. Urząd Komisji przygotował informacje dla KSF, które dotyczyły przede wszystkim bieżącej sytuacji na rynku finansowym, zwłaszcza w sektorze bankowym, oraz działań podejmowanych przez Urząd, mających wpływ na sytuację polskiego rynku finansowego i stan koniunktury. Przygotowano materiały m.in. na temat:

- opcji walutowych,
- sytuacji płynnościowej polskich banków,
- projektu ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych,
- testów warunków skrajnych prowadzonych przez zagraniczne instytucje (CEBS i MFW).

Za najważniejszy efekt funkcjonowania KSF w 2009 r. należy uznać wzmocnienie zaufania do mechanizmów i infrastruktury rynku finansowego, na których straży stoją instytucje reprezentowane w Komitecie. W bezpośredni sposób przekłada się to na ugruntowywanie stabilności systemu finansowego, co było szczególnie istotne w dobie globalnego kryzysu finansowego. Jednocześnie KSF stanowi drożny kanał wymiany informacji pomiędzy NBP, Ministerstwem Finansów i KNF; skuteczna komunikacja ma znaczenie zarówno w sytuacjach nadzwyczajnych, wymagających bezzwłocznego i przede wszystkim adekwatnego do okoliczności reagowania, jak i w okresach spokojnych, przyczyniając się do rozwoju i modernizacji polskiego rynku finansowego.

Komitet ds. relacji z biegłymi rewidentami

W ramach działalności organu nadzoru 12 października 2009 r. powołano Komitet ds. relacji z biegłymi rewidentami. Jego członkowie reprezentują wszystkie piony UKNF.

Do zadań Komitetu należy w szczególności:

- koordynacja relacji z biegłymi rewidentami w ramach Urzędu,
- opracowanie zasad relacji Urzędu z biegłymi rewidentami,
- współpraca z przedstawicielami Urzędu w Komisji Nadzoru Audytowego (dalej „KNA"),
- przygotowywanie lub opiniowanie propozycji ujednolicenia regulacji prawnych dotyczących relacji biegłych rewidentów z Komisją Nadzoru Finansowego i Urzędem,
- organizowanie cyklicznych spotkań z biegłymi rewidentami w sprawach dotyczących funkcjonowania rynku finansowego,
- inicjowanie spotkań z biegłymi rewidentami w przypadku zidentyfikowania problemów wymagających uzgodnienia wspólnego stanowiska,
- przygotowywanie propozycji zmian oraz opiniowanie zmian standardów rewizji finansowej,
- opracowanie projektów stanowisk Komisji Nadzoru Finansowego lub Urzędu dotyczących funkcjonowania komitetów audytu w podmiotach nadzorowanych,
- koordynacja prac Urzędu w zakresie regulacji i wytycznych dotyczących rewizji finansowej na forum międzynarodowym.

W 2009 r. prace Komitetu skoncentrowały się na:

- przygotowywaniu materiałów na potrzeby KNA,
- opiniowaniu projektu krajowych standardów rewizji finansowej,
- analizie rozwiązań prawnych dotyczących badania sprawozdań finansowych oraz sprawowania nadzoru publicznego,
- nawiązaniu ściślejszej współpracy ze środowiskiem biegłych rewidentów oraz ujednoliceniu zasad relacji z biegłymi rewidentami we wszystkich pionach UKNF.

Dodatkowo przygotowywano inne informacje i dane na temat sytuacji sektora bankowego w poszczególnych kwartałach 2009 r. dla KNF i Komitetu Stabilności Finansowej, analizy oparte na badaniach ankietowych dotyczące m.in., kredytów mieszkaniowych, w tym zadłużenia gospodarstw domowych w CHF oraz spreadów walutowych, sytuacji na rynku międzybankowym, płynności banków oraz analizy w zakresie wydanych rekomendacji nadzorczych.

Rada Rozwoju Rynku Finansowego przy Ministrze Finansów

W 2009 r. przedstawiciele Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego uczestniczyli w pracach Rady Rozwoju Rynku Finansowego (dalej „RRRF"), będącej organem opiniodawczo-doradczym powołanym przez Ministra Finansów.

W RRRF pracownicy Urzędu Komisji uczestniczyli w pracach następujących grup roboczych do spraw:

- przeglądu regulacji prawa ubezpieczeń gospodarczych; efektem jej prac jest m.in. projekt ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie Ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. 2003 nr 124 poz. 1152 z późn. zm.),
- przeglądu regulacji prawa bankowego,
- usług płatniczych,
- przygotowań do wprowadzenia Euro przez Rzeczpospolitą Polską w zakresie dostosowań prawnych,
- odwróconego kredytu hipotecznego,
- nowelizacji ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych.

Współpraca z mediami

Komisja Nadzoru Finansowego prowadzi otwartą politykę informacyjną. Zadania w tym zakresie obejmują m.in.:

- publiczne prezentowanie stanowisk oraz wyników prac Komisji i jej Urzędu,
- informowanie o działaniach, inicjatywach i programach podejmowanych przez Komisję,
- komentowanie wydarzeń na rynku finansowym,
- utrzymywanie dobrych kontaktów z przedstawicielami mediów i odpowiadanie na ich pytania.

W 2009 r. kontakty Komisji Nadzoru Finansowego z mediami opierały się przede wszystkim na otwartości komunikacyjnej oraz stałym zwiększaniu roli Internetu. Szczegółowe działania w zakresie współpracy z mediami skupiły się na następujących obszarach:

- komunikatach informacyjnych,
- konferencjach prasowych,
- wywiadach tradycyjnych,
- serwisie internetowym Komisji,
- monitorowaniu prasy,
- artykułach autorstwa przedstawicieli Komisji.

Współpraca z innymi instytucjami

W okresie objętym sprawozdaniem Urząd Komisji współpracował z:

- Narodowym Bankiem Polskim w zakresie:
  - definiowania zawartości merytorycznej Systemu Informacji Sprawozdawczej oraz podejmowanych działaniach nadzorczych w obszarze sprawozdawczości bankowej,
  - wymiany informacji w ramach podpisanej umowy dotyczącej współpracy oraz wymiany informacji pomiędzy KNF a NBP,
  - prowadzenia kontroli prawidłowości naliczania i odprowadzania wymaganej wysokości rezerwy obowiązkowej w bankach komercyjnych (w trakcie 11 inspekcji kompleksowych),
  - opracowania (we współpracy z bankami) zmian w systemie sprawozdawczości nadzorczej banków wynikających ze zmian w obowiązujących aktach prawnych oraz z potrzeb w zakresie pozyskiwania informacji od banków niezbędnych do prowadzenia nadzoru bankowego;
- Bankowym Funduszem Gwarancyjnym w zakresie wymiany informacji o sytuacji finansowej niektórych banków oraz powiadamiania Funduszu o działaniach podejmowanych w trybie nadzoru;
- Komisją Nadzoru Audytowego w zakresie:
  - zestawienia podmiotów badających sprawozdania finansowe banków za okres 3 ostatnich lat oraz zestawienia kluczowych biegłych rewidentów badających te sprawozdania,
  - opracowania propozycji zmian do projektu norm wykonywania zawodu biegłego rewidenta,
  - informacji dotyczących propozycji obszarów, na które biegli rewidenci powinni zwrócić szczególną uwagę przy badaniu sprawozdań finansowych banków;
- Krajowym Centrum Informacji Kryminalnych (KCIK) na podstawie zadań wynikających z regulaminu Urzędu KNF, w związku z wymogami Ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o gromadzeniu, przetwarzaniu i przekazywaniu informacji kryminalnych (Dz.U. 2001 nr 110 poz. 1189, z późn. zm.);
- Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW) w związku z wymogami Ustawy z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz.U. 2008 nr 63 poz. 394);
- instytucjami finansowymi (Ministerstwo Finansów, Narodowy Bank Polski, Bankowy Fundusz Gwarancyjny), organami rządowymi oraz podmiotami niefinansowymi (Stowarzyszenie na Rzecz Obrony Polskich Przedsiębiorstw) w zakresie tzw. problemu walutowych instrumentów pochodnych zawieranych pomiędzy bankami i przedsiębiorstwami;
- Związkiem Maklerów i Doradców w związku z czynnościami nadzorczymi podejmowanymi wobec maklerów papierów wartościowych i doradców inwestycyjnych;
- innymi podmiotami rynku ubezpieczeniowego (Polską Izbą Ubezpieczonych, Rzecznikiem Ubezpieczonych, Ubezpieczeniowym Funduszem Gwarancyjnym oraz Polskim Biurem Ubezpieczycieli Komunikacyjnych) w zakresie ochrony interesu ubezpieczających, ubezpieczonych, uposażonych i uprawnionych z tytułu umów ubezpieczenia.

Ponadto przedstawiciele Urzędu KNF uczestniczyli w pracach następujących organów instytucjonalnych:

- Narodowego Komitetu Koordynacyjnego oraz międzyinstytucjonalnych Zespołów Roboczych, których zadaniem jest przygotowanie Polski do wprowadzenia euro, koordynowanego przez Pełnomocnika Rządu ds. Wprowadzenia Euro;
- Zespołu Roboczego ds. przesyłania danych do Międzynarodowego Funduszu Walutowego w ramach programu *Financial Soundness Indicators*, koordynowanego przez Ministerstwo Finansów.

W ramach współpracy z Głównym Urzędem Statystycznym przekazywano dane dotyczące rynku otwartych funduszy emerytalnych, powszechnych towarzystw emerytalnych oraz sektora ubezpieczeń, zgodnie z Programem Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na 2009 roku. Przedstawiciele KNF brali również czynny udział w opracowaniu programu badań na 2010 roku.

6.0
+(0.03)
+0.008
+0.06

Działania związane ze zwalczaniem nadużyć na rynku finansowym

Postępowania wyjaśniające i administracyjne w zakresie nadzoru nad rynkiem finansowym

W 2009 r. Komisja prowadziła 11 postępowań wyjaśniających w celu ustalenia czy istniały podstawy do złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, określonego w ustawach regulujących funkcjonowanie rynku finansowego w Polsce lub do wszczęcia postępowania administracyjnego w sprawie naruszenia przepisów prawa w zakresie podlegającym nadzorowi Komisji, które dotyczyły:

- ujawnienia i wykorzystania informacji poufnej,
- manipulacji instrumentem finansowym,
- niewywiązywania się lub nienależytego wywiązywania się z obowiązków dotyczących znacznych pakietów akcji,
- niewywiązywania się lub nienależytego wywiązywania się z obowiązków informacyjnych.

W okresie objętym sprawozdaniem Komisja prowadziła 88 postępowań administracyjnych w zakresie następujących ustaw:

- o obrocie instrumentami finansowymi – 19,
- o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych – 42,
- o funduszach inwestycyjnych – 8,
- o działalności ubezpieczeniowej – 5,
- o ubezpieczeniach obowiązkowych – 12,
- o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych – 2.

Prowadzone postępowania administracyjne dotyczyły:

- nieprawidłowości związanych z wykonywaniem działalności maklerskiej przez firmy inwestycyjne, stanowiących naruszenie przepisów prawa, zasad uczciwego obrotu lub interesów zleceniodawcy (art. 167 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 5,
- niedokonania zawiadomienia o zamiarze nabycia akcji powyżej progu wskazanego w ustawie (art. 106 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 2,
- manipulacji instrumentem finansowym (art. 39 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 3,
- dokonania transakcji na akcjach emitenta w okresie zamkniętym (art. 159 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 5,
- niewywiązania się lub nienależytego wywiązania się z obowiązku informacyjnego (art. 160 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 2,
- nierzetelnego sporządzenia rekomendacji (art. 42 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 2,
- niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków informacyjnych przez emitenta (art. 56 ustawy o ofercie publicznej) – 28,
- niewywiązywania się lub nienależytego wywiązywania się z obowiązków dotyczących znacznych pakietów akcji (art. 69 ustawy o ofercie publicznej oraz art. 69 w związku z art. 87 ustawy o ofercie publicznej) – 11,
- niewywiązywania się z obowiązków dotyczących znacznych pakietów akcji w ustawowym terminie (art. 70 ustawy o ofercie publicznej) – 1,
- nabycia akcji emitenta oraz zwiększenia udziału bez wymaganego prawem ogłoszenia wezwania (art. 72 ustawy o ofercie publicznej) – 1,
- naruszenia wymogów dotyczących ogłoszenia wezwania (art. 77 ustawy o ofercie publicznej) – 1,
- nieprawidłowości związanych z przekazywaniem raportów bieżących i informacji do Komisji (art. 228 ustawy o funduszach inwestycyjnych) – 1,
- nieprawidłowości dotyczących naruszenia przepisów prawa w związku z wykonywaniem działalności przez towarzystwa i fundusze inwestycyjne (art. 228 ustawy o funduszach inwestycyjnych) – 4,
- wykonywania prawa głosu z więcej niż 10% ogólnej liczby głosów (art. 104 ust. 7 w zw. z art. 228 ustawy o funduszach inwestycyjnych) – 2,

- niedostosowania struktury portfela inwestycyjnego do wymogów art. 187 ustawy o funduszach inwestycyjnych w terminie określonym w art. 157 ustawy o funduszach inwestycyjnych – 1,
- nałożenia kar na członków zarządu zakładu ubezpieczeń w związku ze stwierdzonymi przypadkami naruszenia (art. 212 ust. 1 pkt 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej) – 2,
- nałożenia kar na zakład ubezpieczeń za naruszenie przepisów prawa, statutu lub zawartych umów ubezpieczenia (art. 212 ust. 1 pkt 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej) – 3,
- niedotrzymania terminu w zakresie likwidacji szkody (art. 14 ust. 3a ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych) – 12,
- przekroczenia limitów inwestycyjnych (art. 156 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych) – 1,
- naruszenia przepisów prawa przez towarzystwo emerytalne (art. 204 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych) – 1.

W 2009 r. wydano 67 decyzji w powyższych postępowaniach administracyjnych.

TABELA 46. LICZBA I RODZAJ POSTĘPOWAŃ PROWADZONYCH PRZEZ KOMISJĘ W LATACH 2007-2009

RODZAJ POSTĘPOWANIA	2007		2008		2009	
	LICZBA WSZCZĘTYCH POSTĘPOWAŃ	LICZBA ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWAŃ	LICZBA WSZCZĘTYCH POSTĘPOWAŃ	LICZBA ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWAŃ	LICZBA WSZCZĘTYCH POSTĘPOWAŃ	LICZBA ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWAŃ
Wyjaśniające	27	50	13	8	7	9
Administracyjne	37	35	71	68	62	64
RAZEM	64	85	84	76	69	73

Kary pieniężne nałożone na podmioty nadzorowane

Komisja nałożyła w 2009 r. kary pieniężne na 51 podmiotów nadzorowanych w łącznej wysokości 4 333 tys. zł, w tym:

- na emitentów – 1 730 tys. zł,
- na domy maklerskie – 490 tys. zł,
- na towarzystwa i fundusze inwestycyjne – 380 tys. zł,
- na zakłady ubezpieczeń – 760 tys. zł,
- na osoby fizyczne – 973 tys. zł.

Postępowania administracyjne prowadzone wobec pośredników finansowych

Do zadań Komisji Nadzoru Finansowego w obszarze nadzoru nad działalnością pośredników finansowych należy prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawach:

- agentów ubezpieczeniowych, w szczególności zakazu korzystania zakładu ubezpieczeń z ich usług,
- brokerów ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych,
- osób uprawnionych do wykonywania czynności akwizycyjnych na rzecz funduszy emerytalnych,
- agentów firm inwestycyjnych,
- podmiotów pośredniczących w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych,
- maklerów papierów wartościowych, doradców inwestycyjnych i maklerów giełd towarowych.

Osoby wykonujące czynności akwizycyjne wobec OFE

W zakresie nadzoru nad działalnością pośredników finansowych, w okresie objętym sprawozdaniem Komisja Nadzoru Finansowego, po przeprowadzeniu postępowań administracyjnych z urzędu, wydała 43 decyzje o wykreśleniu osoby wykonującej czynności akwizycyjne z rejestru osób upoważnionych do wykonywania czynności akwizycyjnych na rzecz OFE oraz 3 decyzje o umorzeniu postępowania w sprawie wykreślenia z rejestru osób uprawnionych do wykonywania czynności akwizycyjnych na rzecz OFE. Powodem wykreślenia osób z rejestru było niespełnianie warunków koniecznych do uzyskania wpisu do rejestru (skazanie prawomocnym wyrokiem sądowym) lub wykonywanie czynności akwizycyjnych z naruszeniem przepisów prawa. Prawomocne, skazujące wyroki sądu dotyczyły przede wszystkim przestępstw przeciwko wiarygod-

ności dokumentów – art. 270 k.k. i następne (fałszowanie przez akwizytorów umów o przystąpienie do OFE oraz podrabianie podpisów osób przystępujących), przestępstw przeciwko mieniu – art. 286 k.k. (wyłudzanie prowizji od OFE), oferowania korzyści majątkowej w zamian za przystąpienie do funduszu lub pozostanie jego członkiem (art. 219 ust. 1 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych) oraz prowadzenia działalności akwizycyjnej za pośrednictwem osoby niewpisanej do rejestru osób uprawnionych (art. 219 ust. 2a ww. ustawy). Decyzje o wykreśleniu z powodu wykonywania czynności akwizycyjnych z naruszeniem przepisów prawa dotyczyły tych samych ww. typów przestępstw i wydawane były na podstawie wyroków warunkowo umarzających postępowanie karne bądź też postanowień prokuratury umarzających śledztwo ze względu na znikomą społeczną szkodliwość czynu. Wszystkie przypadki naruszenia prawa miały charakter indywidualny i dotyczyły konkretnych akwizytorów.

Brokerzy ubezpieczeniowi

W 2009 r. nałożono 12 kar pieniężnych na brokerów ubezpieczeniowych za prowadzenie działalności z naruszeniem przepisów prawa. W większości przypadków kary pieniężne były nakładane z uwagi na nieterminowe składanie do organu nadzoru wniosków o dokonanie zmian treści wpisu w rejestrze brokerów ubezpieczeniowych na skutek zaistniałych zmian danych objętych wpisem do rejestru brokerów ubezpieczeniowych (art. 46 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym). Ponadto zdarzały się przypadki nakładania kar pieniężnych z uwagi na wykonywanie czynności brokerskich przez osoby niespełniające wymogów ustawowych art. 23 ust. 1 ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym oraz z uwagi na wykonywanie działalności brokerskiej z naruszeniem art. 26 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym, zgodnie z którym broker ubezpieczeniowy jest obowiązany przed zawarciem umowy ubezpieczenia udzielić na piśmie porady, na podstawie rzetelnej analizy ofert w liczbie wystarczającej do opracowania rekomendacji, najwłaściwszej umowy ubezpieczenia oraz pisemnie wyjaśnić podstawy, na których opiera się rekomendacja.

Maklerzy papierów wartościowych i doradcy inwestycyjni

Maklerzy papierów wartościowych i doradcy inwestycyjni są obowiązani działać zgodnie z przepisami prawa i zasadami uczciwego obrotu oraz mieć na względzie słuszne interesy klientów.

W 2009 r. Komisja Nadzoru Finansowego w związku z prowadzonymi postępowaniami administracyjnymi wydała:

- 2 decyzje o skreśleniu maklera papierów wartościowych i doradcy inwestycyjnego z listy maklerów papierów wartościowych i listy doradców inwestycyjnych,
- 1 decyzję utrzymującą w mocy decyzję Komisji Nadzoru Finansowego o skreśleniu maklera papierów wartościowych i doradcy inwestycyjnego z listy maklerów papierów wartościowych i listy doradców inwestycyjnych,
- 3 decyzje o skreśleniu maklerów papierów wartościowych z listy maklerów papierów wartościowych,
- 2 decyzje utrzymujące w mocy decyzje Komisji Nadzoru Finansowego o skreśleniu maklera papierów wartościowych z listy maklerów papierów wartościowych,
- 1 decyzję o umorzeniu postępowania wobec maklera papierów wartościowych,
- 1 decyzję o skreśleniu doradcy inwestycyjnego z listy doradców inwestycyjnych,
- 2 decyzje utrzymujące w mocy decyzje Komisji Nadzoru Finansowego o zawieszeniu uprawnień maklerów papierów wartościowych na okres 1 roku,
- 1 decyzję o umorzeniu postępowania wobec doradcy inwestycyjnego.

Skreślenia z listy maklerów papierów wartościowych i doradców inwestycyjnych oraz zawieszenia uprawnień do wykonywania zawodu maklera papierów wartościowych nastąpiły w wyniku naruszenia przepisów prawa lub regulaminów w związku z wykonywaniem zawodu, w zakresie m.in. wykorzystania informacji poufnej, naruszenia obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej, nieuprawnionego działania na rachunku klienta, nieprawidłowości w zarządzaniu portfelem klientów, sprawowania niewłaściwego nadzoru nad wykonywaniem czynności maklerskich lub na skutek skazania prawomocnym wyrokiem sądowym za przestępstwo manipulacji instrumentami finansowymi.

Maklerzy giełd towarowych

Maklerzy giełd towarowych są obowiązani działać zgodnie z przepisami prawa i zasadami uczciwego obrotu oraz mieć na względzie słuszne interesy zleceniodawców.

W 2009 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała 3 decyzje o skreśleniu maklerów giełd towarowych z listy maklerów giełd towarowych w związku z niewykonywaniem zawodu maklera giełd towarowych przez 3 kolejne lata.

Zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa

W 2009 r. Urząd Komisji skierował do Prokuratury Okręgowej w Warszawie 42 zawiadomienia o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa w zakresie następujących aktów prawnych:

- ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. 2005 nr 183 poz. 1538, z późn. zm.) – 31 zawiadomień,
- ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. 2009 nr 185 poz. 1439) – 4 zawiadomienia,
- ustawy o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. 2004 nr 146 poz. 1546, z późn. zm.) – 2 zawiadomienia,
- ustawy Prawo bankowe (Dz.U. 2002 nr 72 poz. 665, z późn. zm.) – 3 zawiadomienia,
- ustawy o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu (Dz.U. 2003 nr 153 poz. 1505, z późn. zm.) – 1 zawiadomienie
- Kodeksu karnego – 1 zawiadomienie.

TABELA 47. ZAWIADOMIENIA SPORZĄDZONE W LATACH 2006-2009, WG RODZAJU NARUSZONEJ NORMY PRAWNEJ

RODZAJ NARUSZONEJ NORMY PRAWNEJ	LICZBA ZAWIADOMIEŃ O PODEJRZENIU POPEŁNIENIA PRZESTĘPSTWA			
	2006	2007	2008	2009
Art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (manipulacja instrumentem finansowym)	6	8	11	10
Art. 180 i 181 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (ujawnienie i wykorzystanie informacji poufnej)	1	8	13	16
Art. 295 (wykonywanie bez zezwolenia działalności, o której mowa w art. 32 ust. 2, art. 45 ust. 1 lub ust. 2 lub art. 209) i Art. 296 ustawy o funduszach inwestycyjnych (nieuprawnione użycie w nazwie określenia, o którym mowa w art. 14 ust. 4 ustawy)	-	14	2	2
Art. 100 ustawy o ofercie publicznej (podawanie nieprawdziwych lub zatajanie prawdziwych danych w prospekcie)	1	4	7	3
Art. 178 ustawy o obrocie (prowadzenie działalności w zakresie obrotu maklerskimi instrumentami finansowymi bez zezwolenia)	2	4	1	4
Inne *	-	9	8	7
RAZEM	**10**	**47**	**42**	**42**

* Naruszone normy prawne:
- art. 99 ustawy o ofercie publicznej (publiczne proponowanie nabycia papierów wartościowych bez zezwolenia)
- art. 103 ustawy o ofercie publicznej (nieprzekazanie aneksu do prospektu lub memorandum informacyjnego)
- art. 179 ustawy o obrocie (ujawnienie lub wykorzystanie tajemnicy zawodowej)
- art. 171 ustawy prawo bankowe (prowadzenie działalności polegającej na gromadzeniu środków pieniężnych innych osób fizycznych, prawnych lub jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej w celu udzielania kredytów, pożyczek pieniężnych lub obciążania ryzykiem tych środków w inny sposób)
- art. 35 ust.1 ustawy o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu (niedopełnienie obowiązku rejestracji transakcji podlegających obowiązkowi rejestracji)
- art. 57 ustawy o giełdach towarowych (prowadzenie giełdy towarowej bez wymaganego zezwolenia)
- art. 47 ust. 1 ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym (wykonywanie działalności agencyjnej bez zezwolenia)

Dane za 2006 r. obejmują okres 19.09.2006 r. – 31.12.2006 r.

Na skuteczność nadzoru UKNF w zakresie zwalczania nadużyć na rynku finansowym zasadniczy wpływ ma charakter popełnianych przestępstw. Największą liczbę spośród 141 zawiadomień złożonych przez UKNF w latach 2006-2009 stanowiły zawiadomienia dotyczące naruszenia art. 180 i 181 ustawy o obrocie tj. zawiadomienia dotyczące ujawnienia i wykorzystania informacji poufnej (38 zawiadomień) oraz zawiadomienia dotyczące naruszenia art. 183 ustawy o obrocie, tj. manipulacji ceną akcji (35 zawiadomień).

Przestępstwa dotyczące ujawnienia i wykorzystania informacji poufnej są czynami, w przypadku których bardzo trudno jest zgromadzić materiał dowodowy mogący stanowić podstawę do sporządzenia aktu oskarżenia. Obieg informacji poufnej (nieuprawnione ujawnienie lub wykorzystanie), będący głównym znamieniem czynu, następuje pomiędzy kilkoma lub kilkunastoma osobami. Najczęściej dowód w tego typu sprawach ma charakter poszlakowy i może doprowadzić do skonstruowania na jego podstawie aktu oskarżenia tylko w przypadku, gdy ciąg zebranych w trakcie postępowania poszlak będzie nieprzerwany. W przeciwnym razie, zgodnie z zawartą w art. 5 kpk zasadą, wszelkie niedające się usunąć wątpliwości należy rozstrzygać na korzyść potencjalnego sprawcy. Natomiast w przypadku przestępstw dotyczących manipulacji ceną akcji materiał dowodowy opiera się w znacznej części na pracy analitycznej prowadzonej przez biegłych z zakresu obrotu instrumentami finansowymi, którzy wydają opinię dotyczącą charakteru inwestycji będącej przedmiotem zawiadomienia.

Należy zauważyć, iż nie jest możliwe pełne zbadanie skuteczności zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w latach 2006-2009, bowiem postępowania prowadzone na skutek składanych przez UKNF zawiadomień są długotrwałe (prokuratura nadal prowadzi postępowania z zawiadomień b. KPWiG złożonych w latach 2004-2005). Ze znajdujących się w zestawieniu UKNF spraw znaczna część spraw jest nadal w toku. Wpływ na skuteczność działań UKNF w zakresie zwalczania nadużyć na rynku finansowym ma również brak możliwości wykonywania kontroli operacyjnej przez Policję w zakresie przestępstw określonych w ustawach regulujących funkcjonowanie rynku finansowego. Należy jednakże zauważyć, że obecnie MSWiA wystąpiło z inicjatywą ustawodawczą w zakresie wprowadzenia do porządku prawnego możliwości podejmowania działań operacyjnych w sprawach z zakresu przestępstw na rynku kapitałowym.

Akty oskarżenia

W 2009 r. Urząd KNF otrzymał informacje o skierowaniu przez Prokuraturę do sądów powszechnych 13 aktów oskarżenia w następstwie zgłoszonych przez Urząd Komisji zawiadomień o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

■ **TABELA 48. AKTY OSKARŻENIA SKIEROWANE DO SĄDÓW W LATACH 2006-2009, WG RODZAJU NARUSZONEJ NORMY PRAWNEJ**

RODZAJ NARUSZONEJ NORMY PRAWNEJ	AKTY OSKARŻENIA			
	2006	2007	2008	2009
Art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (manipulacja instrumentem finansowym)	3	3	4	9
Art.181 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (wykorzystanie informacji poufnej)	-	3	1	1
Inne *	-	-	4	3
RAZEM	3	6	9	13

* Naruszone normy prawne:
- art. 100 ustawy o ofercie publicznej (podawanie nieprawdziwych lub zatajanie prawdziwych danych w prospekcie)
- art. 178 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (prowadzenie działalności w zakresie obrotu instrumentami finansowymi bez zezwolenia)
- art. 296 ustawy o funduszach inwestycyjnych (nieuprawnione użycie w nazwie określenia, o którym mowa w art. 14 ust. 4 ustawy)
- art. 270 kk (podrobienie dokumentu)
- art. 296 § 1 i 2 kk (nadużycie uprawnień, niedopełnienie obowiązków),
- art. 47 ust. 1 w zb. z Art. 48 ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym (wykonywanie działalności agencyjnej bez upoważnienia i nieuprawnione używanie nazwy)
- art. 585 ksh (działanie na szkodę spółki) w zb. z art. 296 § 1 i 2 kk (nadużycie uprawnień, niedopełnienie obowiązków)

Dane za 2006 r. obejmują okres 19.09.2006 r. – 31.12.2006 r.

Wyroki skazujące i warunkowe umorzenia

W 2009 r. sądy powszechne wydały 5 wyroków skazujących w następstwie zgłoszonych przez Urząd Komisji zawiadomień o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa w zakresie następujących ustaw:

- ustawy o obrocie instrumentami finansowymi – 4 wyroki,
- ustawy prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi – 1 wyrok.

Wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia z 19 lutego 2009 r., m.in. w sprawie z art. 174 ustawy Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (obecnie art. 100 ustawy o ofercie publicznej – podawanie nieprawdziwych danych w prospekcie emisyjnym lub innych dokumentach). Sąd wymierzył oskarżonemu karę łączną 2 lat pozbawienia wolności w zawieszeniu na 5 lat oraz orzekł obowiązek naprawienia szkody poprzez zapłatę kwoty 65 tys. zł (wg stanu na 31 grudnia 2009 r. wyrok nie był prawomocny).

Wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia z 29 kwietnia 2009 r. w sprawie z art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (manipulacja instrumentem finansowym). Oskarżony na podstawie wniosku prokuratora, złożonego w trybie art. 335 §1 kpk, skazany został na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności w zawieszeniu na 2 lata oraz kary grzywny w wysokości 1 tys. zł (wyrok jest prawomocny).

Wyrok Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej z 2 października 2009 r. w sprawie z art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (manipulacja instrumentem finansowym). Dwaj oskarżeni dobrowolnie poddali się karze. Sąd wymierzył im kary po 6 miesięcy pozbawienia wolności w zawieszeniu na 2 lata oraz kary grzywny w wysokości 9 tys. zł i 13 tys. zł (wyrok jest prawomocny).

Wyrok Sądu Rejonowego w Ostrowie Wlkp. z 7 października 2009 r. w sprawie z art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (manipulacja instrumentem finansowym). Sąd wymierzył oskarżonemu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności w zawieszeniu na 2 lata oraz karę grzywny w wysokości 2 tys. zł (wg stanu na 31 grudnia 2009 r. wyrok nie był prawomocny).

Wyrok Sądu Rejonowego w Poznaniu z 3 listopada 2009 r. w sprawie z art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (manipulacja instrumentem finansowym). Sąd wydał wyrok skazujący. Urząd KNF nie otrzymał jeszcze odpisu wyroku (wg stanu na 31 grudnia 2009 r. wyrok nie był prawomocny). Apelację złożył oskarżony.

W 2009 r. otrzymano informacje o wydaniu przez sąd powszechny 1 wyroku o warunkowym umorzeniu postępowania karnego. Wyrok dotyczył przestępstwa z art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi. Warunkowo umarzając postępowanie karne Sąd oznaczył 2–letni okres próby oraz orzekł świadczenie pieniężne w wysokości 10 tys. zł.

TABELA 49. WYROKI SKAZUJĄCE I WARUNKOWE UMORZENIA W LATACH 2006-2009, WG RODZAJU NARUSZONEJ NORMY PRAWNEJ

PODSTAWA SKAZANIA	LICZBA WYROKÓW			
	2006	2007	2008	2009
Art. 177 ustawy Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi/Art.183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (manipulacja instrumentem finansowym)	-	8	7	5
Art. 176 ust. 2 ustawy Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi /Art. 181 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (wykorzystanie informacji poufnej)	-	1	1	-
Inne *	-	2	3	1
RAZEM	**0**	**11**	**11**	**6**

* Podstawa skazania:
- art. 174 ustawy Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (podawanie nieprawdziwych danych w prospekcie emisyjnym lub w innych dokumentach związanych z wprowadzeniem papierów wartościowych do obrotu)
- art. 178 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (prowadzenie działalności w zakresie obrotu instrumentami finansowymi bez zezwolenia)
- art. 100 ustawy o ofercie publicznej (podawanie nieprawdziwych lub zatajanie prawdziwych danych w prospekcie)
- art. 295 ustawy o funduszach inwestycyjnych (wykonywanie działalności, o której mowa w art. 32 ust. 2 tej ustawy bez zezwolenia)
- art. 296 ustawy o funduszach inwestycyjnych (nieuprawnione użycie w nazwie określenia, o którym mowa w art. 14 ust. 4 ustawy)
- art. 47 w zb. z Art. 48 ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym (prowadzenie działalności bez wymaganego prawem wpisu do rejestru i nieuprawnione używanie nazwy)

Dane za 2006 r. obejmują okres 19.09.2006 r. – 31.12.2006 r.

Uprawnienia realizowane w postępowaniu karnym

W ramach uprawnień realizowanych przez Komisję w postępowaniu karnym, radcy prawni umocowani przez Przewodniczącego KNF działają w charakterze pełnomocników pokrzywdzonych oraz pełnomocników oskarżycieli posiłkowych. Liczbę wystąpień radców w latach 2006-2009 przedstawia Tabela 50.

TABELA 50. LICZBA WYSTĄPIEŃ RADCÓW PRAWNYCH UMOCOWANYCH PRZEZ PRZEWODNICZĄCEGO KNF W POSTĘPOWANIACH KARNYCH W LATACH 2006-2009

RODZAJE WYSTĄPIEŃ	2006	2007	2008	2009
Wystąpienia w charakterze pełnomocników pokrzywdzonego	31	23	26	34
Wystąpienia w charakterze pełnomocników oskarżyciela posiłkowego	28	27	25	15
RAZEM	59	50	51	49

Przeciwdziałanie praniu pieniędzy

Kompetencje KNF do przeprowadzania kontroli w instytucjach obowiązanych określa rozdział 6 ustawy o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu, którego art. 21 ust. 3 pkt 2 stanowi, iż kontrolę wypełniania przez instytucje obowiązane obowiązków w zakresie przeciwdziałania „praniu pieniędzy" oraz finansowaniu terroryzmu sprawuje Komisja Nadzoru Finansowego w ramach nadzoru lub kontroli w trybie i na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Do instytucji obowiązanych kontrolowanych w powyższym zakresie należą podmioty sektora bankowego, ubezpieczeniowego oraz kapitałowego.

W 2009 r. UKNF przeprowadził 38 kontroli w zakresie określonym w ustawie, w tym:

- 6 w bankach komercyjnych,
- 18 w bankach spółdzielczych,
- 7 w oddziałach instytucji kredytowych,
- 4 w podmiotach rynku ubezpieczeniowego,
- 3 w podmiotach rynku kapitałowego.

W wyniku przeprowadzonych kontroli identyfikowano najczęściej występujące nieprawidłowości, do których należały:

- brak szkoleń dla nowych pracowników,
- nieprawidłowe wypełnianie pól rejestrów transakcji,
- rejestrowanie transakcji później niż następnego dnia roboczego po ich zrealizowaniu,
- rejestrowanie transakcji w kwotach poniżej równowartości 15 tys. euro, które nie zostały zakwalifikowane jako transakcje podejrzane lub powiązane,
- nierejestrowanie transakcji podlegających obowiązkowi rejestracji,
- brak dokumentowania przez bank czynności podejmowanych w związku z weryfikacją zapytań Generalnego Inspektora Informacji Finansowej (GIIF),
- przekazywanie informacji do GIIF po terminach wskazanych przepisami prawa.

W następstwie stwierdzonych nieprawidłowości Komisja Nadzoru Finansowego wystosowywała do zarządów kontrolowanych podmiotów zalecenia pokontrolne zobowiązujące do podjęcia stosownych działań uniemożliwiających występowanie nieprawidłowości w przyszłości. W przypadku naruszenia przepisów karnych kierowano odpowiednie zawiadomienie do prokuratury.

+0.45
+0.31
nr 162
2009
Dz.U. 2009 nr 166
nr 154
nr 160 Ustawa 7

Udział w pracach legislacyjnych

Do zadań Komisji Nadzoru Finansowego należy udział w przygotowywaniu projektów aktów prawnych w zakresie nadzoru nad rynkiem finansowym. W 2009 r. Urząd Komisji uczestniczył w przygotowywaniu i opiniowaniu wielu projektów aktów prawnych z zakresu rynku finansowego.

Ustawy i powiązane z nimi akty wykonawcze

Ustawa z dnia 16 lipca 2009 r. o zmianie ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym oraz ustawy Prawo bankowe (Dz.U. 2009 nr 144 poz. 1176)

Zmiana ustawy została przygotowana w związku z koniecznością ostatecznego dostosowania ww. ustawy do wymogów prawa europejskiego, jak również z postulatem wzmocnienia głównego zakresu działalności Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, związanego z systemem ochrony środków deponentów. W okresie objętym sprawozdaniem obowiązujące w Polsce regulacje prawne generalnie odpowiadały standardom Unii Europejskiej w zakresie gwarantowania depozytów określonym Dyrektywą 94/19/WE Parlamentu Europejskiego z 30 maja 1994 r. w sprawie systemów gwarantowania depozytów. Zgodnie z dyrektywą, podstawowym obowiązkiem państw członkowskich jest zapewnienie powszechności systemu gwarantowania wkładów oraz równego traktowania instytucji kredytowych. Ponadto do zaleceń zapisanych w Dyrektywie 94/19/WE należy samodzielne ponoszenie przez instytucje kredytowe kosztów finansowania systemu. Dotyczy to w szczególności wyłączenia finansowania systemów gwarancyjnych ze środków pochodzących od samych państw członkowskich. Jednocześnie, jak stanowi jedno z postanowień dyrektywy, zdolność do finansowania systemu gwarancyjnego musi pozostawać w odpowiednim stosunku do zobowiązań zaciąganych wobec klientów przez podmioty uczestniczące w tym systemie.

Projekt ustawy o zmianie ustawy Prawo bankowe

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego postulował dokonanie zmian polegających na wprowadzeniu do Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. 2002 nr 72 poz. 665, z późn. zm.) przepisów określających zasady i tryb prowadzenia czynności kontrolnych wobec podmiotów sektora bankowego.

Urząd Komisji uczestniczył w przygotowaniu następujących aktów wykonawczych do przedmiotowej ustawy:

- projektu rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków,
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15 maja 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. 2009 nr 78 poz. 652),
- projektu rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie ustalenia regulaminu Rady Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.

Projekt ustawy o zmianie ustawy Prawo bankowe w zakresie przepisów dot. instytucji outsourcingu w działalności bankowej

Projekt, opracowany w ramach grupy roboczej ds. przeglądu regulacji prawa bankowego Rady Rozwoju Rynku Finansowego powołanej przy Ministerstwie Finansów, w skład której wchodzą m.in. przedstawiciele UKNF, MF, NBP, ZBP oraz sektora bankowego, zakłada m.in. rozszerzenie katalogu czynności, których wykonywanie w imieniu i na rzecz banku może być powierzone przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznemu bez konieczności uzyskania zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego.

Projektowane zmiany zakładają również dopuszczenie w ograniczonym zakresie instytucji tzw. podoutsourcingu, czyli powierzenia przez insourcera wykonywania stanowiących przedmiot umowy czynności innym przedsiębiorcom. Dodatkowo zaproponowano zniesienie przewidzianego w art. 6c ust. 1 pkt 1 obowiązku każdorazowego zawiadamiania KNF przez banki o zamiarze zawarcia umowy outsourcingowej, proponując w to miejsce obowiązek prowadzenia przez bank ewidencji zawieranych umów.

Projekt zrównuje reżim prawny powierzania wykonywania czynności w ramach umów outsourcingowych przedsiębiorcom z siedzibą w Polsce oraz przedsiębiorcom, którzy wykonywać będą powierzone czynności poza granicą Polski, na terytorium EOG. Na powierzenie wykonywania czynności obu tym kategoriom podmiotów nie będzie wymagane uzyskanie przez bank zezwolenia KNF, wymóg taki pozostanie natomiast w przypadku powierzenia przez bank wykonywania czynności przedsiębiorcom zagranicznym niemającym miejsca stałego zamieszkania lub nieposiadającym siedziby na terytorium EOG lub gdy powierzone czynności wykonywane będą poza terytorium EOG.

Projektowane zmiany zakładają również rozszerzenie o wspólników spółki cywilnej, w zakresie prowadzonej przez nich działalności gospodarczej, definicji legalnej przedsiębiorcy dla potrzeb ustawy Prawo bankowe. Skutkiem zmiany będzie możliwość zawierania przez banki umów outsourcingowych ze spółkami cywilnymi.

Projekt ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych

Projekt tej ustawy to wynik dorobku prac grupy roboczej Rady Rozwoju Rynku Finansowego do spraw przeglądu prawa ubezpieczeń gospodarczych. Projekt ten zakłada m.in.:

- wprowadzenie regulacji usprawniających zawieranie umów ubezpieczenia obowiązkowego na odległość,
- ograniczenie zastosowania klauzuli automatycznego wznawiania ochrony ubezpieczenia w ubezpieczeniu obowiązkowym w celu uniknięcia przypadku podwójnego ubezpieczenia,
- eliminacja innych regulacji ograniczających sprawne wykonywanie działalności w zakresie ubezpieczeń obowiązkowych, dostrzeżonych przez uczestników grupy roboczej,
- nadanie nowego kształtu regulacjom dotyczącym PBUK (rozwinięcie w tyt. ustawy) i realizacji roszczeń w obrocie zagranicznym w celu zapewnienia większej przejrzystości.

Ustawa z dnia 26 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych oraz ustawy o zmianie ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2009 nr 127 poz. 1048)

Wprowadzono nowe regulacje struktury kosztów obciążających składki wnoszone przez członków do otwartych funduszy oraz aktywa zgromadzone w funduszu. Maksymalną wysokość opłaty od składki wnoszonej do otwartego funduszu określono na poziomie 3,5% kwoty wpłaconych składek oraz utrzymanie wprowadzonego nowelizacją ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych z 2003 r. regresyjnego systemu opłaty za zarządzanie od aktywów funduszu, o stawce od 0,045% miesięcznie za aktywa OFE do 8 mld zł, do 15,5 mln zł miesięcznie od aktywów powyżej 45 mld zł.

Ustawa z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (Dz.U. 2009 nr 3 poz. 11)

Zgodnie z przepisem art. 67 ust. 1 pkt 2 powyższej ustawy, jedną z dopuszczalnych form zabezpieczenia akcyzowego może być gwarancja ubezpieczeniowa. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 24 lutego 2009 r. w sprawie wzorów treści gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych składanych jako zabezpieczenie akcyzowe (Dz.U. 2009 nr 32 poz. 239, data wejścia w życie 1.03.2009 r.), zgodnie z delegacją ustawową, określiło wzór treści takiej gwarancji.

Ustawa z dnia 13 lutego 2009 r. o zmianie ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2009 nr 42 poz. 341)

Celem nowelizacji była implementacja do prawa polskiego przepisów Dyrektywy 2005/68/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 listopada 2005 r. w sprawie reasekuracji zmieniająca dyrektywy Rady 73/239/EWG, 92/49/EWG, a także dyrektywy 98/78/WE i 2002/83/WE.

Brak jednolitych zasad dotyczących reasekuracji w Unii Europejskiej doprowadził do istotnych różnic w poziomie nadzorowania europejskich zakładów reasekuracji. Współistnienie rozbieżnych zasad krajowych stanowi źródło niepewności dla zakładów ubezpieczeń (i osób przez nie ubezpieczanych), przeszkód dla wymiany na rynku wewnętrznym, utrudnień, obciążeń administracyjnych i osłabienia pozycji europejskiej w międzynarodowych negocjacjach handlowych. W celu uzupełnienia tych braków i zapewnienia ochrony interesów zakładów ubezpieczeń, ubezpieczających i ubezpieczonych, przyjęto dyrektywę w sprawie reasekuracji, która zmierza do ustanowienia ram prawnych nakładających nadzór ostrożnościowy na reasekurację w UE.

Ustawa przewiduje, że właściwa reasekuracja zapewni zakładom ubezpieczeń zabezpieczenie przed stratami finansowymi na wypadek kumulacji ryzyka oraz w razie wystąpienia zdarzeń katastroficznych. Współpraca z reasekuratorami pozwala zakładom ubezpieczeń na zminimalizowanie strat finansowych w okresach, gdy wypłaty odszkodowań i świadczeń z tytułu zawartych umów ubezpieczenia są wysokie w stosunku do zebranej składki ubezpieczeniowej. Reasekuracja zapewnia także zakładom ubezpieczeń stabilność finansową, poprzez bezpieczniejsze lokowanie wolnych środków.

Ponadto w ramach nowelizacji ustawy o działalności ubezpieczeniowej implementowano do porządku krajowego przepisy

Dyrektywy Rady 2004/113/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. wprowadzającej w życie zasadę równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług.

Należy także wskazać na wprowadzenie zmian do przepisu art. 829 § 2 Ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. kodeks cywilny (Dz.U. 1964 nr 16 poz. 93, z późn. zm.). Wskazana zmiana miała na celu przyjęcie bardziej adekwatnej regulacji w zakresie ubezpieczeń grupowych, poprzez usunięcie wymogu uprzedniej zgody ubezpieczonego na zawarcie umowy ubezpieczenia na jego rachunek.

Urząd Komisji uczestniczył w przygotowaniu następujących aktów wykonawczych do przedmiotowej ustawy:

- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 września 2009 r. w sprawie rocznego sprawozdania zakładów reasekuracji dotyczącego transakcji przeprowadzanych w ubezpieczeniowej grupie kapitałowej (Dz.U. 2009 nr 169 poz. 1328),
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 października 2009 r. w sprawie sposobu wyliczenia wysokości marginesu wypłacalności zakładów reasekuracji oraz minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego dla rodzajów reasekuracji (Dz.U. 2009 nr 169 poz. 1330),
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 września 2009 r. w sprawie rocznego sprawozdania zakładów ubezpieczeń dotyczącego transakcji przeprowadzanych w ubezpieczeniowej grupie kapitałowej (Dz.U. 2009 nr 172 poz. 1336),
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 września 2009 r. w sprawie szczegółowego sposobu ustalania środków własnych krajowych zakładów reasekuracji wchodzących w skład ubezpieczeniowej grupy kapitałowej (Dz.U. 2009 nr 173 poz. 1346),
- Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie wpłat na pokrycie kosztów nadzoru nad działalnością ubezpieczeniową, reasekuracyjną oraz w zakresie pośrednictwa ubezpieczeniowego (Dz. U. 2009 nr 220 poz. 1723),
- projektu rozporządzenia w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji.

Ustawa z dnia 5 marca 2009 r. o zmianie ustawy Prawo o ruchu drogowym oraz ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. 2009 nr 91 poz. 739)

Założeniem powyższych zmian było umożliwienie funkcjonariuszom Policji uwzględniania innych niż wymienione w ustawie dowodów zawarcia umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych oraz odstąpienie od obligatoryjnego odholowywania pojazdu w przypadku, gdy kierowca nie mógł okazać dokumentu ubezpieczenia.

Ustawa z dnia 18 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. 2009 nr 115 poz. 962)

Przedmiotowa nowelizacja sprowadzała się do zmiany progu, przy którym zakład ubezpieczeń zobowiązany jest do zawiadomienia organu nadzoru o nabyciu akcji – uprzednio było to nabycie akcji zapewniających dysponowanie lub przekroczenie 33% głosów na walnym zgromadzeniu lub udziału w kapitale zakładowym, obecnie jest to próg jednej trzeciej głosów na walnym zgromadzeniu lub udziału w kapitale zakładowym.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym

Powyższa propozycja dotycząca zmiany Ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym (Dz.U. 2003 nr 124 poz. 1154, z późn. zm.) polegała na wyodrębnieniu i reglamentacji działalności polegającej na dochodzeniu roszczeń od zakładów ubezpieczeń, którą będzie można wykonywać na podstawie uzyskanego zezwolenia organu nadzoru, przy czym wobec podmiotów wykonujących tę działalność miałyby zastosowanie podobne rozwiązania, jak dla brokerów ubezpieczeniowych.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. 2005 nr 183 poz. 1538, z późn. zm.)

Urząd Komisji uczestniczył w przygotowaniu następujących projektów aktów wykonawczych do przedmiotowej ustawy:

- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 października 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków, jakie musi spełniać rynek regulowany (Dz.U. 2009 nr 187 poz. 1447),
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 października 2009 r. w sprawie warunków, jakie musi spełniać organizowany przez firmę inwestycyjną alternatywny system obrotu (Dz.U. 2009 nr 187 poz. 1448),
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 października 2009 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej domu maklerskiego (Dz.U. 2009 nr 187 poz. 1449),
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 października 2009 r. w sprawie cech transakcji długoterminowych instrumentami finansowymi nabywanymi lub zbywanymi na własny rachunek domu maklerskiego (Dz.U. 2009 nr 187 poz. 1450),
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 października 2009 r. w sprawie egzaminu na maklera papierów wartościowych, doradcę inwestycyjnego i agenta firmy inwestycyjnej oraz sprawdzianu umiejętności (Dz.U. 2009 nr 187 poz. 1452),

- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 października 2009 r. w sprawie egzaminu uzupełniającego dla maklerów papierów wartościowych uprawniającego do wykonywania czynności doradztwa inwestycyjnego (Dz.U. 2009 nr 187 poz. 1453),
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 listopada 2009 r. w sprawie wzorów wniosków o wpis na listę maklerów papierów wartościowych oraz na listę doradców inwestycyjnych (Dz.U. 2009 nr 191 poz. 1480),
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 listopada 2009 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wzoru wniosku o wpis na listę maklerów giełd towarowych (Dz.U. 2009 nr 191 poz. 1481),
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 listopada 2009 r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania całkowitego wymogu kapitałowego, w tym wymogów kapitałowych dla domów maklerskich, oraz określenia maksymalnej wysokości kredytów, pożyczek i wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w stosunku do kapitałów (Dz.U. 2009 nr 204 poz. 1571),
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 listopada 2009 r. w sprawie wymogów, jakim powinny odpowiadać wnioski domów maklerskich o wydanie zgody na niektóre czynności w ramach prowadzonej działalności maklerskiej (Dz.U. 2009 nr 204 poz. 1572),
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 listopada 2009 r. w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać wnioski o udzielenie zgody na zastosowanie przez dom maklerski wybranych metod wykorzystywanych do obliczania wysokości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego (Dz.U. 2009 nr 204 poz. 1573),
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 listopada 2009 r. w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać wnioski o udzielenie zgody na stosowanie przez dom maklerski wybranych metod pomiaru ryzyka operacyjnego (Dz.U. 2009 nr 204 poz. 1574),
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 listopada 2009 r. w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać wnioski o udzielenie zgody na stosowanie przez dom maklerski metod wyznaczania wartości ekspozycji niektórych transakcji do obliczania wysokości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta (Dz.U. 2009 nr 204 poz. 1575),
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 listopada 2009 r. w sprawie ocen wiarygodności kredytowej opracowanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej (Dz.U. 2009 nr 204 poz. 1576),
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 listopada 2009 r. w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, oraz banków powierniczych (Dz.U. 2009 nr 204 poz. 1577),
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 listopada 2009 r. w sprawie obowiązków sprawozdawczych w zakresie obrotu papierami wartościowymi emitowanymi przez Skarb Państwa (Dz.U. 2009 nr 204 poz. 1578),
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 listopada 11.2009 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków technicznych i organizacyjnych dla firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, i banków powierniczych oraz warunków szacowania przez dom maklerski kapitału wewnętrznego (Dz.U. 2009 nr 204 poz. 1579),
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 listopada 2009 r. w sprawie przeprowadzania badania i oceny nadzorczej domów maklerskich (Dz.U. 2009 nr 207 poz. 1596),
- projektu rozporządzenia w sprawie sposobu składania wniosków o wpis albo o zmianę wpisu do rejestru agentów ubezpieczeniowych oraz wykazu dokumentów dołączanych do takich wniosków.

Projekt ustawy o zmianie ustawy Prawo bankowe, ustawy o działalności ubezpieczeniowej, ustawy o funduszach inwestycyjnych, ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym

Projekt implementuje do krajowego porządku prawnego Dyrektywę 2007/44/WE z dnia 5 września 2007 r. zmieniającą dyrektywę Rady 92/49/EWG oraz dyrektywy 2002/83/WE, 2004/39/WE, 2005/68/WE i 2006/48/WE w zakresie zasad proceduralnych i kryteriów oceny stosowanych w ramach oceny ostrożnościowej przypadków nabycia lub zwiększenia udziałów w podmiotach sektora finansowego. Projekt wprowadza szczegółowe rozwiązania proceduralne w odniesieniu do nabywania akcji lub praw z akcji, zbywania takich akcji oraz obowiązek zawiadamiania organu nadzoru o nabyciu lub zbyciu akcji lub praw z akcji, procesu dokonywania oceny ostrożnościowej, kryteriów i czasu trwania tej oceny. Ocena ostrożnościowa stanowi ważny instrument sprawowania nadzoru. Jest to narzędzie pozwalające na zapobieganie powstawaniu niepożądanej struktury własności (akcjonariatu) podmiotów nadzorowanych, która mogłaby mieć niekorzystny wpływ na ostrożne i stabilne zarządzanie podmiotem. Kompetencja ta służy realizacji celów nadzoru sprawowanego przez Komisję Nadzoru Finansowego: zapewnieniu prawidłowego funkcjonowania rynku finansowego, w szczególności bezpieczeństwa obrotu oraz ochrony inwestorów i innych uczestników tego rynku oraz zapewnieniu przestrzegania reguł uczciwego obrotu.

Urząd Komisji uczestniczył w przygotowaniu następujących aktów wykonawczych do przedmiotowej ustawy:

- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 kwietnia 2009 r. w sprawie postępowania podmiotów prowadzących działalność w zakresie pośrednictwa w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa oraz tytułów uczestnictwa (Dz.U. 2009 nr 62 poz. 507),
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 listopada 2009 r. w sprawie postępowania towarzystw funduszy in-

westycyjnych wykonujących działalność w zakresie zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, lub doradztwa inwestycyjnego (Dz.U. 2009 nr 207 poz. 1595),
- projektu rozporządzenia w sprawie okresowych sprawozdań oraz bieżących informacji dotyczących działalności i sytuacji finansowej towarzystw funduszy inwestycyjnych i funduszy inwestycyjnych przekazywanych przez te podmioty Komisji Nadzoru Finansowego,
- Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 marca 2010 r. w sprawie opłat wnoszonych na rzecz Komisji Nadzoru Finansowego przez podmioty nadzorowane prowadzące działalność na rynku kapitałowym (Dz. U. 2010 nr 57 poz. 364).

Zmiana ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych

W 2009 r. przedstawiciele Urzędu KNF brali czynny udział w pracach nad zmianą ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych. Propozycje zmian skupiają się wokół problemu zmiany rozumienia pojęcia przejęcia kontroli nad spółką publiczną oraz rezygnacji z wezwania zdefiniowanego w art. 72 ustawy o ofercie i wprowadzenie instytucji wezwań dobrowolnych. W związku ze zmianą ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych z dnia 13 stycznia 2009 r. Urząd Komisji uczestniczył w przygotowaniu następujących projektów aktów wykonawczych:

- Rozporządzenia z Ministra Finansów dnia 3 listopada 2009 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków, jakim powinno odpowiadać memorandum informacyjne, o którym mowa w art. 39 ust. 1 oraz art. 42 ust. 1 ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. 2009 nr 191 poz. 1483),
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 listopada 2009 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wzorów wezwań do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji spółki publicznej, szczegółowego sposobu ich ogłaszania oraz warunków nabywania akcji w wyniku tych wezwań (Dz.U. 2009 nr 204 poz. 1580),
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie kryteriów, jakie muszą spełniać podmioty ubiegające się o status agencji informacyjnej (Dz.U. 2009 nr 31, poz. 210),
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 6 sierpnia 2009 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz.U. 2009 nr 131 poz. 1080).

Projekt ustawy zmieniającej ustawę o obligacjach

W 2009 r. przedstawiciele Urzędu KNF brali również czynny udział w pracach nad zmianą ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o obligacjach (Dz.U. 2001 nr 120 poz. 1300). Projekt zawiera propozycję wprowadzenia do obrotu obligacji wieczystych, koncepcję możliwości emitowania obligacji podlegających reżimowi prawa polskiego przez podmioty zagraniczne a także ogólnego rozszerzenia kręgów podmiotów, które będą mogły emitować obligacje. Propozycja zmian obejmuje również utworzenie instytucji zgromadzenia obligatariuszy.

Ustawa dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz.U. 2009 nr 77 poz. 649)

Pracownicy Urzędu KNF badali występowanie wśród podmiotów nadzorowanych niekorzystnego zjawiska wykonywania czynności rewizji finansowej przez te same podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych oraz przez kluczowego biegłego rewidenta. Zjawisko to może, zdaniem UKNF, prowadzić do wypaczenia celu badania sprawozdań finansowych, bowiem stałe zaangażowanie jednego biegłego rewidenta powoduje utratę waloru obiektywizmu badania, a przyjęte przez danego rewidenta standardy i interpretacje – niepoddane weryfikacji przez innego specjalistę – mogą zmniejszyć wrażliwość podmiotu na ryzyko związane z danym sposobem sporządzania sprawozdań finansowych lub tzw. ryzyko przeoczenia. Postulowana, zaprojektowana i promowana przez UKNF zmiana dotyczyła zakazu wykonywania przez kluczowego biegłego rewidenta czynności rewizji finansowej w tej samej jednostce zainteresowania publicznego w okresie dłuższym niż 5 lat w połączeniu z dopuszczalnością wykonywania czynności w tej samej jednostce po upływie co najmniej 2 lat. Jest to rozwiązanie dobre, chociaż nie eliminuje wszelkich możliwych zagrożeń występowaniem wspomnianych patologii. Doświadczenie pracowników UKNF pozwala wysnuć wniosek, iż potrzebne są dalsze ograniczenia. Dlatego opracowano w Urzędzie projekt przepisu, zgodnie z którym pięcioletnie ograniczenie oraz obowiązkowa dwuletnia przerwa obejmuje zarówno osobę kluczowego biegłego rewidenta, jak i podmiot uprawniony do badania sprawozdania finansowego. Pozwala to uniknąć udziału tej samej osoby w badaniach sprawozdań finansowych jednostki zainteresowania publicznego naprzemiennie w charakterze kluczowego biegłego rewidenta oraz w charakterze rewidenta uczestniczącego w badaniu z ramienia podmiotu uprawnionego, co mogłoby determinować końcowy wynik badania. Ograniczenie dotyczy także badania sprawozdań finansowych przez podmioty uprawnione tworzące

tzw. sieć, czyli strukturę mającą na celu współpracę, do której należy biegły rewident lub podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych oraz której wyraźnym celem jest wspólny podział zysków i strat lub która posiada wspólnego właściciela, kontrolę bądź zarząd, wspólną politykę i procedury kontroli jakości, wspólną strategię gospodarczą, korzysta ze wspólnej nazwy lub istotnej części zasobów zawodowych.

Ustawa z dnia 25 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu oraz o zmianie niektórych innych ustaw (w tym Prawa bankowego) (Dz.U. 2009 nr 166 poz. 1317)

Ustawa dotyczy wdrożenia przepisów dyrektywy UE dotyczącej przeciwdziałania praktyce „prania pieniędzy", zwiększenia przejrzystości przepływów finansowych w polskim systemie gospodarczym przez rozszerzenie katalogu tzw. instytucji obowiązanych, czyli podmiotów uczestniczących w obrocie finansowym, mających obowiązek rejestracji określonych transakcji oraz powiadamiania o nich Generalnego Inspektora Informacji Finansowej.

W trakcie prac nad projektem ustawy UKNF zgłaszał szereg uwag do jej treści oraz przedstawiał propozycje konkretnych rozwiązań, uczestnicząc aktywnie w konferencjach uzgodnieniowych oraz we wszystkich dalszych etapach procesu legislacyjnego.

Głównym celem nowelizacji ustawy było dostosowanie jej przepisów do prawa wspólnotowego w zakresie przeciwdziałania „praniu pieniędzy" oraz finansowaniu terroryzmu, jak również całościowe uregulowanie przepisów w zakresie stosowania szczególnych środków ograniczających przeciwko osobom, grupom i podmiotom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wynikających z Dyrektywy 2005/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005 r. w sprawie przeciwdziałania korzystaniu z systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu oraz Dyrektywy Komisji 2006/70/WE ustanawiającej środki wykonawcze do dyrektywy 2005/60/WE. Nowelizacja dotyczyła zmian definicji osoby zajmującej eksponowane stanowisko polityczne, jak również zmian w zakresie technicznych kryteriów stosowania uproszczonych zasad należytej staranności wobec klienta oraz wyłączenia z uwagi na działalność finansową prowadzoną w sposób sporadyczny lub w bardzo ograniczonym zakresie.

Ustawa z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo–kredytowych

W dniu 9 lipca 2009 r. powołany został zespół roboczy ds. opracowania i wdrożenia systemu nadzoru KNF nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi (dalej „SKOK"). Zespół brał aktywny udział w pracach legislacyjnych w komisjach sejmowych i senackich nad poselskimi projektami ustaw o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz uczestniczył w opracowywaniu projektów Stanowiska Rządu RP do niniejszych projektów ustaw. W dniu 30 listopada 2009 r. Prezydent RP złożył wniosek do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności z Konstytucją ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-rozliczeniowych.

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego podjął działania informacyjne związane z prezentowaniem celu i zasadności dokonywania zmian w przepisach rangi ustawowej, polegających na wprowadzeniu nadzoru publicznego nad SKOK-ami oraz wprowadzeniu zapisów i norm sprzyjających zwiększeniu bezpieczeństwa finansowego funkcjonowania tych spółdzielczych instytucji kredytowych. W ramach ww. podjętych działań zaprezentowano również przegląd zasad i praktyki działania wybranych systemów unii kredytowych i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w Polsce.

Projekt ustawy o usługach płatniczych

Projekt ustawy o usługach płatniczych wdraża do systemu prawa krajowego Dyrektywę 2007/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego (tzw. dyrektywa PSD; ang. *Payment Services Directive*). Ustawa ujednolici zasady świadczenia usług płatniczych i prowadzenia działalności gospodarczej w tym zakresie. Ustawa określi zamknięty katalog dostawców usług płatniczych, zaliczając do nich m.in. banki i spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe. Ustawa wprowadzi równolegle nową kategorię dostawców usług płatniczych w postaci instytucji płatniczych, które będą prowadziły działalność pod nadzorem państwa, po uzyskaniu zezwolenia warunkowanego spełnieniem wymogów ostrożnościowych. W konsekwencji skorzystania przez Polskę z opcji narodowej zawartej w art. 26 dyrektywy PSD, ustawa dopuszcza też działalność regulowaną w zakresie usług płatniczych prowadzoną przez biura usług płatniczych. Działalność biur usług płatniczych prowadzona tylko na rynku krajowym i przy obniżonych wymogach ustawowych będzie ograniczona co do zakresu świadczonych usług oraz wielkości uzyskiwanego obrotu.

Ze względu na projektowane powierzenie KNF kompetencji organu nadzoru nad krajowymi instytucjami płatniczymi oraz biurami usług płatniczych Urząd KNF uczestniczył w pracach nad przygotowaniem projektu ww. ustawy.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości

Projekt ustawy zmieniającej Ustawę z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. 2009 nr 152 poz. 1223) dotyczy wdrożenia postanowień Dyrektywy 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącej usług na rynku wewnętrznym. Uwagi Komisji dotyczyły zmian w zakre-

sie powierzania podmiotom trzecim usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych przez podmioty świadczące usługi finansowe, oraz brzmienia przepisów ustawy dotyczących wyłączenia usług finansowych w art. 3 przedmiotowego projektu.

Projekt ustawy o zmianie ustawy Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw

Podstawowym celem projektu jest wprowadzenie nowej definicji spółki publicznej oraz podstawy dla fakultatywnej dematerializacji akcji spółek akcyjnych. Zamieszczenie definicji spółki publicznej w Kodeksie spółek handlowych stanowiłoby pierwszy krok w kierunku podniesienia normatywnej rangi spółki publicznej przez uznanie, że nie jest to spółka pozakodeksowa (specjalistyczna, nietypowa). Projekt ma również na celu wprowadzenie podstawy dla fakultatywnej dematerializacji akcji spółek akcyjnych poza zakresem unormowanym w art. 5 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi.

Proponowana nowelizacja ma uwzględnić stworzenie jednolitych ram prawnych i autonomicznego reżimu obrotu akcjami spółek niepublicznych.

Prace nad innymi projektami aktów prawnych

Urząd KNF przygotowywał oraz uczestniczył w pracach nad:

- Rozporządzeniami/projektami Rozporządzeń do Ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz.U. 2004 nr 159 poz. 1667):
  - Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2009 r. w sprawie zwrotu na dochody budżetu państwa środków zgromadzonych na rachunkach członków otwartych funduszy emerytalnych (Dz.U. 2009 nr 61 poz. 501),
  - Rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie wpłat na pokrycie kosztów nadzoru nad działalnością w zakresie funduszy emerytalnych i pracowniczych programów emerytalnych (Dz.U. 2009 nr 220 poz. 1724);
- projektem rozporządzenia do Ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (Dz.U. 2005 nr 121 poz. 1019):
  - projektem rozporządzenia w sprawie szczególnego trybu i warunków wprowadzania do obrotu giełdowego praw majątkowych;
- projektem rozporządzenia do Ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym (Dz.U. 2003 nr 124 poz. 1154 z późn. zm.):
  - projektem rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zakresu obowiązujących tematów egzaminu dla osób ubiegających się o wykonywanie czynności agencyjnych oraz trybu i sposobu jego przeprowadzania;
- opiniowaniem projektów ustaw poselskich dotyczących zapobieganiu skutkom zawartych umów o walutowe transakcje pochodne:
  - projektem ustawy o zapobieganiu skutkom społeczno-gospodarczym związanym z wprowadzeniem do obrotu gospodarczego niektórych złożonych instrumentów pochodnych,
  - projektem ustawy o ochronie przed nieuczciwymi praktykami w obrocie niektórymi złożonymi instrumentami finansowymi.

Urząd KNF współpracował z Ministerstwem Finansów również w zakresie prac legislacyjnych dotyczących zmiany podstawowych aktów prawnych, które stanowią podstawę funkcjonowania polskiego sektora bankowego na bazie dokonywanych zmian Międzynarodowych Standardów Rachunkowości / Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz związanych z nimi interpretacji w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej.
Przedstawiciele Urzędu Komisji uczestniczyzli w pracach Zespołu Problemowego ds. Ubezpieczeń Społecznych Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych dotyczących proponowanych zmian w regulacjach prawnych normujących funkcjonowanie systemu emerytalnego w Polsce.

Analizując zmiany prawne dotyczące działalności ubezpieczeniowej należy również zwrócić uwagę na przyjęcie w 2009 r. i opublikowanie Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II). W dyrektywie tej dokonano scalenia dotychczasowych dyrektyw ubezpieczeniowych oraz wprowadzono wiele nowych zasad prowadzenia działalności ubezpieczeniowej dotyczących m.in. zarządzania, wymogów finansowych i sprawozdawczości. UKNF wspierał Ministerstwo Finansów w pracach nad przyjęciem dyrektywy, a także w rozpoczętych w 2009 r. pracach nad przygotowaniem aktów wykonawczych do dyrektywy. Działania te zostały opisane w części „Współpraca międzynarodowa", rozdział „Główne pola działań" niniejszego sprawozdania. Nowe regulacje prawne mają zostać wprowadzone do ustawodawstwa krajowego do 1 listopada 2012 roku.

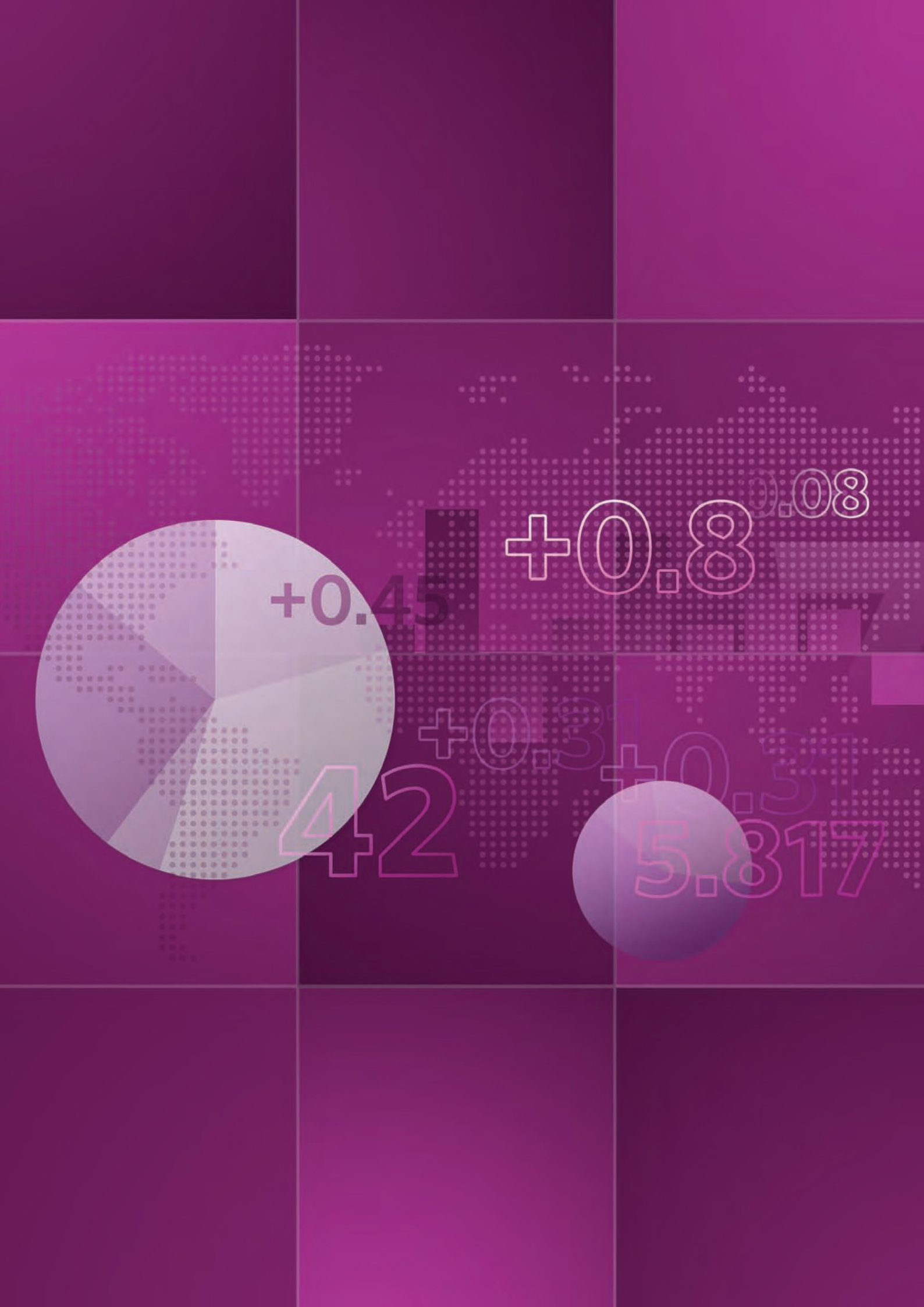
+0.8
+0.45
42
5.817

Zaangażowanie Komisji Nadzoru Finansowego we współpracę międzynarodową

Współpraca z organizacjami międzynarodowymi

Współpraca z organizacjami międzynarodowymi stanowi istotny aspekt działań UKNF. Zaangażowanie Urzędu w prace na arenie międzynarodowej pozwala na wymianę informacji, które są efektywnie wykorzystywane w ramach zadań analitycznych i nadzorczych. Podtrzymywanie wieloletniej aktywności na arenie międzynarodowej pozwala również uczestniczyć w dyskusji nad nowymi koncepcjami regulacyjnymi i nadzorczymi.

Bazylejski Komitet ds. Nadzoru Bankowego (BCBS)

W 2009 r. przedstawiciele UKNF uczestniczyli w pracach dwóch grup roboczych Bazylejskiego Komitetu ds. Nadzoru Bankowego (dalej „Komitetu Bazylejskiego" lub BCBS; ang. *Basel Committee on Banking Supervision*).

Standard Implementation Group on Operational Risk (SIGOR)

Grupa wypracowuje międzynarodowe standardy związane z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym i zaawansowanymi metodami pomiaru ryzyka operacyjnego (AMA). Polska, jako członek grupy SIGOR, wzięła udział w przeprowadzonym w latach 2008-2009 badaniu LDCE (ang. *Loss Data Collection Exercise*), którego celem było doprowadzenie do pełniejszego zrozumienia metody AMA przez banki i nadzorujące je instytucje oraz zwiększenie spójności traktowania metody AMA przez nadzory bankowe w różnych jurysdykcjach. W ankiecie wzięło udział 121 banków z 17 krajów, które mają swoich przedstawicieli w SIGOR, niezależnie od stosowanych przez nie metod wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego. Wyniki ankiety przedstawiono w dwóch opracowanych przez grupę raportach: *Observed range of practice in key elements of AMA* (raport dotyczący danych jakościowych w zakresie praktyki zarządzania ryzykiem operacyjnym, budowania scenariuszy, traktowania strat operacyjnych oraz baz danych i technik modelowania) oraz *Results from the 2008 Loss Data Collection Exercise for Operational Risk* (raport zawierający analizy ilościowe dotyczące traktowania strat operacyjnych w metodzie AMA). W badaniu LDCE wzięły udział cztery banki z Polski. Rola przedstawiciela UKNF polegała na zebraniu i opracowaniu danych, a następnie na udziale w pracach dotyczących przygotowania raportów z badania. Członkostwo w grupie SIGOR służy realizacji prac prowadzonych przez polski nadzór bankowy m.in. w zakresie wypracowywanych standardów kontroli i oceny banków oraz walidacji wniosków o stosowanie metod AMA.

Standard Implementation Group – Validation (SIGV)

Grupa opracowuje dobre praktyki w zakresie budowy i walidacji zaawansowanych modeli (IRB) do obliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego. W ramach prac grupy dyskutowane są także kwestie dotyczące związków pomiędzy adekwatnością kapitałową w rozumieniu wymogu regulacyjnego (Filar I) a kapitałem ekonomicznym (Filar II). Uczestnictwo przedstawiciela UKNF w pracach grupy pozwala na zapoznanie się z doświadczeniami innych nadzorów w zakresie modeli IRB oraz z rozwiązaniami przyjętymi przez różne instytucje dotyczącymi monitorowania tych modeli. Zdobyta wiedza wykorzystywana jest przez polski nadzór bankowy w ramach bieżących prac walidacyjnych, pozwalając również na wypracowanie w przyszłości własnych zasad i procedur w zakresie monitorowania banków stosujących modele IRB.

Grupa Nadzorców Bankowych z Krajów Europy Środkowej i Wschodniej (BSCEE)

W 1996 r. na konferencji w Sztokholmie 16 państw Europy Środkowej i Wschodniej podpisało oficjalne porozumienie, które zapoczątkowało aktywną współpracę pomiędzy nadzorcami bankowymi, mającą na celu wymianę zarówno informacji, jak i doświadczeń. Obecnie Grupa (BSCEE; ang. *Banking Supervisors from Central and Eastern Europe*) liczy 22 członków z 21 państw: Albanii, Austrii, Białorusi, Bośni i Hercegowiny, Bułgarii, Chorwacji, Czarnogóry, Czech, Estonii, Węgier, Litwy, Łotwy, Macedonii, Mołdawii, Polski, Rumunii, Rosji, Słowacji, Słowenii, Serbii oraz Ukrainy. Polska reprezentowana jest przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego.

Sekretariat BSCEE w Polsce, prowadzony przez Urząd KNF, działa od 1 stycznia 2006 roku.

W 2009 r. obszarem szczególnie istotnych prac Sekretariatu Grupy Nadzorców Bankowych z Krajów Europy Środkowej i Wschodniej było współorganizowanie oraz koordynowanie XXII. Konferencji Członków Grupy. Konferencja BSCEE odbyła się w Mińsku, na Białorusi, w dniach 26-28 maja 2009 r. i skoncentrowana była na tematach *Banking supervision in the context of the world financial crisis* (Nadzór bankowy w kontekście globalnego kryzysu finansowego) oraz *Implementation of New Capital Accord – Basel II* (Implementacja Nowej Umowy Kapitałowej – Bazylea II). Podczas Konferencji Republika Macedonii wybrana została do objęcia Przewodnictwa Grupy w 2010 r. Sekretariat przygotował oraz przedstawił podczas Konferencji sprawozdanie z działalności Sekretariatu oraz Grupy.

Sekretariat Grupy zaangażowany był również, poprzez udzielanie wsparcia organizacyjnego i technicznego, w organizację seminarium regionalnego BSCEE przy współpracy z FSI, nt. *Pillar II Implementation Issues*. Seminarium odbyło się w Bratysławie w dniach 2-4 września 2009 r.

Przez cały rok 2009 Sekretariat BSCEE udzielał wsparcia o charakterze administracyjnym Przewodniczącemu Grupy BSCEE, panu Pavlovi V. Kallaurowi, Pierwszemu Zastępcy Przewodniczącego Zarządu Narodowego Banku Republiki Białorusi, w zakresie jego pracy w ramach BSCEE. Współpracował i utrzymywał stały kontakt z Komitetem Bazylejskim oraz z innymi instytucjami i organizacjami związanymi z nadzorem bankowym, jak również innymi grupami regionalnymi BCBS. Informował członków Grupy o wydarzeniach związanych z działalnością Grupy, jak również prowadził wśród członków dystrybucję dokumentów Komitetu Bazylejskiego oraz materiałów technicznych i informacyjnych.

Do głównych zadań Sekretariatu BSCEE w 2009 r. należało również koordynowanie prac oraz przygotowanie raportu rocznego z działalności w zakresie nadzoru bankowego państw członkowskich, zarządzanie budżetem Grupy oraz utrzymywanie i aktualizacja oficjalnej strony internetowej BSCEE.

Międzynarodowa Organizacja Nadzorów Emerytalnych (IOPS)

W 2009 r. przedstawiciele Urzędu KNF uczestniczyli w spotkaniach IOPS, w trakcie których brali udział w dyskusjach dotyczących szeroko rozumianego zarządzania ryzykiem w kapitałowych systemach emerytalnych; kwestii związanych z przeglądem systemów nadzorczych, nadzorem programów emerytalnych opartym na ryzyku oraz obowiązkami informacyjnymi funduszy w stosunku do ich członków (ze szczególnym uwzględnieniem systemów o zdefiniowanej składce); kwestii związanych z edukacją ekonomiczną uczestników systemu emerytalnego; a także zagadnień z zakresu wpływu światowego kryzysu finansowego na systemy emerytalne.

Międzynarodowe Stowarzyszenie Nadzorów Ubezpieczeniowych (IAIS)

Urząd KNF bierze udział w pracach Stowarzyszenia przede wszystkim na forum Komitetu Technicznego będącego jednym z głównych ciał wykonawczych IAIS. W ramach wypracowywanych stanowisk i standardów organizacji przedstawiciele Urzędu KNF koncentrowali się na zagadnieniach związanych z nowymi standardami dotyczącymi roli kolegiów nadzorczych w nadzorze grupowym, w szczególności na zapewnieniu wszystkim zaangażowanym organom nadzoru możliwości udziału w pracach kolegium.

W 2009 r. rozpoczęto prace nad standardami dot. stabilności rynków finansowych oraz nad rewizją Głównych Zasad Ubezpieczeniowych (ICP; ang. *Insurance Core Principles*), której towarzyszy zmiana struktury standardów i wytycznych organizacji.

Ponadto w ramach członkostwa w IAIS Urząd KNF pełni rolę koordynatora regionalnego w strefie Europy Środkowej, Wschodniej i Zakaukazia. Do zadań koordynatora należy m.in. badanie potrzeb szkoleniowych regionu, koordynowanie inicjatyw szkoleniowych, jak również opracowywanie strategii wdrażania celów szkoleniowych w jego obrębie. Koordynator zobowiązany jest również do promowania podstawowych zasad ubezpieczeń w krajach, które jeszcze nie przystąpiły do IAIS.

Międzynarodowa Organizacja Komisji Papierów Wartościowych (IOSCO)

IOSCO EMC Working Group No 4 on Enforcement and Exchange of Information – EMC WG4

KNF jest członkiem Komitetu Rynków Rozwijających się. Kierując w ramach Komitetu pracami Grupy Roboczej nr 4 zajmującej się współpracą nadzorczą i wymianą informacji (*IOSCO EMC Working Group No 4 on Enforcement and Exchange of Information – EMC WG4*), przedstawiciele Urzędu KNF m.in.:

- kontynuowali prace nad mandatem WG4 nt. wymiany informacji w zakresie oceny przydatności i adekwatności kandydatów na kluczowe funkcje w podmiotach nadzorowanych, na podstawie opracowanego wcześniej raportu *Report on Fit and Proper Assessment* przygotowano dokument *Best Practices on Exchange of Information under Fit and Proper Assessment* (dobre praktyki w tym zakresie), który został umieszczony na stronie internetowej IOSCO (www.iosco.org),
- rozpoczęli prace nad stworzeniem systemu dobrowolnej wymiany informacji dotychczących rękojmi, z wykorzystaniem portalu internetowego umiejscowionego na stronie IOSCO i połączonego ze stronami internetowymi zainteresowanych nadzorców,
- uczestniczyli w pracach pozostałych grup roboczych, biorąc udział w ankietach, kwestionariuszach oraz uczestnicząc w spotkaniach i przedstawiając zasady i rozwiązania przyjęte w UKNF.

IOSCO Screening Group

Prace grupy oceniającej zdolność poszczególnych regulatorów do przystąpienia do Wielostronnego Porozumienia o Współpracy i Wymianie Informacji (*IOSCO Multilateral Memorandum of Understanding – MMoU*) zostały zintensyfikowane w 2009 r. Zgodnie z przyjętym założeniem, do 1 stycznia 2010 r. sygnatariuszami Wielostronnego Porozumienia powinni zostać wszyscy obecni zwykli członkowie IOSCO. Wzmożone prace grupy zostały zakończone sukcesem: jedynie 5 organów nadzoru nie złożyło do końca 2009 r. aplikacji o przystąpienie do IOSCO MMoU. W 2009 r. przedstawiciele UKNF ukończyli prace nad aplikacjami albańskiego organu nadzoru (*Albanian Financial Supervisory Authority*) oraz macedońskiego organu nadzoru (*Macedonian Securities and Exchange Commission*). Ponadto przedstawiciele UKNF uczestniczyli w ocenie wszystkich aplikacji weryfikowanych przez pozostałych członków Grupy. Uczestnictwo w tym procesie pozwoliło wpłynąć na ostateczne decyzje w zakresie akceptowania nowych sygnatariuszy Porozumienia.

Należy jednak podkreślić, iż działalność Screening Group nie ogranicza się jedynie do procesu weryfikowania aplikacji. Przedstawiciele UKNF, dzięki pełnieniu istotnej funkcji współprzewodniczącego grupy oraz udziałowi w prowadzeniu jej sekretariatu, mają wpływ na uznanie efektów jej prac nie tylko w IOSCO, ale i na arenie międzynarodowej. Wielostronne Porozumienie o Współpracy i Wymianie Informacji (IOSCO MMoU) zostało uznane przez grupę G20[19] za wzorzec w zakresie współpracy i wymiany informacji, którego jedną z głównych funkcji jest ułatwianie zwalczania przestępczości na rynku papierów wartościowych – zarówno w kontekście ochrony klientów, jak i zapobiegania kryzysom na rynkach finansowych.

Ponadto przedstawiciele UKNF uczestniczyli w pracach m.in.:

- *Technical Committee Standing Committee No. 4 (on Enforcement and Exchange of Information),*
- *Technical Committee Standing Committee No. 6 (on Credit Rating Agencies)* (jako jedyny nadzorca z Europy Środkowej i Wschodniej),
- *Emerging Markets Committee Advisory Board,*
- *Technical Committee Task Force on Corporate Governance* – udział w pracach Grupy Roboczej, prowadzącej we współpracy z OECD badania nad sposobami ochrony akcjonariuszy mniejszościowych spółek, których akcje zostały wprowadzone do obrotu na rynku regulowanym.

Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego w istotny sposób włączył się w prace prowadzone na różnych forach wewnętrznych Organizacji Współpracy i Rozwoju (OECD). Urząd reprezentowany jest w:

- Grupie Sterującej ds. Ładu Korporacyjnego (*Steering Group on Corporate Governance*), gdzie przedstawiciel UKNF został wybrany do Biura Grupy na kolejną roczną kadencję, a także uczestniczył w przygotowaniu raportów na temat płynących z kryzysu finansowego wniosków w zakresie ładu korporacyjnego oraz roli giełd papierów wartościowych w krzewieniu ładu korporacyjnego,
- Komitecie Ubezpieczeń i Prywatnych Funduszy Emerytalnych (*Insurance and Private Pensions Committee*), w ramach którego przedstawiciele UKNF wzięli udział w pracach:
  - Grupy Roboczej do spraw Prywatnych Funduszy Emerytalnych (*Working Party on Private Pensions* – WPPP), pracując nad dokumentami związanymi ze statystyką funduszy emerytalnych na świecie, regulacjami i ryzykiem w planach emerytalnych o zdefiniowanej składce,
  - Grupy Zadaniowej do spraw Statystyki Funduszy Emerytalnych (*Taskforce on Funded Pension Statistics*);

[19] G20 – grupa 19 państw oraz Unia Europejska, której celem jest dyskusja nad wspólną polityką finansową; członkowie grupy spotykają się raz do roku, a ich reprezentantami są ministrowie finansów.

- Podgrupie eksperckiej *Financial Education in Schools* (w ramach *International Network on Financial Education* – INFE), dzięki czemu bierze udział w ustanawianiu standardów edukacji finansowej, analizowaniu ram nauczania w poszczególnych krajach oraz ustalaniu kanonu dobrych praktyk w kształceniu ekonomicznym w szkołach.

Oprócz przygotowywania na potrzeby OECD bieżących informacji dotyczących polskiego sektora finansowego, UKNF zaangażował się w dwa projekty tej organizacji: wziął udział w XI. Przeglądzie Gospodarczym Polski, dostarczając zbioru ważnych danych oraz – wraz z Sekretariatem OECD i Ministerstwem Spraw Zagranicznych RP – zorganizował w Warszawie seminarium dla przedstawicieli władz krajów Europy Wschodniej pt. *Financial Sector Reform in Transition Economies and Policies for SME Growth*.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy (IMF) i Bank Światowy (WB)

UKNF uczestniczył we współpracy Rzeczpospolitej Polskiej z Międzynarodowym Funduszem Walutowym (dalej „IMF"; ang. *International Monetarny Fund*) i Bankiem Światowym (dalej „WB"; ang. *World Bank*). Przedstawiciele Urzędu odbyli po dwa spotkania z delegacjami IMF i WB. Omawiano podczas nich aktualną sytuację polskiej gospodarki oraz sektora finansowego. Jednocześnie przedstawiciele Komisji zabiegali o poparcie wyżej wymienionych instytucji dla polskiego punktu widzenia na ważne zagadnienia międzynarodowych regulacji sektora finansowego. Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego oraz przedstawiciele Pionu Nadzoru Bankowego uczestniczyli w seminarium dla nadzorców z rynków wschodzących w Waszyngtonie, współorganizowanym przez IMF, WB i amerykański System Rezerwy Federalnej.

UKNF kilkakrotnie podejmował również analityków agencji ratingowych Fitch Ratings, Moody's Investors Service i Standard & Poor's. Spotkania te związane były z aktualizowaniem przez agencje ocen wiarygodności kredytowej Polski, od których w dużym stopniu zależy koszt pozyskiwania przez Rzeczpospolitą Polską finansowania zewnętrznego. Tematyka rozmów dotyczyła stabilności finansowej kraju.

Współpraca międzynarodowa związana z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (MONEYVAL)

Współpraca międzynarodowa w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy realizowana była poprzez udział w pracach Specjalnego Komitetu Ekspertów Rady Europy MONEYVAL.

Głównym celem MONEYVAL jest kompleksowa ocena systemów przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w krajach członkowskich Rady Europy, niebędących jednocześnie członkami Grupy Specjalnej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (dalej „FATF"; ang. *Financial Action Task Force*). Członkowie MONEYVAL spotykali się na zebraniach plenarnych oraz na zebraniach typologicznych.

Przedstawiciel UKNF uczestniczył w posiedzeniach plenarnych MONEYVAL, których tematem było omówienie inicjatyw w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy, podejmowanych przez FATF, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBRD; ang. *European Bank for Reconstruction and Development*), Egmont Group, IMF, UE oraz EAG (ang. *Eurasian Group on Combating Money Laundering*), omówienie raportów z ewaluacji poszczególnych państw, raportów z postępu prac (*progress report*) oraz przekazywanie informacji o przebiegu wdrażania Dyrektywy 2005/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005 r. w sprawie przeciwdziałania korzystania z systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu w krajach członkowskich Unii Europejskiej.

Działania prowadzone na forum instytucji europejskich

Zaangażowanie UKNF w prace na forum instytucji europejskich stanowi istotny aspekt prac Urzędu. Reprezentowanie Urzędu na forum unijnym i dbanie o uwzględnienie jego stanowiska w powstających dokumentach jest warunkiem zapewnienia rozwiązań korzystnych dla rynku polskiego. Uczestnictwo w opracowywaniu legislacji unijnych, udział w pracach grup eksperckich i roboczych funkcjonujących w ramach Komitetów 3. poziomu, jak również wpływ na kształt propozycji legislacyjnych przedkładanych przez Komisję Europejską – wszystkie te działania pozwalają promować rozwiązania korzystne z punktu widzenia nadzoru. Należy podkreślić, iż UKNF nie tylko udzielał wsparcia, ale aktywnie uczestniczył w dyskusjach z Komisją Europejską oraz utrzymywał stały kontakt z szefami organów nadzoru i banków centralnych w Europie.

O dużym zaangażowaniu UKNF w prace prowadzone na arenie unijnej świadczy wystąpienie Przewodniczącego Stanisława Kluzy podczas *public hearing* na forum Komisji Gospodarczej i Monetarnej Parlamentu Europejskiego, w którym również uczestniczyli Eddy Wymeersch, Przewodniczący Komitetu Europejskich Regulatorów Rynku Papierów Wartościowych (CESR) i Jacques de Larosière, Przewodniczący Grupy Wysokiego Szczebla ds. nadzoru finansowego w UE. Przewodniczący KNF wygłosił prezentację na temat przyszłych europejskich ram nadzoru finansowego, opierającą się m.in. na tezach dotyczących zależności globalnej i regionalnej stabilności finansowej od siły lokalnych organów nadzoru, konieczności ustalania i egzekwowania wymogów ostrożnościowych, na poziomie lokalnym tak długo, jak długo systemy gwarancji bankowych pozostają lokalne, ograniczenia rozmiaru działalności oddziałów, nadzoru makro-ostrożnościowego jako dobrej odpowiedzi na globalne zawirowania na rynkach finansowych.

Komisja Europejska

CRD Working Group

Grupa zajmuje się kwestiami dotyczącymi zmian dyrektywy CRD, przy czym członkami grupy są przedstawiciele ministerstw finansów poszczególnych krajów, a rolą przedstawicieli UKNF jest merytoryczne wsparcie prezentacji polskiego stanowiska w sprawie zmian w dyrektywie. Rola eksperta UKNF w grupie sprowadzała się do:

- zgłaszania uwag do proponowanych zmian, głównie w sytuacji, gdy w obradach nie uczestniczy przedstawiciel polskiego Ministerstwa Finansów,
- monitorowania prac grupy, których wynikiem są projekty nowelizacji dyrektywy CRD, pod kątem zmian, jakie będą konieczne do wprowadzenia w przepisach krajowych.

Nadzór nad konglomeratami finansowymi

W kontekście rosnącego znaczenia międzysektorowych grup finansowych, a także na podstawie zadowalających efektów prac Grupy roboczej ds. konglomeratów finansowych (IWCFC), w styczniu 2009 r. Komisja Europejska podjęła decyzję o powołaniu Wspólnego Komitetu ds. Konglomeratów Finansowych (JCFC) jako stałego organu działającego przy CEBS i CEIOPS. W 2009 r. powołana w ramach IWCFC grupa robocza *Financial Conglomerates Directive Review Working Group* (ang. FRWG) kontynuowała analizę Dyrektywy 2002/87/WE w sprawie dodatkowego nadzoru nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń oraz przedsiębiorstwami inwestycyjnymi konglomeratu finansowego w celu zbadania, czy dyrektywa spełnia cele, dla których została ustanowiona. Efektem prac, w których uczestniczyli przedstawiciele Urzędu KNF, był przekazany w październiku 2009 r. do Komisji Europejskiej dokument *The review of the Financial Conglomerates Directives*, zawierający rekomendacje dotyczące m.in. definicji spółki holdingowej stojącej na czele konglomeratu, procesu identyfikacji konglomeratów finansowych, sposobu traktowania dużych udziałów kapitałowych oraz uwzględniania spółek zarządzania aktywami w procesie identyfikacji konglomeratów finansowych. W ramach trwającej reformy nadzoru finansowego w UE planuje się utworzenie przy Wspólnym Komitecie Europejskich Organów Nadzorczych Podkomitetu ds. Konglomeratów Finansowych, który zastąpi JCFC.

Europejski Bank Centralny (ECB)

W strukturze ECB powołany został Komitet ds. Nadzoru Bankowego (BSC), w ramach którego Urząd KNF w 2009 r. uczestniczył w pracach czterech grup roboczych. Uczestnictwo w grupach roboczych daje możliwość zapoznania się z rozwiązaniami oraz metodami analitycznymi stosowanymi w innych krajach. Ponadto umożliwia, na szczeblu roboczym, pozyskiwanie informacji nieudostępnianych publicznie. Stanowi również okazję do nawiązania i podtrzymywania roboczych kontaktów z ekspertami z organów nadzorczych i banków centralnych innych państw, jak również ekspertami z innych instytucji, takich jak CEBS, ECB, Komisja Europejska i ośrodki analityczne.

Working Group on Macro-Prudential Analysis (WGMA)

Efektem prac grupy WGMA w 2009 r. było przygotowanie raportów, udział w zasilaniu odpowiednimi danymi i nadzór nad poprawnością tez umieszczanych w powstających dokumentach.

Grupa w ramach swoich zadań skupiła się na opracowaniu raportów przedstawiających sytuację, odpowiednio, w sektorze bankowym poszczególnych państw UE i całej UE, mechanizmy działania cykli kredytowych oraz sposoby radzenia sobie z powiększającym się portfelem kredytów walutowych, istniejącymi w krajach Europy Środkowo–Wschodniej.

Working Group on Developments in Banking (WGDB)

Prace grupy WGDB w 2009 r. skupiały się na sporządzaniu raportów na temat rozwoju sektora bankowego poszczególnych państw UE, działalności transgranicznej dużych grup bankowych, nowych miar efektywności banków oraz kwestii zmiany systemów wynagrodzeń w aspekcie ich roli jako jednego z czynników obecnego kryzysu. Uczestnictwo w działaniach grupy umożliwiło przedstawicielowi UKNF bieżącą współpracę w zakresie powstających materiałów pod kątem istotnych dla Polski kwestii (adekwatna prezentacja kraju, zasilanie w dane dotyczące sektora bankowego, wskazywanie rozwiązań uwzględniających specyfikę polskiego rynku), jak również uzyskiwanie informacji przydatnych dla Urzędu w sprawowaniu nadzoru (szczególnie dane porównawcze i rozwiązania stosowane w innych państwach UE i odniesienie ich do polskiego sektora były w 2009 r. istotne w aspekcie wychodzenia z kryzysu finansowego). Dodatkowa korzyść to udział w spotkaniach w ramach grupy przedstawicieli ośrodków analitycznych, dzięki którym można było poznać opinie spoza sfery nadzorczej, np. na temat obecnego stanu i perspektyw rozwoju sektora finansowego w Unii Europejskiej oraz na świecie w najbliższym okresie.

WGDB Task Force on the Future Evolution of the EU Financial Sector

Celem powołania grupy jest zbadanie kierunku rozwoju sektora finansowego w najbliższych latach. W obszarze zainteresowania grupy leży w szczególności kierunek strategiczny rozwoju instytucji finansowych, ich modele biznesowe oraz źródła finansowania.

Przedstawiciel UKNF brał czynny udział w opracowywaniu raportu końcowego i zaprezentował stanowisko Urzędu w tej kwestii. Uczestnictwo w pracach grupy gwarantuje dostęp do informacji istotnych z punktu widzenia zadań i interesów UKNF.

Joint Task Force on the Impact of the new Capital Framework (TFICF)

Przedstawiciel UKNF przekazał opinie dotyczące zjawiska procykliczności, które zostały wykorzystane w przygotowaniu raportów będących efektem prac grupy TFICF.

Europejski Komitet Nadzorców Bankowych (CEBS)

Działania podejmowane przez CEBS w 2009 r. w dużej mierze koncentrowały się na stworzeniu skutecznego nadzoru i odpowiednich regulacji prawnych, które byłyby właściwą reakcją i odpowiedzią na sytuację kryzysową na rynkach finansowych.

CEBS w 2009 r. pracował nad kilkoma nowymi wytycznymi w kluczowych obszarach określonych w dyrektywie CRD, które wejdą w życie pod koniec 2010 r. CEBS koncentrował się na następujących kwestiach:

- na podstawie uzgodnionej w 2008 r. metodologii, Komitet opracował i przedstawił metody oceny ryzyka dla EFC-FST (ang. *Financial Stability Table of the European Financial Committee*) oraz – we współpracy z CESR i CEIOPS – rozpoczął działania pilotażowe dotyczące międzysektorowego badania ryzyka;
- wykonał w Unii Europejskiej testy warunków skrajnych dla 22 największych grup bankowych, przeprowadzone na wniosek Rady ECOFIN;
- zrealizował plan działania na rzecz utworzenia kolegiów nadzorczych dla wszystkich głównych transgranicznych grup bankowych w UE. Ponadto pracował nad stworzeniem wytycznych dla operacyjnego funkcjonowania tych kolegiów oraz nad stworzeniem wspólnych ocen dla organów nadzoru państw goszczących (*host*) i macierzystych (*home*) ustanawiających kolegia;
- dokonał oceny przejrzystości i ujawnienia informacji w bankach, przygotowując sprawozdania z oceny ujawnień banków na koniec 2008 r., jak również ujawnienia z Filara III przedstawione rynkowi oraz opracował wytyczne dla banków dotyczące ujawnień działań pod wpływem stresu.

Komitet przygotował także wytyczne mające na celu przedstawienie oczekiwań nadzoru i wyjaśnień w zakresie uznawania w ramach metody AMA instrumentów służących transferowi ryzyka. Prace nad zagadnieniem mechanizmów transferu ryzyka (dalej „ORTM"; ang. *Other Risk Transfer Mechanisms*) będą kontynuowane przez Komitet, co jest podyktowane niewielkim jak dotąd doświadczeniem nadzorców i instytucji nadzorowanych w zakresie ORTM.

CEBS pracował z Komisją Europejską nad propozycją dotyczącą wskaźników uzupełniających, opracował propozycję dotyczącą antycyklicznych buforów kapitałowych w ramach Filaru II i analizy procykliczności w odniesieniu do rachunkowości.

Na podstawie doświadczeń zdobyty podczas kryzysu, CEBS opracował wytyczne w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, jak również kartę identyfikującą płynność i określił ogólne zasady w zakresie ryzyka zarządzania oraz w sprawie wynagrodzeń.

Komitet zajmował się także dalszym rozwijaniem zharmonizowanych ram sprawozdawczości nadzorczej, które powinny być gotowe w 2012 r. W 2009 r. CEBS koncentrował się również na wytycznych w zakresie FINREP.

Inne ważne wytyczne, nad którymi CEBS pracował w 2009 r. to:

- wytyczne dotyczące instrumentów hybrydowych,
- wytyczne dotyczące dużych zaangażowań (*large exposures*).

CEBS zintensyfikował wysiłki na rzecz zapewnienia programów szkoleniowych, dzięki udostępnieniu w 2009 r. funduszy z Unii Europejskiej. Ponadto CEBS pracował nad poprawkami do stworzonych uprzednio ram ujawnień nadzorczych (ang. *supervisory disclosure framework*). CEBS, we współpracy z pozostałymi Komitetami (CESR i CEIOPS), wydał obszerny komentarz do propozycji wzmocnienia rozwiązań instytucjonalnych w UE w zakresie nadzoru m.in. poprzez terminowe przekazywanie składki z 3L3[20] do Komisji Europejskiej.

W 2009 r. Komitet zajmował stanowiska i udzielał odpowiedzi na szereg próśb o przedstawienie opinii kierowanych z Komisji Europejskiej, w tym w sprawie stosowania art. 42 dyrektywy CRD dotyczącego prowadzenia działalności w formie oddziału w ramach swobody świadczenia usług – w zakresie wymiany informacji między organami nadzoru przyjmującego i macierzystego.

W 2009 r. przedstawiciele UKNF brali udział w pracach 15 grup i podgrup roboczych, funkcjonujących w ramach CEBS. Efektem prac ekspertów był wkład merytoryczny służący zabezpieczeniu interesów krajów goszczących przy opracowaniu 8 dokumentów CEBS w formie wytycznych oraz 11 dokumentów konsultacyjnych CEBS zawierających nadzorcze rekomendacje ostrożnościowe. Wykorzystanie wiedzy zdobytej w toku prac grup roboczych CEBS przyczyniło się do realizacji przez polski organ nadzoru bankowego zadań w zakresie:

- wypracowania standardów kontroli i oceny banków, w tym procedur dotyczących Filaru I i procedur dotyczących walidacji wniosków o stosowanie zaawansowanych metod na potrzeby wyliczania wymogu kapitałowego,
- przygotowania zmian regulacji i rekomendacji ostrożnościowych oraz dostosowanie praktyki nadzorczej,
- prac dotyczących walidacji modeli, w szczególności w odniesieniu do ryzyka kredytowego i operacyjnego.

Wśród najważniejszych grup roboczych, w których pracach uczestniczyli przedstawiciele polskiego organu nadzoru, należy wymienić:

[20] 3L3 – Komitety 3. poziomu, tj. CEBS, CEIOPS i CESR

Groupe de Contact (GdC)

Groupe de Contact jest najstarszym stałym forum wymiany informacji i współpracy pomiędzy nadzorcami z państw EOG, które po utworzeniu CEBS stało się jego najważniejszą grupą roboczą. Powstanie CEBS i prowadzone działania konwergencyjne determinują obecną tematykę prac GdC. W ramach grupy funkcjonowały w 2009 r. następujące podgrupy: SON (*Subgroup on Operational Networking*), LiqTF (*Task Force on Liquidity Risk Management*), STTF (*Stress Test Task Force*), P2CN (*Pillar 2 Convergence Network*) oraz IGTF (*Internal Governance Task Force*). Grupa spotyka się cztery razy w roku, z reguły na ok. miesiąc przed posiedzeniami CEBS, co umożliwia przedstawienie do aprobaty Komitetu poszczególnych dokumentów opracowywanych przez grupę.

Aktywny udział przedstawiciela UKNF w pracach grupy polegał m.in. na opiniowaniu dokumentów zawierających wytyczne CEBS dotyczące w szczególności takich obszarów, jak testy warunków skrajnych, praca kolegiów nadzorczych, bufory płynności, ryzyko koncentracji, wspólna ocena ryzyka i decyzja o adekwatności kapitałowej oraz ład korporacyjny. W ramach prowadzonych działań, reprezentant UKNF podejmował m.in. kroki mające na celu blokowanie inicjatyw zmierzających do przeniesienia uprawnień z poziomu nadzoru lokalnego na poziom nadzoru grupowego.

Sub-group on Operational Networking (SON)

Podgrupa SON, podlegająca grupie *Groupe de Contact*, zajmuje się ustalaniem zasad współpracy w kolegiach nadzorujących grupy bankowe o transnarodowym zakresie działalności. Ze względu na zmiany wprowadzone do przepisów CRD w 2009 r., zakładające utworzenie kolegiów nadzorczych w UE, działania podgrupy SON koncentrowały się na wdrożeniu tych rozwiązań legislacyjnych na jak najwcześniejszym etapie. Główne zaangażowanie przedstawicieli UKNF dotyczyło doprecyzowania wzorca porozumień kolegialnych ustanawiających kolegia nadzorcze oraz ustalenia procedury przyjmowania do kolegiów krajów spoza UE.

Stress Test Task Force (STTF)

Przedstawiciel UKNF monitoruje na bieżąco prace grupy zadaniowej zajmującej się tworzeniem wytycznych dotyczących przeprowadzania testów warunków skrajnych (ang. *stress tests*) do zarządzania ryzykiem przez banki. Efektem jej prac jest zbiór wytycznych (wg stanu na koniec 2009 r. na etapie konsultacji publicznych – CP32), które zostaną zaimplementowane przez kraje członkowskie, w tym Polskę, do końca czerwca 2010 roku. Kolejnym etapem prac, w których będzie również uczestniczył przedstawiciel UKNF, będzie opracowanie zbioru dobrych praktyk przeprowadzania testów warunków skrajnych do oszacowania ryzyka w sektorze bankowym.

Pillar 2 Convergence Network (P2CN)

Przedstawiciel UKNF uczestniczył w pracach grupy ds. konwergencji w zakresie Filaru II poprzez wpływanie na zakres i szczegółowe zapisy wytycznych CEBS dotyczących Filaru II oraz wypracowanie wspólnego stanowiska w sprawie:

- zasad zarządzania ryzykiem koncentracji, m.in. w odniesieniu do ryzyka kredytowego, ryzyka płynności, ryzyka rynkowego i ryzyka operacyjnego,
- efektów dywersyfikacji związanych z szacowaniem kapitału wewnętrznego,
- zasad wspólnej oceny ryzyka oraz oceny adekwatności kapitałowej podmiotów wchodzących w skład transgranicznych grup bankowych, dokonywanej przez nadzorców goszczących i macierzystych, wchodzących w skład kolegiów nadzorczych.

Expert Group on Prudential Regulations (EGPR)

Grupa ekspercka ds. regulacji ostrożnościowych zajmuje się kwestiami funduszy własnych, dużych zaangażowań, finansowych instrumentów pochodnych i instrumentów sekurytyzowanych, ryzyka rynkowego oraz ryzyka operacyjnego. Grupa EGPR pełni rolę nadrzędną w stosunku do grup roboczych zajmujących się regulacją ostrożnościową w poszczególnych obszarach tematycznych i zajmuje się koordynacją i określaniem kierunku ich prac. Przedstawiciele UKNF brali udział w pracach podgrup *Sub-Group on Own Funds*, *Sub-Group on Credit Risk* (SGCR), *Sub-Group on Market Risk* (SGMR) i *Sub-Group on Operational Risk* (SGOR).

Sub-Group on Own Funds

Podgrupa zajmuje się zagadnieniami związanymi z funduszami własnymi banków, w szczególności definicją kapitału *Core Tier 1* oraz definicją kapitałowych instrumentów hybrydowych. Przedstawiciele UKNF uczestniczyli w opracowywaniu wytycznych charakteryzujących sposób określania pozycji funduszy własnych banków, które mają ułatwić transpozycję przepisów zmienionej dyrektywy CRD.

Sub-Group on Credit Risk (SGCR)

Prace SGCR koncentrują się na zagadnieniach dotyczących ryzyka kredytowego.

Przedstawiciel UKNF uczestniczący w pracach grupy bierze udział w wypracowaniu wspólnego stanowiska CEBS w sprawie:

- działań nadzorczych podejmowanych w przypadku nieprzestrzegania przez banki limitu dużych zaangażowań (25%) – zgodnie z art. 111 dyrektywy CRD,
- wytycznych dotyczących wyłączeń spod reżimu dużych zaangażowań,
- kontrahentów centralnych (CCP), w odniesieniu do zerowej ekspozycji z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta (CCR).

Sub-Group on Market Risk (SGMR)

W ramach prac podgrupy, reprezentant UKNF przedstawił uwagi polskiego organu nadzoru dotyczące skuteczności nowej regulacji – Art. 122a dyrektywy CRD w zakresie zatrzymania 5% wartości aktywów w ramach procesu sekurytyzacji w księgach inicjatora procesu. Uwagi te miały na celu nadanie bardziej ostrożnościowego charakteru nowej regulacji, co w przyszłości może przyczynić się do większej stabilności inwestycji w instrumenty sekurytyzacyjne na polskim rynku bankowym. Dodatkowo, przedstawiciel UKNF zaprezentował skalę działalności banków w Polsce w zakresie sekurytyzacji. Dalsze uczestnictwo przedstawiciela polskiego organu nadzoru będzie koncentrowało się na pracach związanych z wprowadzeniem do dyrektywy CRD nowych rozwiązań w zakresie wymogu kapitałowego dotyczącego ryzyka rynkowego, w szczególności instrumentów pochodnych i pozycji sekurytyzacyjnych. Opracowane zostaną także wytyczne dotyczące elementów jakościowych i ilościowych wyliczania *Stressed Value-at-Risk*, *Incremental Risk Charge* oraz *Comprehensive Risk Measure*.

Sub-Group on Operational Risk (SGOR)

Prace podgrupy w 2009 r. koncentrowały się na przygotowaniu opracowań w zakresie sprawozdawczości COREP (ang. *common reporting*) oraz wydawaniu rekomendacji dotyczących ubezpieczania ryzyka operacyjnego. Udział przedstawiciela UKNF w pracach grupy służył wymianie doświadczeń z nadzorami innych krajów w zakresie podejścia do uwzględniania koncentracji ryzyka operacyjnego w wymogu kapitałowym oraz definiowania warunków skrajnych. Podczas posiedzeń podgrupy, przedstawiciel UKNF prezentował rozwiązania stosowane w Polsce w zakresie sprawozdawczości, a zgromadzonego przez niego informacje wykorzystane zostały przez polski organ nadzoru bankowego w procesie walidacji modeli, szczególnie w zakresie ryzyka operacyjnego.

Task Force on Liquidity Risk Management (LiqTF)

Ekspert UKNF uczestniczył w:

- w opracowaniu wytycznych w zakresie struktury i wielkości buforów płynnościowych, które powinny być utrzymywane przez banki, oraz okresów przetrwania,
- w opracowaniu definicji oraz zestawu jakościowych i ilościowych informacji dotyczących poziomu ryzyka płynności i zarządzania płynnością, które byłyby pomocne w ocenie, planowaniu i koordynacji nadzorowania płynności w grupach międzynarodowych w ramach kolegiów nadzorczych,
- w realizacji ankiety dotyczącej zidentyfikowania skutecznych działań nadzorczych podejmowanych przez nadzorców w sytuacji kryzysu płynności.

W 2010 r. w ramach grupy będą kontynuowane prace nad dokumentem dotyczącym alokacji kosztów płynności. Projekt opracowania został przygotowany i będzie omawiany na kolejnych spotkaniach grupy.

Expert Group on Financial Information (EGFI)

Grupa nadzoruje oraz zatwierdza prace podgrup do spraw raportowania finansowego, rachunkowości, audytu i ujawnień *Task Force on Procyclicality and Accounting* oraz *Transparency Subgroup*.

W 2009 r. grupa dokonała analizy i wprowadziła zmiany do projektu skonsolidowanej sprawozdawczości FINREP, przygotowanego przez *Reporting Subgroup*. Nowy projekt FINREP został przedłożony do akceptacji przez CEBS na posiedzeniu w grudniu 2009 r. Ponadto podgrupa *Subgroup on Reporting* COREP ON podjęła się realizacji projektu harmonizacji i uproszczenia sprawozdawczości COREP.

W toku prac nad nową sprawozdawczością FINREP, UKNF wniósł uwagi dotyczące zmiany słownictwa zgodnego z nową nomenklaturą MSSF, podziału aktywów finansowych według kontrahenta oraz zaopiniował zmiany zaproponowane przez innych członków grupy w zakresie przebudowania formularzy.

Task Force on Procyclicality and Accounting (TFPA)

Celem tej grupy zadaniowej, powołanej w 2009 r., było zidentyfikowanie możliwych podejść księgowych do walki z cyklicznością.

Grupa przygotowała obszerny raport prezentujący różne możliwe podejścia do redukcji wpływu cykliczności na wyniki banków, spośród których wybrano trzy najlepsze modele: model przewidywanych przepływów pieniężnych, podejście Banku Hiszpanii i rezerwę z tytułu cykliczności. Przedstawiciel UKNF uczestniczył w przygotowywaniu wniosków płynących z raportu i stał na stanowisku, iż model przewidywanych przepływów pieniężnych jest najlepszym modelem z uwagi na to, iż umożliwia szybsze rozpoznanie straty w księgach i jego przyjęcie będzie oznaczało jednolite podejście nie tylko w Europie, ale we wszystkich krajach, które wdrożyły MSSF.

Transparency Subgroup

W 2009 r. *Transparency Subgroup* przeprowadziła ćwiczenie polegające na ocenie ujawnień banków, w ramach którego przedstawiciel UKNF przeanalizował ujawnienia dokonane w raporcie rocznym Bank of America za 2008 r. W rezultacie, grupa postanowiła przygotować dokument zawierający wskazówki co do ujawnień w sytuacji kryzysu, mające służyć polepszeniu jakości ujawnień dokonywanych na podstawie istniejących już wymogów sprawozdawczych.

Ponadto grupa przygotowała stanowisko w zakresie kwestii niejednolitych praktyk banków dotyczących ujawnień niektórych obszarów CRD. Stanowisko to zostało przygotowane na podstawie analizy ujawnień Filaru III siedmiu europejskich banków.

External Credit Assessment Institutions Working Group (WG ECAI)

Zakres merytoryczny prac grupy obejmuje zagadnienia dotyczące zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej (*ECAI – External Credit Assessment Institutions*) i agencji ratingowych (*CRAs – Credit Rating Agencies*). Pozyskiwane przez UKNF informacje na temat prowadzonych w 2009 r. prac nad regulacją Komisji Europejskiej w sprawie CRA, kwestii już uznanych przez ECAI oraz opracowywanego dokumentu *securitization benchmark*, który będzie miał wpływ na wyliczanie wymogów kapitałowych w zakresie sekurytyzacji, należy uznać za bardzo istotne ze względu na przewidziany w Dyrektywie 2006/48/WE i transponujących ją przepisach krajowych zakres wykorzystywania ocen nadawanych przez ECAI przy wyliczaniu przez banki wymogów kapitałowych. Ponadto udział w pracach grupy przedstawiciela UKNF umożliwia nawiązywanie i podtrzymywanie roboczych kontaktów z ekspertami z organów nadzorczych i banków centralnych innych państw, które stanowią istotny aspekt efektywnego nadzoru.

Working Group on Supplementary Measures (WGSM)

Efektem działań eksperta UKNF w grupie roboczej w 2009 r. był m.in.:

- udział w opracowaniu definicji nowych wskaźników nadzorczych uzupełniających istniejące wymogi kapitałowe,
- udział w sporządzaniu raportów na temat kształtowania się proponowanych wskaźników dla polskiego sektora bankowego,
- propozycja kalibracji opracowywanych wskaźników zgodnie z wynikami analiz otrzymanymi dla krajowego sektora bankowego.

Udział eksperta UKNF w pracach WGSM pozwala na bieżące monitorowanie działań grupy w zakresie opracowywania nowych wskaźników nadzorczych oraz podejmowanie odpowiednich kroków w sytuacji niekorzystnej zmiany kierunku prac z punktu widzenia polskiego sektora bankowego. Wskaźniki te mogą być uznane za dodatkowe unijne normy regulacyjne.

3L3 Anti Money Laundering Task Force

Podczas spotkań Europejskiego Komitetu Nadzorców Bankowych CEBS w ramach przedsięwzięcia *3L3 Anti Money Laundering Task Force* omawiane były i aprobowane dokumenty wyznaczające standardy przeciwdziałania praniu pieniędzy

oraz finansowaniu terroryzmu. Spotkania stanowiły również forum wymiany informacji i poglądów na temat aktualnej sytuacji w powyższym zakresie w wymiarze globalnym, europejskim i lokalnym. Przedstawiciel UKNF w ramach prac tego gremium bierze udział w przygotowywaniu dokumentów prezentujących wspólne rozumienie przez państwa członkowskie najważniejszych zagadnień wynikających z przepisów ww. Dyrektywy 2005/60/WE.

Komitet Europejskich Nadzorów Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (CEIOPS)

W 2009 r., w związku z sytuacją kryzysową, kontynuowano intensywną wymianę informacji dotyczących sytuacji finansowej zakładów ubezpieczeń działających w Unii Europejskiej. Na bieżąco monitorowano zaangażowanie zakładów w inwestycje mogące generować straty. KNF przesyłała do CEIOPS informacje o zakresie zaangażowania finansowego polskich zakładów w tego typu przedsięwzięcia. Komisja uczestniczyła także w przygotowaniu i przeprowadzeniu przez CEIOPS europejskich testów warunków skrajnych dla ubezpieczeniowych grup kapitałowych.

Przedstawiciele Urzędu KNF uczestniczyli w pracach nad projektem Wypłacalność II obejmujących w szczególności przygotowanie i publiczne konsultacje porad CEIOPS dla Komisji Europejskiej dotyczących aktów wykonawczych do dyrektywy Wypłacalność II, przeprowadzenie oceny wpływu rozwiązań projektowanych dla aktów wykonawczych, wstępne prace nad przyszłymi rekomendacjami i wytycznymi nadzorczymi. Szersze informacje o zaangażowaniu KNF w realizację projektu Wypłacalność II przedstawiono w rozdziale „Główne pola działań".

Komitet ds. Konwergencji (Convergence Committee – ConCo)

W 2009 r. prowadzono działania mające na celu opracowanie interaktywnego narzędzia prezentującego sposób implementacji prawodawstwa unijnego z zakresu ubezpieczeń i pracowniczych programów emerytalnych. Rozpoczęto również prace przygotowawcze do przeprowadzenia przez CEIOPS w 2010 r. ćwiczenia mediacyjnego, mającego na celu ocenę funkcjonalności obecnego mechanizmu niewiążącej mediacji pomiędzy krajowymi organami nadzoru.

Przedstawiciel UKNF w Komitecie ds. Konwergencji uczestniczył również w pracach nad propozycjami zmian Statutu CEIOPS oraz propozycji projektu Karty CEIOPS. Ponadto uczestniczył w opracowywaniu i monitorowaniu programu szkoleń, seminariów i wymiany pracowników.

Komitet Stabilności Finansowej (Financial Stability Committee – FSC)

W 2009 r. UKNF przygotował i przekazał do FSC informacje o sytuacji finansowej na rynkach ubezpieczeń i pracowniczych funduszy emerytalnych, jako wkład do wiosennego i jesiennego raportu o stabilności finansowej (CEIOPS publikuje je co pół roku). Przedstawiciele UKNF brali także udział w przygotowaniu końcowych wersji obu raportów.

Urząd Komisji uczestniczył też w przygotowaniu przez FSC:

- raportu o inicjatywach podjętych przez instytucje nadzorcze poszczególnych krajów członkowskich EOG w celu przeciwdziałania skutkom kryzysu na rynku finansowym,
- badania dotyczącego ryzyka na rynkach wschodzących,
- informacji dla grupy zadaniowej 3L3 ds. ryzyk międzysektorowych na temat czynników ryzyka i wyzwań dla sektora ubezpieczeń i pracowniczych funduszy emerytalnych.

Stress Test Task Force (STTF)

Nowością w pracach FSC w 2009 r. było przygotowanie i przeprowadzenie testów warunków skrajnych dla europejskich ubezpieczeniowych grup kapitałowych. CEIOPS pierwszy raz przeprowadzał tego typu badanie. Urząd Komisji uczestniczył w tych pracach (w testach uczestniczyła także grupa PZU) w ramach specjalnie w tym celu powołanej w CEIOPS grupy zadaniowej (*Stress Test Task Force*). W testach wzięło udział 28 dużych lub znaczących grup ubezpieczeniowych (ok. 60% europejskiego rynku ubezpieczeń wg przypisu składki). Analiza wyników przez krajowe organy nadzoru oraz CEIOPS miała miejsce w I kwartale 2010 r. Wyniki testów wskazują, że uczestniczące w testach grupy ubezpieczeniowe pozostaną odporne nawet w sytuacji zaistnienia krytycznych scenariuszy rynkowych, z zagregowanym dostępnym kapitałem w wysokości przewyższającej ustawowe wymogi (zgodne z dyrektywą Wypłacalność).

Komitet ds. Ochrony Konsumenta (Committee on Consumer Protection – CCP)

W 2008 r. w ramach CEIOPS powstał *Committee on Consumer Protection*, który zajmuje się zagadnieniami dotyczącymi szeroko rozumianej ochrony konsumenckiej na europejskim rynku ubezpieczeniowym i emerytalnym.

W 2009 r. eksperci Urzędu KNF brali czynny udział w opracowaniu:

- *The IMD and other intermediaries' related issues – practical solutions and examples* – dokumentu zawierającego propozycje rozwiązań problemów, które pojawiają się w trakcie implementacji i stosowania Dyrektywy 2002/92/WE w sprawie pośrednictwa ubezpieczeniowego (dalej „dyrektywa IMD");

- *Overview of CCP Members' structure and competences in consumer issues* – dokumentu zawierającego szczegółowe omówienie kompetencji poszczególnych krajów członkowskich w zakresie ochrony konsumenckiej;
- *Report on National Measures regarding Disclosure Requirements and Professional Requirements for Unit-Linked Life Insurance Products, which are additional to the Minimum Requirements of the CLD and IMD* – dokumentu zawierającego zestawienie obowiązków nałożonych na ubezpieczycieli oraz pośredników ubezpieczeniowych w ustawodastwach poszczególnych krajów członkowskich w zakresie zawieranych umów ubezpieczenia na życie powiązanych z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi, które swoim zakresem wychodzą poza obowiązki wynikające z dyrektywy IMD oraz dyrektywy dotyczącej ubezpieczeń na życie (2002/83/WE);
- *CEIOPS' report to the European Commission on Packaged Retail Investment Products* – dokumentu zawierającego stanowisko CEIOPS w sprawie „Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie detalicznych produktów inwestycyjnych w pakietach" z 30 kwietnia 2009 r. Raport CEIOPS ustosunkowuje się do zagadnienia zakresu, obowiązków informacyjnych i praktyk sprzedaży ubezpieczeń o charakterze inwestycyjnym, wskazując na konieczność ostrożności w stosowaniu reżimu prawnego wyznaczanego przez dyrektywę MiFID do produktów oferowanych w formie umowy ubezpieczenia;
- zestawienia danych informacyjnych publikowanych na stronach CEIOPS dotyczących poszczególnych organów nadzorów. Informacje te przydatne są przede wszystkim dla nieprofesjonalnych uczestników rynku w przypadku sporu o charakterze transgranicznym (wskazują do jakiego podmiotu należy złożyć skargę, jaki jest czas jej rozpatrywania oraz możliwe rozstrzygnięcia). Zestawienie zawiera także informacje przydatne dla podmiotów, które zamierzają rozpocząć np. na terenie Polski działalność ubezpieczeniową lub działalność pośrednictwa ubezpieczeniowego. Odnośnik do informacji umieszczono także w zakładce serwisu konsumenta na stronie internetowej urzędu Komisji.

Komitet ds. Pracowniczych Programów Emerytalnych (Occupational Pensions Committee – OPC) i Podkomitet ds. Wypłacalności (Solvency Sub-Committee – SSC)

W 2009 r. Komitet kontynuował przegląd Protokołu Budapeszteńskiego polegającego na zakreśleniu obszarów do dalszych prac i zgłaszania propozycji jego zmian. Komitet ds. Pracowniczych Programów Emerytalnych (dalej „OPC") zajmował się przeglądem stosowania *Social and Labour Law* w poszczególnych krajach UE przez *Institutions for Occupational Retirement Provision* (dalej „IORP") (w warunkach polskich wyłącznie pracownicze fundusze emerytalne) w kontekście działalności transgranicznej. Na posiedzeniach Komitetu OPC omawiane były kwestie dotyczące regulacji inwestycyjnych, wpływu kryzysu finansowego na IORP-y, zarządzania ryzykiem przez IORP-y, stabilności rynków finansowych oraz planów emerytalnych, które nadal są nieuregulowane w prawie Unii Europejskiej. Na spotkaniu CEIOPS w Berlinie 30 października 2009 r. zostały przyjęte m.in. raporty dotyczące przeglądu Protokołu Budapesztańskiego regulującego działalność transgraniczną IORP-ów, rozwoju rynku oraz zasad zarządzania ryzykiem stosowanych do IORP-ów.

Przedstawiciel UKNF uczestniczył w pracach 5-osobowej grupy działającej w ramach Komitetu, odpowiedzialnej za opracowanie raportu dotyczącego obowiązków informacyjnych instytucji zarządzających programami emerytalnymi wobec uczestników programów emerytalnych i beneficjentów. Przygotowanie raportu będzie poprzedzone pracami nad uzgodnieniem ankiety i uzyskaniem informacji z krajów członkowskich. Zakończenie prac nad raportem jest przewidywane w drugiej połowie 2010 roku.

CEIOPS Review Panel

Zespół ten został powołany w połowie 2008 r. w celu monitorowania przepisów nadzorczych ustanawianych w ramach wspólnotowego systemu legislacyjnego, jak również niewiążących prawnie aktów poziomu 3. (standardów, wytycznych, rekomendacji CEIOPS).

W 2008 r. *CEIOPS Review Panel* ustalił szczegółowy plan prac na 2009 r. oraz harmonogram prac nad pilotażowym przeglądem praktyk nadzorczych *peer review* w obszarze wymiany informacji oraz współpracy organów nadzoru w zakresie:

- Protokołu z Budapesztu (*Protocol relating to the collaboration of the relevant competent authorities of the Member States of the European Union in particular in the application of the directive 2003/41/EC of the European Parliament and of the Council of 3 June 2003 on the activities and supervision of the Institutions for Occupational Retirement Provision operating cross-border, February 2006, CEIOPS-DOC-08/06*),
- Protokołu ze Sienny (*General Protocol relating to the collaboration of the insurance supervisory authorities of the Member States of the European Union, March 2008, CEIOPS-DOC-07/08*),
- Protokołu z Helsinek (*Protocol relating to the collaboration of the supervisory authorities of the Member States of the European Union with regard to the application of directive 98/78/EC on the supplementary supervision of insurance undertakings in an insurance group, 11 May 2000*),
- wytycznych dotyczących wymiany informacji pomiędzy organem wiodącym i innymi właściwymi organami (*General Protocol relating to the collaboration of the insurance supervisory authorities of the Member States of the European Union, March 2008, CEIOPS-DOC-07/08*).

W 2008 r. *CEIOPS Review Panel* pracował nad projektem kwestionariusza na potrzeby I. etapu przeglądu, jakim była samo-

ocena dokonana przez poszczególne organy nadzoru państwa Europejskiego Obszaru Gospodarczego w zakresie przestrzegania regulacji zawartych w ww. protokołach oraz praktyk nadzorczych w tym zakresie. Zgodnie z harmonogramem prac *CEIOPS Review Panel,* samoocena została przeprowadzona na przełomie marca i kwietnia 2009 roku.

Przedstawiciele UKNF uczestniczą w szczególności w pracach:

- grupy przygotowującej pytania oraz metody oceny odpowiedzi z obszaru praktyk dot. bieżącego nadzoru, wynikających z wymogów określonych w Części IV Protokołu ze Sieny dotyczącej nadzoru podmiotów regulowanych,
- grupy przygotowującej pytania oraz metody oceny odpowiedzi z obszaru praktyk w zakresie stosowania wytycznych dotyczących wymiany informacji pomiędzy organem wiodącym i innymi właściwymi organami.

Komitet Europejskich Regulatorów Rynku Papierów Wartościowych (CESR)

W 2009 r. Komitet Europejskich Regulatorów Papierów Wartościowych CESR prowadził szeroką dyskusję wewnętrzną oraz dialog z Komisją Europejską w sprawie kwestii związanych z funkcjonowaniem nowej struktury nadzoru europejskiego od 2011 roku. Wypracowano szereg stanowisk CESR dla Komisji Europejskiej zawierających postulaty dotyczące zarządzania i ochrony niezależności nowo powstającego organu nadzoru, założeń wiążącej mediacji, propozycji zawartych w projekcie Rozporządzenia z 23 września 2009 r. ws. powołania *European Securities Markets Agency* (dalej „ESMA") – europejskiego organu nadzoru (zob. Przekształcenie Komitetów 3. poziomu w europejskie organy nadzorcze).

Równocześnie CESR – najwcześniej z komitetów 3. poziomu – rozpoczął wewnętrzne dyskusje na temat praktycznych implikacji przekształcenia Komitetu w organ nadzoru, broniąc wobec Komisji Europejskiej tezy o konieczności „płynnego", automatycznego przekształcenia z zachowaniem struktury i kadr (chociaż w rozporządzeniu tworzącym ESMA zaproponowano tzw. okres przejściowy, w którym nowo powstającą agencją miałby kierować pracownik Komisji Europejskiej, co sugeruje tworzenie instytucji od nowa). Opinie przedstawiane przez CESR były zasadniczo zgodne z postulatami UKNF, m.in. w zakresie konieczności utrzymania niezależności od KE. Urząd KNF wspierał ponadto postulaty efektywnej wiążącej mediacji oraz proponował zawężenie możliwości tworzenia wiążących standardów technicznych tylko do najbardziej uzasadnionych kwestii, nieuregulowanych w żaden sposób przez akty wyższego szczebla (dyrektywy i rozporządzenia wykonawcze). Nastąpiła również reorganizacja struktur roboczych CESR na 2010 r., m.in. budowa zespołu do spraw przygotowania bezpośredniego nadzoru ESMA nad agencjami ratingowymi oraz rozpoczęcie prac nad systemami informatycznymi, niezbędnymi do prawidłowej realizacji nowych zadań przez ESMA.

Równocześnie prowadzono intensywne prace merytoryczne w grupach roboczych. Przedstawiciele UKNF brali udział w pracach znacznej większości grup funkcjonujących w ramach CESR. Najważniejsze efekty działań wybranych grup przedstawiono w dalszej części niniejszego Sprawozdania.

Investment Management Expert Grup

Grupa prowadzi prace związane z aktami wykonawczymi do znowelizowanej dyrektywy UCITS (zob. *Główne pola działań*).

MiFID Level III Expert Group

Grupa ekspercka została powołana do efektywnego wdrożenia nowego porządku regulacyjnego w zakresie rynku kapitałowego wynikającego z Dyrektywy 2004/39/WE w sprawie rynków instrumentów finansowych (MiFID). Przedstawiciel UKNF uczestniczył w inicjatywach podejmowanych w ramach tej grupy, w szczególności w inicjatywie dotyczącej przeprowadzenia monitoringu stosowania w ramach państw członkowskich regulacji dotyczącej instytucji wynikającej z art. 26 dyrektywy wykonawczej, tzw. *inducements* – „zachęt" (tj. identyfikacji dobrych i złych praktyk firm inwestycyjnych w zakresie otrzymywanych opłat, prowizji i korzyści niepieniężnych). Celem przedsięwzięcia było pozyskanie praktycznych informacji na temat ewentualnych trudności związanych ze stosowaniem przepisów wobec ww. instytucji. Polskie firmy inwestycyjne na zaproszenie KNF wzięły udział w projekcie, przesyłając odpowiedzi opisujące dotychczasową praktykę stosowania regulacji w ww. zakresie. Informacje przekazane przez UKNF stanowiły istotny wkład dla powstania dokumentu *Consultation Paper on Inducements: good and poor practices* obrazującego stosowanie „zachęt" w europejskiej praktyce rynku kapitałowego.

Ponadto w 2009 r. w ramach grupy zapoczątkowana została kolejna inicjatywa, której celem jest zebranie informacji na temat stosowania w europejskiej praktyce rynku kapitałowego instytucji najlepszego wykonywania zleceń (ang. *best execution*) wynikająca z art. 21 dyrektywy MiFID. W tej inicjatywie na zaproszenie KNF uczestniczą wybrane firmy inwestycyjne z Polski oraz Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. jako platforma realizacji zleceń. Według stanu na koniec 2009 r. ankietowane podmioty z Polski były w trakcie przygotowywania odpowiedzi, które będą stanowić istotny wkład do końcowego dokumentu.

Transparency Expert Group

Celem działalności tej grupy eksperckiej jest wymiana doświadczeń związanych z implementacją oraz stosowaniem przepisów Dyrektywy 2004/109/WE (ang. *Transparency Directive*) oraz Dyrektywy Wykonawczej 2007/14/WE. Najistotniejsze kwestie, w które zaangażowany był przedstawiciel UKNF w 2009 r. to przygotowywanie dokumentu na temat dołączenia informacji

o zbywaniu/nabywaniu instrumentów pochodnych do obowiązków informacyjnych dotyczących znacznych pakietów akcji, co będzie miało wpływ na przyszłą reformę Dyrektywy, jak również opracowanie procedury dotyczącej wymiany informacji o decyzjach w sprawie uznawania przepisów państw trzecich, w których znajduje się siedziba emitenta za równoważne w stosunku do przepisów państwa macierzystego oraz dotyczących zwolnień z obowiązku konsolidacji posiadanych akcji z pakietami należącymi do podmiotu dominującego.

CESR-Fin

CESR-Fin jest stałą grupą operacyjną CESR zajmującą się zagadnieniami raportowania finansowego, rachunkowości, audytu i dziedzin pokrewnych. Jej podstawowym zadaniem jest wspieranie współpracy właściwych organów nadzoru w zakresie nadzoru nad informacją finansową emitentów. Przy udziale przedstawicieli UKNF:

- opracowano informacje, które zostały wykorzystane do przygotowania Sprawozdania CESR na temat stosowania wymogów dotyczących ujawnień związanych z instrumentami finansowymi w sprawozdaniach finansowych za 2008 r.,
- zaopiniowano dokumenty wydawane przez CESR w sprawach związanych z tworzeniem nowych i ulepszania istniejących uregulowań dotyczących rachunkowości, mających wpływ na jakość raportowania finansowego przez emitentów (m.in. komentarze CESR do zmian MSR 24 „Ujawnianie informacji na temat podmiotów powiązanych", w sprawie regulacji zastępujących MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena", w tym MSSF 9 „Instrumenty finansowe").

Spotkanie Koordynacyjne Przedstawicieli Organów Nadzorujących z Krajów Europejskich (EECS)

Subkomitet powstał na mocy Standardu CESR nr 2 dotyczącego nadzoru nad informacją finansową „Koordynacja działań nadzorczych". W ramach EECS, w celu zapewnienia spójnego zastosowania Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (MSR) / Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) w Europejskim Obszarze Gospodarczym, prowadzona jest wymiana informacji na temat decyzji i stosowanej praktyki w zakresie nadzoru nad informacją finansową zamieszczaną w prospektach emisyjnych oraz raportach finansowych emitentów z rynku regulowanego, a także dyskutowane są szczególne przypadki zastosowania MSR/MSSF. UKNF bierze udział w tych pracach, których dodatkowym ważnym aspektem jest prowadzona przez EECS baza danych decyzji, do której organy nadzorcze przekazują informacje na temat istotnych decyzji podejmowanych w ramach problematyki MSR/MSSF.

Zapewnianiu jednolitego stosowania MSR/MSSF w EOG służy także publikowanie na stronie internetowej CESR dokumentów zawierających wybrane decyzje związane z nadzorem nad informacją finansową, pochodzące z bazy EECS. Do końca 2009 r. zostało opublikowanych siedem takich dokumentów.

Grupa Kontaktowa ds. Prospektu

Grupa Kontaktowa CESR ds. prospektu na bieżąco zajmuje się omawianiem problemów interpretacyjnych i praktyki stosowania regulacji prospektowych zgłaszanych przez członków CESR i uczestników rynku. Jednym z ważniejszych tematów, jakimi zajmowała się grupa w 2009 r., była proponowana przez Komisję Europejską nowelizacja Dyrektywy Prospektowej 2003/71/WE (ang. *Prospectus Directive*), nad którą prace toczą się obecnie na poziomie grupy roboczej do spraw usług finansowych w Radzie UE. Ponadto przedstawiciel UKNF uczestniczył w pracach podgrupy zajmującej się oceną ekwiwalentności regulacji prospektowych UE i państw spoza UE. W ramach prac podgrupy przedstawiciel UKNF uczestniczył w ocenie ekwiwalentności izraelskich regulacji prospektowych w porównaniu z regulacjami obowiązującymi w UE, czego efektem ma być ułatwienie dla spółek z siedzibą w Izraelu polegające na możliwości korzystania na terytorium UE z dokumentów prospektowych sporządzonych zgodnie z ich rodzimymi regulacjami.

CESR-Pol

Działania grupy CESR-Pol zmierzają do osiągnięcia wspólnego podejścia w zakresie implementacji i stosowania Dyrektywy 2003/6/WE w sprawie wykorzystywania poufnych informacji i manipulacji na rynku – nadużyć na rynku (ang. *Market Abuse Directive* – MAD) i dyrektyw wykonawczych do niej przez wszystkie kraje członkowskie, jak również rozważanie przypadków nadużyć, w tym wymiana opinii i informacji pomiędzy państwami członkowskimi.

W ramach pracy grupy w 2009 r. zajmowano się m.in. podjętymi lub planowanymi działaniami nakierowanymi na ograniczenie wpływu kryzysu na rynki finansowe, w szczególności wpływu związanego z nadużyciami na tych rynkach, oraz przygotowaniem dokumentu dotyczącego ujawniania transakcji krótkiej sprzedaży. Przedstawiciel UKNF biorąc udział w pracach grupy przyczynił się do powstawania bazy danych obejmującej postępowania toczące się w krajach członkowskich, która w przyszłości ma służyć ujednolicaniu sankcji, oraz do wydania dokumentu „Trzeci zestaw wytycznych do MAD", jak również przeglądu stosowania MAD (tzw. mapping). Ponadto UKNF przedstawił w grupie nowe rozwiązania zastosowane w Polsce w zakresie ujawnień koncentracji pozycji zajętych na kontraktach terminowych (na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie).

CESR-Tech

W 2009 r. grupa zajmowała się między innymi analizą możliwości stworzenia centralnej bazy danych zawierającej dane statystyczne dotyczące historycznych ratingów sporządzanych

przez agencje ratingowe oraz zmian tych ratingów (CEREP), jak również nową wersją systemu *Transaction Reporting Exchange Mechanism* (TREM) przystosowaną do przekazywania raportów dotyczących transakcji OTC. W dniu 1 czerwca 2009 r. uruchomiono również *Instrument Reference Database System* (IRDS) zawierający dane na temat wszystkich instrumentów finansowych dopuszczonych do obrotu na rynkach europejskich. W związku z uruchomieniem systemu analizowano również możliwości wykorzystania infrastruktury IRDS do realizacji obowiązku notyfikowania wynikającego z art. 41 dyrektywy MiFID, oraz oceniano poprawność danych TREM i IRDS. UKNF przekazywał dane do TREM, przy czym ich jakość była bardzo dobra (mała liczba błędów), w przeciwieństwie do danych przesyłanych przez wielu innych nadzorców.

Post-Trading Expert Group (PTEG)

W ramach PTEG przedstawiciel UKNF zabierał głos w pracach nad założeniami nadzoru nad przyszłym funkcjonowaniem systemu *Target 2-Securities* (T2S) Europejskiego Banku Centralnego. W 2009 r. sfinalizowano prace nad standardami rozliczeń i rozrachunków zawartymi w rekomendacjach CESR/ESCB (ang. *Committee of European Securities Regulators / European System of Central Banks*). Tematem spotkań był także projekt objęcia rozliczaniem *Credit Default Swaps* przez CCP (*Central Counterparties*).

Credit Rating Agencies (CRA)

UKNF uczestniczył w pracach nad projektem Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 1060/2009 z dnia 16 września 2009 r. w sprawie agencji ratingowych, które weszło w życie 7 grudnia 2009 roku. W ramach grupy eksperckiej CESR ds. agencji ratingowych, UKNF jest uczestniczy również w przygotowywaniach oficjalnych wytycznych CESR do ww. rozporządzenia.

Review Panel

Grupa, której zadaniem jest monitorowanie spójności stosowania przez instytucje członkowskie CESR dyrektyw regulujących rynek kapitałowy oraz niewiążących standardów, wytycznych i rekomendacji CESR w 2009 r. przeprowadziła następujące analizy:

- szczegółowych sposobów implementacji MiFID (*Report on supervisory powers, supervisory practices, administrative and criminal sanctioning regimes of CESR Members in relation to MiFID*);
- stosowania opcji i wyłączeń (*options and discretions*) zawartych w dyrektywie ws. wykorzystywania informacji poufnych i manipulacji na rynku (dalej „dyrektywa MAD"),
- stosowania wytycznych CESR w zakresie uproszczenia procedury notyfikacyjnej zagranicznych funduszy UCITS (przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe);
- stosowania standardów nr 1 oraz nr 2 w zakresie współpracy nadzorczej i wymiany informacji dotyczących sprawozdawczości finansowej (*Std. No. 1 and No. 2 on Financial Information*);
- procedur zatwierdzania i publikacji prospektów emisyjnych. Teksty standardów i wytycznych CESR oraz wyniki tych porównań, które zostały upublicznione, dostępne są do wglądu na stronie internetowej www.cesr.eu w dziale *Documents* (*Submissions to EU Institutions*).

UKNF uczestniczył we wszystkich pracach grupy *Review Panel*, przeprowadzając odnośne analizy przepisów i praktyki rynku polskiego. Informacje zbierane podczas badań przeprowadzanych przez *Review Panel* (procedura mappingu oraz *peer review*) publikowane są przez CESR, po ich weryfikacji i opracowaniu, w formie raportów i udostępniane na stronach internetowych CESR. Wnioski płynące z badań pozwalają na określenie stopnia spójności implementacji przepisów dyrektyw oraz bieżącej praktyki nadzorczej w państwach członkowskich.

Przekształcenie Komitetów 3. poziomu w europejskie organy nadzorcze

W 2009 r. trwała reforma nadzoru finansowego w Unii Europejskiej, która zakłada m.in. przekształcenie działających Komitetów doradczych 3. poziomu (CESR, CEBS, CEIOPS) w Europejskie Organy Nadzorcze (*European Supervisory Authorities – ESA*) oraz przyznanie im kompetencji do wydawania decyzji wiążących krajowe organy nadzoru:

- w sytuacjach kryzysowych,
- w razie konieczności rozwią w razie konieczności rozwiązania sporu pomiędzy nadzorcami krajowymi w procesie tzw. wiążącej mediacji,
- w przypadku niewłaściwego stosowania prawa wspólnotowego przez krajowy organ nadzoru.

Europejskie Organy Nadzoru wraz z krajowymi nadzorcami będą tworzyć Europejski System Organów Nadzoru Finansowego (ESFS). Do zadań ESA będzie należało również opracowywanie projektów standardów technicznych wiążących krajowe organy nadzoru. Nowe organy będą ponadto kontynuować dotychczasowe zadania Komitetów 3. poziomu, czyli: podejmowanie działań mających na celu konwergencję praktyk nadzorczych, wspieranie współpracy i wymiany informacji pomiędzy nadzorcami oraz opracowywanie niewiążących wytycznych. Przewiduje się również utworzenie Wspólnego Komitetu Europejskich Organów Nadzoru, którego zadaniem będzie m.in. zapewnienie międzysektorowej spójności prac Europejskich Organów Nadzorczych. Nowy system ma zacząć funkcjonować od 1 stycznia 2011 roku. Opis działań podjętych przez KNF w kontekście przekształcenia Komitetów 3. poziomu w europejskie organy nadzorcze przedstawiono w punkcie „Główne pola działań".

Posiedzenia kolegiów nadzorczych

W 2009 r. UKNF uczestniczył w 21 posiedzeniach kolegiów nadzorczych organizowanych przez nadzory macierzyste grup bankowych działających w Polsce. Posiedzenia kolegiów zostały zorganizowane przez organy nadzorcze z 11 krajów europejskich, tj. Francji, Holandii, Niemiec, Austrii, Wielkiej Brytanii, Danii, Szwecji, Belgii, Włoch, Hiszpanii oraz Portugalii i obejmowały 15 grup bankowych. Efektem uczestnictwa UKNF w tych spotkaniach było m.in.:

- zapoznanie się z oceną sytuacji ekonomiczno-finansowej i oceną ryzyka dokonaną przez nadzory macierzyste poszczególnych grup finansowych, do których należą nadzorowane w Polsce banki,
- zapoznanie się z metodologią procesu oceny ICAAP (SREP; ang. *Supervisory Review and Evaluation Process;* pol. Badanie i Ocena Nadzorcza – BION, dalej „BION") opracowaną przez nadzór macierzysty oraz postępami prac w tym zakresie prowadzonymi przez nadzory goszczące,
- pozyskanie informacji o przeprowadzonych i planowanych działaniach nadzorczych wobec poszczególnych grup finansowych,
- uczestnictwo w dyskusji dotyczącej przyszłej roli posiedzeń kolegiów w procesie BION,
- zapoznanie się z planami dotyczącymi usprawnienia procesu wymiany informacji pomiędzy poszczególnymi nadzorami,
- nawiązywanie i podtrzymywanie kontaktów roboczych z nadzorcami różnych krajów.

Cykliczna wymiana informacji zarówno na temat sytuacji finansowej banku-matki, jak też wszystkich podmiotów wchodzących w skład grupy kapitałowej pozwala na precyzyjną identyfikację potencjalnych czynników ryzyk związanych z poszczególnymi obszarami działalności grupy, które mogą mieć wpływ na jednostki działające w Polsce. Ma to szczególne znaczenie dla podejmowanych przez UKNF jako nadzorcę polskiego sektora bankowego działań interwencyjnych w celu zapewnienie bezpieczeństwa środków pieniężnych zgromadzonych w bankach krajowych.

Wymiana informacji i spostrzeżeń pomiędzy nadzorami goszczącymi umożliwia stały monitoring zarówno jakości aktywów, sytuacji płynnościowej, jak też potrzeb kapitałowych banków wchodzących w skład grup kapitałowych.

W 2009 r. reprezentanci Urzędu Komisji uczestniczyli w 14 spotkaniach komitetów koordynacyjnych grup ubezpieczeniowych. Na forum komitetów pracownicy Komisji przedstawili informacje dotyczące sytuacji finansowej i sposobu prowadzenia działalności polskich podmiotów należących do grup ubezpieczeniowych będących przedmiotem spotkań. Ponadto zapoznali się z podobnymi prezentacjami przedstawicieli innych organów nadzoru oraz uczestniczyli w dyskusjach dotyczących czynników ryzyka i zagrożeń związanych z działalnością tych grup kapitałowych.

Biuro Statystyki Wspólnot Europejskich (EUROSTAT)

Eksperci UKNF regularnie przekazują do Eurostatu dane o nadzorowanym rynku. W 2009 r. przygotowano dane dotyczące wyników zakładów ubezpieczeń oraz funduszy emerytalnych w Polsce za 2008 r. do badania pt. „Statystyka strukturalna przedsiębiorstw".

Współpraca Komisji Nadzoru Finansowego z zagranicznymi organami nadzoru

Zawieranie porozumień dwustronnych w zakresie sektora bankowego (Memorandum of Understanding – MoU)

W 2009 r. Komisja Nadzoru Finansowego podpisała następujące ogólne porozumienia nadzorcze o współpracy i wymianie informacji (MoU):

- The New York State Banking Departament – rewalidowano porozumienie zawarte przez Komisję Nadzoru Bankowego z NYSBD, dzięki czemu przedłużono ważność porozumienia z 2007 r.,
- The National Bank of Ukraine – we wrześniu, podczas wizyty studyjnej delegacji Narodowego Banku Ukrainy w Polsce podpisano tekst MoU, który ma na celu przedłużenie współpracy kontynuowanej na podstawie poprzedniego MoU zawartego przez KNB,
- The Central Bank of Cyprus – w 2009 r. zostało zawarte porozumienie z nadzorem z Cypru.

Oprócz wyżej wymienionych porozumień, wg stanu na 31 grudnia 2009 r. obowiązywały MoU zawarte przez Komisję z następującymi instytucjami nadzorczymi:

- La Commission Bancaire, Financière et des Assurances (Belgia),
- Banque de France (Francja),
- De Nederlandsche Bank (Holandia),
- Lietuvos Banco (Litwa),
- Deutsche Bundesbank, Bundesanstalt fuer Finanzdienstleistungsaufsicht (Niemcy),
- Banco de Portugal (Portugalia),
- Banca D'Italia (Włochy),
- China Banking Regulatory Commission (Chiny),
- Office of the Comptroller of the Currency, Board of Governors of the Federal Reserve System, Federal Deposit Insurance Corporation (Stany Zjednoczone),
- Office of Thrift Supervision (Stany Zjednoczone).

Zawieranie porozumień dwu - i wielostronnych w zakresie rynku kapitałowego

Międzynarodowa Organizacja Komisji Papierów Wartościowych (IOSCO) przyjęła standard, na podstawie którego kraje członkowskie zobowiązują się do dwustronnej współpracy i pomocy przy wymianie informacji służących nadzorowi nad rynkiem. Organ nadzoru, opierając się na zaleceniach IOSCO, opracował projekt umowy, która jest zawierana z jej odpowiednikami w innych krajach. Do końca 2009 r. Komisja zawarła 22 takie porozumienia (4 listopada 2009 r. KNF podpisała dwustronne porozumienie z Jersey Financial Services Commission). Ponadto Komisja Nadzoru Finansowego jest sygnatariuszem dwóch wielostronnych porozumień o współpracy i wymianie informacji: *IOSCO Multilateral Memorandum of Understanding* (od 4 listopada 2003 r.), zawieranego pomiędzy członkami Międzynarodowej Organizacji Komisji Papierów Wartościowych – IOSCO (do końca 2009 r. do MMoU przystąpiły 64 instytucje nadzorujące rynki finansowe w różnych krajach), oraz *Multilateral Memorandum of Understanding on the Exchange of Information and Surveillance of Securities Activities* (od 1 maja 2004 r.), stanowiącego podstawę współpracy i wymiany informacji pomiędzy instytucjami nadzorującymi rynki kapitałowe w 27 krajach UE oraz Norwegii i Islandii, zrzeszonymi w Komitecie Europejskich Regulatorów Rynku Papierów Wartościowych (CESR).

Główne pola działań

Udział w dyskusji nad kształtem nadzoru w Unii Europejskiej

W 2009 r. rozpoczęła się reforma nadzoru finansowego w Unii Europejskiej, będąca kontynuacją prowadzonego we wcześniejszych latach przeglądu procedury Lamfalussy'ego.

W świetle kryzysu finansowego, w celu opracowania rozwiązań mających na celu wzmocnienie europejskiej architektury nadzorczej, Komisja Europejska powołała w listopadzie 2008 r. Grupę Wysokiego Szczebla ds. nadzoru finansowego w UE, złożoną z ekspertów pod przewodnictwem Jacques'a de Larosière'a. W lutym 2009 r. grupa de Larosière'a opublikowała raport wyznaczający główne kierunki reformy, tzn. powołanie instytucji odpowiedzialnej za nadzór ostrożnościowy w skali makro, a także przekształcenie Komitetów 3. poziomu w Europejskie Organy Nadzorcze (ESA) posiadające kompetencje do podejmowania działań wiążących krajowe organy nadzoru. W maju 2009 r. Komisja Europejska opublikowała komunikat przedstawiający główne założenia reformy nadzoru finansowego w UE, oparte na propozycjach zawartych we wspomnianym raporcie. W dniu 23 września 2009 r. Komisja Europejska przedstawiła pięć aktów prawnych, składających się na całościową reformę instytucjonalnego nadzoru finansowego w Unii Europejskiej:

- trzy rozporządzenia ustanawiające Europejskie Organy Nadzorcze, czyli Europejski Organ Nadzoru Bankowego, Europejski Organ Nadzoru nad Ubezpieczeniami i Pracowniczymi Programami Emerytalnymi oraz Europejski Organ Nadzoru nad Papierami Wartościowymi i Rynkami,
- rozporządzenie o ustanowieniu Europejskiej Rady Ryzyka Systemowego,
- decyzję ws. powierzenia Europejskiemu Bankowi Centralnemu zadań związanych z funkcjonowaniem Europejskiej Rady Ryzyka Systemowego.

Ponadto 26 października 2009 r. Komisja Europejska opublikowała projekt dyrektywy zmieniającej siedem dyrektyw sektorowych w odniesieniu do uprawnień Europejskich Organów Nadzorczych, zwanej dyrektywą Omnibus I.

Zadaniem Europejskiej Rady Ryzyka Systemowego (ang. *European Systemic Risk Board – ESRB*) będzie identyfikowanie czynników ryzyka systemowego zagrażających stabilności europejskiego systemu finansowego oraz wydawanie ostrzeżeń i rekomendacji skierowanych do wszystkich bądź niektórych Państw Członkowskich.

Działalność Europejskich Organów Nadzoru będzie polegać głównie na koordynacji działań nadzorców krajowych w odniesieniu do transgranicznych grup finansowych, a także na wykonywaniu pewnych funkcji regulacyjnych i nadzorczych.

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego uczestniczył w debacie, której celem było wypracowanie ostatecznego kształtu przyszłej architektury nadzoru finansowego w UE, poprzez współpracę z właściwymi instytucjami krajowymi, zgłaszanie uwag i opinii w trakcie konsultacji publicznych prowadzonych na forum UE, a także wypracowywanie wspólnego stanowiska z organami nadzoru z innych państw członkowskich. W ramach podjętych działań Urząd KNF m.in. przekazał Komisji Europejskiej swoje stanowisko ws. propozycji zawartych w raporcie grupy de Larosière'a oraz ws. komunikatu Komisji Europejskiej z maja 2009 r. Urząd KNF współpracował na bieżąco z przedstawicielami krajowych instytucji państwowych zaangażowanych w proces reformy europejskiej architektury nadzoru finansowego.

Komisja Nadzoru Finansowego z zadowoleniem przyjęła propozycję zmian instytucjonalnych w sferze nadzoru finansowego na poziomie wspólnotowym, które zakładają wzmocnienie konwergencji praktyk nadzorczych oraz bardziej efektywną współpracę krajowych organów nadzoru na poziomie wspólnotowym. Jednocześnie KNF podnosiła szereg uwag i zastrzeżeń zmierzających do usprawnienia proponowanego systemu, a także do zachowania równowagi pomiędzy przekazywanymi uprawnieniami a odpowiedzialnością za podejmowane decyzje.

1) Zakres wiążącej mediacji

Trwająca reforma nadzoru finansowego w UE zakłada przyznanie Europejskim Organom Nadzorczym kompetencji do podejmowania w określonych sytuacjach decyzji wiążących krajowe organy nadzoru, w tym do rozstrzygania sporów pomiędzy nadzorcami w ramach tzw. wiążącej mediacji, gdzie strony sporu będą miały obowiązek zastosować się do decyzji podjętej przez ESA. Zgodnie z treścią projektów, wiążącej mediacji miałyby podlegać wszystkie obszary, w których nadzorcy zobowiązani są do współpracy, koordynacji działań lub wspólnego podejmowania decyzji. Struktura wspomnianego projektu dyrektywy Omnibus również opierała się na założeniu, że zakres wiążącej mediacji określony jest *de facto* w rozporządzeniach powołujących Europejskie Organy Nadzoru. Wynikające z takiej procedury osłabienie, albo wręcz utrata niektórych uprawnień nadzorczych, w sytuacji braku zintegrowanego rynku w UE bez określenia zakresu odpowiedzialności Państw Członkowskich i funduszy gwarancyjnych, stanowi zagrożenie dla stabilności lokalnych systemów finansowych.

Odpowiednie przepisy rozporządzeń powołujących Europejskie Organy Nadzoru powinny wskazywać, że przedmiotem wiążącej mediacji mogą być objęte jedynie przypadki wskazane w odpowiednich dyrektywach sektorowych, co pozwoli na precyzyjne określenie zakresu wiążącej mediacji w omawianej dyrektywie poprzez nowelizację odpowiednich przepisów dyrektyw sektorowych. Stąd w opinii UKNF treść rozporządzeń powinna wskazywać, że zakres wiążącej mediacji będzie dokładnie określony w dyrektywach sektorowych, tzn. w odpowiednich przepisach dyrektyw sektorowych będzie wskazane, że w danym przypadku spór pomiędzy organami nadzoru może być poddany wiążącej mediacji.

Ponadto ESA nie powinny mieć prawa do podejmowania decyzji wiążących krajowe organy nadzoru w zakresie nadzoru ostrożnościowego, w ramach którego nadzorca zapewnia odpowiedni poziom kapitału banku niezbędny do jego bezpiecznego rozwoju. Z punktu widzenia interesów Polski uprawnienie do egzekwowania wypłacalności jest kluczowe, dlatego powinno pozostać w wyłącznej kompetencji nadzorcy lokalnego.

Należy również zadbać o to, aby w odpowiednich dyrektywach sektorowych, tzn. CRD i Wypłacalność II, kompetencje nadzorcy lokalnego związane z egzekwowaniem wymogów kapitałowych nie zostały objęte zakresem wiążącej mediacji.

Realizacja powyższego postulatu pozwoli na utrzymywanie przez instytucje działające na lokalnym rynku finansowym kapitałów gwarantujących ich bezpieczny rozwój. Możliwość zachowania uprawnienia do ostatecznego decydowania o poziomie kapitałów jest absolutnie fundamentalna z punktu widzenia możliwości wpływu na stabilność sektora finansowego w Polsce.

2) Wpływ Komisji Europejskiej na prace ESA – zatwierdzanie projektów standardów technicznych

Standardy techniczne opracowywane przez ESA będą określać ramy działań, w których funkcjonują instytucje finansowe. Poszczególne rozwiązania mogą mieć wpływ na koszt prowadzenia działalności, konkurencyjność, bezpieczeństwo klientów, konsolidację rynku itd. Standardy będą miały zatem duże znaczenie dla określania szczegółowych zasad funkcjonowania instytucji finansowych z punktu widzenia ich rentowności i bezpieczeństwa. Dlatego Komisja Europejska nie powinna mieć możliwości wprowadzania arbitralnych zmian do projektów standardów technicznych opracowanych przez ESA. Projekty standardów technicznych, opracowywane przez ESA, miałyby być zatwierdzane przez Komisję Europejską. Jednak przed zatwierdzeniem projektu Komisja Europejska mogłaby wprowadzić zmiany, bez konieczności konsultowania ich z ESA. Z punktu widzenia polskiego rynku niedopuszczalna jest możliwość wprowadzania przez Komisję Europejską dowolnych zmian w projektach. Oznaczałoby to w praktyce, że najważniejsze przepisy określające ramy prawne funkcjonowania instytucji finansowych w UE nie będą podlegać procedurze stanowienia prawa.

3) Zakres przedmiotowy standardów technicznych

Zastrzeżenia UKNF wzbudził również zakres przedmiotowy, w jakim mogą być wydawane wiążące standardy techniczne, w tym przede wszystkim w obszarze leżącym obecnie we właściwości krajów goszczących, tj. m.in. dotyczącym kontroli przez nadzorców poziomu kapitałów własnych (BION), nakła-

dania dodatkowych narzutów kapitałowych w przypadku ich nieadekwatności, uznawania oddziału za „znaczący". W opinii UKNF standardy nie powinny ingerować przede wszystkim w ustalanie i egzekwowanie przez nadzorców lokalnych wymogów kapitałowych w ramach Filara II, ponieważ przedmiotowe narzędzie pozwala im zadbać o to, aby podmioty nadzorowane zachowały bezpieczny poziom kapitałów, co wydatnie przyczynia się do ich stabilności i odporności na zawirowania rynkowe.

4) Finansowanie ESA

Planowana reforma zakłada znaczne zwiększenie budżetu Europejskich Organów Nadzorczych w porównaniu z obecnie działającymi Komitetami 3. poziomu. Oznacza to znaczne podniesienie wysokości rocznej składki organów nadzoru z poszczególnych państw członkowskich, które finansują działalność ESA.
W tym zakresie UKNF postulował finansowanie ESA w całości z budżetu wspólnotowego, dzięki czemu zmniejszyłoby się obciążenie polskiego sektora finansowego.

5) Zaskarżanie decyzji ESA z powodu ich negatywnego wpływu na odpowiedzialność budżetową państw członkowskich

Projekty rozporządzeń powołujących ESA przewidują możliwość zaskarżenia decyzji ESA, gdy w opinii państwa członkowskiego decyzja ta niesie za sobą skutki budżetowe. Niemniej, zaskarżona decyzja ESA miałaby być wykonana, jeżeli Rada jako instytucja odwoławcza nie podejmie żadnej decyzji w określonym czasie. Taka procedura nie zapewnia skutecznego narzędzia odwoławczego. Dlatego UKNF podnosił, że projekty rozporządzeń nie spełniają w tym miejscu swojego celu, gdyż nie gwarantują możliwości efektywnego zaskarżenia decyzji ESA z powodu jej negatywnego wpływu na odpowiedzialność budżetową państwa członkowskiego. Zapis ten powinien zostać zmieniony w taki sposób, aby decyzja mogła być wykonana jedynie jeżeli Rada zagłosuje w określonym czasie i opowie się za wykonaniem decyzji.

Konieczne jest objęcie procedurą przewidzianą w art. 23 (mającą zastosowanie, gdy działania Europejskich Organów Nadzorczych mają negatywny wpływ na odpowiedzialność fiskalną państwa członkowskiego) wszystkich decyzji podejmowanych przez ESA, gdyż trudno jest z góry przewidzieć, które działania agencji nadzorczych mogą mieć potencjalnie negatywny wpływ na odpowiedzialność fiskalną państwa członkowskiego.

W 2009 r. Komisja Nadzoru Finansowego dwukrotnie zajmowała stanowisko w formie uchwały w sprawie reformy nadzoru finansowego. W komunikacie z 17 czerwca 2009 r. KNF wyraziła przekonanie, że odebranie nadzorcom krajowym uprawnienia w tym zakresie powinno być nierozłącznie powiązane z jednoczesnym przeniesieniem na poziom europejski odpowiedzialności za podejmowane decyzje poprzez stworzenie europejskiego systemu gwarancyjnego. Również w stanowisku przyjętym przez KNF 14 października 2009 r. zastrzeżono, że przeniesienie pewnych kompetencji na poziom instytucji europejskich powinno być połączone z przeniesieniem z poziomu lokalnego odpowiedzialności za decyzje podejmowane przez te instytucje.

Prace prowadzone w ramach transgranicznego zarządzania kryzysowego w sektorze bankowym

W okresie objętym sprawozdaniem Komisja Europejska rozpoczęła pracę nad zasadami postępowania naprawczego i transgranicznego zarządzania kryzysowego (*winding up the crisis*). Podczas tego okresu UKNF udzielał wsparcia Ministerstwu Finansów przy przygotowywaniu opinii i instrukcji dla przedstawicieli Polski uczestniczących w pracach grupy roboczej EBC ds. wczesnej interwencji. Dzięki udziałowi KNF zwrócono uwagę na proponowane rozwiązania, które w sposób niekorzystny mogłyby wpłynąć na sytuację sektora bankowego w Polsce.

UKNF zaangażował się również w prace grupy roboczej CEBS ds. wczesnej interwencji. Prace będą kontynuowane w 2010 roku. Ma to na celu zapewnienie, że właściwe organy nadzorcze w sposób skuteczny i skoordynowany będą w stanie podjąć działania w sytuacji niewypłacalności instytucji finansowej oraz że posiadają narzędzia umożliwiające identyfikację problemów instytucji finansowej na wystarczająco wczesnym etapie.

Projekt Wypłacalność II

W 2009 r. w Unii Europejskiej kontynuowano prace nad projektem Wypłacalność II, wprowadzającym nowe zasady regulacji działalności i wypłacalności zakładów ubezpieczeń i reasekuracji. Aktywność pracowników Urzędu dotyczyła trzech obszarów prac w tym zakresie prowadzonych w ramach CEIOPS, Rady Unii Europejskiej lub Komisji Europejskiej oraz prac na potrzeby własne organu nadzoru zmierzających do przygotowania Komisji do prowadzenia nadzoru na podstawie ryzyka oraz analizujących stan przygotowania podmiotów rynkowych do funkcjonowania w nowym systemie.

Prace w ramach Komitetu Europejskich Nadzorów Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (CEIOPS) – bezpośredni udział w pracach CEIOPS i jego grup roboczych

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego uczestniczy w pracach grup roboczych CEIOPS, utworzonych specjalnie na potrzeby realizacji projektu Wypłacalność II, za pośrednictwem stałych przedstawicieli w tych grupach roboczych. Przedstawiciele Urzędu regularnie uczestniczą w spotkaniach ww. grup i współtworzą przygotowywane przez nie dokumenty. Wchodzą także w skład utworzonego w Urzędzie w 2008 r. Zespołu Roboczego ds. Realizacji Projektu Unii Europejskiej Wypłacalność II, wspierając w ten sposób udział UKNF w pracach pro-

wadzonych w ramach Rady Unii Europejskiej lub Komisji Europejskiej oraz w pracach na potrzeby własne organu nadzoru.

W 2009 r. prace w CEIOPS koncentrowały się na przygotowaniu porad dla Komisji Europejskiej dotyczących treści przyszłych aktów wykonawczych do dyrektywy Wypłacalność II. Szczegółowe informacje przedstawiono poniżej, w podziale na poszczególne grupy robocze CEIOPS.

Grupa ekspercka ds. wymogów finansowych (Financial Requirements Expert Group – FinReq)

W 2009 r. Urząd KNF uczestniczył w przygotowaniu łącznie 34 porad CEIOPS dla Komisji Europejskiej (tj. wszystkich opracowywanych w ramach grupy FinReq). 22 porady zostały ukończone i przekazane do Komisji Europejskiej, a 12 kolejnych doprowadzono do końcowej fazy przygotowań (zostały przekazane Komisji Europejskiej w I kwartale 2010 r.). Warto zaznaczyć, że przedstawiciele UKNF koordynowali w ramach FinReq przygotowanie porady dotyczącej stosowania przez zakłady ubezpieczeń/reasekuracji w ramach formuły standardowej parametrów własnych do obliczania kapitałowego wymogu wypłacalności SCR (ang. *Solvency Capital Requirement*).

Grupa ekspercka ds. modeli wewnętrznych (Internal Model Expert Group – IntMod)

W 2009 r. Urząd KNF uczestniczył w przygotowaniu wszystkich dokumentów, nad jakimi prowadzono prace w ramach grupy IntMod. Ukończono prace nad dwoma poradami dla Komisji Europejskiej dotyczącymi procesu zatwierdzania modeli wewnętrznych oraz testów i standardów, jakie muszą być spełnione przez model wewnętrzny w celu zatwierdzenia go przez organ nadzoru. Trzecia porada – dotycząca częściowego modelu wewnętrznego – oraz projekt wytycznych 3. poziomu na temat procesu przedaplikacyjnego zostały doprowadzone do końcowej fazy przygotowań. Przedstawiciele UKNF wzięli udział w trzech wizytach studyjnych w europejskich zakładach ubezpieczeń, które to wizyty grupa IntMod zorganizowała w 2009 r. w celu uzyskania dodatkowych informacji do przygotowywanych dokumentów (wizyty nie miały charakteru nadzorczego).

Komitet Nadzoru Grup Ubezpieczeniowych (Insurance Group Supervision Committee – IGSC)

W 2009 r. Urząd KNF uczestniczył w przygotowaniu wszystkich dokumentów, nad jakimi prowadzono prace w ramach grupy IGSC. Grupa przygotowała trzy porady dla Komisji Europejskiej w zakresie aktów wykonawczych do dyrektywy Wypłacalność II, dotyczące: analizy wypłacalności grup ubezpieczeniowych, nadzoru nad ryzykiem koncentracji i transakcji wewnątrzgrupowych oraz współpracy nadzorców w ramach kolegiów nadzorczych. W 2009 r. rozpoczęto również prace nad poradami dla Komisji Europejskiej w zakresie scentralizowanego zarządzania ryzykiem w grupie ubezpieczeniowej oraz w zakresie oceny równoważności systemów nadzorczych państw trzecich (spoza UE), jak również nad wytycznymi 3. poziomu w zakresie działania kolegiów nadzorczych. W 2009 r. grupa przeprowadziła również coroczną ankietę nt. działania komitetów koordynacyjnych.

Grupa ekspercka ds. zarządzania wewnętrznego, nadzoru oraz sprawozdawczości (Internal Governance, Supervisory Reviev and Reporting Expert Group – IGSRR)

W 2009 r. Urząd KNF uczestniczył w przygotowaniu wszystkich dokumentów, nad jakimi prowadzono prace w ramach grupy IGSRR. Grupa przygotowała 7 porad CEIOPS dla Komisji Europejskiej, a 2 kolejne doprowadziła do końcowej fazy przygotowań. Warto zaznaczyć, że przedstawiciele UKNF koordynowali przygotowanie porad dotyczących systemu zarządzania, sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji do organu nadzoru oraz publicznych ujawnień, autoryzowania spółek celowych, wyceny aktywów i zobowiązań innych niż rezerwy techniczno–ubezpieczeniowe, zasad wynagradzania, nakładania narzutu kapitałowego, a także przejrzystości i wiarygodności organów nadzoru. Grupa opiniowała także dokumenty organizacji międzynarodowych (IAIS – *International Association of Insurance Supervisors*, IASB – *International Accounting Standards Board*) nt. rachunkowości i sprawozdawczości.

Prace prowadzone w ramach Rady Unii Europejskiej (ECOFIN) i Komisji Europejskiej – wspieranie pod względem technicznym i eksperckim Ministerstwa Finansów reprezentującego Polskę w tych pracach

Członkowie powołanego w UKNF międzydepartamentalnego Zespołu Roboczego ds. realizacji projektu Unii Europejskiej Wypłacalność II biorą udział w opiniowaniu dokumentów i przygotowywaniu stanowiska Polski w sprawach z zakresu projektu Wypłacalność II podejmowanych na forum instytucji unijnych, w których Polskę reprezentuje Ministerstwo Finansów, odpowiadając na zapotrzebowanie w tym zakresie zgłaszane przez resort finansów.

W 2009 r. prace te dotyczyły zarówno uzgodnień ostatecznej wersji dyrektywy ramowej Wypłacalność II oraz poprawności oficjalnego przekładu dyrektywy na język polski, jak też rozpoczęły się prace nad projektami aktów wykonawczych do dyrektywy, przygotowywanymi przez Komisję Europejską na podstawie porad przekazanych przez CEIOPS. Komisja Europejska jest zobowiązana do formalnego złożenia projektów aktów wykonawczych najpóźniej jesienią 2010 r. Pracownicy UKNF opiniowali przekazywane przez Ministerstwo Finansów dokumenty, a także uczestniczyli w jednym z dwóch posiedzeń Grupy Eksperckiej Komisji Europejskiej ds. wypłacalności ubezpieczeniowej, jakie odbyły się w 2009 r., poświęconych omówieniu szczegółowych zapisów przyszłych aktów wykonawczych.

Rok 2009 przyniósł zakończenie prac nad dyrektywą ramową Wypłacalność II. W dniu 22 kwietnia 2009 r. dyrektywa została uchwalona przez Parlament Europejski. W październiku, po przygotowaniu i uzgodnieniu innych niż angielska wersji językowych, dyrektywa uzyskała formalną akceptację ECOFIN. W konsekwencji, 7 grudnia 2009 r. w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej opublikowano Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II) (wersja przekształcona – tekst mający znaczenie dla EOG Dz.U.U-E.L.09.335.1). Pełna implementacja dyrektywy i aktów jej towarzyszących powinna nastąpić do końca października 2012 roku.

Należy jednak zwrócić uwagę, że w związku z pracami nad nową architekturą nadzoru finansowego w Unii Europejskiej, w 2010 r. spodziewana jest rewizja tekstu dyrektywy Wypłacalność II, m.in. w celu wprowadzenia delegacji dla przyszłego Europejskiego Organu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (*European Insurance and Occupational Pensions Authority* – EIOPA) do wydawania prawnie wiążących wytycznych nadzorczych w określonych obszarach.

Przygotowanie Urzędu Komisji oraz podmiotów rynkowych do funkcjonowania zgodnie z Wypłacalnością II

W 2009 r. Urząd Komisji kontynuował działania mające na celu przygotowanie organu nadzoru oraz nadzorowanych podmiotów do funkcjonowania w systemie Wypłacalność II. Informacje o tych działaniach przedstawiono w rozdziale *Nadzór ubezpieczeniowy* w części *Działania nadzorcze* niniejszego Sprawozdania.

Zmiany do dyrektywy CRD

W pierwszej połowie 2009 r. UKNF udzielał wsparcia zarówno polskim europarlamentarzystom w grupie ECON, jak i przedstawicielom Ministerstwa Finansów w procesie negocjacji poprawek do dyrektywy bankowej CRD (tzw. CRD II) na forum Parlamentu Europejskiego. W wyniku tego zaangażowania osiągnięto zadowalający kształt przepisów określających podział kompetencji nadzorczych przy egzekwowaniu wymogów kapitałowych Filaru II. Ponadto na etapie uzgadniania wersji językowych projektu, na wniosek UKNF usunięto niekorzystne zmiany merytoryczne w przepisach, które pojawiły się po zakończeniu merytorycznej części prac nad dyrektywą.

W ramach nowelizacji dyrektywy CRD Komisja Europejska zaproponowała wypełnienie luki legislacyjnej w zakresie egzekwowania wymogów Filara II. Według propozycji KE, egzekwowanie tych wymogów miało odbywać się w ujęciu skonsolidowanym, w procesie wspólnej decyzji z ostatecznym głosem rozstrzygającym nadzorcy konsolidującego. UKNF postulował całkowitą rezygnację z propozycji KE w tym zakresie, jako niedopuszczalną z punktu widzenia równowagi podziału kompetencji i odpowiedzialności poszczególnych organów nadzoru oraz z uwagi na konieczność zachowania ostatecznych, skutecznych narzędzi nadzorczych w rękach nadzorcy lokalnego. W tym zakresie UKNF wspierał utworzenie koalicji blokującej przyjęcie przez Radę Europejską niekorzystnych przepisów. Pod koniec 2008 r. Rada Ecofin przyjęła rozwiązanie kompromisowe gwarantujące możliwość egzekwowania wymogów Filaru II w ujęciu jednostkowym, z wiodącym głosem nadzorcy lokalnego.

Dalsze działania UKNF koncentrowały się na utrzymaniu zapisów ustanowionych przez Radę ECOFIN w trakcie negocjacji Rady z Parlamentem Europejskim. Zmiany proponowane przez PE w zakresie egzekwowania wymogów Filara II dotyczyły głównie ustalenia terminu znacznie ograniczającego możliwość podjęcia odpowiedniej decyzji przez nadzorcę lokalnego, a także przeredagowania kluczowych treści przepisów, przyjętych przez Radę Europejską, w kształcie utrudniającym ich jednoznaczną interpretację. W wyniku bezpośredniego zaangażowania ekspertów UKNF i podjęcia przez nich rozmów z przedstawicielami prezydencji francuskiej uzgodniono brzmienie treści dyrektywy niepozostawiające wątpliwości co do znaczenia poszczególnych przepisów.

Przedstawiciele UKNF uczestniczyli także w ostatnim etapie negocjacji projektu, kiedy w trakcie uzgadniania poszczególnych wersji językowych dyrektywy okazało się, że Parlament Europejski zmienił treść zapisów określających podział kompetencji nadzorczych przy egzekwowaniu wymogów Filaru II niezgodnie z ustaleniami podjętymi przez Radę i PE. W wyniku podjętej interwencji przepisy zostały przywrócone do pierwotnie uzgodnionej wersji.

Prace związane z dyrektywami rynku kapitałowego

Dyrektywa UCITS

Eksperci UKNF kontynuowali aktywny udział w pracach CESR na rzecz Komisji Europejskiej w związku z nowelizacją Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/65/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (tzw. dyrektywy UCITS IV). Ostateczny tekst nowelizacji dyrektywy został zaakceptowany bez debaty przez Radę UE w dniu 22 czerwca 2009 r. i opublikowany 17 listopada 2009 roku. Do końca czerwca 2011 r. dyrektywa ma zostać zaimplementowana w krajach członkowskich UE. Zgodnie z mandatem przedłożonym CESR w lutym 2009 r., Komisja Europejska zwróciła się do Komitetu o wypracowanie rekomendacji w zakresie przepisów wykonawczych (poziomu 2) do końca października 2009 r., aby móc wprowadzić odpowiednie legislacyjne rozwiązania wykonawcze w terminie do 1 lipca 2010 roku.

Dyrektywa UCITS IV wprowadza istotne zmiany w zakresie paszportu spółki zarządzającej. Wykreślono m.in. przepis, zgodnie z którym siedzibą UCITS typu *unit trust/common fund* (formuła odpowiadająca polskim funduszom inwestycyjnym otwartym) może być tylko państwo, w którym usytuowana jest jego spółka zarządzająca. UCITS IV uprawnia więc spółkę zarządzającą do prowadzenia działalności w pełnym zakresie, w tym do tworzenia funduszy UCITS w innych państwach członkowskich lub przejęcia zarządzania takimi funduszami, co może odbywać się poprzez ustanowienie oddziału, ale również transgranicznie (bez ustanawiania oddziału w państwie goszczącym). Dlatego w toku prac nad dyrektywą konieczne było działanie na rzecz zapewnienia sprawnej i skutecznej współpracy pomiędzy władzami nadzorczymi z UE, celem właściwego nadzoru nad funkcjonowaniem funduszy UCITS zarządzanych transgranicznie przez spółki zarządzające z innych państw członkowskich. Można to osiągnąć poprzez klarowny podział obowiązków nadzorczych, efektywne zobowiązania do współpracy nadzorczej wynikające z dyrektywy i aktów wykonawczych, a także w drodze szczegółowego ustalenia i wdrożenia zasad współpracy po stronie wszystkich właściwych nadzorców, do czego dąży UKNF. Ponadto dyrektywa UCITS IV sprecyzowała, które regulacje prawne i w jakim zakresie mają znajdują zastosowanie w doniesieniu do spółki zarządzającej i funduszu UCITS w przypadku zarządzania funduszem transgranicznie.

Obszary prac CESR w związku z mandatem Komisji Europejskiej obejmują:

- kwestie związane z paszportem spółki zarządzającej: wymogi organizacyjne, zasady działania, rola depozytariusza w kontekście paszportu spółki zarządzającej, zarządzanie ryzykiem i współpraca nadzorców,
- KID (ang. *Key Information Document*) – nowy dokument informacyjny dla inwestorów funduszy UCITS, który zgodnie z UCITS IV ma zastąpić obecny skrót prospektu informacyjnego,
- łączenie funduszy, konstrukcja fundusz podstawowy – fundusze powiązane (*master/feeder*), procedura notyfikacji funduszy UCITS w państwie goszczącym.

UKNF zaakceptował opracowane i przekazane przez CESR do Komisji Europejskiej wskazówki w zakresie aktów wykonawczych do UCITS IV. Zawarto w nich szereg postulatów zgłaszanych przez UKNF, m.in.:

- doprecyzowano zakres tzw. standardowej wymiany informacji,
- przewidziano bezpłatne składanie do spółki zarządzającej za granicą skarg inwestorów, w oficjalnym języku kraju członkowskiego, na terenie którego tytuły uczestnictwa były zbywane,
- wprowadzono konieczność informowania przez nadzorcę spółki zarządzającej o problemach mogących w sposób istotny wpłynąć na wykonywanie obowiązków względem UCITS zlokalizowanego w innym państwie.

W pierwszej połowie 2010 r. Komisja Europejska planuje przedstawić propozycje aktów wykonawczych do dyrektywy UCITS IV do przyjęcia w procedurze komitologicznej.

Projekt dyrektywy w sprawie zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (ZAFI)

W 2009 r. UKNF współpracował z przedstawicielami Ministerstwa Finansów w pracach nad projektem dyrektywy w sprawie zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, które toczyły się w ramach grupy roboczej ds. usług finansowych funkcjonującej w Radzie UE. Opublikowany w kwietniu 2009 r. projekt zakłada uregulowanie na poziomie unijnym działalności podmiotów zarządzających funduszami alternatywnymi, nakładając obowiązki zarówno na samych zarządzających tego typu funduszami, jak również na właściwe organy nadzorujące rynek. Projekt obejmuje swym zakresem szereg podmiotów funkcjonujących w różnych systemach prawnych, z których część już podlega regulacjom narodowym (np. fundusze inwestycyjne zamknięte w Polsce). Kształt i zakres projektu od momentu publikacji budził wątpliwości i kontrowersje, był przedmiotem dyskusji zarówno przy udziale uczestników rynku, jak i na forum Parlamentu Europejskiego, co znalazło swój wyraz m.in. w szeregu zmian wprowadzonych przez Radę UE pod przewodnictwem prezydencji szwedzkiej. UKNF w pełni poparł opinię Ministerstwa Finansów, iż projekt jest niedopracowany i zawiera zbyt dużo niejasności, m.in. w zakresie obowiązków nadzorców rynku. Prezydencja hiszpańska podjęła dalsze prace nad projektem.

Dyrektywa Prospektowa

W marcu 2009 r. UKNF przekazał do Komisji Europejskiej, CESR oraz Ministerstwa Finansów stanowisko ws. nowelizacji Dyrektywy Prospektowej (2003/71/WE). Była to odpowiedź na konsultacje publiczne w sprawie nowelizacji prowadzone przez Komisję Europejską. Celem nowelizacji jest zmniejszenie do niezbędnego minimum obciążeń spoczywających na europejskich emitentach, bez naruszenia ochrony inwestorów i należytego funkcjonowania wspólnotowych rynków papierów wartościowych.

Zgodnie z tymi założeniami, UKNF zaproponował sformułowania zmierzające m.in. do:

- wyjaśnienia i usystematyzowania podziału zadań pomiędzy nadzorcą macierzystym emitenta a nadzorcą innego państwa członkowskiego UE zatwierdzającym prospekt emisyjny spółki; proponowane uszczegółowienie artykułu, który przewiduje możliwość delegacji zadania zatwierdzenia prospektu przez państwo macierzyste emitenta do innego państwa członkowskiego UE,

- liberalizacji niektórych obowiązków emitentów; aby zdjąć niepotrzebne, zdaniem ekspertów UKNF, obciążenia zarówno z emitentów, jak też z nadzoru, zaproponowano m.in. wprowadzenie wyjątku od obowiązku prospektowego przy ofertach akcji skierowanych do akcjonariuszy spółki oraz zniesienie obowiązku prospektowego przy ubieganiu się przez spółkę publiczną o dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym akcji kolejnych emisji,
- doprecyzowania przepisów, m.in. poprzez uzupełnienie definicji oferty publicznej o kryterium liczebności adresatów, do których oferta jest kierowana, czy uszczegółowienie przepisów o ważności dokumentu rejestracyjnego i prospektu.

We wrześniu 2009 r. Komisja Europejska zaprezentowała pierwszą propozycję nowelizacji. Na podstawie uwag zgłoszonych przez przedstawicieli Ministerstw Finansów w ramach Grupy Roboczej Rady UE kolejny, kompromisowy projekt nowelizacji przedstawiła prezydencja szwedzka 26 października 2009 r. UKNF wspierał Ministerstwo Finansów RP w przygotowywaniu stanowiska. Do końca roku treść nowelizacji nie została uzgodniona ze względu na brak zgody w niektórych kwestiach, jak np. znaczne zwiększenie roli podsumowania prospektu czy propozycja popierana przez Hiszpanię, Belgię i Polskę dotycząca ustanowienia jednolitej zasady określania domicylu prospektu emisyjnego (wg tej propozycji, państwem macierzystym powinno być zawsze państwo siedziby emitenta).

Kolegialne porozumienia nadzorcze dotyczące sektora bankowego

W ciągu całego roku UKNF zaangażowany był w negocjacje porozumień kolegialnych stanowiących podstawę do współpracy w zakresie nadzoru nad grupami bankowymi. Głównym celem UKNF było zapewnienie, aby treść porozumień odzwierciedlała podział kompetencji nadzorczych określony w przepisach CRD. Cel ten osiągnięto w przypadku wszystkich podpisanych porozumień (BNP Paribas, Credit Agricole, Societe Generale, HSBC, Royal Bank of Scotland, Santander, BCP, Danske Bank). Prace nad osiągnięciem porozumień z pozostałymi grupami bankowymi kontynuowane będą w 2010 roku.

Projekty pomocowe

Projekt Środki Przejściowe 2006 – Rezerwa Elastyczna

Zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej z 23 listopada 2007 r. i 31 stycznia 2008 r., w ramach alokacji programu "Środki Przejściowe 2006" zrealizowano następujące projekty:

- *Wzmocnienie uprawnień nadzorczych UKNF w zakresie rynku kapitałowego*.
- *Wzmocnienie zdolności nadzorczych UKNF w zakresie pracowniczych programów emerytalnych*.

Zgodnie z założeniami programu Środki Przejściowe 2006, oba projekty miały na celu wzmocnienie zdolności administracyjnych Urzędu KNF w ramach umów uproszczonej współpracy bliźniaczej. Urząd KNF był bezpośrednim beneficjentem projektu, tj. był biorcą pomocy unijnej w ramach programu pomocowego Środki Przejściowe 2006.

W ramach projektu *Wzmocnienie uprawnień nadzorczych UKNF w zakresie rynku kapitałowego* w lutym 2009 r. włoski partner bliźniaczy CONSOB (*Commissione Nazionale per le Societa e la Borsa*) przygotował i przeprowadził dwa dwudniowe warsztaty szkoleniowe z zakresu Dyrektywy MAD pt. „Nadzór i postępowanie w odniesieniu do przypadku nadużyć na rynku finansowym". Opracowano również podręcznik prezentujący problemy związane z działalnością podmiotów nieregulowanych na rynkach finansowych i wskazówki na temat metod ochrony osób fizycznych przed oszukańczymi praktykami. Podręcznik zawiera niektóre informacje na temat przebiegu i zakresu działań dotyczących egzekwowania prawa jako narzędzia regulacyjnego mającego na celu ochronę integralności rynku.

Uczestnikami szkoleń byli pracownicy UKNF, Policji (Komenda Główna Policji i Centralne Biuro Śledcze) oraz Prokuratury Okręgowej w Warszawie. Projekt uproszczonej współpracy bliźniaczej zakończono zgodnie z harmonogramem w sierpniu 2009 roku.

W ramach projektu *Wzmocnienie zdolności nadzorczych UKNF w zakresie pracowniczych programów emerytalnych* w lutym 2009 r. austriacki partner FMA (*Finanzmarktaufsicht*) bliźniaczy przygotował i przeprowadził dwa trzydniowe warsztaty szkoleniowe pt. „Transgraniczna działalność w ramach dyrektywy IORP – modyfikacja, nadzór i współpraca pomiędzy właściwymi organami różnych państw członkowskich oraz pracownicze programy emerytalne w Austrii (ramy, rozwój, zagadnienia dotyczące nadzoru) oraz model nadzoru." Uczestnikami szkoleń byli pracownicy UKNF. Ponadto austriacki partner zorganizował wizytę studyjną polskich ekspertów w swojej siedzibie nadzoru oraz opracował podręcznik zawierający streszczenie opisu struktury pracowniczych programów emerytalnych w Austrii, projekt procedury notyfikacyjnej oraz wykaz części prawodawstwa UE w dziedzinie dyrektywy IORP, które może różnić się w państwach członkowskich UE. Projekt uproszczonej współpracy bliźniaczej został zakończony zgodnie z harmonogramem we wrześniu 2009 roku.

Norweski Mechanizm Finansowy

W wyniku zaakceptowanej przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego oferty pomocy Norweskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych w wysokości 606 511 euro oraz zawartego między Urzędem Komitetu Integracji Europejskiej a Urzędem KNF Porozumienia w sprawie dofinansowania projektu PL0435 ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego,[21] we wrześniu 2009 r. została uruchomiona realizacja projektu *Wzmoc-*

nienie zdolności administracyjnych i instytucjonalnych Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie prawidłowego wprowadzania w życie dorobku prawnego Wspólnoty w obszarze rynku finansowego.

Zakres projektu obejmuje przeprowadzenie 26 specjalistycznych szkoleń dla pracowników Urzędu KNF, Ministerstwa Finansów oraz zakładów ubezpieczeń. Ponadto projekt przewiduje wykonanie ekspertyzy i opracowania poświęconych problematyce wdrażania *acquis communautaire* w obszarze rynku finansowego.

Celem głównym projektu jest wzmocnienie administracyjnych i instytucjonalnych zdolności Urzędu KNF w celu wsparcia nadzoru i polepszenia bezpieczeństwa oraz stabilności rynku finansowego.

Celem bezpośrednim projektu jest wzmocnienie zdolności administracyjnych i instytucjonalnych Urzędu KNF w zakresie obowiązującego dorobku prawnego UE w obszarze rynku finansowego poprzez przeprowadzenie szkoleń dotyczących w głównej mierze problematyki następujących dyrektyw i regulacji UE:

- dyrektywy ws. rynków instrumentów finansowych (MiFID – *Markets in Financial Instruments Directive*),
- dyrektywy ws. wymogów kapitałowych (CRD – *Capital Requirements Directive*),
- dyrektywy ws. adekwatności kapitałowej firm inwestycyjnych i instytucji kredytowych (*CAD – Capital Adequacy Directive*),
- dyrektywy ws. pośrednictwa ubezpieczeniowego (*IMD – Insurance Mediation Directive*),
- dyrektywy ws. koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (*UCITS – Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities*),
- dyrektywy ws. podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej – Wypłacalność II (*Directive on the taking-up and pursuit of the business of Insurance and Reinsurance SOLVENCY II*),
- rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 ws. stosowania systemów zabezpieczenia społecznego w stosunku do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek oraz członków ich rodzin, Rozporządzenia Rady nr 574/72 ws. wykonywania rozporządzenia nr 1408/71 oraz Rozporządzenia Rady nr 859/2003 rozszerzające przepisy rozporządzenia nr 1408/71 i 574/72.

Ponadto projekt ma na celu promocję rozwiązań legislacyjnych zapewniających prawidłowe wdrażanie *acquis* zgodnie z dyrektywą Wypłacalność II. Edukacja administracji oraz zakładów ubezpieczeń poprzez szkolenia ma stanowić działania przygotowujące zarówno organu nadzoru, jak i rynek ubezpieczeń do sprawnego wdrożenia rozwiązań legislacyjnych.

Przeprowadzone szkolenia mają przygotować Urząd KNF do wdrożenia nadzoru opartego na ryzyku, będącego efektem przechodzenia wielu innych nadzorów europejskich na system nadzoru opartego na ryzyku, w ramach rozwiązań przyjętych w ww. dyrektywach.

W grudniu 2009 r. przeprowadzono pierwsze szkolenie dotyczące koordynacji wspólnotowej w zakresie emerytur i rent w Unii Europejskiej. Szkolenie zostało przeprowadzone przez szwedzkich ekspertów dla pracowników Urzędu KNF.

Ponadto 1 grudnia 2009 r. uruchomiono internetowy serwis informacyjny dla realizowanego projektu na stronie internetowej Komisji.

Realizacja projektu planowana jest w okresie od września 2009 r. do kwietnia 2011 roku.

Projekt pomocy technicznej dla rosyjskiego sektora ubezpieczeniowego

W efekcie wygrania przetargu w grudniu 2007 r., Urząd KNF – jako członek międzynarodowego konsorcjum – realizuje projekt pomocy technicznej dla rosyjskiego sektora ubezpieczeniowego w ramach programu działań zewnętrznych Wspólnoty Europejskiej dla Wspólnoty Niepodległych Państw. Strona polska realizuje projekt w charakterze młodszego partnera pomocniczego, współpracując z austriackim partnerem wiodącym oraz kierownikiem zespołu kluczowych ekspertów w Moskwie.

Beneficjentami projektu jest Ministerstwo Finansów Federacji Rosyjskiej oraz Stowarzyszenie Rosyjskich Towarzystw Ubezpieczeniowych wraz z zakładami ubezpieczeń i członkami stowarzyszonymi.

Realizacja projektu zakłada:

- wzmocnienie regulacji prawnych w obszarze sektora ubezpieczeń Ministerstwa Finansów Federacji Rosyjskiej,
- wzmocnienie nadzoru nad sektorem ubezpieczeń przez Federalny Organ Nadzoru Ubezpieczeń,

[21] Norweski Mechanizm Finansowy – instrument umożliwiający Polsce oraz innym nowym krajom członkowskim UE korzystanie z dodatkowych, oprócz funduszy strukturalnych i spójności, źródeł bezzwrotnej pomocy zagranicznej. Konsekwencją członkostwa Polski w Unii Europejskiej było przystąpienie do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG). Na mocy Umowy o rozszerzeniu EOG z 14 października 2003 r. ustanowiona została pomoc finansowa krajów Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA), tworzących EOG – a tym samym korzystających z możliwości, jakie oferuje rynek wewnętrzny UE – dla najmniej zamożnych państw UE, w tym także Polski. Darczyńcami są trzy kraje EFTA: Norwegia, Islandia i Liechtenstein. Warunkiem korzystania z the formy pomocy jest współfinansowanie krajowe projektów dla administracji publicznej w wysokości min. 15% całego budżetu projektu.

- wsparcie Stowarzyszenia Rosyjskich Towarzystw Ubezpieczeniowych w dążeniu do rozwoju konkurencyjnego sektora ubezpieczeń,
- pomoc rosyjskim zakładom ubezpieczeń w ich przekształcaniu w ramach dostosowywania Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz dobrych praktyk ładu korporacyjnego,
- podniesienie kwalifikacji i wiedzy pracowników rosyjskiego organu nadzoru ubezpieczeń w zakresie europejskich rozwiązań i międzynarodowych dobrych praktyk ubezpieczeniowych.

We wrześniu 2009 r. eksperci Urzędu KNF zrealizowali w Moskwie dwa bloki szkoleniowe z zakresu monitorowania i modelowania wypłacalności zakładów ubezpieczeń oraz zarządzania brakiem wypłacalności towarzystwa ubezpieczeniowego i systemów wczesnego ostrzegania.

Omówiono zagadnienia dotyczące czynników ryzyka związanych z działalnością zakładu ubezpieczeń, testów warunków skrajnych, dynamicznej analizy finansowej, zarządzania ryzykiem w zakładach ubezpieczeń, wykorzystania modeli wewnętrznych lub prostych stochastycznych w badania wypłacalności, monitorowania adekwatności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, systemów wypłacalności na świecie, problemów nadzoru nad ubezpieczeniowymi grupami kapitałowymi, metod zarządzania aktywami i zobowiązaniami, działań organu nadzoru w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów prawa w zakresie wskaźników wypłacalności oraz działań zakładu ubezpieczeń w przypadku zagrożenia, pogorszenia lub utraty prawidłowych stosunków finansowych w zakresie wskaźników wypłacalności.

Projekt jest realizowany w okresie od marca 2008 r. do marca 2010 roku.

Inicjatywa Szkoleniowa dla Nadzoru Finansowego (Training Initiative for Financial Supervision – TIFS)

W połowie 2009 r. Urząd Komisji Nadzoru Finansowego powołał Inicjatywę Szkoleniową dla Nadzoru. TIFS jest centrum szkoleniowym dla nadzorców wszystkich sektorów rynku finansowego (sektora bankowego, rynku kapitałowego, ubezpieczeniowego i emerytalnego) z krajów europejskich.

Celem TIFS jest stworzenie forum dyskusyjnego, oferującego możliwość wymiany doświadczeń między nadzorcami oraz pogłębienia wiedzy fachowej poprzez seminaria dla wyspecjalizowanych grup pracowników organów nadzorów, w tym inspektorów, analityków odpowiedzialnych za makro- i mikroanalizę, pracowników specjalizujących się w rozwiązywaniu problemów kryzysowych oraz ekspertów prawnych i księgowych. TIFS promuje współpracę, roboczą wymianę doświadczeń oraz efektywną komunikację między personelem nadzoru finansowego średniego szczebla z krajów Europy Środkowo Wschodniej, jak również z państw członkowskich UE. TIFS działa na rzecz stabilności sektora finansowego poprzez skuteczne wdrażanie w ramach instytucji nadzorczych najlepszych praktyk i standardów wykorzystując doświadczenia zdobyte przez Polskę i inne państwa.

Inicjatywa TIFS identyfikuje potrzeby szkoleniowe i na ich podstawie przygotowuje treści programów szkoleniowych. Mimo że wszystkie seminaria szkoleniowe opierają się przede wszystkim na polskich wykładowcach i studiach przypadków, TIFS włącza specjalistów z krajów uczestniczących w szkoleniach, a także zaprasza międzynarodowych ekspertów. Inicjatywa szkoleniowa TIFS oferuje wiedzę o praktycznych doświadczeniach i technikach nadzoru finansowego. Programy szkoleniowe projektowane są w sposób zachęcający do udziału, akcentują praktyczne przykłady wdrożenia najlepszych praktyk nadzorczych i koncentrują się na wspólnych potrzebach i interesach krajów regionu oraz UE. Programy te mają inspirować wymianę poglądów, doświadczeń oraz najlepszych praktyk; ułożone są w sposób wychodzący poza teorię i ogólnie znane praktyki, tak aby zaoferować uczestnikom studia przypadków efektywnego wdrażania regulacji, metod i technik nadzorczych. Materiały szkoleniowe oraz seminaria są przygotowywane i prowadzone w języku angielskim.

Pierwsze seminarium TIFS odbyło się 27-29 października 2009 r. w Warszawie i poświęcone było tematowi *Financing the real estate market in the context of the financial crisis*. Seminarium zgromadziło 22 uczestników z 17 państw, głównie z regionu Europy Środkowo-Wschodniej (Białoruś, Bośnia i Hercegowina, Chorwacja, Czarnogóra, Czechy, Grecja, Kirgistan, Litwa, Łotwa, Mołdawia, Polska, Rumunia, Serbia, Słowacja, Słowenia, Turcja, Ukraina). Ze względu na fakt, iż założeniem TIFS jest wykorzystywanie przede wszystkim polskich doświadczeń, znaczną część wykładowców stanowili pracownicy UKNF z Pionu Nadzoru Bankowego. Pozostali prelegenci byli przedstawicielami m.in. banków komercyjnych, Narodowego Banku Polskiego, Związku Banków Polskich, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Szkoły Głównej Handlowej, jak również instytucji zagranicznych (Austria, USA). Seminarium zostało bardzo wysoko ocenione przez uczestników.

130
75
30
42
16

Urząd Komisji

Komisja Nadzoru Finansowego i Przewodniczący Komisji wykonują swoje zadania przy pomocy Urzędu Komisji, który działa na podstawie statutu nadanego Zarządzeniem nr 172 Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 listopada 2006 r. (M.P. z dnia 24 listopada 2006 r.), zmienionego Zarządzeniem nr 1 Prezesa Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 2008 r. (M.P. z dnia 8 stycznia 2008 r.) oraz Zarządzeniem nr 68 Prezesa Rady Ministrów z dnia 9 września 2009 r. (M.P. z dnia 15 września 2009 r.).

Urzędem kieruje Przewodniczący Komisji przy pomocy Zastępców Przewodniczącego, dyrektorów zarządzających pionami oraz dyrektorów komórek organizacyjnych.

Według stanu na 31 grudnia 2009 r. w skład Urzędu Komisji wchodziły:

- Pion Nadzoru Rynku Kapitałowego – wykonujący zadania z zakresu nadzoru nad rynkiem kapitałowym,
- Pion Nadzoru Ubezpieczeniowo-Emerytalnego – wykonujący zadania z zakresu nadzoru ubezpieczeniowego oraz emerytalnego,
- Pion Polityki Rozwoju Rynku Finansowego i Polityki Międzysektorowej – wykonujący zadania w zakresie działań mających na celu rozwój rynku finansowego i jego konkurencyjności oraz nadzoru nad konglomeratami finansowymi,
- Pion Organizacyjny – wykonujący zadania z zakresu obsługi finansowej, kadrowej i organizacyjnej Komisji oraz Urzędu Komisji,
- Pion Nadzoru Bankowego – wykonujący zadania z zakresu nadzoru bankowego,
- Gabinet Komisji – wykonujący zadania dotyczące bezpośredniej obsługi Komisji, Przewodniczącego Komisji i Zastępców Przewodniczącego,
- Pion Prawno-Legislacyjny – koordynujący przygotowywanie projektów aktów prawnych w zakresie nadzoru nad rynkiem finansowym w ramach Urzędu Komisji oraz wykonujący zadania z zakresu obsługi prawnej,

a ponadto:

- Wieloosobowe Samodzielne Stanowisko ds. Kontroli Wewnętrznej.

Urząd Komisji ma swoją siedzibę w Warszawie. Ponadto w ramach Pionu Nadzoru Bankowego funkcjonuje 16 jednostek terenowych w 13 głównych miastach Polski.

Zadania komórek organizacyjnych Urzędu Komisji określa regulamin organizacyjny Urzędu nadawany zarządzeniem Przewodniczącego Komisji.

Budżet Urzędu Komisji

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego jest jednostką budżetową. Wydatki Urzędu są pokrywane bezpośrednio z budżetu państwa, a dochody Urzędu są dochodami budżetowymi odprowadzanymi na rachunek budżetu państwa. Podobnie jak w wielu krajach europejskich, koszty państwowego nadzoru nad poszczególnymi rynkami ponoszą jego uczestnicy.

Urząd KNF jako podmiot sektora finansów publicznych, prowadzi gospodarkę finansową zgodnie z przepisami prawa, w szczególności Ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz.U. 2005 nr 249 poz. 2104, z późn. zm.), Ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. 2004 nr 19 poz.177, z późn. zm.) i ustawy budżetowej oraz zgodnie z rocznym planem finansowym.

Koszty nadzoru nad rynkiem kapitałowym określa ustawa o nadzorze nad rynkiem kapitałowym. Koszty są pokrywane z opłat, o których mowa w ustawie o funduszach inwestycyjnych, ustawie o giełdach towarowych, ustawie o obrocie instrumentami finansowymi oraz w ustawie o ofercie publicznej, a także z innych wpływów przekazywanych na rachunek dochodów Urzędu Komisji. Wysokość, sposób naliczania oraz warunki i terminy uiszczania opłat na pokrycie kosztów nadzoru nad rynkiem kapitałowym są określone również w formie rozporządzenia.

Zgodnie z regulacją ustawową, koszty nadzoru nad działalnością ubezpieczeniową i brokerską ponoszone są przez zakłady ubezpieczeń, zaś koszty nadzoru nad działalnością funduszy

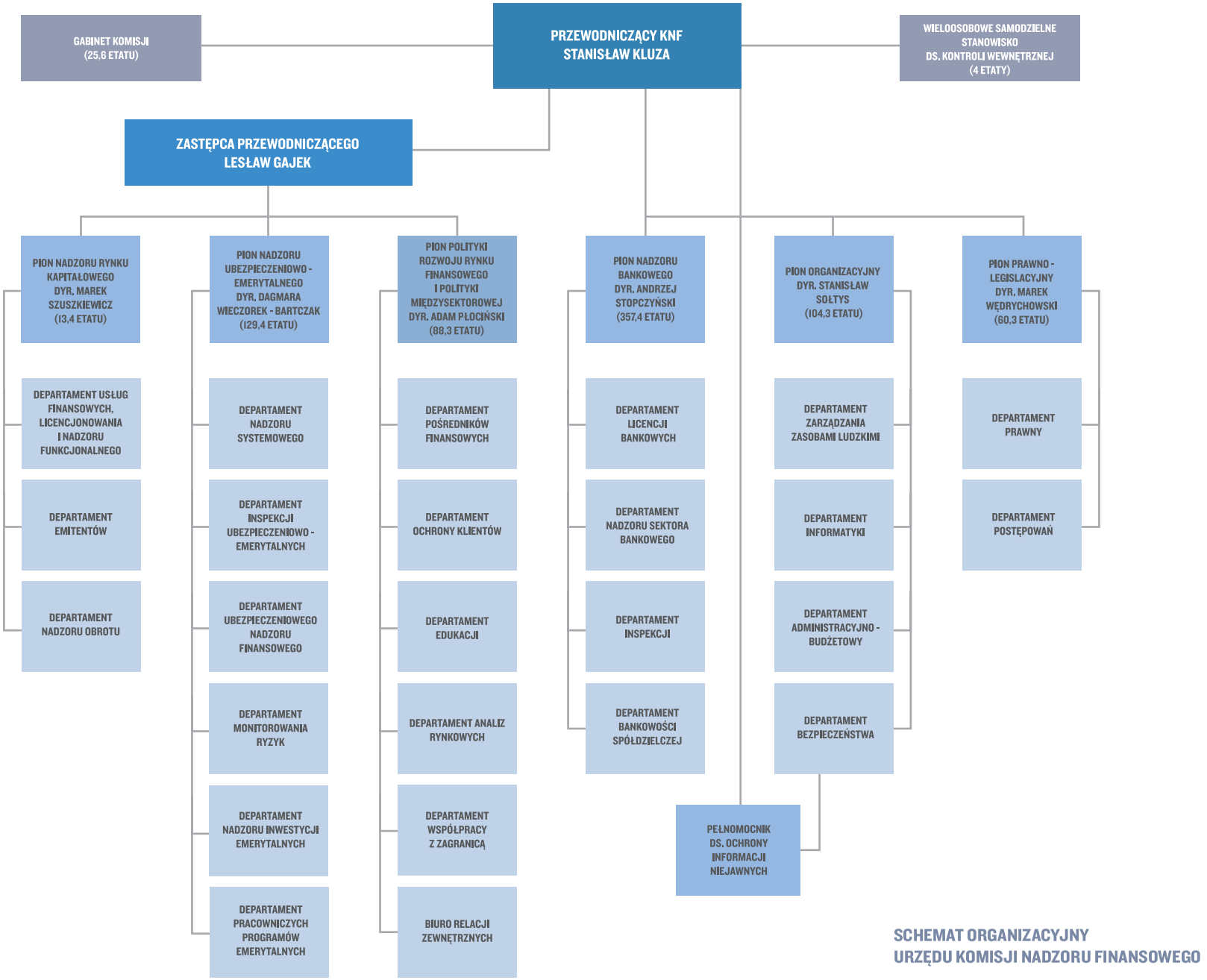

SCHEMAT ORGANIZACYJNY URZĘDU KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

emerytalnych – przez powszechne towarzystwa emerytalne. Wysokość wpłat na pokrycie kosztów nadzoru nad działalnością ubezpieczeniową i brokerską oraz nad działalnością funduszy emerytalnych, sposób obliczania wpłat i terminy ich uiszczania przez zakłady ubezpieczeń i powszechne towarzystwa emerytalne są określone w formie rozporządzeń.

W 2008 r., zgodnie z ustawą o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. 2006 nr 157 poz. 1119), KNF przejęła zadania należące dotychczas do Komisji Nadzoru Bankowego. Zgodnie z rozporządzeniem nadzorowane banki również uiszczają wpłaty na pokrycie kosztów nadzoru.

Na wniosek Komisji dokonano zmian w obowiązujących rozporządzeniach dotyczących poboru zaliczek na koszty nadzoru. Zgodnie z tymi zmianami wpłaty zaliczek ulegają wstrzymaniu przez podmioty z danego rynku w przypadku, gdy kwota uiszczonych zaliczek w danym roku będzie wyższa niż prognoza dochodów na pokrycie zaplanowanych wydatków z tytułu kosztów nadzoru nad tym rynkiem.

Nieprzeznaczonymi na pokrycie kosztów nadzoru dochodami budżetu państwa są opłaty pobierane przez Urząd Komisji za dokonywane czynności urzędowe związane z egzaminami brokerskimi i aktuarialnymi. Ponadto dochodami budżetu państwa są kary finansowe nakładane przez Komisję na nadzorowane podmioty oraz na członków ich organów za działalność niezgodną z prawem.

Dochody budżetowe Urzędu Komisji w 2009 r. wyniosły memoriałowo 224 986,6 tys. zł, a kasowo 148 035,7 tys. zł. Podstawową część dochodów kasowych stanowiły wpłaty nadzorowanych podmiotów na pokrycie kosztów nadzoru w wysokości 143 209,4 tys. zł. Kary nałożone na nadzorowane podmioty i zapłacone oraz inne dochody niestanowiące kosztów nadzoru wyniosły 4 826,3 tys. zł.

TABELA 51. WYKONANIE PLANU DOCHODÓW BUDŻETOWYCH KNF W 2009 ROKU

DOCHODY BUDŻETOWE	PLAN 2008 w TYS. ZŁ	WYKONANIE PLANU 2008		PLAN 2009 w TYS. ZŁ	WYKONANIE PLANU 2009 (MEMORIAŁOWO)		PLAN ROKU 2009 DO 2008 (w %)	WYKONANIE ROKU 2009 DO 2008 (w %)
		w TYS. ZŁ	w %		W TYS. ZŁ	w %		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Wpłaty zakładów ubezpieczeń na pokrycie kosztów nadzoru nad działalnością ubezpieczeniową i brokerską	22 438,0	30 238,4	135	21 664,0	23 281,0	103	97	74
Wpłaty PTE na pokrycie kosztów nadzoru nad działalnością OFE	13 940,0	15 758,1	113	13 786,0	14 963,9	105	99	92
Wpłaty rynku kapitałowego na pokrycie kosztów nadzoru	24 762,0	16 258,8	66	23 633,0	24 329,2	110	95	160
Wpłaty nadzorowanych banków na pokrycie kosztów nadzoru	141 633,0	172 411,9	122	137 859,0	156 737 ,7	114	97	91
Opłaty pobrane z tytułu czynności związanych z egzaminami brokerskimi i na aktuariuszy oraz na agentów ubezpieczeniowych	180,0	324,6	180	204,0	384,2	186	113	117
Kary nałożone na nadzorowane podmioty	2 555,0	4 199,7	164	1 810,0	3 819,2	177	71	76
Pozostałe	265,0	1 073,7	405	510,0	1 471,4	294	192	139
Wpłaty SKOK na pokrycie kosztów nadzoru*	0,0	0,0	0	250,0	0,0	0	0	0
RAZEM	205 773,0	240 265,2	117	199 716,0	224 986,6	113	97	94

* zgodnie z autopoprawką do ustawy budżetowej na 2009 rok.

Wydatki przeznaczone w budżecie państwa na 2009 r. na działalność Komisji zaplanowano w kwocie 196 942,0 tys. zł. Kwota rzeczywiście wydatkowana wyniosła 183 052 tys. zł, co oznacza, iż wydatki Komisji były o 7% niższe od zaplanowanych[22].

TABELA 52. WYKONANIE PLANU WYDATKÓW KNF W 2009 ROKU

WYDATKI BUDŻETOWE	PLAN 2008 w TYS. ZŁ	WYKONANIE PLANU 2008		PLAN 2009* w TYS. ZŁ	WYKONANIE PLANU 2009*		PLAN ROKU 2009 DO 2008 w %	WYKONANIE ROKU 2009 DO 2008 w %
		w TYS. ZŁ	w %		w TYS. ZŁ	w %		
Wydatki z tytułu wynagrodzeń, w tym narzuty na wynagrodzenie i pochodne	100 111,0	93 314,5	93	113 451,0	104 586,7	92	113	112
Wydatki pozapłacowe	102 662,0	90 259,6	88	83 491,0	78 465,2	94	81	87
w tym:								
wydatki bieżące	47 664,0	44 342,4	93	54 395,0	51 623,3	95	114	117
wydatki majątkowe	54 998,0	45 917,2	83	29 096,0	26 842,0	92	53	58
RAZEM	**202 773,0**	**183 574,1**	**91**	**196 942,0**	**183 052,0**	**93**	**97**	**100**

*bez wydatków z Norweskiego Mechanizmu Finansowego
Plan na lata 2008 i 2009 zgodny z ustawą budżetową na dany rok i nie uwzględnia blokady środków budżetowych w 2009 r. w kwocie 9 mln zł.

W 2009 r. Urząd Komisji rozpoczął realizację Projektu PL0435 pod nazwą „Wzmocnienie zdolności administracyjnych i instytucjonalnych Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie prawidłowego wprowadzenia w życie dorobku prawnego Wspólnoty w obszarze rynku finansowego," dofinansowanego z Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Środki budżetowe zaplanowane w kwocie 1 032,0 tys. zł w ustawie budżetowej na 2009 r. zostały wykonane w kwocie 187,9 tys. zł, tj. w 18%. Realizacja Projektu została rozpoczęta cztery miesiące później niż zaplanowano w związku z przesunięciem terminu podpisania Umowy Finansowej pomiędzy Krajowym Punktem Kontaktowym, tj. Ministerstwem Rozwoju Regionalnego, a Ministerstwem Spraw Zagranicznych Norwegii.

W Tabeli 53 przedstawiono koszty działalności KNF w 2009 r. w porównaniu z kosztami działalności w 2008 roku.

TABELA 53. KOSZTY DZIAŁALNOŚCI KNF W 2009 ROKU W PORÓWNANIU Z KOSZTAMI DZIAŁALNOŚCI W 2008 ROKU

NAZWA RYNKU	2008		2009		W RELACJI DO POPRZEDNIEGO ROKU	
	PLAN w TYS. ZŁ	WYKONANIE w TYS. ZŁ	PLAN w TYS. ZŁ	WYKONANIE w TYS. ZŁ	PLAN 2008 = 100	WYKONANIE 2008 = 100
Rynek kapitałowy	24 762	28 979	23 633	32 768	95,4	113,1
Rynek ubezpieczeniowy	22 438	18 571	21 664	20 933	96,6	112,7
Rynek emerytalny	13 940	11 525	13 786	13 026	98,9	113,0
Rynek bankowy	141 633	124 416	137 859	116 325	97,3	93,5
RAZEM	**202 773**	**183 491**	**196 942**	**183 052**	**97,1**	**99,8**

Realizując zapisy § 2 ust. 2, § 5 ust. 8 oraz § 6 ust. 24 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 9 maja 2008 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2009, Urząd Komisji opracował i przedłożył Ministrowi Finansów projekt swojego budżetu na dany rok budżetowy w układzie tradycyjnym i zadaniowym (projekt w układzie zadaniowym wynikający z dyspozycji art. 124 pkt 9 ustawy o finansach publicznych). Według budżetu w układzie zadaniowym, KNF realizuje działania zgodne z ustawowymi celami, do których należy zapewnienie prawidłowego funkcjonowania rynku finansowego, a także jego stabilności, bezpieczeństwa i przejrzystości oraz zaufania do rynku finansowego i ochrony interesów jego uczestników. Do zadań KNF należy również wspieranie rozwoju rynku finansowego, prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie jego funkcjonowania, dialog z uczestnikami rynku oraz dbałość o przejrzystość rynku finansowego.

Najważniejszymi celami Komisji Nadzoru Finansowego są:

- zapewnienie bezpieczeństwa środków pieniężnych gromadzonych na rachunkach bankowych,
- zapewnienie spełnienia przez zakłady ubezpieczeń warunków prawnych w zakresie licencjonowania i autoryzacji w celu ochrony interesów ubezpieczających i ubezpieczonych,
- zapewnienie zgodności działalności powszechnych towarzystw emerytalnych i otwartych funduszy emerytalnych z przepisami prawa oraz interesem członków funduszy emerytalnych,
- poprawa bezpieczeństwa inwestorów i wzrost zaangażowania obywateli w inwestycje kapitałowe,
- wzrost wiedzy na temat instytucji i zasad funkcjonowania rynków finansowych.

Komisja Nadzoru Finansowego wyróżniła pięć zadań, na realizację których przeznaczyła w 2009 r. 183 240 tys. zł z planowanych 188 974 tys. zł, co oznacza wykonanie planu wydatków w 97%. Budżet Urzędu Komisji w układzie zadaniowym zostały przedstawione w Tabeli 54.

TABELA 54. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA W UKŁADZIE ZADANIOWYM DLA CZĘŚCI 70 – KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO W 2009 ROKU (W TYS. ZŁ)

NR	NAZWA FUNKCJI/ ZADANIA/PODZADANIA	PLAN NA 2009 R. WG USTAWY BUDŻETOWEJ	PLAN PO ZMIANACH	WYKONANIE
4.	Zarządzanie finansami państwa	83 021	78 888	76 887
4.12.	Nadzór nad rynkiem kapitałowym, ubezpieczeniowym, emerytalnym i bankowym	83 021	78 888	76 887
4.12.1.	Sprawowanie nadzoru nad podmiotami rynku kapitałowego	17 067	14 789	13 566
4.12.2.	Sprawowanie nadzoru nad działalnością zakładów ubezpieczeń	9 670	9 371	9 179
4.12.3.	Sprawowanie nadzoru nad działalnością rynku emerytalnego	6 968	6 563	6 042
4.12.4.	Sprawowanie nadzoru bankowego	49 316	48 165	48 100
22.	Tworzenie i koordynacja polityki	114 953	110 086	106 352
22.1.	Koordynacja merytorycznej działalności, planowania strategicznego i operacyjnego	26 735	24 500	22 432
22.2.	Obsługa administracyjna	25 365	27 453	26 417
22.3.	Obsługa techniczna	11 365	8 345	8 093
22.4.	Informatyzacja działalności i budowa społeczeństwa informacyjnego	51 488	49 788	49 411
	RAZEM	197 974	188 974	183 240

[22] Uwzględniając blokadę środków finansowych w kwocie 9 mln zł zgłoszoną na koniec 2009 r. do Ministra Finansów i uwzględniona w decyzji MF z dnia 22 grudnia 2009 r., wykonanie wynosi 97% planu po zmianie z uwzględnieniem blokady. Niewykonanie budżetu wydatków związane jest głównie z niewykonaniem średniorocznego zatrudnienia w 2009 r. i zwrotem środków finansowych z tego tytułu oraz środków przeznaczonych na wstępne prace związane z rozpoczęciem rozbudowy i modernizacji budynku przy ul. Jasnej 12. Wspomniana rozbudowa i modernizacja budynku nie rozpoczęła się z powodu niepodpisania umowy na zadanie inwestycyjne przez oferenta, który wygrał przetarg, w związku z czym konieczne było rozpisanie nowego przetargu nieograniczonego. Plan wydatków majątkowych zgodny z ustawą budżetowa na 2008 r. wynosił 27 561 tys. zł. Wydatki majątkowe w 2008 r. zostały zgodnie z decyzją Ministra Finansów jednorazowo zwiększone, na zakup budynku dla potrzeb KNF przy ul. Jasnej 12, do kwoty 54 998 tys. zł. W związku z powyższym, porównując plan po zmianach, jak i wykonanie 2008 r. do 2009 r., wskaźnik procentowy przedstawia wykonanie, odpowiednio, na poziomie 53% i 58%.

Zadanie 4.12. Nadzór nad rynkiem kapitałowym, ubezpieczeniowym, emerytalnym i bankowym

Na realizację zadania 4.12. (nadzór nad rynkiem kapitałowym, ubezpieczeniowym, emerytalnym i bankowym) przeznaczono w 2009 r. kwotę 76 887 tys. zł.

Celem zadania było zapewnienie zgodności postępowania podmiotów nadzorowanych z regulacjami rynku finansowego oraz zapewnienie ochrony interesów uczestników rynku finansowego. Wspomniany cel miał zostać osiągnięty poprzez:

- prowadzenie postępowań kontrolnych (inspekcji kompleksowych i problemowych) w nadzorowanych podmiotach, których sposób prowadzenia zależał od wybranych w danym przypadku czynności inspekcyjnych, przepisów prawa w zakresie kontroli oraz od stopnia skomplikowania problemu, a przez to wpływał na ilość dedykowanych zasobów,
- przeprowadzenie postępowań administracyjnych polegających na rozpatrywaniu wniosków składanych przez podmioty nadzorowane i wydawaniu decyzji; obsługa tych wniosków była uzależniona od stopnia złożoności sprawy oraz jakości i kompletności dokumentacji złożonej przez stronę.

Postępowania administracyjne wszczynane na podstawie wniosków muszą być prowadzone zgodnie z rygorami prawnymi przewidzianymi w Kodeksie postępowania administracyjnego, który nakazuje jego prowadzenie przy zapewnieniu stronie czynnego udziału w postępowaniu, informowanie strony o wszystkich podejmowanych czynnościach, zgromadzenie pełnego materiału dowodowego w sprawie, przeprowadzenie szeregu czynności w postaci przesłuchań świadków, stron, biegłych oraz zapewnienie stronie dostępu do akt sprawy – z zachowaniem odpowiednich terminów ustawowych. W szczególnie skomplikowanych przypadkach proces ten może być długotrwały.

Do monitorowania realizacji zadania 4.12. zastosowano następujące mierniki:

- liczba zakończonych postępowań kontrolnych. W 2009 r. zakończono 170 postępowań kontrolnych, co oznacza realizację celu w 85% (wartość miernika planowana była na poziomie 199 postępowań). Główną przyczyną wykonania miernika na poziomie niższym od planowanego jest wysoki stopień skomplikowania rozstrzyganych problemów, wymagających przeciętnego nakładu pracy i czasu na poziomie wyższym niż oczekiwano;
- odsetek zakończonych postępowań administracyjnych. W roku objętym sprawozdaniem wydano rozstrzygnięcia w 90% złożonych wniosków, podczas gdy planowana wartość miernika wynosiła 83%.

Podzadanie 4.12.1. Sprawowanie nadzoru nad podmiotami rynku kapitałowego

Na realizację podzadania 4.12.1. (sprawowanie nadzoru nad podmiotami rynku kapitałowego) przeznaczono w 2009 r. kwotę 13 566 tys. zł.

Celem podzadania było zapewnienie zgodności postępowania z regulacjami rynku kapitałowego. Cel ten miał zostać osiągnięty poprzez sprawowanie nadzoru nad:

- wypełnianiem obowiązków informacyjnych emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym przez osoby zarządzające i nadzorujące emitentów oraz przez posiadaczy znacznych pakietów akcji spółek publicznych,
- prawidłowością i bezpieczeństwem obrotu instrumentami finansowymi na rynku wtórnym,
- ofertami publicznymi i ubieganiem się przez emitentów o dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym,
- zgodnością sprawozdawczości finansowej emitentów papierów wartościowych z przepisami prawa.

Do monitorowania realizacji podzadania 4.12.1. zastosowano miernik w postaci wzrostu liczby rachunków papierów wartościowych w ujęciu rocznym. Wartość miernika zaplanowano na poziomie 1%, podczas gdy rzeczywiste wykonanie wyniosło 8%.

Główne przyczyny tak dużej wartości miernika były następujące:

- intensyfikacja działań marketingowych przez istniejące i nowo powstające domy maklerskie,
- duże, atrakcyjne emisje na GPW, które przyciągnęły szeroką rzeszę inwestorów,
- rozwój sieci dystrybucji produktów oferowanych przez domy maklerskie, poprzez umożliwienie otwierania rachunków inwestycyjnych za pośrednictwem Internetu.

Podzadanie 4.12.2. Sprawowanie nadzoru nad działalnością zakładów ubezpieczeń

Na realizację podzadania 4.12.2. (sprawowanie nadzoru nad działalnością zakładów ubezpieczeń) przeznaczono w 2009 r. kwotę 9 179 tys. zł.

Celem podzadania było zapewnienie spełnienia przez zakłady ubezpieczeń wymogów finansowych w celu ochrony interesów ubezpieczonych, ubezpieczających i uprawnionych z umów ubezpieczenia. Wspomniany cel miał zostać osiągnięty poprzez bieżące monitorowanie sytuacji zakładów ubezpieczeń na podstawie miesięcznych sprawozdań i podejmowanie działań wyprzedzających, mających na celu zapobieżenie sytuacjom, które skutkowałyby naruszeniem przepisów prawa.

Do monitorowania realizacji podzadania 4.12.2. zastosowano miernik w postaci udziału liczby zakładów ubezpieczeń realizujących plany przywrócenia prawidłowych stosunków finansowych w ogólnej liczbie zakładów ubezpieczeń. Planowana wartość miernika wynosiła 6,5%, natomiast rzeczywiste wykonanie było na poziomie 5%, co oznacza, że z ogólnej liczby 66 zakładów ubezpieczeń jedynie 3 zakłady realizowały plany naprawcze w 2009 r.

Podzadanie 4.12.3. Sprawowanie nadzoru nad działalnością rynku emerytalnego

Na realizację podzadania 4.12.3. (sprawowanie nadzoru nad działalnością rynku emerytalnego) przeznaczono w 2009 r. kwotę 6 042 tys. zł.

Celem podzadania było zapewnienie zgodności działalności nadzorowanych podmiotów z przepisami prawa, postanowieniami statutów oraz interesem członków funduszy emerytalnych i uczestników pracowniczych programów emerytalnych. Cel ten miał zostać osiągnięty poprzez monitorowanie bieżących zjawisk zachodzących na rynku emerytalnym oraz prowadzenie planowanych i pozaplanowych inspekcji w siedzibach podmiotów nadzorowanych.

Do monitorowania realizacji podzadania 4.12.3. zastosowano miernik w postaci liczby stwierdzonych nieprawidłowości skutkujących nałożeniem kar bądź skierowaniem powiadomienia o nieprawidłowościach. Oczekiwaną wartość miernika określono na poziomie 16, zaś w rzeczywistości stwierdzono 13 nieprawidłowości. Niższa wartość miernika wynika z większej skuteczności działań nadzorczych podjętych wobec podmiotów nadzorowanych w poprzednim roku.

Podzadanie 4.12.4. Sprawowanie nadzoru bankowego

Na realizację podzadania 4.12.4. (sprawowanie nadzoru bankowego) przeznaczono w 2009 r. kwotę 48 100 tys. zł.

Celem podzadania było zapewnienie bezpieczeństwa środków gromadzonych na rachunkach bankowych oraz zapewnienie zgodności działalności banków z odpowiednimi przepisami prawa. Osiągnięcie wspomnianych celów miały zapewnić: przyznanie wszystkim bankom oceny kwartalnej w systemie oceny punktowej – przyznanej na podstawie analizy zza biurka, jak również przeprowadzenie inspekcji w bankach oraz analiza dokumentów i informacji uzyskiwanych od nadzorowanych banków.

Do monitorowania realizacji podzadania 4.12.4. wykorzystano miernik w postaci liczby ocen punktowych przyznanych bankom. Wszystkim spośród 633 banków nadzorowanych przez KNF przyznano kwartalną ocenę w systemie oceny punktowej, co oznacza, że cel zrealizowano 100%.

Zadanie 22.1. Koordynacja merytorycznej działalności, planowania strategicznego i operacyjnego

Na realizację zadania 22.1. (koordynacja merytorycznej działalności, planowania strategicznego i operacyjnego) przeznaczono w 2009 r. kwotę 22 432 tys. zł.

Cele zadania i metody ich realizacji zostały określone w następujący sposób:

- zapewnienie profesjonalnej merytorycznej obsługi Przewodniczącego Komisji i posiedzeń KNF,
- zapewnienie dobrej współpracy międzynarodowej, pozwalającej na efektywne realizowanie zadań KNF – poprzez udział ekspertów Urzędu KNF w posiedzeniach organów Komisji Europejskiej oraz w pracach grup roboczych odpowiednich instytucji międzynarodowych,
- inicjowanie i prowadzenie działalności edukacyjnej w zakresie funkcjonowania rynku finansowego – realizowane poprzez prowadzenie projektów edukacyjnych skierowanych do uczniów i nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych, w szczególności edukacyjnej witryny internetowej manymany.info, projekt „Certyfikat Jakości – Szkoła Przedsiębiorczości" (realizowany wspólnie z Fundacją Młodzieżowej Przedsiębiorczości) oraz prelekcje przedstawicieli Urzędu KNF w trakcie XIII. Festiwalu Nauki.

Do monitorowania realizacji zadania 22.1. zastosowano następujące mierniki:

- liczba posiedzeń Komisji Nadzoru Finansowego – zaplanowano 24 posiedzenia Komisji w 2009 r., natomiast w rzeczywistości odbyło się 29 posiedzeń (celem miernika jest ocena sprawności i terminowości obsługi posiedzeń KNF),
- liczba grup roboczych i sekretariatów w ramach instytucji międzynarodowych, w których pracach uczestniczą przedstawiciele Urzędu KNF – planowano współpracę z 77 instytucjami, a w rzeczywistości przedstawiciele UKNF brali udział w pracach aż 89 instytucji. Realizacja miernika na poziomie wyższym od planowanego wynika z utworzenia nowych grup roboczych w ramach europejskich Komitetów 3. poziomu, w spotkaniach których uczestniczyli eksperci UKNF,
- liczba szkół biorących udział w projektach edukacyjnych – planowano, że w projektach realizowanych przez Urząd KNF weźmie udział 260 szkół ponadgimnazjalnych, podczas gdy w rzeczywistości uczestniczyło w nich 295 szkół.

Zadania 22.2. Obsługa administracyjna i 22.3. Obsługa techniczna

Na realizację zadania 22.2. (obsługa administracyjna) przeznaczono w 2009 r. kwotę 26 417 tys. zł.

Zadanie obejmowało obsługę Urzędu pod względem prawnym, polegającą m.in. na: wydawaniu opinii prawnych niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania UKNF, reprezentowaniu Urzędu Komisji w sprawach toczących się przed sądami, ponadto uczestnictwie w opracowywaniu projektów umów zawieranych przez UKNF (także w ramach postępowania o udzielenie zamówienia publicznego), obsłudze kadrowej, finansowo-księgowej, administracyjno-gospodarczej, jak również na zapewnieniu bezpieczeństwa.

Na realizację zadania 22.3. (obsługa techniczna) przeznaczono w 2009 r. kwotę 8 093 tys. zł.

Celem zadania było zapewnienie prawidłowego funkcjonowania gmachu i urządzeń w Urzędzie. Cel miał zostać osiągnięty poprzez utrzymanie nieruchomości w dobrym stanie technicznym i zapewnienie sprawnego funkcjonowania znajdujących się tam urządzeń. W obecnej sytuacji Urzędu jest to znaczne wyzwanie, gdyż w 2009 r. Urząd Komisji Nadzoru Finansowego mieścił się w czterech siedzibach na terenie Warszawy i w 17 oddziałach terenowych w 13 największych miastach Polski. Zapewnienie pracownikom stanowisk pracy spełniających odpowiednie standardy wymagało dużego wysiłku i zaangażowania osób odpowiedzialnych.

Do monitorowania realizacji zadań 22.2. i 22.3. zaproponowano miernik, zgodnie z którym ocena wykonania budżetu przez Najwyższą Izbę Kontroli (NIK) nie będzie zawierała zaleceń pokontrolnych. Przyjęto, iż dobra ocena NIK oznacza, że środki budżetowe są wydatkowane zgodnie z planem, oszczędnie i gospodarnie, kwalifikowane są zgodnie z klasyfikacją budżetową, sprawozdawczość budżetowa z wykonania budżetu jest rzetelna i terminowa, wydatki są zgodne z przepisami o zamówieniach publicznych, a Urząd jest dobrze zarządzany i obsługa administracyjna jest na wysokim poziomie.

Zadanie 22.4. Informatyzacja działalności i budowa społeczeństwa informacyjnego

Na realizację zadania 22.4. (informatyzacja działalności i budowa społeczeństwa informacyjnego) przeznaczono w 2009 r. kwotę 49 411 tys. zł.

Celem zadania było zwiększenie jakości i ilości usług informatycznych. Cel ten miał zostać osiągnięty poprzez podjęcie inwestycji w nowe projekty informatyczne oraz modyfikację projektów już istniejących, co miało prowadzić do:

- zapewnienia prawidłowego, bezpiecznego i ciągłego funkcjonowania systemów przeznaczonych bezpośrednio do realizacji zadań merytorycznych (nadzór ubezpieczeniowy, nadzór kapitałowy, nadzór emerytalny, nadzór bankowy),
- zapewnienia prawidłowego funkcjonowania systemów wspierających funkcjonowanie Urzędu, w szczególności takich, jak system poczty elektronicznej.

Do monitorowania realizacji zadania 22.4. zastosowano miernik w postaci liczby rozpoczętych modyfikacji oraz nowych projektów informatycznych. Planowano, że w 2009 r. liczba modyfikowanych i nowych projektów inwestycyjnych osiągnie wartość 10, co zostało w pełni wykonane.

Podsumowując, budżet w układzie zadaniowym został dostosowany do specyfiki działalności KNF, która sprawuje nadzór nad czterema rynkami finansowymi: kapitałowym, ubezpieczeniowym, emerytalnym i bankowym. Taki układ budżetu zadaniowego wynika z konieczności corocznego rozliczania rzeczywistych kosztów nadzoru nad poszczególnymi rynkami z podmiotami nadzorowanymi. Do każdego podzadania dotyczącego danego rynku księgowane są koszty bezpośrednie, które związane są z działalnością merytoryczną danego nadzoru, natomiast koszty pośrednie generowane są w zadaniach należących do funkcji 22.
Metodologiczne podejście do budżetu zadaniowego jest stale rozwijane w UKNF, co znajduje wyraz np. w modyfikacji mierników. Dokonana w 2009 r. zmiana miernika realizacji podzadania 4.12.3. (sprawowanie nadzoru nad działalnością rynku emerytalnego) z przedstawionego powyżej na „procentowy wskaźnik liczby skontrolowanych podmiotów nadzorowanych do ogólnej liczby podmiotów nadzorowanych" została pozytywnie oceniona przez kontrolerów Najwyższej Izby Kontroli w trakcie kontroli wykonania budżetu państwa w 2009 r. w części 70 – Komisja Nadzoru Finansowego.[23]

[23] Wystąpienie pokontrolne z 20 kwietnia 2010 r.

Zarządzanie zasobami ludzkimi

Nadrzędnymi celami działań podejmowanych w 2009 r. przez Urząd KNF w obszarze zarządzania zasobami ludzkimi było pozyskanie wysoko wykwalifikowanej kadry pracowniczej oraz utrzymanie wysokiego poziomu merytorycznego kadry poprzez zapewnienie możliwości rozwoju zawodowego. W ocenie Urzędu oba cele udało się zrealizować.

Plan zatrudnienia według ustawy budżetowej na 2009 r. wynosił 906 etatów i był o 60 wyższy niż w roku poprzednim. Na koniec roku 2008 zatrudnienie w Urzędzie wynosiło 827 etatów i szybko rosło, dzięki czemu przeciętne zatrudnienie na przestrzeni całego roku 2009 wyniosło 891 etatów. W okresie objętym sprawozdaniem do pracy w UKNF pozyskano 201 osób (196,6 etatów), na co składało się przyjęcie:

- 38 osób (38,0 etatów) na miejsce pracowników, którzy odeszli z pracy w 2009 r. (4,6% stanu zatrudnienia z końca roku 2008)[24]
- 84 osób (83,2 etatów), które wypełniły wakaty występujące w Urzędzie na początku okresu objętego sprawozdaniem (10,1% stanu zatrudnienia z końca 2008 r.),
- 12 osób (12,0 etatów) w ramach umowy na zastępstwo (1,5% stanu zatrudnienia z końca 2008 r.),
- 67 stażystów (63,4 etatów) na okres od 3 do 5 miesięcy.

W miejsce pracowników, którzy rozwiązali stosunek pracy z UKNF, zatrudniono osoby z doświadczeniem zawodowym na rynku finansowym. Szczególnie istotne było pozyskanie pracowników z departamentów zarządzania ryzykiem, audytu wewnętrznego oraz controllingu, o kwalifikacjach niezbędnych do przygotowania procedur Badania i Oceny Nadzorczej (BION).

Zatrudnienie tak dużej liczby pracowników było możliwe dzięki podjęciu szeregu inicjatyw o charakterze rekrutacyjnym, wśród których wymienić można:

- nawiązanie współpracy z Biurami Karier renomowanych uczelni i z Międzynarodowym Stowarzyszeniem Studentów Nauk Ekonomicznych i Handlowych AIESEC Polska, jak również udział w Dniach Kariery i Targach Pracy,
- przygotowanie formularza aplikacyjnego skierowanego do specjalistów i ekspertów w zakresie szeroko rozumianych rynków finansowych i otwarcie dodatkowego kanału rekrutacyjnego dostępnego *online*, na stronie internetowej KNF,
- ogłoszenie ponad 60 postępowań rekrutacyjnych na wyspecjalizowanych ogólnopolskich portalach internetowych, w wybranych uczelniach wyższych w całym kraju oraz na stronach internetowych KNF, dzięki czemu udało się pozyskać aplikacje 3,4 tys. kandydatów (wzrost o 36% w stosunku do 2008 r.),
- przeprowadzenie testów analitycznych, ekonomicznych i logicznych dla blisko 700 kandydatów do pracy w Urzędzie Komisji,
- przygotowanie i realizację programu „KNF na uczelniach", którego efektem było wdrożenie programu praktyk i staży studenckich; zorganizowano i przeprowadzono ponad 70 programów praktyk studenckich – o 40% więcej niż w roku poprzednim.

W 2009 r. zrealizowano również wiele wysokospecjalistycznych szkoleń, których celem było podniesienie poziomu wiedzy merytorycznej pracowników, zaspokojenie potrzeb szkoleniowych wynikających ze zmian zachodzących w obszarach związanych ze sprawowanym przez KNF nadzorem oraz przygotowanie licznej grupy pracowników do wykonywania zadań w obszarze inspekcji. Programy szkoleń zostały przygotowane we współpracy z kierownictwem odpowiednich komórek organizacyjnych.

Odpowiadając na zapotrzebowania zgłaszane do planu szkoleń na 2009 r., jak również wyrażane w indywidualnych ocenach pracowniczych za 2008 r. oraz wysuwane w ciągu roku w reakcji na tematy pojawiające się w działaniach nadzorczych, zrealizowano 62 tematy szkoleń merytorycznych, które zostały przeprowadzone przez wysokiej klasy specjalistów z kraju i zagranicy, 17 tematów – przez ekspertów i specjalistów wewnętrznych (pracowników UKNF). Wsparto również udział 312 pracowników UKNF w szkoleniach indywidualnych (w tym w 91 szkoleniach zagranicznych). Obszary tematyczne szkoleń koncentrowały się na różnych rodzajach ryzyka, MSR/MSSF, analizie sprawozdań finansowych i audycie wewnętrznym. Łącznie w różnych formach szkoleniowych uczestniczyło 4364 osób, co oznacza, że liczba szkoleń przypadających w 2009 r. na pracownika Urzędu Komisji wyniosła przeciętnie 5,2. Intensywność szkoleń realizowanych w UKNF w 2009 r. obrazuje również wskaźnik 8,7 osobodnia szkoleniowego na pracownika, co stanowi wzrost w stosunku do poprzedniego roku o 13%.

Działania podjęte w 2008 r., zmierzające do ustabilizowania warunków zatrudnienia w zintegrowanym nadzorze, pozwoliły na kontynuowanie w 2009 r. prac nad założeniami i wdrażaniem polityki zarządzania zasobami ludzkimi w obecnej strukturze Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego. Wdrażanie polityki zarządzania zasobami ludzkimi jest procesem

[24] Według informacji podanej przez Financial Services Authority („FSA Annual Report 2007/08", str. 37) roczna fluktuacja zatrudnienia w brytyjskim organie nadzoru wyniosła 13% i była na poziomie porównywalnym z innymi instytucjami finansowymi.

ciągłym. Prace nad przygotowaniem „Polityki zarządzania i rozwoju zasobów ludzkich" w formie odpowiedniego dokumentu rozpoczęły się w połowie 2009 r., a wspomniany dokument został przedłożony do akceptacji kierownictwa Urzędu Komisji w grudniu 2009 roku.

Ponadto w 2009 r. realizowano szereg bieżących zadań, z których większość ma charakter ciągły. Do najważniejszych z nich należały:

- przeprowadzenie okresowej oceny pracowniczej, która stanowi ważne narzędzie w zakresie zarządzania zasobami ludzkimi, pozwalające na kształtowanie i realizację wielu zadań w 2009 r. Przeprowadzenie oceny pozwoliło na określenie poziomu wiedzy, doświadczenia i zaangażowania pracowników, a także efektywności i jakości wykonywanych przez nich zadań. Ocenionych zostało 660 pracowników, z czego ok. 18% to pracownicy wyróżniający się, wysokiej klasy specjaliści i eksperci. Ponadto przeprowadzenie oceny pozwoliło także na zbudowanie planu szkoleń na 2009 r., bardzo precyzyjnie dopasowanego zarówno do potrzeb indywidualnych pracowników, jak i całej organizacji, oraz na precyzyjne określenie zadań do wykonania na najbliższy rok,
- zaprojektowanie i przeprowadzenie kolejnego badania opinii pracowników oraz podjęcie działań usprawniających będących wynikiem badania opinii przeprowadzonego w 2008 r. – po raz pierwszy w historii Urzędu Komisji. Badanie obejmowało różne elementy kultury organizacyjnej (w tym dynamizm kadry i jej elastyczność, warunki pracy) i spotkało się z bardzo pozytywnym odzewem ze strony pracowników. W badaniu wzięło udział aż 76% zatrudnionych. Bardzo wysoko został oceniony UKNF jako pracodawca (84% ocen pozytywnych), a także współpraca z bezpośrednim przełożonym (90%), zadowolenie z pracy (86%), atmosfera pracy w zespole (89%) oraz wiele innych obszarów, które otrzymały pozytywne oceny utrzymujące się na równie wysokim poziomie. Kadra kierownicza UKNF, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom pracowników, podjęła działania zmierzające do usprawnienia warunków pracy m.in. poprzez wymianę sprzętu komputerowego, wdrożenie nowego systemu telefonicznego i zwiększenie mobilności większej liczby pracowników dzięki wyposażeniu ich w przenośny sprzęt komputerowy i karty mobilne, oraz modernizację i remonty pomieszczeń biurowych,
- obsługa kadrowa pracowników – przygotowanie, prowadzenie dokumentacji pracowniczej związanej z nawiązaniem, przebiegiem i zakończeniem stosunku pracy,
- prowadzenie ewidencji czasu pracy pracowników,
- planowanie i gospodarowanie Zakładowym Funduszem Świadczeń Socjalnych – przygotowanie i zorganizowanie dla pracowników Urzędu wielu imprez o charakterze kulturalno-oświatowym i sportowo-rekreacyjnym.

Ponadto w 2009 r. UKNF zaangażowany był w wiele projektów, z których najważniejszy to zakup *Zintegrowanego Systemu Zarządzania Przedsiębiorstwem klasy ERP*. Realizacja projektu w 2009 r. wiązała się z koniecznością opracowania precyzyjnych wymagań technicznych, funkcjonalnych i użytkowych. *Zintegrowany System Zarządzania Przedsiębiorstwem klasy ERP* będzie kompleksowym narzędziem informatycznym, którego wdrożenie ma na celu wspomaganie i usprawnianie procesów zarządzania poprzez umożliwienie efektywnego planowania, organizowania i monitorowania przebiegu poszczególnych procesów zarządzania zasobami ludzkimi. System umożliwi również szerszy i szybszy dostęp kadry menedżerskiej do określonych informacji, mających bezpośrednie przełożenie na decyzje podejmowane na różnych szczeblach organizacji. W wyniku prowadzonych prac w grudniu 2009 r. opublikowano ogłoszenie o przetargu zamykające I etap projektu. Zakończenie projektu przewidziane jest w 2011 roku.

Wszystkie działania podejmowane przez UKNF zmierzają do zapewnienia właściwych zasobów gwarantujących realizację zadań Komisji Nadzoru Finansowego w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rynku finansowego, jego stabilności, bezpieczeństwa oraz przejrzystości i ochrony interesów uczestników rynku oraz kreowania polityki zarządzania i rozwoju zasobów ludzkich przy jak najlepszym wykorzystaniu potencjału zatrudnionych pracowników i zachowaniu dobrych relacji interpersonalnych oraz środowiska pracy sprzyjającego realizacji indywidualnych celów zawodowych.

Zadania realizowane w zakresie bezpieczeństwa i ochrony informacji przetwarzanych w Urzędzie KNF

W 2009 r. realizowano zadania związane z bezpieczeństwem i ochroną informacji przetwarzanych w Urzędzie Komisji Nadzoru Finansowego. Do najważniejszych z nich należało:

- wykonywanie zadań związanych z projektowaniem i realizacją polityki bezpieczeństwa Urzędu KNF oraz kompleksowego systemu bezpieczeństwa Urzędu Komisji,
- realizacja obowiązków wynikających z przepisów Ustawy z dnia 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. 1999 nr 11 poz. 95, z późn. zm.),
- zapewnienie ochrony i przetwarzania tajemnicy zawodowej, tajemnicy bankowej i innych informacji wrażliwych oraz danych osobowych,
- współpraca z organami oraz instytucjami działającymi w obszarze bezpieczeństwa państwa w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom dla bezpieczeństwa systemu finansowego,
- bieżąca współpraca z Krajowym Centrum Informacji Kryminalnych (KCIK) na podstawie zadań wynikających z regulaminu Urzędu KNF, w związku z wymogami Ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o gromadzeniu, przetwarzaniu i przekazywaniu informacji kryminalnych (Dz.U. 2001 nr 110 poz. 1189, z późn. zm.),
- monitorowanie systemów bezpieczeństwa teleinformatycznego i nadzór nad nimi,
- monitorowanie, nadzorowanie i rozwój systemów bezpieczeństwa w zakresie ochrony osób i mienia,
- wypełnianie obowiązku wynikającego z art. 47 Ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz.U. 2004 nr 159 poz. 1667, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych",
- wykonywanie zadań związanych z zarządzaniem kryzysowym, pozamilitarnymi przygotowaniami obronnymi i obroną cywilną,
- monitorowanie i nadzorowanie zadań w obszarze planów ciągłości działania Urzędu Komisji oraz zarządzanie nimi.

W zakresie powyższych zadań w okresie objętym sprawozdaniem:

- wzmocniono system ochrony informacji niejawnych w Urzędzie Komisji,
- koordynowano działania Urzędu Komisji podczas procesu audytu certyfikacyjnego na zgodność z normą ISO/IEC 27001:2005,
- współtworzono II. edycję Planu Awaryjnego Urzędu Komisji,
- współtworzono projekt „Standaryzacja Stacji Roboczej",
- wprowadzono nową Klasyfikację Informacji w Urzędzie,
- rozpoczęto prace nad scentralizowanym systemem kontroli dostępu oraz systemem kontroli klucza.

Kontrole zewnętrzne

W 2009 r. zostało przeprowadzonych sześć kontroli zewnętrznych. Urząd KNF był kontrolowany przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów, Państwową Inspekcję Pracy oraz Archiwum Akt Nowych – dwukrotnie, a także Najwyższą Izbę Kontroli (dalej „NIK") – dwukrotnie. Wszystkie przeprowadzone w UKNF kontrole zakończyły się oceną pozytywną. Ze względu na kompleksowość i długotrwałość przeprowadzonych kontroli poniżej przedstawiono kontrole NIK.

NIK przeprowadziła w UKNF *Kontrolę wykonania budżetu państwa części 70 – KNF*. W wystąpieniu pokontrolnym z 20 kwietnia 2009 r. NIK oceniła pozytywnie wykonanie budżetu za 2009 roku.

W uzasadnieniu oceny NIK zaopiniowała bez zastrzeżeń rzetelność ewidencji księgowej oraz poprawność formalną dowodów księgowych. Rozliczenie wpłat podmiotów nadzorowanych na pokrycie kosztów nadzoru zostało przeprowadzone, w ocenie NIK, zgodnie z obowiązującymi przepisami.[25] Pozytywnie oceniono windykację należności budżetu państwa z tytułu kar nakładanych przez KNF na uczestników rynku finansowego. NIK stwierdziła realizację wydatków KNF w granicach kwot określonych w planie finansowym.

Kontrolą NIK objęto podzadanie 4.12.3 budżetu zadaniowego – Sprawowanie nadzoru nad działalnością rynku emerytalnego. W opinii NIK miernik przyjęty na 2009 r. nie pozwa-

[25] W dniu 2 marca 2010 r., przed zakończeniem oceny wykonania budżetu państwa w 2009 r. w części 70 – KNF, Ministerstwo Finansów poinformowało członków KSF oraz przedstawicieli podmiotów nadzorowanych o planowanym powołaniu przez Przewodniczącego Rady Rozwoju Rynku Finansowego Grupy Roboczej ds. finansowania kosztów nadzoru nad rynkiem finansowym.

lał na jednoznaczne określenie stopnia realizacji celu. W projekcie budżetu zadaniowego na 2010 r. przyjęto inny miernik, który został pozytywnie oceniony przez NIK.

NIK nie wystosowała żadnych zaleceń w kontrolowanym obszarze, a zgłosiła jedynie dwa wnioski dotyczące kwestii formalnych: sposobu ujęcia wydatków na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz dokumentowania przebiegu postępowań w zakresie zamówień publicznych.

W okresie objętym sprawozdaniem NIK przeprowadziła również kontrolę w zakresie realizacji zadań związanych z zapewnieniem stabilności sektora bankowego w latach 2008-2009, która zakończyła się oceną pozytywną.[26]

[26] Informacja o wynikach kontroli realizacji zadań związanych z zapewnieniem stabilności sektora bankowego znajduje się na stronach Biuletynu Informacji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli pod adresem: http://bip.nik.gov.pl/pl/bip/wyniki_kontroli_wstep/inform2009/p_09_026_20090708120948124704788/kbf

5.817
9.089
4.0187
0.82
0.68
0.82
1.623
13
19,40
10,45
4,48
2,99
1,49

Aneksy

Aneks I. Informacje o uchwałach, decyzjach administracyjnych i postanowieniach wydanych przez KNF w 2009 roku

TABELA A.I.I. LICZBA UCHWAŁ PODJĘTYCH PRZEZ KNF W 2009 ROKU

PRZEDMIOT UCHWAŁY	LICZBA PODJĘTYCH UCHWAŁ
SPRAWY DOTYCZĄCE SEKTORA BANKOWEGO	
Udzielenie zezwolenia na utworzenie banku	1
Wyrażenie zgody na powołanie prezesa zarządu banku	36
Wyrażenie zgody na powołanie członka zarządu banku	8
Udzielenie zezwolenia na wykonywanie prawa głosów na WZA banku	9
Wyrażenie zgody na połączenie banków	7
Zawieszenie w czynnościach członków zarządu banku	2
Utrzymanie decyzji w mocy	1
Inne	11
RAZEM	75
SPRAWY DOTYCZĄCE RYNKU EMERYTALNEGO	
Wpisanie do rejestru pracowniczego programu emerytalnego	2
Udzielenie zezwolenia na zmianę statutu powszechnego towarzystwa emerytalnego	7
Udzielenie zezwolenia na zmianę statutu otwartego funduszu emerytalnego	38
Udzielenie zezwolenia na skrócenie terminu wejścia w życie zmian statutu otwartego funduszu emerytalnego	42
Udzielenie zezwolenia na zmianę statutu pracowniczego towarzystwa emerytalnego	3
Udzielenie zezwolenia na zmianę statutu pracowniczego funduszu emerytalnego	3
Udzielenie zezwolenia na powołanie członka zarządu powszechnego towarzystwa emerytalnego	7
Udzielenie zezwolenia na powołanie członka zarządu pracowniczego towarzystwa emerytalnego	1
Ustalenie średniej ważonej stopy zwrotu i minimalnej wymaganej stopy zwrotu otwartych funduszy emerytalnych oraz kwoty niedoboru w otwartych funduszach emerytalnych	2
Udzielenie zezwolenia na nabycie akcji pracowniczego towarzystwa emerytalnego	3
Umorzenie postępowania	5
Utrzymanie w mocy decyzji	1
RAZEM	114

SPRAWY DOTYCZĄCE RYNKU UBEZPIECZEŃ	
Wyrażenie zgody na powołanie członka zarządu zakładu ubezpieczeń	10
Odmowa wyrażenie zgody na powołanie członka zarządu zakładu ubezpieczeń	2
Wyrażenie zgody na powołanie prezesa zarządu zakładu ubezpieczeń	14
Odmowa wyrażenie zgody na powołanie prezesa zarządu zakładu ubezpieczeń	4
Wydanie zezwolenia na zmianę rzeczowego zakresu działalności zakładu ubezpieczeń	2
Nałożenie kary pieniężnej	13
Utrzymanie decyzji w mocy	2
Uchylenie decyzji	3
Zatwierdzenie umowy o przeniesieniu portfela ubezpieczeń	1
Zawieszenie postępowania	1
Podjęcie zawieszonego postępowania	1
Wyznaczenie maksymalnego terminu nabycia akcji krajowego zakładu ubezpieczeń	12
Cofnięcie zezwolenia na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej	1
Inne	1
RAZEM	67
SPRAWY DOTYCZĄCE RYNKU KAPITAŁOWEGO	
Udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej	1
Niezgłoszenie sprzeciwu wobec objęcia/nabycia akcji domu maklerskiego	4
Zgłoszenie sprzeciwu wobec objęcia/nabycia akcji domu maklerskiego	1
Udzielenie zezwolenia na przywrócenie akcjom formy dokumentu (zniesienie dematerializacji akcji)	4
Zatwierdzenie prospektu emisyjnego w formie jednolitego dokumentu	3
Wskazanie spółki jako agencji informacyjnej	3
Udzielenie zezwolenia dla towarzystwa funduszy inwestycyjnych na wykonywanie działalności polegającej na tworzeniu funduszy inwestycyjnych	5
Udzielenie towarzystwu funduszy inwestycyjnych zezwolenia na utworzenie specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego	1
Udzielenie towarzystwu funduszy inwestycyjnych zezwolenia na utworzenie funduszu inwestycyjnego zamkniętego	8
Działania KNF na podstawie art. 16, 17, 18 ustawy o ofercie publicznej (wstrzymanie, zakazanie oferty publicznej lub dopuszczenia do obrotu, przekazanie do publicznej wiadomości informacji o niezgodnym z prawem działaniu w związku z ofertą publiczną lub ubieganiem się o dopuszczenie papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym)	2
Nałożenie kar pieniężnych na towarzystwa funduszy inwestycyjnych	3
Nałożenie kar pieniężnych na podmioty	23
Nałożenie kar pieniężnych na osoby fizyczne	7
Odmowa wszczęcia postępowania	1
Skreślenie maklera papierów wartościowych z listy maklerów papierów wartościowych	3
Skreślenie maklera papierów wartościowych i doradcy inwestycyjnego z listy maklerów papierów wartościowych i listy doradców inwestycyjnych	2
Skreślenie doradcy inwestycyjnego z listy doradców inwestycyjnych	1
Skreślenie maklera giełd towarowych z listy maklerów giełd towarowych	3
Przekazanie informacji właściwemu organowi nadzoru innego państwa członkowskiego o zamiarze prowadzenia działalności maklerskiej na terytorium tego państwa	1
Zgłoszenie sprzeciwu wobec zamiaru prowadzenia działalności maklerskiej na terytorium innego państwa członkowskiego	3

Utrzymanie w mocy decyzji	21
Uchylenie decyzji	8
Niezgłoszenie sprzeciwu wobec planowanego nabycia akcji TFI	12
Zgłoszenie sprzeciwu wobec planowanego nabycia akcji TFI	1
Udzielenie zezwolenia na rozszerzenie przedmiotu działalności towarzystwa funduszy inwestycyjnych o zarządzanie cudzym pakietem papierów wartościowych na zlecenie oraz doradztwo w zakresie obrotu papierami wartościowymi	1*
Udzielenie zgody FIZ na zmianę depozytariusza	1
Udzielenie zgody FIO na zmianę depozytariusza	2
Wyznaczenie terminu doprowadzenia środków własnych do stanu zgodnego z przepisami prawa	3
Udzielenie zgody na dokonanie zmian w zarządzie spółki	3
Inne	10
RAZEM	**141**
SPRAWY DOTYCZĄCE ORGANIZACJI WEWNĘTRZNEJ PRAC KOMISJI	
Organizacja posiedzeń Komisji	3
Inne	4
RAZEM	**7**
OGÓŁEM	**404**

*** W jednej uchwale zawarto dwa rozstrzygnięcia.**

TABELA A.I.2. LICZBA DECYZJI ORAZ POSTANOWIEŃ WYDANYCH NA PODSTAWIE UPOWAŻNIENIA WYDANEGO PRZEZ KNF W 2009 ROKU

PRZEDMIOT DECYZJI ORAZ POSTANOWIEŃ	LICZBA DECYZJI ORAZ POSTANOWIEŃ*
SPRAWY DOTYCZĄCE SEKTORA BANKOWEGO	
Udzielenie zezwolenia na dokonanie zmian w statucie banku	277
Umorzenie postępowania w sprawie powołania prezesa/członka zarządu banku (wycofanie wniosku)	14
Umorzenie postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na wykonywanie prawa głosów na WZA banku	3
Udzielenie zezwolenia na zbycie imiennych akcji banku	1
Zezwolenie na rozszerzenie terenie działania banku spółdzielczego	2
Udzielenie zezwolenia na zaliczanie do funduszy uzupełniających zobowiązań podporządkowanych	76
Udzielenie zezwolenia na zwolnienie z obowiązku przekazywania sprawozdań finansowych podmiotów blisko powiązanych z bankiem	19
Udzielenie zezwolenia na zwolnienie z obowiązku przekazywania do KNF sprawozdań skonsolidowanych w wersji przetłumaczonej na język polski / ograniczenie tego obowiązku	5/2
Udzielenie zezwolenia związanego z wykonywaniem czynności przez przedsiębiorców zagranicznych lub za granicą	24
Udzielenie zezwolenia w związku z wykonywaniem w imieniu i na rzecz banku pośrednictwa w zakresie czynności bankowych polegających m.in. na zawieraniu i zmianie rachunków i umów bankowych	17
Udzielenie zezwolenia na umorzenie prowadzonych postępowań administracyjnych dotyczących złożonych wniosków outsourcingowych	7
Postanowienie o wyrażenie stanowiska w sprawie wpisanie banku/oddziału instytucji kredytowej na listę gwarantów, o których mowa w art. 52 ust 1 Ustawy Prawo celne	31
Udzielenie zgody na łączenie metody podstawowego wskaźnika z metodą standardową do wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego	1

Udzielenie zezwolenia na stosowanie w rachunku wymogów kapitałowych modelu wyceny opcji do wyznaczania współczynników delta na potrzeby obliczania ekwiwalentów delta dla opcji walutowych zawieranych w obrocie pozagiełdowym	2
Opinia dla nadzoru macierzystego w zakresie udzielenia zgody na stosowanie przez bank (podmiot Grupy) zaawansowanej metody pomiaru (AMA) dla potrzeb wyznaczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego	1
Liczba banków, do których skierowano zalecenia poinspekcyjne dotyczące usunięcia stwierdzonych podczas czynności kontrolnych nieprawidłowości w celu ograniczenia ryzyka w działalności tych banków	76
Zezwolenie na otwarcie przedstawicielstwa banku zagranicznego	1
Powoływanie powiernika i zastępcy powiernika przy banku hipotecznym	3
Postanowienie o odwieszeniu postępowania w sprawie powołania prezesa/członka zarządu banku	1
Postanowienie w sprawie sprostowania błędów pisarskich i innych oczywistych omyłek	1
Postanowienie o odmowie zawieszenia postępowania	1
Postanowienie o przesunięciu terminu załatwienia sprawy	1
Postanowienie o zawieszeniu postępowania	1
Inne	13
RAZEM	**580**
SPRAWY DOTYCZĄCE RYNKU EMERYTALNEGO	
Wpis porozumienia o zawieszeniu naliczania i odprowadzania składek do rejestru	29
Postanowienie o odmowie przywrócenia terminu do uzupełnienia braków formalnych	3
Wykreślenie osoby wykonującej czynności akwizycyjne z rejestru osób upoważnionych do wykonywania czynności akwizycyjnych na rzecz otwartych funduszy emerytalnych	43
Umorzenie postępowania w przedmiocie udzielenia zezwolenia na zmianę statutu powszechnego towarzystwa emerytalnego	1
Umorzenie postępowania w przedmiocie udzielenia zezwolenia na powołanie członka zarządu powszechnego towarzystwa emerytalnego	1
Umorzenie postępowania w sprawie wykreślenia z rejestru osób uprawnionych do wykonywania czynności akwizycyjnych na rzecz OFE	3
Udzielenie zezwolenia na powołanie członka rady nadzorczej powszechnego towarzystwa emerytalnego	15
Udzielenie zezwolenia na zmianę umowy o przechowywanie aktywów otwartego funduszu emerytalnego	1
Udzielenie zezwolenia na zmianę umowy z depozytariuszem	1
Udzielenie zezwolenia na powołanie członka rady nadzorczej pracowniczego towarzystwa emerytalnego	2
Wpis pracowniczego programu emerytalnego do rejestru	47
Wpis zmian pracowniczego programu emerytalnego do rejestru	174
Wykreślenie pracowniczego programu emerytalnego z rejestru	29
Decyzje umarzające	8
Inne	44
RAZEM	**401**
SPRAWY DOTYCZĄCE RYNKU UBEZPIECZEŃ	
Wpis do rejestru aktuariuszy	14
Wydanie zezwolenia na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń	57
Wydanie zezwolenia na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie reasekuracji	1
Nałożenie kary pieniężnej	12
Wydanie decyzji cofającej zezwolenie na wykonywanie działalności brokerskiej	26
Wydanie decyzji zmieniającej decyzję w przedmiocie zezwolenia na wykonywanie działalności brokerskiej	7
Zatwierdzenie statutu zakładu ubezpieczeń	37

Zobowiązanie do wykonania zaleceń	1
Umorzenie postępowania administracyjnego	7
RAZEM	**162**
SPRAWY DOTYCZĄCE RYNKU KAPITAŁOWEGO	
Udzielenie zgody na dokonanie zmian w Regulaminie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.	2
Udzielenie zgody na dokonanie zmian w Regulaminie Alternatywnego Systemu Obrotu	2
Udzielenie zgody na dokonanie zmian w Statucie Spółki Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.	2
Zatwierdzenie zmiany w Statucie MTS-CeTO S.A.	1
Zatwierdzenie zmiany w Regulaminie MTS-CeTO S.A.*	1
Udzielenie zgody na dokonanie zmian w Regulaminie Towarowej Giełdy Energii	1
Zatwierdzające zmiany do Regulaminu Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A.	6
Zatwierdzenie prospektu emisyjnego	28
Zatwierdzenie aneksu do prospektu emisyjnego	208
Zatwierdzenie prospektu emisyjnego certyfikatów inwestycyjnych funduszu inwestycyjnego zamkniętego	10
Zatwierdzenie dokumentu rejestracyjnego	3
Zatwierdzenie aneksu do prospektu emisyjnego certyfikatów inwestycyjnych funduszu inwestycyjnego zamkniętego	60
Stwierdzenie równoważności memorandum informacyjnego z prospektem emisyjnym	5
Zezwolenie na utworzenie funduszu inwestycyjnego otwartego	1
Zezwolenie na utworzenie specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego	9
Zezwolenie na utworzenie funduszu inwestycyjnego zamkniętego	32
Działania KNF na podstawie art. 16, 17, 18 ustawy o ofercie publicznej (wstrzymanie, zakazanie oferty publicznej lub dopuszczenia do obrotu, przekazanie do publicznej wiadomości informacji o niezgodnym z prawem działaniu w związku z ofertą publiczną lub ubieganiem się o dopuszczenie papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym)	5
Udzielenie zezwolenia na pośredniczenie w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych lub tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych	4
Wpis do rejestru agentów firm inwestycyjnych	15
Zezwolenie na zmianę statutu funduszu inwestycyjnego i na skrócenie terminu wejścia w życie zmian w statucie funduszu	213
Zezwolenie na przekształcenie funduszy inwestycyjnych otwartych albo specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych w jeden fundusz z wydzielonymi subfunduszami	1
Zgoda na lokowanie aktywów w papiery wartościowe lub instrumenty rynku pieniężnego będące przedmiotem obrotu na rynku zorganizowanym w państwie innym niż Rzeczpospolita Polska lub państwo należące do OECD	3
Zezwolenie na zawarcie umowy o obsługę sekurytyzowanych wierzytelności z podmiotem innym niż bank krajowy	2
Wyznaczenie likwidatora funduszu	3
Zgoda na połączenie funduszy inwestycyjnych otwartych albo specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych	2
Zgoda na połączenie subfunduszy funduszu inwestycyjnego otwartego albo specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego z wydzielonymi subfunduszami	6
Stwierdzenie konieczności odbycia stażu adaptacyjnego lub przystąpienia do testu umiejętności	4
Zawieszenie postępowania administracyjnego	72
Podjęcie postępowania administracyjnego	45
Wszczęcie postępowania administracyjnego z urzędu	14

Żądanie wprowadzenia niezbędnych zmian lub uzupełnień w treści ogłoszonego wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji spółki publicznej	2
Udzielenie zezwolenia na prowadzenie rejestrów lub rachunków towarów giełdowych	2
Umorzenie postępowania administracyjnego	117
Zmiana decyzji	2
Uchylenie decyzji	3
Wykreślenie oddziału domu maklerskiego z wykazu przedsiębiorstw przechowujących lub transportujących wartości pieniężne w znacznych ilościach w zakresie działalności prowadzonej przez domy maklerskie i towarzystwa funduszy inwestycyjnych	2
Przekazanie Prezesowi Narodowego Banku Polskiego, jako organowi właściwemu, sprawy wpisania obiektu do wykazu przedsiębiorstw przechowujących lub transportujących wartości pieniężne w znacznych ilościach	1
Inne	24
RAZEM	**913**
SPRAWY O CHARAKTERZE MIĘDZYSEKTOROWYM	
Inne	6
RAZEM	**6**
OGÓŁEM	**2 062**

*** Na podstawie Uchwały nr 253/2008 KNF z dnia 4 sierpnia 2008 r. (z późn. zm.) w sprawie udzielenia Przewodniczącemu oraz Zastępcom Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego upoważnienia do podejmowania działań w zakresie właściwości KNF, w tym do wydawania postanowień i decyzji administracyjnych oraz do udzielania dalszych pełnomocnictw.**

Aneks 2. Emitenci oraz fundusze inwestycyjne zamknięte, których prospekty emisyjne zostały zatwierdzone przez KNF w 2009 roku

TABELA A.2.I. EMITENCI, KTÓRYCH PROSPEKTY EMISYJNE ZOSTAŁY ZATWIERDZONE PRZEZ KNF W 2009 ROKU

L.P.	EMITENT	DATA ZATWIERDZENIA PROSPEKTU
1.	Asseco South Eastern Europe S.A. (dokument rejestracyjny)	02.01.2009 r.
2.	Złomrex Steel Services S.A.	02.01.2009 r.
3.	Internet Group S.A.	27.01.2009 r.
4.	PCC Intermodal S.A.	13.02.2009 r.
5.	Przedsiębiorstwo Instalacji Przemysłowych INSTAL-LUBLIN S.A.	27.02.2009 r.
6.	Centrozap S.A.	12.03.2009 r.
7.	CP Energia S.A.	31.03.2009 r.
8.	APLISENS S.A.	31.03.2009 r.
9.	Ipopema Securities S.A.	06.05.2009 r.
10.	EMC Instytut Medyczny S.A.	08.05.2009 r.
11.	Lubelski Węgiel BOGDANKA S.A.	14.05.2009 r.
12.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowe BOMI S.A.	29.05.2009 r.
13.	Petrolinvest S.A.	10.06.2009 r.
14.	Voltex S.A.	16.06.2009 r.
15.	Inwest Consulting S.A. (memorandum informacyjne)	27.08.2009 r.
16.	Asseco South Eastern Europe S.A. (wraz z dokumentem rejestracyjnym zatwierdzonym w dniu 2.01.09)	27.08.2009 r.
17.	ZETKAMA S.A.	28.08.2009 r.
18.	Firma Handlowa JAGO S.A. (memorandum informacyjne)	31.08.2009 r.
19.	NOBLE Bank S.A. (memorandum informacyjne)	09.09.2009 r.
20.	NFI Magna Polonia S.A.	17.09.2009 r.
21.	Patentus S.A.	18.09.2009 r.
22.	ERGIS-EUROFILMS S.A. (dokument rejestracyjny)	24.09.2009 r.
23.	PKO BP S.A.	28.09.2009 r.
24.	Intakus S.A.	29.09.2009 r.
25.	Arctic Paper S.A.	01.10.2009 r.
26.	Centrum Klima S.A.	09.10.2009 r.
27.	Firma Handlowa JAGO S.A.	09.10.2009 r.
28.	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	09.10.2009 r.
29.	Asseco South Eastern Europe S.A.	14.10.2009 r.
30.	Redan S.A.	15.10.2009 r.
31.	BRE Bank Hipoteczny S.A.	28.10.2009 r.
32.	AD. Drągowski S.A.	09.11.2009 r.
33.	Asseco Poland S.A. (dokument rejestracyjny)	12.11.2009 r.
34.	Dolnośląskie Surowce Skalne S.A.	08.12.2009 r.
35.	Przedsiębiorstwo Tworzyw Sztucznych Plast-Box S.A.	10.12.2009 r.

36.	BBI Development NFI S.A.	22.12.2009 r.
37.	Narodowy Fundusz Inwestycyjny Progress S.A. (memorandum informacyjne)	23.12.2009 r.
38.	DZ Bank Polska S.A.	23.12.2009 r.
39.	Arteria S.A. (memorandum informacyjne)	30.12.2009 r.

TABELA A.2.2. FUNDUSZE INWESTYCYJNE ZAMKNIĘTE, KTÓRYCH PROSPEKTY EMISYJNE ZOSTAŁY ZATWIERDZONE PRZEZ KNF W 2009 ROKU

L.P.	NAZWA FUNDUSZU	DATA ZATWIERDZENIA PROSPEKTU
1.	KBC Roczna Premia Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	08.01.2009 r.
2.	KBC Roczna Premia II Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	17.04.2009 r.
3.	Legg Mason Akcji Skoncentrowany Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	19.05.2009 r.
4.	Investor Gold Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	28.05.2009 r.
5.	KBC Dobry Start Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	20.07.2009 r.
6.	Inwestor Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	20.08.2009 r.
7.	KBC Dobry Bonus Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	02.09.2009 r.
8.	KBC Klik Polska Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	06.11.2009 r.
9.	KBC Quick Exposure Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	06.11.2009 r.
10.	KBC Rynków Wschodzących II Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	23.12.2009 r.

Aneks 3. Przedmiotowy podział skarg kierowanych do KNF

■ TABELA A.3.1. PRZEDMIOTOWY PODZIAŁ SKARG NA BANKI KOMERCYJNE WPŁYWAJĄCYCH DO URZĘDU KNF W LATACH 2008-2009

PRZEDMIOT SKARGI	2008	2009	2009 (w %)
kredyty i pożyczki	994	1 860	51,04
prowadzenie rachunków/realizacja dyspozycji/świadczenie usług przez Internet/lokaty	411	595	16,33
opłaty/oprocentowanie	0	261	7,16
karty kredytowe	186	254	6,97
jakość obsługi	0	205	5,63
inna działalność banku	0	107	2,94
karty płatnicze	80	93	2,55
fuzja	101	15	0,41
skargi przekazane do wiadomości Urzędu *	17	0	0,00
pozostałe	258	254	6,97
RAZEM	**2 047**	**3 644**	**100,00**

* W 2009 r. skargi z tej kategorii zostały przypisane do właściwego przedmiotu skargi.

■ TABELA A.3.2. PRZEDMIOTOWY PODZIAŁ SKARG NA BANKI SPÓŁDZIELCZE WPŁYWAJĄCYCH DO URZĘDU KNF W LATACH 2008-2009

PRZEDMIOT SKARGI	2008	2009	2009 (w %)
kredyty i pożyczki	15	37	56,06
prowadzenie rachunków/realizacja dyspozycji/lokaty	8	12	18,18
jakość obsługi	0	6	9,09
opłaty/oprocentowanie	0	1	1,52
fuzja	0	1	1,52
karty płatnicze	1	0	0,00
skargi przekazane do wiadomości Urzędu *	1	0	0,00
pozostałe	26	9	13,64
RAZEM	**51**	**66**	**100,00**

* W 2009 r. skargi z tej kategorii zostały przypisane do właściwego przedmiotu skargi.

TABELA A.3.3. PRZEDMIOTOWY PODZIAŁ SKARG WPŁYWAJĄCYCH DO URZĘDU KNF DOTYCZĄCYCH OFE W LATACH 2008–2009

PRZEDMIOT SKARGI	2008	2009	2009 (w %)
nieprawidłowości przy dokonywaniu transferów do innych funduszy/ wątpliwości dotyczące sposobu i wysokości pobieranych opłat przez fundusz	1 759	2 451	85,76
w toku	0	174	6,09
prowadzenie działalności akwizycyjnej	8	104	3,64
pilotowanie przyszłego transferu*	0	56	1,96
działalność informacyjna funduszu/brak informacji o stanie rachunku/ niedopełnienie obowiązku poinformowania członka o nadaniu numeru indywidualnego rachunku w funduszu	25	21	0,73
nieprawidłowości w procesie zawierania umowy o członkowstwo/zawarcie umowy o członkowstwo na podstawie fałszywych informacji o funduszu lub wbrew woli skarżącego/zawarcie przez fundusz umowy z osobą nieletnia bez zgody jej opiekuna prawnego/podejrzenie fałszowania podpisu strony na umowie o członkostwo w funduszu	27	19	0,66
nieprawidłowości dotyczące podziału i wypłat środków zgromadzonych na rachunku /wypłaty pieniężne po śmierci członka funduszu	6	16	0,56
środki zgromadzone na rachunku/przeliczenie składki	2	8	0,28
brak pouczenia o konsekwencjach przystąpienia do funduszu	1	0	0,00
pozostałe	111	9	0,31
RAZEM	**1 939**	**2 858**	**100,00**

* Skargi wpływające do Urzędu przed realizacją wypłaty transferowej.

TABELA A.3.4. PRZEDMIOTOWY PODZIAŁ SKARG WPŁYWAJĄCYCH DO URZĘDU KNF DOTYCZĄCYCH ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE W LATACH 2008–2009

PRZEDMIOT SKARGI	2008	2009	2009 (w %)
odmowa wypłaty	38	40	20,30
opieszałość	11	23	11,68
polityka informacyjna zakładów ubezpieczeń	27	23	11,68
wartość wykupu	15	19	9,64
nierzetelność agenta	13	19	9,64
wysokości odszkodowania	7	17	8,63
wycena jednostek UFK	6	11	5,58
zwrot składki	0	8	4,06
interpretacja OWU	3	7	3,55
odstąpienie od umowy	6	5	2,54
wysokość składki	4	4	2,03
wysokość sumy ubezpieczenia	1	3	1,52
problemy z wypowiedzeniem umowy	1	3	1,52
zmiana warunków umowy	5	1	0,51
skarga agenta na towarzystwo	2	1	0,51
pełnomocnictwo	4	1	0,51
ochrona danych osobowych	1	1	0,51
odmowa udostępnienia akt	2	0	0,00
pozostałe	42	11	5,58
RAZEM	**188**	**197**	**100,00**

■ TABELA A.3.5. PRZEDMIOTOWY PODZIAŁ SKARG WPŁYWAJĄCYCH DO URZĘDU KNF DOTYCZĄCYCH ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ MAJĄTKOWYCH W LATACH 2008–2009

PRZEDMIOT SKARGI	2008	2009	2009 (w %)
opieszałość	668	1 026	52,89
wysokość odszkodowania	303	427	22,01
odmowa wypłaty	175	213	10,98
problemy z wypowiedzeniem umowy	18	66	3,40
odmowa udostępnienia akt	31	45	2,32
polityka informacyjna towarzystwa	15	28	1,44
wysokość składki	12	16	0,82
nierzetelność agenta	4	13	0,67
odstąpienie od umowy	26	12	0,62
zwrot składki	4	12	0,62
wysokość sumy ubezpieczenia	0	4	0,21
interpretacja OWU	1	2	0,10
ochrona danych osobowych	3	1	0,05
pełnomocnictwo	9	0	0,00
skarga agenta na zakład ubezpieczeń	2	0	0,00
zmiana warunków umowy	1	0	0,00
pozostałe	108	75	3,87
RAZEM	**1 380**	**1 940**	**100,00**

■ TABELA A.3.6. PRZEDMIOTOWY PODZIAŁ SKARG WPŁYWAJĄCYCH DO URZĘDU KNF NA SPÓŁKI PUBLICZNE W LATACH 2008–2009

PRZEDMIOT SKARGI	2008	2009	2009 (w %)
kurs notowań papierów wartościowych	0	24	35,29
prawa korporacyjne akcjonariuszy	11	16	23,53
obowiązki informacyjne	24	13	19,12
publiczna subskrypcja akcji	7	4	5,88
spółki wycofane z obrotu na rynku regulowanym	2	4	5,88
pozostałe	24	7	10,29
RAZEM	**68**	**68**	**100,00**

TABELA A.3.7. PRZEDMIOTOWY PODZIAŁ SKARG WPŁYWAJĄCYCH DO URZĘDU KNF NA FIRMY INWESTYCYJNE W LATACH 2008–2009

PRZEDMIOT SKARGI	2008	2009	2009 (w %)
realizacja zleceń	31	20	29,85
jakość świadczonych usług	36	14	20,90
świadczenie usług przez Internet	16	13	19,40
wysokość opłat i prowizji	1	7	10,45
dystrybucja jednostek uczestnictwa	0	3	4,48
wynik zarządzania	3	2	2,99
rekomendacje	2	1	1,49
realizacja wezwań	6	0	0,00
pozostałe	24	7	10,45
RAZEM	**119**	**67**	**100,00**

TABELA A.3.8. PRZEDMIOTOWY PODZIAŁ SKARG WPŁYWAJĄCYCH DO URZĘDU KNF NA TOWARZYSTWA FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH W LATACH 2008–2009

PRZEDMIOT SKARGI	2008	2009	2009 (w %)
wycena jednostek uczestnictwa	25	27	25,47
prowadzenie polityki inwestycyjnej	0	20	18,87
jakość świadczenia usług	70	19	17,92
termin realizacji zleceń (dot. jednostek uczestnictwa)	0	8	7,55
poinformowanie uczestnika o zmianie treści statutów	0	8	7,55
wysokość pobranego podatku od dochodów kapitałowych	0	6	5,66
działanie TFI po śmierci uczestnika	0	5	4,72
łączenie się funduszy inwestycyjnych	0	3	2,83
wycena certyfikatów inwestycyjnych	0	2	1,89
termin realizacji zleceń	38	1	0,94
wysokość opłat i prowizji	3	1	0,94
cena nabycia lub odkupienia jednostek uczestnictwa	25	0	0,00
pozostałe	29	6	5,66
RAZEM	**190**	**106**	**100,00**

Aneks 4. Zestawienie działań edukacyjnych i informacyjnych podjętych przez KNF w 2009 roku

TABELA A.4.I. TEMATYKA SEMINARIÓW SZKOLENIOWYCH SKIEROWANYCH DO PRZEDSTAWICIELI PODMIOTÓW NADZOROWANYCH (W PODZIALE NA SEKTORY) ZREALIZOWANYCH W RAMACH PROJEKTU CENTRUM EDUKACJI DLA UCZESTNIKÓW RYNKU

L.P.	TEMAT SEMINARIUM	DATA SEMINARIUM
	SEKTOR KAPITAŁOWY	
1.	Implementacja dyrektywy o niektórych prawach akcjonariuszy – nowy model walnych zgromadzeń spółek publicznych	01.06
2.	Obowiązki informacyjne emitentów w świetle nowelizacji ustawy o ofercie publicznej – praktyczne aspekty funkcjonowania nowych przepisów	08.06
3.	Zasady funkcjonowania Elektronicznego Systemu Przekazywania Informacji (ESPI)	01.10
4.	Sporządzanie rekomendacji dotyczących udziałowych instrumentów finansowych	07.10
5.	Znaczne pakiety akcji oraz zasady ogłaszania i przeprowadzania wezwań w świetle nowelizacji ustawy o ofercie publicznej	20.10
6.	Przekazywanie informacji poufnej – praktyczne aspekty	28.10
7.	Dystrybutorzy jednostek oraz tytułów uczestnictwa funduszy inwestycyjnych w świetle nowych regulacji prawnych	05.11
8.	Raportowanie okresowe – najczęstsze niezgodności oraz braki ujawnień w sprawozdaniach finansowych	16.11
9.	Zmiany zasad działania rynku funduszy inwestycyjnych w świetle nowych regulacji	19.11
10.	Dyrektywa MiFID w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi po wejściu w życie jej nowelizacji z dnia 4 września 2008 r.	23.11
11.	Regulacje wspólnotowe – MiFID, UCITS IV – a polski rynek funduszy inwestycyjnych	26.11
12.	Nadzór nad domami maklerskimi i nowe obowiązki podmiotów w świetle dyrektyw CRD (2006/48/WE i 2006/49/WE)	08.12
	SEKTOR UBEZPIECZENIOWY	
13.	Dokumentacja prawna i obowiązki informacyjne w zakresie produktów strukturyzowanych i ubezpieczeń z UFK oraz prawne aspekty łączenia produktów ubezpieczeniowych (wybrane zagadnienia)	27.05
14.	Bancassurance – aspekty prawne	08.09
15.	Wypłacalność II – nowe wymogi w zakresie zarządzania zakładem ubezpieczeń, własna ocena ryzyka i wypłacalności (ORSA)	13.10
16.	Wypłacalność II – sprawozdawczość zakładów ubezpieczeń	29.10
17.	Wypłacalność II – proces akceptacji modeli wewnętrznych w oparciu o projekty porad CEIOPS dla Komisji Europejskiej	30.11
	SEKTOR EMERYTALNY	
18.	Korzyści wynikające z prowadzenia pracowniczego programu emerytalnego	25.05
	SEKTOR BANKOWY	
19.	Rola i zadania spółdzielczych instytucji kredytowych w systemie przeciwdziałania procederowi prania pieniędzy	29.06
20.	Rola Rad Nadzorczych w sprawowaniu nadzoru nad organizacją systemu kontroli wewnętrznej w bankach spółdzielczych	21.10
21.	Rola spółdzielczych instytucji kredytowych w systemie przeciwdziałania procederowi prania pieniędzy (edycja II)	03.11
22.	Praktyczne aspekty walidacji modeli IRB,	24.11
23.	Wybrane zagadnienia dotyczące II filaru NUK/CRD oraz metodyki BION	14.12

MIĘDZYSEKTOROWE		
24.	Przeciwdziałanie praniu pieniędzy – implementacja postanowień III dyrektywy AML (sektor bankowy i kapitałowy)	15.10
25.	Przeciwdziałanie praniu pieniędzy – implementacja postanowień III dyrektywy AML (edycja II – sektor bankowy, kapitałowy i ubezpieczeniowy)	17.11

TABELA A.4.2. WARSZTATY I SEMINARIA SKIEROWANE DO MIEJSKICH I POWIATOWYCH RZECZNIKÓW KONSUMENTÓW ZREALIZOWANE W RAMACH PROJEKTU CENTRUM EDUKACJI DLA UCZESTNIKÓW RYNKU

	TEMAT SEMINARIUM	DATA SEMINARIUM
1.	Ogóle Warunki Ubezpieczeń	20.05
2.	Warsztaty – Konsument na rynku finansowym	15.06
3.	Pułapki przy podpisywaniu umów dotyczących produktów bankowych oraz nabywanie jednostek funduszy inwestycyjnych	22.10

TABELA A.4.3. SEMINARIA SKIEROWANE DO SĘDZIÓW I PROKURATORÓW ORAZ PRZEDSTAWICIELI ORGANÓW ŚCIGANIA ZREALIZOWANE W RAMACH PROJEKTU CENTRUM EDUKACJI DLA UCZESTNIKÓW RYNKU

	TEMAT SEMINARIUM	DATA SEMINARIUM
1.	Podstawy funkcjonowania rynku kapitałowego oraz wybrane typy przestępstw na tym rynku	13.05
2.	Nieprawidłowości na rynku finansowym, w szczególności przestępstwa oraz instrumentarium prawne Komisji Nadzoru Finansowego	10.09
3.	Podział środków po zmarłym członku funduszu, specyfikacja wad oświadczeń woli składanych podczas zawierania umów o członkostwo w OFE, aspekty prawne działalności akwizycyjnej	21.09
4.	Wykrywanie i przeciwdziałanie przestępstwom na rynku finansowym. Przestępstwa w sektorze kapitałowym	03-04.12

TABELA A.4.4. SEMINARIA SKIEROWANE DO PRZEDSTAWICIELI MEDIÓW ZREALIZOWANE W RAMACH PROJEKTU CENTRUM EDUKACJI DLA UCZESTNIKÓW RYNKU

	TEMAT SEMINARIUM	DATA SEMINARIUM
1.	Elementy oszczędnościowo-inwestycyjne w umowach ubezpieczenia na życie	21.05
2.	Zmiany w sposobie organizacji walnych zgromadzeń spółek publicznych – implementacja dyrektywy o niektórych prawach akcjonariuszy	28.05
3.	Nadzór nad pośrednikami finansowymi	04.06
4.	Nadzór ubezpieczeniowy w Polsce. Cele i sposoby ich realizacji	18.06
5.	Instytucjonalny system ochrony nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego w Polsce	25.06
6.	Możliwości i wyzwania rynku funduszy inwestycyjnych w świetle nowych regulacji	15.10
7.	Konsekwencje nowelizacji ustawy o obrocie instrumentami finansowymi dla działalności instytucji rynku kapitałowego	28.10

TABELA A.4.5. TEMATYKA SPOTKAŃ ZORGANIZOWANYCH PRZEZ URZĄD KNF W RAMACH XIII EDYCJI FESTIWALU NAUKI

	TEMAT SPOTKANIA	DATA SPOTKANIA
1.	Jak można stracić na kontraktach, które miały zabezpieczać przed ryzykiem, czyli słowo o opcjach walutowych.	19.09
4.	Innowacje w finansach – nowe instrumenty a ochrona klienta.	19.09
5.	Czy fundusze to inwestycja dla leniwych? Geneza i funkcjonowanie.	19.09
2.	Bankowość, ubezpieczenia i inwestycje kapitałowe w jednym – rzecz o konglomeratach finansowych.	20.09
3.	Konto bankowe szyte na miarę – czyli jak trafnie porównać i dobrać właściwe produkty bankowe pod nasze potrzeby.	20.09
6.	Emerytura 2056 – koniec harówki, czas zwiedzać świat?	20.09
7.	Ochrona klienta na rynku usług finansowych – jak i do kogo się skarżyć?	20.09
8.	Licealista na rynku finansowym – pułapki i zagrożenia.	20.09
9.	Dlaczego potrzebny jest nadzór finansowy.	23.09
10.	Pierwsze kroki na rynku finansowym.	24.09

TABELA A.4.6. HARMONOGRAM CYKLU SPOTKAŃ KIEROWNICTWA UKNF Z SZEFAMI ORGANIZACJI ZRZESZAJĄCYCH UCZESTNIKÓW RYNKU FINANSOWEGO

	TEMAT SPOTKANIA	DATA SPOTKANIA
1.	Spotkanie kierownictwa UKNF z prezesami banków działających w Polsce	26.02
2.	Spotkanie kierownictwa UKNF z członkami Zarządów zakładów ubezpieczeń działających w Polsce	13.03
3.	Spotkanie przedstawicieli UKNF ze Stowarzyszeniem na rzecz Obrony Polskich Przedsiębiorstw	23.03
4.	Spotkanie kierownictwa UKNF z głównymi ekonomistami	26.03
5.	Spotkanie z organizacjami branżowymi	02.04
6.	Spotkanie z analitykami zajmującymi się sektorem bankowym	19.06
7.	Spotkanie kierownictwa UKNF z przedstawicielami PKPP Lewiatan	26.06
8.	Spotkanie kierownictwa UKNF ze środowiskiem biegłych rewidentów	03.09
9.	Spotkanie kierownictwa UKNF z sektorem ubezpieczeniowym w Polsce	11.09
10.	Spotkanie kierownictwa UKNF z organizacjami rynku kapitałowego nt. projektu zmian w zakresie wezwań	15.09
11.	Spotkanie kierownictwa UKNF z przedstawicielami rynku emerytalnego	22.09
12.	Spotkanie kierownictwa UKNF ze środowiskiem funduszy inwestycyjnych	02.10
13.	Spotkanie kierownictwa UKNF ze środowiskiem banków spółdzielczych	23.11
14.	Spotkanie kierownictwa UKNF z bankami komercyjnymi	08.12
15.	Spotkanie kierownictwa UKNF ze środowiskiem biegłych rewidentów	11.12
16.	Spotkanie kierownictwa UKNF ze środowiskiem biegłych rewidentów	17.12

Aneks 5. Opublikowane akty prawne, w których przygotowywaniu uczestniczył Urząd KNF w 2009 roku

Ustawy

- Ustawa z dnia 16 lipca 2009 r. o zmianie ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym oraz ustawy – Prawo bankowe (Dz.U. 2009 nr 144 poz. 1176).
- Ustawa z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo–kredytowych.
- Ustawa z dnia 26 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych oraz ustawy o zmianie ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2009 nr 127 poz. 1048).
- Ustawa z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (Dz.U. 2009 nr 3 poz. 11).
- Ustawa z dnia 13 lutego 2009 r. o zmianie ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2009 nr 42 poz. 341).
- Ustawa z dnia 5 marca 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. 2009 nr 91 poz. 739).
- Ustawa z dnia 18 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. 2009 nr 115 poz. 962).
- Ustawa dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz.U. 2009 nr 77 poz. 649).
- Ustawa z dnia 25 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu oraz o zmianie niektórych innych ustaw (w tym Prawa bankowego) (Dz.U. 2009 nr 166 poz. 1317).

Rozporządzenia

- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2009 r. w sprawie zwrotu na dochody budżetu państwa środków zgromadzonych na rachunkach członków otwartych funduszy emerytalnych (Dz.U. 2009 nr 61 poz. 501).
- Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie wpłat na pokrycie kosztów nadzoru nad działalnością w zakresie funduszy emerytalnych i pracowniczych programów emerytalnych. (Dz.U. 2009 nr 220 poz. 1724).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 września 2009 r. w sprawie rocznego sprawozdania zakładów reasekuracji dotyczącego transakcji przeprowadzanych w ubezpieczeniowej grupie kapitałowej (Dz.U. 2009 nr 169 poz. 1328).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 października 2009 r. w sprawie sposobu wyliczenia wysokości marginesu wypłacalności zakładów reasekuracji oraz minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego dla rodzajów reasekuracji (Dz.U. 2009 nr 169 poz. 1330).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 września 2009 r. w sprawie rocznego sprawozdania zakładów ubezpieczeń dotyczącego transakcji przeprowadzanych w ubezpieczeniowej grupie kapitałowej (Dz.U. 2009 nr 172 poz. 1336).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 września 2009 r. w sprawie szczegółowego sposobu ustalania środków własnych krajowych zakładów reasekuracji wchodzących w skład ubezpieczeniowej grupy kapitałowej (Dz.U. 2009 nr 173 poz. 1346).
- Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie wpłat na pokrycie kosztów nadzoru nad działalnością ubezpieczeniową, reasekuracyjną oraz w zakresie pośrednictwa ubezpieczeniowego (Dz.U. 2009 nr 220 poz. 1723).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 15 maja 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. 2009 nr 78 poz. 652).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie kryteriów, jakie muszą spełniać podmioty ubiegające się o status agencji informacyjnej (Dz.U. 2009 nr 31 poz. 210).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 kwietnia 2009 r. w sprawie postępowania podmiotów prowadzących działalność w zakresie pośrednictwa w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa oraz tytułów uczestnictwa (Dz.U. 2009 nr 62 poz. 507).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 6 sierpnia 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz.U. 2009 nr 131 poz. 1080).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 października 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków, jakie musi spełniać rynek regulowany (Dz.U. 2009 nr 187 poz. 1447).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 października 2009 r. w sprawie warunków, jakie musi spełniać organizowany przez firmę inwestycyjną alternatywny system obrotu (Dz.U. 2009 nr 187 poz. 1448).

- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 października 2009 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej domu maklerskiego (Dz.U. 2009 nr 187 poz. 1449).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 października 2009 r. w sprawie cech transakcji długoterminowych instrumentami finansowymi nabywanymi lub zbywanymi na własny rachunek domu maklerskiego (Dz.U. 2009 nr 187 poz. 1450).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 27 października 2009 r. w sprawie egzaminu na maklera papierów wartościowych, doradcę inwestycyjnego i agenta firmy inwestycyjnej oraz sprawdzianu umiejętności (Dz.U. 2009 nr 187 poz. 1452).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 27 października 2009 r. w sprawie egzaminu uzupełniającego dla maklerów papierów wartościowych uprawniającego do wykonywania czynności doradztwa inwestycyjnego (Dz.U. 2009 nr 187 poz. 1453).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 listopada 2009 r. w sprawie wzorów wniosków o wpis na listę maklerów papierów wartościowych oraz na listę doradców inwestycyjnych (Dz.U. 2009 nr 191 poz. 1480).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 listopada 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wzoru wniosku o wpis na listę maklerów giełd towarowych (Dz.U. 2009 nr 191 poz. 1481).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 listopada 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków, jakim powinno odpowiadać memorandum informacyjne, o którym mowa w art. 39 ust. 1 oraz art. 42 ust. 1 ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. 2009 nr 191 poz. 1483).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 listopada 2009 r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania całkowitego wymogu kapitałowego, w tym wymogów kapitałowych, dla domów maklerskich oraz określenia maksymalnej wysokości kredytów, pożyczek i wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w stosunku do kapitałów (Dz.U. 2009 nr 204 poz. 1571).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 listopada 2009 r. w sprawie wymogów, jakim powinny odpowiadać wnioski domów maklerskich o wydanie zgody na niektóre czynności w ramach prowadzonej działalności maklerskiej (Dz.U. 2009 nr 204 poz. 1572).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 listopada 2009 r. w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać wnioski o udzielenie zgody na zastosowanie przez dom maklerski wybranych metod wykorzystywanych do obliczania wysokości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego (Dz.U. 2009 nr 204 poz. 1573).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 listopada 2009 r. w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać wnioski o udzielenie zgody na stosowanie przez dom maklerski wybranych metod pomiaru ryzyka operacyjnego (Dz.U. 2009 nr 204 poz. 1574).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 listopada 2009 r. w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać wnioski o udzielenie zgody na stosowanie przez dom maklerski metod wyznaczania wartości ekspozycji niektórych transakcji do obliczania wysokości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta (Dz.U. 2009 nr 204 poz. 1575).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 listopada 2009 r. w sprawie ocen wiarygodności kredytowej opracowanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej (Dz.U. 2009 nr 204 poz. 1576).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 20 listopada 2009 r. w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, oraz banków powierniczych (Dz.U. 2009 nr 204 poz. 1577).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 20 listopada 2009 r. w sprawie obowiązków sprawozdawczych w zakresie obrotu papierami wartościowymi emitowanymi przez Skarb Państwa (Dz.U. 2009 nr 204 poz. 1578).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 listopada 2009 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków technicznych i organizacyjnych dla firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, i banków powierniczych oraz warunków szacowania przez dom maklerski kapitału wewnętrznego (Dz.U. 2009 nr 204 poz. 1579).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 listopada 2009 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wzorów wezwań do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji spółki publicznej, szczegółowego sposobu ich ogłaszania oraz warunków nabywania akcji w wyniku tych wezwań (Dz.U. 2009 nr 204 poz. 1580).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 20 listopada 2009 r. w sprawie postępowania towarzystw funduszy inwestycyjnych wykonujących działalność w zakresie zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, lub doradztwa inwestycyjnego (Dz.U. 2009 nr 207 poz. 1595).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 29 listopada 2009 r. w sprawie przeprowadzania badania i oceny nadzorczej domów maklerskich (Dz.U. 2009 nr 207 poz. 1596).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 marca 2010 r. w sprawie opłat wnoszonych na rzecz Komisji Nadzoru Finansowego przez podmioty nadzorowane prowadzące działalność na rynku kapitałowym (Dz.U. 2010 nr 57 poz. 364).

Aneks 6. Projekty aktów prawnych, w których przygotowywaniu uczestniczył Urząd KNF w 2009 roku

Projekty ustaw

- Projekt ustawy o zmianie ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.
- Projekt ustawy o zmianie ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym.
- Projekt ustawy o zmianie ustawy Prawo bankowe, ustawy o działalności ubezpieczeniowej, ustawy o funduszach inwestycyjnych, ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym.
- Projekt zmiany ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych.
- Projekt ustawy zmieniającej ustawę o obligacjach.
- Projekt ustawy o zmianie ustawy Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw.
- Projekt ustawy o zapobieżeniu skutkom społeczno-gospodarczym związanym z wprowadzeniem do obrotu gospodarczego niektórych złożonych instrumentów pochodnych.
- Projekt ustawy o ochronie przed nieuczciwymi praktykami w obrocie niektórymi złożonymi instrumentami finansowymi.
- Projekt ustawy o usługach płatniczych.
- Projekt ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości.

Projekty rozporządzeń

- Projekt rozporządzenia w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji.
- Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zakresu obowiązujących tematów egzaminu dla osób ubiegających się o wykonywanie czynności agencyjnych oraz trybu i sposobu jego przeprowadzania.
- Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków.
- Projekt rozporządzenia w sprawie sposobu składania wniosków o wpis albo o zmianę wpisu do rejestru agentów ubezpieczeniowych oraz wykazu dokumentów dołączanych do takich wniosków.
- Projekt rozporządzenia w sprawie ustalenia regulaminu Rady Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.
- Projekt rozporządzenia w sprawie okresowych sprawozdań oraz bieżących informacji dotyczących działalności i sytuacji finansowej towarzystw funduszy inwestycyjnych i funduszy inwestycyjnych dostarczanych przez te podmioty Komisji Nadzoru Finansowego.
- Projekt rozporządzenia w sprawie szczególnego trybu i warunków wprowadzania do obrotu giełdowego praw majątkowych.

Aneks 7. Akty prawne przywołane w Sprawozdaniu z działalności KNF w 2009 roku

Ustawy

- Ustawa z dnia 16 lipca 2009 r. o zmianie ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym oraz ustawy – Prawo bankowe (Dz.U. 2009 nr 144 poz. 1176, data wejścia w życie 19.09.2009 r.).
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. 2002 nr 72 poz. 665, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 1 lipca 2009 r. o zmianie ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz.U. 2009 nr 127 poz. 1050, data wejścia w życie 28.08.2009 r.).
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych (Dz.U. 2003 nr 99 poz. 919).
- Ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz.U. 2004 nr 159 poz. 1667, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 26 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych oraz ustawy o zmianie ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2009 nr 127 poz. 1048, data wejścia w życie 1.01.2010 r.).
- Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz.U. 2008 nr 228 poz. 1507, data wejścia w życie 08.01.2009 r.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych (Dz.U. 2004 nr 116 poz. 1207, data wejścia w życie 01.06.2004 r.).
- Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2008 nr 225 poz. 1486, data wejścia w życie 01.01.2009 r.).
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2008 nr 234 poz. 1571, data wejścia w życie 01.07.2009 r.).
- Ustawa z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (Dz.U. 2009 nr 3 poz. 11, data wejścia w życie 01.03.2009 r.).
- Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy o swobodzie działalności gospodarczej oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. 2009 nr 18 poz. 97, data wejścia w życie 07.03.2009 r.).
- Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. 2003 nr 124 poz. 1152, z późn. zm., data wejścia w życie 01.01.2004 r.).
- Ustawa z dnia 13 lutego 2009 r. o zmianie ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2009 nr 42 poz. 341, data wejścia w życie 18.06.2009 r.).
- Ustawa z dnia 5 marca 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. 2009 nr 91 poz. 739, data wejścia w życie 30.06.2009 r.).
- Ustawa z dnia 18 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. 2009 nr 115 poz. 962, data wejścia w życie 05.08.2009 r.).
- Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz.U. 2003 nr 124 poz. 1151, z późn. zm., data wejścia w życie 01.01.2004).
- Ustawa z dnia 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2009 nr 165 poz. 1316, data wejścia w życie 21.10.2009 r.).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. 2005 nr 183 poz. 1538, z późn. zm., data wejścia w życie 24.10.2005 r.).
- Ustawa dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz.U. 2009 nr 77 poz. 649, data wejścia w życie 06.06.2009 r.).
- Ustawa z dnia 25 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu oraz o zmianie niektórych innych ustaw (w tym Prawa bankowego) (Dz.U. 2009 nr 166 poz. 1317, data wejścia w życie 22.10.2009 r.).
- Ustawa z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. 2006 nr 157 poz. 1119, data wejścia w życie 19.09.2006 r.).
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy Kodeks spółek handlowych oraz ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. 2009 nr 13 poz. 69, data wejścia w życie 03.08.2009 r.).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. 2009 nr 185 poz. 1439).
- Ustawa z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. z 2004, nr 146 poz. 1546, z późn. zm., data wejścia w życie 01.07.2004 r.).
- Ustawa z dnia 19 marca 2004 r. Prawo celne (Dz.U. 2004 nr 68 poz. 622, z późn. zm., data wejścia w życie 1.05.2004 r.).

- Ustawa z dnia 16 listopada 2000 r. o praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz.U. 2003 nr 153 poz. 1505, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. 2007 nr 168 poz. 1186, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz.U. 2000 nr 94 poz. 1037, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz.U. 2002 nr 76 poz. 694, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. 1964 nr 16 poz. 93, z późn. zm., data wejścia w życie 01.01.1965 r.).
- Ustawa z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (Dz.U. 2005 nr 121 poz. 1019).
- Ustawa z dnia 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o funduszach inwestycyjnych, ustawy – Prawo bankowe oraz ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. 2008 nr 231 poz. 1546, data wejścia w życie 13.01.2009 r.).
- Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. 2001 nr 112 poz. 1198, z późn. zm., data wejścia w życie 01.01.2002 r.).
- Ustawa z dnia 7 listopada 2008 r. o Komitecie Stabilności Finansowej (Dz.U. 2008 nr 209 poz. 1317, data wejścia w życie 13.12.2008 r.).
- Ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o gromadzeniu, przetwarzaniu i przekazywaniu informacji kryminalnych (Dz.U. 2010 nr 29 poz. 153).
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. 1997 nr 88 poz. 553, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (Dz.U. 2005 nr 111 poz. 937).
- Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz.U. 2005 nr 249 poz. 2104, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. 2007 nr 223 poz. 1655, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. 1999 nr 11 poz. 95, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz.U. nr 63 poz. 394, data wejścia w życie 02.05.2008).

Rozporządzenia

- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 listopada 2009 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków technicznych i organizacyjnych dla firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, i banków powierniczych oraz warunków szacowania przez dom maklerski kapitału wewnętrznego (Dz.U. 2009 nr 204 poz. 1579, data wejścia w życie 17.12.2009 r.).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 20 listopada 2009 w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie, oraz banków powierniczych (Dz.U. 2009 nr 204 poz. 1577, data wejścia w życie 17.12.2009 r.).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz.U. 2009 nr 33 poz. 259, z późn. zm., data wejścia w życie 15.03.2009 r.).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 lutego 2004 r. w sprawie określenia maksymalnej części aktywów otwartego funduszu emerytalnego, jaka może zostać ulokowana w poszczególnych kategoriach lokat, oraz dodatkowych ograniczeń w zakresie prowadzenia działalności lokacyjnej przez fundusze emerytalne (Dz.U. 2004 nr 32 poz. 276, z późn. zm., data wejścia w życie 16.03.2004 r.).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2003 r. w sprawie ogólnego zezwolenia na lokowanie aktywów funduszy emerytalnych poza granicami kraju (Dz.U. 2003 nr 229 poz. 2286, data wejścia w życie 01.01.2004 r.).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 czerwca 1998 r. w sprawie sposobu i trybu zawarcia umowy, na podstawie której następuje uzyskanie członkostwa w otwartym funduszu emerytalnym, sposobu i terminu składania oświadczenia o małżeńskich stosunkach majątkowych członka otwartego funduszu emerytalnego oraz zawiadamiania otwartego funduszu emerytalnego o każdorazowej zmianie w stosunku do treści takiego oświadczenia, obejmującej środki zgromadzone na rachunku członka (Dz.U. 1998 nr 84 poz. 534, z późn. zm, data wejścia w życie 01.01.1999 r.).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 kwietnia 2004 r. w sprawie trybu i terminu powiadamiania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przez otwarty fundusz emerytalny o zawarciu umowy z członkiem oraz dokonywania wypłaty transferowej (Dz.U. 2004 nr 86 poz. 804, data wejścia w życie 28.04.2004 r.).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 lutego 2004 r. w sprawie opłaty pobieranej przez powszechne towarzystwo emerytalne z tytułu wypłat transferowych (Dz.U. 2004 nr 31 poz. 262, data wejścia w życie 01.04.2004 r.).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń (Dz.U. 2008 nr 236 poz. 1634, data wejścia w życie 01.01.2009 r.).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 15 marca 2005 r. w sprawie kwartalnych i dodatkowych rocznych sprawozdań finansowych i statystycznych zakładów ubezpieczeń (Dz.U. 2005 nr 51 poz. 465, z późn. zm., data wejścia w życie 30.03.2005 r.).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 21 września 2001 r. w sprawie określania wzoru, sposobu jego prowadzenia oraz trybu dostarczania danych z rejestru Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej (Dz.U. 2001 nr 113 poz. 1210, z późn. zm., data wejścia w życie 24.10.2001 r.).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 kwietnia 2009 r. w sprawie postępowania podmiotów prowadzących działal-

ność w zakresie pośrednictwa w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa oraz tytułów uczestnictwa (Dz.U. 2009 nr 62 poz. 507, data wejścia w życie 06.05.2009 r.).

- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 24 lutego 2009 r. w sprawie wzorów treści gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych składanych jako zabezpieczenie akcyzowe (Dz.U. 2009 nr 32 poz. 239, data wejścia w życie 01.03.2009 r.).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 września 2009 r. w sprawie Szczegółowego sposobu ustalania środków własnych krajowych zakładów reasekuracji wchodzących w skład ubezpieczeniowej grupy kapitałowej (Dz.U. 2009 nr 173 poz. 1346, data wejścia w życie 31.10.2009 r.).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 września 2009 r. w sprawie rocznych sprawozdań zakładów ubezpieczeń dotyczących transakcji przeprowadzanych w ubezpieczeniowej grupie kapitałowej (Dz.U. 2009 nr 172 poz. 1336, data wejścia w życie 30.10.2009 r.).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 września 2009 r. w sprawie rocznych sprawozdań zakładów reasekuracji dotyczących transakcji przeprowadzanych w ubezpieczeniowej grupie kapitałowej (Dz.U. 2009 nr 169 poz. 1328, data wejścia w życie 27.10.2009 r.).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 października 2009 r. w sprawie sposobu wyliczenia wysokości marginesu wypłacalności zakładów reasekuracji oraz minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego dla rodzajów reasekuracji (Dz.U. 2009 nr 169 poz. 1330, data wejścia w życie 01.01.2010 r.).
- Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie wpłat na pokrycie kosztów nadzoru nad działalnością ubezpieczeniową, reasekuracyjną oraz z zakresu pośrednictwa ubezpieczeniowego (Dz.U. 2009 nr 220 poz. 1723, data wejścia w życie 23.12.2009 r.).
- Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 2007 r. w sprawie wpłat na pokrycie kosztów nadzoru nad bankami (Dz.U. 2007 nr 249 poz. 1855, z późn. zm., data wejścia w życie 01.01.2008 r.).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 20 listopada 2009 r. w sprawie przeprowadzania badania i oceny nadzorczej domów maklerskich (Dz.U. 2009 nr 207 poz. 1596, data wejścia w życie 01.01.2010 r.).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 20 listopada 2009 r. w sprawie obowiązków sprawozdawczych w zakresie obrotu papierami wartościowymi emitowanymi przez Skarb Państwa (Dz.U. 2009 nr 204 poz. 1578, data wejścia w życie 02.12.2009 r.).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 listopada 2009 r. w sprawie ocen wiarygodności kredytowej opracowanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej (Dz.U. 2009 nr 204 poz. 1576, data wejścia w życie 01.01.2010 r.).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 listopada 2009 r. w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać wnioski o udzielenie zgody na stosowanie przez dom maklerski metod wyznaczania wartości ekspozycji niektórych transakcji do obliczania wysokości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta (Dz.U. 2009 nr 204 poz. 1575, data wejścia w życie 01.01.2010 r.).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 listopada 2009 r. w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać wnioski o udzielenie zgody na stosowanie przez dom maklerski wybranych metod pomiaru ryzyka operacyjnego (Dz.U. 2009 nr 204 poz. 1574, data wejścia w życie 01.01.2010 r.).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 listopada 2009 r. w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać wnioski o udzielenie zgody na zastosowanie przez dom maklerski wybranych metod wykorzystywanych do obliczania wysokości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego (Dz.U. 2009 nr 204 poz. 1573, data wejścia w życie 01.01.2010 r.).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 listopada 2009 r. w sprawie wymogów, jakim powinny odpowiadać wnioski domów maklerskich o wydanie zgody na niektóre czynności w ramach prowadzonej działalności maklerskiej (Dz.U. 2009 nr 204 poz. 1572, data wejścia w życie 01.01.2010 r.).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 listopada 2009 r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania całkowitego wymogu kapitałowego, w tym wymogów kapitałowych, dla domów maklerskich oraz określenia maksymalnej wysokości kredytów, pożyczek i wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w stosunku do kapitałów (Dz.U. 2009 nr 204 poz. 1571, data wejścia w życie 01.01.2010 r.).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 listopada 2009 r. w sprawie wzorów wniosków o wpis na listę maklerów papierów wartościowych oraz na listę doradców inwestycyjnych (Dz.U. 2009 nr 191 poz. 1480, data wejścia w życie 01.12.2009 r.).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 27 października 2009 r. w sprawie egzaminu uzupełniającego dla maklerów papierów wartościowych uprawniający do wykonywania czynności doradztwa inwestycyjnego (Dz.U. 2009 nr 187 poz. 1453, data wejścia w życie 24.11.2009 r.).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 27 października 2009 r. w sprawie egzaminów na maklera papierów wartościowych, doradcę inwestycyjnego i agenta firmy inwestycyjnej oraz sprawdzianu umiejętności (Dz.U. 2009 nr 187 poz. 1452, data wejścia w życie 24.11.2009 r.).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 listopada 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wzoru wniosku o wpis na listę maklerów giełd towarowych (Dz.U. 2009 nr 191 poz. 1481, data wejścia w życie 1.12.2009 r.).
- Rozporządzenie z dnia 23 października 2009 r. w sprawie cech transakcji długoterminowych instrumentami finansowymi nabywanymi lub zbywanymi na własny rachunek domu maklerskiego (Dz.U. 2009 nr 187 poz. 1450, data wejścia w życie 24.11.2009 r.).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 października 2009 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej domu maklerskiego (Dz.U. 2009 nr 187 poz. 1449, data wejścia w życie 24.11.2009 r.).

- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 października 2009 r. w sprawie warunków, jakie musi spełniać organizowany przez firmę inwestycyjną alternatywny system obrotu (Dz.U. 2009 nr 187 poz. 1448, data wejścia w życie 24.11.2009 r.).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 października 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków, jakie musi spełniać rynek regulowany (Dz.U. 2009 nr 187 poz. 1447, data wejścia w życie 24.11.2009 r.).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 20 listopada 2009 r. w sprawie postępowania towarzystw funduszy inwestycyjnych wykonujących działalność w zakresie zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych lub doradztwa inwestycyjnego (Dz.U. 2009 nr 207 poz. 1595, data wejścia w życie 23.12.2009 r.).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2009 r. w sprawie zwrotu na dochody budżetu państwa środków zgromadzonych na rachunkach członków otwartych funduszy emerytalnych (Dz.U. 2009 nr 61 poz. 501, data wejścia w życie 01.05.2009 r.).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 9 maja 2008 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2009 (Dz.U. 2008 nr 87 poz. 537, data wejścia w życie 21.02.2008 r.).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 października 2005 r. w sprawie zakresu informacji wykazywanych w sprawozdaniach finansowych i skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych, wymaganych w prospekcie emisyjnym dla emitentów z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dla których właściwe są polskie zasady rachunkowości (Dz.U. 2005 nr 209 poz. 1743, data wejścia w życie 26.10.2005 r.).
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie kryteriów, jakie muszą spełniać podmioty ubiegające się o status agencji informacyjnej (Dz.U. 2009 nr 31 poz. 210), Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 6 sierpnia 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz.U. 2009 nr 131 poz. 1080).
- Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie wpłat na pokrycie kosztów nadzoru nad działalnością w zakresie funduszy emerytalnych i pracowniczych programów emerytalnych. (Dz.U. 2009 nr 220 poz. 1724).
- Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie wpłat na pokrycie kosztów nadzoru nad działalnością ubezpieczeniową, reasekuracyjną oraz w zakresie pośrednictwa ubezpieczeniowego (Dz.U. 2009 nr 220 poz. 1723).
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15 maja 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. 2009 nr 78 poz. 652).
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 marca 2010 r. w sprawie opłat wnoszonych na rzecz Komisji Nadzoru Finansowego przez podmioty nadzorowane prowadzące działalność na rynku kapitałowym (Dz.U. 2010 nr 57 poz. 364).

Aneks 8. Regulacje unijne przywołane w Sprawozdaniu z działalności KNF w 2009 roku

- Dyrektywa 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych zmieniająca Dyrektywę Rady 85/611/EWG i 93/6/EWG i Dyrektywę 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca Dyrektywę Rady 93/22/EWG.
- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1287/2006 z dnia 10 sierpnia 2006 r. wprowadzające środki wykonawcze do Dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do zobowiązań przedsiębiorstw inwestycyjnych w zakresie prowadzenia rejestrów, sprawozdań z transakcji, przejrzystości rynkowej, dopuszczania instrumentów finansowych do obrotu oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tejże dyrektywy.
- Dyrektywa 94/19/WE Parlamentu Europejskiego z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie systemów gwarantowania depozytów.
- Dyrektywa 2002/92/WE w sprawie pośrednictwa ubezpieczeniowego.
- Dyrektywa 2005/68/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 listopada 2005 r. w sprawie reasekuracji zmieniająca Dyrektywy Rady 73/239/EWG, 92/49/EWG, a także Dyrektywy 98/78/WE i 2002/83/WE.
- Dyrektywa Rady 2004/113/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. wprowadzająca w życie zasadę równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług.
- Dyrektywa 2006/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie adekwatności kapitałowej firm inwestycyjnych i instytucji kredytowych.
- Dyrektywa 2007/44/WE z dnia 5 września 2007 r. zmieniająca dyrektywę Rady 92/49/EWG oraz dyrektywy 2002/83/WE, 2004/39/WE, 2005/68/WE i 2006/48/WE w zakresie zasad proceduralnych i kryteriów oceny stosowanych w ramach oceny ostrożnościowej przypadków nabycia lub zwiększenia udziałów w podmiotach sektora finansowego.
- Dyrektywa 2006/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe.
- Dyrektywa 2005/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005 r. w sprawie przeciwdziałania korzystaniu z systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu.
- Dyrektywa Komisji 2006/70/WE ustanawiająca środki wykonawcze do dyrektywy 2005/60/WE w odniesieniu do definicji osoby zajmującej eksponowane stanowisko polityczne, jak również w odniesieniu do technicznych kryteriów stosowania uproszczonych zasad należytej staranności wobec klienta oraz wyłączenia z uwagi na działalność finansową prowadzoną w sposób sporadyczny lub w bardzo ograniczonym zakresie.
- Dyrektywa 2007/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego zmieniająca dyrektywy 97/7/WE, 2002/65/WE, 2005/60/WE i 2006/48/WE i uchylająca dyrektywę 97/5/WE.
- Rozporządzenie Rady UE nr 44/2001 w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych.
- Dyrektywa 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotycząca usług na rynku wewnętrznym.
- Dyrektywa 2004/109/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie harmonizacji wymogów dotyczących przejrzystości informacji o emitentach, których papiery wartościowe dopuszczane są do obrotu na rynku regulowanym oraz zmieniająca dyrektywę 2001/34/WE.
- Dyrektywa 2003/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 listopada 2003 r. w sprawie prospektu emisyjnego publikowanego w związku z publiczną ofertą lub dopuszczeniem do obrotu papierów wartościowych i zmieniająca dyrektywę 2001/34/WE (Dyrektywa Prospektowa).
- Dyrektywa 2002/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie dodatkowego nadzoru nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń oraz przedsiębiorstwami inwestycyjnymi konglomeratu finansowego i zmieniająca dyrektywy Rady 73/239/EWG, 79/267/EWG, 92/49/EWG, 92/96/EWG, 93/6/EWG i 93/22/EWG oraz dyrektywy 98/78/WE i 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady.
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II).
- Dyrektywa 2009/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS).
- Rozporządzenie Rady (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych i ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie.
- Rozporządzenie Rady (EWG) nr 574/72 z dnia 21 marca 1972 r. w sprawie wykonywania rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych i ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie.
- Rozporządzenie Rady (WE) nr 859/2003 z dnia 14 maja 2003 r. rozszerzające przepisy rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 i rozporządzenia (EWG) nr 574/72 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi przepisami wyłącznie ze względu na ich obywatelstwo.

Aneks 9. Publikacje i opracowania przygotowane przez Urząd KNF w 2009 roku

■ TABELA A.9

L.P.	TYTUŁ	SEKTOR	DATA
1.	Przepływy finansowe w polskim sektorze bankowym w zakresie transakcji zagranicznych	bankowy	02.03
2.	Raport o sytuacji banków w 2008 r.	bankowy	14.04
3.	Finansowanie nieruchomości przez banki w Polsce. Stan na grudzień 2008 r.	bankowy	07.05
4.	Sektor bankowy. Podstawowe dane 03/2009	bankowy	21.05
5.	Informacja o sytuacji banków po pierwszym kwartale 2009 r.	bankowy	10.06
6.	Sektor bankowy. Podstawowe dane 06/2009	bankowy	05.08
7.	Informacja o sytuacji banków po I półroczu 2009 r.	bankowy	02.09
8.	Informacja o warunkach wprowadzania oraz realizacji programów postępowania naprawczego w sektorze bankowym.	bankowy	16.10
9.	Informacja o sytuacji banków po trzech kwartałach 2009 r.	bankowy	16.11
10.	Raport Wskaźników Ekonomiczno-Finansowych, opartych na Systemie Informacji Sprawozdawczej (SIS) – jednostkowe, miesięczne i kwartalne	bankowy	17.11
11.	Instrukcja użytkownika Raportu Wskaźników Ekonomiczno-Finansowych	bankowy	17.11
12.	Otwarte fundusze emerytalne. Dane za grudzień 2008 r.	emerytalny	15.01
13.	Otwarte fundusze emerytalne. Dane za styczeń 2009 r.	emerytalny	13.02
14.	Biuletyn Kwartalny. Rynek pracowniczych funduszy emerytalnych 4/2008	emerytalny	23.02
15.	Biuletyn Kwartalny. Rynek otwartych funduszy emerytalnych 4/2008	emerytalny	23.02
16.	Zmiany członkostwa dokonane przez członków otwartych funduszy emerytalnych – luty 2009	emerytalny	27.02
17.	Informacje liczbowe o rynku IKE za 2008 r.	emerytalny	27.02
18.	Otwarte fundusze emerytalne. Dane za luty 2009 r.	emerytalny	13.03
19.	Sytuacja finansowa powszechnych towarzystw emerytalnych w 2008 r.	emerytalny	25.03
20.	Informacja o rynku indywidualnych kont emerytalnych za 2008 rok	emerytalny	09.04
21.	Otwarte fundusze emerytalne. Dane za marzec 2009 r.	emerytalny	15.04
22.	Otwarte fundusze emerytalne. Dane za kwiecień 2009 r.	emerytalny	15.05
23.	Biuletyn Kwartalny. Rynek otwartych funduszy emerytalnych 1/2009	emerytalny	15.05
24.	Pracownicze programy emerytalne w 2008 r.	emerytalny	21.05
25.	Biuletyn Kwartalny. Rynek pracowniczych funduszy emerytalnych 1/2009	emerytalny	28.05
26.	Działalność inwestycyjna funduszy emerytalnych w okresie od 31 marca 2006 r. do 31 marca 2009 r.	emerytalny	10.06
27.	Otwarte fundusze emerytalne. Dane za maj 2009 r.	emerytalny	15.06
28.	Otwarte fundusze emerytalne. Dane za czerwiec 2009 r.	emerytalny	15.07
29.	Biuletyn Kwartalny. Rynek otwartych funduszy emerytalnych 2/2009	emerytalny	05.08
30.	Otwarte fundusze emerytalne. Dane za lipiec 2009 r.	emerytalny	14.08
31.	Biuletyn Kwartalny. Rynek pracowniczych funduszy emerytalnych 2/2009	emerytalny	24.08
32.	Otwarte fundusze emerytalne. Dane za sierpień 2009 r.	emerytalny	15.09
33.	Biuletyn roczny. Rynek otwartych funduszy emerytalnych 2008	emerytalny	09.10

34.	Informacja o rynku indywidualnych kont emerytalnych za I półrocze 2009 r.	emerytalny	12.10
35.	Sytuacja finansowa powszechnych towarzystw emerytalnych w I połowie 2009 r.	emerytalny	14.10
36.	Otwarte fundusze emerytalne. Dane za wrzesień 2009 r.	emerytalny	15.10
37.	Biuletyn Roczny. Rynek pracowniczych programów emerytalnych w 2008 r.	emerytalny	16.10
38.	Otwarte fundusze emerytalne. Dane za październik 2009 r.	emerytalny	13.11
39.	Biuletyn Kwartalny. Rynek otwartych funduszy emerytalnych 3/2009	emerytalny	20.11
40.	Biuletyn Kwartalny. Rynek pracowniczych funduszy emerytalnych 3/2009	emerytalny	30.11
41.	Działalność inwestycyjna funduszy emerytalnych w okresie od 29 września 2006 r. do 30 września 2009 r.	emerytalny	09.12
42.	Informacja o martwych rachunkach członków w otwartych funduszach emerytalnych	emerytalny	14.12
43.	Otwarte fundusze emerytalne. Dane za listopad 2009 r.	emerytalny	15.12
44.	Biuletyn Kwartalny. Rynek ubezpieczeń IV kwartał 2008	ubezpieczeniowy	19.03
45.	Obowiązek opublikowania półrocznych sprawozdań ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych na dzień 31 grudnia 2008 r.	ubezpieczeniowy	06.05
46.	Raport o wypłacalności zakładów ubezpieczeń wg stanu na 31 grudnia 2008 r.	ubezpieczeniowy	26.05
47.	Biuletyn Kwartalny. Rynek ubezpieczeń I kwartał 2009	ubezpieczeniowy	19.06
48.	Raport o stanie sektora ubezpieczeń po I kwartale 2009 r.	ubezpieczeniowy	07.08
49.	Ocena przygotowania zakładów ubezpieczeń do stosowania art. 4a ustawy o rachunkowości	ubezpieczeniowy	19.08
50.	Ubezpieczenia od ryzyka utraty pracy	ubezpieczeniowy	19.08
51.	Wykorzystanie testów stresu w procesie nadzoru nad zakładami ubezpieczeń	ubezpieczeniowy	15.09
52.	Raport w sprawie zlecania w 2008 r. przez zakłady ubezpieczeń wykonywania czynności ubezpieczeniowych i innych niż ubezpieczeniowe innym podmiotom	ubezpieczeniowy	15.09
53.	Sposób podziału zysku finansowego za 2008 rok przez zakłady ubezpieczeń	ubezpieczeniowy	16.09
54.	Biuletyn Kwartalny. Rynek ubezpieczeń II kwartał 2009	ubezpieczeniowy	18.09
55.	Regulacje wewnętrzne i polityka zakładów ubezpieczeń w zakresie podziału zysku finansowego w latach 2005-2008	ubezpieczeniowy	21.09
56.	Ubezpieczenia komunikacyjne w latach 2005-2009	ubezpieczeniowy	02.10
57.	Biuletyn Roczny. Rynek ubezpieczeń 2008	ubezpieczeniowy	16.10
58.	Działalność brokerów ubezpieczeniowych w 2009 r.	ubezpieczeniowy	01.12
59.	Biuletyn Kwartalny. Rynek ubezpieczeń III kwartał 2009	ubezpieczeniowy	18.12
60.	Proces zatwierdzania modeli wewnętrznych zakładów ubezpieczeń oraz ubezpieczeniowych grup kapitałowych służących do wyznaczania kapitałowego wymogu wypłacalności w projekcie Wypłacalność II	ubezpieczeniowy	22.12
61.	Wydane zezwolenia i decyzje oraz rozpatrzone notyfikacje w Pionie Nadzoru Rynku Kapitałowego Urzędu KNF w 2008 r.	kapitałowy	07.01
62.	Raport z analizy rocznych skonsolidowanych sprawozdań finansowych sporządzonych za rok obrotowy 2007 przez emitentów papierów wartościowych, pod kątem ich zgodności z wymogami międzynarodowych standardów rachunkowości	kapitałowy	29.01
63.	Informacja na temat zbywania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej tytułów uczestnictwa emitowanych przez fundusze zagraniczne w okresie od 1 lipca do 31 grudnia 2008 r.	kapitałowy	22.04
64.	Informacja dotycząca działalności prowadzonej przez spółki zarządzające z siedzibą w państwach członkowskich na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	kapitałowy	06.05
65.	Informacja na temat zbywania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej tytułów uczestnictwa emitowanych przez fundusze zagraniczne w I półroczu 2009	kapitałowy	29.10
66.	Działalność domów maklerskich i banków prowadzących działalność maklerską w 2008 r. i I półroczu 2009 r.	kapitałowy	02.11
67.	Działalność towarzystw funduszy inwestycyjnych w 2008 r. oraz w I półroczu 2009 r.	kapitałowy	26.11

68.	Wprowadzenie do inwestycji finansowych. Depozyty i instrumenty rynku pieniężnego, autor Krzysztof Jajuga – broszura edukacyjna z serii „Instytucje i zasady funkcjonowania rynku kapitałowego. Anatomia sukcesu”	kapitałowy	29.12
69.	Obligacje i akcje, autor Krzysztof Jajuga – broszura edukacyjna z serii „Instytucje i zasady funkcjonowania rynku kapitałowego. Anatomia sukcesu”	kapitałowy	29.12
70.	Instrumenty pochodne, autor Krzysztof Jajuga – broszura edukacyjna z serii „Instytucje i zasady funkcjonowania rynku kapitałowego. Anatomia sukcesu”	kapitałowy	29.12
71.	Podstawowe strategie inwestowania, autor Krzysztof Jajuga – broszura edukacyjna z serii „Instytucje i zasady funkcjonowania rynku kapitałowego. Anatomia sukcesu”	kapitałowy	29.12
72.	Rynek wtórny papierów wartościowych, autor Krzysztof Jajuga – broszura edukacyjna z serii „Instytucje i zasady funkcjonowania rynku kapitałowego. Anatomia sukcesu”	kapitałowy	29.12
73.	Pierwsze kroki na rynku kapitałowym, autorzy: Piotr Szulec i Piotr Biernacki – broszura edukacyjna z serii „Poradnik Inwestora”	kapitałowy	29.12
74.	Wykrywanie i ściganie przestępstw na rynku finansowym w 2008 r.	międzysektorowy	07.01
75.	Rotacja biegłych rewidentów w podmiotach rynku finansowego	międzysektorowy	29.10

Aneks 10. Spis treści Dzienników Urzędowych Komisji Nadzoru Finansowego wydanych w 2009 roku

Dziennik Urzędowy nr 1 z dnia 31 stycznia 2009 r.

1 Uchwała nr 334/2008 Komisji Nadzoru Finansowego
z dnia 18 listopada 2008 r. w sprawie skreślenia z listy maklerów papierów wartościowych.
2 Komunikat nr 2/2008 Komisji Nadzoru Finansowego
z dnia 9 grudnia 2008 r. – w sprawie dokonania zmian danych na liście maklerów papierów wartościowych.
3 Komunikat nr 1/2009 z dnia 7 stycznia 2009 r. – dotyczący wpisów na listę maklerów papierów wartościowych.
4 Ogłoszenie z dnia 9 stycznia 2009 r. w sprawie ustalenia wysokości maksymalnej stopy technicznej.

Dziennik Urzędowy nr 2 z dnia 27 lutego 2009 r.

5 Uchwała nr 14/2009 Komisji Nadzoru Finansowego
z dnia 21 stycznia 2009 r. zmieniająca uchwałę nr 389/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dn. 17 grudnia 2008 r., w sprawie wykazu dokumentów załączanych do wniosków do Komisji Nadzoru Finansowego w sprawach o wydanie zezwolenia na utworzenie banku, o wyrażenie zgody na powołanie członków zarządu banku oraz do informacji o składzie zarządu przedstawianej Komisji Nadzoru Finansowego przez radę nadzorczą banku (Dz. Urz. KNF nr 8, poz. 43).
6 Komunikat nr 12/2009 Komisji Egzaminacyjnej dla agentów firm inwestycyjnych z dnia 10 lutego 2009 r.
w sprawie terminu egzaminu na agenta firmy inwestycyjnej.
7 Komunikat nr 13/2009 Komisji Egzaminacyjnej dla agentów firm inwestycyjnych z dnia 10 lutego 2009 r.
w sprawie ustalenia zakresu tematycznego egzaminu na agenta firmy inwestycyjnej.

Dziennik Urzędowy nr 3 z dnia 30 czerwca 2009 r.

8 Komunikat nr 2/2009 z dnia 18 maja 2009 r., dotyczący wpisów na listę doradców inwestycyjnych.
9 Komunikat nr 3/2009 z dnia 4 czerwca 2009 r., dotyczący maklerów papierów wartościowych,
którzy złożyli egzamin uzupełniający.
10 Komunikat nr 73/2009 Komisji Egzaminacyjnej dla doradców inwestycyjnych, z dnia 10 czerwca 2009 r.
w sprawie organizacji pierwszego etapu egzaminu na doradcę inwestycyjnego w dniu 11 października 2009 r.
11 Komunikat nr 74/2009 Komisji Egzaminacyjnej dla doradców inwestycyjnych, z dnia 10 czerwca 2009 r.
w sprawie ustalenia zakresu tematycznego egzaminu na doradcę inwestycyjnego.
12 Komunikat nr 2/2009 Komisji Egzaminacyjnej dla Maklerów Papierów Wartościowych, z dnia 15 czerwca 2009 r.,
w sprawie organizacji egzaminu na maklera papierów wartościowych i egzaminu uzupełniającego
w dniu 11 października 2009 r.
13 Komunikat nr 3/2009 Komisji Egzaminacyjnej dla Maklerów Papierów Wartościowych, z dnia 15 czerwca 2009 r.,
w sprawie ustalenia zakresu tematycznego egzaminu na maklera papierów wartościowych i egzaminu uzupełniającego.

Dziennik Urzędowy nr 4 z dnia 30 lipca 2009 r.

14 Komunikat nr 16 Komisji Egzaminacyjnej dla agentów firm inwestycyjnych z dnia 9 lipca 2009 r.
w sprawie terminu egzaminu na agenta firmy inwestycyjnej.
15 Komunikat nr 17 Komisji Egzaminacyjnej dla agentów firm inwestycyjnych z dnia 9 lipca 2009 r.
w sprawie ustalenia zakresu tematycznego egzaminu na agenta firmy inwestycyjnej.

Dziennik Urzędowy nr 5 z dnia 9 października 2009 r.

16 Decyzja Komisji Nadzoru Finansowego DPF/476/2/29/08 – Uchwała nr 332/2008 z dnia 18 listopada 2008 r. w sprawie zawieszenia uprawnień maklera papierów wartościowych, do wykonywania zawodu maklera papierów wartościowych na okres 1 roku.
17 Decyzja Komisji Nadzoru Finansowego DPF/476/1/36/08 – Uchwała nr 333/2008 z dnia 18 listopada 2008 r. w sprawie zawieszenia uprawnień maklera papierów wartościowych, do wykonywania zawodu maklera papierów wartościowych na okres 1 roku.
18 Decyzja Komisji Nadzoru Finansowego DPO/AI/476/10/6/09 – Uchwała nr 63/2009 z dnia 24 marca 2009 r. w sprawie nałożenia kary pieniężnej na osobę fizyczną.
19 Komunikat nr 4/2009 z dnia 10 sierpnia 2009 r. dotyczący wpisów na listę maklerów papierów wartościowych.
20 Ogłoszenie z dnia 29 września 2009 r. – w sprawie wysokości obowiązujących bazowych wartości kwot KG1, KG2, KG3 służących do określenia minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego oraz kwot T1, T2 wykorzystywanych przy wyliczeniu marginesu wypłacalności.

Dziennik Urzędowy nr 6 z dnia 18 grudnia 2009 r.

21 Decyzja Komisji Nadzoru Finansowego DPF/476/2/10/09/KE-K – Uchwała nr 46/2009 z dnia 11 marca 2009 r. w sprawie skreślenia z listy maklerów papierów wartościowych oraz doradców inwestycyjnych.
22 Uchwała Komisji Nadzoru Finansowego nr 335/2009 z dnia 10 listopada 2009 r. – zmieniająca Uchwałę KNF nr 380/2008 z dnia 17 grudnia 2008 r.
23 Uchwała Komisji Nadzoru Finansowego nr 353/2009 z dnia 16 listopada 2009 r. – zmieniająca Uchwałę nr 2/2008 KNF z dnia 7 stycznia 2008 r. w sprawie trybu wykonywania nadzoru bankowego.
24 Komunikat nr 1/2009 z dnia 16 listopada 2009 r. w sprawie dokonania zmian danych na liście maklerów papierów wartościowych.
25 Komunikat nr 5/2009 Komisji Egzaminacyjnej dla Maklerów Papierów Wartościowych z dnia 24 listopada 2009 r. w sprawie organizacji egzaminu na maklera papierów wartościowych i egzaminu uzupełniającego w dniu 21 marca 2010 r.
26 Komunikat nr 6/2009 Komisji Egzaminacyjnej dla Maklerów Papierów Wartościowych z dnia 24 listopada 2009 r. w sprawie ustalenia zakresu tematycznego egzaminu na maklera papierów wartościowych i egzaminu uzupełniającego.
27 Komunikat nr 82/2009 Komisji Egzaminacyjnej dla doradców inwestycyjnych z dnia 24 listopada 2009 r. w sprawie organizacji pierwszego etapu egzaminu na doradcę inwestycyjnego w dniu 28 marca 2010 r.
28 Komunikat nr 83/2009 Komisji Egzaminacyjnej dla doradców inwestycyjnych z dnia 24 listopada 2009 r. w sprawie ustalenia zakresu tematycznego egzaminu na doradcę inwestycyjnego.
29 Komunikat nr 85/2009 Komisji Egzaminacyjnej dla doradców inwestycyjnych z dnia 7 grudnia 2009 r. w sprawie przeprowadzenia sprawdzianu umiejętności w dniu 21 marca 2010 r.
30 Komunikat nr 86/2009 Komisji Egzaminacyjnej dla doradców inwestycyjnych z dnia 7 grudnia 2009 r. w sprawie ustalenia zakresu tematycznego sprawdzianu umiejętności.